BETÆNKNING OM BESKATNING AF

AKTIEAVANCER

Afgivet den 31. juli 1978 af den under ministeriet for skatter og afgifter nedsatte kommission om beskatningen af aktieselskaber og aktionærer

BETÆNKNING NR. 856

1978

ISBN 87-503-2622-8
Fi 00-1 bet.

Indholdsfortegnelse.

Indledning.

Kommissoriet, kommissionens sammensætning og delbetænkningens emne . . . 3

Kapitel 1.

Oversigt over betænkningens indhold med sammenfatning af kommissionens overvejelser og konklusioner . . . 6

I. *Aktionærbeskatning i almindelighed* . . . 6

1. Den subjektive skattepligt . . . 6
2. Den objektive skattepligt . . . 7
3. Beskatning ved afståelse . . . 7

II. *Afgrænsning af emnet for kommissionens overvejelser* . . . 8

1. Den politiske baggrund for kommissionens drøftelse af spørgsmålet om aktieavancer . . . 8
2. De gældende regler og de problemer de rejser . . . 9
3. Betænkningens indhold . . . 10

III. *Sammenfatning af kommissionens overvejelser og kommissionens konkluderende indstilling* . . . 11

Kapitel 2.

Redegørelse for udviklingen i reglerne om beskatning af aktier og lignende værdipapirer før loven om særlig indkomstskat . . . 23

I. *Statsskattelov ene fra 1903 og 1922* 23

1. Statsskattelovens udbyttebegreb . . . 23
2. Beskatning af fortjenester ved aktiesalg efter statsskattelovens regler . . . 24
3. De særlige regler i de midlertidige ligningslove om beskatning af spekulationsfortjenester ved salg af aktier . . . 25

II. *Skattelovskommissionens betænkninger fra 1948 og 1950* . . . 26

1. Skattelovskommissionens overvejelser om beskatning af kapitalvinding . . . 27
2. Skattelovskommissionens forslag til beskatning af aktieudbytte . . . 30
3. Skattelovskommissionens forslag til beskatning af aktieavancer m.v. . . . 31

III. *Reformforslagene fra 1953 og 1954* . . . 31

1. Marts-forslaget 1953 . . . 31
   a. Marts-forslagets kritik af skattelovskommissionens forslag om skat på kapitalvinding . . . 32
   b. Marts-forslagets regler om beskatning af aktieudbytte m.v. . . . 33
   c. Marts-forslagets regler om kapitaludlodningsskat . . . 34
2. Maj-forslaget 1954 . . . 34
   a. Maj-forslagets regler om beskatning af aktieudbytte m.v. . . . 35
   b. Maj-forslagets regler om kapitalvindingsskat . . . 36
3. Reformforslagets behandling i folketinget . . . 37

Kapitel 3.

Udviklingen i reglerne om beskatning af aktier og lignende værdipapirer i lov om særlig indkomstskat ... 38
I. *Tilblivelsen af de første love om kapitalvindingsbeskatning* ... 38
1. Loven om skattefri afskrivninger fra 1957 ... 38
2. Den første lov om særlig indkomstskat fra 1958 ... 39
II. *Gennemførelsen af de fra 1. januar 1962 gældende regler om beskatning ved afståelse af aktier m.v.* ... 39
1. Loven om særlig indkomstskat fra 1960 ... 39
a. Lovforslagets regler om beskatning af aktieavancer m.v. ... 40
b. Lovforslagets regler om opgørelse af den skattepligtige fortjeneste ... 41
c. Lovforslagets behandling i folketinget ... 42
2. Lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven) fra 1961 ... 43
a. Ligningslovens regler om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v. ... 44
b. Ligningslovens regler om beskatning af udbytte. Udvidelse af udbyttebegrebet ... 44
Udlodninger af likvidationsprovenu og udlodninger i forbindelse med nedsættelse af aktiekapital ... 44
Beskatning ved afståelse af aktier til det selskab, der har udstedt dem ... 46
III. *Senere ændringer i reglerne om beskatning ved af ståelse af aktier m.v.* ... 46
1. Skærpelse af beskatningen af aktiesalgsfortjenester og ændring af beskatningsprocenterne ... 47
2. Senere lempelse af reglerne om beskatning af fortjenester ved aktiesalg ... 48

Kapitel 4.

Redegørelse for gældende ret ... 50
I. *udbyttebegrebet* ... 50
1. Udbyttebegrebet i ligningslovens § 16 A, stk. 1 ... 50
a. Deklareret udbytte ... 50
b. Fondsaktier og fondsandele ... 51
c. Likvidationsprovenu ... 52
2. Udvidelse af udbyttebegrebet ... 52
a. Udlodning i forbindelse med nedsættelse af aktiekapitalen i vedkommende selskab ... 52
b. Afståelsee af aktier til det selskab, der har udstedt dem ... 53
c. Likvidationsudlodninger forud for det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses ... 54
II. *Beskatning ved afståelse* ... 54
1. Beskatning som almindelig indkomst ... 55
a. Fortjeneste eller tab som led i næringsvej ... 55
b. Fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier m.v. på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afståelsen ... 56
2. Beskatning som særlig indkomst ... 57
3. Fortjeneste fritaget for beskatning ... 57
III. *Opgørelse af fortjeneste eller tab* ... 58
1. Afståelse af samtlige aktier m.v. ... 58
a. Afståelsessummen ... 58
b. Anskaffelsessummen ... 58

c. Opgørelse af anskaffelsessummen for aktier, der er erhvervet før 1. januar 1962 ... 59
2. Delvis afståelse af aktier m.v. ... 60
3. Afståelse af tegningsrettigheder ... 61
4. Andre regler om opgørelse af fortjeneste eller tab ved afhændelse af aktier, der er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej ... 62
IV. *Særregler* ... 63
1. Beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v. ... 63
a. Det ophørende og det fortsættende selskab ... 63
b. Aktionærer og andelshavere ... 64
c. Eksempel på reglernes anvendelse ... 65
2. Investeringsforeninger ... 67
a. Kontoførende investeringsforeninger ... 67
b. Certifikatudstedende investeringsforeninger ... 67
3. Medarbejderaktier ... 68
V. *Beskatningen af udenlandske aktionærer* ... 69
1. Lovens regler ... 69
2. Dobbeltbeskatningsaftalerne ... 69
a. Modeloverenskomsten ... 69
1°. Udbytter ... 70
2°. Kapitalgevinster ... 70
b. De af Danmark indgåede dobbeltbeskatningsaftaler ... 71

Kapitel 5.

Redegørelse for udenlandsk ret ... 72
I. *Indledning* ... 72
II. *Sammenfatning af undersøgelsen* ... 73
1. Almindelig sammenfatning af beskatningssystemerne i de undersøgte lande... 73
2. Udviklingen i Sverige vedrørende beskatning af kapitalgevinster ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer ... 76
a. Aktievinstutredningen - 1965 ... 76
b. Realisationsvinstkommittén - 1970 ... 77
1°. Baggrunden for det nye kommissionsarbejde ... 77
2°. Kommitténs overvejelser ... 78
3°. Realisationsvinstkommitténs forslag ... 79
3. Den amerikanske diskussion om kapitalvindingsbeskatning ... 81
III. *Beskatningen i forskellige lande* ... 84
1. Sverige ... 84
a. Reglerne før 1976 ... 84
b. Reglerne efter 1976 ... 86
2. Norge ... 87
a. Reglerne før 1971 ... 87
b.Reglerne efter 1971 ... 87
3. Finland ... 88
4. Amerikas forenede stater ... 89
a. Korttids- og langtidsfortjeneste og tab ... 89
b. Fradrag for tab ... 90
c. Opgørelse af fortjeneste og tab ... 91
5. Storbritannien ... 92
a. Almindelige regler om kapitalvindingsbeskatning siden 1965 ... 92
b. Opgørelse af fortjeneste og tab ... 93

6. Canada ... 94
a. Nye regler om beskatning af kapitalvinding fra 1972 ... 94
b. Opgørelse af fortjeneste og tab ... 95
7. Frankrig ... 96
a. De hidtil gældende regler om beskatning af fortjeneste ved salg af aktier m.v. ... 96
b. Loven af 19. juli 1976 om kapitalvindingsskat ... 96
c. Særlige regler for valutaudlændinge ... 98
8. Vesttyskland ... 98

Kapitel 6.

Aktiers finansielle betydning ... 100
I. *Aktieavancebeskatningens provenumcessige betydning* ... 100
II. *En statistisk belysning af aktiers finansielle betydning* ... 102
1. Antallet af aktieselskaber og deres aktiekapital ... 102
2. Aktieselskabernes kapitaltilførsel ... 104
3. Forholdet mellem aktieselskabernes egenkapital og fremmedkapital ... 108
4. Aktieselskabernes udbyttepolitik ... 109
5. Udviklingen i aktiekurser m.v. ... 110
6. Aktieomsætningen ... 112
7. Afkastet af aktier ... 114
8. Aktieinvesteringernes andel af de samlede husstandsinvesteringer ... 116

Kapitel 7.

De gældende regler om beskatning ved salg af aktier sammenholdt med kapitalvindingsbeskatningen i øvrigt ... 119
I. *Beskatning efter statsskattelovens regler* ... 120
II. *Beskatning efter lov om særlig indkomstskat m.v. bortset fra aktier og lignende værdipapirer* ... 121
1. Fast ejendom ... 121
a. Opgørelse af fortjenesten ved afståelse af fast ejendom ... 121
b. Særlige regler om familieoverdragelser af landbrugsejendomme ... 123
c. Ejendomsoverdragelser fritaget for beskatning som særlig indkomst ... 123
d. Afståelsesafgift og frigørelsesafgift ... 124
2. Bygninger og installationer m.v., hvorpå der har været foretaget skattemæssige afskrivninger ... 124
3. Maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssige, samt skibe ... 125
a. Maskiner, inventar og lignende driftsmidler ... 125
b. Skibe til erhvervsmæssigt brug ... 126
4. Goodwill ... 126
5. Immaterielle rettigheder og retten ifølge en udbytte-, forpagtnings- eller lejekontrakt ... 127
6. Godtgørelser, gaver, gratialer og lignende samt visse vederlag ... 128
III. *Beskatning af aktiver, der ikke er omfattet af lov om særlig indkomstskat* ... 129
1. Obligationer, pantebreve, gældsbreve og lignende fordringer ... 129
a. De almindelige regler ... 129
b. Ligningslovens § 4 ... 130
2. Værdigenstande, løsøre og private ejendele i øvrigt ... 130
IV. *Sammenfatning af reglerne om beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af forskellige aktiv grupper* ... 131
1. Aktivgrupper inddraget under lov om særlig indkomstskat ... 131

2. Beskatning af de egentlige kapitalgevinster ... 132
3. Sammenligning af beskatningen med særlig indkomstskat ved afståelse af forskellige aktiver ... 134

Kapitel 8.

Kommissionens vurdering af de gældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer og deres anvendelse i praksis ... 136
I. *Opgørelsesreglernes nærmere indhold* ... 136
1. Tegningsrettigheder ... 137
a. Udnyttelse af tegningsretten og salg af den nytegnede aktie ... 137
b. Salg af den tildelte tegningsret ... 138
c. Salg af de gamle aktier med vedhængende tegningsret ... 139
2. Fondsaktier ... 139
a. Salg af den tildelte fondsaktie ... 140
b. Salg af aktieretsbeviser m.v. ... 141
II. *De gældende reglers anvendelse i praksis* ... 141
III. *Kommissionens vurdering af de gældende regler* ... 144

Kapitel 9.

Ændrede metoder til opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer ... 146
I. *Opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af en »aktie for aktie metode«* ... 146
1. Skitse til ændrede opgørelsesregler ... 147
a. Tegningsrettigheder ... 147
b. Fondsaktier og fondsandele ... 149
c. Fordeling af anskaffelsessummen ved tildeling af tegningsrettigheder og fondsaktier ... 150
2. Fordele og ulemper ved aktie for aktie metoden« ... 150
II. *Opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af en ændret gennemsnitsmetode* ... 152
1. Skitse til en forenkling af de gældende regler om opgørelse af aktieavancer ... 153
a. Afståelse af tegningsretter ... 153
b. Delvis afståelse af aktier i samme selskab ... 153
1°. Hver aktieklasse én aktiepulje ... 154
2°. Aktier i samme selskab i én aktiepulje ... 154
2. Fordele og ulemper ved avanceopgørelse efter en ændret gennemsnitsmetode ... 155
III. *Beskatning efter en saldometode* ... 156
1. Skitse til regler om beskatning efter en saldometode ... 156
2. Fordele og ulemper ved saldometoden ... 159

Kapitel 10.

Indeksregulering ... 161
I. *Indeksregulering af fortjeneste og tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer* ... 161
1. Indledende bemærkninger ... 161
2. Spørgsmål om indeksregulering i almindelighed ... 163
a. Større skattemæssig neutralitet ved investering i forskellige formuegoder ... 163
b. Forøget anvendelse af indeksregulerede lån ... 164
c. Hensynet til erhvervslivets muligheder for at fremskaffe risikovillig kapital ... 165
d. Retten til at fradrage tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer ... 166
3. Indeksregulering af aktiesalgsfortjenester ... 167

II. *Opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste ved aktiesalg* ... 168
1. Afståelse af aktier som led i den skattepligtiges næringsvej eller inden for 2-årsfristen ... 168
2. Spørgsmålet om, hvorvidt regler om indeksregulering af aktiesalgsfortjenester skal tage hensyn til inflationsudviklingen før reglernes ikrafttræden ... 169
3. Opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, når fortjenesten opgøres på grundlag af gennemsnitsmetoden 170
4. Opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, når fortjenesten opgøres på grundlag af »aktie for aktie metoden« ... 171
5. Indeksregulering af fortjeneste ved salg af aktier m.v., når fortjenesten opgøres på grund af en saldometode ... 172

Kapitel 11.

Ophævelse af reglerne om beskatning af aktieavancer eller begrænsning af deres rækkevidde ... 173
I. *Fuldstændig ophævelse af aktieavancebeskatningen uden for den almindelige indkomstbeskatnings område* ... 173
a. Likvidation ... 174
b. Hovedaktionærselskaber ... 175
II. *Begrænsning af aktieavancebeskatningens rækkevidde under hensyn til besiddelsestiden (aftrapningsordninger)* ... 175
1. Indledning ... 175
2. Aftrapning af fortjeneste og tab ved aktiesalg m.v. ... 177
III. *Lempelse gennem regler om fradrag* ... 179
IV. *Beskatning af aktieavancer efter en skabelonmetode* ... 179
V. *Forenkling af aktieavancebeskatningen gennem udskillelse af visse aktionærkategorier fra beskatningsordningen* ... 181

Kapitel 12.

Beskatning af konvertible obligationer ... 184
I. *Selskabsretlige regler om konvertible obligationer* ... 184
1. Generalforsamlingens beslutning om udstedelse af konvertible obligationer ... 185
2. Långivernes retsstilling indtil konvertering finder sted ... 186
II. *Den skattemæssige behandling af konvertible obligationer* ... 187
1. Den hidtidige retstilstand ... 187
a. Ligningsdirektoratets instruktionsforedrag, januar 1975 ... 187
b. Referat af statsskattedirektoratets møder med skatterådene, januar 1976 ... 188
c. Beskatningshjemmelen efter nugældende lovregler ... 189
2. Kommissionens overvejelser ... 191
a. Gennemsnitsmetoden ... 193
b. Saldometoden ... 194

Bilag 1. Erklæring om håndværkeraktier ... 195

Bilag 2. Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer (S 37), og skema til opgørelse af særlig indkomst (S 35) ... 197

Bilag 3. Fortegnelse over medarbejderaktieordninger, der indtil 1. juni 1978 er godkendt i medfør af ligningslovens § 7 A ... 204

Bilag 4. Kommissionens undersøgelse af, hvorledes de gældende regler virker i praksis 207

Bilag5. Aktiebeholdningsskema (S 92) ... 232

Bilag 6. Eksempler til belysning af beskatningen med særlig indkomstskat ved afståelse af forskellige aktiver ... 233

Bilag 7. Udkast til skema til opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af en »aktie for aktie metode« ... 238

Bilag 8. Fordeling af anskaffelsessummen ved udstedelse af fondsaktier m.v. og ved udnyttelse af tildelte tegningsrettigheder efter »aktie for aktie metoden« ... 241

Bilag 9. Udkast til skema til opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsessum efter ændrede regler ... 249

Bilag 10. Indekseringstabel 1962-77 på grundlag af reguleringspristallet ... 252

Bilag 11. Indekseringstabel 1962-77 på grundlag af forbrugerpristallet ... 253

Bilag 12. Indeksregulering af fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v. på grundlag af opregulering af anskaffelsessummerne. (Metode A) ... 254

Bilag 13. Eksempler på opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste eller tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer på grundlag af en metode, hvorefter anskaffelsessummerne indeksreguleres. (Metode A) ... 260

Bilag 14. Tabel til beregning af indekstillæg 1962-77 på grundlag af reguleringspristallet. 276

Bilag 15. Indeksregulering af fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v. på grundlag af et særligt indekstillæg, der beregnes ved siden af anskaffelsessummerne. (Metode B) ... 277

Bilag 16. Eksempler på opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste eller tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer på grundlag af en metode, hvorefter der beregnes et særligt indekstillæg til anskaffelsessummerne. (Metode B) ... 282

Bilag 17. Indeksregulering af fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v., når fortjenesten opgøres på grundlag af en saldometode ... 297

Bilag 18. Eksempler på aftrapning af den skattepligtige fortjeneste eller tab ved salg af aktier o.lign. værdipapirer ... 302

Bilagstabel 1-7. Tabeller til belysning af antallet af aktieselskaber, egenkapital og aktiekapital og udbytte m.v. ... 312

Bilagsfigur 1. Forbrugerprisindeks og aktiekursindeks siden 1950 ... 316

Indledning.

Kommissionen er nedsat af finansministeren den 14. marts 1969. Kommissoriet har følgende ordlyd:

»Før selskabsskatteloven (lov nr. 255 af 11. juni 1960) var den danske aktieselskabsbeskatning udformet således, at henlæggelser til de såkaldt faste reserver blev beskattet lempeligere end beløb, der anvendtes til eller reserveredes til udbyttebetaling. Dette beskatningsprincip blev dog krydset af et andet hensyn, nemlig en bestræbelse for at afsvække den dobbeltbeskatning, som opstår, når først hele indkomsten beskattes hos selskabet, og dernæst den del af samme indkomst, der udbetales som udbytte, beskattes hos aktionærerne. Dette hensyn førte til, at der ved beregningen af den ordinære indkomstskat til staten blev indrømmet et skattefrit fradrag på 5 pct. af aktiekapitalen. Fradraget havde ikke gyldighed for restraten, der udgjorde en del af den overordentlige statsskat, og heller ikke for kommuneskatten.

Ved selskabsskatteloven sammensmeltedes de hidtidige aktieselskabsskatter til en enkelt skat, hvoraf kommunen får en andel. Den hidtidige graduering af skatten alt efter, hvorledes indkomsten anvendes, blev afskaffet. Det er altså uden betydning for beskatningen, om indkomsten fuldt ud medgår til udbetaling af udbytte eller helt eller delvis anvendes til konsolidering af selskabet.

Til afløsning af det hidtidige 5 pct.-fradrag, der som omtalt kun havde gyldighed for den ordinære statsskat, indførtes et indkomstfradrag. Det udgør halvdelen af indkomsten, dog højst 2½ pct. af aktiekapitalen.

Dobbeltbeskatning selskaber imellem søges afbødet ved særlige regler om datterselskabslempelse. Lignende regler fandtes også før selskabsskatteloven.

Ved lov nr. 143 af 2. maj 1967 om beskatning ved sammenslutning af selskaber (fusionsloven) er der åbnet adgang til at sammenslutte aktieselskaber på lempelige skattemæssige betingelser.

Reglerne, der ikke gælder for de såkaldte »lodrette« sammenslutninger (moder-datterselskabsforhold), går i korthed ud på, at likvidationsbeskatning af såvel selskab som aktionærer undlades, når et selskab ophører, fordi dets hele formue overtages af et andet selskab. Fritagelse for likvidationsbeskatningen forudsætter en tilladelse og er bl.a. betinget af, at det opslugende selskab skattemæssigt indtræder i det opslugte selskabs stilling med hensyn til afskrivningsgrundlag og opgørelse af skattepligtig fortjeneste m.v.

For aktionærernes vedkommende skal aktier i det opslugende selskab betragtes som anskaffet på samme tidspunkt og til samme beløb som de aktier i det opslugte selskab, som de ombyttes med.

De danske regler om beskatningen af aktionærer går ud på, at modtaget aktieudbytte fuldt ud skal medregnes i den skattepligtige indkomst. Endvidere beskattes fortjeneste ved salg af aktier eller likvidation af aktieselskaber enten som almindelig indkomst eller som særlig indkomst. Endelig skal aktiernes værdi medregnes ved opgørelsen af aktionærernes skattepligtige formue.

Mange steder i udlandet overvejer man i disse år en reform af selskabsbeskatningen og aktionærbeskatningen. Man har bl.a. været inde på, at dobbeltbeskatningen, således som den praktiseres her i landet, betyder en særlig hård beskatning af erhvervsvirksomhed, der drives i aktieselskabsform. Det kan stille disse virksomheder dårligt i konkurrencen med virksomheder, der ikke drives i aktieselskabsform, og med udenlandske aktie-

selskaber, hvis indtægter ikke dobbeltbeskattes i samme omfang. I nogle lande har man allerede indført regler, der i højere grad end det danske beskatningssystem svækker dobbeltbeskatningen.

Regeringen har derfor fundet det nødvendigt, at der nu nedsættes en kommission, der skal have til opgave at undersøge behovet for ændringer i selskabsbeskatningen og aktionærbeskatningen og eventuelt stille forslag til ændring af disse regler. Ved udarbejdelsen af forslag til ændrede beskatningsregler for aktieselskaber må kommissionen overveje konsekvenserne for de brugsforeninger, der beskattes efter lignende regler som aktieselskaber.

Regeringen er opmærksom på, at behovet for strukturrationalisering inden for erhvervslivet er stigende i disse år. Det er i denne forbindelse vigtigt, at beskatningsreg-1erne ikke modvirker sammenslutning af aktieselskaber. Kommissionen må derfor udarbejde forslag til regler om udvidet adgang til betinget skattefritagelse ved sammenslutning af selskaber. Reglerne må dog udformes således, at de fortjenester, der fritages for beskatning ved sammenslutningen, senere bliver taget i betragtning ved beskatningen af det selskab, der fortsætter virksomheden, og af dettes aktionærer.

Endelig anmodes kommissionen om at overveje, om der er grund til at ændre reglerne om den værdi, hvortil aktier skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige formue. I denne forbindelse kan kommissionen overveje ændringer i den fremgangsmåde, der benyttes ved kursfastsættelsen for unoterede aktier.

Samtlige forslag fra kommissionen må udarbejdes under den forudsætning, at aktieselskabs- og aktionærbeskatningen tilsammen skal indbringe samme provenu som efter de gældende regler.«

I delbetænkninger afgivet den 11. februar 1972 (betænkning nr. 640) og 2. juli 1974 (betænkning nr. 723) har kommissionen behandlet henholdsvis spørgsmålet om lempelse af dobbeltbeskatningen vedrørende udloddet selskabsindkomst og spørgsmålet om selskabsbeskatning ved fusion.

På anmodning fra skattedepartementet har kommissionen i en række møder drøftet et af konsulent i kildeskattedirektoratet, Nils Hansen, udarbejdet forslag til ændring af kildeskattelovens regler om udbytteskat, og kommissionen har i en skrivelse af 1. juli 1975 til skattedepartementet afgivet en udtalelse herom.

Den 21. juni 1976 har den daværende minister for skatter og afgifter tilskrevet kommissionens formand således:

»Under folketingets behandling af den for nylig gennemførte ændring af lov om særlig indkomstskat blev der fra regeringens side givet udtryk for, at en eventuel mere gennemgribende ændring af reglerne om fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v. burde afvente resultatet af selskabsskattekommissionens arbejde med dette spørgsmål.

I overensstemmelse med en udtalelse, som jeg i den forbindelse fremsatte i folketinget, skal jeg hermed anmode om, at kommissionens overvejelser om disse beskatningsregler søges afsluttet inden udgangen af 1977.«

Kommissionen har under det fortsatte arbejde haft følgende sammensætning:

Kontorchef Frede Christensen,
Handelsministeriet.
Landsretssagfører Jacob la Cour,
Erhvervenes Skattesekretariat.
Professor Søren Gammelgård.
Fuldmægtig N. Mou Jakobsen,
skattedepartementet.
Advokat Arne Jørgensen, FDB.
Statsautoriseret revisor A. Linå Jørgensen,
Foreningen af statsautoriserede revisorer.
Kontorchef V. L. Laustsen,
statsskattedirektoratet.
Afdelingsleder Mogens Lykketoft,
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.
Landsretssagfører J. Mazanti-Andersen,
MCJ, Advokatrådet.
Professor, dr. jur. Thøger Nielsen (formand).
Ekspeditionssekretær P. Sanning,
statsskattedirektoratet.

Kommissionens *sekretariat* har under arbejdet med nærværende betænkning bestået af fuldmægtig Søren Graven og fuldmægtig N. Mou Jakobsen, skattedepartementet.

Kommissionen har nedsat et særligt underudvalg bestående af:
Kontorchef Frede Christensen, fuldmægtig N. Mou Jacobsen og formanden, professor, dr. jur. Thøger Nielsen.

Kommissionen har under arbejdet med nærværende betænkning afholdt 19 plenarmøder, hvortil kommer en række møder i underudvalget.

I den foreliggende betænkning behandler kommissionen spørgsmålet om ændringer i aktionærbeskatningen særligt med henblik på reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer. I forbindelse hermed har kommissionen overvejet spørgsmålet om den skattemæssige behandling af konvertible obligationer.

Kapitel 6 om aktiers finansielle betydning er udarbejdet med bistand af ekspeditionssekretær Tom Hiort-Lorenzen, handelsministeriet, fuldmægtig H. K. Andersen og sekretær Poul Christensen, begge skattedepartementet.

Som det fremgår af kommissoriet er det endeligt pålagt kommissionen at overveje ændringer i fremgangsmåden ved kursfastsættelse for unoterede aktier. Kommissionen vil i en senere betænkning redegøre for sine overvejelser på dette område, ligesom man vil behandle spørgsmålet om beskatningen i forbindelse med en privat virksomheds omdannelse til aktielseskab eller anspartsselskab.

København, den 31. juli 1978.

Frede Christensen **Jacob la Cour** **Søren Gammelgård**

N. Mou Jakobsen **Arne Jørgensen** **A. Linå Jørgensen**

V. L. Laustsen **Mogens Lykketoft** **J. Mazanti-Andersen**

Thøger Nielsen **P. Sanning**
(formand)

Søren Graven N. Mou Jakobsen

Oversigt over betænkningens indhold med sammenfatning af kommissionens overvejelser og konklusioner.

Efter selskabsskattekommissionens kommissorium, der er citeret foran, påhviler det kommissionen at undersøge behovet for ændringer i selskabsbeskatningen og aktionærbeskatningen og eventuelt stille forslag til ændring af disse regler.

Om aktionærbeskatningen hedder det i kommissoriet, at de danske regler om beskatningen af aktionærer går ud på, at modtaget aktieudbytte fuldt ud skal medregnes i den skattepligtige indkomst. Endvidere beskattes fortjeneste ved salg af aktier eller ved likvidation af aktieselskaber enten som almindelig indkomst eller som særlig indkomst. Endelig skal aktiernes værdi medregnes ved opgørelsen af aktionærernes skattepligtige formue.

Herudover indeholder kommissoriet ingen retningslinier for, hvilke dele af aktionærbeskatningsområdet, der ønskes taget op til nærmere undersøgelse. Som indledning til overvejelserne må man derfor tage udgangspunkt i den bredest mulige opfattelse af begrebet aktionærbeskatning, d.v.s. de subjektive og objektive skatteregler, der afgør, hvorledes deltagere i aktieselskaber eller andre økonomiske sammenslutninger, hvor ingen af deltagerne hæfter personligt for selskabets forpligtelser, og som fordeler overskuddet i forhold til deltagernes i selskabet indskudte kapital, beskattes

1) af det løbende afkast
2) ved afståelse af sin andelsret til trediemand, og
3) ved selskabets opløsning helt eller delvist,

hvadenten selskabsdeltageren er en person, et selskab eller en anden økonomisk sammenslutning.

Med henblik på en nærmere afgrænsning af de områder indenfor aktionærbeskatningen, der må inddrages i overvejelserne, foretages der i det følgende en kort gennemgang af aktionærbeskatningen, og der redegøres derefter for den nærmere afgrænsning af emnet for kommissionens overvejelser.

I. Aktionærbeskatning i almindelighed.

1. Den subjektive skattepligt.

Efter reglen i ligningslovens § 16 A skal der ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst medregnes *udbytte* af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer.

Hidrører udbyttet fra et aktieselskab eller et andet selskab, der er hjemmehørende her i landet, skal der endvidere medregnes *skattegodtgørelse* efter reglen i selskabsskattelovens § 17 A. Skattegodtgørelsen beregnes som 15 pct. af det modtagne udbytte og indrømmes aktionærerne som en delvis godtgørelse for den selskabsskat, der er betalt i selskabet af den selskabsindkomst, der ligger til grund for det udloddede udbytte.

Disse regler gælder for *fuldt skattepligtige personer*, medens der for så vidt angår fuldt *skattepligtige selskaber* er særlige regler, hvorefter skattepligten af aktieudbyttet kan lempes under visse nærmere betingelser.

Når et selskab som nævnt i § 1, stk. 1, nr. 1 og 2, i selskabsskatteloven modtager udbytte af aktier eller andele fra et andet selskab, der er hjemmehørende her i landet, *er selskabet fritaget for at medregne aktieudbyttet ved indkomstopgørelsen.* Det er dog en betingelse, at det udbyttemodtagende selskab - moderselskabet - i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, har ejet

mindst 25 pet. af aktie- eller andelskapitalen i det udbyttegivende selskab - datterselskabet.*)

Når et af de nævnte moderselskaber modtager udbytte fra datterselskaber, der er hjemmehørende i udlandet, skal udbyttet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Har selskabet i hele det indkomstår, hvori udbyttet er modtaget, ejet mindst 25 pct. af aktie- eller andelskapitalen i det udenlandske datterselskab, kan der dog efter reglen i selskabsskattelovens § 17, stk. 3, indrømmes *datterselskabslempelse*.

Endvidere er et aktieselskab fritaget for ved indkomstopgørelsen at medregne beløb, som selskabet modtager som udbytte af *egne aktier eller andele,* jfr. selskabsskattelovens § 13, stk. 1, nr. 3.

Aktieselskaber og andre selskaber, der modtager aktieudbytte, uden at de nævnte betingelser for skattefritagelse eller lempelse af beskatningen er opfyldt, skal fuldt ud medregne aktieudbytte til indkomstopgørelsen.

I disse tilfælde skal selskaberne endvidere medregne den i selskabsskattelovens § 17 A nævnte skattegodtgørelse på 15 pct. af udbyttet.

Efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, er *andre foreninger, korporationer, stiftelser, legater og selvejende institutioner, herunder fonde,* kun skattepligtige for så vidt angår indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed. Det er fast antaget i praksis, at aktieudbytte ikke omfattes af skattepligten.

2. Den objektive skattepligt.

Efter reglen i ligningslovens § 16 A, stk. 1, skal der til *udbytte* henregnes alt, hvad der af selskabet udloddes til aktionærer eller andelshavere med undtagelse af friaktier og friandele samt udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.

Dette udbyttebegreb er på forskellig måde udvidet ved særlige bestemmelser i ligningsloven.

Den første udvidelse følger af ligningslovens § 16 A, stk. 1, idet udlodning af ***likvidationsprovenu,*** der fortages forud for det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, skal beskattes som udbytte.

Det samme gælder udlodninger fra et selskab, der står i forbindelse med *nedsættelse af selskabets aktie- eller andelskapital.*

En aktionær, der *af står aktier m.v. til det selskab, der har udstedt dem,* skal endelig efter reglen i ligningslovens § 16 B medregne hele afståelsessummen i den skattepligtige almindelige indkomst.

Der er dog på forskellig måde i loven mulighed for i disse tilfælde at dispensere fra beskatningen som udbytte.

3. Beskatning ved afståelse.

Efter reglen i ligningslovens § 16 C, stk. 1, skal der ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst medregnes fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer samt tegningsretter, *såfremt de pågældende værdipapirer er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afståelsen.*

I andre tilfælde skal fortjenesten eller tabet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst, og der indrømmes da et fradrag i indkomstårets nettofortjeneste på 5 pct., dog højst 4.000 kr.

Fortjenesten beskattes herefter for *personer* med særlig indkomstskat med 50 pct. af det beløb, hvormed den særlige indkomst overstiger 6.000 kr.

For så vidt angår *selskaber, foreninger, korporationer og selvejende institutioner,* sammenlægges fortjenesten med de øvrige indkomster og beskattes som almindelig indkomst.

Det samme gælder særlig indkomst, der konstateres af *dødsboer.*

Hvad enten fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier m.v. skal medregnes i den skattepligtige almindelige eller særlige indkomst, skal fortjenesten eller tabet opgøres efter reglerne i lov om særlig indkomstskat

*) Reglen, hvorefter moderselskabet fuldt ud fritages for beskatning af udbytte fra datterselskaber, er gennemført som et led i den lempelse af dobbeltbeskatningen af udloddet selskabsindkomst, der blev gennemført ved lov nr. 404 af 20. august 1976. Reglen har virkning for beskatningen af selskaber fra og med skatteåret 1978-79, og for så vidt angår udbytte fra danske datterselskaber er reglen trådt i stedet for de hidtil gældende regler i selskabsskattelovens § 17, stk. 3, om datterselskabslempelse.

§ 7. Herefter opgøres fortjenesten i princippet som forskellen mellem det ved afhændelsen indvundne beløb (afståelsessummen) og anskaffelsessummen for de pågældende aktier m.v.

Afhænder en skattepligtig kun en del af sine aktier i et selskab, skal der dog foretages en særlig fordeling af anskaffelsessummen for hele aktiebeholdningen. Fortjenesten eller tabet opgøres derfor i disse tilfælde på grundlag af en *gennemsnitlig anskaffelsessum.*

II. Afgrænsning af emnet for kommissionens overvejelser.

1. Den politiske baggrund for kommissionens drøftelser af spørgsmålet om aktieavancer.

I sit brev til kommissionen af 21. juni 1976, der er omtalt i indledningen, har den daværende minister for skatter og afgifter anmodet om, at selskabsskattekommissionens overvejelser om en ændring af beskatningsreglerne vedrørende fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v. blev afsluttet inden udgangen af 1977.

På denne baggrund er det klart, at overvejelser om ændring af reglerne om beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer - herunder reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab - må indtage en central plads i kommissionens overvejelser om ændrede regler om aktionærbeskatningen som helhed.

Baggrunden for ministerens henvendelse til kommissionen var den, at regeringen under folketingets behandling af det den 12. maj 1976 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m.v. (Goodwill, aktier og andelsboliger m.v.), der senere blev vedtaget som lov nr. 326 af 10. juni 1976, gav udtryk for, at en eventuelt mere gennemgribende ændring af reglerne om fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v. burde afvente resultatet af selskabsskattekommissionens arbejde med dette spørgsmål.

Allerede under folketingets behandling i foråret 1975 af et forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m.v. samt afskrivningsloven (Procenttillæg, ekspropriation, jordfordeling og afløste jordrentebrug m.v.) var man opmærksom på, at der var uløste problemer i forbindelse med de gældende regler om beskatning som særlig indkomst.

I den betænkning vedrørende loven, som blev afgivet den 9. maj 1975, udtalte udvalgsflertallet bl.a.:

»Flertallet anser ikke alle problemer vedrørende den særlige indkomstskat for løst med gennemførelsen af lovforslaget. Efter flertallets opfattelse bør spørgsmålet om andre ændringer i lov om særlig indkomstskat imidlertid afvente en nærmere undersøgelse af yderligere foreliggende problemer vedrørende den særlige indkomstskat, som ministeren for skatter og afgifter har givet tilsagn om at sætte i gang i ministeriet.«

Spørgsmålet om ændring i loven om særlig indkomstskat blev endvidere medtaget i det såkaldte »septemberforlig«, som i september 1975 blev indgået mellem regeringen og en række af folketingets politiske partier. Det hedder herom i forligets pkt. 5:

»5. Lovforslag til løsning af byerhvervenes problemer i forbindelse med lov om særlig indkomstskat (goodwill, aktiesalg m.v.) søges gennemført senest i folketingssamlingen 1975-76.«

I henhold til disse tilsagn blev der i det ovennævnte forslag, der blev fremsat den 12. maj 1976, foreslået ændringer vedrørende beskatningen af goodwill, aktiesalg og andelsboliger m.v., hvorefter der bl.a. blev foreslået en vis lempelse i beskatningen af fortjeneste ved aktiesalg. Efter forslaget, der som nævnt blev vedtaget, blev der indrømmet et skattefrit fradrag på 5 pct. i fortjenesten ved aktiesalg, dog højst 4.000 kr.

Herudover er der i folketinget flere gange fremsat forslag med henblik på en egentlig inflationsregulering af fortjenester ved aktiesalg.

Forslag herom blev første gang fremsat at det konservative folkeparti som et ændringsforslag til det ovenfor nævnte forslag om ændring af lov om særlig indkomstskat m.v. samt afskrivningsloven (Procenttillæg, ekspropriation, jordfordeling og afløste jordrentebrug m.v.), og forslaget er senere med fremskridtspartiet som medforslagsstiller fremsat flere gange som selvstændigt lovforslag, senest den 20. oktober 1977.

Efter lovforslaget skal der ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste ved aktiesalg foretages en forhøjelse af anskaffelsessum-

men med et tillæg på 9 pet. for hvert år, hvori den skattepligtige har ejet de pågældende aktier.

2. De gældende regler og de problemer de rejser.

De nugældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer er stort set de samme, som da reglerne blev indført med virkning fra og med 1. januar 1962.

Der er tale om særdeles komplicerede regler, som i praksis giver anledning til betydelige vanskeligheder for de skatteydere, der skal bringe reglerne i anvendelse, og for de skattemyndigheder, som skal foretage skatteligningen ved hjælp af disse regler.

Hertil kommer, at der er tale om regler, der har haft virkning i mere end 15 år. Der synes derfor med baggrund i indhentede erfaringer at være skabt et grundlag for, at det kan overvejes om disse regler virker efter deres hensigt i praksis, eller om det skulle være hensigtsmæssigt og muligt at gennemføre *en forenkling* af disse beskatningsregler, således at de beskatningsmæssige hensyn, som disse regler sigter på, kan varetages med formindskede administrative omkostninger.

Arbejdsgruppen vedrørende en rationaliseringsplanlægning for skatteforvaltningen, der blev nedsat den 1. september 1975 af finansministeren, er således i sin betænkning*) af den opfattelse, at der af administrative grunde bør gennemføres forenklinger i reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v.

Endvidere kan det nævnes, at det i de senere år fra flere sider er blevet kraftigt fremhævet, at de gældende regler i et vist omfang er udtryk for en beskatning af papirgevinster, idet der ikke i reglerne tages hensyn til inflationen.

I princippet opgøres fortjeneste og tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer som forskellen imellem afståelsessummen og den skattepligtiges anskaffelsessum uden andre reguleringer end de omkostninger, der er påløbet i forbindelse med afståelsen og erhvervelsen.

Det fradrag på nu 6.000 kr., der gælder ved beskatningen som særlig indkomst, indrømmes i den skattepligtiges samlede særlige indkomst i det pågældende indkomstår, og fradraget er et egentligt bundfradrag ved beskatningen, som står uden forbindelse med den tid, hvori den skattepligtige har ejet de pågældende aktier.

Udover dette bundfradrag er der som nævnt fra indkomståret 1976 gennemført regler, der tager sigte på en vis lempelse i beskatningen af fortjenester ved aktiesalg, idet der herefter kan foretages et fradrag på 5 pct. af nettofortjenesten ved aktiesalg før den særlige indkomstskat beregnes, dog højst 4.000 kr.

Herudover har der endvidere flere gange i folketinget været fremsat forslag om egentlig inflationsregulering af fortjenester ved aktiesalg.

Det findes derfor naturligt i overvejelserne at inddrage spørgsmålet om, i hvilket omfang det vil være muligt at gennemføre regler om *en egentlig inflationsregulering* af fortjenester ved afståelse af aktier.

Når spørgsmålet om at gennemføre en egentlig inflationsregulering af aktiesalgsfortjenester fremføres i disse år, medens sådanne regler ikke blev følt påkrævet, da reglerne blev udformet, skyldes det for det første den almindelige prisudvikling i samfundet. Dernæst skyldes det den udvikling, der har været i reglerne om beskatning som særlig indkomst. Da reglerne om beskatning af aktiesalgsfortjenester trådte i kraft den 1.

*) Rationalisering og planlægning i skatteadministrationen, Betænkning nr. 828/1977. I betænkningen hedder det vedrørende overdragelse af aktier blandt andet:

»Fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier opgøres normalt som forskellen mellem afståelsessum og anskaffelsessum for de pågældende værdipapirer.

De gældende regler på området er imidlertid temmelig komplicerede. Arbejdsgruppen er bekendt med, at selskabsskattekommissionen har indledt en undersøgelse af reglerne på det her omhandlede område, og at kommissionen overvejer at fremkomme med forslag til ændring af reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved overdragelse af aktier og lignende værdipapirer. Arbejdsgruppen har derfor kun i begrænset omfang beskæftiget sig med de praktiske problemer omkring beskatningen ved afståelse af aktier.

Det er imidlertid arbejdsgruppens opfattelse, at der af administrative grunde bør gennemføres forenklinger, og at der i det mindste bør ske en justering af reglerne, eksempelvis således, at kun en mere begrænset del af besiddelsesperioden tages i betragtning ved opgørelsen af fortjenesten eller tabet på de afståede aktier.«

januar 1962 blev fortjenesten - efter et bundfradrag på 1.000 kr. - beskattet med 30 pct., men kun for så vidt angår 2/3 af fortjenesten. Den reelle beskatning var således på 20 pct.

Den særlige indkomstskat er nu 50 pct., og det er forventeligt, at efterhånden som beskatningsprocenterne forhøjes, skærpes kravene til de regler, der skal anvendes ved beregning af de skattepligtige fortjenester. Jo højere beskatningen bliver, desto bedre må reglerne om beskatningsgrundlaget være egnede til at udfinde den egentlige indkomst.

Et andet problem, der har sammenhæng med spørgsmålet om fortjeneste og tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer, er spørgsmålet om den skattemæssige behandling af *konvertible obligationer*.

Efter § 41 i den nye aktieselskabslov kan et selskab optage lån mod udstedelse af obligationer eller andre gældsbreve, der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til aktier i selskabet. Tilsvarende regler findes i anpartsselskabsloven.

Konvertible obligationslån, der i Danmark tidligere kun er anvendt undtagelsesvis, har med gennemførelsen af de nye selskabsretlige love, der fik virkning fra 1. januar 1974, fået voksende betydning. Det må således antages, at de fordele, som denne specielle låneform frembyder, vil føre til en øget anvendelse af disse låneformer.

Det er imidlertid uafklaret, hvorledes konvertible obligationer eller gældsbreve skal behandles i skattemæssig henseende, og kommissionen har derfor fundet det naturligt, også at inddrage spørgsmålet om den skattemæssige behandling af konvertible obligationer i overvejelserne.

3. Betænkningens indhold.

Som udgangspunkt for overvejelserne er der foretaget en gennemgang af udviklingen i reglerne om beskatning af aktier og lignende værdipapirer. Denne redegørelse, der bringes som *kapitel 2*, beskriver udviklingen frem til gennemførelsen af den nuværende lov om særlig indkomstskat, der fik virkning fra 1. januar 1962. Gennemførelsen af denne lov og den senere udvikling er der redegjort for i *kapitel 3*.

I *kapitel 4* bringes der en redegørelse for gældende ret. Denne redegørelse er koncentreret om reglerne om beskatning af udbytte og beskatning ved afståelse, og herunder er særlig reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab gennemgået. Endvidere er de særregler, der gælder om beskatningen af aktionærer, som f.eks. reglerne om beskatning ved fusion, beskatningen af medlemmer af investeringsforeninger og medarbejderaktier, medtaget i redegørelsen.

Som grundlag for overvejelserne har kommissionen foretaget en undersøgelse af udenlandsk ret. Redegørelsen for denne undersøgelse, der bringes som *kapitel 5*, indeholder dels en gennemgang af beskatningen i forskellige lande og dels en sammenfatning af undersøgelsen af udenlandsk ret. Denne undersøgelse er søgt koncentreret om de regler om kapitalvindingsbeskatning, der finder anvendelse ved aktiesalg i de enkelte lande, men også tilsluttende spørgsmål og problemer er behandlet, hvor de i det udenlandske retssystem indgår i forbindelse med reglerne om kapitalvindingsbeskatning.

Særlig interesse har kommissionen fundet, at der knytter sig til udviklingen i Sverige vedrørende beskatning af kapitalgevinst ved afståelse af aktier. Med baggrund i to store udvalgsarbejder - Aktievinstutredningen i 1964 og Realisationsvinstkomitén i 1970 - har man her dels i 1966 og dels i 1976 gennemført nye regler om beskatning af aktiesalgsfortjenester. Udviklingen i Sverige er derfor gjort til genstand for særlig grundig behandling.

Med henblik på at belyse den erhvervs- og samfundsøkonomiske betydning af aktier og anparter m.v., er der i *kapitel 6* foretaget en sammenstilling af foreliggende statistiske oplysninger herom.

I *kapitel* 7 har kommissionen sammenholdt de gældende regler om beskatning af aktiesalgsfortjenester med de regler, der i øvrigt gælder om beskatning af kapitalgoder, der er omfattet af reglerne i lov om særlig indkomstskat. Der er således dels foretaget en beskrivelse af disse regler, og der er foretaget en sammenfatning af reglerne om beskatning af de enkelte kapitalgoder. Endvidere er der med en række eksempler foretaget en sammenligning af beskatningen af sådanne kapitalgevinster.

Som grundlag for overvejelserne om ændring af reglerne om beskatning af aktiesalgsfortjenester har kommissionen i *kapitel 8* foretaget en vurdering af de gældende reg-

ler, idet opgørelsesreglernes nærmere indhold er set i forhold til de kursbevægelser, der forekommer i aktiemarkedet ved aktiekapitaludvidelser. Endvidere fremlægges i dette kapitel resultatet af en undersøgelse, som kommissionen har foretaget af, hvorledes de gældende regler virker i praksis.

På denne baggrund har kommissionen herefter i *kapitel 9* beskrevet forskellige alternativer til de nugældende regler om beskatningen af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier, herunder særligt reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab. Heri er det overvejet at opgøre fortjeneste og tab på grundlag af en »aktie for aktie-metode«, d.v.s. på grundlag af den faktiske anskaffelsessum, eller at bibeholde de gældende regler om opgørelse af gennemsnitlige anskaffelsessummer, men med visse ændringer. Endelig er der i dette kapitel beskrevet en metode, hvorefter fortjeneste og tab opgøres på grundlag af en saldometode.

I *kapitel 10 er* der foretaget en vurdering af mulighederne for at gennemføre en egentlig inflationsregulering af aktiesalgsfortjenester. Herunder er der beskrevet forskellige metoder til indeksregulering af aktiesalgsfortjenester.

Herudover har kommissionen i *kapitel 11* overvejet mulighederne for en ophævelse af aktieavancebeskatningen eller en begrænsning af dens rækkevidde. Herunder har man overvejet en fuldstændig ophævelse af aktieavancebeskatningen udenfor den almindelige indkomstbeskatnings område, og der er beskrevet en aftrapning af fortjenesten, der fører til en begrænsning af aktieavancebeskatningens rækkevidde under hensyn til besiddelsestiden. Der er herunder redegjort for de principielle problemer som sådanne løsninger støder på i forbindelse med likvidation af aktieselskaber og i forbindelse med hovedaktionærselskaber.

I kapitlet er der desuden overvejet andre muligheder for en forenkling og lempelse af beskatningen gennem regler om bundfradrag, beskatning af aktieavancer efter en skabelonbeskatning, eller en forenkling af aktieavancebeskatningen gennem udskillelse af visse aktionærkategorier fra beskatningsordningen.

Endelig er spørgsmålet om beskatningen af konvertible obligationer behandlet i *kapitel 12.* I dette kapitel er der foretaget en kort gennemgang af de selskabsretlige regler om konvertible obligationer, og spørgsmålet om den skattemæssige behandling af sådanne værdipapirer er omtalt.

III. Sammenfatning af kommissionens overvejelser og kommissionens konkluderende indstilling.

Der er i kommissionen enighed om, at den bestående beskatningsordning i forbindelse med afhændelse af aktier m.v. må karakteriseres som uhensigtsmæssig. Der er af samme grund også enighed om, at en nyordning er tiltrængt. Opmærksomheden har samlet sig om beskatningen i form af særlig indkomst, idet man finder, som det nærmere omtales nedenfor, at selve grundprincippet om, at fortjeneste og tab ved realisationer efter kort besiddelsestid eller som led i næring som hidtil må tages i betragtning ved opgørelse af den samlede almindelige indkomst.

Kommissionen er opmærksom på, at dybtgående og principielle ændringer af reglerne om beskatning af aktiefortjenester m.v. kan og efter omstændighederne bør få virkninger for andre former for beskatning af værdistigning på anlægsaktiver, men kommissionen har under hensyn til dens kommissorium måttet søge at gennemføre sit arbejde uden direkte at inddrage andre aktiver end netop aktier og dermed sidestillede værdipapirer og herunder navnlig anparter i anpartsselskaber.

Baggrunden for kommissionens vurdering af den bestående ordning.

Kommissionens undersøgelser har vist, at der som følge af selve skatteobjektets karakter er tale om et meget kompliceret beskatningsområde. En aktie eller en anpart i et selvstændigt beskattet selskab er et objekt, der som følge af hyppige ændringer i selskabets struktur og kapitalforhold selv undergår ændringer. Dette står navnlig i forbindelse med kapitalforhøjelser, hvadenten disse finder sted ved udstedelse af fondsaktier eller ved at give tegningsret til nye aktier. Hertil kommer, at skatteyderens beholdning af aktier og anparter typisk og i forhold til andre formuegoder relativt hyppigt undergår ændringer gennem køb og salg, og at disse dispositioner som hovedregel ganske afhænger af skatteyderens egne beslutninger, der ganske ofte påvirkes af selve skattefaktoren i det samlede økonomiske billede. Selve princip-

perne for konstatering af fortjeneste og tab, og den nødvendige skattemæssige kontrol med overholdelse af disse må derfor nødvendigvis være en krævende opgave.

Kommissionen må erkende, at den bestående ordning, der hviler på forudsætningen om en stadig ajourføring af den gennemsnitlige anskaffelsesværdi for aktierne i et givet selskab, er logisk uangribelig. I praksis har ordningen imidlertid såvel for ligningsmyndighederne som for skatteyderne vist sig at være tyngende og uigennemsigtig. Der kræves stor ekspertise for at administrere dem, ikke mindst i tilfælde, hvor der er hyppige ændringer i skatteyderens beholdning, og en effektiv kontrol må ofte forudsætte et i forhold til andre ligningsopgaver uforholdsmæssigt arbejde. En undersøgelse hos de lokale ligningsmyndigheder med henblik på, hvorledes den bestående ordning faktisk fungerer, har overbevist kommissionen om, at de problemer den afføder i realiteten er uoverstigelige, hvis ligningsarbejdet på dette specielle område ikke skal beslaglægge helt uforholdsmæssige tidsmæssige og personalemæssige ressourcer.

Gennemførelsen af en egentlig forenkling har dog vist sig at være meget vanskelig, hvilket kommissionens overvejelser navnlig i kapitlerne 9, 10 og 11 er vidnesbyrd om.

Det er imidlertid ikke kun denne beskatningsforms tekniske svagheder, som er den væsentlige baggrund for behovet for en reform. Da denne beskatningsform blev introduceret i 1962, var der tale om en moderat beskatning, dels som følge af, at skattesatsen for særlig indkomst kun androg 30 pct., og dels fordi man kun inddrog 2/3 af fortjeneste og tab under beskatningen. Man mente hermed at have givet en rimelig kompensation for det forhold, at beskatning af en rent nominel gevinst på udprægede anlægsaktiver vil indebære en beskatning af pengeforringelsen. Gennem successeive skærpelser er beskatningsprocenten blevet forhøjet og blevet bragt i anvendelse på den fulde fortjeneste. Det må endvidere tages i betragtning, at beskatning finder sted med samme sats uanset aktionærens besiddelsestid. Herved fremtræder den danske beskatningsordning som exceptionelt vidtgående, hvilket fremgår klart af en sammenligning med andre landes beslægtede skattesystemer. Det er et almindeligt anerkendt fænomen, at en meget høj beskatning gør en iøvrigt vanskelig og kompliceret beskatningsordning særligt kritisabel. Dette fører f.eks. næsten uundgåeligt til overdreven skattetænkning og kan efter omstændighederne, hvor store summer er på spil, danne baggrund for beslutning om fraflytning eller virke bremsende på dispositioner, som iøvrigt er fornuftige og velbegrundede.

Det er ikke blot på baggrund af en international sammenligning, at beskatningen forekommer at være for høj og for unuanceret på dette høje niveau, men det er også i sig selv - og måske først og fremmest - en efter kommissionens mening velbegrundet opfattelse, når man tager hensyn til de skattemæssige konsekvenser af skatteyderens investeringsvalg. Skatteyderen kan vælge mellem investering i objekter, hvis værdistigning slet ikke omfattes af lov om særlig indkomst, eller kan f.eks. investere i fast ejendom, hvor der anerkendes betydelige tillæg til anskaffelsessummen, som kommer til fradrag ved opgørelse af fortjeneste. Når hertil føjes, at risikoen for tab netop ved aktier er mere dominerende end ved mange andre former for investeringer, vil det ikke kunne undgås, at netop aktieinvesteringen ofte vil fremtræde som den mindst tiltrækkende mulighed. Man måtte i hvert fald som forudsætning for en vis grad af neutralitet i beskatningen søge at udforme en ordning, der enten undlader beskatning af den del af den nominelle fortjeneste, som er en følge af pengeforringelsen, eller acceptere en lempelse af beskatningen under hensyn til besiddelsestiden.

Kommissionens undersøgelser har vist, at den gennemsnitslige kurstilvækst på noterede aktier på længere sigt ikke afviger væsentligt fra stigningen i forbrugerprisindekset, og dette tyder på, at en beskatning, der søger at ramme den reelle gevinst, i virkeligheden på dette område, kun er af beskeden fiskal interesse selv om det naturligvis må erkendes, at der netop er tale om gennemsnitsbetragtninger, der ikke udelukker, at der i enkelte tilfælde kan blive konstateret væsentlige reelle værdistigninger.

På denne baggrund, der er præget af alvorlige tekniske og fiskale indvendinger, har kommissionen i sine overvejelser ikke kunnet undlade at tage hensyn til, at det fiskale provenu af den her omhandlede beskatningsordning må antages at være meget ringe. En nøjagtig provenuopgørelse har været udeluk-

ket som følge af utilstrækkelige statistiske oplysninger, men som anført i kapitel 6 er det formentlig kun en meget beskeden del af den særlige indkomstskat - der for personer i 1976 udgjorde ca. 660 mill. kr. incl. beskatningen af fortjener på fast ejendom - der hidrører fra beskatning af aktiegevinster, og kommissionen anser det ikke for udelukket og måske endda sandsynligt, at det sande provenu under hensyn til virkningen af tabsfradrag i skatteydernes almindelige indkomster kan være negativt.

På den skildrede baggrund finder kommissionen, at det er uacceptabelt at lade denne beskatningsordning bestå uændret.

Kommissionens bedømmelse af mulighederne for mere hensigtsmæssige løsninger.

Kommissionen har så udtømmende, som det har været muligt, overvejet og undersøgt de muligheder, man kunne forestille sig med henblik på en mere hensigtsmæssig beskatningsordning. Man har herved hele tiden haft for øje, at eventuelle løsninger skal tilfredsstille ikke blot kravet om en forenkling, men også behovet for en mere afbalanceret beskatning, der koncentreres om en beskatning af den reelle værditilvækst i et omfang, som kan siges at harmonere med det øvrige systems behandling af kapitalgevinster. Blandt de mange muligheder, der har været på tale, vil det være naturligst i forbindelse med disse sammenfattende betragtninger kun at omtale dem, der skønnes at være så velbegrundede at de kan danne baggrund for en lovgivning.

Kommissionens overvejelser er gået i to retninger. Man har dels og navnlig beskæftiget sig med muligheden for at fremstille ændrede regler vedrørende selve opgørelsen af fortjeneste eller tab på aktier og anparter m.v., og dels har kommissionen interesseret sig for muligheden for at lette denne del af beskatningssystemet gennem begrænsning af dets rækkevidde til kun at omfatte de tilfælde, hvor en beskatning udenfor den almindelige indkomstskats rammer, kan siges at være påkrævet. De to nævnte sæt af overvejelser kan føre til løsninger, som hviler på en kombination.

Nye metoder med henblik på opgørelse af fortjeneste og tab.

Kommissionen har måttet konstatere, at der næppe kan konstrueres nogen metode til brug for opgørelse af beskatningsgrundlaget, mod hvilken der ikke kan rejses indvendinger med hensyn til praktikabilitet eller eventuelle uønskede bevirkninger. Dette bør dog efter kommissionens mening ikke føre til det negative resultat helt at opgive tanken om en nyordning. Ulemperne ved én ordning bør afvej es overfor ulemperne ved en anden ud fra bevidstheden om, at en løsning mod hvilken, der slet ikke kan rejses indvendinger, må anses for uopnåelig.

Ud af de muligheder, der har været behandlet ønsker kommissionen at fremhæve 3, som skønnes at have særlig krav på opmærksomheden:

1) »Aktie for aktie-metoden« kombineret med indeksregulering og/eller aftrapningsordning.
2) »Saldometoden« kombineret med indeksregulering.
3) Den gældende »gennemsnitsmetode« kombineret med indeksregulering og visse tekniske forbedringer.

Ad 1) »Aktie for aktie-metoden«.

Ved enhver beskatning af realiseret gevinst kan det siges at være den mest nærliggende og psykologisk umiddelbart acceptable fremgangsmåde at følge det enkelte formueobjekt fra det tidspunkt, det kommer i skatteyderens besiddelse, og indtil det afhændes. Dette støder på vanskeligheder for aktiers vedkommende, fordi der — som allerede nævnt - hyppigt som følge af kapitalforhøjelser i selskabet sker en værdiforskydning fra de oprindeligt erhvervede aktier til de senere tilkomne eller til tegningsrettigheder. Det er dette, der har dannet baggrunden for gennemsnitsmetoden, som omtales nedenfor. En »aktie for aktie-metode« indebærer, at man sætter sig ud over de nævnte vanskeligheder og udmåler fortjeneste og tab i forhold til hver enkelt aktie under hensyn til anskaffelsessummen og anskaffelsestidspunktet for denne. Metoden forudsætter med andre ord, at man kan konstatere og kontrollere anskaffelsessummer og anskaffelsestidspunkter, hvilket kommissionen ikke anser for udelukket, i hvert fald fra det tidspunkt metoden er bragt i anvendelse. På den anden side må det erkendes, at den ligningsmæssige kontrol med faktiske begivenheder, der ligger mange år tilbage i tiden altid vil være tyngende, og for

så vidt angår tiden forud for en sådan nyordnings indførelse, må opgaven ofte anses for helt umulig, da den gældende beskatningsmetode ofte har ført til at gamle bilag og opgørelser er bortkommet.

»Aktie for aktie-metoden« ser bort fra den kendsgerning, at der ved kapitalforhøjelser sker en faktisk økonomisk værdifordeling på gamle og nye aktier. For at undgå for store vilkårligheder i form af kunstig tabsrealisation på gamle aktier må man derfor enten acceptere den konsekvens, at en tabskonstatering kun kan gøres gældende med fradragsvirkning i eventuel aktiegevinst, eller ved tildeling af fondsaktier eller lignende foretage en fordeling, hvorved man i virkeligheden nærmer sig gennemsnitsmetoden og dermed denne metodes vanskeligheder.

Vælger man den konsekvente »aktie for aktie-metode«, er der tale om en klar forenkling i forhold til de gældende regler, og metoden har den fordel at den uden større vanskelighed kan forenes med en indeksregulering af anskaffelsessummer. En indeksregulering hører netop sammen med konstatering af anskaffelsestidspunkt og anskaffelsesbeløb, og det er disse hovedfaktorer, som »aktie for aktie-metoden« hviler på. Endvidere er metoden forenelig med indførelsen af en beskatningsmæssig aftrapningsordning med udgangspunkt i skatteyderens besiddelsestid, således forstået at en faldende procentdel af fortjeneste eller tab tages i betragtning ved beskatning afhængig af længden af den periode, i hvilken skatteyderen har besiddet den pågældende aktie.

Hvis metoden kombineres med indeksering, vil det kunne forekomme, at en tabskonstatering helt eller delvis skyldes indekstillægget til anskaffelsessummen, men dette er for det første logisk konsekvent, hvis man principielt vil lægge vægt på de virkelige af pengeforringelsen uafhængige værdier, og dernæst vil også begrænsningen af tabsfradragsretten være tilstrækkelig til at forhindre, at indekseringstab influerer på beskatningen af løbende indkomst. Vælger man i stedet for en indekseringsordning en aftrapningsordning, bør det erindres, at såvel fortjeneste som tab kun bliver taget i betragtning med en reduceret andel under hensyn til besiddelsestiden.

Det har været en overvejende mening i kommissionen, at en »aktie for aktie-metode« må foretrækkes frem for den gældende gennemsnitsmetode, men der er enighed om, at man, såfremt man opretholder den gældende ordning med hensyn til tabsfradrag, må opgive tanken om at benytte metoden som udgangspunkt for indeksering og i stedet f.eks. vælge en aftrapningsordning. Selv dette vil dog ikke løse de særlige problemer der opstår ved tildelinger af fondsaktier og lignende, og da man også ser med en vis betænkelighed på problemerne i forbindelse med dokumentation af anskaffelsestidspunkter og anskaffelsessummer, er det ikke lykkedes i kommissionen at opnå fuldstændig tilslutning til en sådan metode.

Ad 2) Saldometoden.

Efter denne metode danner den samlede beholdning, d.v.s. de samlede anskaffelsessummer for skatteyderens aktier og anparter en saldo, der i teknisk henseende kan minde om en driftsmiddelsaldo. Ved afståelse bliver saldoværdien reduceret med salgssummen, og beskatning finder først sted, såfremt og i det omfang saldoen bliver negativ, idet den negative saldo er et udtryk for, at aktionærens indtægter ved salg af aktier er større end hans udgifter ved køb. Foreligger der en positiv saldo, efter at skatteyderen har afhændet alle sine aktier m.v., er denne saldo udtryk for det lidte tab. Skatteyderen kan eventuelt gennem reinvestering i aktier eller anparter forvandle en negativ saldo i årets løb til en positiv saldo. Saldometoden kan tænkes under ét at omfatte samtlige former for aktier m.v., som i dag er undergivet beskatning efter reglerne i lov om særlig indkomst, men der er heller ikke noget til hinder for at begrænse saldometoden til kun at omfatte visse former for værdipapirer. Derimod vil en begrænsning til kun at omfatte aktier og anparter i et enkelt selskab modvirke den bevægelighed, som netop skulle være en af fordelene ved den her omtalte metode.

Det kan uden videre siges, at saldometoden må anses for den metode, der repræsenterer en stor og virkelig forenkling af systemet. Den er klar og let forståelig og rent ligningsmæssigt kontrollerbar uden større anstrengelser. Den er egnet til EDB-kontrol og -udskrivning, således at skatteyderen på samme måde som med ejendomsskemaet kan modtage sit aktieskema med opgjort saldo.

Den er endvidere særdeles velegnet som udgangspunkt for en indeksering, idet man kan indeksere saldo fortløbende, hvilket reelt stiller skatteyderen på samme måde, som han ville være stillet ved en indeksering af anskaffelsessummer.

Kommissionen har også drøftet metodens svagheder. Det bør først nævnes at beskatningen udskydes til det øjeblik, hvor der viser sig en negativ saldo. Konstateringen af en sådan negativ saldo stiller skatteyderen over for valget mellem at lade sig beskatte eller foretage reinvestering. Økonomisk stærke skatteydere vil kunne udskyde beskatningen uden tidsmæssige begrænsninger, medens skatteydere, der er anderledes stillet, må lade sig beskatte. Det bør yderligere nævnes, at den latente skattebyrde efter omstændighederne kan være meget høj og i ekstreme tilfælde betyde en beskatning af hele afståelsesvederlaget for de senest solgte aktier. Det er også blevet gjort gældende at en skattemæssigt motiveret reinvestering ikke nødvendigvis behøver at ske direkte i egentlige erhvervsselskaber, men også kan have karakter af investering i private selskaber eventuelt gennem nyetablering af disse. Det overvejende flertal af kommissionens medlemmer finder dog ikke at disse indvendinger bør være udslaggivende, idet der under alle omstændigheder vil være tale om en virkning i retning af at binde skatteyderens midler, der kun kan forbruges via beskatning. Det har også været anført, at den risiko, der i dag består for at skatteyderen helt unddrager sig beskatning gennem fraflytning, kan tænkes at blive mindre, når muligheden står åben for en reinvestering.

Fremkommer der en positiv saldo efter afhændelse af alle aktier m.v., opstår spørgsmålet om, hvorvidt man skal acceptere den fulde tabsfradragsret, hvorved forudsættes, at saldo er blevet forøget med indekstillæg. Også her vil man kunne diskutere en begrænsning af tabsfradragsretten, hvilket nærmere omtales nedenfor.

Flertallet af kommissionens medlemmer har sluttet sig til tanken om at bringe saldometoden i generel anvendelse, men den kunne også benyttes som en valgmulighed for skatteyderne, hvor der er tale om investering i aktier, som på anskaffelsestidspunktet er genstand for notering på børsen. Det er blevet fremhævet, at saldometoden netop vil være fortrinligt egnet til behandlingen af porteføljeinvesteringer i noterede aktier, og at en begrænsning til dette område vil fjerne de betænkeligheder, der kunne tænkes at være forbundet med en helt fri reinvesteringsadgang. Den overvejende mening i kommissionen har imidlertid været den, at det vil være uheldigt at praktisere flere forskellige beskatningsmetoder på en gang, og at der er så store fordele forbundet med denne metode, at dette overskygger de ovennævnte betænkeligheder.

Ad 3) Gennemsnitsmetoden.

Kommissionen har undersøgt, om den gældende gennemsnitsmetode kan forbedres, således at nogle af de mange indvendinger, der kan rejses imod den, falder bort. Man mener, at dette er tilfældet for enkelte begrænsede punkter, og da navnlig således, at fortjeneste ved salg af tegningsrettigheder altid bør kunne ansættes til det beløb, som den skattepligtige opnår for retten. Endvidere har man peget på muligheden for en forenkling gennem opgørelse af de gennemsnitlige anskaffelsessummer i selskaber med flere aktieklasser for hver aktieklasse for sig. En endnu større forenkling kunne muligvis opnås ved altid at fordele anskaffelsessummen for aktier i samme selskab på grundlag af aktiernes pålydende værdi - eller på grundlag af antallet af aktier i skatteyderens besiddelse - uanset om de pågældende aktier har samme rettigheder eller ej. Denne sidstnævnte forenkling vil dog, hvor der er større forskelle mellem kurserne for de forskellige aktieklasser, kunne indebære, at konstateringen af fortjeneste og tab bliver forskudt tidsmæssigt i et ret betydeligt omfang.

Uanset forenklinger af den ovennævnte art har kommissionen måttet erkende, at de fundamentale svagheder ved gennemsnitsmetoden næppe kan fjernes. Det er ganske vist den metode, der ubestrideligt giver det mest korrekte billede af den ved hver enkelt afhændelsesdisposition opnåede gevinst (eller tab), men netop det forhold, at hvert salg kræver opgørelse af en ny anskaffelsessum, er i sig selv en så komplicerende faktor, at mange skatteydere har svært ved at forstå metoden. De fulde komplikationer kom til at stå særlig klart, da kommissionen undersøgte muligheden for at forene gennemsnitsmetoden med en indeksering af anskaffelsessum-

mer. Kommissionen har udarbejdet aktieskemaer til belysning af fremgangsmåden ved en sådan indeksering, jfr. bilag 12 og 15. Det viser sig at disse opgørelser vil være endsbetydende med en endnu større belastning af systemet end de nuværende opgørelser. Det er derfor den overvejende opfattelse i kommissionen, at gennemsnitsmetoden må vurderes lavt. Man har imidlertid fundet det nødvendigt at ofre megen tid på denne metode, da grundprincipperne findes i den gældende lovgivning, og da den også er blevet indført i andre lande. Netop det grundige arbejde med metoden og dens muligheder har overbevist kommissionen om, at der bør søges nye veje. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at den ikke på begrænsede områder er anvendelig. Det er således muligt, at man bør bibeholde gennemsnitsmetoden i forbindelse med almindelig indkomstbeskatning af aktier, der har været i skatteyderens besiddelse i mindre end 2 år.

Som nævnt er det en særegenhed ved gennemsnitsmetoden, at skatteyderen for at have overblik over sin skattemæssige situation ved hvert aktiesalg må foretage ny opgørelse af gennemsnitsværdien af restbeholdningen af aktierne i et selskab, og ligningsmyndighederne må principielt kontrollere opgørelsen af disse gennemsnitsværdier selv i tilfælde, hvor fortjenesten ved det enkelte salg er dækket fuldt ud af bundfradraget. Kommissionen finder, at man bør nære betænkelighed ved beskatningsformer, der kun kan forstås og praktiseres af et begrænset udsnit af befolkningen. Tænker man sig en yderligere komplikation af systemet gennem indeksregulering, vil man kunne risikere, at skatteyderne i endnu større omfang end hidtil må have bistand af sagkyndige med deraf følgende omkostninger og tidsforbrug.

Kommissionens bedømmelse af mulighederne for en begrænsning af beskatningens virkeområde.

Selv gennem overgangen til mere forenklede beskatningsformer vil beskatning - og da navnlig en tidsubegrænset beskatning af fortjeneste ved salg af aktier m.v. - under ingen omstændigheder kunne få en ideel og i alle henseender indvendingsfri karakter. Der er endvidere i kommissionen enighed om, at de forsøg, der er gjort på at lette beskatningen gennem regler om bundfradrag, ikke har været heldige. Sådanne regler forudsætter principielt, at der foretages opgørelser i alle tilfælde, uden hensyn til de beløb, der er involveret, og reglerne har yderligere betænkelige sidevirkninger ved at opfordre til en planlagt udnyttelse af fradragene. Kommissionen må derfor anse det for ønskeligt om man gennem en mere hensigtsmæssig beskatningsform kunne gøre det forsvarligt at ophæve reglerne om bundfradrag.

Kommissionens undersøgelser viser, at det langt overvejende antal af skatteydere, der overhovedet besidder aktier m.v., kan betegnes som småaktionærer. I 1975 havde 62 pct. af de skatteydere, der besad aktier (antagelig under 200.000) beholdninger på under 10.000 kr. Sådanne oplysninger kunne i sig selv opfordre til at undersøge muligheden for at begrænse beskatningen til den væsentligt snævrere kreds af skatteydere, for hvis vedkommende, der er tale om beløb af en væsentlig størrelsesorden. Man kan have den opfattelse, som flere af kommissionens medlemmer deler, at en generel beskatning af aktiefortjenester er upåkrævet og fører til helt unødige komplikationer af systemet, når man befinder sig uden for den almindelige indkomstbeskatnings område. På den anden side må man selv med et sådant grundsynspunkt som udgangspunkt erkende, at en beskatning ved afhændelse af væsentlige andele i et selskab er nødvendig som modstykke til de almindelige regler om beskatning ved virksomhedsafhændelse.

Endvidere er der enighed om, at en beskatning i forbindelse med likvidation er påkrævet som en følge af den almindelige udbyttebeskatning og som en udligning af forskellen på person- og selskabsbeskatning. En fuldstændig ophævelse af aktionærbeskatningen ved afhændelse af aktier m.v. er med andre ord ikke gennemførlig, men den kunne tænkes begrænset til den snævre kreds af tilfælde, hvor den er et nødvendigt sidestykke til andre former for beskatning. Efter den her nævnte tankegang skulle beskatning nlene finde sted, såfremt skatteyderens beholdning af aktier i et selskab repræsenterer en væsentlig andel i og indflydelse på dette. I så fald skulle fortjenesten eller tabet opgøres som særlig indkomst, hvadenten aktieposten afhændes helt eller delvis, og det samme skulle gælde fortjeneste og tab ved efterfølgende salg uanset størrelsen af den

solgte aktiepost. Det afhænger af et skøn, hvor man vil sætte grænsen for, hvad der anses for væsentlig aktiepost, men det kan nævnes, at man i Norge, hvor man har beslægtede regler, i praksis opererer med 30 pct. Selv om grænsen sættes forholdsvis lavt, vil der rent beløbsmæssigt kunne være tale om meget betydelige aktiebesiddelser, på hvilke en værdistigning kunne realiseres uden beskatning. Man ville antagelig også være nødsaget til ikke blot at tage skatteyderens egen aktiebesiddelse i betragtning, men også aktier, der besiddes af pårørende og kontrollerede selskaber.

Ordningen måtte som nævnt forudsætte en likvidationsbeskatning, som kommissionen finder burde placeres i selskabet, således at den også får fuld vægt for udenlandske aktionærer. Likvidationsbeskatningen måtte tage sigte på at belægge den nettoformue, der ved den endelige likvidationsopgørelse står til rådighed for uddeling, med en særskat, der tjener som en modvægt overfor den i forhold til personbeskatningen relativt lavere selskabsbeskatning. Kommissionen har ikke udarbejdet særskilt forslag om udformningen af en sådan likvidationsbeskatning, men man skønner, at der på dette punkt ikke er tale om en sådan komplikation af systemet, at den i sig selv kan kunne føre til at forkaste tanken om en ophævelse af avancebeskatningen. Man er derimod mere betænkelig med hensyn til muligheden for at kunne trække en tilfredsstillende grænse mellem væsentlige og uvæsentlige aktiebesiddelser, og man har derfor i kommissionen opgivet tanken om en begrænsning af beskatningens rækkevidde til kun at omfatte »storaktionærer«.

Kommissionen har endvidere beskæftiget sig med en række forslag til udskillelse af deciderede småaktionærer. Det er klart, at det ville være en fordel, hvis et beløbsmæssigt betydningsløst, men talmæssigt stort antal tilfælde kunne udskilles af beskatningssystemet. En ordning af denne art måtte bygge på en kombination af klare kriterier dels af beløbsmæssig karakter og dels med hensyn til aktiepostens størrelse i forhold til selskabets kapital. Man har drøftet de beløbsgrænser, der kunne komme i betragtning, såsom den formueskattepligtige værdi af skatteyderens samlede beholdning af aktier m.v. og værdien af aktiebesiddelsen i det enkelte selskab i forbindelse med den procentuelle andel af selskabskapitalen. Det har i sig selv vist sig at være vanskeligt at finde frem til hensigtsmæssige kriterier for en udskillelse af småaktionærer, og hertil kommer den afgørende vanskelighed, at de samme skatteydere, uanset hvilket kriterium, man vælger, vil bevæge sig ind i eller ud af beskatningsområdet, f.eks. som følge af rent vurderingsmæssige ændringer, og en ordning, der skulle betyde en lettelse af hele systemet, kan dermed blive en yderligere komplikation.

Kommissionen er derfor nået til det resultata, at en begrænsning af beskatningsordningen til kun at omfatte et begrænset udsnit af de skatteydere, der besidder aktier og lignende værdipapirer, må frarådes, men dette gør kravet om en mere hensigtsmæssig og acceptabel beskatningsordning desto mere velbegrundet. En sådan beskatningsordning mener man at have fundet i saldometoden som forbundet med indeksregulering giver skatteyderen, hvadenten investeringen er stor eller lille, mulighed for en værdifast opsparing kombineret med en betydelig bevægelsesfrihed med hensyn til de papirer, investeringen drejer sig om.

Spørgsmålet om forholdet mellem beskatning i form af almindelig og særlig indkomst.

Det har i kommissionen været drøftet på aktieområdet at overgå til en enhedsbeskatning enten således at fortjeneste og tab i alle tilfælde bliver behandlet som almindelig eller særlig indkomst. Der er i kommissionen (Lykketoft) gjort den opfattelse gældende, at overgang til saldometoden med indeksering bør medføre, at skellet mellem toårsaktier og andre aktier slettes, — og de efter den ny metode beregnede gevinster beskattes som almindelig indkomst. Dette medlem finder, at bevarelse af to muligheder for beskatning - som almindelig/særlig indkomst - betyder en uønskelig asymmetri i skattesystemet med deraf følgende muligheder for skattetænkning. Det pågældende medlem finder, at hensynet til at undgå dette bør veje tungere end betænkeligheden ved at indeksere anskaffelsessummer og give mulighed for udskydelse af beskatningen også for aktiesalgsavancer, der er opnået indenfor 2 år. Dette medlem finder det desuden - i betragtning af den betydelige nedbringelse af beskatningsgrundlaget ved indeksering og mulighederne for udskydelse af beskatningstidspunktet - ube-

tænkeligt at udstrække den almindelige indkomstbeskatning til alle aktieavancer.

Tanken om at inddrage aktiegevinster under almindelig progressiv indkomstbeskatning selv i tilfælde, hvor der har været tale om mangeårige besiddelser er dog stødt på afgørende modstand i kommissionens flertal, selv om man forudsatte en lempelse gennem en indekseringsordning. Den modsatte tanke at henføre alle tilfælde af aktiegevinst under lov om særlig indkomst ville betyde en forenkling, men det er den overvejende opfattelse i kommissionen, at det trods den kraftige forhøjelse af skatteprocenten i forbindelse med beskatning af særlig indkomst, der gradvis er blevet gennemført, ville støde an mod en principiel indkomstopfattelse, hvis man fjernede rene spekulations- og næringsfortjenester fra den almindelige indkomstopgørelse.

Overgangen fra almindelig til særlig indkomstbeskatning volder uundgåeligt visse tekniske problemer, alt efter den beskatningsmetode, man måtte vælge i stedet for den gældende. Overgang til en beskatning »aktie for aktie« nødvendiggør en »opløsning« af en ved 2-års periodens udløb foreliggende samlet anskaffelsessum, men man finder ikke, at der er grund til at frygte, at en konstatering af anskaffelsessummen for hver enkelt aktie skulle være uoverkommelig. En overgang til saldometoden, der netop er udformet med henblik på »anlægsaktier« må gennemføres på en sådan måde, at alle aktier posteres på skatteyderens saldo. I modsat fald ville man udelukke den reinvesteringsmulighed, som netop er en af fordelene ved saldometoden. Der må imidlertid holdes en særskilt løbende ligningsmæssig kontrol med de seneste 2 års anskaffelser. Bliver disse under iagttagelse af »først ind - først ud«-princippet solgt inden for 2-års-fristen, må anskaffelsessum og afståelsesvederlag for disse aktier fastlægges med henblik på almindelig indkomstbeskatning, og saldo må reduceres med anskaffelsessum (med eventuelt indekstillæg), hvilket efter omstændighederne kan resultere i en negativ saldo, der beskattes som særlig indkomst.

Indeksregulering og/eller aftrapning.

Kommissionen er af den opfattelse, at man, såfremt man opretholder den nuværende høje tidsubegrænsede særlige indkomstskat på nærværende område, må betragte en indekseringsordning som en uomgængelig nødvendighed, hvis man vil undgå, at den skattemæssige belastning af aktiebesiddelser bliver helt uforholdsmæssig sammenlignet med andre investeringsobjekter. Siden ikrafttrædelsen af avancebeskatningen for aktier m.v. i 1962 er forbrugerpristallet steget til det tredobbelte, og en 1962-krone svarer altså til tre 1978-kroner. En 50 pct. beskatning af en realiseret nominel aktiesalgsavance på 200 procent point er altså ensbetydende med, at skatteyderens 1962-investering reelt set bliver nedskåret til 2/3 af dens oprindelige værdi. Et sådant system finder kommissionen ikke er holdbart i længden.

Det kan ikke nægtes, at indeksregulering altid vil betyde en komplicerende faktor, selv om den er lettere at praktisere under visse beskatningsformer end under andre. Kommissionen foreslår iøvrigt et system, hvorefter der udarbejdes og hvert år ajourføres let anvendelige tabeller, der angiver den multiplikator, der skal anvendes, når man kender anskaffelsesår og afhændelsesår. I forbindelse med saldometoden vil indeksering kunne ske løbende på saldo, således at denne stadigt ajourføres i takt med prisudviklingen. Der har i kommissionen været delte meninger om, hvorvidt indeksering bør ske efter forbrugerpristallet eller reguleringspristallet, men kommissionen har ikke fundet det nødvendigt at tage endeligt standpunkt hertil. I teknisk henseende vil det ikke betyde nogen forskel, hvilket pristal man vælger.

Selv om der således kan foretages en korrektion, der forhindrer en beskatning af en ren inflationsstigning, er det fra flere sider i kommissionen fremhævet, at man alvorligt bør overveje en kraftigere lempelse af beskatningen navnlig i tilfælde, hvor der er tale om langvarige investeringer. Det har i denne forbindelse gjort indtryk, at man i Norge helt lader beskatningen bortfalde efter 5 års besiddelsestid (bortset fra salg af kontrollerende aktieposter), og man i den nyeste svenske lovgivning efter 2 års besiddelsestid kun beskatter 40 pct. af fortjenesten. Flere medlemmer af kommissionen finder, at det bør underkastes en grundig overvejelse, om en tidsubegrænset beskatning af den nuværende størrelsesorden kan betragtes som hensigtsmæssig, selv om besvarelsen i nogen grad

måtte blive påvirket af de skattepolitiske grundsynspunkter, man tager som udgangspunkt. Skulle man følge tanken om en reduktion af beskatningen under hensyn til bedelsestid, vil kommissionen pege på en aftrapningsordning, der over en periode af 8-10 år fører beskatningen ned på samme niveau som den tilsvarende svenske beskatning, nemlig 40 pct. af fortjenesten. Man gør udtrykkeligt opmærksom på, at en aftrapningsordning og en indekseringsordning ikke uden videre erstatter hinanden. Der er imidlertid enighed om, at indførelsen af en indekseringsordning må betragtes som den mest påtrængende reform, idet der selv ved en aftrapning af beskatningen stadig vil være tale om at beskatte rent nominelle værdistigninger. Et medlem (Lykketoft) mener under ingen omstændigheder, at aftrapning af beskatningen bør komme på tale hverken som supplement eller som erstatning for indeksering.

De særlige problemer i forbindelse med behandlingen af aktietab.

Den kraftige udvidelse af beskatningsområdet, der fandt sted ved indførelsen af generel beskatning af aktiegevinster i form af særlig indkomst førte også til, at man måtte acceptere en adgang for skatteyderen til at fradrage tab på aktier. Da det ofte ville være således, at en fradragsret ville gå tabt, hvis den kun skulle gøres gældende overfor anden særlig indkomst, måtte man også acceptere en adgang til at overføre tabet til fradrag i almindelig indkomst. Denne tabsfradragsret er særligt kraftig begrundet, når skatteyderen tvinges til at sælge sine aktier af økonomiske grunde eller må konstatere, at de er værdiløse som følge af likvidation.

Der har i kommissionen været delte meninger om behandlingen af tabsfradragsretten. Overgår man til »aktie for aktie-metoden«, må man som nævnt ovenfor erkende, at en ubegrænset adgang til tabsfradrag er vanskelig at opretholde. Der ville i og for sig ikke være noget til hinder for at opretholde den i forbindelse med andre beskatningsmetoder f.eks. den gældende eller saldometoden, men hvis man, som kommissionen anser det for nødvendigt, indfører en indekseringsordning, vil indekstillæggene ikke blot betyde, at en reel gevinst bliver mindre end den nominelle, men kan betyde at opgørelsen resulterer i et reelt tab opgjort i nutidens kroner, selv om der uden indeksering vil blive konstateret et mindre tab eller ligefrem en gevinst. Denne konsekvens af indekseringen har vakt betydelig betænkelighed i kommissionen. Vælger man en aftrapningsordning, er problemet ikke så stort, da gevinst og tab naturligvis aftrappes efter samme skala.

På den ene side må man erkende, at det er fuldt ud logisk og korrekt at betragte det indekserede tab som det reelle tab, men på den anden side står det fast, at den almindelige indkomstbeskatning hviler på et strengt nominalistisk princip (krone = krone), hvilket kan begrundes med, at beskatningsgrundlaget normalt er fremkommet i form af løbende indkomst i nutidskroner.

Et flertal i kommissionen finder ikke, at den del af et tab, der er en følge af indekstillæg, kan komme til fradrag i almindelig indkomst. Her overfor står den opfattelse, at man netop gennem indeksering opgør den særlige indkomst i samme slags kroner som den almindelige indkomst som hovedregel er opgjort i, hvorfor en ubegrænset tabsfradragsadgang forekommer naturlig.

Fra nogle sider i kommissionen er der peget på, at der intet er til hinder for at opretholde de nugældende tabsfradragsprincipper, men således at tabsfradraget i almindelig indkomst begrænses til det nominelle tab opgjort uden indekstillæg. Kommissionens flertal er af den opfattelse, at der kan anføres gode grunde for i almindelighed at nægte adgangen til fradrag af tab på aktier m.v. i almindelig indkomst. Denne tabsfradragsadgang har i mange tilfælde ført til realisationer, hvis hovedformål har været at opnå en skattemæssig fradragsmulighed. Man peger også på, at der i forbindelse med salg af fast ejendom ikke findes en adgang til at fradrage eventuelt tab, selv om fortjeneste beskattes. Der er dog enighed i kommissionen om, at der er visse situationer, hvor nægtelsen af en adgang til at overføre tabsfradrag til almindelig indkomst vil kunne virke ubilligt. Der tænkes i denne forbindelse navnlig på de tilfælde hvor tabet fremkaldes af omstændigheder, som skatteyderen ikke selv er herre over, nemlig tvangslikvidation og tilfælde hvor salg af samtlige aktier i et selskab sker under omstændigheder, der må sidestilles med en likvidation. I disse tilfælde bør tab under alle omstændigheder kunne overføres

til fradrag i almindelig indkomst, men i så fald efter flertallets opfattelse kun med det kronebeløb, som skatteyderne hidtil har kunnet gøre gældende d.v.s. tabet uden hensyn til indeksering. Da der er tale om relativt få tilfælde, vil en særordning på dette område ikke volde uoverstigelige vanskeligheder. Omvendt bør det fremhæves, at den væsentlige indsnævring af tabsfradragseretten som er en følge af den nævnte opfattelse i nogle tilfælde vil forøge skatteprovenuet, selv om man iøvrigt går over til mere hensigtsmæssige og lempeligere metoder i forbindelse med beskatningen af gevinst.

Hvad dernæst angår adgangen til at fradrage tab inden for området af lov om særlig indkomst er der i kommissionen enighed om, at man under forudsætning af indførelsen af en indekseringsordning bør anerkende en fradragsmulighed for det virkelige tab forstået som det indekserede tab. Et flertal indenfor kommissionen vil anerkende en sådan tabsfradragsadgang over alle former for særlig indkomst medens et mindretal vil foreslå tabsfradragsretten begrænset til kun at kunne gøres gældende overfor gevinst ved salg af aktier m.v. Da der netop på dette område er tale om typiske engangsforeteelser for skatteyderen vil man foreslå, at der gives en vidtgående adgang til fremføring af tab, væsentlig længere end den 5 års regel der nu gælder for underskud i forbindelse med opgørelsen af almindelig indkomst.

Et medlem (Lykketoft) finder, at saldometoden mest logisk kan udformes som et »livslangt« aktieskatteregnskab. Såvel denne konstruktion som indekseringen er principielt uforenelig med fradragsret for tab i indkomst, der er opgjort efter andre regler - hvad enten tabet er opgjort indekseret eller nominelt - og hvad enten der er tale om anden særlig indkomst eller almindelig indkomst. Fradragesret for nominelt opgjorte aktietab i anden indkomst end aktieavancer bør derfor alene forekomme efter en stærkt afgrænset adgang til dispensation fra hovedreglen.

Konvertible obligationer.

Kommissionen har i kapitel 12 behandlet spørgsmålet om beskatningen af konvertible obligationer. Da reglerne om disse blev optaget i aktieselskabsloven blev der ikke gennemført hertil svarende ændringer i skattereglerne, og der hersker derfor en vis usikkerhed med hensyn til, hvorledes disse aktionærrettigheder skattemæssigt skal behandles. Kommissionen har derfor overvejet om en beskatning er ønskelig og i bekræftende fald, hvorledes den bør udformes. Kommissionen har ment at det vil være den enkleste løsning at fastslå, at den til konvertible obligationer knyttede ret til at konvertere obligationen til en aktie bør beskattes efter samme regler som gælder for tegningsrettigheder. Det er imidlertid kun konverteringsretten der er tale om at inddrage under beskatning, og ved salg af den konvertible obligation bliver der derfor kun efter kommissionens forslag tale om beskatning, såfremt vederlaget overstiger pariværdien.

Overgangsproblemer.

Kommissionen har ikke fundet det muligt at udarbejde detaljerede overgangsregler fra den bestående ordning til en eventuel nyordning, hvis endelige udformning kommissionen ikke kan kende. Såfremt man overgår fra den nuværende gennemsnitsmetode til »aktie for aktier-metoden«, vil man i mange tilfælde blive nødt til at opløse og fordele de gennemsnitlige anskaffelsesværdier (E-værdier), som den nuværende metode har resulteret i. Ved overgangen til saldometoden kan de oprindelige anskaffelsessummer eller de senest konstaterede gennemsnitlige anskaffelsessummer overføres til saldo.

Det vanskeligste problem i forbindelse med overgangen til en ny beskatningsform opstår i forbindelse med indførelsen af indeksering. Kommissionen er af den principielle opfattelse, at det vil være rigtigt og retfærdigt også at lade denne komme til anvendelse i forbindelse med aktiebeholdninger der foreligger hos skatteyderne ved nyordningens ikrafttræden. Man finder ikke, at det er et afgørende modhensyn, at skatteydere, der har solgt før nyordningen, er gået glip af de fordele, som denne indebærer. Imidlertid må man se i øjnene, at der i mange tilfælde vil opstå meget store vanskeligheder i forbindelse med fremskaffelsen af pålidelige oplysninger om anskaffelsestidspunkter og anskaffelsessummer. Man har derfor i kommissionen drøftet den mulighed at give skatteyderne, et tillæg til anskaffelsessummen, der må fastsættes efter et groft gennemsnitsskøn. Eventuelt kunne man dog og-

så gå den mellemvej at give skatteyderne adgang til efter fransk forbillede at vælge de pågældende aktiers formueskattepligtige værdi 5-7 år forud for ordningens indførelse som udgangspunkt for beskatningen. Det ville efter kommissionens skøn være uheldigt, hvis man lader en indeksordning tage sin begyndelse ved lovens ikrafttræden, hvilket vil medføre det efter kommissionens opfattelse stødende resultat, at man vedbliver med at beskatte værdistigninger, som kun har en rent nominel karakter.

Et medlem (Lykketoft) finder, at hensyntagen til pengeforringelsen forud for indførelsen af ny beskatningsregel kun i begrænset omfang kan begrundes. En række forhold - deriblandt bundfradraget på 6.000 kr. ved særlig indkomst - har for det store flertal af personer, der har solgt aktier, væsentligt modificeret eller helt opvejet den manglende hensyntagen til pengeforringelsen. Medlemmet finder det ikke acceptabelt at opgive beskatningen af måske meget betydelige - og reelle gevinster - ved at lade skatteydere tage udgangspunkt i en formueskattepligtig værdi, der ligger kun få år tilbage i stedet for i anskaffelsesprisen. En eventuel overgangsregel måtte derfor efter dette medlems opfattelse være af mere begrænset rækkevidde.

Kommissionens konklusion.

På baggrund af de i det foregående refererede overvejelser er kommissionen nået frem til følgende konklusioner:

/. Fortjeneste eller tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer bør som hidtil medtages ved opgørelsen af den almindelige indkomst, såfremt afhændelse er sket som led i næring eller inden der er forløbet 2 år fra erhvervelsen.

Fortjeneste og tab forudsættes i disse tilfælde opgjort på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsesværdi efter samme regler som hidtil, men kommissionen vil dog foreslå, at disse regler ændres, således at fortjeneste ved salg af tegningsrettigheder altid sættes til det beløb, tegningsretten indbringer. Kommissionen har endvidere gjort opmærksom på, visse yderligere forenklingsmuligheder i forbindelse med opgørelsen af anskaffelsessummer ved delsalg, jfr. fremstillingen i kapitel 9, afsnit II.

2. Ved opgørelse af fortjeneste eller tab som særlig indkomst bør der efter kommissionens enstemmige opfattelse tages hensyn til ændringer i kronens købekraft ved en indekseringsordning.

Kommissionen anser en sådan ordning for gennemførlig, uanset hvilken af de drøftede beskatningsmetoder, der bringes i anvendelse - herunder også den gældende metode. Vurderingen af de problemer, der er forbundet med en indeksering, falder dog forskelligt ud, alt efter hvilken metode der vælges, hvilket har været en medvirkende årsag til, at der nedenfor foreslås overgang til ændrede metoder. Det er dog magtpåliggende for kommissionen at pege på behovet for indeksering uanset beskatningsmetoden.

3. Der er i kommissionen enighed om, at det indekserede tab d.v.s. det fulde tab udtrykt i nutids kroner bør kunne bringes til fradrag i gevinst opnået ved afhændelse af aktier m.v. Et flertal indenfor kommissionen går endvidere ind for, at tabet i denne forstand skal kunne bringes til fradrag i anden særlig indkomst. Der er enighed om, at adgangen til at fremføre tab bør kunne benyttes i en betydelig årrække.

Et flertal går ind for, at tabsfradrag i den almindelige indkomst kun bør kunne udøves med det nominelle beløb uden indekstillæg, og der er ligeledes flertal for at begrænse adgangen til tabsfradrag i almindelig indkomst således, at den kun kommer til at omfatte likvidationstab eller på grundlag af en dispensationsordning, tab ved afhændelse af samtlige aktier i et selskab under likvidationslignende omstændigheder. Et mindretal vil anbefale generel adgang til at fradrage det nominelle tab i almindelig indkomst.

4. Den i henhold til lov om særlig indkomst foreskrevne fremgangsmåde ved opgørelsen af fortjeneste eller tab bør erstattes af en *»saldometode«*, efter hvilken samtlige anskaffelsessummer for aktier og lignende værdipapirer skal posteres som en samlet saldo.

Saldobeløbet skal årligt indeksreguleres ved ligningsmyndighedernes foranstaltning, idet aktieskemaet forudsættes ajourført maskinelt.

Salgssummer fragår i saldo, og en negativ saldo kommer til beskatning. Foreligger der en positiv saldo, efter at skatteyderen har af-

hændet samtlige aktier m.v., kan denne bringes til fradrag efter principperne for tabsfradrag.

5. Under forudsætning af en ordning med indeksering af anskaffelsessummerne foreslås de gældende regler om bundfradrag ved opgørelse af fortjeneste ophævet.

6. Fortjeneste eller tab på den til konvertible obligationer knyttede ret til under nærmere betingelser at konvertere obligationen til en aktie i vedkommende selskab bør beskattes efter samme regler som gælder for tegningsrettigheder.

7. Ved indførelse af en ordning med indeksering medtages aktier m.v., der var i skatteyderens besiddelse forud for ordningens ikrafttræden på grundlag af den senest opgjorte gennemsnitlige anskaffelsessum eller den oprindelige anskaffelsessum.

Efter kommissionens opfattelse bør der ved overgangen til en ordning med indeksering tages et vist hensyn til inflationsstigningen før nyordningens ikrafttræden. Kommissionen har ikke taget stilling til i hvilket omfang en sådan hensyntagen bør gennemføres. Flertallet har peget på, at det vil kunne være en praktisk løsning at lade skatteydere, hvis aktier er anskaffet forud for et længere tidsrum f.eks. 5-7 år før nyordningens ikrafttræden, få adgang til at vælge den formueskattepligtige værdi på dette tidligere tidspunkt - 5-7 år før ordningens ikrafttræden - som grundlag. Der har også i kommissionen været peget på muligheden for at forhøje anskaffelsessummen for en skatteyders aktiebesiddelse ved nyordningens indførelse med et procenttillæg og/eller et fast kronebeløb.

Redegørelse for udviklingen i reglerne om beskatning af aktier og lignende værdipapirer før loven om særlig indkomstskat

I. Statsskattelovene fra 1903 og 1922.

1. Statsskattelovens udbyttebegreb.

Allerede den første statsskattelov fra 1903, lov nr. 104 af 15. maj 1903 om indkomst- og formueskat til staten, medtog udbytte af aktier under de indkomster, der tilsammen udgør den skattepligtige indkomst.

Det hedder herom i lovens § 4, at som skattepligtig indkomst betragtes den skattepligtiges samlede årsindtægter, hvadenten de hidrører her fra landet eller ikke, bestående i penge eller formuegoder af pengeværdi, således f.eks. . . . .e) af rente eller udbytte af alle slags obligationer, aktier og andre inden- eller udenlandske pengeeffekter.

Ved den revision af loven, som fandt sted i rigsdagssamlingen 1921-22, og som resulterede i den endnu i et vist omfang gældende statsskattelov nr. 149 af 10. april 1922, henholdt man sig med hensyn til fastsættelsen af, hvad der skal anses for skattepligtig indkomst og formue, i hovedsagen til de allerede gældende regler. For så vidt angår indkomsten blev der dog i loven optaget enkelte bestemmelser, der tog sigte på at lovfæste den opfattelse, der i praksis havde udviklet sig med hensyn til forståelsen og omfanget af bl.a. aktieudbytte.

Til bestemmelsen i lovens § 4 e) blev det således tilføjet, at som udbytte af aktier og andelsbeviser skal anses *alt, hvad der af vedkommende selskab er udbetalt aktionærer eller andelshavere som en del af det af selskabet i sidste eller i tidligere regnskabsår indtjente overskud,* hvadenten udbetalingen finder sted som dividende, som udlodning ved selskabets likvidation eller lignende, eller ved udstedelse af friaktier.

Ved at medtage reglen om beskatning af *friaktier* som udbytte fastholdt statsskatteloven den beskatningsordning, der allerede fra skatteåret 1920-21 var indført ved lov nr. 534 af 4. oktober 1919.

Hvor udstedelsen af friaktier tidligere var benyttet som en måde at dække over udbetaling af et enkelt års udbytte, kunne friaktierne allerede efter de gældende bestemmelser i statsskattelovens § 4 e) beskattes som udbytte.

Hvor udstedelsen af friaktier imidlertid måtte anses som en frigørelse overfor aktionærerne af en del af selskabets formue, fandtes der ikke i den første statsskattelov hjemmel til at beskatte friaktieudstedelsen.

Da det imidlertid blev anset for givet, at udstedelsen af friaktier kun fandt sted, når selskabets reserver gav det fornødne økonomiske grundlag herfor, og da sådanne reserver under de daværende forhold som regel måtte skyldes opsparet og henlagt overskud, fandt man det naturligt at beskatte modtageren af friaktier på samme måde som ved modtagelse af udbytte.*)

Om opgørelsen af fortjenesten blev det dernæst ved revisionen af statsskattelovens § 4 e) bestemt, at friaktier skulle medregnes til den skattepligtige indkomst med et beløb, svarende til deres pålydende. I tilfælde, hvor aktier udstedtes mod vederlag, skulle et be-

*) Under verdenskrigen var der en stærk tendens til at opskrive aktieselskabernes aktiver til højere beløb og til at konvertere den derved indvundne forskel til friaktier. Da udbyttedeklarationerne endvidere under de daværende forhold kunne gå op til 100 pct. eller mere, fandt man ikke, at der i beskatningsmæssig henseende burde være afgørende forskel på friaktier og udbytte.

Endvidere har formentlig begivenhederne indenfor De danske Sukkerfabrikker, hvor en aktionærgruppe søgte at gennemtvinge en friaktie mod bestyrelsens - og hovedbankernes - ønske, øvet indflydelse på beslutningen om at foreslå friaktier beskattet som udbytte. Disse begivenheder er beskrevet af C. Skibsted i »Sukkerfriaktien« fra 1923 og i sukkerfabrikkernes festskrift fra 1922 (Poul Drachmann og L. Estrup: Aktieselskabet De Danske Sukkerfabrikker, 1872-1922).

løb svarende til forskellen mellem tegningskursen og aktiernes pålydende værdi ligeledes medregnes til modtagerens skattepligtige indkomst.

Som nævnt blev det endvidere ved revisionen af statsskatteloven i 1922 lovfæstet, at udlodninger ved et selskabs *likvidation* skulle anses som udbytte.

Med hensyn til beskatningen af sådanne beløb, blev reglen under statsskatteloven praktiseret således, at den skattepligtige fortjeneste blev beregnet som forskellen mellem likvidationsudbyttet og de pågældende aktiers pålydende værdi uden hensyntagen til den anskaffelsessum, for hvilken de pågældende aktier var erhvervet.

Statsskattelovens udbyttebegreb, således som det ved lovrevisionen i 1922 blev fastlagt ved bestemmelsen i § 4 e) gav imidlertid i praksis anledning til tvivl, idet loven tilsyneladende efter sin ordlyd lagde vægt på udlodninger af overskud indtjent som et led i selskabets drift. Selv om en skattemæssig sondring mellem udlodninger af overskud, der var indtjent igennem selskabets drift, og udlodninger af overskud, der var indvundet på anden måde, som f.eks. ved realisation af aktiver, ikke blev anset for at være naturlig, fandt man ikke efter ordlyden af statsskattelovens bestemmelse, at kunne inddrage de sidstnævnte udlodninger under beskatning.

Dette førte i praksis til store vanskeligheder og urimelige resultater. Ved den første midlertidige ligningslov fra 1939 (lov nr. 458 af 22. december 1939) blev det i § 7 fastsat, at bestemmelsen i statsskattelovens § 4 e) om indkomstskattepligten af udbytte kommer til anvendelse ikke alene på *udbytte, der udloddes af vedkommende selskab gennem dets drift indtjente overskud, men også på udlodninger af en af selskabet på anden måde, f.eks. ved realisation af formuegenstande, indvunden fortjeneste.*

Samtidig blev der i § 7, stk. 2, optaget bestemmelse om, at beløb, der af et selskab i henhold til en samtidig truffen beslutning om nedskrivning af aktiekapitalen for at bortskaffe en underskudssaldo blev anvendt til opskrivning af aktiekapitalen til dennes oprindelige beløb, ikke skulle betragtes som skattepligtigt udbytte.

Herved optog man i loven, hvad der hidtil havde været indrømmet bevillingsmæssigt.

2. Beskatning af fortjenester ved aktiesalg efter statsskattelovens regler.

Medens statsskatteloven af 1903 medregnede indtægter hidrørende fra udbytte af aktier under den skattepligtige indkomst, blev fortjenester, der opnåedes ved salg af aktier, anset for at være en ikke-skattepligtig formueforøgelse, med mindre salget henhørte til den skattepligtiges næringsvej eller var foretaget i spekulationsøjemed.

Det hedder herom i § 5 a), der fortsat er gældende, at til en *indkomst henregnes ikke indtægter, som hidrører fra salg af den skattepligtiges ejendele (herunder indbefattet værdipapirer) for så vidt disse salg ikke henhører til vedkommendes næringsvej eller er foretaget i spekulationsøjemed.*

Anvendelsen af reglen gav imidlertid i praksis anledning til betydelige vanskeligheder, navnlig i de tilfælde, hvor de ydre forhold ikke afgav nogen sikker støtte for afgørelsen af, om spekulationshensigt havde foreligget eller ikke.

Uanset ordlyden af statsskattelovens bestemmelse stod det allerede dengang i praksis fast, at afgørende for vurderingen af, om et salg var foretaget i spekulationsøjemed, var en bedømmelse af forholdene i forbindelse med erhvervelsen af det pågældende aktiv og skatteyderens formål hermed.

For at undgå disse praktiske vanskeligheder blev der ved revisionen af statsskatteloven i 1922 i § 5 a) indsat en bestemmelse om, *at spekulationshensigt skal anses at have foreligget, når salget sker inden to år efter erhvervelsen, medmindre skatteyderen godtgør det modsatte.*

Denne formalisering af spekulationsbegrebet begrænses dog til at finde anvendelse ved køb og salg af fast ejendom samt aktier og andre lignende værdipapirer.

Udover de tilfælde, hvor en fortjeneste ved salg af aktier henhørte til den skattepligtiges næringsvej, eller hvor salget måtte anses for at være foretaget i spekulationsøjemed efter disse regler, var der ikke i statsskatteloven hjemmel til at beskatte fortjeneste ved salg at aktier.

I de tilfælde, hvor der efter statsskattelovens regler var hjemmel til at beskatte disse fortjenester, opgjordes fortjenesten som forskellen mellem den skattepligtiges anskaffelsessum og afhændelsessumen.

For så vidt angår fortjenesten ved salg af tegningsretter gik praksis ud på, at avancen i spekulationstilfælde skulle medregnes i den skattepligtige indkomst i det år, i hvilket moderaktien blev afhændet.

5. *De særlige regler i de midlertidige ligningslove om beskatning af spekulationsfortjenester ved salg af aktier.*

I den første midlertidige ligningslov fra 1939 (lov nr. 468 af 22. december 1939) blev der som følge af krigsudbruddet den 1. september 1939 indført særlige regler om beskatning af fortjenester og tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer.

I § 4 blev det således bestemt, at *fortjenester eller tab, der konstateredes ved en efter den 31. august 1939 foretagen realisation af aktier og ligende værdipapirer, skulle tages i betragtning ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, selvom de pågældende værdipapirer ikke var erhvervet i spekulationsøjemed.* Den skattepligtige fortjeneste eller tab skulle dog ikke kunne overstige den fortjeneste eller det tab, som var indtrådt på værdipapirerne i tiden fra den 31. august 1939 og frem til realisationen. Dette gjaldt dog ikke, når værdipapirerne var erhvervet i spekulationsøjemed.

Et eventuelt tab efter disse regler skulle dog kunne fratrækkes indenfor en til indkomsten medregnet realisationsfortj eneste på værdipapirer, men ikke i anden indkomst. Dette var også tilfældet, selvom tabet var indtrådt på værdipapirer, der var erhvervet i spekulationsøjemed, og som altså allerede efter statsskattelovens regler havde været fradragsberettiget.

Baggrunden for denne bestemmelse var, at man fandt en sådan behandling af fortjeneste og tab ved omsætning af værdipapirer bedst stemmende med en sådan omsætnings karakter af »en fra skatteyderens almindelige erhverv væsensforskellig, særlig, økonomisk virksomhed«. Efter bestemmelsen ville det være udelukket, at skatteyderen ved rene »skattesalg«, det ville sige salg, der udover indvirkningen på skattepligten intet formål havde, kunne nedbringe sin øvrige skattepligtige indkomst.

De midlertidige ligningsloves bestemmelser om den skattemæssige behandling af fortjenester og tab ved salg af aktier udenfor spekulationstilfælde, blev gentaget i en række love og lovanordninger, hvormed bestemmelsernes gyldighed blev udstrakt til og med skatteåret 1946-47.

Ved lovanordningen vedrørende beskatning for skatteåret 1945-46 af fortjeneste eller tab ved realisation af aktier m.v. (lovanordning nr. 186 af 26. maj 1944), blev der endvidere fastsat regler om *beskatning af avancen ved særskilt salg af tegningsretter*.

I de midlertidige ligningsloves bestemmelser havde salg af tegningsretter ikke været omtalt. I praksis var det derfor blevet antaget, at anvancen ved særskilt salg af tegningsretter ikke kunne gøres til genstand for selvstændig beskatning, men at anvancen som medbestemmende for resultatet af den samlede aktietransaktion først kunne medtages ved beregningen af indkomsten for det år, i hvilket moderaktien blev realiseret.

Ved den nævnte lovanordning blev det nu bestemt, at anvancen ved et særskilt salg af tegningsret også skulle medregnes i deri skattepligtige indkomst.

Den skattepligtige avance blev fastsat til salgssummen for tegningsretten, dog højst forskellen mellem på den ene side salgssummen for tegningsretten med tillæg af tegningsbeløbet, og på den anden side gennemsnittet af købesummen for moderaktien og tegningsbeløbet for den nye aktie. Ved senere salg af moderaktien skulle avancen eller tabet beregnes efter en samlet opgørelse for salgene af tegningsretten og moderaktien og under hensyn til den ved salget af tegningsretten skattepligtige avance.

Denne bestemmelse havde i lighed med de andre bestemmelser om beskatning af aktier gyldighed til og med skatteåret 1946-47.

Bestemmelsen om, at tab på omsætning af værdipapirer i spekulationsøjemed alene skulle kunne fratrækkes indenfor en til indkomsten medregnet spekulationsfortjeneste på værdipapirer, men ikke i anden indkomst, var dog gældende helt frem til 1. januar 1962, hvor reglerne i lov om særlig indkomstskat om beskatning af fortjeneste og tab på aktier m.v. trådte i kraft.

Ved de midlertidige ligningslove skete der således en udvidelse af de tilfælde, hvor en fortjeneste blev inddraget under den skattepligtige indkomst. Medens det efter statsskattelovens regler fortsat var afgørende for spørgsmålet om beskatning af en fortjeneste, at de pågældende værdipapirer måtte anses

for *erhvervet i spekulationsøjemed*, fandt man det ved udarbejdelsen af den første ligningslov i 1939 naturligt, at fortjenester, der fremkom ved udnyttelse af de ekstraordinære konjunkturer, der var en følge af krigsudbruddet, blev inddraget under beskatning, selvom de solgte effekter ikke var erhvervet i spekulationsøjemed. Begrundelsen for denne beskatning kunne for så vidt siges at ligge i en udvidelse af det almindelige spekulationssynspunkt.

Skattelovskommissionen, der i sine overvejelser om beskatning af realisationsavancer blandt andet inddrog de her omtalte regler, fandt dog ikke, at disse regler efter deres specielle baggrund kunne opfattes som et definitivt brud på den i lovgivningen indtil da fulgte hovedlinie, hvorefter man undlod at inddrage avancer ved en ikke-erhvervsmæssig realisation af aktiver under indkomstbeskatning*).

Disse regler om beskatning af aktieavancer blev da også ophævet i 1945, da de særlige hensyn bag reglerne måtte anses for at have udspillet deres rolle.

II. Skattelovskommissionens betænkninger fra 1948 og 1950.

Skattelovskommissionen blev nedsat af finansministeren den 15. februar 1937. I det kommissorium, der blev meddelt ved nedsættelsen, hed det, at regeringen anså det for ønskeligt, at lovgivningen om skatter og afgifter til stat og kommune og fordelingen af disse indtægter mellem staten og kommunerne blev taget op til en samlet overvejelse, således at der blev foretaget en undersøgelse af, på hvilke områder de gældende bestemmelser efter forholdenes udvikling og de gennem lovenes anvendelse indvundne erfaringer burde ændres.

Baggrunden for skattelovskommissionens **nedsættelse var den** store ulighed **i** den kommunale **skattebyrde, der udviklede** sig igennem 1930-erne De store økonomiske erhvervsmæssige og befolkningsmæssige forskydninger, som fandt sted i den ne periode, medførte en stadig voksende ulighed i kommunernes økonomiske stilling, samtidig med at kommunerne blev stillet overfor stadig nye opgaver.

Hovedårsagen til den deraf følgende ulighed i skattetrykket i de enkelte kommuner skulle i de fleste tilfælde søges i indtægternes ulige fordeling, idet den økonomiske og erhvervsmæssige udvikling foregik efter forskellige linier i de forskellige kommuner. Mange steder gik de gamle kommunegrænser således på tværs af det moderne erhvervssamfunds opbygning, hvorved store områder, som erhvervsmæssigt set udgjorde en enhed, kommunalt set blev opdelt i forskellige områder med hver sin selvstændige økonomi. Følgen heraf blev en iøjnefaldende uretfærdighed med hensyn til de offentlige byrders fordeling på befolkningen.

Da den kommunale indkomstskat dengang samtidig var betydelig i forhold til indkomstskatten til staten, gav det forskellige kommunale skattetryk store udsving i den samlede beskatning.

I løbet af 1930-erne havde man forsøgt at løse disse problemer ved hjælp af en lovgivning, der tog sigte på at udjævne de kommunale udgifter.

Det seneste eksempel herpå var loven om en fælleskommunal udligningsfond fra 1937**). Men i forbindelse med denne lovgivning blev det klart, at skatterne også i højere grad, end det hidtil havde været tilfældet, måtte udskrives på et fælles grundlag.

Inden skattelovskommissionen kunne afslutte sit arbejde var forudsætningerne herfor imidlertid totalt ændret.

Krigen og besættelsesårene gav store forskydninger i indtægtsfordelingen imellem land og by, og den stærke stigning i de offentlige udgifter, som staten påtog sig, førte til en stærk forøgelse af statsbeskatningen. Skatterne til staten og herunder særlig statsindkomstskatten blev således langt mere dominerende indenfor skattesystemet, og det var stigningerne i statsindkomstskatten, der pressede det samlede skatteprovenu i vejret.

Hovedformålet med skattelovskommissionens arbejde var dog fortsat at tilvejebringe større ensartethed i beskatningen.

Den ulighed, der hidrørte fra forskelle i ligningens effektivitet, havde kommissionen søgt formindsket ved at stille forslag om forbedring af ligningsvæsenets organisation ved oprettelse af statens ligningsråd og statens ligningsdirektorat i 1938 og ved oprettelsen af amtsskatteråd og amtsligningsinspektorater i 1946.

Endvidere stillede kommissionen i 1946 forslag

*) Se skattelovskommissionens omtale af bestemmelserne i I. del af kommissionens betænkning side 61, **hvor det** fremhæves, at de he. indførte bestemmelser var midlertidige og motrverede ved den ekstraordinære økonomiske situation, der indtrådte ved krigsudbruddet den 1. september 1939. Det man ville ramme **skattemæssigt var** først og fremmest den avance, der kunne opnås ved udnyttelse af krigskonjunkturerne. **En del af begrundelsen** for disse særlige bestemmelser skulle endvidere søges udenfor det rent skattemæssige, **nemlig i** ønsket om at holde aktiemarkedet **i** ro og begrænse udbudet af aktier, der hidtil havde **været unddraget** spekulationsomsætning.

) **Lov nr. 100 af **14. april 1937. I** forslaget til loven, der er optrykt i rigsdagstidende i 1936-37, tillæg **AI, spalte 2551,** er **den** uensartede skattebyrde fra kommune til kommune belyst ved hjælp af særlige **indekstal, den såkaldte** »beskatningsbrøk«.

til en skærpelse af retsvirkningerne af at undlade at indgive selvangivelse og forslag om udvidelse af skattemyndighedernes beføjelser til at kræve oplysninger til brug ved kontrollen m.v. Disse forslag blev alle gennemført*).

Uligheden i beskatningen mellem de enkelte kommuner havde imidlertid også andre årsager end forskelle i ligningens effektivitet. Også selve lovreglerne om hvilke indkomster, der skulle henregnes til skattepligtig indkomst samt reglerne om fradrag i indkomsten forinden skatteberegningen, medførte en væsentlig ulighed i beskatningen.

I skattelovskommissionens første delbetænkning, der blev afgivet i 1948, fremlagde kommissionen sine overvejelser vedrørende indkomst- og formuebeskatningen. Heri afgav kommissionen et udførligt udkast til lovforslag om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding og et udkast til ændring af gaveafgiftsbestemmelserne.**)

Et af de spørgsmål, der særlig var genstand for kommissionens overvejelser, var hvilke indtægter, der skulle henregnes til den skattepligtige indkomst.

På grundlag af de dengang gældende beskatningsregler, der for så vidt angår beskatningen af aktier er refereret i foregående afsnit, var kommissionen af den opfattelse, *at den sondring med hensyn til skattepligten, som i statsskatteloven var opstillet mellem den erhvervsmæssige og den ikke-erhvervsmæssige afhændelse af indkomst giv ende aktiver, og som resulterede i skattefrihed for den ikke-erhvervsmæssige afhændelse af flere arter af disse aktiver***), skabte en urimelig ulighed i beskatningen, idet den løbende indkomst, der blev skabt ved indsats af arbejde og kapital, beskattedes fuldt ud, medens betydelige indtægter ved salg af f.eks. faste ejendomme og aktier overhovedet ikke beskattedes.*

Under forhandlingerne om disse spørgsmål nåede kommissionen til det resultat, at det ville være den rimeligste ordning, at fortjeneste ved ikke-erhvervsmæssig afhændelse af aktiver herunder af aktier og tegningsret til aktier og fortjeneste ved udlodning af likvidationsprovenu i aktieselskaber blev underkastet en særlig beskatning. Man stillede derfor forslag om en særlig skat på *kapitalvinding.*

1. Skattelovskommissionens overvejelser om beskatning af kapitalvinding.

Ved udarbejdelsen af sit udkast til et forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding tog skattelovskommissionen sit udgangspunkt i en undersøgelse af det indkomstbegreb, der var udformet gennem den hidtil gældende lovgivning, her særlig i statsskattelovens §4 og §5****).

Kommissionen fremhæver den klassiske definition af indkomstbegrebet *som summen af de nyerhvervede værdier, der i et givet tidsrum står til en persons rådighed, og som han kan forbruge uden derved at formindske*

*) Skattelovskommissionens forslag om forbedring af ligningsvæsenets organisation blev gennemført ved lov nr. 108 af 31. marts 1938 om oprettelse af en landsskatteret og om tilsynet med skatteligningen m.v. Kommissionens udkast til et forslag til lov om oprettelse af amtsskatteråd og amtsligningsinspektorater blev med enkelte ændringer gennemført ved lov nr. 309 af 17. juni 1946 og forslaget til lov om selvangivelse af indkomst og formue, om foranstaltninger til kontrol med selvangivelsen og om straffen for skattesvig m.v. ved lov nr. 392 af 12. juni 1946.

**) I anden del af skattelovskommissionens betænkning, der blev afgivet i 1950, behandlede kommissionen spørgsmålet om en forenkling af indkomstbeskatningen til stat og kommune og af reglerne for fordelingen af de mest betydende offentlige udgifter mellem stat og kommune. Endvidere afgav kommissionen heri et udkast til lovforslag vedr. ejendomsbeskatning til staten og vedr. den kommunale indkomst- og ejendomsbeskatning.

***) Ved de midlertidige ligningslove fra 1939 var reglerne om beskatnnig af fortjenester ved ikke-erhvervsmæssige salg af en række forskellige aktier blevet skærpet. Reglerne om beskatning ved salg af aktier, der sidste gang var gældende for skatteåret 1946-47, er omtalt ovenfor. Derudover var fortjenesten ved salg af good-will, af tidsbegrænsede rettigheder og af maskiner, inventar og lignende driftsmidler inddraget under skattepligten ved de midlertidige ligningslove, dog med betydelige begrænsninger i det skattepligtige beløb.

Disse regler var gældende helt frem til vedtagelsen af afskrivningsloven i 1957 (lov nr. 199 af 6. juli 1957 om skattefri afskrivninger m.v.) og den første lov om særlig indkomstskat m.v. i 1958 (lov nr. 148 af 28. maj 1958).

) Jfr de almindelige bemærkninger til skattelovskommissionens forslag til lov om skat til staten, af indkomst, formue og kapitalvinding; kommissionens 1. delbetænkning, Afsnit IV, side 59 ff.

sin formue eller forringe sin økonomiske status, og kommissionen nævner forskellige teorier, der har søgt nærmere at afgrænse begrebet »skattepligtig indkomst« indenfor rammen af denne definition. Herefter udtaler skattelovskommissionen:

»Den danske Skattelovgivning har som formentlig praktisk talt alle andre Landes Lovgivning ikke lagt sig fast paa nogen af disse særlige Teorier, men opererer med det klassiske Indkomstbegreb suppleret med visse Undtagelsesbestemmelser, som væsentligt er praktisk begrundet og refererer sig til specielle Erhvervelser, som man maaske kan betegne som Kapitalerhvervelser, og med Hensyn til hvilke Synspunktet synes at være dette, at de efter deres Art og Oprindelse ikke er bestemt til umiddelbart at tjene Erhververens Forbrug, men til at fungere som Indkomstkilde.

Naar vor Skattelovgivning fremdeles udenfor Indkomstbegrebet holder den Formueforøgelse, der skyldes den rene Prisstigning, og den Fortjeneste, der opnaas ved ikke erhvervsmæssig Realisation af Ejendele, skyldes det formentligt ikke Kapitalerhvervelsessynspunktet. Begrundelsen er sikkert her af anden Art. Med Hensyn til den Formueforøgelse, der skyldes Prisstigning paa den urealiserede Ejendom maa Synspunktet antages at være dette, at der her ikke kan tales om en definitiv Værdierhvervelse. Saalænge Tingen beholdes, er den behæftet med Prisfaldsrisiko, og de af det skiftende Prisniveau fremkaldte Ændringer i Tingens Værdi har ingen Betydning for Besidderens umiddelbare Skatteevne, bortset fra det Udslag de maatte give sig i Tingens Afkastning, og som automatisk finder Udtryk i hans skattepligtige Indkomst. Naar han realiserer Tingen med en af Prisstigningen fremkaldt Fortjeneste, er han definitivt ude af Prisrisikoen, og for så vidt han ved Realisationen har forøget sin likvide Kapital, kan man vel ogsaa sige, at han har forøget sin Skatteevne. Naar vor Skattelovgivning imidlertid alligevel ikke ubetinget har villet inddrage Realisationsavancen under Beskatning, er det formentlig ud fra det Synspunkt, at der i Forhold til det Tidsrum, indenfor hvilket Indkomsten opgøres, ikke ved Realisationen er sket en Værdierhvervelse, men kun en Omplacering af Formuen. Den Fortjeneste, der manifesterer sig ved Salget, er normalt ikke opstaaet indenfor det for Indkomstopgørelsen relevante Tidsrum, men over en hel Række af de Beskatningsperioder, gennem hvilke Sælgeren har ejet Tingen, og Fortjenesten falder derfor, ud fra den klassiske Definition af Indkomstbegrebet, praktiseret paa den Beskatningsperiode, i hvilken Salget sker, udenfor Indkomsten i denne Periode. Denne Betragtning støtter sig paa et Forhold ved Indkomstbegrebet, der er fundamentalt, nemlig det tidsbestemte. Indkomst kan kun maales i Tilknytning til et bestemt Tidsrum, og en Indkomstbeskatning maa derfor nødvendigvis fastlægges paa regelmæssige Tidsperioder, i Forhold til hvilke Indkomsten kan inddeles og opgøres. Det maa altsaa være et principielt Krav, at Indkomsten efter en almindelig regnskabsmæssig Betragtning kan anses indtjent i den Periode, der lægges til Grund for den enkelte Skatteansættelse. Dette Princip kan vanskeligt fraviges under et progressivt Beskatningssystem, hvor Inddragningen under et enkelt Aars Skatteansættelse af en gennem flere Indkomstperioder indvunden Fortjeneste paa Grund af skatteskalaens Progression vil føre til en vilkaarlig Forøgelse af Beskatningen. Men under et proportionalt Beskatningssystem, der arbejder med en fast Beskatningsprocent stiller Sagen sig anderledes. Her skulde der i og for sig ikke være noget til Hinder for, at at en Indkomst, som er indtjent gennem flere Indkomstperioder, men som først lader sig opgøre og udmaale ved en bestemt Begivenheds Indtræden, undtagelsesvis beskattes under eet sammen med den ordinære Indkomst i den Periode, i hvilken den nævnte Begivenhed indtræder, idet en saadan samlet Beskatning, forudsat at Beskatningsprocenten ikke er undergaaet Forandringer, her ikke vil føre til en højere Beskatning af den fleraarige Indkomst end ved en successiv Beskatning af den over den Aarrække, i hvilken den er opstaaet.

Da vor Lovginving hidtil har opretholdt en progressiv Beskatning af Indkomsten, maa det imidlertid efter det anførte forekomme naturligt, at Loven som Hovedprincip har undlagt at inddrage Avance ved en ikke erhvervsmæssig Realisation af Aktiver under Indkomstbegrebet og dermed under Indkomstbeskatningen.

Spørger man derefter, om det omtalte Hovedprincip, at Indkomstbegrebet begrænses til den Indkomst, der kan betragtes som indvunden i den enkelte Indkomstperiode, bør opgives ved en Revision af vort Beskatningssystem, maa Svaret formentlig blive benægtende, alt for saa vidt det er Tanken at opretholde en progressiv Indkomstbeskatning, og Bestræbelserne bør snarere rettes mod en skarpere og mere konsekvent Fastholden af dette Princip. Men det maa paa den anden Side indrømmes, at en Række Fortjenester, der væsentligt kun adskiller sig fra den egentlige skattepligtige Indkomst derved, at de er opnaaet gennem en Flerhed af Indkomstperioder, under Anvendelsen af dette Princip paa en urimelig Maade unddrages Beskatning. Det kan næppe hævdes, at reale Grunde taler for, at den samfundsskabte eller konjunkturskabte Fortjeneste, der hjemtages som Realisationsavance, bør gaa helt fri af Beskatning, samtidig med, at den arbejdsskabte Indtægt underkastes den byrdefulde Indkomstbeskatning. Det synes derfor nødvendigt at finde en Udvej til at underkaste den førstnævnte Kategori af Fortjeneste en Beskatning, der i det væsentlige svarer til den Beskatning, sidstnænvte Art af Indtægt er undergivet.«

På dette grundlag foreslog skattelovskommissionen realisationsavancer af en række forskellige formuegoder tillige med andre erhvervelser inddraget under en særlig beskatning, som man kaldte *skat af kapitalvinding*.

Reglerne herom udarbejdedes som et supplement til den egentlige indkomstbeskatning, og man fandt, at en sådan supplerende beskatning ikke alene tjente til at stoppe adskillige huller i den dagældende indkomstbeskatning, men at den også afgav en værdifuld hjælp til en rationalisering og afklaring af den egentlige indkomstbeskatning, og at den af hjalp betydelige mangler og inkonsekvenser ved det daværende system.

Skattelovskommissionen foreslog imidlertid ikke kun fortjenester ved salg af aktiver hørende til *anlægsformen* inddraget under kapitalvindingsbeskatning. Det samme skulle være tilfældet for så vidt angik *fortjenester ved realisation af aktier anskaffet i spekulationsøjemed*.

Baggrunden for dette forslag var de praktiske vanskeligheder, der var forbundet med at gennemføre den i statsskatteloven hjemlede beskatning af spekulationsfortjenester, der forudsatte en påvisning af skatteyderens subjektive hensigter ved anskaffelsen af det pågældende formuegode. Den subjektive hensigt fremgår jo kun i de færreste tilfælde af utvetydige ydre kendsgerninger.

Det var skattelovskommissionens synspunkt, at når det først er erkendt, at den realisationsfortjeneste på anlægsaktiver, der er skabt af samfundsudviklingen eller konjunktursvingningerne, bør gøres til genstand for beskatning, er sondringen imellem spekulative og ikke-spekulative fortjenester ikke af synderlig interesse, når det tages i betragtning, hvilke praktiske ligningsmæssige fordele, der kan opnås ved en opgivelsen af den særlige spekulationsbeskatning.

Kommissionen foreslog derfor al realisationsfortj eneste henført til beskatning som kapitalvinding.

De realisationsavancer, der efter skattelovskommissionens forslag blev inddraget under beskatning som kapitalvinding, var fortjeneste ved afståelse af fast ejendom og skibe, der benyttes erhvervsmæssigt, samt maskiner, inventar og andet erhvervsmæssigt løsøre.

Endvidere blev fortjeneste ved afhændelse af aktier og lignende værdipapirer, salg af tegningsret til aktier samt fortjeneste ved udlodning af likvidationsprovenu i aktie- eller andelsselskaber anset som skattepligtig kapitalvinding.

Endelig blev fortjeneste ved afhændelse af good-will og afhændelse eller opgivelse af sådanne rettigheder som patentret, retten ifølge en forpagtnings- eller lejekontrakt og lignende fortjenester foreslået inddraget under den nye beskatning.

På tilsvarende måde blev kapitaltab på de her omhandlede formuegoder foreslået gjort fradragsberettiget, men således at tabet kun kunne udlignes i fortjenester, der beskattedes som kapitalvinding for den samme opgørelsesperiode. Et eventuelt ikke udlignet kapitaltab skulle dog kunne overføres til fradrag i kapitalfortjenester for efterfølgende opgørelsesperioder.

De her omhandlede fortjenester og tab skulle opgøres under ét, og det eventuelt fremkomne nettobeløb beskattes med en proportional skattesats.

2. Skattekommissionens forslag til beskatning af aktieudbytte.

De af skattelovskommissionen foreslåede regler om beskatning af aktieudbytte svarede i det hele til de efter statsskatteloven gældende regler med to væsentlige undtagelser. Således blev *udloddet likvidationsudbytte* foreslået beskattet efter de nye regler om kapitalvinding, og den hidtil gældende regel om beskatning af *friaktier* som udbytte blev foreslået ophævet*).

Hvad angår beskatningen af *likvidationsudbytte* fandt man det naturligt at inddrage dette under de foreslåede regler om kapitalvindingsbeskatning, idet sådant udbytte netop fremtræder som en genvunden kapitalvinding, der er opstået gennem hele den periode, hvor kapitalen har været placeret i de pågældende aktier.

For så vidt angår forslaget om at undtage *friaktier* for den gældende beskatning som udbytte, henviste skattelovskommissionen til de indvendinger, der havde været rejst imod denne beskatning i den tid, hvori den havde været hjemlet**).

Disse indvendinger gik ud på, at der ikke ved udstedelsen af friaktier tilføres aktionæren værdier, som han kan råde over med sin fulde aktieret i behold, således som det er tilfældet ved almindelig udlodning af udbytte. Det, der sker ved friaktieudstedelsen, er blot en ompostering inden for selskabets regnskab, hvorved det pågældende beløb overføres fra reservefondskontoen til aktiekapitalkontoen. Efter friaktiens udstedelse står aktionæren som lodtager i ganske den samme del af selkabsformuen som før udstedelsen, blot at hans aktieret nu er fordelt på to aktier i stedet for på en.

Hertil kom, at der ved beregningen af den skattepligtige værdi af friaktien ikke toges noget hensyn til den kurs, til hvilken aktionæren have anskaffet moderaktien, og at det meget vel kunne tænkes, at anskaffelseskursen havde ligget over den samlede kursværdi af moderaktien og friaktien efter emissionen, hvorefter der i sådanne tilfælde vanskeligt kunne tales om nogen fortjeneste for den pågældende aktionær.

Skattelovskommissionen fandt dog, at der under det daværende beskatningssystem kunne anføres vægtige argumenter for beskatningen af friaktier som udbytte. Efter statsskattelovens regler var størrelsen af selskabets aktiekapital en væsentlig faktor ved beregningen af aktieselskabsskatten, og ved at udvide aktiekapitalen kunne et selskab derfor nedbringe sin skattepligt***). Beskatningen af friaktier som udbytte fungerede derfor som en nyttig hemsko på selskabets dispositioner i denne henseende. Hvis selskabet alligevel gennemførte aktieudvidelsen, opvejede friaktiebeskatningen det skattetab, som udvidelsen medførte for så vidt angik selskabsskatten.

Efter det dagældende beskatningssystem betød friaktieudstedelsen ligeledes en nedsættelse af beskatningen af likvidationsudbytte, idet kun det beløb, hvormed likvidationsudbyttet oversteg aktiens pålydende, blev indkomstbeskattet hos aktionæren. Det beløb, hvoraf aktionæren beskattedes ved modtagelse af friaktier kom ham således til gode som fradrag ved beskatningen af likvidationsudbytte.

Endelig anførte skattelovskommissionen, at det kunne tænkes, at aktionæren udnyttede en ved aktieemissionen fremkommet kursstigning i den samlede kursværdi af moderaktier og friaktier ved salg af friaktier eller tegningsretten, og den således opnåede fortjeneste kom efter de dagældende regler ikke til beskatning, med mindre moderaktien var erhvervet i spekulationshensigt.

Disse argumenter for beskatning af friaktier som udbytte mistede dog deres betydning under det beskatningssystem, som skattelovskommissionen foreslog, og beskatningen af friaktier som udbytte blev derfor foreslået ophævet.

Efter kommissionens udkast skulle der herefter til udbytte af aktier og andelsbeviser henregnes *alt, hvad der bortset fra udlodning*

*) Jfr. § 9 i skattelovskommissionens udkast til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding i betænkningen fra 1948.

**) Beskatningen af friaktier som udbytte havde været hjemlet siden skatteåret 1920-21, hvor den blev indført ved lov nr. 534 af 10. oktober 1919. Se nærmere omtalen ovenfor i *afsnit I., 1,* om statsskattelovens udbyttebegreb.

***) Efter reglen i statsskattelovens § 8, stk. 11, blev der i den beregnede indkomst for her i landet hjemmehørende selskaber og foreninger fratrukket 5 pct. af den indbetalte aktiekapital inden selskabsskattens beregning.

ved selskabets likvidation udbetales aktionærer eller andelshavere som en del af selskabets overskud i det sidste eller tidligere regnskabsår, hvad enten dette overskud var fremkommet som indtjent driftsoverskud, ved realisation eller opskrivning af selskabets aktiver eller på anden måde.

Som udbytte skulle dog ikke betragtes udstedelse af friaktier eller beløb, der anvendtes til nedskrivning af aktionærforskrivninger eller til opskrivning af aktiekapital.

3. Skattelovskornmissionens forslag til beskatning af aktieavancer m.v.

Som nævnt medtog skattelovskommissionen *aktier og lignende værdipapirer blandt de aktiver, der blev inddraget under kommissionens forslag til regler om beskatning af kapitalvinding*).*

De værdipapirer, der bortset fra aktier blev inddraget under denne beskatning, var værdipapirer, der ligesom aktier, giver indehaveren andels- og udbytterettigheder i selskaber med begrænset ansvar, medens obligationer faldt udenfor bestemmelsen**).

Endvidere blev avancen ved salg af *tegningsretter* medtaget under beskatning som kapitalvinding. Efter forslaget skulle hele salgsvederlaget anses som fortjeneste, idet skattelovskommissionen anlagde det synspunkt, at salget af tegningsretten som et partielt salg af aktieretten udgør en selvstændig transaktion, hvis økonomiske resultat bør beskattes selvstændigt uafhængigt af, hvorledes der forholdes med moderaktien.

Endelig inddrog man under reglerne om beskatning som kapitalvinding beløb, som udloddes til aktionærer eller andelshavere ved *likvidation* af det pågældende selskab. Den skattepligtige fortjeneste skulle i disse tilfælde beregnes som den skattepligtiges andel i likvidationsprovenuet med fradrag af det beløb, for hvilket de pågældende aktie- eller andelsrettigheder var erhvervet.

Om opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste ved afståelse af sådanne værdipapirer, herunder friaktier, blev det foreslået, at den skattepligtige fortjeneste skulle beregnes som forskellen mellem det ved afhændelsen opnåede vederlag og det pågældende formuegodes oprindelige anskaffelsessum.

Med hensyn til den anskaffelsessum, der skulle lægges til grund ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste, foreslog skattelovskommissionen en overgangsordning med hensyn til aktiver, der var anskaffet for mange år siden, og hvor det måske ville være umuligt for den enkelte skattepligtige at oplyse anskaffelsessummen.

Såfremt det pågældende formuegode var erhvervet inden den 1. januar 1935, blev det således foreslået, at den formueskattepligtige værdi pr. denne dato skulle benyttes som udgangspunkt for beregningen af skattepligtig kapitalvinding.

Når tidspunktet den 1. januar 1935 blev foreslået som udgangspunkt, skyldtes det, at dette tidspunkt var udtryk for en forholdsvis stabil periode, hvor priserne kunne antages at have ligget nogenlunde normalt, bedømt efter forholdene før krigen.

Bestemmelsen var dog kun en formodningsregel, som den skattepligtige kunne afkræfte ved at dokumentere, at den faktiske anskaffelsessum havde ligget højere.

Som tidligere nævnt indeholdt skattelovskommissionens forslag også regler om fradrag for konstateret *kapitaltab* på de formuegoder, der var inddraget under reglerne om beskatning af kapitalvinding.

Dette skulle også være tilfældet for så vidt angik tab ved afhændelse af aktier eller ved udlodning af likvidationsprovenu. Sådanne tab skulle dog kun kunne bringes til fradrag i en eventuel skattepligtig kapitalgevinst for det samme år eller for en efterfølgende opgørelsesperiode.

III. Reformforslagene fra 1953 og 1954.

1 Marts-forslaget 1953

Den 6. marts 1953 fremsatte daværende finansminister Thorkil Kristensen et forslag til

*) Afsnit III: »Skat af kapitalvinding« i skattelovskommissionens lovudkast i betænkningen fra 1948. Der henvises særlig til § 83 nr. 2), 3) og 4) og til § 85, stk. 2, 3 og 4.

**) Derimod foreslog skattelovskommissionen private gældsbreve som f.eks. pantebreve inddraget under reglerne om beskatning som kapitalvinding. Efter forslaget skulle reglerne om kapitalvindingsbeskatning anvendes i de tilfælde, hvor pantebrevet blev afhændet eller indfriet, medens den fortjeneste, som indvindes gennem de løbende årlige afdrag, blev foreslået behandlet som et rentetillæg, og som et sådant medregnet til den skattepligtige almindelige indkomst.

en ny statsskattelov*).

Forslaget fremkom som det første resultat af arbejdet med en revision af skattelovgivningen. Udarbejdelsen af reformforslaget skete på grundlag af skattelovskommissionens betænkninger, men reformforslaget afveg på mange og væsentlige områder fra kommissionens udkast.

Et af de markante områder, hvorpå marts-forslaget afveg fra kommissionens udkast til en ny statsskattelov, var i spørgsmålet om beskatning af kapitalgevinster, idet man ikke fandt at kunne gå ind for den foreslåede beskatning af kapitalvinding som et almindeligt princip.

De regler, der i marts-forslaget blev medtaget om en særlig indkomstskat af visse indtægter, dækkede således kun en begrænset del af det område, der efter skattelovskommissionens forslag skulle belægges med kapitalvindingsskat.

a. Marts-forslagets kritik af skattelovskommissionens forslag om skat på kapitalvinding.

Under udarbejdelsen af marts-forslaget fandt man, at afgørende grunde talte imod en skat på kapitalvinding i den meget omfattende form, hvori den var foreslået af skattelovskommissionen. Man tillagde det her særlig betydning, at kommissionen havde foreslået fortjenester, der efter de dagældende regler blev inddraget under almindelig indkomstbeskatning, fordi de pågældende aktiver måtte anses for erhvervet i spekulationsøjemed, overført til beskatning som kapitalvinding.

Gennemført i denne form ville kapitalvindingsbeskatningen ikke kunne undgå at medføre et betydeligt merarbejde og mange praktiseringsvanskeligheder ved skatteligningen, ligesom man fandt, at kommissionens opgivelse af sondringen mellem avancer på anlægsaktiver og på aktiver anskaffet i spekulationsøjemed førte til uheldige resultater.

Ved udarbejdelsen af marts-forslaget var man fuldt ud klar over de praktiske vanskeligheder, som sondringen mellem spekulations- og anlægsaktiver frembyder i praksis, men man fandt at skattelovskommissionens forslag kun delvis kunne råde bod på disse vanskeligheder. Man undgik vel at skulle tage stilling til, om et aktiv er et anlægsaktiv eller et spekulationsaktiv, men det skulle fortsat afgøres om en afhændelse er erhvervsmæssig eller ikke-erhvervsmæssig. Denne sondring kan i mange tilfælde forventes at være lige så vanskelig at drage.

I bemærkningerne til marts-forslaget hed det, at efter spekulationsfortjenesternes hele karakter må det forekomme nærliggende skattemæssigt at sidestille dem med avancer ved erhvervsmæssig afhændelse af aktiver. En ordning, hvorved spekulationsavancer beskatningsmæssigt behandles på samme måde som den avance, som fremkommer ved salg af et anlægsaktiv, vil for den almindelige opfattelse ikke blive anset for rimelig. Som illustration til dette synspunkt anførtes det, at det f.eks. utvivlsomt ville forekomme stødende, hvis en ejendomsspekulant inkasserer en avance alene mod betaling af den lempelige kapitalvindsskat, medens det omvendt vil kunne virke urimelig hårdt, at samme skat skal betales af den skatteyder, der på grund af flytning må sælge det hus, der har været hans bolig i mange år, eller som på grund af alder afhænder den ejendom, han har drevet i en årrække.

Når man inddrager avancer på anlægsaktiver under beskatning som kapitalvinding, må der endvidere tages stilling til, hvorledes man skal behandle et tab ved realisation, »et kapitaltab«. Når den skattepligtige må se sin skat forhøjet, såfremt han opnår en gevinst, må han have krav på en lempelse, hvis han lider tab.

I marts-forslaget kritiseredes imidlertid skattelovskommissionens forslag om, at tab, der fremkommer ved realisation af formuegoder, der er undergivet kapitalvindsbeskatning, skal kunne bringes til fradrag i eventuelt skatteplitig kapitalvinding i det pågældende eller senere indkomstår uden tidsbegrænsning.

Man fandt således, at det i nedgangsperioder måtte forudses, at mange skattepligtige ville akkumulere kapitaltab, som de måske aldrig fik mulighed for at bringe til fradrag i positive kapitalgevinster, og man kritiserede de administrative konsekvenser af dette forslag.

*) Forslag til lov om skat til staten af indkomst og formue m.v. (Nr. 125 i rigsdagssamlingen af 1952-53). Forslaget findes trykt i Rigsdagstidende 1952-53, Tillæg A II sp. 6001. De almindelige bemærkninger til lovforslaget er trykt sp. 6137 og fremefter.

Udfra disse betragtninger indeholdt marts-forslaget ikke regler om en almindelig kapitalvindingsskat. På særlige områder, hvor en beskatning af denne art forekom rimelig og naturlig, foreslog man indført en særlig indkomstskat, der skulle svares med 15 pct.

Under denne beskatning inddrog man således realisationsavancer ved afhændelse eller afståelse af good-will, retten ifølge en udbytte-, forpagtnings-eller lejekontrakt samt opgivelse af patentretter og forfatter- eller kunstnerretter.

Endvidere inddrog man visse kapitaludbetalinger som f.eks. erstatning ved fratrædelse af stilling, særlige gaver og gevinster samt visse kapitaludbetalinger med grundlag i særlige pensionsaftaler.

Derimod blev realisationsavancer ved afhændelse af aktier og lignende værdipapirer ikke foreslået inddraget under denne beskatning.

b. Marts-forslagets regler om beskatning af aktieudbytte m.v.

I § 10 i marts-forslaget blev det foreslået, at der til *udbytte af aktier skulle henregnes alt, hvad der udbetales aktionærerne som en del af selskabets overskud, hvad enten dette overskud er fremkommet som indtjent driftsoverskud ved realisation eller ved opskrivning af selskabets aktiver eller på anden måde.*

Disse regler om indkomstbeskatning af udbytte af aktier og andelsbeviser, svarede til de gældende regler i statsskattelovens § 4 e) med de ændringer og tilføjelser der fulgte af de midlertidige ligningslove. I overensstemmelse med skattelovskommissionens udkast gjorde man dog to væsentlige undtagelser fra den gældende udbyttebeskatning.

Disse undtagelser vedrørte beskatningen af likvidationsudlodninger og beskatningen af friaktier.

Efter de gældende regler gennemførtes *likvidationsbeskatningen* af aktionærer i form af en indkomstbeskatning hos aktionæren af alt, hvad der udbetaltes ham ved likvidationen udover det beløb, der ved aktiens tegning var indbetalt til selskabet. Aktionæren kunne således i et enkelt år komme ud for at skulle betale indkomstskat efter en progressiv skala af udlodninger af reserver, som var opsparet af selskabet i løbet af en årrække. Dette resultat var mindre rimeligt ikke mindst i de tilfælde, hvor aktionæren havde købt aktien for et beløb, der oversteg, hvad der i sin tid blev indbetalt til selskabet for aktieretten, eller hvor likvidationsudbyttet måske ligefrem var mindre end den købesum, aktionæren havde betalt for aktien, og der således konstateredes et tab ved likvidationen.

Efter skattelovskommissionens udkast skulle aktionæren ved likvidation betale kapitalvindingsskat af den derved konstaterede fortjeneste, og til gengæld fritog man likvidationsudlodninger for indkomstbeskatning hos aktionærerne.

Selvom man i marts-forslaget ikke kunne følge skattelovskommissionens forslag om en generel kapitalvindingsbeskatning af realisationsanvancer, foreslog man udlodninger i anledning af likvidation fritaget for almindelig indkomstbeskatning.

Da en fuldstændig skattefritagelse med hensyn til likvidationsudlodninger ville kunne tilskynde til akkumulering af reserver i aktieselskaber med senere udlodning ved likvidation for øje, foreslog man særlige regler om en *kapitaludlodningsskat.* Se herom nedenfor.

Også for så vidt angik beskatning af *friaktier* fulgte marts-forslaget skattelovskommissionens forslag.

Efter de gældende regler skulle friaktier medregnes til modtagerens indkomst med deres pålydende værdi. Denne beskatning, der havde været stærkt kritiseret, blev opretholdt under hensyn til den dagældende beskatning af aktieselskaber, hvor størrelsen af selskabets aktiekapital var en væsentlig faktor for beregningen af aktieselskabsskatten*).

Marts-forslagets udformning af aktieselskabsbeskatningen byggede i vidt omfang på skattelovskommissionens udkast, idet man foreslog de dagældende progressive statsskatter afløst af en proportional indkomstskat og en udbytteskat, og da man samtidig ved udformningen af forslagets regler om beskatning af aktieselskaber og om kapitaludlodningsskat drog omsorg for, at friaktieud-

*) Om argumenter for og imod beskatningen af friaktieudstedelse som almindelig indkomst, se ovenfor i *Afsnit II. 2.*

stedeisen ikke kunne udnyttes i skattebegunstigende øjemed, blev de gældende regler om beskatning af friaktier som udbytte foreslået ophævet.

Endelig var der i marts-forslaget medtaget de af skattelovskommissionen foreslåede regler om, at beløb, der anvendes til nedskrivning af aktionærforskrivninger, ikke skal betragtes som udbytte.

c. Marts-forslagets regler om kapitaludlodningsskat

Når modtagere af likvidationsudlodninger og friaktier blev fritaget for den almindelige indkomstbeskatning - uden at man på den anden side foreslog indførelse af en kapitalvindingsskat ved salg af bl.a. aktier og andelsbeviser - måtte der i marts-forslaget tages stilling til spørgsmålet om, hvorledes man bør gå frem ved beskatning af likvidationsudlodninger.

Helt undlade beskatning af likvidationsudlodninger kunne man nemlig på den anden side ikke. En sådan ordning ville opfordre til dannelsen af selskaber, der ikke udbetalte udbytte, men opsamlede store reserver med senere skattefri udlodning ved likvidation for øje.

I marts-forslaget foreslog man derfor indført en ny form for beskatning af likvidationsudbytte kaldet *kapitaludlodningsskat.* Denne beskatning, der havde den svenske »utskiftningsskat« som forbillede, skulle ramme udlodninger til aktionærerne af selskabets reserver i forbindelse med hel eller delvis likvidation af selskabet.

Efter forslaget skulle kapitaludlodningsskat svares, såfremt et skattepligtigt selskab i anledning af nedskrivning af aktie- eller andelskapitalen eller ved selskabets opløsning til deltagerne udloddede beløb, der ikke omfattedes af forslagets regler om udbytte, eller som kunne anses for tilbagebetaling af indskudt ansvarlig kapital.

Kapitaludlodningsskatten, der skulle pålignes og udredes af selskabet, skulle udgøre 3373 pct. af den del af kapitaludlodningen, der ikke kunne anses for tilbagebetaling af indskudt ansvarlig kapital.

Som indskudt ansvarlig kapital skulle der efter lovforslaget forstås alt, hvad der af deltagerne i forbindelse med selskabets start eller senere var indbetalt til tilvejebringelse af den ansvarlige selskabskapital. For selskaber, der bestod den 1. januar 1931, skulle den ansvarlige kapital dog udgøres af den nominelle aktie- eller andelskapital pr. denne dato.

Friaktier - og på tilsvarende måde opskrivning af aktie- eller andelskapital - skulle betragtes som indskud ansvarlig kapital, såfremt udstedelsen eller opskrivningen havde fundet sted på et tidspunkt, hvor de hidtil gældende regler om indkomstbeskatning var kommet til anvendelse på udstedelsen.

Havde friaktieudstedelsen imidlertid fundet sted på et tidspunkt, hvor udstedelsen havde været indkomstskattefri for modtageren, skulle en kapitalforøgelse som følge af friaktieudstedelsen ved en eventuel senere kapitaludlodning anses for udloddet før indbetalt ansvarlig kapital.

Denne regel indebar, at et selskab, der nedsætter sin aktiekapital, skulle svare kapitaludlodningsskat af den del af kapitalnedsættelsen, som modsvares af friaktieudstedelsen. Baggrunden for dette forslag var såvidt muligt at borteliminere enhver skattemæssig interesse i friaktieudstedelser*).

2. Maj-forslaget 1954.

Den 11. maj 1954 fremsatte daværende finansminister Viggo Kampmann et nyt forslag til en ny statsskattelov, forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding**).

Forslaget blev fremsat som et led i et kompleks på ialt 16 lovforslag, der tilsammen udgjorde den socialdemokratiske regerings forslag til en skatte- og afgiftsreform.

Forslaget fremsattes samtidig med et forslag til lov om kommunal indkomstskat m.m., og de 2 lovforslag var tænkt i forening at skulle udgøre lovgrundlaget for den fremtidige personlige beskatning.

Ligesom den tidligere regerings forslag til en reform af indkomstbeskatningen til staten

*) Om den nærmere udformning af marts-forslagets regler om kapitaludlodningsskat henvises der til lovforslagets afsnit IV, som det er gengivet i Rigsdagstidende 1952-53, Tillæg A II, sp. 6071. Bemærkningerne til afsnittet om kapitaludlodningsskat findes samme sted sp. 6295.

**) Maj-forslaget findes trykt i Folketingstidende 1953–54 Tillæg A, sp. 2673. De almindelige bemærkninger til lovforslaget findes sp. 2815 og fremefter.

(marts-forslaget) hvilede maj-forslaget i vidt omfang på skattelovskommissionens betænkninger fra 1948 og 1950*).

De to reformforslag afveg dog på betydelige punkter fra hinanden, selvom den systematik, der var anvendt ved maj-forslagets opbygning, ligesom marts-forslaget fulgte skattelovskommissionens udkast.

Endvidere indeholdt forslaget adskillige regler, der var nye i forhold til kommissionsudkastet samt en del supplerende bestemmelser, som man havde anset for påkrævet.

Ved udformningen af maj-forslagets regler om beskatningen af indkomster blev en del hovedsynspunkter anset for at være afgørende.

Blandt andet fandt man således, at *indkomstbegrebet, d.v.s. hvilke arter af erhvervelser, der bør omfattes af en indkomstbeskatning,* trængte til en revision. Det måtte forekomme urimeligt, at ofte meget betydelige erhvervelser i form af kapitalgevinster kunne indvindes skattefrit, medens den løbende indtægt, der fremkom ved indsats af arbejde og kapital, blev undergivet indkomstbeskatning. Under hensyn til, at sådanne kapitalgevinster i almindelighed er udtryk for en værdistigning eller opsummering af indkomster gennem et længere tidsrum, fandt man, at beskatning af disse indtægter efter en progressiv skatteskala og under sammenlægning med den løbende indkomst var mindre rimelig. Man foreslog derfor indført en særlig beskatningsform for erhvervelser af denne art, nemlig skat af kapitalvinding.

Maj-forslaget var derved i fuld overensstemmelse med skattelovskommissionens betænkning. Ved behandlingen af indkomst- og formuebeskatningen til staten tog skattelovskommissionen netop selve indkomstbegrebet op til nærmere overvejelse, og det blev påvist, at den gældende skattelovgivning ikke var udtryk for en klar eller konsekvent udformning af dette indkomstbegreb**).

Ved udarbejdelsen af maj-forslaget var forslagsstillerne enige med kommissionen i det urimelige i, at en række ofte meget betydelige avancer og kapitalerhvervelser gik helt fri for beskatning. Det forekom således velbegrundet at videreføre den inddragning af avancer under beskatning, som var påbegyndt med de midlertidige ligningslove***). I betragtning af erhvervelsernes karakter af éngangserhvervelser forekom det dog ikke naturligt at undergive dem den progressive beskatning under sammenlægning med skatteyderens øvrige indkomst.

Den rette beskatningsform måtte derfor være at inddrage disse erhvervelser under en særlig beskatning med en proportional skattesats.

Maj-forslagets regler om kapitalvindingsskat afveg dog i adskillige henseender fra kommissionsudkastet. Det kan således nævnes, at kapitaltab for halvdelens vedkommende skulle kunne fradrages i den skattepligtige indkomst for det indkomstår, hvori tabet var lidt. Med hensyn til beskatningen af faste ejendomme, aktier og offentlige obligationer foreslog man endvidere, at værdien pr. 1. januar 1956 skulle tages som udgangspunkt for kapitalvindingsberegningen, med mindre en højere anskaffelsessum blev dokumenteret. Dette betød, at man så bort fra værdistigninger før lovens foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt.

Indførelse af kapitalvindingsbeskatning i den foreslåede form ville endelig overflødiggøre den særlige kapitaludlodningsskat, som i marts-forslaget blev foreslået indført af hensyn til beskatning af likvidationsudbytter fra aktieselskaber.

a. Maj-forslagets regler om beskatning af aktieudbytter m.v.

I § 11 i maj-forslaget blev det foreslået, at der til *udbytte af aktier og andelsbeviser skulle henregnes alt, hvad der* — bortset fra

*) Marts-forslaget var efter 1. behandling i folketinget blevet henvist til udvalg. Efter det regeringsskifte i september 1953, der blev en følge af det første valg til det nye folketing efter vedtagelsen af grundloven i 1953, blev forslaget genfremsat uændret af de tidligere regeringspartier. Efter 1. behandlingen i folketinget blev forslaget påny henvist til udvalgsbehandling.

**) Der henvises nærmere til redegørelsen for skattelovskommissionens overvejelser om indkomstbegrebet ovenfor i *afsnit II.*

***) Ved de årlige ligningslove, der havde været vedtaget siden 1939, var der under indkomstbeskatning inddraget en række realisationsavancer udenfor næridtaget siden 1939, var der under indkomstbeskatning om fortjenester ved afståelse af good-will, tidsbegrænsede rettigheder samt af maskiner, inventar og lignende driftsmidler. De midlertidige ligningslove er nærmere omtalt ovenfor i *Afsnit I. 3.*

udlodning i anledning af nedskrivning af selskabets aktie- eller andelskapital eller selskabets opløsning - *udbetales aktionærer eller andelshavere som en del af selskabets overskud* i det sidste eller tidligere regnskabsår, hvadenten dette overskud er fremkommet som indtjent driftsoverskud, ved realisation eller opskrivning af selskabets aktiver eller på anden måde.

Som udbetaling af udbytte skulle dog ikke betragtes udstedelse af friaktier eller beløb, der anvendtes til nedskrivning af aktionærforskrivninger eller til opskrivning af aktiekapital.

Dette forslag om indkomstbeskatning af aktieudbytte svarede til de hidtil gældende regler, idet der dog i overensstemmelse med såvel skattelovskommissionens udkast som med marts-forslaget blev gjort 2 undtagelser med hensyn til beskatningen af likvidationsudlodninger og til beskatningen af friaktier.

Efter de dagældende regler gennemførtes *likvidationsbeskatningen* af aktionærer som tidligere omtalt i form af indkomstbeskatning hos aktionæren af alt, hvad der udbetaltes som følge af likvidationen udover det beløb, der ved aktiens tegning var investeret i selskabet. Marts-forslaget bibeholdt skattelovskommissionens regler om indkomstskattefrihed for likvidationsudlodninger, uden at man samtidig foreslog gennemført en almindelig kapitalvindingsskat af avancer ved aktiesalg og ved likvidation af aktieselskaber. Da dette kunne tilskynde til akkumulering af reserver i aktieselskaber med senere udlodning ved likvidation for øje, foreslog man indført en særlig beskatning af likvidationsudlodninger, den såkaldte kapitaludlodningsskat*).

Udredelsen af en kapitaludlodningsskat ville imidlertid i realiteten komme til at påhvile de aktionærer, der på likvidationstidspunktet ejede aktier i det likviderende selskab, og skatten skulle udredes med en fast procent af de ved likvidationen udloddede reserver uden hensyn til anskaffelsessummen for aktierne.

En kapitalvindingsbeskatning inddrager derimod aktieavancer under beskatning, efterhånden som de konstateres, hvad enten dette sker ved realisation eller ved likvidation. Blandt andet af denne grund fandt majforslagets forslagsstillere, at en kapitalvindingsbeskatning var at foretrække fremfor en kapitaludlodningsskat.

Også *friaktier* blev som nævnt i maj-forslaget undtaget fra de hidtil gældende regler om beskatning af udbytte.

Som motivering for denne undtagelse tiltrådte forslagsstillerne skattelovskommissionens kritik af den hidtidige beskatning af friaktier som udbytte, og under hensyntagen til, at maj-forslagets regler om aktieselskabsbeskatning i vidt omfang byggede på skattelovskommissionens udkast, mistede argumenterne for en beskatning af friaktier som udbytte deres vægt.

Afgørende var det således, at aktiekapitalens størrelse efter maj-forslaget skulle være uden betydning for beregningen af selskabsskatten, således at en eventuel friaktieudstedelse ikke ville kunne påvirke selskabets fremtidige beskatningsgrundlag.

Da man samtidig foreslog en almindelig kapitalvindingsbeskatning af avancer ved afståelse af blandt andet aktier herunder friaktier, tilsluttede maj-forslaget sig skattelovskommissionens forslag om, at den omstridte friaktiebeskatning kunne forlades.

Som en tilføjelse til bestemmelsen i § 11 om udbytte blev det endelig i overensstemmelse med skattelovskommissionen foreslået, at beløb, der anvendes til nedskrivning af aktionærforskrivninger, ikke skulle betragtes som udbytte.

b. Maj-forslagets regler om kaptitalvindingsskat.

Som nævnt medtog maj-forslaget i overensstemmelse med skattelovskommissionens indstillinger regler om en særlig beskatningsform for en række realisationsavancer og kapitaludbetalinger, nemlig *skat på kapitalvinding.* De deraf omfattede kapitalgevinster blev foreslået undergivet en beskatning med en fast proportional skattesats.

Ved maj-forslaget fulgte man i hovedsagen skattelovskommissionens forslag herunder forslaget om at inddrage spekulationsavancer under beskatning som kapitalvinding.

Efter lovforslaget skulle den skattepligtige fortjeneste ved afståelse af de aktiver, der blev inddraget under beskatning, opgøres som forskellen mellem det opnåede vederlag

*) Marts-forslagets regler om kapitaludlodningsskatten er omtalt ovenfor i *Afsnit 1. c.*

ved afståelsen og aktivets anskaffelsessum.

For at afbøde de praktiske vanskeligheder, der ville være forbundet med at konstatere anskaffelsessummen for så vidt angik aktiver, der havde været i den skattepligtiges besiddelse igennem længere tid, foreslog man, at værdien pr. 1. januar 1956 skulle tages som udgangspunkt for opgørelsen af fortjenesten vedrørende faste ejendomme, aktier og offentlige obligationer.

Da dette tidspunkt var sammenfaldende med lovens foreslåede ikrafttrædelse, undgik man, at fortjenester, der var indtrådt før lovens ikrafttræden, blev inddraget under beskatning.

Det nævnte udgangspunkt for opgørelse af anskaffelsessummen skulle dog ikke finde anvendelse, hvis den skattepligtige kunne dokumentere, at anskaffelsessummen var højere.

Under maj-forslagets regler om beskatning som kapitalvinding blev inddraget *avancer ved salg af aktier og lignende værdipapirer,* hvorved forstås værdipapirer, der ligesom aktier er bærere af andels- og udbytterettigheder i selskaber med berænset ansvar.

Endvidere blev inddraget avancen ved salg af *tegningsretter,* og det blev foreslået, at hele salgsvederlaget skulle anses som fortjeneste. Herved anlagde man det synspunkt, at salget af tegningsretten som et partielt salg af aktieretten udgør en selvstændig transaktion, hvis økonomiske resultat derfor også bør beskattes selvstændigt, uafhængigt af hvorledes der forholdes med moderaktien.

Ved eventuel senere realisation af moderaktien skulle der med udgangspunkt i den oprindelige anskaffelsessum foretages en opgørelse af eventuel kapitalvinding eller kapitaltab. En eventuel værdinedgang for moderaktien som følge af nytegningen ville derfor reducere kapitalvindingen eller forøge kapitaltabet.

Endelig blev *likvadationsudbytte* inddraget under forslaget om skat på kapitalvinding, hvor det naturligt blev anset for at høre hjemme. Samtidig blev det foreslået, at den skattepligtige kapitalvinding skulle beregnes som den skattepligtiges andel i likvidationsprovenuet med fradrag af det beløb, for hvilket de pågældende aktier eller andelsbeviser var erhvervet.

3. Reformforslagenes behandling i folketinget.

Skattereformforslagene fra 1953 og 1954 blev aldrig gennemført som lov.

Maj-forslaget, der første gang blev fremsat af daværende finansminister Viggo Kampmann den 11. maj 1954, blev i stort set uændret skikkelse genfremsat i de følgende folketingssamlinger, og forslaget var gennem disse år genstand for indgående forhandlinger i folketingets skatte- og afgiftsudvalg.

Udviklingen i reglerne om beskatning af aktier og lignende værdipapirer i lov om særlig indkomstskat

I det foregående kapitel er der redegjort for udviklingen i reglerne om beskatning af aktier m.v. i statsskattelovene fra 1903 og 1922 og skattekommissionens betænkninger fra 1948 og 1950 er omtalt med særlig vægt på kommissionens overvejelser om beskatning af kapitalvinding og på kommissionens forslag til beskatning af aktieudbytte og aktieavancer m.v.

Dernæst er regler om beskatning af aktieudbytte og aktieavancer i reformforslagene fra 1953 (marts-forslaget) og 1954 (maj-forslaget) omtalt.

I det følgende skal herefter loven om skattefri afskrivninger fra 1957, hvorefter der gennemførtes regler om særlig beskatning af visse realisationsavancer, kort omtales sammen med den første lov om særlig indkomstskat m.v. fra 1958. Derefter gennemgås gennemførelsen af de fra 1. januar 1962 gældende regler om beskatning med afståelse af aktier m.v.

I. Tilblivelsen af de første love om kapitalvindingsbeskatning.

1. Loven om skattefri afskrivninger fra 1957.

Den 27. marts 1957 blev der af finansministeren fremsat et forslag til lov om skattefri afskrivninger m.v., *der på af skrivningsområdet indebar beskatning af visse realisationsavancer med en fast procent.*)*

Ved lovforslaget, der var udarbejdet på grundlag af afskrivningsudvalgets betænkning (nr. 171/1957), blev der stillet forslag om, at afskrivning af maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, skulle foretages som en *saldoafskrivning* på virksomhedens samlede bestand af afskrivningsberettigede driftsaktiver.

Den foreslåede metode indebar, at avancer og tab ved salg af maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, ville komme til at påvirke indkomstopgørelsen. Ved salg af driftsmidler skulle salgssummen fragå i saldoværdien, og hvis et aktiv solgtes for et beløb, der var større end aktivets nedskrevne værdi, ville afgangsførelsen af salgssummen betyde, at saldoværdien formindskedes, hvilket ville medføre formindskede årlige afskrivninger. De formindskede årlige afskrivninger ville betyde tilsvarende forøgede skattepligtige indkomster, og den indvundne avance ville således successivt komme til beskatning. På tilsvarende måde ville et tab påvirke de skattepligtige indkomster gennem forøgede afskrivninger.

Hvor en virksomhed ophører, eller hvor den afhændes under ét, ville denne beskatning imidlertid ikke finde sted, idet regulering af avance eller tab over saldoværdien naturligt forudsatte, at virksomheden bestod. De avancer eller tab, som fremkom ved afhændelsen burde derfor tages i betragtning ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst for afhændelsesåret.

Efter afskrivningsudvalgets forslag skulle dette ske på den måde, at halvdelen af realisationsavancerne i salgsåret skulle undergives almindelig indkomstbeskatning i slagsåret. Ved lovforslagets fremsættelse fandt man det dog mere rimeligt at udforme avancebeskatningen således, *at realisationsavancer i alle tilfælde blev beskattet med en fast procent**).* På grundlag af et skøn over de gennemsnitlige beskatningsprocenter for indkomstforøgelser hos de skatteydere, der i

*) Forslaget til afskrivningslov findes trykt i Folketingstidende 1956-57, tillæg A, sp. 2017.

**) For så vidt angår bygninger foreslog afskrivningsudvalget ikke beskatning af realisationsavancer, men kun beskatning af genvundne afskrivninger.

større omfang kunne forventes at ville opnå avancer af den omhandlede art, blev den faste procent foreslået fastsat til 35. Under lovforslagets behandling i folketinget blev beskatningsprocenten nedsat til 30.

Lovforslaget blev vedtaget som lov nr. 199 af 6. juli 1957, og fandt anvendelse første gang ved skatteligningen for skatteåret 1958-59.

2. Den første lov om særlig indkomstskat fra 1958.

Som nævnt foran blev skattereformforslagene fra 1953 og 1954 aldrig gennemført som lov.

Ved fremsættelsen af forslaget til ligningslov for skatteåret 1958-59 fandt man det derfor hensigtsmæssigt, heri at medtage en række bestemmelser fra skattereformforslagene, som ville kunne indarbejdes i det bestående skattesystem.

Det drejede sig fortrinsvis om bestemmelser, der var optaget i finansminister Thorkild Kristensens forslag fra marts 1953 (marts-forslaget), og som uden væsentlige ændringer var medtaget i maj-forslaget.

I afsnit II i ligningslovforslaget var således medtaget bestemmelser om en særlig proportional indkomstskat af en række indtægter og erhvervelser.*)

På en enkelt undtagelse nær var disse indtægter i forvejen inddraget under beskatning. Fælles for indtægterne var det imidlertid, at de ikke kunne henføres til et enkelt indkomstår, men var opstået i løbet af en årrække, således at den progressive indkomstbeskatning i det år, hvori fortjenesterne konstateredes, ville kunne virke urimeligt.

Blandt de indtægter, der således blev overført til beskatning som særlig indkomst, var de ovenfor omtalte fortjenester ved afståelse af maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, når afståelsen fandt sted i forbindelse med afhændelse af den pågældende virksomhed.

Af disse fortjenester, der allerede omhandledes i lov om skattefri afskrivninger m.v., skulle der efter afskrivningslovens § 6 betales indkomstskat med 30 pct.

Endvidere foresloges fortjenester ved salg af goodwill, patentret, forfatter- og kunstnerret m.m. samt retten i følge en udbytte-, forpagtnings- eller lejekontrakt overført til beskatning som særlig indkomst. Disse fortjenester var i forvejen for halvdelens vedkommende efter de midlertidige ligningslove skattepligtige som almindelig indkomst.

Endelig overførtes til beskatning som særlig indkomst beløb, der ved en pensionsordnings ophør tilfaldt arbejdsgiveren, samt jubilæumsgaver og lignende éngangsydelser fra den skattepligtiges arbejdsgiver, dersom udbetaling var begrundet i den skattepligtiges forhold. Sådanne indtægter var hidtil blevet beskattet fuldt ud som almindelig indkomst.

Endelig inddroges godtgørelser i anledning af fratræden fra stilling under reglerne om særlig indkomstskat. Disse indtægter var efter de gældende regler fritaget for beskatning.

Den særlige indkomstskat af de her omhandlede indtægter skulle beregnes under ét med 30 pct. af det beløb, hvormed nettoindtægten oversteg 1.000 kr.

Da lovforslagets regler om særlig indkomstskat ikke kunne nå at blive færdigbehandlet indenfor den tidsramme, der var nødvendig af hensyn til vedtagelsen af ligningsloven for skatteåret 1958-59, blev forslagets regler om særlig indkomstskat udskilt til et selvstændigt lovforslag, der blev fremsat den 13. december 1957.

Efter behandling i skatte- og afgiftsudvalget, der medførte forskellige i hovedsagen tekniske ændringer, blev lovforslaget vedtaget som lov nr. 148 af 28. maj 1958.

Denne første lov om særlig indkomstskat m.v., der vedrørte fortjenester, der konstateredes efter den 1. april 1958, var dog som nævnt for så vidt angår de indtægter, der her blev inddraget under beskatning, fortrinsvis en kodifikation af allerede gældende lovgivning.

II. Gennemførelsen af de fra 1. januar 1962 gældende regler om beskatning ved afståelse af aktier m.v.

1. Loven om særlig indkomstskat fra 1960.

Til afløsning af den første lov om særlig ind-

*) Ligningslovforslaget for skatteåret 1958-59 findes trykt i Folketingstidende 1957-58, Tillæg A, sp. 401.

komstskat m.v. (lov nr. 148 af 28. maj 1958) fremsattes i efteråret 1959 et nyt forslag til lov om særlig indkomstskat.

I forhold til den gældende lov indeholdt lovforslaget en række ændringer, der skulle ses i forbindelse med det samtidig fremsatte forslag til selskabsskattelov.*) Bortset herfra svarede forslagets reelle indhold til de gældende bestemmelser, idet forslaget dog var opbygget på en noget anden måde end den gældende lov.

a. Lovforslagets regler om beskatning af aktieavancer m.v.

Den vigtigste ændring i lovforslaget var den, *at fortjeneste ved salg af aktier og tegningsret til aktier samt ved likvidation af aktieselskaber udenfor nærings- og spekulationstilfælde blev foreslået beskattet som særlig indkomst,* når fortjenesten var indvunden den 1. januar 1961 eller senere.

Efter den dagældende lovgivning skulle beløb, som blev udloddet til aktionærer eller andelshavere ved likvidation af et selskab, medregnes i modtagerens skattepligtige indkomst, og den skattepligtige avance blev som tidligere nævnt beregnet som forskellen mellem likvidationsudbyttet og aktiens eller andelsbevisets pålydende værdi. Det kunne derfor forekomme, at der på en gang blev udloddet betydelige reserver opsamlet igennem en årrække, og det kunne virke meget hårdt, når disse beløb i et enkelt år blev undergivet progressiv indkomstbeskatning hos aktionærerne. Da det var uden betydning for beskatningen, hvad de pågældende aktier var erhvervet for, kunne aktionæren endvidere komme ud for at måtte svare indkomstskat af beløb, der oversteg den faktiske fortjeneste ved likvidationsudlodningen.

Reglerne medførte, at de beløb, hvormed selskabets formue var forøget siden stiftelsen, ved likvidationen blev beskattet hos de aktionærer, der var i besiddelse af aktierne på likvidationstidspunktet. Aktionærer, der havde solgt deres aktier før likvidationen, blev derimod ikke berørt af beskatningen, idet salg af aktier som hovedregel var indkomstskattefri.

Ved lovforslaget om, at der skulle svares særlig indkomstskat af avancen både ved salg af aktier og ved likvidation, blev det opnået, at ingen aktionærer i tilfælde af likvidation kunne blive beskattet af mere end den faktiske fortjeneste.

Den skattepligtige fortjeneste skulle efter forslaget opgøres som forskellen mellem det beløb, aktierne indbringer ved likvidationen, og det beløb de i sin tid er erhvervet for. Hvis den, der ejede aktierne på likvidationstidspunktet kun skulle svare særlig indkomstskat af den fortjeneste, han havde indvundet, måtte der til gengæld svares skat af fortjeneste ved salg af aktier. I modsat fald ville de reserver, der er opsamlet i et aktieselskab, aldrig komme frem til beskatning ved likvidation. De aktionærer, som havde erhvervet aktierne til lavere værdi, end den de kunne indbringe ved en likvidation, ville nemlig i så fald skattefrit kunne sælge deres aktier umiddelbart før likvidationen. Den kursværdi de ville opnå ved salget, ville blive forholdsvis høj, fordi køberen kun skulle svare særlig indkomstskat af forskellen mellem det beløb aktierne ville indbringe ved likvidationen og anskaffelsessummen.

Den foreslåede beskatning med særlig indkomstskat af fortjeneste ved salg af aktier tog sigte på at hindre sådanne omgåeiser.

Rent bortset herfra fandt man det dog naturligt at beskatte en aktionær af den værdistigning, som hans aktier havde været genstand for i hans besiddelsestid, frem for at beskatte alle selskabets reserver på én gang hos de personer, der ejede aktierne på likvidationstidspunktet.

Forslagets regler om beskatning af avancen ved salg af aktier og af likvidationsprovenu førte endvidere til, at de gældende regler om indkomstbeskatning af *friaktier* kunne forlades.

Beskatningen af friaktier som almindelig indkomst havde været stærkt kritiseret, men for dette beskatningssystem kunne der under de dagældende regler anføres ret vægtige argumenter**).

*) Forslaget til lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. blev fremsat sammen med forslaget til lov om særlig indkomstskat den 26. november 1959-60, Tillæg A, sp. 1013 og sp. 1070.

**) Kritikken af den dagældende beskatning af friaktier som udbytte og den nærmere begrundelse for denne beskatning er nærmere omtalt ovenfor i *kapitel 2, afsnit II, 2.*

Disse argumenter for beskatningen af friaktier mistede imidlertid deres betydning under det beskatningssystem, der samtidig blev foreslået gennemført ved forslaget til lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber.

Herefter blev den dagældende selskabsskat, der blev beregnet efter en progressiv skala, således at forholdet mellem selskabets skattepligtige indkomst og aktiekapitalens størrelse var bestemmende for skatteprocenten, foreslået afløst af en proportional selskabsskat. Aktiekapitalens størrelse blev derved uden betydning for beskatningen af selskabet.

Herudover blev likvidationsudbytte som nævnt foreslået henført til beskatning som særlig indkomst, og det skattepligtige beløb skulle opgøres som forskellen mellem likvidationsprovenuet og anskaffelsessummen for de pågældende aktier. Størrelsen af selskabets aktiekapital fik derfor ingen indflydelse på beskatningen af likvidationsudbyttet hos aktionærerne.

Endelig var det af betydning, at avancen ved salg af aktier efter lovforslaget skulle beskattes med særlig indkomstskat. Da friaktier ikke har nogen anskaffelsessum, ville hele det beløb, der indkom ved salg af en friaktie, herefter blive undergivet beskatning.

På tilsvarende måde som avancen ved salg af aktier blev fortjenesten ved afståelse af *tegningsrettigheder* til aktier foreslået inddraget under den nye beskatning.

Indførelsen af regler om beskatning af de omhandlede fortjenester betød, at der samtidig blev åbnet adgang til at fratrække tab ved de nævnte dispositioner. Efter forslaget skulle sådanne tab så vidt muligt fratrækkes i de fortjenester, hvoraf særlig indkomstskat skulle svares. Eventuelle overskydende tabsbeløb skulle dog kunne fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Ved lovforslaget blev der ikke gjort indgreb i de gældende regler, hvorefter fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v., der var erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed, skulle beskattes som almindelig indkomst.

Herved opretholdtes den under statsskatteloven gældende beskatning af disse avancer. Den særlige regel i statsskattelovens § 5 a), hvorefter spekulationshensigt ved salg af bl.a. aktier skulle anses for at foreligge, når salget fandt sted inden 2 år efter erhvervelsen, var dog ikke optaget i lovforslaget.

Derimod blev den efter ligningsloven gældende begrænsning i adgangen til at fradrage spekulationstab på aktier, der kun skulle kunne fratrækkes i en til indkomsten medregnet spekulationsfortjeneste på værdipapirer - men ikke anden indkomst - medtaget i lovforslaget.

b. Lovforslagets regler om opgørelse af den skattepligtige fortjeneste.

I lovforslagets § 7 blev der foreslået regler om opgørelsen af fortjeneste eller tab **ved** afhændelse af aktier og tegningsret til aktier samt ved likvidation af aktieselskaber.

Hovedreglen, der skulle finde anvendelse i alle tilfælde, hvor *den skattepligtige under ét solgte sin beholdning af aktier i et selskab,* gik ud på, at fortjenesten eller tabet skulle opgøres som forskellen mellem salgssummen eller likvidationsprovenuet og anskaffelsessummen for de pågældende aktier. For de aktier, som den skattepligtige ejede den 1. januar 1967, skulle den formueskattepligtige værdi (kursværdien) den 1. januar 1961 dog træde i stedet for anskaffelsessummen, med mindre den skattepligtige kunne dokumentere, at anskaffelsessummen var højere.

Denne regel skulle kun finde anvendelse i tilfælde, hvor den skattepligtige under ét solgte sin beholdning af aktier i et selskab. *Ved delvis salg af en aktiebeholdning i et selskab* blev det foreslået, at der skulle fastsættes en særlig anskaffelsessum for de solgte aktier.

Det hedder herom i bemærkningerne **til** lovforslaget, at en regel, hvorefter den faktiske anskaffelsessum for den solgte aktie altid skal lægges til grund ved opgørelsen af fortjeneste eller tab, vil kunne misbruges under det foreslåede beskatningssystem. For eksempel vil et selskab, hvis aktier noteres til høje kurser, kunne udvide sin aktiekapital ved udstedelse af friaktier eller ved nytegning blandt aktionærerne af aktier til pari-kurs. Kapitaludvidelsen vil som regel medføre, at værdien af de oprindelige aktier går ned. Aktionærerne vil derfor have mulighed for at sælge af de oprindelige aktier, medens de beholder de nyudstedte. Hvis den faktiske anskaffelsessum for de enkelte aktier skal lægges til grund, vil aktionærerne ved salget

af de gamle aktier konstatere et fradragsberettiget tab, der i realiteten skyldes, at en del af de gamle aktiers kursværdi ved kapitaludvidelsen er overført til de ny aktier, som den skattepligtige beholder.

Under hensyn hertil blev det foreslået, at der ved salg af en del af en aktiebeholdning i et selskab skal fastsættes en særlig anskaffelsessum for de solgte aktier, den såkaldte *gennemsnitskursberegning.*

Hvis alle aktierne har samme rettigheder, kan en anskaffelsessum, der beregnes på grundlag af den gennemsnitlige erhvervelseskurs for hele aktiebeholdningen, benyttes som udgangspunkt ved opgørelsen af fortjeneste eller tab. Hvis skatteyderens beholdning af aktier i det pågældende selskab er sammensat af aktier med forskellige rettigheder, for eksempel stamaktier og præferenceaktier, må der ved fastsættelsen af den gennemsnitlige anskaffelseskurs tages hensyn hertil. Efter bestemmelsen skal man derfor først opgøre de samlede kursværdier på salgstidspunktet af på den ene side de solgte aktier og på den anden side de aktier, den skattepligtige beholder. På grundlag af disse kursværdier fordeles derefter den samlede anskaffelsessum for hele aktiebeholdningen mellem de solgte aktier og de aktier, som den skattepligtige beholder. Fortjenesten eller tabet ved aktiesalget opgøres derefter som forskellen mellem salgssummen og den beregnede anskaffelsessum for de solgte aktier.

Allerede ved tildeling af tegningsrettigheder til et selskabs aktier kan det forekomme, at en del af den oprindelige aktiekapitals kursværdi overføres til de aktier, der åbnes adgang til at nytegne. Det blev derfor endvidere foreslået, at tegningsret til aktier ved opgørelsen af fortjeneste eller tab betragtes som aktier, der er erhvervet med forpligtelse til at erlægge det beløb, der skal indbetales i forbindelse med aktietegningen. Herved opnår man, at den, der sælger en tegningsret, stilles på samme måde, som den, der udnytter tegningsretten, og derefter sælger den nytegnede aktie.

Som nævnt skulle fortjeneste eller tab efter lovforslaget kunne opgøres på grundlag af kursværdien pr. 1. januar 1961 i stedet for på grundlag af anskaffelsessummen med mindre denne var højere. Dette skulle dog ikke gælde, når aktierne var anskaffet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed. Derimod skulle de øvrige regler om opgørelse af fortjeneste eller tab anvendes også i disse tilfælde.

Den efter disse regler opgjorte fortjeneste skulle efter lovforslaget beskattes med 30 pct. af det beløb, hvormed indkomsten oversteg 1.000 kr.

c. *Lovforslagets behandling i folketinget.*
Under folketingets behandling af den foreslåede beskatning af fortjeneste ved salg af aktier, tegningsret til aktier og ved likvidation af aktieselskaber blev der stillet forskellige ændringsforslag*).

Det blev således fundet rimeligt, at en del af fortjenesten blev fritaget for beskatning med særlig indkomstskat, og der blev stillet ændringsforslag gående ud på, at der kun skulle betales særlig indkomstskat af ^{2}A af de nævnte fortjenester. Da den særlige indkomstskat iøvrigt skulle beregnes med 30 pct. af fortjenester, der oversteg 1.000 kr., var virkningen af ændringsforslaget den, at fortjenester ved aktiesalg m.v. ville blive beskattet med indtil 20 pct.

I forbindelse med den foreslåede beskatning af fortjeneste ved salg af aktier m.v. udenfor nærings- og spekulationstilfælde drøftede folketingsudvalget de gældende regler om almindelig indkomstbeskatning af den fulde fortjeneste ved salg af aktier, der er erhvervet i spekulationshensigt.

Under disse drøftelser blev det fremhævet, at det i praksis er meget vanskeligt både for aktionæren og for skattemyndighederne at afgøre, hvornår aktier er erhvervet i spekulationsøjemed. En skatteyder, der overvejer at sælge sine aktier, kan derfor meget ofte have vanskeligt ved at bedømme de skattemæssige konsekvenser af salget.

For at nå frem til faste regler på dette område blev det derfor foreslået at ophæve de dagældende regler om almindelig indkomstbeskatning af fortjeneste ved salg af aktier, erhvervet i spekulationshensigt. I stedet blev det foreslået, *at fortjeneste ved salg af aktier og tegningsret til aktier samt ved likvidation af aktieselskaber altid skal beskattes med al-*

*) Folketingsudvalgets betænkning af 20. maj 1960 om lovforslaget findes trykt i folketingstidende 1959-60, Tillæg B, sp. 1501.

mindelig indkomstskat, når salget eller likvidationen finder sted inden 2 år efter erhvervelsen.

Denne ændring af forslaget om lov om særlig indkomstskat m.v. havde til forudsætning, at også bestemmelsen i statsskattelovens § 5 a), hvorefter spekulationshensigt skulle anses at have foreligget, når salg af aktier fandt sted inden 2 år efter erhvervelsen, medmindre det modsatte godtgøres at være tilfældet, blev ændret.

Samtidig foresloges det at ophæve den dagældende bestemmelse om, at spekulationstab på aktier kun kunne fratrækkes i eventuel spekulationsgevinst på værdipapirer inden for samme indkomstår. Denne ændring gjorde det nødvendigt, at foretage en tilsvarende ændring af ligningsloven.

Endelig blev lovforslagets ikrafttræden udskudt til 1. januar 1962, der også blev det afgørende tidspunkt for den kursværdi, der skulle lægges til grund ved beregning af fortjenester ved salg af aktier, der var erhvervet inden lovens ikrafttræden.

Med de her omtalte ændringer blev lovforslaget vedtaget som lov nr. 256 af 11. juni 1960.

2. Lov om påligningen af indkomst og formueskat til staten (ligningsloven) fra 1961.

Ved det forslag til ligningslov, der blev fremsat den 1. marts 1961, og som skulle være gældende fra skatteåret 1962-63, blev der foreslået en række bestemmelser, som skulle ses i forbindelse med de ændringer af beskatningen af aktionærer, der var blevet gennemført ved lov nr. 256 af 11. juni 1960 om særlig indkomstskat m.v.*).

Endvidere blev de hidtil midlertidige bestemmelser i ligningsloven foreslået som varige bestemmelser. Man fandt således ikke længere, at der fortsat var grund til at opretholde ligningslovens opdeling i midlertidige og varige bestemmelser**).

Som nævnt i foregående afsnit var det ved udarbejdelsen af loven om særlig indkomstskat forudsat, at de hidtil gældende bestemmelser om beskatning af aktionærer i likvidationstilfælde blev ophævet, og at der gennemførtes bestemmelse om, at friaktier ikke længere skulle indkomstbeskattes hos modtageren.

Efter reglerne i loven om særlig indkomstskat om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier udenfor næringstilfælde var det bestemt, at fortjenesten skulle beskattes som særlig indkomst, *hvis den skattepligtige havde ejet aktierne 2 år eller mere.* Det var således herefter uden betydning for beskatningen, om aktierne var erhvervet i spekulationshensigt eller ej.

I folketingsudvalgets betænkning af 20. maj 1960 om forslaget til lov om særlig indkomstskat m.v., der er omtalt ovenfor, blev det forudsat, at statsskattelovens bestemmelser om beskatning af fortjeneste ved salg af aktier blev ændret, således at fortjeneste ved afståelse af aktier altid skulle medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst, når aktierne på salgstidspunktet ikke havde været ejet af den skattepligtige i 2 år eller mere.

I udvalgsbetænkningen var det endvidere forudsat, at bestemmelsen i ligningslovens § 16, om, at spekulationstab på værdipapirer kun kunne bringes til fradrag indenfor en i samme indkomstår indvunden spekulationsfortjeneste på værdipapirer, blev ophævet.

Ligningslovforslaget blev efter behandling i folketinget vedtaget og bekendtgjort som lov nr. 160 af 31. maj 1961. Loven skulle som nævnt anvendes for skatteåret 1962-63 og følgende skatteår.

De bestemmelser i lovforslaget, der vedrørte beskatningen af aktionærer og andelshavere, skulle dog ligesom bestemmelserne

*) Ligningslovforslaget findes trykt i folketingstidende 1960-61, Tillæg A, sp. 825.

**) Ved den første midlertidige ligningslov fra 1939 (lov nr. 458 af 22. december 1939) gennemførtes der visse midlertidige ændringer i statsskatteloven. Disse bestemmelser, der kun skulle have gyldighed for skatteårene 1940-41 og 1941-42, blev med visse ændringer og tilføjelser gentaget i en række love og lovanordninger, hvorved bestemmelsernes gyldighed blev udstrakt til de efterfølgende skatteår.

Fra og med skatteåret 1943-44 blev der ved lov nr. 517 af 19. december 1942 foretaget en opdeling af bestemmelserne i den midlertidige ligningslov, således at en del af reglerne fik gyldighed indtil videre, mens andre kun var gældende for et enkelt skatteår ad gangen. Blandt de midlertidige bestemmelser i ligningsloven var de særlige regler om beskatning af fortjenester ved salg af aktier m.v. udenfor spekulationstilfælde, der er nærmere omtalt ovenfor i *kapitel 2, afsnit 1,3.* Disse regler var sidste gang gældende for skatteåret 1946-47. Den midlertidige ligningslov blev senere optrykt som lovbekendtgørelse nr. 402 af 20. december 1960.

om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier i lov om særlig indkomstskat m.v. først finde anvendelse på indtægter, der erhvervedes den 1. januar 1962 eller senere.

Fra dette tidspunkt ophævedes endvidere de hidtil i statsskatteloven og ligningsloven gældende regler om beskatningen af aktionærer og andelshavere.

a. Ligningslovens regler om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v.

Ved § 16 C ligningsloven blev der indført nye regler om, hvornår *fortjeneste ved afståelse af aktier og andelsbeviser skal medregnes ved opgørelsen af den skatteplitige almindelige indkomst.*

Dette skal således for det første som hidtil ske, når aktierne er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej. I bemærkningerne til bestemmelsen hedder det, at for at denne betingelse skal være opfyldt, må den skattepligtige have det som erhverv at handle med aktier og lignende værdipapirer, og de afståede værdipapirer må være erhvervet med videreoverdragelse for øje.

Endvidere skal fortjeneste ved afståelse af aktier og andelsbeviser beskattes med almindelig indkomstskat, når den skattepligtige har ejet det afståede værdipapir i mindre end 2 år. For friaktiers og friandeles vedkommendes regnes 2 årsfristen fra det tidspunkt, hvor den skattepligtige har erhvervet moderaktien. Tidspunktet for erhvervelsen af moderaktien betragtes ligeledes som anskaffelsestidspunkt for tegningsrettigheder eller aktier, som er erhvervet ved udnyttelse af en tegningsret tildelt den skattepligtige.

Afstår en skatteyder en del af sine aktier i et selskab, og er aktiebeholdningen anskaffet til forskellige tidspunkter, kan der ved afståelsen opstå spørgsmål om, hvorvidt de afståede aktier skal betragtes som anskaffet før eller efter 2 års fristen, idet dette kan være afgørende for, om den indvundne fortjeneste beskattes som almindelig indkomst eller som særlig indkomst.

Det blev derfor foreslået, at de først anskaffede aktier i disse tilfælde skal betragtes som de først solgte (reglen om »first in - first out«). Hvis den skattepligtige kan dokumentere, hvornår de afståede aktier er anskaffet, lægges det faktiske anskaffelsestidspunkt for de afståede aktier dog til grund ved beskatningen.

I ligningslovens § 16 C, stk. 4, blev **det** endvidere fastslået, at opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste ved salg af aktier også i de heromhandlede tilfælde skal foretages efter bestemmelserne i § 7 i lov om særlig indkomstskat m.v. Herefter opgøres fortjenesten ved salg af aktier på samme måde, uanset om den opgjorte fortjeneste skal medregnes til den skattepligtige almindelige eller særlige indkomst.

Efter disse opgørelsesregler skal fortjenesten i de tilfælde, hvor en skattepligtig afstår en del af sine aktier i et selskab, i almindelighed ikke opgøres som forskellen mellem afståelsessummen og det beløb, hvortil de afståede aktier er anskaffet, men som forskellen mellem afståelsessummen og en beregnet anskaffelsessum, der udfindes på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsessum for hele skatteyderens beholdning af aktier i det pågældende selskab.

Denne fremgangsmåde finder også anvendelse ved afståelse af aktier, der er erhvervet som friaktier. Da den faktiske anskaffelsessum for sådanne aktier er 0 kr., vil udstedelsen af friaktier bevirke, at anskaffelsessummen for de oprindelige aktier ved beregningen af gennemsnitskursen fordeles mellem de oprindelige aktier og friaktierne.

b. Ligningslovens regler om beskatning af udbytte. Udvidelse af udbyttebegrebet.

Reglerne om, hvad der skal betragtes som indkomstskattepligtigt udbytte af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, indeholdes i § 16 A i ligningsloven.

Efter denne bestemmelse omfatter indkomstskattepligten principielt *enhver udlodning fra selskabet, uanset om denne hidrører fra indtjent overskud, indkomstskattefri formueforøgelser eller fra den i selskabet indskudte kapital.* Friaktier og friandele samt udlodning af likvidationsprovenu, der foretages i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, skal dog ikke betragtes som udbytte.

Udlodninger af likvidationsprovenu og udlodninger i forbindelse med nedsættelse af aktiekapitalen.

Som bestemmelsen i § 16 A blev formuleret omfatter den almindelige indkomstskattepligt

såvel å conto likvidationsudlodninger forud for det kalenderår, i hvilket selskabet endelig opløses, som beløb, der udbetales til aktionærerne i anledning af en nedsættelse af aktiekapitalen.

Efter statsskattelovens regler blev en aktionær i likvidationstilfælde i almindelighed beskattet af alt, hvad der blev udloddet ved likvidationen udover aktiernes pålydende værdi. Dette var gældende både ved udlodninger i det kalenderår, hvor selskabet endeligt opløses, som ved å conto udlodninger i tidligere år. Hvis der i forbindelse med en å conto udlodning fandt en nedskrivning af aktiekapitalen sted, medførte disse regler således, at aktionærerne ikke blev indkomstbeskattet af den del af udlodningen, der modsvaredes af nedskrivningen af aktiens pålydende værdi.

Efter de nye regler blev den endelige opløsning af et selskab sidestillet med salg af selskabets aktier, således at det likvidationsprovenu, der udbetales i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, i enhver henseende behandles på samme måde som beløb indvundet ved salg af de indløste aktier. Dette indebærer, at eventuel fortjeneste eller tab opgøres på grundlag af aktionærens anskaffelsessum for de pågældende aktier.

I bemærkningerne til bestemmelsen hedder det, at en sådan opgørelse kan foretages, når selskabet er endeligt likvideret. Derimod vil det være meget vanskeligt at fastslå, hvad der skal betragtes som fortjeneste eller tab ved å conto udlodninger, i hvert fald når udlodningen sker uden nedskrivning af selskabets ansvarlige kapital. Praktiske hensyn taler derfor imod at anvende samme regler på å conto udlodninger som på udlodninger i anledning af en endelig opløsning af et selskab.

Der var imidlertid også en anden grund til at foreslå forskellige regler anvendt ved beskatningen af å conto udlodninger og ved beskatningen af udlodninger i anledning af endelig likvidation. Fortjeneste ved udlodninger i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, vil i almindelighed blive medregnet som særlig indkomst. Dette vil i de fleste tilfælde føre til en beskatning, der er lavere end den almindelige indkomstbeskatning, hvorved det må erindres, at de heromhandlede fortjenester efter de dengang gældende regler kun for to trediedeles vedkommende blev beskattet med den særlige indkomstskat.

Såfremt man åbnede mulighed for, at alle udlodninger i et likviderende selskab blev beskattet efter reglerne for udlodninger i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, det vil sige med særlig indkomstskat, måtte man befrygte, at dette ville kunne give anledning til misbrug. Hvis et selskab træder i likvidation, vil det ved at trække likvidationen i langdrag og udlodde de løbende indtægter som å conto udlodninger i anledning af likvidationen kunne opnå, at de udloddede beløb ikke beskattes som udbytte med almindelig indkomstskat.

I stedet for skal aktionærerne ganske vist svare særlig indkomstskat men ikke af hele udlodningen. For det første skal udlodningen i så fald reduceres med en del af aktionærens anskaffelsessum for de pågældende aktier. For det andet ville den fortjeneste, der fremkom, efter de dengang gældende regler, kun være skattepligtig for de to trediedeles vedkommende, og endelig skulle det skattepligtige beløb reduceres med et fradrag på 1.000 kr., forinden den særlige indkomstskat blev beregnet med 30 pct.

Under hensyntagen til sådanne betragtninger blev ligningslovens § 16 A udformet således, at å conto udlodninger i et likviderende selskab forud for det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, principielt betragtes som udbytte. Sådanne udlodninger medregnes derfor fuldt ud ved opgørelsen af modtagerens skattepligtige almindelige indkomst.

Ved udarbejdelsen af loven fandt man dog, at der kunne være behov for i særlige tilfælde, at bortse fra denne beskatning.

Når særlige omstændigheder taler derfor, skulle finansministeren derfor kunne tillade, at å conto likvidationsudlodninger ikke skulle beskattes med almindelig indkomstskat, men derimod som særlig indkomst. Dette blev foreslået som § 17, stk. 3, i lov om særlig indkomstskat m.v.*)

Som bestemmelsen i ligningslovens § 16 A blev formuleret, skal endvidere udlodninger

*) Dette lovforslag var fremsat samtidig med forslaget til lov om ændring af ligningsloven og findes trykt sammen med dette i folketingstidende 1960-61, Tillæg A, sp. 839.

i forbindelse med nedsættelse af aktiekapitalen i et selskab, der ikke er under likvidation, beskattes fuldt ud hos modtageren med almindelig indkomstskat på samme måde som en sædvanlig udbytteudlodning. Dette er nødvendigt, hvis man skal forhindre, at selskaber år for år ved at kombinere deres udbytteudlodninger med nedskrivning af aktiekapitalen omgår reglen om almindelig indkomstbeskatning af aktieudbytter.

Hvor det imidlertid er åbenbart, at en sådan omgåelseshensigt ikke foreligger, er der efter lovens § 16 A, stk. 2, mulighed for at få udlodningen beskattet som en afståelsessum for den aktie eller andelsret, som aktionæren måtte give afkald på som følge af nedskrivningen.

Beskatning ved afståelse af aktier til det selskab, der har udstedt dem.

I ligningslovens § 16 B blev der foreslået særlige regler i tilfælde, hvor en aktionær afstår aktier til det selskab, der har udstedt dem.

Efter den hidtidige praksis under statsskatteloven blev et selskabs køb af egne aktier fra en hovedaktionær i selskabet behandlet som en delvis likvidation, idet salgssummen for de afhændede aktier blev sidestillet med et likvidationsprovenu. Sælgeren blev således beskattet af det beløb, hvormed salgssummen oversteg aktiernes pålydende.

Denne praksis forhindrede hovedaktionærer i at omgå likvidationsbeskatningen ved at lade selskabet købe egne aktier til overkurs, således at hovedaktionæren fik udloddet en del af selskabets reserver som skattefri fortjeneste ved afståelsen af aktierne til selskabet.

Efter de nye regler om beskatning af aktionærer ville fortjeneste ved afståelse af aktier ikke længere kunne være skattefri. Imidlertid ville en fortjeneste ved afståelse af aktier i almindelighed blive beskattet lempeligere end aktieudbytte, og der ville derfor under det nye beskatningssystem fortsat være behov for regler, der tog sigte på at forhindre aktionæren i at opnå en lempeligere beskatning ved at lade selskabet opkøbe egne aktier i stedet for på sædvanlig måde at foretage udlodning til aktionærerne.

De foreslåede bestemmelser i ligningslovens § 16 B tog sigte herpå. Efter lovforslagets bestemmelse skulle overdragelse af »egne aktier« til et aktieselskab principielt behandles som et almindeligt aktiesalg. Hvis selskabet imidlertid gør købet af aktierne betinget af, at afhænderen har andre aktier eller aktierettigheder i selskabet, blev det foreslået, at vederlaget for de overdragne aktier skulle betragtes som en udlodning fra selskabet. Hvis denne udlodning ikke sker i det kalenderår, hvori selskabet bliver endeligt opløst, betragtes udlodningen som udbytte, der skal indkomstbeskattes hos aktionærerne. Selvom et selskab ikke gør købet af egne aktier betinget af, at afhænderen har andre aktier i selskabet, kan det alligevel forekomme, at størrelsen af vederlaget er bestemt af arten eller omfanget af den aktiebesiddelse, som afhænderen beholder. Også i disse tilfælde skulle den modtagne salgssum efter lovforslaget betragtes som indkomstskattepligtigt udbytte, medmindre salget fandt sted i det kalenderår, hvori selskabet blev endeligt opløst.

Under behandlingen af lovforslaget i folketingets skatte- og afgiftsudvalg fandt man det imidlertid hensigtsmæssigt, at reglerne i den her omtalte situation blev de samme som i de tilfælde, hvor et selskab indløser en del af aktiekapitalen ved udlodning til aktionærerne. Ligningslovens § 16 B blev derfor foreslået ændret, således at den blev bragt i overensstemmelse med § 16 A.

I begge tilfælde blev hovedreglen således, at de beløb, som aktionærerne modtager fra selskabet, fuldt ud skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst. Finansministeren - nu ministeren for skatter og afgifter - skulle dog kunne tillade, at beløbene behandles på samme måde, som beløb indvundet ved salg til trediemand af de til selskabet afståede aktier eller af den aktieret, som aktionæren gav afkald på som følge af nedskrivningen.

Overfor skatte- og afgiftsudvalget blev det oplyst, at dispensationsbestemmelserne ville blive benyttet, når det kunne sandsynliggøres, at aktiesalget eller kapitalnedskrivningen ikke fandt sted med det formål for øje at undgå at udlodde de af selskabet indtjente midler som indkomstskattepligtigt udbytte.

III. Senere ændringer i reglerne om beskatning ved afståelse af aktier m.v.

De regler, der gælder om beskatningen af fortjeneste og tab ved salg af aktier, således

som de fik virkning fra 1. januar 1962, er i hovedsagen uændrede siden gennemførelsen.

I 1961 blev der dog gennemført en mindre tilføjelse til reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v.*)

Ved ændringen blev det fastslået, at i de tilfælde, hvor fortjeneste eller tab skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, skal friaktier, friandele samt tegningsretter til aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, der tildeles et selskabs aktionærer eller andelshavere, betragtes som erhvervet samtidig med den aktie eller det andelsbevis, hvortil de nævnte rettigheder er knyttet. Det samme gælder nye aktier og andelsbeviser, som aktionærer eller andelshavere i et selskab tegner ved udnyttelse af en dem tildelt tegningsret.

Hvor en skattepligtig ejer aktier eller andelsbeviser af samme art, men erhvervet på forskellige tidspunkter, skal de først erhvervede aktier eller andelsbeviser anses for de først afståede, medmindre andet godtgøres at være tilfældet.

Ved den samme lovændring blev det fastslået, at aktieselskaber og lignende selskaber skulle medregne $^2/_5$ af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer ved opgørelsen af deres skattepligtige særlige indkomst. Dette skulle dog kun være tilfældet, hvor det pågældende værdipapir ikke var erhvervet som kd i selskabets næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afståelsen. Samme regel skulle gælde for så vidt angår fortjeneste og tab ved afståelse af tegningsretter og ved likvidation af aktieselskaber og lignende selskaber.

Denne bestemmelse var dog en konsekvens af de ændringer, der var gennemført i det oprindelige forslag til lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v., hvorefter aktieselskaber ikke skulle beskattes af udbytte fra andre selskaber. Denne bestemmelse udgik under forslagets behandling i folketinget.

Udover disse ændringer er reglerne om beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer skærpet i forhold til den oprindelige lov om særlig indkomstskat m.v.

1. Skærpelse af beskatningen af aktiesalgsfortjenester og ændring af beskatningsprocenterne.

Som det er nævnt i foranstående afsnit var en del af fortjenesten ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer efter den oprindelige lov om særlig indkomstskat fritaget for beskatning, idet der kun skulle betales særlig indkomstskat af $^2/_3$ af disse fortjenester.

Da den særlige indkomstskat iøvrigt blev beregnet med 30 pct. af fortjenester, der oversteg 1.000 kr., var den reelle beskatning af fortjenester ved aktiesalg m.v. 20 pct.

Svarende til at kun $^2/_3$ af de nævnte fortjenester skulle beskattes med særlig indkomstskat kunne kun $^2/_3$ af opgjorte fortjenester fratrækkes i den særlige indkomst.

I 1966 blev der fremsat forslag om en forhøjelse af beskatningen af fortjeneste på aktier og lignende værdipapirer, idet det blev foreslået at ophæve særreglen om, at en trediedel af fortjenesten ved aktiesalg var fritaget for beskatning.**)

Efter lovforslaget skulle fortjenester på aktier således fremtidig beskattes på lige fod med en række af de andre fortjenester, der er omhandlet i lov om særlig indkomstskat. Den særlige indkomstskat kom således herefter til at andrage 30 pct. af den fulde fortjeneste efter fradrag af det særlige beregningsfradrag på 1.000 kr.

Som modstykke til beskatningen af den fulde fortjeneste blev der efter forslaget indrømmet fuldt fradrag for tab på aktier m.v.

Under forslagets behandling i folketinget blev der imidlertid af finansministeren stillet ændringsforslag, hvorefter der skulle indrømmes et særligt fradrag ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste på aktier. Fradraget skulle udgøre 2.000 kr., der sammen med det særlige beregningsfradrag på 1.000 kr. i § 9 i loven om særlig indkomstskat ville bringe det samlede fradrag i fortjenester ved aktiesalg op på 3.000 kr. Dette ville betyde, at den foreslåede skærpelse af aktionærbe-

*) Ændringen blev gennemført som lov nr. 161 af 31. maj 1961.

**) Det nævnte forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m.v. blev fremsat af finansministeren den 15. december 1966, og lovforslaget findes trykt i Folketingstidende 1966-67, 2. samling, bilag A, sp. 1493.

skatningen ville bortfalde eller blive afbødet for mindre aktiegevinsters vedkommende.

Med dette ændringsforslag, der blev § 7, stk. 6, i lov om særlig indkomstskat m.v., blev lovforslaget vedtaget som lov nr. 84 af 18. marts 1967. De skærpede regler om beskatning af aktiegevinster fandt efter loven anvendelse på fortjenester eller tab, der blev erhvervet den 1. januar 1967 eller senere.

Ved lov nr. 284 af 9. juni 1971 blev den særlige indkomstskat på 30 pct. forhøjet til 40 pct. med virkning fra og med indkomståret 1972 og senere indkomstår.*)

Den foreslåede forhøjelse af beskatningsprocenten for skattepligtige personer fra 30 til 40 skulle ses i sammenhæng med, at der bør være et rimeligt forhold mellem på den ene side skattesatsen i lov om særlig indkomstskat og på den anden side beskatningsprocenten for skattepligtige almindelige indkomster, der ligger indenfor proportionalstrækket i statsskatteskalaen.

Det hedder videre i forslagets bemærkninger, at i gennemsnit for alle landets kommuner er den samlede almindelige indkomstskat til stat og kommune for indkomster indenfor proportionalstrækket for indkomståret 1971 39,3 pct., og det kan derfor ikke anses for velbegrundet at bibeholde en beskatningsprocent på 30 for så vidt angår særlig indkomst.

Forhøjelsen af beskatningsprocenten berørte ikke selskabers og foreningers samt dødsboers særlige indkomster, der efter loven beskattes som almindelig indkomst for de pågældende skattepligtige.

Under forslagets behandling i folketinget blev der af finansministeren endvidere fremsat forslag om at forhøje det særlige beregningsfradrag i loven fra de gældende 1.000 kr. til 3.000 kr. Denne forhøjelse fik virkning allerede fra indkomståret 1971.

Som følge af dette ændringsforslag blev det endvidere foreslået at ophæve reglen i § 7, stk. 6, om det særlige fradrag på 2.000 kr. i fortjenester, der var konstateret ved salg af aktier og lignende værdipapirer.

Efter denne ændring af lov om særlig indkomstskat beskattedes aktiesalgsfortjenester herefter på lige fod med andre fortjenester efter loven.

Som nævnt fik forhøjelsen af beskatningsprocenten virkning fra og med indkomståret 1972, men fandt også kun anvendelse for dette indkomstår.

I et nyt lovforslag fremsat den 8. marts 1972 blev beskatningsprocenterne i lov om særlig indkomstskat m.v. påny foreslået forhøjet**).

Efter lovforslaget skulle beskatningsprocenten for personer forhøjes fra 40 til 50 samtidig med at bundfradraget i lov om særlig indkomstskat blev foreslået forhøjet fra 3.000 kr. til 6.000 kr.

I bemærkningerne til lovforslaget hedder det, at de foreslåede ændringer ville bevirke, at skattepligtige fortjenester på mellem 3.000 kr. og 6.000 kr. blev fritaget for særlig indkomstskat.

Med disse ændringer ville skatten af særlig indkomst for personer med større indkomster i højere grad end hidtil komme til at svare til den skat, som skal betales, når den almindelige indkomst forøges. Til gengæld fulgte det af lovforslaget, at en række mindre fortjenester, f.eks. mange jubilæumsgratialer og erstatninger for tab af stilling, blev helt skattefri eller fik en væsentlig skattelettelse.

Lovforslaget, der blev vedtaget som lov nr. 276 af 7. juli 1972, fik efter uændret vedtagelse i folketinget virkning for indkomståret 1973 og senere indkomstår.

2. Senere lempelse af reglerne om beskatning af fortjenester ved aktiesalg.

Spørgsmålet om løsning af forskellige problemer i lov om særlig indkomstskat m.v. har indenfor de senere år været fremme i den politiske debat.

Spørgsmålet om ændring af loven blev således for eksempel medtaget i det såkaldte »septemberforlig«, som i september 1975 blev indgået mellem regeringen og en række af folketingets politiske partier. Det hed således i forligets pkt. 5:

»5. Lovforslag til løsning af byerhvervenes

*) Lovforslaget blev fremsat den 17. marts 1971 af finansminister Poul Møller i den daværende VKR-regering, og lovforslaget findes trykt i Folketingstidende 1970-71, Tillæg A, sp. 3329.

**) Lovforslaget blev fremsat af finansminister Grünbaum i den socialdemokratiske regering. Forslaget er trykt i Folketingstidende 1971-72, Tillæg A, sp. 2849.

problemer i forbindelse med lov om særlig indkomstskat (goodwill, aktiesalg m.v.) søges gennemført senest i folketingssamlingen 1975-76.«

Blandt andet i henhold til dette tilsagn blev der den 12. maj 1976 fremsat forslag om ændring af forskellige regler i lov om særlig indkomstskat, hvorved den særlige indkomstskat blev foreslået lempet på en række punkter, som i særlig grad har betydning for byerhvervene.

Der blev således foreslået regler om lempelse af den særlige indkomst, som stammer fra fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer. Efter lovforslaget skulle der ske en vis lempelse i beskatningen af fortjeneste ved aktiesalg, idet der blev foreslået et fradrag på 5 pct. i fortjenesten før skatten blev beregnet. Fradraget skulle dog højst kunne udgøre 4.000 kr.

Sammen med det almindelige bundfradrag i lov om særlig indkomstskat på 6.000 kr. kan der således i alt opnås et fradrag på 10.000 kr. i fortjenester ved aktiesalg. Dette maksimale fradrag opnås, når nettofortjenesten ved aktiesalg udgør 80.000 kr.

Lovforslaget, der skulle have virkning for indkomståret 1976 og senere indkomstår, blev vedtaget uændret af folketinget som lov nr. 326 af 10. juni 1976 om ændring af lov om særlig indkomstskat m.v. (Goodwill, aktier og andelsboliger m.v.).

Redegørelse for gældende ret

I. Udbyttebegrebet.

1. Udbyttebegrebet i ligningslovens § 16 A, stk. 1.

Reglerne om beskatning af aktieudbytte findes i ligningslovens § 16 A*). Efter denne bestemmelse skal udbytte af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, samt den i § 17 A i loven om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. omhandlede skattegodtgørelse, medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Ifølge bestemmelsens ordlyd skal der til *udbytte henregnes alt, hvad der af selskabet udloddes til aktionærer eller andelshavere, med undtagelse af friaktier og f Handele samt udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.* Med disse to undtagelser skal til udbytte principielt medregnes alt, hvad der af selskabet udloddes vederlagsfrit til aktionærer eller andelshavere, uanset om udlodningen hidhører fra årets eller tidligere års driftsoverskud eller fra gevinst ved afhændelse af formuegenstande, og uanset om udlodningerne må betragtes som tilbagebetaling af aktiekapitalen. Det er uden betydning, om en udlodning fra et selskab er betegnet som udbytte, dividende eller på anden måde. Det er ligeledes uden betydning, om udbyttet er betalt kontant, er krediteret en aktionærs mellemregningskonto med selskabet, eller om udbyttet er afskrevet på en aktionærs aktieforskrivning over for selskabet eller er afskrevet på en aktionærs lånemellemværende med selskabet.

a. Deklareret udbytte.

Udbytte omfatter først og fremmest beløb, der på selskabets generalforsamling deklareres som udbytte. Sådant udbytte skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst for de skattepligtige, der på udlodningstidspunktet havde aktier i selskabet.

Til udbytte skal endvidere medregnes den i § 17 A i lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. omhandlede *skattegodtgørelse.* Bestemmelsen er indsat i ligningsloven i forbindelse med den lempelse af dobbeltbeskatningen af udloddede selskabsindkomster, der blev gennemført ved lov nr. 404 af 20. august 1976.

Efter denne lovgivning er der til enhver udlodning af aktieudbytte til fuldt skattepligtige personer og selskaber knyttet en skattegodtgørelse på 15 pct. af det udloddede beløb. Derved godtgøres der aktionærerne omkring 25 pct. af den selskabsskat, der af det udbytteloddende selskab er betalt i selskabsskat af den selskabsindkomst, der danner grundlag for udbytteudlodningen.

Skattegodtgørelsen efter disse regler indrømmes dog først ved udlodning af udbytte, der af det udbytteloddende selskab udloddes i det indkomstår, der ligger til grund for selskabets skatteansættelse for skatteåret 1979-80.**)

*) Ligningsloven er senest bekendtgjort som lovbendtgørelse nr. 63 af 16. februar 1978 om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

**) Den gennemførte lempelse af dobbeltbeskatningen følger i store træk den beskatningsskitse, »Godtgørelsesordningen«, der er fremlagt af selskabsskattekommissionen i kommissionens første delbetænkning nr. 640/1972.

Efter godtgørelsesordningen søges dobbeltbeskatningen af selskaber og aktionærer ophævet gennem en lempelse af skatten hos aktionærerne. Selskabet betaler en ensartet selskabsskat af hele den skattepligtige selskabsindkomst, og ved udlodning af udbytte ydes der aktionærerne en godtgørelse for den selskabsskat, der er betalt af det overskud, der danner grundlag for udlodningen af udbytte.

(fortsættes næste side)

Dersom vedkommende selskab har en beholdning af *egne aktier* og deklarerer udbytte også på disse aktier, kan sådant udbytte dog ikke beskattes hos selskabet, jfr. § 13, stk. 1, nr. 3), i selskabsskatteloven.*) Baggrunden herfor er, at de penge, der udredes som udbytte af selskabets egne aktier, allerede ved indtjeningen er beskattet hos selskabet, eller hidrører fra indtægter, der ikke var skattepligtige for selskabet.

Udbytteudlodninger kan ikke fratrækkes ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst. Udbytte henregnes således ikke til de driftsomkostninger, som selskabet efter statsskattelovens § 6 kan fratrække ved indkomstopgørelsen, og hvorved forstås de udgifter, som i årets løb er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten.

Interessefællesskabet mellem et selskab og dets aktionærer vil kunne give anledning til, at der mellem aktionærer og selskaber indgås aftaler af et sådant indhold, at de næppe ville være blevet indgået, hvis ikke vedkommende aktionær havde udøvet en særlig indflydelse på selskabets dispositioner. Sådanne interessefællesskaber er, sammen med det forhold, at udbytte i modsætning til driftsomkostninger ikke er fradragsberettiget ved opgørelsen af selskabsindkomsten, baggrunden for, at det vil kunne være nærliggende at postere udlodninger fra selskabet som en driftsomkostning, f.eks. som løn, tantieme, gratiale og lignende. I sådanne tilfælde foreligger der *»maskeret udbytte«*.

I en lang række tilfælde i praksis har skattemyndighederne skønnet over, om det samlede vederlag til f.eks. en hovedaktionær, der samtidig er direktør i selskabet, efter de givne forhold har kunnet anses som passende vederlag for det i virksomheden præsterede arbejde.

Hvor dette ikke er tilfældet, sker der en korrektion af selskabets beskatningsgrundlag, idet den del af vederlaget, der anses for udbytte, ikke kan fratrækkes i selskabet som en driftsomkostning.

Derimod er såvel lønudbetaling som udbytte skattepligtigt for aktionæren, hvorfor der ikke sker nogen korrektion af beskatningsgrundlaget hos denne.

Rentefri aktionærlån eller aktionærlån til unormal lav rente vil også kunne føre til, at den økonomiske fordel for aktionæren betragtes som maskeret udbytte.

I disse tilfælde sker korrektionen af beskatningsgrundlaget ligeledes hos selskabet, hvis indkomst forhøjes med den rentefordel, der er ydet aktionæren. Derimod sker der ikke nogen korrektion af beskatningsgrundlaget hos aktionæren, idet den ydede rentefordel modsvares af en tilsvarende rentefradragsret.

Også gaver, der ydes af selskabet, vil efter omstændighederne kunne betragtes som maskeret udbytte.

b. Fondsaktier og fondsandele.

Som en undtagelse fra reglerne om beskatning som udbytte skal udstedelse af fondsaktier og fondsandele ifølge ligningslovens § 16 A ikke anses som en udlodning af udbytte. Udstedelse af fondsaktier og fondsandele er derfor almindeligvis fritaget for beskatning.**)

Fondsaktier tilvejebringes ved, at en til fondsaktiernes nominelle beløb svarende del af selskabets frireserver ændres til aktiekapital. Ved fondsaktieudstedelsen tilføres der således ikke selskabet værdier udefra, og den enkelte aktionærs andel af selskabets formue er uforandret.

(fortsat fra forrige side)
Skattegodtgørelsen ydes i form af et fradrag i de indkomstskatter, der er pålignet aktionærerne, men ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst skal aktionærerne medregne skattegodtgørelsen.
Gennem godtgørelsesordningen ophæves dobbeltbeskatningen således på den måde, at en del af den af selskaberne betalte skat videregives til aktionærerne i form af en skattecredit, der enten anvendes til nedsættelse af aktionærernes personlige skattetilsvar, eller udbetales kontant til aktionærerne.
Det gennemførte godtgørelsessystem afviger dog på forskellige punkter fra selskabsskattekommissionens forslag. Efter kommissionsforslaget skulle skattegodtgørelsen udgøre 66V3 pct. af det udloddede udbytte. Derved blev den økonomiske dobbeltbeskatning ophævet fuldt ud. Den nedgang i provenuet af de personlige skatter, der var en følge heraf, blev af kommissionen foreslået indvundet ved en forhøjelse af selskabsskatten til 40 pct.

*) Selskabsskatteloven er senest bekendtgjort som lovbekendtgørelse nr. 54 af 17. februar 1977 om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v.

**) Lovgivningen anvender fortsat den noget misvisende betegnelse »friaktier og friandele«.

Ved senere afståelse af aktiebeholdningen skal den skattepligtige ved opgørelse af fortjeneste eller tab ansætte anskaffelsessummen for fondsaktier til 0 kr., for så vidt fondsaktierne er erhvervet den 1. januar 1962 eller senere. Fondsaktierne skal endvidere anses for erhvervet på samme tidspunkt som de aktier, der berettigede den skattepligtige til at erhverve fondsaktierne (moderaktierne).

Tildeling af fondsaktier er dog kun skattefri, hvis aktionærerne er tildelt fondsaktier i forhold til deres aktiebesiddelse. I modsat fald sidestilles fondsaktieudstedelse med udlodning.

Endvidere skal vedkommende skattepligtige medregne fondsaktiernes kursværdi ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, dersom han ikke har fået tildelt fondsaktierne i egenskab af aktionær, men eksempelvis har modtaget dem som tantieme eller gratiale.

c. Likvidationsprovenu.

Endnu en undtagelse fra reglerne om beskatning som udbytte gælder likvidationsprovenu.

Ifølge lov om særlig indkomstskat § 2, nr. 8, og ligningslovens § 16 C skal modtageren ved udlodning af likvidationsprovenu i det kalenderår, hvori vedkommende selskab endeligt opløses, opgøre fortjeneste eller tab efter samme regler som gælder for aktieafhændelse til tredjemand. Fortjenesten eller tabet opgøres som forskellen mellem anskaffelsessummen for de pågældende aktier og det i opløsningsåret udloddede provenu.

Likvidationsprovenu, der er udloddet forud for det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, skal imidlertid som udgangspunkt medregnes ved opgørelsen af modtagerens skattepligtige almindelige indkomst, jfr. ligningslovens § 16 A, se herom nærmere i det følgende afsnit.

Fortjeneste eller tab i forbindelse med udlodning af likvidationsprovenu i det kalenderår, hvori vedkommende selskab opløses endeligt, skal medregnes ved opgørelsen af modtagerens skattepligtige almindelige indkomst, dersom de pågældende aktier er erhvervet som led i det skattepligtiges næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end to år forud for udlodningen. Med hensyn til denne 2 års-frist er den afgørende omstændighed selve udlodningen og ikke beslutningen om likvidation eller selskabets endelige opløsning. Er aktierne f.eks. erhvervet den 1. juni 1975, og foretages der i forbindelse med en likvidation af selskabet i 1977 (afmeldelse til aktieselskabsregistret sker den 1. december 1977) likvidationsudlodninger pr. 1. marts 1977 og pr. 1. november 1977, vil den første udlodning være omfattet af 2 års-reglen og den sidste ikke.

2. Udvidelser af udbyttebegrebet.

Som omtalt ovenfor skal der til udbytte henregnes alt, hvad der udloddes fra selskabet, med undtagelse af fondsaktier og likvidationsprovenu, der udloddes i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses. Endvidere skal ifølge bestemmelsen i ligningslovens § 16 B, stk. 1, en aktionær, der overdrager aktier til det selskab, der har udstedt aktierne, medregne afståelsessummen i sin skattepligtige almindelige indkomst. Denne regel gælder dog ikke med hensyn til aktier, der overdrages til selskabet i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.

Der er imidlertid i ligningslovens § 16 A, stk. 2, § 16 B, stk. 2, og i lov om særlig indkomstskat § 17, stk. 3, givet bestemmelser, hvorefter ministeren for skatter og afgifter eller den, han bemyndiger dertil, i visse tilfælde kan fritage for beskatning efter de ovenfor nævnte regler. Sådan fritagelse forudsætter dog, at den skattepligtige indgiver ansøgning derom.

Beføjelsen til efter de nævnte bestemmelser at fritage for beskatning er ved bekendtgørelse nr. 100 af 28. marts 1968 delegeret til statens ligningsdirektorat, nu statsskattedirektoratet, hvis afgørelse kan indbringes for ministeriet for skatter og afgifter.

Nedenfor er der foretaget en gennemgang af de enkelte bestemmelser og den praksis, der knytter sig hertil.

a. Udlodning i forbindelse med nedsættelse af aktiekapitalen i vedkommende selskab.

Dispensationsbestemmelsen i ligningslovens § 16 A, stk. 2, går nærmere ud på, at der kan meddeles fritagelse for ved opgørelse af skattepligtig almindelig indkomst at medregne beløb, der udloddes i forbindelse med en nedsættelse af aktiekapitalen i vedkommende selskab. Det er dog en betingelse herfor, at

selskabet ikke er under likvidation.

Såfremt den skattepligtige opnår fritagelse efter denne bestemmelse, skal han i stedet for at medregne det udloddede beløb i sin skattepligtige almindelige indkomst opgøre fortjeneste eller tab ved den pågældende udlodning. Sådan fortjeneste eller tab skal opgøres efter de almindelige regler i lov om særlig indkomstskat § 7 og skal medregnes i den skattepligtige almindelige indkomst eller den skattepligtige særlige indkomst efter samme regler, som gælder med hensyn til fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier til andre end vedkommende selskab.

Baggrunden for bestemmelserne i ligningslovens § 16 A er ønsket om at undgå omgåelse af udbyttebeskatningen. I overensstemmelse hermed vil der efter praksis kun blive meddelt dispensation, hvis det sandsynliggøres, at formålet med nedsættelse af aktiekapitalen ikke har været at undgå udlodning af indtjente midler som udbytte.

Eksempelvis har man således afslået at give dispensation efter § 16 A, stk. 2, i tilfælde, hvor udlodningen i det væsentlige skulle udredes af midler indtjent i de foregående regnskabsår, hvor selskabet trods overskud ikke havde deklareret udbytte.

Som betingelse for at der kan meddeles dispensation efter § 16 A, stk. 2, kræves der endvidere efter praksis, at nedskrivningen af aktiekapitalen skal være begrundet i selskabets forhold, og således navnlig ikke må antages at være begrundet i vedkommende aktionærs behov. Det vil herved kunne indgå som et vejledende moment, om selskabet har kontante midler at udlodde, eller om udlodningen skal ske på den måde, at vedkommende aktionær får et tilgodehavende i selskabet. Der vil således almindeligvis blive meddelt dispensation, hvor nedsættelsen af aktiekapitalen findes naturlig som følge af en indskrænkning af selskabets virksomhed.

Det er endvidere en betingelse for dispensation efter § 16 A, stk. 2, at udlodningen omfatter en forholdsmæssig del af selskabets reserver, således at udlodningen sker til en kurs, der svarer til selskabets indre værdi. Endvidere kræves, at samtlige aktionærer i selskabet deltager i nedskrivningen i samme forhold.

Endelig vil dispensationen blive nægtet, hvor selskabets virksomhed er ophørt, således at forholdene snarere tilsiger en egentlig likvidation af selskabet end en nedsættelse af aktiekapitalen.

b. Afståelse af aktier til det selskab, der har udstedt dem.

Reglen i ligningslovens § 16 B, stk. 2, giver bemyndigelse til at fritage afståelsessummen for beskatning, hvor en aktie eller en tegningsret afstås til det selskab, der har udstedt den pågældende aktie.

Hvor der meddeles sådan fritagelse, skal den skattepligtige på samme måde som ved dispensation efter § 16 A, stk. 2, i stedet opgøre fortjeneste eller tab ved afståelsen, som så skal medregnes i hans almindelige eller særlige indkomst efter samme regler, som gælder med hensyn til afståelse til andre end vedkommende selskab. Ifølge § 16 B, stk. 3, kan dispensation ikke gives, såfremt afståelsen er sket til et selskab i likvidation i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.

På samme måde som det er tilfældet med bestemmelsen i ligningslovens § 16 A, stk. 2, er baggrunden for bestemmelsen i ligningslovens § 16 B ønsket om at undgå omgåelse af udbyttebeskatningen. Som følge heraf vil der efter praksis kun blive meddelt dispensation, hvis det sandsynliggøres, at formålet med salget af aktierne til selskabet ikke har været at undgå udlodning af indtjente midler som udbytte.

Ved afgørelsen af sager om dispensation i henhold til § 16 B, stk. 2, er hovedspørgsmålet, om den pågældende aktionær bevarer sin indflydelse i selskabet og dermed sin indflydelse på selskabets udbyttepolitik.

Hvor en aktionær sælger alle sine aktier i vedkommende selskab, vil en ansøgning om dispensation efter § 16 B, stk. 2, praktisk talt altid blive imødekommet. Det er herved uden betydning, om alle aktierne sælges til selskabet, eller om nogle sælges til selskabet og resten til anden side.

Reglen om, at dispensation almindeligvis bevilges, hvor alle aktier afstås, gælder dog ikke, hvor det må forudses, at aktionæren senere vil erhverve væsentlige aktieposter i selskabet, f.eks. fordi han er hovedaktionærens enearving.

Hvor den pågældende aktionær kun afstår en del af sine aktier i vedkommende selskab, er det af afgørende betydning, om han er hovedaktionær eller mindretalsaktionær.

Bortset fra den eventuelle undtagelse, hvor

selskabets forhold gør en nedsættelse af aktiekapitalen naturlig, vil der efter praksis ikke blive meddelt dispensation, hvis aktionæren forbliver hovedaktionær og dermed bevarer sin dominerende indflydelse på selskabets dispositioner, herunder på dets udbyttepolitik.

Mindretalsaktionærer, der også efter salget har aktier i selskabet, vil i reglen få meddelt dispensation, hvor der ikke er grundlag for at antage, at den pågældende aktionær har bevaret en afgørende indflydelse på selskabets udbyttepolitik.

Endelig er det en betingelse for opnåelse af dispensation efter § 16 B, stk. 2, at aktierne er afstået til selskabet til en kurs svarende til deres værdi i handel og vandel.

c. Likvidationsudlodninger forud for det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.

Bestemmelsen i lov om særlig indkomstskat § 17, stk. 3, omhandler likvidationsprovenu, der udloddes forud for det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses. Efter bestemmelsen er ministeren for skatter og afgifter bemyndiget til at tillade, at det på forhånd udbetalte beløb ikke skal medregnes i modtagerens skattepligtige almindelige indkomst, men i stedet skal medregnes i hans skattepligtige særlige indkomst.

Hvor der er foretaget a conto-udlodning af likvidationsprovenu forud for det kalenderår, hvori selskabet opløses endeligt, skal der bortses fra det udloddede beløb ved opgørelsen af fortjeneste eller tab i forbindelse med det likvidationsprovenu, der udloddes i opløsningsåret. Ved denne opgørelse fratrækkes den skattepligtiges anskaffelsessum for aktierne, eventuelt skattekursen pr. 1. januar 1962, uden hensyn til a conto-udlodningen i tidligere år. A conto-udlodningen vil således indebære, at den endelige resultatopgørelse vil udvise en mindre fortjeneste, udvise tab, eller eventuelt udvise et større tab, end hvis hele likvidationsudlodningen var sket i opløsningsåret.

Ansøgning om dispensation efter § 17, stk. 3, vil derfor ikke kunne forventes imødekommet, hvis a conto-udlodningen er så stor i forhold til, hvad der kan forventes ved den endelige likvidationsudlodning, at den opgørelse, der i forbindelse hermed skal foretages efter reglerne i § 7, vil udvise et tab. Baggrunden herfor er, at et sådant tab vil kunne fradrages i skattepligtig almindelig indkomst, dersom den skattepligtige ikke i det pågældende indkomstår har anden positiv særlig indkomst, hvorved han vil blive stillet bedre, end hvis likvidationsprovenuet var udloddet på én gang.

Efter praksis vil der ikke blive givet dispensation til aktionærer, der på tidspunktet for a conto-udlodningen har ejet aktierne i mindre end 2 år. Dette skyldes, at sådanne aktionærer altid skal svare almindelig indkomstskat af fortjeneste og derfor ikke findes at burde opnå lempelse af denne beskatning på den måde, at a conto-udlodningen tillades beskattet efter de præsumtivt lempeligere regler om særlig indkomstskat.

Endvidere vil der i almindelighed kun blive givet dispensation for a conto-udlodningen for ét år, ligesom det vil være en betingelse for at opnå fritagelse, at selskabet er ophørt med driften af sin virksomhed.

Ifølge reglen i § 17, stk. 3, kan det bestemmes, at fradraget på 6.000 kr., der er omhandlet i lovens § 9, stk. 1, ikke skal indrømmes i de beløb, som dispensitionen efter § 17, stk. 3, vedrører. Sådan bestemmelse vil almindeligvis altid blive truffet i forbindelse med en dispensation.

II. Beskatning ved afståelse.

De gældende regler om beskatning af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, hvor de pågældende værdipapirer ikke er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed, gennemførtes ved lov nr. 256 af 11. juni 1960 om særlig indkomstskat m.v.

Samtidig gennemførtes de nugældende regler i ligningsloven om almindelig indkomstbeskatning af fortjeneste og tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer erhvervet som led i næring eller på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afståelsen.

De nye regler anvendes på alle afståelser, der finder sted den 1. januar 1962 eller senere.*)

*) Ændringerne i ligningsloven blev gennemført ved lov nr. 160 af 31. marts 1961, der i øvrigt fandt anvendelse ved skatteansættelsen for skatteåret 1962-63 og følgende skatteår.
Gennemførelsen af de 2 love er nærmere omtalt foran i *kapitel 2, afsnit IV.*

Uanset om beskatning ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer skal ske med almindelig eller særlig indkomstskat, opgøres fortjenesten eller tabet som forskellen mellem det ved afståelsen indvundne beløb og anskaffelsessummen for de pågældende aktier. De nærmere regler om opgørelsen af fortjeneste eller tab omtales i et følgende afsnit.

På samme måde som ved afståelse skal der ske beskatning af fortjeneste eller tab ved likvidationsudlodning, der er foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses. Ved opgørelsen af fortjenesten eller tabet sidestilles likvidationsudlodningen med en afståelsessum.

Som en afståelse i skattemæssig forstand behandles endvidere bortgivelse af et formuegode som gave eller arveforskud. Efter reglen i lov om særlig indkomstskat § 4, stk. 2, sidestilles overdragelse af formuegoder som gave eller arveforskud med salg af de pågældende formuegoder. Dette gælder både hvor overdrageren medfører beskatning som almindelig eller særlig indkomst, jfr. ligningslovens § 16, stk. 4.

På samme måde sidestilles erhvervelse af formuegoder ved gave eller arveforskud i beskatningsmæssig henseende med køb af de pågældende formuegoder.

1. Beskatning som almindelig indkomst.

a. Fortjeneste eller tab som led i næringsvej. Efter bestemmelsen i ligningslovens § 16 C skal fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer samt tegningsret til sådanne værdipapirer medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, *dersom de pågældende værdipapirer er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej.* Denne regel gælder også med hensyn til fortjeneste eller tab ved udlodning af likvidationsprovenu i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.

Fondsaktier og fondsandele behandles også efter disse regler, når de aktier og andele, hvortil de knytter sig, er erhvervet som led i næringsvirksomhed.

For at den skattepligtige kan anses at have erhvervet de afståede værdipapirer som led i sin næringsvej, må det for det første være den skattepligtiges erhverv at handle med aktier og lignende værdipapirer, og for det andet må også de afståede værdipapirer være erhvervet med videreoverdragelse for øje.

Som næringsdrivende i relation til reglen i ligningslivens § 16 C vil man almindeligvis anse vekselerer, banker og finansieringsselskaber.

Det vil derimod ikke være udelukket, at enkelte poster vil kunne udskilles og behandles som anlægsformue, blot må det klart fremgå af vedkommendes regnskab, at de pågældende værdipapirer ikke indgår i den almindelige driftskapital. Dette vil således for eksempel være tilfældet, hvor en vekselerer har erhvervet værdipapirerne ved arv eller i forbindelse med indgåelse af ægteskab.

Der synes også at kunne forekomme tilfælde, hvor det må anerkendes, at bankers værdipapirer ikke omfattes af næringsreglen. Dette vil navnlig kunne være tilfældet med hensyn til en banks beholdning af aktier i et datterselskab, eksempelvis et finansieringsselskab.

For så vidt angår andre erhvervsdrivende, der anbringer midler i aktier m.v. som et led i deres erhvervsudøvelse, vil der kun yderst sjældent blive tale om at indkomstbeskatte en afhændelsesavance ud fra næringssynspunktet.

Hvor aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer er erhvervet som led i næringsvejen med den virkning, at fortjeneste og tab ved afståelse skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst, gælder dette også for den, der som arving, ægtefælle eller legatar får de pågældende værdipapirer udlagt fra et dødsbo.

Dette gælder dog ikke, hvor dødsboet vælger at lade sig beskatte af den fortjeneste, der konstateres ved arveudlægget, eller hvor aktierne m.v. er udlagt fra et skattefrit dødsbo.

Endelig skal der i denne forbindelse omtales de særlige regler, der er fastsat af ligningsrådet med hensyn til beskatningen af såkaldte *»håndværkeraktier«.*)*

Disse særlige regler finder anvendelse på skattepligtige, der fra et byggeejendomsaktieselskab modtager aktier som vederlag for ud-

*) De særlige regler om beskatning af »håndværkeraktier« er omtalt i meddelelser fra statens lignnigsdirektorat og ligningsrådet, januar 1972, sidde 200 ff., hvortil der iøvrigt nærmere henvises.

førelse af håndværker-, arkitekt-, ingeniør- eller advokatarbejde eller for materiale- eller andre leverancer til selskabet, som ikke kan dækkes, efter at selskabets ejendom er normalt prioriteret.

Sådanne »håndværkeraktier« skal som udgangspunkt medregnes ved opgørelsen af modtagerens skattepligtige almindelige indkomst for det pågældende regnskabsår med et beløb, der mindst udgør deres pålydende værdi.

Den skattepligtige kan imidlertid gennem underskrivelse af en særlig erklæring ognå, at indkomstbeskatningen af aktierne fordeles over en længere periode. I det regnskabsår, hvor fortjenesten på entreprisen vil være at indtægtsføre, optages den del af tilgodehavendet, der vederlægges med aktier til mindst 20 pct. af aktiernes pålydende, og i hvert af de efterfølgende år optages aktierne efter særlige regler til stigende kurser, indtil aktierne er indtægtsført med deres fulde pålydende.

Ved afståelse af aktierne, samt ved udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, skal der til den skattepligtige almindelige indkomst medregnes de beløb, hvormed salgssummen eller likvidationsprovenuet overstiger de beløb, der tidligere er indtægtsført for aktierne. Hvis salgssummen eller likvidationsprovenuet overstiger aktiernes pålydende værdi, og aktierne ikke kan anses erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej, skal alene forskellen mellem den pålydende værdi og de tidligere indtægtsførte beløb beskattes som almindelig indkomst. Det overskydende beløb henføres til reglerne om beskatning af fortjeneste på aktier, der ikke er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej, og anses herved for erhvervet til parikurs.

Det er en forudsætning for beskatning efter disse regler, at en eventuel afståelse af aktierne sker som en normal forretningsmæssig disposition. Sker afståelsen ikke ved en normal forretningsmæssig disposition, men f.eks. ved hel eller delvis afståelse til skatteyderens børn eller til et aktieselskab, i hvilket skatteyderen er direkte eller indirekte interesseret, eller ved ombytning af aktierne med andre »håndværkeraktier«, kan skattemyndighederne optage skatteyderens indkomst- og formueansættelser for de skatteår, hvor aktierne er medtaget til indkomstbeskatning, til revision og ændring.

Beskatning efter disse regler forudsætter, at skatteyderen over for skattemyndighederne underskriver en erklæring om, at han er indforstået med, at indtægtsføring af det til nedskrivningen svarende beløb skal ske efter disse regler.

Denne erklæring er optrykt som *bilag 1.*

b. Fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier m.v. på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afståelsen.

Fortjeneste eller tab ved afståelse medregnes ved opgørelsen af skattepligtig almindelig indkomst, *dersom afståelsen har fundet sted mindre end to år efter erhvervelsen.*

Det er derfor af væsentlig betydning at fastslå, hvornår såvel erhvervelse som afståelse skal anses for sket. Dersom overdragelse sker ved salg, anses overdragelsen for sket på det tidspunkt, hvor der mellem sælger og køber er indgået en endelig og bindende aftale herom. Overdragelse ved gave eller arveforskud sidestilles med salg, og henholdsvis afståelse og erhvervelse må anses for sket, når modtageren er underrettet om dispositionen.

For så vidt angår aktier og andele, der er erhvervet i forbindelse med det pågældende selskabs stiftelse, kan erhvervelsen tidligst anses for at være sket på det tidspunkt, hvor stiftelsesoverenskomsten er oprettet.

Tegningsrettigheder og aktier og andelsbeviser, dex af den pågældende er erhvervet på grundlag af en tegningsret, anses for erhvervet på det tidspunkt, hvor moderaktien er erhvervet.

Det samme gælder med hensyn til fondsaktier og fondsandele, der er tildelt aktionæren på grundlag af en tidligere aktiebesiddelse.

Ved afståelse af sådanne aktier og rettigheder er det derfor tidspunktet for moderaktiens erhvervelse, der er afgørende for, om afståelsen er sket inden for to års fristen.

Som tidligere nævnt sidestilles en likvidationsudlodning, der finder sted i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses, med en afståelse. Med hensyn til hvornår »afståelsen« skal anses for sket i disse tilfælde bemærkes, at det ved likvidationen er selve udlodningen, der er afgørende med hensyn

til spørgsmålet om to års fristen, og ikke f.eks. beslutningen om selskabets likvidation.

Endelig gælder den regel, at hvor en skattepligtig ejer aktier eller andelsbeviser af samme art, men erhvervet på forskellige tidspunkter, anses de først erhvervede aktier eller andelsbeviser for de først afståede, medmindre andet godtgøres at være tilfældet. I de tilfælde, hvor denne regel får betydning for afgørelsen af, om f.eks. en aktie skal anses for at være afstået inden for eller uden for to års fristen, har skatteyderen således adgang til at afkræfte formodningen om, at det er de først erhvervede aktier, der også er de først afståede.

Fra reglen om, at aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, der afstås mindre end to år efter erhvervelsen, skal medregnes ved opgørelse af den skattepligtige almindelige indkomst, gælder en enkelt undtagelse. Fortjeneste eller tab, der konstateres af den, der som arving, ægtefælle eller legatar har fået aktierne m.v. udlagt fra et dødsbo, skal således ikke medregnes ved opgørelsen af den almindelige indkomst, uanset hvornår aktierne er anskaffet af afdøde, dennes ægtefælle eller boet, jfr. § 18 i lov om særlig indkomstskat m.v.

Reglen gælder således, hvor en arving sælger udlagte aktier mindre end to år efter arveudlægget og mindre end to år efter, at arveladeren erhvervede aktien. Reglen står herved i modsætning til det almindelige princip i kildeskattelovens § 33, hvorefter arvingen, ægtefællen eller legataren indtræder i boets og afdødes skattemæssige stilling. Reglen står endvidere i modsætning til, hvad der gælder for de tilfælde, hvor afdøde har erhvervet aktien som led i næringsvej, jfr. ovenfor.

2. Beskatning som særlig indkomst.

Fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, der ikke er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afhændelsen, skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtiges særlige indkomst, jfr. lov om særlig indkomstskat m.v. § 2, nr. 6-8, og § 3, stk. 1, nr. 3.

Det samme gælder ved afståelse af tegningsretter til sådanne værdipapirer og for så vidt angår fortjeneste eller tab ved likvidationsudlodning, der er foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.

Den særlige indkomst opgøres som en samlet opgørelse over de fortjenester og tab ved afhændelse af aktier og lignende værdipapirer, som skal medregnes til indkomsten i det pågældende indkomstår. Overstiger de opgjorte fortjenester de opgjorte tab, nedsættes det overskydende beløb med et fradrag på 5 pct., dog højst 4.000 kr. Ved beregning og anvendelse af dette fradrag skal der ses bort fra fortjeneste og tab, som skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst.*)

Den nedsatte fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer sammenlægges herefter med andre beløb, der i det pågældende indkomstår skal beskattes som særlig indkomst. Den særlige indkomstskat udgør 50 pct. af det beløb, hvormed den samlede særlige indkomst overstiger 6.000 kr., jfr. § 9, stk. 1, i lov om særlig indkomstskat m.v.

Er der ved afståelsen konstateret et tab, kan dette tab fratrækkes i anden positiv særlig indkomst for samme indkomstår. Findes der ikke et sådant beløb, hvori tabet kan fradrages, kan det fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Det bemærkes imidlertid, at særlig indkomstskat kun svares af *personer*. For så vidt angår *aktieselskaber* og andre skattepligtige, der beskattes efter reglerne i lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber, medregnes den opgjorte særlige indkomst til de pågældendes skattepligtige almindelige selskabsindkomst.

Det samme er tilfældet for så vidt angår *dødsboer*.

3. Fortjeneste fritaget for beskatning.

Efter reglen i § 2 A, stk. 5, i lov om særlig indkomstskat m.v. skal fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, der er forbundet med brugsret til en beboelseslejlighed i en ejendom med mere end 2 beboelseslejligheder

*) Denne regel om nedsættelse af fortjenester ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer blev gennemført ved lov nr. 326 af 10. juni 1976. Reglen har således først fået virkning for fortjenester, der er opgjort for indkomståret 1976 og senere indkomstår.

ikke medregnes ved opgørelsen af den særlige indkomst. Det er dog en betingelse herfor, at ejeren af værdipapiret eller hans husstand har boet i lejligheden i mindst 2 år af det tidsrum, hvori han har ejet værdipapiret.

Formålet med denne bestemmelse, der blev gennemført ved lov nr. 326 af 10. juni 1976, var at udvide den såkaldte parcelhusregel til også at omfatte en række andre boligformer, herunder *andelsboligforeninger.*

Ifølge § 2 A, stk. 1, i lov om særlig indkomstskat er fortjeneste ved afståelse af én- og tofamiliehuse og ejerlejligheder i almindelighed fritaget for beskatning, hvis ejeren eller hans husstand har beboet huset eller lejligheden i mindst 2 år af det tidsrum, hvori han har ejet boligen.

Efter de tidligere regler blev fortjeneste ved afståelse af et andelsbevis i en andelsboligforening beskattet på samme måde som fortjeneste på aktier og lignende værdipapirer. Fortjeneste eller et eventuelt tab skulle således medregnes i den skattepligtige særlige indkomst, medmindre det pågældende værdipapir var erhvervet på et tidspunkt, der er mindre end to år forud for afhændelsen.

Efter reglen i § 2 A, stk. 5, skal fortjeneste eller tab ved afhændelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, der er forbundet med en brugsret til en beboelsesejendom med mere end 2 beboelseslejligheder, nu ikke medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst under tilsvarende betingelser, som gælder ved afståelse af én og tofamiliehuse.*)

På samme måde som det er tilfældet efter parcelhusreglen i § 2 A, stk. 1, kan der dispenseres fra kravet om 2 års beboelse.

Hører der et bestemt grundareal til lejligheden, er det normalt en betingelse for skattefritagelsen, at grundarealet er under 1.400 kvadratmeter. Dette svarer også til, hvad der er bestemt i parcelhusreglen.

III. Opgørelse af fortjeneste eller tab.

Reglerne om opgørelse af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer findes i § 7 i lov om særlig indkomstskat. Reglerne finder anvendelse, hvad enten fortjenesten eller tabet skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, fordi de pågældende værdipapirer er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år før afståelsen, eller fortjenesten eller tabet skal medregnes til den skattepligtige særlige indkomst.

Ifølge den nævnte bestemmelse *opgøres fortjenesten eller tabet som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen for de pågældende værdipapirer.*

Ligningsrådet kan dog tillade, at fortjeneste eller tab ved afhændelse af aktier, der er erhvervet som led i den skattepligtige næringsvej, opgøres efter andre regler, jfr. nedenfor.

1. Afståelse af samtlige aktier m.v.

Hvor den skattepligtige afstår alle sine aktier og eventuelle tegningsrettigheder i et selskab ved én samlet afhændelse, opgøres fortjenesten eller et eventuelt tab som forskellen mellem *afståelsessummen* og den samlede *anskaffelsessum* for hele aktiebeholdningen.

a. Afståelsessummen.

Hvor afståelsen af de pågældende aktier m.v. er sket ved salg, er afståelsessummen det beløb, aktierne er solgt for med fradrag af de omkostninger, sælgeren har måttet afholde i forbindelse med salget.

Er afhændelsen sket ved gave eller arveforskud, betragtes som afståelsessum den værdi, der er lagt til grund ved beregningen af gaveafgift eller indkomstskat i forbindelse med overdragelsen, jfr. lov om særlig indkomstskat § 5, stk. 2. Er overdragelsen hverken afgifts- eller indkomstskattepligtig, betragtes værdien i handel og vandel på overdragelsestidspunktet som afståelsessum.

Også ved overdragelse som gave eller arveforskud kan de i forbindelse med overdragelsen forbundne omkostninger fratrækkes afståelsessummen.

b. Anskaffelsessummen.

Er de afståede aktier m.v. anskaffet ved køb, opgøres anskaffelsessummen som købesum-

*) Reglen har fundet anvendelse ved overdragelser af aktier og andelsbeviser m.v. i indkomståret 1976 og senere indkomstår.

men med tillæg af de handelsomkostninger, der ved erhvervelsen er afholdt af køberen. Hvor de afhændede aktier er erhvervet ved gave eller arveforskud, benyttes som anskaffelsessum den værdi, der er lagt til grund ved beregningen af gaveafgift eller indkomstskat, jfr. reglen i lov om særlig indkomstskat § 5, stk. 1. Har erhvervelsen hverken været afgifts- eller indkomstskattepligtig, anvendes aktiernes værdi i handel og vandel på overdragelsestidspunktet som udgangspunkt for beregningen af fortjenesten.

For aktier, der er erhvervet ved arv, er anskaffelsessummen for arvingen den samme som for afdøde, jfr. kildeskattelovens § 33, stk. 1. Er arveudlægget sket fra et skattefrit dødsbo, eller fra et dødsbo, hvor fortjenester eller tab på aktierne er valgt beskattet i dødsboet, er arvingens anskaffelsessum dog den samme som udlægsværdien.

Ved opgørelse af fortjeneste eller tab betragtes *tegningsrettigheder* som aktier, der er erhvervet med forpligtelse til at indbetale det beløb, der skal erlægges i forbindelse med aktietegningen. Som anskaffelsessum benyttes derfor det beløb, der skal indbetales ved tegning af aktierne.

Fondsaktier, der er modtaget den 1. januar 1962 eller senere, betragtes som anskaffet til 0 kr., medens tidligere modtagne fondsaktier anses for erhvervet til deres pålydende værdi.

c. Opgørelse af anskaffelsessummen for aktier, der er erhvervet før 1. januar 1962.

For aktier, der er erhvervet før den 1. januar 1962, træder den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 i stedet for anskaffelsessummen, hvis denne er lavere end værdien pr. 1. januar 1962, jfr. reglen i lov om særlig indkomstskat § 7, stk. 3.

For børsnoterede aktier benyttes børskursen pr. 1. januar 1962. For uofficielt noterede aktier benyttes den uofficielle kurs pr. denne dato, således som den er fastsat af fondsbørsens medlemmer.

For unoterede aktier anvendes skattekursen pr. 1. januar 1962, dvs. den formueskattepligtige kursværdi, der af skattemyndighederne er beregnet efter den dagældende fjerdedelskurs eller efter den særlige beregning for ejendomsselskaber.

For aktier erhvervet før den 1. januar 1962 må der således foretages en sammenligning mellem den faktiske anskaffelsessum og den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962.

Er alle aktierne erhvervet til højere kurs end kursen pr. 1. januar 1962, lægges den faktiske anskaffelsessum til grund ved opgørelsen af fortjeneste eller tab. Hvis nogle af aktierne er erhvervet til højere kurs end den, der gælder pr. 1. januar 1962, medens andre er erhvervet til en lavere kurs, anvendes den faktiske anskaffelsessum for de førstnævnte aktier, medens der for de sidstnævnte aktier regnes med kursværdien pr. 1. januar 1962. Endelig lægges denne værdi til grund, hvis alle aktierne er erhvervet til lavere kurser end kursen pr. 1. januar 1962.

Har den skattepligtige erhvervet de pågældende aktier før den 1. januar 1962, men er der inden denne dato solgt af aktierne, skal der ved opgørelsen af fortjeneste eller tab hverken tages hensyn til anskaffelsessummen eller afståelsessummen for de afståede aktier.

Den anskaffelsessum, der skal lægges til grund ved afståelse efter 1. januar 1962, skal i disse tilfælde alene beregnes på grundlag af de aktier i vedkommende selskab, der er i behold den 1. januar 1962. Det er således alene anskaffelsessummen for disse aktier, der skal sammenlignes med den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962.

Ved afgørelsen af hvilke af de erhvervede aktier, der skal anses for afstået, og hvilke der skal anses for at være i behold den 1. januar 1962, gælder den regel, at de først erhvervede aktier anses for de først afståede, medmindre andet godtgøres at være tilfældet. I øvrigt foretages sammenligningen mellem den faktiske anskaffelsessum og den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 som beskrevet ovenfor.

I tilfælde, hvor nogle af aktierne er erhvervet ved udnyttelse af en tegningsret, henføres de nytegnede aktier til de respektive moderaktier, på grundlag af hvilke de er erhvervede. For hver moderaktie med tilhørende nytegnede aktier opgøres der herefter en gennemsnitlig anskaffelseskurs, der danner grundlag for sammenligning med kursen pr. 1. januar 1962. Er den gennemsnitlige anskaffelseskurs den højeste, danner denne grundlag for beregning af fortjeneste eller tab ved afståelse efter denne dato.

Ved beregning af den gennemsnitlige an-

skaffelseskurs skal de nytegnede aktier betragtes som anskaffet for det beløb, der skulle indbetales i forbindelse med nytegningen.

En tilsvarende regel finder anvendelse, hvor nogle af aktierne er erhvervet som fondsaktier. Ved beregning af den gennemsnitlige anskaffelseskurs skal fondsaktier betragtes som anskaffet til deres pålydende værdi.

De her omtalte regler gælder dog ikke med hensyn til aktier, der er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej. Ved opgørelse af fortjeneste eller tab ved afståelse af sådanne aktier lægges altid den faktiske anskaffelsessum til grund, selv om aktierne er erhvervet før 1. januar 1962.*)

2. Delvis afståelse af aktier m.v.

Hvor den skattepligtige afstår en del af sine aktierettigheder herunder eventuelle tegningsrettigheder i vedkommende selskab, skal fortjeneste eller tab opgøres efter de særlige regler i § 7, stk. 2, i lov om særlig indkomstskat.

Afståelsessummen skal herefter opgøres efter de sædvanlige regler, dvs. som afståelsesvederlaget med fradrag af eventuelle omkostninger.

Ved udfindelsen af *anskaffelsessummen* for de afståede aktier skal der derimod foretages *en fordeling af anskaffelsessummen for hele aktiebeholdningen mellem de afhændede aktier og de aktier, som den skattepligtige beholder.*

Denne fordeling foretages på følgende måde:

Først opgøres som beskrevet i det foranstående afsnit den samlede anskaffelsessum for hele aktiebeholdningen med tillæg af den skattepligtiges omkostninger i forbindelse med erhvervelsen. I det omfang de aktier, der var i behold forud for afståelsen, var erhvervet før den 1. januar 1962, kan den formueskattepligtige værdi pr. denne dato eventuelt træde i stedet for den faktiske anskaffelsesudgift. Herom henvises ligeledes til det foran anførte.

Dernæst fordeles den samlede anskaffelsessum forholdsmæssigt mellem de aktier, der er omfattet af afståelsen, og de aktier, der er i behold.

Dersom den skattepligtiges aktier i det pågældende selskab alle har samme rettigheder med hensyn til udbytte, stemmeret m.m. og derfor har samme kursværdi, foretages den forholdsmæssige fordeling på grundlag af de afståede og de beholdne aktiers pålydende værdi.

Efter ordlyden af bestemmelsen i § 7, stk. 2, i lov om særlig indkomstskat skal beregningen af, hvor stor en del af den samlede anskaffelsessum, der skal henføres til de afståede aktier, foretages efter aktiernes kursværdi på afståelsestidspunktet. Da kursen på afståelsestidspunktet imidlertid i de omhandlede tilfælde er den samme for alle aktier, giver en fordeling efter aktiernes pålydende værdi samme resultat.

Den del af den samlede anskaffelsessum, der ikke herefter er henført til de afståede aktier, skal anses som den skattepligtiges anskaffelsessum for de beholdne aktier.

Følgende eksempel belyser fremgangsmåden ved opgørelse af fortjeneste og tab.**)

Eksempel.

En skattepligtig køber den 15. januar 1972 aktier i et aktieselskab til pålydende 10.000 kr. til kurs 150 for	15.000 kr.
Den 20. september 1972 køber han yderligere aktier i samme selskab til pålydende 10.000 kr. til kurs 200 for	20.000 kr.
Samlet anskaffelsessum	35.000 kr.

I 1977 sælger har aktier i det nævnte selskab

*) Om opgørelse af anskaffelsessummen for aktier, der er erhvervet før 1. januar 1962 henvises iøvrigt til skattedepartementets cirkulære nr. 113 af 6. januar 1963 om beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v.

**) Dette og de følgende eksempler er med få ændringer hentet fra skattedepartementets cirkulære nr. 154 af 21/6 1961 om beskatning af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier m.v.

I praksis opgøres fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer m.v. på et særligt skema, S 37, der er udarbejdet af skattemyndighederne. Skemaet anvendes i forbindelse med skema til opgørelse af særlig indkomst, S 35.

De nævnte skemaer er optrykt som *bilag 2.*

til pålydende 10.000 kr. Han opnår en kurs af 250 og modtager i alt 25.000 kr.
Fortjenesten opgøres således:
Afståelsessum ..... 25.000 kr.

Af anskaffelsessummen på 35.000 kr. henføres til de afståede aktier:
35.000 (samlet anskaffelsessum X 10.000 (pålydende værdi for afståede aktier)
20.000 (samlet pålydende) = 17.500 kr.

Fortjeneste ..... 7.500 kr.

Herefter anses de aktier, som skatteyderen beholder, for anskaffet til den samlede anskaffelsessum på 35.000 kr. med fradrag af den del af beløbet, der er henført til de afståede aktier - 17.500 kr. - eller til 17.500 kr.

Denne værdi lægges herefter til grund ved opgørelsen af fortjeneste eller tab ved senere afståelse af disse aktier.

Har den skattepligtiges aktier forskellige rettigheder, er de underkastet en forskellig kursudvikling. Fordelingen af anskaffelsessummerne skal derfor i overensstemmelse med ordlyden af bestemmelsen i lov om særlig indkomstskat foretages ud fra forholdet mellem de afhændede og de beholdne aktiers *kursværdier* på afhændelsestidspunktet.

Fortjenesten eller tabet ved afståelsen beregnes herefter som forskellen mellem afståelsessummen og den del af den samlede anskaffelsessum, som ved den nævnte beregning henføres til de afståede aktier.

Den del af den samlede anskaffelsessum, der henføres til de i behold værende aktier, skal herefter anses som den skattepligtiges anskaffelsessum for disse aktier.

Følgende eksempel kan belyse fremgangsmåden:

Eksempel.

En skatteyder køber i 1973 A-aktier i et aktieselskab til pålydende 10.000 kr. til kurs 150 for ..... 15.000 kr.

I 1974 køber han B-aktier i samme selskab til pålydende 20.000 kr. til kurs 120 for .... 24.000 kr.

Samlet anskaffelsessum for A- og B-aktier ..... 39.000 kr.

I 1977 sælger han B-aktier i det nævnte selskab til pålydende 10.000 kr. Han opnår en kurs af 150 og modtager i alt 15.000 kr. På dette tidspunkt er kursen på A-aktierne 200.

Kursværdien på samme tidspunkt **for** de aktier, der beholdes bliver:
10.000 kr. A-aktier å 200 ..... 20.000 kr.
10.000 kr. B-aktier å 150 ..... 15.000 kr.
I alt ..... 35.000 kr.

Af anskaffelsessummen på 39.000 kr. henføres til de afhændede aktier:
39.000 (samlet anskaffelsessum) X 15.000 (kursværdi for afhændede aktier)

15.000 (kursværdi for afhændede aktier) + 35.000 (kursværdi af aktier i behold)

Fortjenesten opgøres således:
Afståelsessum ..... 15.000 kr.
Anskaffelsessum for de afståede aktier ..... 11.700 kr.
Fortjeneste ..... 3.300 kr.

Ved senere salg betragtes de i behold værende 10.000 kr. A-aktier og 10.000 kr. B-aktier som anskaffet for 39.000 kr. ÷ 11.700 kr. eller 27.300 kr.

3. Afståelse af tegningsrettigheder.

Som tidligere nævnt skal tegningsrettigheder ved opgørelsen af fortjeneste og tab betragtes som aktier, der er erhvervet med forpligtelse til at indbetale det beløb, der skal erlægges i forbindelse med aktietegningen.

Som *afståelsessum* skal der derfor regnes med det beløb, den skattepligtige har modtaget som vederlag for tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved udnyttelse af tegningsretten.

Ved afhændelse af en tegningsret skal *anskaffelsessummen* altid udfindes efter de regler, der gælder, når den skattepligtige kun sælger en del af sine aktier i vedkommende selskab. Der skal således foretages en opgørelse over den samlede anskaffelsessum for alle den skattepligtiges aktier i selskabet, og

hertil skal lægges det beløb, der skal indbetales ved udnyttelsen af tegningsretten. Det beløb, der fremkommer herved, anses som den samlede anskaffelsessum for aktier og tegningsret under ét. Den del af den samlede anskaffelsessum, der derefter skal anses som anskaffelsessum for tegningsretten, beregnes ved en forholdsmæssig fordeling som beskrevet ovenfor.

Følgende eksempel kan belyse fremgangsmåden:

Eksempel.

En skattepligtig køber i 1976 aktier i et selskab til pålydende 10.000 kr. til kurs 150 for	15.000 kr.
Senere i 1976 får han tegningsret til yderligere 10.000 kr. aktier, der skal tegnes til pari. Som anskaffelsessum betragtes herefter det beløb, der skal erlægges ved tegningen, eller	10.000 kr.
Samlet anskaffelsessum	25.000 kr.
Derefter sælger han tegningsretten for kurs 30 eller	3.000 kr.
Køberen overtager forpligtelsen til at indbetale det beløb, der skal erlægges ved aktietegningen eller	10.000 kr.
Samlet afståelsessum herefter ...	13.000 kr.

På salgstidspunktet er kursen på de »gamle« aktier uden tegningsret 140, idet de nye aktier ikke vil få ret til udbytte for det løbende regnskabsår.

Kursværdien på salgstidspunktet bliver herefter for de afhændede aktier (tegningsrettigheder) 10.000 kr. tegningsrettigheder å 30 + 100	13.000 kr.
Kursværdien på salgstidspunktet bliver for de aktier, der beholdes, 10.000 kr. å 140	14.000 kr.

Af anskaffelsessummen på 25.000 kr. henføres til de afhændede aktier (tegningsrettigheder):

25.000 (samlet anskaffelsessum) X 13.000 (kursværdi for afhændede aktier) = 12.037 kr.

13.000 (kursværdi for afhændede aktier) + 14.000 kursværdi for aktier i behold)

Fortjenesten opgøres således:

Afståelsessum	13.000 kr.
Anskaffelsessum for de afståede aktier (tegningsrettigheder)	12.037 kr.
Fortjeneste	963 kr.

Ved senere salg af de i behold værende gamle aktier til pålydende 10.000 kr. betragtes disse som anskaffet til 25.000 kr. – 12.037 kr. eller 12.963 kr.

4. Andre regler om opgørelse af fortjeneste eller tab ved afhændelse af aktier, der er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej.

De ovenfor beskrevne regler om opgørelsen af fortjeneste eller tab ved afhændelse af aktier betegnes undertiden som »realisationsprincippet«, idet opgørelsen skal foretages ved hver enkelt afhændelse.

For skattepligtige med et meget stort antal aktieafhændelser indebærer denne opgørelsesmetode en endog meget stor administrativ belastning for såvel vedkommende skattepligtige som for de skattemyndigheder, der skal kontrollere opgørelserne.

På denne baggrund er der i lov om særlig indkomstskat § 7, stk. 4, givet hjemmel **til,** at ligningsrådet kan give tilladelse **til,** at fortjeneste eller tab opgøres efter andre regler, for så vidt de pågældende aktier er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej.

Der er i medfør af denne bestemmelse meddelt navnlig banker, finansieringsselskaber og forsikringsselskaber tilladelse til at opgøre fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier og andre værdipapirer efter det såkaldte »lagerprincip«. Efter dette princip opgøres fortjeneste og tab som differencen mel-

lem værdipapirbeholdningens kursværdi ved henholdsvis begyndelsen og afslutningen af den pågældende regnskabsperiode.

Dersom en skattepligtig, der i henhold til den nævnte bestemmelse har fået meddelt tilladelse til at opgøre fortjeneste og tab efter »lagerprincippet«, på ny vil anvende »realisationsprincippet«, kræver dette atter tilladelse af ligningsrådet. Sådanne tilladelser meddeles kun under ganske særlige omstændigheder.

IV. Særregler.

1. Beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v.

Efter lov nr. 647 af 19. december 1975 om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v. har selskaber og foreninger, der fusioneres, adgang til beskatning efter de særlige regler i loven.

Efter fusionsloven foreligger der en fusion, når et selskab eller en forening overdrager sin formue som helhed til et andet selskab eller forening eller sammensmeltes hermed, således at det overdragende selskabs selvstændige eksistens ophører. En fusion foreligger herefter såvel, hvor det fortsættende selskab eksisterede før fusionen, som hvor det først er dannet i forbindelse hermed.

Formålet med den skattemæssige fusionslovgivning er at forhindre, at der lægges skattemæssige hindringer i vejen for erhvervslivets behov for koncentrationer i form af egentlige sammenslutninger (fusioner), der ud fra strukturrationaliseringssynspunkter må anses for at være hensigtsmæssige.

Lovgivningen finder anvendelse på fusioner mellem registrerede aktieselskaber og anpartsselskaber og selskaber som nævnt i § 1, stk. 1, nr. 2 ,i selskabsskatteloven, dvs. andre selskaber, i hvilke ingen af deltagerne hæfter personligt for selskabets forpligtelser, og som fordeler overskuddet i forhold til deltagernes indskudte kapital. Endvidere finder loven anvendelse på banker samt på fusioner mellem visse kooperative virksomheder (brugsforeninger).*)

a. Det ophørende og det fortsættende selskab.

Når de involverede selskaber vælger at lade fusionslovens beskatningsregler finde anvendelse ved fusionen, får det den virkning, at der ikke ved den afsluttende ansættelse af det ophørende selskab tages hensyn til, at der i forbindelse med fusionen sker en overdragelse af det ophørende selskabs aktiver og passiver til det fortsættende selskab.

Ved opgørelsen af det ophørende selskabs skattepligtige indkomst i tiden fra sidste ordinære skatteansættelse og indtil fusionsdatoen, finder der således en ordinær ansættelse af indkomsten sted for denne periode uden hensyn til, at det ophørende selskab opløses i forbindelse med fusionen. Der bortses således fra fortjeneste eller tab ved overdragelsen af selskabets formuegoder til det fortsættende selskab.

Betingelsen herfor er imidlertid, at de aktiver, der ved fusionen overdrages til det fortsættende selskab, ved opgørelsen af dette selskabs skattepligtige indkomst behandles, som om de var anskaffet af det fortsættende selskab på de tidspunkter og til de anskaffelsessummer, hvortil aktiverne er erhvervet af det ophørende selskab.

Der sker med andre ord en skattemæssig succession, idet det fortsættende selskab for så vidt angår de overdragne aktiver og passiver indtræder i det ophørende selskabs skattemæssige stilling.**)

*) Lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v. (fusionsloven) er senest bekendtgjort som lovbekendtgørelse nr. 36 af 25. januar 1977. Denne fusionslov er for så vidt angår fusioner, der finder sted den 1. januar 1976 eller senere, trådt i stedet for den hidtidige fusionslov, lov nr. 143 af 2. maj 1967 om beskatning ved sammenslutning af aktieselskaber m.v.

Formålet med den nye fusionslov var at skabe mulighed for skattefri fusion imellem moder- og datterselskaber, de såkaldte *lodrette fusioner*, samt at skattefri fusioner i vidst muligt omfang skulle kunne foretages uden særlig tilladelse fra skattemyndighederne.

Derimod er de beskatningsmæssige virkninger af fusioner både for de involverede selskaber m.v. og deres aktionærer de samme som efter 1967-loven.

Den nye fusionslovgivning er gennemført på grundlag af selskabsskattekommissionens betænkning om selskabsbeskatning ved fusion, betænkning nr. 723/1974, hvortil der iøvrigt kan henvises.

**) Foreligger der ved fusionen underskud fra tidligere år, kan dette underskud dog - uanset bestemmelsen i ligningslovens § 15 - ikke fratrækkes ved det fortsættende selskabs indkomstopgørelse. Dette gælder underskud fra før fusionen i både det ophørende og det fortsættende selskab, jfr. fusionslovens § 8, stk. 6.

Det følger af den skattemæssige succession, at det fortsættende selskab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, der ved fusionen er overtaget fra det ophørende selskab, skal opgøre fortjeneste og tab på grundlag af det ophørende selskabs anskaffelsessummer.

Ved en fusion vil det kunne forekomme, at det fortsættende selskab overtager det ophørende selskabs eventuelle aktier i det fortsættende selskab, der derfor ved fusionen kommer i besiddelse af egne aktier. I aktieselskabslovens § 48, stk. 4, er det bestemt, at egne aktier, som et aktieselskab har erhvervet i forbindelse med en fusion, skal afhændes, så snart det kan ske uden skade for selskabet. Såfremt aktierne ikke er afhændet inden 2 år efter erhvervelsen, skal aktierne annulleres i forbindelse med en tilsvarende nedsættelse af aktiekapitalen.

Tilsvarende regler findes i anpartselskabsloven.

Da egne aktier eller anparter erhvervet som led i en fusion ikke adskiller sig fra de øvrige aktiver, der er overtaget fra et ophørende selskab, vil det fortsættende selskab blive beskattet af den eventuelle fortjeneste, der opnås ved den påbudte afhændelse af andelene. Tvinges selskabet imidlertid til at annullere andelene i forbindelse med en nedsættelse af selskabskapitalen, er det i fusionslovens § 10, stk. 2, bestemt, at fortjeneste eller tab ved denne annullering skal lades ude af betragtning ved ansættelsen af selskabets skattepligtige indkomst. Der skal efter bestemmelsen endvidere ses bort fra disse aktier ved opgørelse i henhold til § 7, stk. 2, i lov om særlig indkomstskat m.v. af anskaffelsessummen for selskabets øvrige beholdning af egne aktier.

Den skattemæssige fortjeneste eller tab ved annullationen af disse aktier beskattes således ikke i det fortsættende selskab.

Når en fusion gennemføres på den måde, at et moderselskab overtager et datterselskabs aktiver og passiver, træder disse som helhed i stedet for moderselskabets beholdning af aktier eller anparter i datterselskabet. Da datterselskabet i forbindelse med fusionen ophører med at eksistere, må moderselskabet annullere andelene i det ophørende selskab, uden at der til gengæld er grundlag for at udstede nye aktier eller anparter i det fortsættende selskab.

Svarer den i moderselskabet bogførte værdi af datterselskabsandelene ikke til den reelle værdi af datterselskabets formuemasse, der overtages ved fusionen, vil moderselskabet konstatere en fortjeneste eller et tab.

Efter § 10, stk. 1, i fusionsloven skal denne fortjeneste eller tab lades ude af betragtning ved ansættelsen af det fortsættende selskabs skattepligtige indkomst.

b. Aktionærer og andelshavere.

Hvor de i fusionen involverede selskaber benytter sig af adgangen i fusionsloven til beskatning efter lovens regler, skal beskatningen af selskabernes aktionærer eller anpartshavere også ske efter fusionslovens regler.

En af fusionslovens almindelige betingelser for beskatning efter lovens regler er, at mindst 90 pct. af værdien af aktierne eller anparterne i det ophørende selskab alene vederlægges med aktier eller anparter i det fortsættende selskab.

I det omfang, hvori aktionærernes aktier i det ophørende selskab vederlægges med andet end aktier i det fortsættende selskab, bestemmes det i fusionslovens § 9, stk. 1, at aktierne skal anses for afhændet til tredjemand. Afhændelsen skal endvidere anses for at være sket til kursen på fusionsdatoen, dvs. datoen for den i forbindelse med fusionen udarbejdede åbningsstatus for det fortsættende selskab.

Aktionærernes fortjeneste eller tab i forbindelse med denne indløsning af aktier i det ophørende selskab skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige eller almindelige indkomst i henhold til § 2, nr. 6 og 7, i lov om særlig indkomstskat eller § 16 C i ligningsloven.

Hvor en aktionær har flere aktier i et ophørende selskab end dem, der efter denne regel skal anses for indløst, og er de erhvervet på forskellige tidspunkter, skal de tidligst erhvervede aktier anses for indløst, jfr. § 9, stk. 3. Samtidigt erhvervede aktier, som ikke er forbundet med ensartede rettigheder, eller hvoraf nogle er anskaffet som led i aktionærens næringsvej, skal anses for indløst efter forholdet mellem aktiernes kursværdi på den ovenfor nævnte fusionsdato.

I det omfang, hvori aktionærernes aktier i det ophørende selskab ved fusionen ombyttes med aktier i det fortsættende selskab, skal

der imidlertid ikke foretages en konstatering af fortjeneste eller tab i anledning af ombytningen.

Fusionslovens § 11 bestemmer således, at aktier i det fortsættende selskab, som aktionærerne modtager som vederlag for aktier i det ophørende selskab, ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige eller særlige indkomst skal behandles, som om de var erhvervet på samme tidspunkt og for samme anskaffelsessum som de ombyttede aktier. Hvis de ombyttede aktier var anskaffet som led i aktionærens næringsvej, skal de modtagne aktier i det fortsættende selskab anses for anskaffet på samme måde.

Er de ombyttede aktier anskaffet på forskellige tidspunkter, skal de af den enkelte erhvervelse omfattede aktier anses for ombyttet med en tilsvarende andel af de modtagne aktier i det fortsættende selskab. Denne andels størrelse skal beregnes ud fra de ombyttede aktiers kursværdi på fusionsdatoen.

På tilsvarende måde gælder det, at hvor kun nogle af aktierne i det ophørende selskab er erhvervet som led i aktionærens næringsvej, skal en tilsvarende andel af de modtagne aktier i det fortsættende selskab anses for erhvervet på denne måde. Her skal der på tilsvarende måde som ovenfor nævnt på grundlag af kursværdierne på fusionsdatoen foretages en beregning af, hvor stor en del af de modtagne aktier i det fortsættende selskab, der skal anses for at være erhvervet som led i aktionærens næringsvej.

Har ombyttede aktier f.eks. en samlet kursværdi på 10.000 kr., og er heraf aktier til en kursværdi på 2.000 kr. erhvervet som led i aktionærens næringsvej, skal $^1/_5$ af de modtagne aktier i det fortsættende selskab anses for erhvervet som led i næringsvejen.

Modtager aktionæren i anledning af fusionen aktier i det fortsættende selskab, der er forbundet med forskellige rettigheder, skal den forholdsmæssige beregning foretages for hver enkelt art af de modtagne aktier.

Modtager aktionæren i det ovenfor nævnte eksempel A-aktier i det fortsættende selskab til en pålydende værdi på 5.000 kr. og B-aktier til en pålydende værdi på 7.500 kr., skal 75 af A-aktierne til pålydende 1.000 kr. og $^1/_5$ af B-aktierne til pålydende 1.500 kr. anses for erhvervet som led i aktionærens næringsvej.

c. Eksempel på reglernes anvendelse.

Til illustration af de ovenfor omtalte regler i fusionslovens §§9 og 11 om beskatningen af aktionærer og anpartshavere ved fusion anføres følgende eksempel:*)

I. En skattepligtig person har ved en skattefri fusion af to aktieselskaber følgende aktier i det *ophør ende* selskab:

Ai-aktier til pålydende 5.000 kr. - kurs på fusionsdatoen 200 - kursværdi 10.000 kr.

Aktierne er anskaffet således:

a) Pålydende 100 kr., arvet i 1962 til pari kurs . . . . . 100 kr.

b) Pålydende 2.900 kr., arvet i 1963 til pari kurs . . . . . 2.900 kr.

c) Pålydende 2.000 kr., købt i næring i 1964 til kurs 150 . . . . 3.000 kr.

Bi-aktier til pålydende 10.000 kr. - kurs på fusionsdatoen 100 - kursværdi 10.000 kr. Aktierne er anskaffet således:

d) Pålydende 5.000 kr., arvet i 1963 til pari kurs . . . . . 5.000 kr.

e) Pålydende 5.000 kr., købt i næring i 1964 til pari kurs .... 5.000 kr.

Samlet anskaffelsessum . . . . . 16.000 kr.

Samlet kursværdi på fusionsdatoen . . . . . 20.000 kr.

I forbindelse med den skattefri fusion modtager den skattepligtige:

Kr. 1.000 kontant samt følgende aktier i det fortsættende selskab:

A2-aktier til pålydende 9.500 kr.
B2-aktier til pålydende 4.750 kr.

II. *Beskatning ved fusionen efter reglerne i fusionslovens § 9.*

1) *Den kontante indløsning.*

Efter § 9, stk. 1, behandles aktier i det op-

*) Eksemplet svarer til det, der findes i punkt 23 i cirkulære nr. 127 af 3/7 1967 om beskatning ved sammenslutning af aktieselskaber m.v., og hvortil der henvises under omtalen af de nye regler om fusion i cirkulære nr. 140 af 23/6 1976 om beskatning ved fusion af aktieselskaber m.v.

hørende selskab til en samlet kursværdi på 1.000 kr. som afstået til tredjemand.

Da aktionæren har flere aktier i det ophørende selskab end dem, der anses for indløst, skal de tidligst erhvervede aktier anses for indløst. Aktiepost a) til pålydende 100 kr. anses derfor indløst til kurs 200.

Aktieposterne b) og d), der er erhvervet samtidig, men som har forskellige rettigheder, skal anses for delvis indløst.

Aktiepost b) til pålydende 2.900 kr. skal herefter anses for indløst for så vidt angår en kursværdi på

$$\frac{800 \text{ kr. X } 5.800}{10.800} = 430 \text{ kr.}$$

Aktiepost d) til pålydende 5.000 kr. skal herefter anses for indløst for så vidt angår en kursgevinst på

$$\frac{800 \text{ kr. X } 5.000}{10.800} = 370 \text{ kr.}$$

2) *Fortjenestens beregning.*

Samlet anskaffelsessum for aktierne i det ophørende selskab, jfr. ovenfor	16.000 kr.
Kursværdi for indløste aktier	1.000 kr.
Kursværdi for samtlige aktier i det ophørende selskab på fusionsdatoen, jfr. ovenfor	20.000 kr.

Af anskaffelsessummen 16.000 kr. henføres som anskaffelsessum for de indløste aktier:

$$\frac{16.000 \text{ kr. X } 1.000}{20.000} = 800 \text{ kr.}$$

Fortjenesten udgør herefter afståelsessummen (kursværdien) for de indløste aktier	1.000 kr.
÷ anskaffelsessummen for de indløste aktier	800 kr.
	200 kr.

Denne fortjeneste medregnes til aktionærens særlige indkomst, jfr. reglen i fusionslovens § 9, stk. 2.

3) *Anskaffelsessummen for de resterende aktier i det ophørende selskab,* dvs. de ombyttede aktier, udgør:

Samlet anskaffelsessum for aktierne i det ophørende selskab	16.000 kr.
- henført som anskaffelsessum for de indløste aktier	800 kr.
	15.200 kr.

III. *Aktieombytningen,* jfr. fusionslovens § 11.

1) Efter den ovenfor under II foretagne kontante indløsning består *de ombyttede aktier* af:

Aktiepost b) - arvet 1963 - kursværdi 5.800 ÷ 430 kr.	=	5.370 kr.
Aktiepost c) - købt i næring i 1964 - kursværdi		4.000 kr.
Aktiepost d) - arvet 1963 - kursværdi 5.000 kr. ÷ 370 kr.	=	4.630 kr.
Aktiepost e) - købt i næring i 1964 - kursværdi		5.000 kr.
Samlet kursværdi		19.000 kr.

2) Ombyttede aktier til en kursværdi på 5.370 kr. + 4.630 kr. er således *arvet i 1963,* medens ombyttede aktier til en kursværdi på 4.000 kr. + 5.000 kr. er *købt i næring i 1964.*	=	10.000 kr.
	=	9.000 kr.

3) Da de ombyttede aktier er anskaffet på forskellige tidspunkter, hvoraf nogle er erhvervet som led i aktionærens næringsvej, skal de af den enkelte erhvervelse omfattede aktier anses for ombyttet med en tilsvarende andel af de modtagne aktier i det fortsættende selskab.

$$\frac{10.000}{10.000 + 9.000} = {}^{10}/_{19} \text{ af de modtagne aktier skal derfor anses for arvet i 1963, og}$$

$$\frac{9.000}{10.000 + 9.000} = {}^{9}/_{19} \text{ af de modtagne aktier skal anses for købt i næring 1964.}$$

4) Da de modtagne aktier er forbundet med forskellige rettigheder, skal $^{10}/_{19}$ af henholdsvis A2- og B2-aktierne anses for arvet i 1963 (svarende til pålydende 5.000 kr. A2-aktier og 2.500 kr. B2-aktier), medens $^{9}/_{19}$ af henholdsvis A2- og B2-aktierne er at anse for

købt i næring i 1964 (svarende til pålydende 4.500 kr. A2-aktier og 2.250 kr. B2-aktier).

2. Investeringsforeninger.

a. Kontoførende investeringsforeninger.

Ved lov nr. 166 af 16. maj 1962 om beskatningen af medlemmer af investeringsforeninger, der senest er bekendtgjort som lovbekendtgørelse nr. 130 af 6. april 1967, er der fastsat særlige regler for beskatningen af medlemmer af investeringsforeninger.

Begrebet investeringsforeninger er i lovens § 1 bestemt som foreninger, der henvender sig til større kredse af befolkningen, og som alene har til formål at anbringe medlemmernes midler i værdipapirer. En forening er dog ikke omfattet af loven, hvis den udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud.

Loven omfatter således kun de såkaldt *kontoførende investeringsforeninger**), medens certifikatudstedende foreninger, jfr. nedenfor, falder uden for loven.

Efter lovens § 2 skal medlemmerne ved opgørelsen af deres skattepligtige almindelige indkomst medregne de beløb, der er tilskrevet deres konti som andel af de renter og udbytter, foreningen har indvundet i det regnskabsår, der falder sammen med eller udløber i vedkommende medlems indkomstår.

Udover renter og udbytter skal medlemmerne ifølge § 3 ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomst medregne fortjeneste eller tab, der tilskrives eller fraskrives deres indestående, og som hidrører fra foreningens aktier, obligationer, pantebreve og lignende værdipapirer. Det er herved uden betydning, om fortjenesten eller tabet er fremkommet ved afståelser af foreningens værdipapirer eller ved kurssvingninger på beholdningen. Sådanne fortjenester eller tab skal medlemmerne dog først medregne i deres indkomstopgørelse for det indkomstår, hvori der hæves af indestående. Hvor et medlem kun hæver en del af sit indestående, skal han alene medregne en så stor del af fortjenesten eller tabet, som svarer til den del af indestående, han har hævet.

Fortjenester eller tab ved hævninger af indskud i en investeringsforening skal medregnes ved opgørelsen af det pågældende medlems skattepligtige almindelige indkomst, såfremt indskuddet hæves, inden der er forløbet 2 år regnet fra indskuddets foretagelse. Er der forløbet 2 år eller mere, skal fortjenesten eller tabet medregnes i den skattepligtige særlige indkomst efter reglerne i lov om særlig indkomstskat § 2, nr. 6, jfr. § 7. Hvor et medlem kun hæver en del af sit indskud i foreningen, og hvor der er foretaget indskud ad flere gange, skal de først indskudte beløb med tilskrivning eller fraskrivning af henholdsvis fortjeneste eller tab anses som de først hævede.

Foretager en investeringsforening udlodning til medlemmerne af de foretagne indskud med tilskrivning af renter og udbytter og med regulering som følge af fortjeneste eller tab på foreningens værdipapirer, træder loven om beskatning af medlemmer af investeringsforeninger i stedet for bestemmelserne i ligningslovens § 16 A-C og § 2, nr. 6-8, i lov om særlig indkomstskat.

Efter § 4 i loven om beskatning af medlemmer af investeringsforeninger kan ministeren for skatter og afgifter fastsætte særlige regler for opgørelsen af den del af medlemmernes særlige eller almindelige indkomst, der hidrører fra foreningens værdipapirer.

I henhold hertil er der godkendt særlige regler for den foran omhandlede opgørelse af fortjeneste eller tab, således at opgørelsen foretages på grundlag af indekstal for de årligt tilskrevne fortjenester eller tab på foreningens værdipapirer.

b. Certifikatudstedende investeringsforeninger.

Investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, omfattes som nævnt ikke af loven om beskatning af medlemmer af investeringsforeninger.

*) Der findes for tiden i hvert fald to foreninger, der er omfattet af lovens bestemmelser, nemlig F.L.S.-funktionærernes Investeringsforening og Investeringsforeningen for funktionærer i aktieselskabet Det Østasiatiske Kompagni, begge København. Almindelig Investeringsforening, der tidligere har været omfattet af loven er pr. 31. december 1976 efter tilladelse fra ligningsrådet fusioneret med Investor, der er en certifikatudstedende forening. Den fortsættende forening under navnet Investor Almindelig Investeringsforening er ligeledes en certifikatudstedende forening.

Sådanne *certijikatudstedende investeringsforeninger* omfattes derimod efter de gældende regler af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6. De pågældende foreninger er derfor kun skattepligtige for så vidt angår indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed.

I det omfang, hvori foreningen alene har til formål at modtage indskud fra medlemmerne og investere disse indskud i værdipapirer, udøver foreningen ikke erhvervsmæssig virksomhed, og investeringsforeningerne er derfor som helhed fritaget for skattepligt.

Da medlemmerne som bevis for deres indskud i foreningen modtager certifikater, sker beskatning hos medlemmerne efter samme regler, der er gældende for aktionærer.

Udlodninger fra foreningen af udbytte eller likvidationsprovenu beskattes således som almindelig indkomst hos medlemmerne, bortset fra udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori foreningen endeligt opløses.

Ved afhændelse af certifikater beskattes fortjeneste eller tab ligeledes efter samme regler, som gælder for beskatning ved afståelse af aktier.*)

3. Medarbejderaktier.

I henhold til ligningslovens § 7 A kan ministeren for skatter og afgifter tillade, at værdien af den ret, som et selskab giver de ansatte til at tegne aktier eller andelsbeviser i selskabet, ikke skal medregnes i de ansattes skattepligtige indkomst. Hvor en sådan tilladelse gives, skal aktierne ved senere afståelse anses for anskaffet til den pris, som de ansatte har erhvervet dem for.

Det er en betingelse for tilladelsen, at vilkårene for udstedelsen af aktierne m.v. godkendes af ministeren for skatter og afgifter.**)

Medarbejderordninger, hvorefter de ansatte kan købe aktier af selskabets beholdning af egne aktier til favørkurs, sidestilles med ordninger, der giver medarbejderne tegningsret.

For at opnå godkendelse af en medarbejderaktieordning skal adgangen til at erhverve aktier stå åben for alle ansatte i virksomheden, således at ingen gruppe af ansatte bliver særligt favoriseret. Begrænsninger, der er fastsat efter almene kriterier, anerkendes dog.

Således kan adgangen til at tegne aktier være betinget af, at medarbejderen har været ansat i virksomheden i en vis kortere tid. Krav om, at medarbejderen har været ansat i virksomheden i op til 3 år er således godkendt.

Tegningsrettens omfang kan endvidere variere for forskellige grupper af ansatte. Grupperne kan være opdelt efter tilknytningen til virksomheden, efter arbejdets varighed eller efter anciennitet.

Endelig kan godkendelse ske efter en kombination af disse kriterier.

Til ansatte i selskabet kan også medregnes ansatte i datterselskaber og i datterdatterselskaber.

Medarbejderen skal på tegningstidspunktet være ansat i uopsagt stilling i selskabet. Undtagelse kan dog gøres for ansatte, der på tegningstidspunktet på grund af alder er opsagt til pensionering.

Ved godkendelse af medarbejderaktieordninger påses det, at tegningsrettens omfang står i et rimeligt forhold til de enkelte medarbejderes aflønning i selskabet, og der skal være fastsat et maksimumsbeløb for den enkeltes tegningsadgang.

I tilfælde af overtegning må de tegnede medarbejderaktier reduceres efter regler, der er fastsat på forhånd, og for det tilfælde, at

*) Ved et forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v., der blev fremsat den 30. oktober 1975, - lovforslag nr. 57. folketingsåret 1975-76 blev der bl.a. stillet forslag om, at certifikatudstedende investeringsforeninger blev inddraget under beskatning på lige fod med aktieselskaber og erhvervsdrivende foreninger, medmindre foreningen ifølge sine vedtægter er forpligtet til at udlodde indtjente renter og udbytter inden fristen for indgivelse af selvangivelse for det pågældende indkomstår.

Forslaget herom blev dog ikke vedtaget af folketinget.

**) Bestemmelsen i § 7 A om bemyndigelse for ministeren for skatter og afgifter til at indrømme skattefrihed for retten til at tegne medarbejderaktier og andelsbeviser blev indsat i ligningsloven ved lov nr. 286 af 9. juni 1971.

Baggrunden for bestemmelsen er, at det er anset for formålstjenligt, at der er mulighed for, at et selskabs medarbejdere har lejlighed til at blive deltagere i et selskabs kapital på lige fod med selskabets aktionærer m.v.

medarbejderne ikke fuldt ud tegner den aktiepost, der stilles til disposition, må der være truffet bestemmelse om, hvorledes der skal torholdes med restbeløbet.

Det kan således for eksempel være bestemt, at aktiekapitalen alene skal udvides med de beløb, der tegnes af medarbejderne, eller at beløbet kan tegnes af en fond. En sådan fond skal i så fald opfylde særlige betingelser, der er opstillet af handelsministeriet.

Det er et ufravigeligt krav ved godkendelsen, at medarbejderen personlig udnytter sin tegningsret, og at han ikke i en periode af 5 år ved salg, pantsætning eller på anden måde kan disponere over aktierne. Dette krav sikres ved båndlæggelse i et pengeinstitut.

Båndlæggelsesperioden regnes fra erhvervelsestidspunktet, og båndlæggelsen kan før periodens udløb kun hæves i tilfælde af medarbejderens død eller alvorlige invaliditet.

Båndlæggelsen omfatter også friaktier, provenu ved salg af tegningsret og nytegnede aktier, når disse erhvervelser vedrører de båndlagte aktier. Udbytte af de båndlagte aktier og af et båndlagt provenu udbetales dog til medarbejderen i båndlæggelsesperioden.

Det er endvidere en ufravigelig betingelse for godkendelse, at medarbejderaktierne skal have samme rettigheder som selskabets øvrige aktier af samme art.

En tilladelse efter § 7 A til, at værdien af den fordel, som medarbejderne opnår ved at erhverve aktier til underkurs, ikke skal medregnes til den skattepligtige indkomst, medfører ikke i øvrigt fravigelse fra gældende beskatningsregler.

Afhænder et selskab som led i en medarbejderaktieordning aktier af selskabets beholdning af egne aktier til de ansatte til en lavere kurs end den, hvortil aktierne er erhvervet, skal selskabet opgøre en fortjeneste svarende til forskellen mellem aktiernes værdi i handel og vandel på afhændelsestidspunktet og den kurs, hvortil selskabet har erhvervet aktierne. På den anden side kan selskabet som en driftsudgift opføre forskellen mellem handelsværdien og den kurs, medarbejderne har erhvervet aktierne til.*)

Efter udløbet af den ovenfor nævnte båndlæggelsesperiode er aktierne m.v. til medarbejdernes frie rådighed, og de vil for eksempel kunne afstås med den virkning, at reglerne i § 7 i lov om særlig indkomstskat m.v. om opgørelse af fortjeneste eller tab skal finde anvendelse. Ved denne opgørelse af fortjeneste eller tab skal aktierne anses for anskaffet til den pris, medarbejderne har erhvervet dem for.

I *bilag 3* findes der en fortegnelse over hidtil godkendte medarbejderaktieordninger.

V. Beskatningen af udenlandske aktionærer.

1. Lovens regler.

Efter reglen i kildeskattelovens § 2, stk. 1, litra e), påhviler pligten til at svare indkomstskat til staten personer, der ikke er fuldt skattepligtige her til landet, og dødsboer, der behandles i udlandet, for så vidt de pågældende oppebærer udbytteindtægter, i hvilke der i henhold til kildeskattelovens § 65 skal foretages indeholdelse af udbytteskat.

I medfør af den sidstnævnte bestemmelse indeholdes der 30 pct. udbytteskat i ethvert udbytte, der udbetales eller godskrives af aktier eller andele af her i landet hjemmehørende selskaber.

Indkomstskattepligten er dog endeligt opfyldt ved den foretagne indeholdelse af udbytteskat. Den indeholdte udbytteskat kan dog i nærmere bestemt omfang kræves tilbagebetalt med hjemmel i de nedenfor omtalte dobbeltbeskatningsaftaler.

Tilsvarende bestemmelser gælder for så vidt angår selskaber og foreninger m.v., der er hjemmehørende i udlandet, jfr. selskabsskattelovens § 2, stk. 1 og 2.

2. Dobbeltbeskatningsaftalerne.

a. Modeloverenskomsten.

Med det formål at undgå *dobbeltbeskatning* har Danmark med en lang række andre lande indgået beskatningsaftaler.

Formålet med disse aftaler er at lempe den dobbeltbeskatning, der opstår, når to - eller flere - lande påligner det samme skattesubjekt skat af den samme indkomst. Gennem denne lempelse lettes den internationale ud-

*) Om de krav, der stilles ved godkendelse af medarbejderaktieordninger henvises i øvrigt til skattedepartementets cirkulære nr. 47 af 25. februar 1977.

veksling af varer, tjenesteydelser og kapital.

Inden for rammerne af den økonomiske samarbejdsorganisation OECD er der udarbejdet en *modeloverenskomst,* der i vid udstrækning lægges til grund af de enkelte lande ved indgåelse af dobbeltbeskatningsaftaler. Gennem denne modeloverenskomst er der opnået en harmonisering af dobbeltbeskatningsaftalerne, således at man opnår fælles principper, definitioner, regler og metoder, ligesom man opnår enighed om en fælles fortolkning af disse.

Den første egentlige modeloverenskomst stammer fra 1963 og er nu afløst af en revideret model fra 1977.

Med hensyn til lempelse af dobbeltbeskatningen af udbytter og fortjeneste ved salg af aktier er der fastsat bestemmelser herom i modeloverenskomstens artikler 10 og 13.

1°. Udbytter.

Artikel 10, stk. 1, i modeloverenskomsten bestemmer, at udbytter, der betales af et selskab i den ene kontraherende stat til en person, der er bosat i den anden kontraherende stat, kan beskattes i modtagerens *bopælsstat.*

Efter stk. 2 kan udbytter dog også beskattes i den stat, hvor det udbyttebetalende selskab er hjemmehørende.

Beskatningen i denne kildestat er dog begrænset, således at den ikke må overskride:

- 5 pct. af udbyttets bruttobeløb, hvis udbyttemodtageren er et selskab, der direkte ejer mindst 25 pct. af aktierne i det udbyttebetalende selskab;
- 15 pct. af udbyttets bruttobeløb i alle andre tilfælde.

De kompetente myndigheder i de to kontraherende stater skal aftale, hvordan disse begrænsninger i beskatningen skal administreres.

Modellens beskatningsregler giver således hverken ren bopæls- eller kildelandsbeskatning. Det er i stk. 1 kun bestemt, at bopælslandet kan beskatte udbytter, medens stk. 2 fastslår, at kildelandet også kan beskatte udbytter. Kildelandets beskatningsret er dog væsentligt beskåret, som det fremgår ovenfor.

Når kildelandets beskatning højst kan udgøre 15 pct., er det begrundet med, at en højere sats næppe kan forsvares, når man tager hensyn til, at kildelandet allerede har beskattet selskabets overskud.

Reglen om en lavere beskatningssats i de tilfælde, hvor der er tale om udbytte betalt fra et datterselskab til moderselskabet begrundes med, at man ønsker at undgå dobbeltbeskatning af selskabsindkomster. Dermed ønsker man at fremme muligheden for internationale investeringer.

De angivne satser for kildelandets beskatning må anses for maksimumsatser, der ved de bilaterale forhandlinger kan fraviges til fordel for en udvidet bopælslandsbeskatning.

Bestemmelsen i artikel 10, stk. 2, indeholder intet om *beskatningsmåden i kildelandet.* Dette land kan derfor frit anvende sin interne lovgivning, herunder især indeholde udbytteskat, eller påligne skatten individuelt, alt efter den interne lovgivnings regler. Bestemmelsen fastlægger ingen procedure for gennemførelsen af begrænsningen i beskatningen. Kildelandet kan således enten straks begrænse beskatningen til den sats, der angives i stk. 2, eller foretage fuld indeholdelse/beskatning, og derefter refundere det for meget opkrævede beløb. Det er heller ikke fastlagt i stk. 2, om begrænsningen i kildelandets beskatningsret skal være betinget af, at udbyttet beskattes i bopælslandet. Ønskes en sådan betingelse, må det afgøres ved de bilaterale forhandlinger.

Stk. 2 indeholder intet om, hvordan *bopælsstaten* skal tage hensyn til den beskatning, der har fundet sted i kildelandet. Dette problem må derfor løses gennem den såkaldte metodebestemmelse dvs. ved credit eller exemption.

På grund af de forskelle, der er i de enkelte OECD-medlemslandes skattelovgivning, har det ikke i modeloverenskomsten været muligt at finde en fuldstændig og udtømmende fælles definition af, hvad der skal forstås ved udbytte.

Stk. 3 i artikel 10 opregner derfor nogle eksempler på tilfælde, hvor der typisk er tale om udbytte, men bestemmelsen definerer generelt udbytte ved henvisning til landenes interne lovgivning. Foruden indkomst af aktier og lignende værdipapirer skal der således som udbytte forstås »indkomst fra andre selskabsrettigheder, der undergives samme skattemæssige behandling, som indkomst fra aktier i henhold til lovgivningen i den stat, i hvilken det udbyttebetalende selskab er hjemmehørende.«

Artikel 10, stk. 4 bestemmer, at stk. 1 og 2

ikke finder anvendelse, når modtageren af udbyttet driver forretningsmæssig virksomhed gennem et *fast driftssted* i det udbyttebetalende selskabs hjemland, eller udøver »uafhængig personlig virksomhed« fra et fast sted i dette land, og det modtagne udbytte er effektivt knyttet til det faste driftssted eller faste sted i dette land.

I disse tilfælde finder bestemmelserne om indkomst ved forretningsmæssig virksomhed og uafhængig personlig virksomhed anvendelse.

Meningen med denne bestemmelse er at fastslå, at udbytter, der indgår i et fast driftssteds skattepligtige indkomst, kan beskattes i kildelandet, når det udbyttebetalende selskab og det faste driftssted begge er beliggende i kildelandet. Dette gælder også, når det faste driftssted ejes af en person, der er bosat i det andet kontraherende land. Indskrænkningen i kildelandets beskatningsret bortfalder således i disse tilfælde.

Det samme gælder, hvis udbyttet indgår i fortjenesten fra et fast sted.

2°. Kapitalgevinster.

Bestemmelsen i artikel 13 i modeloverenskomsten fastlægger beskatningsretten til *kapitalgevinster* såvel af fast ejendom som af andre aktiver.

Bestemmelsen fastlægger imidlertid ikke særlige regler for fortjeneste ved salg af aktier, der som hovedregel vil være omfattet af stk. 4 i denne artikel, hvori det bestemmes, at fortjeneste ved overdragelse af al anden ejendom end den i stk. 1-3 omhandlede kun kan beskattes i den kontraherende stat, i hvilken overdrageren er bosat. Fortjeneste ved salg af aktier er således undergivet ren bopælslandsbeskatning.

Til dette skal bemærkes, at hvis fortjenesten ved overdragelse af aktier efter intern skattelovgivning i et land i visse tilfælde beskattes som udbytte, vil denne fortjeneste blive betragtet som udbytte i relation til overenskomsten, og dermed falde ind under bestemmelserne i artikel 10.

b. De af Danmark indgåede dobbeltbeskatningsaftaler.

De dobbeltbeskatningsaftaler, der er indgået af Danmark, følger på aktionærbeskatningens område i princippet modeloverenskomsten, men der er dog betydelige afvigelser herfra for så vidt angår beskatningen af *udbytte.*

Efter modeloverenskomsten kan udenlandsk udbytte som nævnt beskattes i Danmark, men kildelandet kan anvende en udbytteskat på 15 pct., dog kun 5 pct. for moderselskaber med 25 pct. aktiebesiddelse. Udbytte, der oppebæres i direkte forbindelse med et fast driftssted i det pågældende land, beskattes sammen med den øvrige erhvervsindkomst fra dette driftssted, og f.eks. ikke med udbytteskat.

De danske beskatningsaftaler med Sverige, Island og USA følger disse regler.

Af undtagelser skal dog nævnes aftalerne med Finland, Island, Schweiz, Frankrig og Færøerne, hvorefter udbytte kun kan beskattes i Danmark, medens udbytter fra f.eks. Indien og Thailand kun kan beskattes i de pågældende lande.

De fleste undtagelser fra modeloverenskomsten findes imidlertid for så vidt angår de udbytteskattesatser, som kildelandet kan tilbageholde i udbetalt udbytte.

De afvigende udbytteskattesatser fremgår af følgende fortegnelse:

	Alm. sats	Moderselskab
	pct.	pct.
Hovedregel (modeloverenskomsten)	15	5
Belgien	15	15
Canada	15	5
Holland	15	0
Israel*)	25	25
Italien	15	15
Japan	15	10
Kenya	30	20
Norge	15	15
Portugal	15	10
Singapore	15	10
Spanien	15	10
Trinidad og Tobago	20	10
Tyskland	15	25
Østrig	10	10

For så vidt angår beskatningen af kapitalgevinster følger de af Danmark indgåede dobbeltbeskatningsaftaler modeloverenskomsten. Fortjenesten ved salg af aktier beskattes derfor efter aftalerne i bopælslandet.

*) De anførte udbytteskattesatser gælder for så vidt angår udbytteudbetalinger fra Israel til udbyttemodtagere i Danmark. Ved udbetaling af udbytte fra Danmark til udbyttemodtagere i Israel gælder hovedreglen, d.v.s. udbytteskat 15 pct. dog for moderselskaber kun 5 pct.

Redegørelse for udenlandsk ret.

I. Indledning.

Kommissionen har foretaget en nærmere undersøgelse af, hvad der i forskellige udlande er gældende med hensyn til beskatning af kapitalgevinster. Undersøgelsen har først og fremmest taget sigte på at afklare hvilke regler, der gælder om beskatningen af aktier i de pågældende lande, men det har ikke i alle tilfælde været muligt at udskille disse regler fra de almindelige regler om kapitalvindingsbeskatning. I forskellige af de undersøgte lande finder de samme regler anvendelse på fast ejendom, aktier og andre værdipapirer samt på løsøre, medens der i andre lande gælder særlige regler om beskatningen af aktieavancer. Dette gælder særlig med henblik på de regler, der anvendes ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste eller tab.

Resultaterne af undersøgelsen af udenlandsk ret må imidlertid uddrages med forsigtighed. Kun en dybtgående undersøgelse af ikke blot beskatningsreglerne, men også af landets øvrige civilretlige og offentligretlige regler, der danner baggrunden for skattereglerne, vil gøre det muligt at uddrage et sikkert billede af beskatningsreglerne.

For eksempel er de regler, der gælder om beskatningen af aktieselskaber og tilsvarende foretagender væsentlige for forståelsen af de regler, der gælder om beskatningen af aktionærer, og dette gælder ikke blot i lande, hvor selskabs- og aktionærbeskatningen er integreret, men også i lande, hvor beskatningen af aktionærerne gennemføres uden hensyn til beskatningen i selskabet.

Endvidere må det understreges, at de undersøgte lande ikke kan tages som udtryk for, at beskatningen af aktionærer globalt set foregår efter tilsvarende regler. I udvalget af de lande, der er inddraget i undersøgelsen, er det lagt til grund, at denne omfatter lande, der i økonomisk og samfundsmæssig henseende ligner Danmark, og som vi derfor ofte sammenligner os med. Ligeledes er der lagt vægt på, om skattereglerne i det pågældende udland kan tænkes at indeholde elementer, som det vil være af værdi at fremdrage i forbindelse med overvejelserne om ændrede beskatningsregler her i landet.

Endelig spiller mere praktiske omstændigheder en ikke uvæsentlig rolle ved valget af de lande, der indgår i undersøgelsen. De oplysninger, der faktisk foreligger om beskatningsreglerne i forskellige lande, er således stærkt medvirkende til, hvilke lande, der er medtaget, ligesom de oplysninger, der mere tilfældigt foreligger, medens undersøgelsen foretages, kan være afgørende for, hvor udtømmende en beskrivelse, der kan fremlægges vedrørende de enkelte lande.

Når f.eks. de franske regler om kapitalvindingsbeskatning har kunnet medtages i en så udførlig beskrivelse, skyldes det f.eks. hovedsagelig, at der er tale om nye regler, der er gennemført i 1976, hvorfor disse regler om kapitalvindingsbeskatning er indgående beskrevet i den internationale skattedebat.

Undersøgelsen, der har omfattet beskatningssystemerne i Sverige, Norge, Finland, Amerikas forenede Stater, Storbritannien, Canada, Frankrig og Vesttyskland gengives nedenfor i afsnit III, medens der i det følgende afsnit bringes *en almindelig sammenfatning af beskatningssystemerne i de forskellige lande.* I sammenfatningen er der foretaget en gennemgang af de fælles karakteristika, der indenfor kapitalvindingsbeskatningens område er fra land til land, og endvidere af de forskelle, der består imellem de enkelte beskatningssystemer.

Særlig interesse knytter sig til udviklingen i *Sverige.* Her har problemerne i forbindelse med bl.a. aktieavancebeskatning været genstand for kommissionsbehandling af Aktie-

vinstutredningen i 1964 og af Realisationsvinstkommittén i 1975.

På baggrund af Aktievinstutredningens betænkning blev der i 1966 gennemført de hidtil gældende regler om aktieavancebeskatning, herunder den såkaldte *skabelonregel*. Reglerne gik i korthed ud på, at fandt afståelse sted inden 2 år efter anskaffelsen, beskattedes hele fortjenesten under sammenlægning med den skattepligtiges øvrige indkomster. Fandt afståelse sted i et af de følgende 3 år, beskattedes kun henholdsvis 75, 50 og 25 pct. af fortjenesten. Fandt afståelse sted efter en besiddelsestid, der oversteg 5 år, kunne fortjenesten efter skabelonreglen opgøres til 10 pct. af afståelsessummen med fradrag af omkostninger.

På grundlag af Realisationsvinstkommitténs betænkning fra 1975 er der imidlertid nu gennemført regler, der også for så vidt angår ældre aktiebesiddelser medfører beskatning af den virkelige fortjeneste.

Udviklingen i Sverige og de nævnte kommissionsarbejder er nærmere gennemgået nedenfor i et afsnit om *udviklingen i Sverige vedrørende beskatning af kapitalgevinster ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer*.

Endelig bringes der nedenfor et kort sammendrag af *den amerikanske diskussion om kapitalvindingsbeskatning*, som den er sammenfattet i en rapport, som i september 1964 blev afgivet til kongressens »Joint Economic Committee«.

Heri belyses kapitalvindingsbeskatningen og de problemer, der knytter sig dertil, dels ud fra økonomiske synspunkter og dels ud fra rimelighedsbetragtninger.

II. Sammenfatning af undersøgelsen.

1. Almindelig sammenfatning af beskatningssystemerne i de undersøgte lande.

Som det første resultat af undersøgelsen kan det konstateres, at der i de undersøgte lande findes regler om beskatning af kapitalgevinster, og at beskatning af avance ved afståelse af aktier er inddraget under disse regler. Derimod er de principper, der er lagt til grund for beskatningen og det omfang, hvori beskatningen gennemføres, forskellige fra land til land, selvom der imellem enkelte af landenes beskatningssystemer er betydelige fælles træk.

Et fælles træk for de undersøgte beskatningssystemer er det således, at *besiddelsestiden*, det vil sige det tidsrum de pågældende aktier er i skatteyderens besiddelse inden de afstås, i det fleste tilfælde tillægges afgørende betydning for den beskatning, der gennemføres.

Besiddelsestiden er således i flere tilfælde afgørende for, om beskatningen af en kapitalgevinst skal ske under sammenlægning med skatteyderens øvrige indkomster, eller om kapitalgevinsten henføres til beskatning efter lempeligere regler. Dette er således tilfældet for alle de undersøgte lande bortset fra *England* og *Canada*, hvor kapitalgevinster skal beskattes efter lempeligere regler, uanset i hvor kort tid de pågældende kapitalgoder har været i den skattepligtiges besiddelse. Det samme er tilfældet i *Norge*.

Besiddelsestidens længde er endvidere i visse lande afgørende for, at beskatningen helt bortfalder efter en bestemt periode. Dette er således tilfældet i *Norge* og *Finland*, hvor beskatningen bortfalder efter en besiddelsestid på 5 år og i *Frankrig*, hvor beskatningen af aktieavancer bortfalder efter en besiddelsestid på 10 år.

En særstilling har *Sverige* indtaget efter de indtil 1. april 1976 gældende regler, idet fortjenesten indenfor en besiddelsestid på op til 5 år blev aftrappet, således at en stadig mindre del af fortjenesten skulle beskattes. Hele fortjenesten var således skattepligtig ved afståelse, der fandt sted mindre end 2 år efter anskaffelsen. Fandt afståelse sted i et af de sidste 3 år indenfor 5 års perioden, fandt der en successiv aftrapning af skattepligten sted, idet henholdsvis 75, 50 og 25 pct. af fortjenesten var skattepligtig.

En særstilling indtager endvidere *Vesttyskland*, hvor alene aktieavancer, der konstateres ved afståelse efter en besiddelsestid på ikke over 6 måneder, beskattes. Beskatningen gennemføres da under sammenlægning af fortjenesten med skatteyderens øvrige indkomster. Dette hænger sammen med, at hovedsynspunktet bag beskatningen er, at kun spekulative fortjenester beskattes.

I opstillingen nedenfor vises, hvorledes der i de undersøgte lande lægges vægt på besiddelsestiden. For illustrationens skyld er Danmark medtaget i denne opstilling:

	Besiddelsestidens længde afgørende for:	
	Beskatning som alm./særlig indkomst*)	Beskatningens bortfald**)
Danmark	2 år	–
Sverige	2 år	–
Norge	0 år	5 år
Finland	–	5 år
U.S.A.	1 år***)	–
England	0 år	–
Canada	0 år	–
Frankrig	1 år	10 år
Vesttyskland	–	6 mdr.

Et andet fælles træk for beskatningen af kapitalgevinster i de fleste af de undersøgte lande er, at *disse fortjenester beskattes lempeligere end skatteyderens øvrige indkomster.*

Den lempeligere beskatning gennemføres enten på den måde, at en særlig skattesats, således som det er tilfældet i Danmark, bringes i anvendelse på de fortjenester, der er konstateret ved salg af de kapitalgoder, der er inddraget under beskatningen. Dette er tilfældet i *Norge,* hvor beskatningen gennemføres med 50 pct., og i *England* og *U.S.A.,* hvor beskatningsprocenten er henholdsvis 30 og 25 (for fortjenester på mere end 50.000 $ dog 35 pct.). I de to sidstnævnte lande har skatteyderen dog mulighed for at vælge fortjenesten beskattet som almindelig indkomst, såfremt en sådan beskatning er lempeligere for ham. I disse tilfælde skal kun 50 pct. af fortjenesten beskattes som almindelig indkomst. Dette gælder dog i *England* kun for fortjenester op til 5.000 £.

En lempeligere beskatning af kapitalgevinster er endvidere i visse af de undersøgte lande gennemført på den måde, at de omhandlede fortjenester nok beskattes under sammenlægning med den skattepligtiges øvrige indkomster, men således at kun en del af de konstaterede fortjenester beskattes.

I *Sverige* beskattes efter de nye regler kun 40 pct. af en opgjort fortjeneste og i *Canada* 50 pct.

I *Frankrig* beskattes i princippet den fulde fortjeneste under sammenlægning med skatteyderens øvrige indkomster. For at afbøde virkningen af progressionen gennemføres beskatningen imidlertid på den måde, at en femtedel af fortjenesten lægges oven i skatteyderens øvrige indkomster, og den på dette grundlag beregnede merskat erlægges herefter med det femdobbelte beløb.

Herudover gælder det i almindelighed, at der er indrømmet de skattepligtige et bundfradrag ved beskatningen, således at kun kapitalgevinster af en vis størrelse inddrages under beskatning.

Med hensyn til beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier og tilsvarende værdipapirer, knytter der sig særlige problemer til spørgsmålet om, hvorledes de *skattepligtige fortjenester og tab skal opgøres.* De undersøgte lande fordeler sig her i 2 grupper nemlig i lande, hvor beskatningen er baseret på en opgørelse af den virkelige fortjeneste på det afståede værdipapir, og i lande, der - som det er tilfældet i Danmark - lægger vægt på en opgørelse af den forholdsmæssige fortjeneste, der falder på den afståede aktie.

Til de førstnævnte lande hører *Norge, Finland, Vesttyskland, Frankrig* og som altovervejende hovedregel *U.S.A.*

I de tilfælde, hvor skatteyderen ikke kan identificere, fra hvilken post aktier de afståede værdipapirer hører, falder man i disse lande tilbage på reglen om »first in-first out«, således at de først anskaffede værdipapirer i beskatningsmæssig henseende også anses for de først afståede.

Til de lande, der lægger vægt på en forholdsmæssig opgørelse af fortjenesten hører *England* og *Canada,* og det samme er tilfældet i *Sverige* for så vidt angår de nye beskatningsregler.

På et enkelt punkt afviger såvel de engel-

*) Hvor der er anført 0 år betyder det, at man i de pågældende lande beskatter alle kapitalgevinster med en særlig lempelig beskatning. Markeringen - for Finland og Vesttyskland betyder, at man i disse lande beskatter kapitalgevinster som andre indkomster.

**) Markeringen - betyder, at man ikke i de pågældende lande har en sådan begrænsning af skattepligten.

***) Den anførte besiddelsestid på 1 år gælder fra og med 1978. Til og med beskatningsåret 1975 var den for beskatningen afgørende besiddelsestid 6 måneder, men i 1975 blev der gennemført ændringer i reglerne, således at perioden frem til 1978 gradvis udvides til 1 år. I 1976 blev perioden således udvidet fra 6 måneder til 8 måneder og i 1977 til 10 måneder.

ske som de svenske regler dog fra de danske regler om beregning af den gennemsnitlige anskaffelsessum. Efter de danske regler indgår som bekendt samtlige aktier i et og samme selskab i den skattepligtiges besiddelse i opgørelsen af den gennemsnitlige anskaffelsessum, uanset at aktierne i selskabet kan være af forskellig slags og forsynet med forskellige rettigheder. Da aktierne i samme selskab derfor kan være undergivet en forskellig kursudvikling, skal der ved delvis afståelse af aktier i samme selskab foretages en fordeling af anskaffelsessummen på de afståede og de i behold værende aktier på grundlag af aktiernes kursværdi på afståelsestidspunktet.

I *England* har man løst dette problem på den måde, at kun aktier af samme slags, det vil sige aktier, der på børsen behandles under ét, indgår i den forholdsmæssige fordeling af anskaffelsessummen. Har en skattepligtig således aktier i samme selskab med forskellige rettigheder, f.eks. A- og B-aktier, behandles de hver for sig på den måde, at de indgår i hver sin »pool«.

Ved fondsemissioner og tildeling af tegningsretter, hvorunder der tilfalder aktionæren aktier, der ikke er af samme slags som de aktier, der danner grundlag for tildelingen, fordeles anskaffelsessummen for de ældre aktier imellem de ældre aktier og de nyerhvervede aktier på grundlag af aktiernes kursværdi ved fondsemissionen eller nytegningen

I *Sverige* indgår aktier »af samme slags« i opgørelsen af den samlede anskaffelsessum. Med aktier af samme slags forstås aktier i et og samme aktieselskab, uanset om der er tale om aktier med samme rettigheder eller ej.

Efter de svenske regler ser man således bort fra mindre kursdifferencer imellem forskellige aktieklasser, og hovedreglen er derfor, at man ved beregningen af aktiernes anskaffelsessum fordeler den sammenlagte anskaffelsessum for hele aktiebesiddelsen på antallet af aktier ved salgstidspunktet, idet man overlader det til den skattepligtige selv at afgøre, hvilke aktier i det samme selskab, der skal sammenlægges i en sum.

Endvidere gælder der i *Sverige* en særregel om beregning af anskaffelsessummen for børsnoterede aktier som alternativ til reglen om beregning af den gennemsnitlige anskaffelsessum. Som anskaffelsessum for ældre aktier som noteres på børsen, kan således anvendes et beløb, der svarer til halvdelen af afståelsessummen med fradrag af omkostningerne i forbindelse med afståelsen. Kan den skattepligtige sandsynliggøre, at en beregning efter gennemsnitsmetoden fører til en højere anskaffelsessum, skal denne metode anvendes. Er det dog på den anden side åbenbart, at beregning af anskaffelsessummen efter gennemsnitsmetoden fører til et lavere beløb, skal det laveste beløb lægges til grund for opgørelsen af fortjenesten.

Endelig skal det nævnes, at en gennemsnitlig opgørelse af anskaffelsessummen også anvendes i *U.S.A.* Dette gælder dog kun i visse særlige tilfælde, hvor for eksempel aktier af forskellig værdi er erhvervet ved en ombytning af aktier i forbindelse med en reorganisering eller lignende af et selskab.

Det er endvidere karakteristisk for de undersøgte beskatningssystemer, at *retten til at fratrække tab,* der opstår ved realisation af kapitalgoder, er begrænset på forskellig måde.

I *U.S.A.* og *Canada* kan tab således kun i begrænset omfang fradrages i den skattepligtiges øvrige indkomster, idet tabene som hovedregel henvises til udligning i tilsvarende fortjenester, der opstår i det samme beskatningsår. Kan tabet ikke udnyttes fuldt ud på denne måde, kan kapitaltab på indtil 1000 $ fratrækkes i den skattepligtiges øvrige indkomster.*). Har skatteyderen herefter uudnyttede tab, findes der dog regler, der tillader tabet udnyttet i tidligere års indkomster ved hjælp af en carry-back regel eller i de efterfølgende års indkomster.

I de øvrige undersøgte lande kan tab, der opstår ved realisation af kapitalgoder, kun udlignes i tilsvarende fortjenester, der opstår i det samme beskatningsår, idet der dog i de fleste tilfælde findes muligheder for at overføre ikke udnyttede tab til de følgende beskatningsår.

I *Vesttyskland* kan et tab dog kun fratrækkes i tilsvarende fortjenester, der opstår indenfor det samme beskatningsår.

Udover disse almindelige begrænsninger i retten til at fradrage tab ved salg af kapital-

*) Grænsen på 1.000 $ var dog sidste gang gældende for 1975. I 1976 er grænsen forhøjet til 2.000 $, i 1977 til 3.000 $ og for de følgende beskatningsår er grænsen fastsat til 4.000 $, som således første gang er gældende i 1978.

goder gælder der for så vidt angår aktier og lignende værdipapirer særlige regler om begrænsning af tab, der opstår ved afhændelse til nærtstående personer. Dette er således tilfældet i for eksempel *Norge.*

I forbindelse med spørgsmålet om opgørelse af fortjenesten ved salg af aktier knytter der sig særlig interesse til spørgsmålet om, hvorvidt der ved opgørelsen af den skattepligtige del af fortjenesten tages hensyn til *den almindelige værdiforringelse,* inflationen.

I de undersøgte lande finder der i de gældende beskatningssystemer kun indeksregulering af fortjenesten sted i Frankrig. Reguleringen sker som en egentlig indeksregulering af den skattepligtiges anskaffelsesomkostninger, idet disse forhøjes med et årligt beløb, der fastsættes på grund af et forbrugerprisindeks.

Endvidere har en komité i *Finland* fremlagt et forslag som indebærer en skematisk indeksopregning af anskaffelsesomkostningerne i forbindelse med beregningen af de skattepligtige fortjenester ved salg af aktier.

Udover disse tilfælde tages der ikke i de undersøgte lande hensyn til værdiforringelsen i forbindelse med opgørelse af den skattepligtige fortjeneste heller ikke i de tilfælde, hvor beskatningen i princippet er ubegrænset i tid.

Det kan i den forbindelse nævnes, at Realisationsvinstkommittén i *Sverige* under udformningen af sit forslag om ændrede regler om beskatning af aktieavancer har overvejet det rimelige i at gennemføre en vis indeksregulering af anskaffelsesomkostningerne, men at man har undladt dette af praktiske grunde.

I den forbindelse har kommittén fremhævet, at i de systemer til beskatning af fortjeneste ved salg af værdipapirer, som anvendes i de forskellige lande, tages hensyn til forringelsen af pengeværdien ikke på anden måde, end at kun en vis andel af den virkelige fortjeneste beskattes, når det gælder værdipapirer, som har været i den skattepligtiges besiddelse igennem længere tid.

2. *Udviklingen i Sverige vedrørende beskatning af kapitalgevinster ved afståelse af aktier o.lign. værdipapirer.*

a. Aktievinstutredningen — 1965.

I 1964 nedsattes en kommission - Aktievinstutredningen - med henblik på at overveje reglerne om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

Baggrunden for kommissionens nedsættelse var de kraftige kursstigninger på det svenske aktiemarked, som fandt sted i efterkrigstiden. I efterkrigstiden frem til udgangen af 1963 steg børskurserne på svenske aktier således med et gennemsnit på ca. 230 pct., medens forbrugerindekset i samme tidsperiode steg med ca. 95 pct.

De gældende regler for beskatning ved salg af aktier, hvorefter fortjenester var skattefri, blot aktierne havde været i den skattepligtiges besiddelse i mindst 5 år, blev anset for at bidrage til at forstærke tendenserne til kursstigning ved at øge efterspørgslen efter aktier.

På denne baggrund blev det anset for ønskeligt, at reglerne om beskatning af fortjeneste ved afståelse af aktier blev taget op til overvejelse. Efter de direktiver, der blev givet for Aktievinstutredningens arbejde, skulle denne sigte på at fremlægge forslag til beskatningsregler, som var egnede til at dæmpe tendenserne til overkurser på aktiemarkedet, samt til at forøge bevægeligheden på aktiemarkedet, uden at korttidsspekulationer blev opmuntret. Endvidere skulle beskatningen udformes således, at realiserede værdistigningsgevinster i rimeligt omfang blev gjort til genstand for beskatning, uanset besiddelsestidens længde.

Efter det forslag til nye regler om beskatning af aktiegevinster, som blev fremlagt af Aktievinstutredningen i dens betænkning om aktievinsters beskatning*) skulle aktier, uanset om de var børsnoterede eller ej, være genstand for en skærpet kapitalvindingsbeskatning. Det samme skulle gælde for andele i aktiefonde og lignende, delbeviser og tegningsretter samt andre rettigheder, der kunne sidestilles med aktier.

Forslaget gik ud fra, at beskatningsreglerne skulle udgøre en del af den almindelige indkomstbeskatning. Fortjenesten skulle opgøres som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen - med fradrag af alle omkostninger - og sammenlægges med den skattepligtiges øvrige indkomster, således at fortjenesten for personer blev un-

*) Statens Offentliga Utredningar 1965: 72.

dergivet progressiv indkomstbeskatning. Beskatningen skulle indtræde uden hensyn til besiddelsestidens længde, og hvor en person afstod aktier, som han havde erhvervet ved arv eller gave, skulle fortjenesten eller tabet beregnes med udgangspunkt i arveladerens eller giverens anskaffelsessum.

Fortjeneste ved afståelse af aktier, som havde været i den skattepligtiges besiddelse i mindre end 2 år, skulle i sin helhed medregnes til den skattepligtige indkomst. Havde aktierne været i den skattepligtiges besiddelse i to år eller mere, skulle kun 30 pct. af fortjenesten medregnes til indkomsten.

Imidlertid forudså Aktievinstutredningen, at der for mange skatteydere kunne opstå betydelige vanskeligheder med at fremskaffe oplysninger om anskaffelsessummen for solgte aktier, særligt i de tilfælde, hvor aktierne var erhvervet ved arv eller gave, eller ved fondsemissioner og udnyttelse af tegningsretter. Som et alternativ til beskatningen af den virkelige fortjeneste blev der derfor foreslået en *skabelon-metode,* der skulle anvendes ved opgørelsen af fortjenester ved afståelse af aktier efter mere end 2 års besiddelsestid. Skabelonmetoden skulle bestå i, at skatteyderen, *som skattepligtig kapitalgevinst skulle medregne 10 pct. af afståelsessummen efter fradrag af omkostningerne ved afståelsen.*

Efter forslaget skulle den skattepligtige selv kunne vælge en beskatning efter den førstnævnte regel eller efter skabelonmetoden.

Opstod der ved afståelsen tab, skulle dette kun kunne fratrækkes i fortjenester, der var opstået i samme beskatningsår. Tab i et år skulle således ikke kunne modregnes i realisationsforjenester i et andet år.

De foreslåede regler blev imidlertid gennemført således, at den af Aktievinstutredningen foreslåede *alternative skabelonmetode blev gjort til hovedreglen.* Fortjeneste ved afståelse af aktier, andele og lignende værdipapirer, som havde været i den skattepligtiges besiddelse i mere end 5 år, skulle herefter fastsættes til 10 pct. af afståelsessummen efter fradrag af omkostningerne ved afståelsen og med et bundfradrag på 500 kr. pr. år. Kunne den skattepligtige dokumentere, at der ikke ved afståelsen var opstået nogen fortjeneste, eller denne ikke oversteg 5 pct. af afståelsessummen, skulle der dog ikke finde beskatning sted.

Den valgte skabelonmetode medførte, at et salg af 5-års aktier ikke var fradragsberettiget, selv om et tab kunne dokumenteres. Kun ved afståelse af aktier indenfor 5 år efter anskaffelsestidspunktet skulle beskatningen baseres på en opgørelse af den virkelige fortjeneste såvel som det virkelige tab, d.v.s. på forskellen mellem anskaffelsessummen og afståelsessummen.

De omtalte regler fik virkning for alle afståelser af aktier o.lign. værdipapirer, der fandt sted den 1. juli 1966 og senere.

b. Realisationsvinstkommittén - 1970.

1°. Baggrunden for det nye kommissionsarbejde.

Efter at der var gennemført nye regler om beskatning af kapitalgevinster ved afståelse af aktier o.lign. værdipapirer, blev der i Sverige i 1967 gennemført nye regler om beskatning af fortjeneste ved salg af fast ejendom.

De løsninger, man fandt frem til med hensyn til beskatning af kapitalgevinster af de forskellige aktivgrupper, var imidlertid forskelligt udformede. Beskatningen var i begge tilfælde ubegrænset i tid, men medens der for aktier m.v. blev gennemført den såkaldte skabelonmetode, blev der for fast ejendom lagt vægt på beskatning af den virkelige fortjeneste.*)

*) Fortjeneste ved salg af fast ejendom beskattedes efter reglerne fra 1967 i sin helhed, såfremt ejendommen blev afstået mindre end 2 år efter anskaffelsen. Havde ejendommen været i den skattepligtiges besiddelse i 2 år eller mere, beskattedes kun 75 pct. af fortjenesten. Fortjenesten opgjordes som forskellen mellem anskaffelsessummen og afståelsessummen, idet anskaffelsessummen dog blev reguleret med et årligt beløb, der fastsattes på grundlag af et forbrugerprisindeks og leveomkostningsindeks med 1914 som basisår. Eventuelle forbedringsudgifter på mindst 3.000 kr. pr. år kunne tillægges anskaffelsessummen og blev undergivet den samme indeksregulering.

Havde den faste ejendom i hovedsagen været anvendt til boligformål kunne den skattepligtige fra fortjenesten fratrække et beløb på 3.000 kr. for hvert påbegyndt kalenderår, hvori ejendommen havde været anvendt til boligformål.

I tilfælde af tvangsafståelser, som f.eks. ekspropriation, fandtes der muligheder for henstand med beskatningen af den indvundne fortjeneste.

Ved gennemførelsen af de to reformer stod det klart, at der var visse ulemper forbundet med, at fortjenester ved salg af fast ejendom og aktier o.lign. værdipapirer beskattedes efter to forskellige principper.

Med henblik på at søge en samordning gennemført blev Realisationsvinstkommittén nedsat. Det var således kommitténs opgave at beskæftige sig både med reglerne vedrørende fast ejendom og aktier m.v.

For så vidt angår aktieavancebeskatningen blev det fremhævet, at skabelonmetoden har den fordel at være forholdsvis enkel. Derimod kan der rettes indvendinger imod systemet, således bl.a. at skabelonbeskatningen ved realisation efter længere tids besiddelse ikke fører til beskatning af den virkelige fortjeneste. Skabelonmetoden kan i særlige tilfælde føre til beskatningsresultater, der virker stødende.

På aktieavancebeskatningens område blev det derfor Realisationsvinstkommittén's opgave at undersøge mulighederne for i større udstrækning af knytte beskatningen til den virkelige fortjeneste. Herunder måtte det overvejes, om andre metoder end skabelonmetoden var bedre egnet til at fremme bevægeligheden på aktiemarkedet, som havde været et af hovedformålene med reformen fra 1966.

2°. Kommitténs overvejelser.

Som det er nærmere omtalt ovenfor havde allerede Aktievinstutredningen i sin betænkning foreslået en aktieavancebeskatning hvilende på en opgørelse af den virkelige fortjeneste suppleret med den såkaldte skabelonbeskatning. Ved gennemførelsen af Aktievinsutredningens forslag blev skabelonmetoden imidlertid gennemført som lovens hovedregel. Begrundelsen herfor var bl.a., at vanskelighederne ved at beregne den virkelige blev fortjeneste blev anset for at være for store.

Realisationsvinstkommittén fremhæver, at vanskelighederne ved en i tid ubegrænset aktieavancebeskatning ikke ligger på indtægtssiden eftersom afståelsessummen altid kendes, men at det er de i afståelsessummen fradragsberettigede omkostninger, der fører til vanskeligheder ved opgørelse af fortjenesten. Dette gælder specielt den væsentligste post nemlig de solgte aktiers anskaffelsessum.

Sædvanligvis bør man kunne regne med, at den skattepligtige kender og kan dokumentere anskaffelsessummen for aktier, som er anskaffet ved køb, bytte eller på tilsvarende måde. Er de oprindelige erhvervelser imidlertid forøget ved fondsemissioner eller ved udnyttelse af tegningsrettigheder, kompliceres resultatopgørelsen. I sådanne tilfælde skal de erhvervede aktier anses for anskaffet samtidig med den oprindelige aktiepost.

Udnytter aktieejeren ikke de tildelte tegningsrettigheder, men sælger dem, er dette et salg, som falder ind under aktieavancebeskatningen, og som kræver en opgørelse af den virkelige fortjeneste. Skatteyderen må derfor selvangive salg af tegningsretter, som om det var en afståelse af de tidligere anskaffede aktier.

Disse vanskeligheder fandtes også i det svenske beskatningssystem før 1966, men vanskelighedernes forøges, når der er tale om regler, som forudsætter en aktieavanceopgørelse ved afståelse af aktier, som har været i skatteyderens besiddelse i mere end 5 år.

Hertil kommer, at man ved overgang til en i tiden ubegrænset avancebeskatning baseret på den virkelige fortjeneste, må regne med et betydeligt forøget antal skattepligtige afståelser af aktier. Endvidere kan der efter anskaffelsen hengå lang tid før en skattepligtig afståelse finder sted.

Det gælder derfor for den skattepligtige om at have adgang til oplysninger om tidspunktet for hvert enkelt aktiekøb og om anskaffelsessum og omkostninger m.v. Selv med adgang til sådanne oplysninger, som det bør være i aktiejerens egen interesse at skaffe sig, vil selve opgørelsen af fortjenesten ved en afståelse kunne være forbundet med betydelige vanskeligheder.

At de praktiske vanskeligheder ved en aktieavancebeskatning, der bygger på den virkelige fortjeneste, imidlertid kan overvindes vises af, at man for eksempel i USA - således som det også er tilfældet her i landet - har en beskatning, som forudsætter, at den virkelige fortjeneste kan opgøres. Såfremt man af forskellige grunde anser det for væsentligt, at aktieavancebeskatningen bygger på den virkelige fortjeneste, bør kontrolmæssige og administrative vanskeligheder ikke udgøre

nogen afgørende hindring. At fortjenesten i visse tilfælde ikke kan beregnes nøjagtigt uden at undersøge tilgængelige oplysninger om anskaffelsesværdier og fonds og nyemissioner udgør ikke tilstrækkelig grund til at afvise beskatningssystemet.

Efter Realisationsvinstkommitténs opfattelse må det fra et principielt synspunkt være rigtigt, at beskatningen rammer den virkelige fortjeneste, og under hensyn hertil har man udformet et system, der tager sigte på at lette beregningen af anskaffelsessummen ved aktiesalg.

3. Realisationsvinstkommitténs forslag.

Realisationsvinstkommitténs forslag indebar i princippet, at aktieavancebeskatningen bygges på den faktiske fortjeneste. Aktier, der afstås inden 2 år efter anskaffelsen blev foreslået beskattet fuldt ud, medens fortjenesten ved salg af aktier, som afstås 2 år eller mere efter anskaffelsen, blev foreslået beskattet på den måde, at 30 pct. af fortjenesten skulle udgøre den skattepligtige aktieavance.

Med hensyn til spørgsmålet om beregning af anskaffelsessummen for børsnoterede aktier, herunder aktier anskaffet ved fonds- og nyemissioner, foreslog Realisationsvinstkommittén gennemført et system med *gennemsnitsberegning af anskaffelsesomkostningerne* for ældre aktiebesiddelser, d.v.s. et system, der i hovedtræk svarer til de danske regler.

Et sådant system rejser imidlertid særlige vanskeligheder, ved beregning af anskaffelsesomkostninger for aktier i børsnoterede selskaber, når fonds og nyemissioner er forekommet.

Under hensyn hertil har Realisationsvinstkommittén undersøgt, om skabelonreglen eller en tilsvarende forenklet regel kunne udformes, således at den fører til mere rimelige beskatningsregler i de tilfælde, hvor den anvendes. Kommittén har imidlertid ikke fundet, at dette var muligt. Hvorledes en skabelonregel end udformes, får den den virkning, at en beskatning af den faktiske fortjeneste vil blive for hård. Reglen kan heller ikke anvendes, når det drejer sig om beregning af fradragsberettigede tab.

Kommittén fandt imidlertid, at vanskelighederne ved at gennemføre aktieavancebeskatning på grundlag af en gennemsnitsberegning af anskaffelsesomkostningerne, kan løses.

Ved overgangen til det nye beskatningssystem kan anskaffelsessummen for en skatteyders aktiebesiddelse opgøres, og i princippet skal de faktiske anskaffelsesomkostninger lægges til grund.

For så vidt angår ældre aktiebesiddelser foreslog kommittén, at for aktier, som noteres på børsen, og som er anskaffet 5 år eller længere tid forud for det beskatningsår, for hvilket de nye regler skal finde anvendelse, skal anskaffelsessummen fastsættes til ²/₃ af den formueværdi, hvortil aktien skulle optages på selvangivelsen ved den nærmest foregående ligning.

For så vidt angår aktier i ikke børsnoterede selskaber, d.v.s. som regel aktier i hovedaktionærselskaber, blev hele formueværdien foreslået medregnet som anskaffelsessum, når aktierne ved overgangen til de nye regler havde været i den skattepligtiges besiddelse i 5 år eller mere.

Der var dog her kun tale om en hjælperegel, som skulle finde anvendelse i tilfælde, hvor de faktiske anskaffelsesomkostniger ikke kunne oplyses. Det skulle derfor stå den skattepligtige frit at anvende hjælpereglen eller fremskaffe oplysninger om den faktiske anskaffelsessum.

Realisationsvinstkommitténs forslag gik herefter ud på, at anskaffelsessummen for aktier af samme slags, som den skattepligtige har besiddet i 2 år eller længere tid, sammenlægges i én anskaffelsessum. Når en aktie derefter afstås, er anskaffelsessummen lig med summen af anskaffelsessummen for samtlige aktier, som indgår i gruppen, divideret med antallet af aktier ved salgstidspunktet.

Denne beregningsmetode skulle dog kun gælde for aktier, som den skattepligtige har haft i sin besiddelse i mere end 2 år.

For så vidt angår aktier, som den skattepligtige har haft i kortere tid end 2 år, må oplysninger om anskaffelsestidspunkt og anskaffelsessum opbevares, og ved afståelse inden udløbet af 2- årsperioden, beskattes den skattepligtige af den direkte fortjeneste på aktien.

Når de to år er udløbet, lægges anskaffelsesomkostningerne for aktien til summen af anskaffelsesomkostningerne for aktier, som skatteyderen har haft i mere end 2 år, og fortjenesten ved senere salg beregnes derefter

på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsessum.

Med aktier af samme slags forstod kommittén aktier i samme selskab. Under hensyn til, at aktierne i samme selskab kan være bærere af forskellige rettigheder, som f.eks. **med** hensyn til udbytte, stemmeret og lignende, fandt kommittén, at man kunne bortse fra mindre kursdifferencer. Hovedreglen blev derfor, at man ved beregning af aktiernes anskaffelsessum fordeler den sammenlagte anskaffelsessum for hele aktiebeholdningen efter antallet af aktier på salgstidspunktet.

Når der således indgår aktier med forskellige rettigheder i den gennemsnitlige anskaffelsessum, kan det forekomme, at aktier med forskellige rettigheder er genstand for en uensartet kursudvikling. Dette kan føre til, at aktieejeren ved en afståelse bliver beskattet, selv om han i virkeligheden har lidt et tab, eller at aktieejeren undgår beskatning, selv om der i virkeligheden er tale om en fortjeneste. En sådan konsekvens af reglerne mente man dog at kunne godtage.

Realisationsvinstkommitténs forslag om gennemsnitsberegning af anskaffelsesomkostningerne for ældre aktiebesiddelser skulle være obligatorisk for alle skattepligtige, og for alle slags aktier.

For så vidt angår *tegningsretter* og delbeviser foreslog Realisationsvinstkommittén, at den skattepligtige fortjeneste eller tab skulle udgøre det for tegningsretten oppebårne beløb formindsket med så stor en del af anskaffelsessummen for de gamle aktier, som kunne henføres til tegningsretten. Denne andel af anskaffelsessummen skulle beregnes forholdsmæssigt som så stor en del af den oprindelige anskaffelsessum, som svarer til forholdet imellem tegningsrettens værdi og den samlede værdi af aktien, inclusive tegningsretten.

Fortjenesten ved salg af tegningsretter skulle dog også kunne opgøres efter en *skabelonregel* som 10 pct. af den opnåede afståelsessum for tegningsretten efter fradrag af omkostninger ved salget. Ved salg af tegningsretter vedrørende aktier, som den skattepligtige har haft i besiddelse i kortere tid end 2 år, skulle den skattepligtige fortjeneste på tegningsretten dog udgøre 1/3 af afståelsessummen.

Realisationsvinstkommittén foreslog ikke særlige regler om *indeksregulering* af anskaffelsessummen for aktier.

Når det gælder beskatningen af fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer måtte kommittén tage hensyn til, at beskatningen om muligt måtte være så afbalanceret, at den ikke direkte påvirker valget imellem investeringer i værdipapirer og i fast ejendom, hvor anskaffelsessummen er genstand for indeksregulering. Denne afbalancering kunne dog efter kommitténs mening lige så vel foretages ved fastsættelsen af den andel af den virkelige fortjeneste, der skulle optages til beskatning ved aktiesalg.

Selv om man skulle anse en indeksregulering af anskaffelsessummen for rimelig, også når det drejer sig om at beregne fortjenesten ved salg af værdipapirer, fandt kommittén, at praktiske synspunkter taler stærkt imod et sådan system.

Kommittén har her henvist til, at i de systemer for beskatning af fortjeneste ved salg af værdipapirer, som anvendes i andre lande, tages der ikke hensyn til forringelsen af pengeværdierne på anden måde, end ved at kun en vis andel af den virkelige fortjeneste beskattes, når det drejer sig om værdipapirer, som har været i den skattepligtiges besiddelse igennem længere tid.

Realisationsvinstkommittén har endelig beskæftiget sig med spørgsmålet om den skattemæssige behandling af *konvertible obligationer* og optionsret til nytegning af aktier.

Efter svensk praksis ligestilles konvertering af obligationer til aktier med afståelse af obligationerne. Da et konvertibelt gældsbrev indeholder en ret for ejeren til helt eller delvis at ombytte sin fordring efter gældsbrevet med aktier i selskabet, bør denne ombytning efter kommitténs opfattelse ikke medføre kapitalvindingsbeskatning.

Man foreslog derfor, at skattepligtig fortjeneste eller tab ikke skal opgøres, når et konvertibelt gældsbrev ombyttes til en aktie. Aktien skal til gengæld anses for anskaffet på det tidspunkt, hvor gældsbrevet erhvervedes, og anskaffelsessummen for aktien fastsættes til anskaffelsessummen for gældsbrevet tillige med eventuel kontant betaling ved ombytningen.

Tilsvarende skattemæssig behandling blev foreslået for så vidt angår udnyttelse af en optionsret til nytegning af aktier.

3. Den amerikanske diskussion om kapitalvindingsbeskatning.

De amerikanske regler om kapitalvindingsbeskatning har siden deres gennemførelse været stærkt omdiskuteret i den almindelige skattedebat. De synspunkter som er fremkommet er i store træk sammenfattet i en rapport som i september 1964 blev afgivet til kongressens »Joint Economic Committee« af dens sekretariat. Rapporten indeholder en række synspunkter vedrørende kapitalvindingsbeskatning som også er af interesse i forbindelse med overvejelser om eventuelt ændrede danske regler om beskatning af aktieavancer, og en sammenfatning af rapporten bringes derfor nedenfor gengivet i oversættelse fra det sammendrag af den amerikanske rapport, som findes i den ovenfor omtalte svenske betænkning om aktievinsters beskatning*):

Indledningsvis konstateres det i rapporten, at de nævnte beskatningsregler kritiseres både ud fra økonomiske synspunkter og under henvisning til rimelighedsbetragtninger. Fortalerne for en mere liberal behandling hævder, at de gældende regler udgør en væsentlig forhindring for investeringsmidlernes bevægelighed. Dertil kommer, at de gældende bestemmelser ikke gør tilstrækkelig forskel imellem kapitalfortjenester og -tab og almindelige indkomster og tab. På den anden side står de som mener, at den nuværende lempeligere behandling af kapitalgevinster skal ophæves eller begrænses. De mener, at forskellene imellem kapitalgevinster og almindelig indkomst ikke er sådanne, at de motiverer en sådan lempeligere behandling. De hævder videre, at problemet med kapitalens bevægelighed overdrives, og at problemet, i det omfang hvori det eksisterer, i det væsentlige kan løses ved at ændre de gældende regler, således at man beskatter fortjeneste, som fremkommer, når ejendomsretten overføres til en anden igennem gave eller på grund af dødsfald.

Herefter omtaler rapporten de fremførte økonomiske synspunkter og rimelighedsbetragtninger hver for sig. Herom anføres følgende.

Økonomiske synspunkter.

Hvad de økonomiske synspunkter angår ligger problemets tyngdepunkt deri, at kapitalgevinsterne beskattes, når de realiseres. Dette er noget, som den skattepligtige selv har herredømmet over. Afgørende for hans valg er enten et ønske om i fremtiden at oppebære en forventet større fortjeneste eller et ønske om umiddelbart at tilegne sig den nuværende værdi af en sådan fremtidig indkomst. En sådan valgmulighed har den skattepligtige i almindelighed ikke, når det drejer sig om almindelig indkomst, som jo beskattes samtidig med at den oppebæres. Beskatningen af kapitalgevinster, når de realiseres, har derfor den virkning, at den reducerer den nuværende værdi af den fremtidige indkomst, d.v.s. den realiserede kapitalfortjeneste. Beskatningen er følgelig egnet til at påvirke den skattepligtige således, at han foretrækker at beholde sine aktiver for at udnytte deres forventede fremtidige afkast.

Styrken af denne påvirkning gør sig givetvis gældende med forskellig styrke hos forskellige investorer. Ofte er andre faktorer end skattemæssige afgørende. Alt andet lige indebærer imidlertid skattefaktoren, at den som ejer et kapitalaktiv af værdi ikke vil sælge eller ombytte det og dermed realisere fortjenesten, medmindre han enten har fundet et investeringsalternativ, som er tilstrækkeligt fordelagtigt til at opveje skatten og de andre omkostninger i forbindelse med ombytningen, eller han venter et så stort fald i markedsværdien på det aktiv, som han i øjeblikket ejer, at værdifaldet mindst svarer til nedsættelse af fortjenesten, som beskatningen medfører.

Jo højere skattesatsen er, desto stærkere bliver den effekt, med hvilken beskatningen modvirker lysten til at foretage omplaceringer. I lighed hermed hævder fortalerne for en mere liberal behandling af kapitalgevinster, at en nedsættelse af skattesatsen skulle være egnet til i betydeligt omfang at frigøre sådanne midler, som på grund af beskatningen er blevet »indefrosne« i investeringsmæssig forstand**).

Det er gjort gældende, at problemet med

*) Det her citerede afsnit fra den amerikanske rapport (The Federal Tax System: Facts and Problems, 1964) findes på side 74-79 i den svenske betænkning om aktievinsters beskatning (Statens offentliga utredningar 1965: 72).

**) I denne forbindelse kan det nævnes, at efter en for børsen i New York foretaget beregning, som

(fortsættes)

de »indefrosne« investeringer er blevet særligt tilspidset under hensyn til den store almindelige værdistigning, som er indtruffet igennem de sidste 25 år. Denne værdistigning afspejler både prisstigningerne og den fortsatte vækst i den økonomiske aktivitet. Dette indebærer følgelig, at afståelse og ombytning af kapitalgoder med stor sandsynlighed skulle indebære realisation af meget store kapitalgevinster regnet i penge, hvilket skulle medføre skattepligt for meget store beløb. Man har ment, at mere liberale regler om kapitalvindingsbeskatning skulle være egnet til at opmuntre den risikovillige kapital til at søge andre investeringer. Såfremt den nu »indefrosne« kapital skulle satses på mere risikofyldte projekter, skulle dette stimulere de potentielle investorer med middelindkomster til at forøge deres værdipapirbeholdning særlig af mindre risikoprægede værdipapirer, som skulle kunne blive tilgængelige, såfremt de nuværende fastlåste investeringer blev overflyttet til mere risikoprægede investeringer.

De som anbefaler en mere liberal behandling af kapitalgevinster hævder videre ifølge rapporten, at det nuværende system bidrager til at fremme økonomisk instabilitet. Ved stigende priser er der tendens til at investorer forøger prisen på deres kapitalgoder endnu mere for at få dækning for den skat, som må betales ved omplacering. Kapitalgoderne unddrages derfor markedet med større knaphed og følgelig yderligere prisstigninger til følge. Ved prisfald gælder det omvendte. Resultatet af det hele bliver, at prissvingningerne accentueres.

Modstanderne af en lempeligere behandling af kapitalgevinster mener for deres vedkommende, at det nuværende systems låsningseffekt overdrives betydeligt. Beskatningen af kapitalgevinster er kun en af de mange faktorer, som indvirker på vurderingen af en overdragelse. Analyser og statistiske oplysninger synes at bekræfte, at låsningseffekten ikke er så stor.

Fra anden side gøres det gældende, at en omstændighed som væsentligt bidrager til låsningseffekten er, at kapitalgevinsterne ikke indkomstbeskattes, når aktiverne overføres til en anden igennem gave eller på grund af dødsfald. Dertil kommer, at anskaffelsesværdien ved afståelse af aktiver, der er erhvervet ved arv, er aktivernes værdi ved dødsfaldet. Den omstændighed, at værdistigningen i den skattepligtiges levetid forbliver ubeskattet, såfremt denne beholder aktiverne til sin død, er en alvorlig hindring mod afståelse af kapitalgoder særligt blandt ældre personer. Med hensyn hertil mener man, at problemet med låsningseffekten i det væsentlige kunne elimineres, såfremt man indførte en beskatning af urealiserede kapitalgevinster ved dødsfald eller gave eller, som alternativ hertil om arvingerne kunne overtage den afdødes indgangsværdi på tilsvarende måde som gavenydere ved gave.

Fortalerne for kapitalvindingsbeskatning hævder videre, at betydningen af skattebelastningen fejlbedømmes af modstanderne. Investeringerne kan inddeles i to kategorier. Den ene omfatter dem, som er mere indrettede på et jævnt afkast (»income- and security-minded«), og som søger at afbalancere det løbende afkast af investeringerne imod tabsrisikoen. Denne kategori af investorer er mindre interesserede i de muligheder for værdistigning, som deres investeringer frembyder. For dem er beskatningen åbenbart ikke af så stor betydning for deres investeringsbeslutning, selvom bestemmelserne om tabsfradrag indvirker herpå. Den anden kategori af investorer er den, som i første række er inspireret af værdistigningerne. For denne gruppe er den lempelige behandling af langtidsfortjenester en vigtig faktor, som bidrager til at fremme udbyttet af mere konservative invsteringer i modsætning til mere spekulationsprægede investeringer. Derfor mener man, at de nuværende bestemmelser ikke er nogen hindring imod kapitalens bevægelighed. En væsentlig lempelse af den nuværende liberale kapitalvindingsbeskatning skulle ikke i nogen særlig grad påvirke den sidste gruppes villighed til at foretage omplaceringer.

baserede sig på en i 1960 foretaget opinionsundersøgelse iblandt 1.100 aktieejere i de fleste stater, kunne en nedsættelse af den daværende maksimumskat fra 25 pct. til 12,5 pct. for hele landet beregnes at ville føre til frigivelse af en 5 gange større kapital end ellers (15,8-78 milliarder dollars) med forøgede skatteindtægter på 1,5 milliarder dollars. En nedsættelse af skatten fra 25 pct. til 20 pct. kunne forventes at ville føre til en 3 gange så stor kapital som ellers (15,8-45 milliarder dollars) med en forøgelse af skatteindtægterne på 1,4 milliarder dollars. De interviewede aktieejeres aktiebesiddelse beregnedes til at have en værdi på næsten 63 mill. dollars incl. en urealiseret værdistigning på over 25 mill. dollars.

Videre påpeges det, at enhver mere betydningsfuld effekt af en yderligere liberalisering af reglerne om kapitalvindingsbeskatning på størrelsen af udbuddet af kapitalgoder skulle blive af kort varighed. Den frigørende effekt ville hovedsageligt blive en engangsforeteelse, såfremt der ikke blev foretaget yderligere skattenedsættelser. En mere væsentlig engangseffekt ville fremkomme, såfremt man i stedet tilkendegav en væsentlig forhøjelse af skattesatsen, som skulle træde i kraft om f.eks. 6 måneder.

Rimelighedsbetragtninger.

I rapporten gøres der endvidere sammenfatningsvis rede for de udtalelser, som fra et rimelighedssynspunkt er gjort for og imod en særbehandling af kapitalgevinster i forhold til almindelig indkomst.

Fortalerne for en sådan særbehandling hævder, at kapitalgevinster på flere måder adskiller sig fra almindelig indkomst, og at de ikke kan bære hele vægten af en progressiv beskatning. De forskelle som motiverer en særbehandling kan sammenfattes i følgende punkter.

1. Kapitalgevinster indebærer en diskontering af aktivernes fremtidig afkast. Uanset de faktorer, som afstedkommer den værdistigning, der ligger i fortjenesten, udgør kapitalvindingsskatten et kapitaludtræk, som medfører, at en ombytning af aktivet med et tilsvarende aktiv ikke kan ske uden at en yderligere kapital tages i anvendelse. Selv om det er rigtigt, at fortjenesten skulle være henregnet til indkomsten i takt med værdistigningen, såfremt beskatningen ikke blev knyttet fortjenesternes realisation, så måtte fortjenesterne alligevel i og med deres realisation anses for indføjede i den skattepligtiges kapital.

2. Kapitalfortjenesterne oparbejdes normalt igennem mere end ét beskatningsår. Det er derfor åbenbart urimeligt at beskatte dem med en progressiv indkomstskat i det år, hvori de realiseres. Dette kan ofte føre til en højere totalbeskatning, end såfremt fortjenesterne havde været genstand for beskatning, efterhånden som værdistigninger er indtrådt hvert år.

3. Kapitalfortjenesterne er tilfældige og kan ikke på samme måde som almindelig indkomst i form af lønindtægt, renter og udbytte anvendes til finansiering af det løbende forbrug. Kapitalfortjenester giver derfor grundlag for en lavere skatteevne end almindelig indkomst.

4. Kapitalfortjenesterne repræsenterer ikke nogen forøget indkomst eller produktionsstigning for samfundet. De genspejler blot relative forandringer af markedsværdierne snarere end de faktiske tillæg til den mængde af varer og tjenesteydelser, som til stadighed er til rådighed for forbrugs- eller investeringsformål. Som følge heraf repræsenterer skatten på sådanne fortjenester en overførsel fra den private til den offentlige økonomiske sektor, ikke som fordring på et løbende afkast (indkomst), men som en fordring på et fremtidigt afkast (kapital).

5. Endelig fremhæves det, at kapitalgevinsterne ofte blot genspejler en almindelig prisstigning. Sådanne fortjenester er »illusoriske« i den forstand, at de ikke udgør nogen vurdering af virkelige forandringer i den skattepligtiges økonomiske stilling. De repræsenterer derfor ikke en forøgelse af hans skatteevne. En erkendelse heraf ligger i den regel, som tillader en skattefri overføring af kapitalfortjeneste, som fremkommer, når en person sælger sin private ejerbolig og i stedet køber en ny ejerbolig.

På den modsatte side anføres følgende synspunkter.

7. Det indkomstbegreb, hvorpå indkomstbeskatningen burde være opbygget, tillader ingen adskillelse imellem kapitalgevinster og anden indkomst. Man har her hævdet, at indkomst retteligt bør defineres som »værdien i penge af forøgelsen af en persons økonomiske midler imellem to tidspunkter.« Begrebet er også udtrykt således, at indkomst er »den matematiske sum af en persons forbrug og forandringerne i værdien af hans formue igennem en vis tidsperiode.«

Disse definitioner omfatter klart værdiforøgelsen på kapitalgoder.

2. Kapitalgevinster repræsenterer en lige så stor skatteevne som tilsvarende indkomst fra andre kilder. Den omstændighed, at indkomst igennem visse slags ejendomstransaktioner normalt geninvesteres af modtageren, er kun udtryk for et adfærdsmønster, men ikke for manglende skatteevne.

3. Mange som modsætter sig en lempelig særbehandling af kapitalgevinster er parate til at indrømme, at i de tilfælde, hvor fortjenesten er opstået igennem et antal år, er

det ikke rimeligt at beskatte den, som om den i virkeligheden er opstået i det aktuelle beskatningsår. De mener på den anden side, at den nuværende lempelige skattesats er en utilfredsstillende løsning på udjævningsproblemet under hensyn til, at enhver skattesats, der vælges - som f.eks. den nuværende på 25 pct. - ikke har nogen nødvendig sammenhæng med den beskatning, som skulle have været anvendt, såfremt fortjenesten blev beskattet, efterhånden som den opstår.

Videre peges der på, at det bør tages med i betragtning, at princippet om, at beskatningen først indtræder ved realisation, indebærer, at der gives henstand med beskatningen uden tillæg af renter. Undladelsen af at fordre renter er en klar fordel for den skattepligtige. Såfremt de skattepligtige kunne fordele fortjenesterne på de år i hvilke de er opstået, men således at de udskudte skatter skulle forrentes, ville resultatet i adskillige tilfælde føre til mere skat, end som nu må betales.

4. Den »illusoriske« karakter, som kendetegner kapitalgevinster, som opstår på grund af forandringer i prisniveauet, er ikke nogen adekvat grund til en lempelig særbehandling af disse fortjenester. Andre slags indkomster end ejendomsfortjenester genspejler ofte forandringer i prisniveauet snarere end virkelige forandringer i modtagerens økonomiske stilling. At give kapitalgevinster en lempeligere skattemæssig behandling end anden indkomst med denne begrundelse, er åbenbart urimeligt.

5. Det forhold, at summen af kapitalgevinsterne ikke udgør et mål for en forøgelse af samfundsøkonomiens totalprodukt er ikke relevant, når det drejer sig om at bestemme, hvorledes disse fortjenester skal beskattes hos modtageren. Indkomstbeskatningen bygger på skatteevne. For alle skattepligtige forøges denne ved realisation af kapitalgevinster.

6. Statistiske oplysninger viser, at kapitalgevinster koncentreres hos de største indkomstgrupper. Disse får derfor de forholdsvis største fordele af de gældende bestemmelser. I 1959 udgjorde langtidsfortjenester 63 pct. af den realiserede indkomst, som blev oppebåret af skattepligtige med »adjusted gross incomes« på 500.000 dollars eller mere. I samme tid udgjorde sådanne fortjenester mindre end 4 pct. af den realiserede indkomst, som blev oppebåret af skattepligtige med en tilsvarende indkomst på mindre end 15.000 dollars. Skattepligtige med indkomst på 10.000 dollars eller mere oppebar 71 pct. af alle (netto-) langtidsfortjenester i 1959. I de selvangivelser, som opgav »adjusted gross incomes« på 1 mill. dollars eller mere, oversteg den gennemsnitlige (netto-) langtidsfortjeneste 1. mill. dollars. Der er imidlertid andre, som peger på, at det forhold, at den årlige statistik viser, at kapitalgevinsterne udgør en betydelig del af den indkomst, som selvangives i de højere indkomstgrupper, i betydelig grad genspejler, at det er fortjenester, der er opstået igennem flere år, som realiseres. I modsætning til anden almindelig indkomst kommer disse store fortjenester ikke igen, idet de ofte repræsenterer omplaceringer indenfor formuen. Modtagerens relative indkomstmæssige placering overvurderes i de år, fortjenesten realiseres, under hensyn til at disse sædvanligvis ligger langt over den normale indkomst i de nævnte år.

7.1 forbindelse hermed fremhæves, at »tilvækstaktiers« popularitet frem for »udbytteaktier« kan tilskrives den skattemæssige behandling af de sidstnævnte. Udbytte beskattes nemlig betydeligt hårdere end den beskatning af værdiforøgelse, der fremkommer som følge af tilbageholdt udbytte. »Tilvækstaktier« anbefales derfor som et mere fordelagtigt investeringsobjekt for dem, som er i de høje indkomstgrupper.

8. Endeligt gøres det gældende, at den lempelige særbehandling af realisationsfortjenester skaber et kraftigt incitament til at forvandle almindelig indkomst til kapitalfortjeneste. Mulighederne for at gøre dette er imidlertid så godt som udelukket for sædvanlige lønmodtagere, som omfatter den store gruppe af skattepligtige. Forretningsmanden og skattepligtige med høje indkomster har derimod haft store muligheder for at træffe foranstaltninger til at udnytte fordelene af reglerne om kapitalvindingsbeskatning. Nogle anser derfor disse regler for at være et af de vigtigste skattely i den føderale indkomstbeskatning.

III. Beskatningen i forskellige lande.

1. Sverige.

a. Reglerne før 1976.

I 1966 blev der i Sverige gennemført nye

regler om beskatning af fortjeneste på aktier og lignende værdipapirer. Disse regler blev gennemført på grundlag af Aktievinstutredningens betænkning fra 1965 om aktievinsters beskatning.*). De nye regler fandt anvendelse på alle afståelser, som fandt sted fra og med 1. juli 1966.

Beskatningsreglerne fandt anvendelse på alle aktier, uanset om de var børsnoterede eller ej. Endvidere omfattede beskatningen andele i aktiefonds samt andele i økonomiske foreninger og i handelsbolag. Det samme var tilfældet for fondsandele og tegningsretter samt andre andelsrettigheder.

Uden for beskatning efter reglerne om aktier faldt aktier eller andele i boligaktieselskaber eller andele i boligaktieselskaber eller boligforeninger og det samme gjaldt obligationer, pantebreve, gældsbreve, og andre tilsvarende fordringsrettigheder.

Beskatning ved salg af aktier o.lign. værdipapirer gennemførtes på den måde, at fortjenesten blev sammenlagt med den skattepligtiges øvrige indkomster og beskattet med almindelig indkomstskat. Skatten af fortjenesten blev derved afhængig af den skattepligtiges samlede indkomster.

Ved beregning af den skattepligtige fortjeneste anvendtes der forskellige regler alt eftersom de afståede værdipapirer havde været i skatteyderens besiddelse i kortere eller længere tid end 5 år.

Fandt afståelse af aktierne sted efter en kortere besiddelsestid end 5 år blev den virkelige fortjeneste lagt til grund for indkomstbeskatningen. Den virkelige fortjeneste beregnedes som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen, idet dog omkostningerne kunne fratrækkes.

Inden for en besiddelsestid på op til 5 år gennemførtes beskatningen på den måde, at kun en andel af fortjenesten blev medregnet til indkomsten, og denne andel beregnedes efter en faldende skala inden for 5-års perioden.

Havde aktierne således været i skatteyderens besiddelse i mindre end 2 år, var hele fortjenesten skattepligtig. Havde skatteyderen ejet aktierne i mindst 2 år, men i mindre end 3 år var 75 pct. af fortjenesten skattepligtig. Efter mindst 3 år men mindre end 4 år var 50 pct. af fortjenesten skattepligtig, og hvis den skattepligtige havde besiddet aktierne i mindst 4 år, men i ikke over 5 år var kun 25 pct. af gevinsten skattepligtig.

Fremkom der tab ved afståelse af aktier innden for de første 5 år, var en tilsvarende del af fortjenesten fradragsberettiget i fortjenester, der fremkom i samme år som tabet.

Fandt afståelse først sted, når aktierne havde været i den skattepligtiges besiddelse i 5 år eller mere, anvendtes der ved indkomstbeskatningen den såkaldte *skabelonmetode*. Når aktier blev afstået efter mere end 5 års besiddelsestid, skulle der til den skattepligtige indkomst således medregnes 10 pct. af afståelsessummen for aktierne efter fradrag af salgsomkostningerne.

Denne metode anvendtes for at undgå de vanskeligheder, der opstod, når anskaffelsesværdien for værdipapirer, der havde været i den skattepligtiges besiddelse igennem længere tid skulle fremskaffes. Disse vanskeligheder fremkom særlig i tilfælde, hvor den skattepligtige havde erhvervet aktierne gennem arv eller gave, og når der under en længere besiddelsestid var fremkommet fondsemissioner og ny-emissioner.

I visse tilfælde førte skabelonreglen til en for hård beskatning, således hvor fortjenesten var forholdsvis lille i forhold til salgssummen, og hvor der forelå tab. Beskatning efter skabelonreglen fandt derfor ikke sted, såfremt det kunne antages, at afståelsen var sket enten uden fortjeneste eller når fortjenesten ikke oversteg 5 pct. af afståelsessummen. Skabelonreglen fandt herefter kun anvendelse, når fortjenesten oversteg 5 pct. af afståelsessummen, og fradrag for tab i disse tilfælde kunne ikke foretages.

Når beskatning gennemførtes efter skabelonreglen, kunne den skattepligtige endvidere fratrække 500 kr. i de samlede skattepligtige fortjenester. Aktier, der havde været i skatteyderens besiddelse i mindst 5 år, kunne herefter sælges skattefrit, når den samlede afståelsessum ikke oversteg 5.000 kr. pr. år.

Skabelonreglen fandt også anvendelse ved beregning af fortjeneste på salg af *tegningsretter* og fondsandele, når disse rettigheder og andele vedrørte aktier, som havde været

*) Statens offentliga utredningar (SOU) 1965: 72. Aktievinstutredningens overvejelser og forslag er nærmere omtalt ovenfor i *afsnit II. 2. a.*

i skatteyderens besiddelse i så lang tid, at skabelonreglen ville finde anvendelse, såfremt aktierne selv blev solgt.

Regeringen eller anden myndighed kunne dog tillade hel eller delvis fritagelse fra beskatning efter skabelonmetoden, når beskatningen måtte anses at hindre en *strukturrationalisering,* der udfra samfundsmæssige synspunkter var ønskelig.

For ikke at lægge hindringer i vejen for strukturrationalisering var det ligeledes gældende, at beskatningen af fortjeneste ikke skulle ske, når *organisationsaktier,* d.v.s. aktier som et selskab ejer i et andet selskab inden for samme koncern, blev overdraget mellem de forskellige virksomheder indenfor koncernen.

Med henblik på at modvirke forskellige skatteflugtstransaktioner, var der endvidere gennemført særlige regler, der tog sigte på hovedaktionærselskaber eller fåmansbolag.

Afstod en skattepligtig aktier i et hovedaktionærselskab til et andet hovedaktionærselskab, hvori aktierne ejes af den skattepligtige selv eller nogen ham nærstående person, skulle hele vederlaget således medregnet som skattepligtig realisationsfortjeneste

Beskatningen kunne dog fraviges, når regeringen eller andet myndighed bestemte det i tilfælde, hvor afståelsen var sket af organisatoriske eller markedsmæssige grunde.

b. Reglerne ejter 1976.

På grundlag af Realisationsvinstkommitténs betænkning fra 1975 er der nu gennemført nye regler i Sverige, bl.a. om beskatning af fortjenester ved salg af aktier og lignende værdipapirer.

De gennemførte regler afviger dog på forskellige punkter fra kommitténs forslag*). De nye regler finder anvendelse på alle afståelser, der finder sted den 1. april 1976 og senere.

Som hidtil er fortjeneste ved afståelse af aktier, andele i aktiefonde, delbeviser og tegningsretter til aktier eller lignende værdipapirer i sin helhed skattepligtig, såfremt aktien m.v. har været i den skattepligtiges besiddelse i mindre end to år.

Derimod er de hidtil gældende regler om aftrapning af fortjenesten inden for en besiddelsestid på ikke over fem år og reglerne om skabelonbeskatning afløst af en regel om, at 40 pct. af fortjenesten ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer er skattepligtig indkomst, når den skattepligtige har ejet de pågældende værdipapirer i længere tid end to år.

Fortjenesten opgøres som forskellen imellem afståelsessummen med fradrag af omkostninger og anskaffelsessummen med tillæg af samtlige omkostninger.

I de tilfælde, hvor en aktie eller andel i en aktiefond afstås efter at have været i den skattepligtiges besiddelse i mere end 2 år - kaldet ældre aktier og andele - gælder der dog særlige regler om opgørelse af fortjenesten. Som anskaffelsessum for ældre aktier og andele skal således anses den gennemsnitlige anskaffelsessum for samtlige ældre aktier eller andele af samme slags som den afståede, beregnet på grundlag af de faktiske anskaffelsesomkostninger for de enkelte aktier.

Denne regel om beregning af anskaffelsessummen gælder for både børsnoterede og ikke-børsnoterede aktier.

Som alternativ til denne regel gælder det dog, at der som anskaffelsessum for ældre aktier, som noteres på børsen, kan anvendes et beløb, der opgøres efter en *skabelonregel,* hvorefter der som anskaffelsessum skal anvendes halvdelen af afståelsessummen med fradrag af omkostninger. Kan den skattepligtige sandsynliggøre, at en gennemsnitlig beregning af anskaffelsessummen fører til et højere beløb, skal denne anskaffelsessum dog lægges til grund for beskatningen. Er det på den anden side åbenbart, at en gennemsnitlig beregning af anskaffelsessummen fører til et lavere beløb, skal dette beløb lægges til grund ved opgørelsen af fortjenesten.

Afstås en tegningsret til ældre aktier, der er noteret på børsen, finder den skabelonmæssige opgørelse af anskaffelsessummen tilsvarende anvendelse.

Fra den samlede skattepligtige realisationsfortjeneste i et beskatningsår, kan fratrækkes tab ved tilsvarende afståelser i det samme år. I den beregnede fortjeneste ind-

*) Realisationsvinstkommitténs betænkning om beskatning av realisationsvinster, Statens offentliga utredningar 1975: 53, og kommiteens forslag om ændrede regler om beskatning ved afståelse af aktier o.lign. er omtalt nærmere ovenfor i afsnit II. 2. b.

rømmes der herefter et fradrag på 500 kr. årligt.

Tab, der opstår ved afståelse af aktier m.v. er kun fradragsberettiget i samme omfang, som fortjenesten er skattepligtig. Opstår der således tab ved salg af aktier, som den skattepligtige har haft i besiddelse i mere end to år, kan kun 40 pct. af tabet fratrækkes.

Fradrag skal ske i tilsvarende realisationsfortjenester, der erhverves i det samme eller i et af de følgende seks beskatningsår. Realisationstab kan endvidere modregnes i lotterigevinster.

Fritagelse for beskatning af fortjenesten ved salg af aktier og lignende værdipapirer kan bevilges i tilfælde, hvor en sådan beskatning må antages at hindre *strukturrationaliseringer*, der udfra samfundsmæssige synspunkter er ønskelige.

Afståelse af aktier i et selskab til et andet selskab inden for samme koncern — såkaldte organisationsaktier - skal endvidere som hidtil ikke føre til beskatning af den konstaterede fortjeneste.

2. Norge

a. Reglerne før 1971.

I Norge var aktier og lignende værdipapirer før 1971 fritaget for beskatning ved afståelse. Beskatning af fortjeneste ved afståelse af sådanne værdipapirer kunne kun komme på tale i tilfælde, hvor afståelsen udgjorde et led i den skattepligtiges erhvervsmæssige virksomhed, det vil sige i næring, eller i tilfælde, hvor de pågældende værdipapirer kunne sidestilles med driftsmidler i erhvervsmæssig virksomhed, for eksempel bankers og forsikringsselskabers værdipapirbeholdning. Under tilsvarende forudsætninger var et tab ved afståelsen fradragsberettiget.

Herudover kunne der kun gennemføres beskatning ved salg af aktier i de tilfælde, hvor salget faldt ind under de særlige regler om »selgende gruppe«. Disse særlige regler om beskatning, der fortsat er gældende, tager sigte på at forhindre, at de almindelige regler om beskatning af fortjeneste ved afståelse af skattepligtige aktiver omgås på den måde, at afståelsen sker i form af et aktieselskab.*)

Såfremt aktier eller andele i et selskab sælges under sådanne omstændigheder, at der i virkeligheden er tale om en hel eller delvis afståelse af selskabets aktiver eller af den af selskabet drevne erhvervsvirksomhed, skal beskatning ske i overensstemmelse med de virkelige forhold. Fortjenesten skal således beskattes hos sælgeren i den udstrækning, den ellers ville have været skattepligtig.

Også i andre henseender kan overdragelsen få skattemæssige konsekvenser, som om det var selve erhvervsvirksomheden eller selskabets aktiver, der var overdraget. Finder beskatning sted efter reglerne om »selgende gruppe« kan selskabets aktiver således opskrives til omsætningsværdien, medens der normalt ikke finder opskrivning sted af selskabets aktiver ved overdragelse af aktier i selskabet.

Tilsvarende bestemmelser om fradrag for tab ved sådanne aktiesalg findes ikke.

Fritagelse for beskatning efter reglerne om »selgende gruppe« eller nedsættelse af beskatningen kan dog tillades i tilfælde, hvor der er tale om en omorganisation eller omlægning af virksomheden, der tjener rationaliseringsformål.

b. Reglerne efter 1971.

Ved siden af de ovenfor omtalte regler er der fra og med indkomståret 1971 i Norge gennemført regler om beskatning af fortjeneste ved ikke-erhvervsmæssige afståelser af aktier.**)

Efter denne lov skal der svares en særlig skat til staten af sådanne fortjenester, for så vidt afståelsen finder sted inden 5 år efter udgangen af det kalenderår, hvori aktien er erhvervet. Fremkommer der tab ved afståelsen, kan dette fratrækkes i fortjenester ved salg af aktier, som har fundet sted i samme år som tabet eller i et af de fire efterfølgende indkomstår.

Den sats, hvormed beskatningen gennemføres, fastsættes hvert år af stortinget. Siden 1971 er skatten opkrævet med 50 pct. af for-

*) I Norge beskattes i princippet fortjeneste ved ikke-erhvervsmæssig afståelse af fast ejendom og løsøre som almindelig indkomst under forudsætning af, at aktiverne ved afståelsen ikke har været i den skattepligtiges besiddelse i længere tid end 10 år. Det forudsættes dog, at aktivet er erhvervet af den skattepligtige på anden måde end ved arv.

**) Lov av 10. desember 1971 av 18. august 1911 om gevinst ved aksjesalg.

tjenesten, idet der dog i årets nettofortjenester kan foretages et fradrag på 500 kr.

Loven finder alene anvendelse på salg af aktier. Aktier i boligselskaber omfattes dog ikke af lovgivningen.

Skattepligten af fortjenesten vad afståelse af aktier gælder også i de tilfælde, hvor aktierne er erhvervet ved arv eller gave.

Fondsaktier anses for at være erhvervet i det år, hvor fondsaktierne er udstedt. Den forøgelse af aktiernes nominelle værdi, som i Norge kan vedtages i stedet for udstedelse af fondsaktier gennem en såkaldt »tilskrivning« på aktier, medfører ingen ændring i spørgsmålet om, hvornår de pågældende aktier er erhvervet.

Fortjenesten ved salg af aktier beregnes som forskellen imellem afståelsessummen og anskaffelsessummen, det vil sige indkøbsprisen. For de tilfælde, hvor den virkelige anskaffelsessum ikke på tilfredstillende måde kan godtgøres af den skattepligtige, gælder det, at såfremt aktien er købt før den 5. oktober 1971, skal anskaffelsessummen ansættes til det laveste af de beløb, hvortil aktien er ansat ved formuebeskatningen for de fem foregående indkomstår.

Er der tale om børsnoterede aktier, er den formueskattepligtige værdi aktiernes kursværdi på den afgørende dag. Kan den skattepligtige således ikke på tilfredsstillende måde godtgøre anskaffelsessummen, for eksempel fordi børsnotaer og lignende er bortkomindenfor 5 års perioden. For så vidt angår met, skal der som anskaffelsessum regnes med den laveste kursværdi, som er noteret aktier, der er erhvervet ved arv eller gave, skal sådanne aktier anses for anskaffet til den ved arve- og gaveafgiftsberegningen gældende værdi.

Som anskaffelsessum for fondsaktier medregnes en forholdsmæssig andel af det beløb, som skatteyderen har betalt for den eller de aktier, som har givet ret til fondsaktien, idet fordelingen af anskaffelsessummen sker på grundlag af aktierne pålydende værdi.

Tegningsrettigheder anses for at være anskaffet samtidig med, at nytegning finder sted, og ved afståelse af tegningsrettigheder fastsættes fortjenesten til det vederlag, som er oppebåret ved salget eventuelt med fradrag af særlige udgifter, som har været knyttet til tegningsretten.

Ved opgørelsen af fortjenesten kan endvidere fratrækkes samtlige omkostninger, som den skattepligtige har haft i forbindelse med erhvervelse eller afståelse af aktien.

Opstår der tab ved de heromhandlede aktiesalg, kan tabet fratrækkes i fortjeneste ved aktiesalg, men ikke i anden skattepligtig indkomst. Kan tabet ikke rummes i skattepligtig fortjeneste for samme indkomstår, kan tabet overføres til fradrag i fortjeneste af samme art i de følgende fire indkomstår.

Som en undtagelse herfra gælder det dog, at der ikke haves fradragsret for tab, der er opstået ved salg af aktier til personer, som den skattepligtige er nært beslægtet med eller til eller fra et aktieselskab eller anden sammenslutning, hvor den skattepligtige alene eller sammen med en ægtefælle eller anden nær beslægtet person ejer mindst 50 pct. af aktiekapitalen eller en tilsvarende andel af sammenslutningen.

Som nævnt kan de heromhandlede tab ikke fratrækkes i anden indkomst end fortjeneste ved tilsvarende salg af aktier. Dette gælder også for så vidt angår fortjeneste, der er fremkommet ved erhvervsmæssig afståelse eller ved afståelse, der henføres til beskatning efter reglerne om »selgende gruppe«.

Den omtalte lov, der har fundet anvendelse ved beskatning af fortjeneste eller tab, der er fremkommet ved salg af aktier i tiden fra og med den 5. oktober 1971, er midlertidig, idet den er fremsat som et tillæg til skattelovene for landet og for byerne af 18. august 1911. Dette skyldes, at loven har karakter af en forsøgslovgivning, som skal kunne ændres, når yderligere erfaringer er indvundet på området.

3. Finland.

I Finland beskattes realisationsfortjenester kun for så vidt de opstår ved salg af kapitalgoder, der ikke har været i den skatteplitiges besiddelse i længere tid end 5 år. For så vidt angår fast ejendom beskattes kapitalfortjenester dog hvis ejendommen ikke har været i den skattepligtiges besiddelse i længere tid end 10 år.

Det er endvidere en forudsætning for skattepligten, at den skattepligtige har erhvervet det afståede kapitalgode ved køb, bytte eller på tilsvarende måde. Er det pågældende aktiv erhvervet ved arv eller gave, finder der ikke nogen realisationsbeskatning sted ved en senere afståelse. Dette gælder dog ikke

aktiver, der henhører til den skattepligtiges næringsvirksomhed. I sådanne tilfælde gennemføres beskatningen ved afståelse inden for de angivne tidsgrænser, uanset hvorledes det pågældende aktiv er erhvervet af den skattepligtige.

For så vidt angår aktier og andele findes der dog en enkelt undtagelse fra denne realisationsbeskatning, nemlig hvad angår aktier og andele, hvormed der følger en ret for den skattepligtige til at bebo en lejlighed eller ejendom, som han i mindst 1 år forud for afståelsen har anvendt som bolig for sig eller sin familie. Fortjeneste ved afståelse af sådanne aktier og andele er ikke skattepligtig indkomst, såfremt den skattepligtige tidligst 1 år før afståelsen og senest inden udgangen af juni måned i det kalenderår, der følger efter afståelsen, har erhvervet tilsvarende aktier eller andele, som berettiger til en lejlighed eller ejendom i Finland, og som af den skattepligtige anvendes som bolig for sig og sin familie.

Spørgsmålet om beskatning af kapitalindkomster har i Finland været gjort til genstand for komitébehandling. Komiteen har bl.a. fremlagt et forslag om beskatning af fortjeneste ved salg af værdipapirer, som indebærer en vis indeksregulering af anskaffelsesomkostningerne.

Ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste skal værdipapirets anskaffelsessum således forhøjes med 0,5 pct. for hver måned, som værdipapiret har været i den skattepligtiges besiddelse, dvs. med 6 pct. årligt. Efter 10 års besiddelsestid forøges den månedlige procentforhøjelse til 1 pct., hvilket tager sigte på at give en »rentes renteeffekt«.

Denne procentvise forøgelse af anskaffelsessummen tager sigte på at undgå beskatning af den del af den nominelle fortjeneste, som er forårsaget af inflationen.

Den herefter beregnede forskel imellem den opregulerede anskaffelsessum og afståelsessum skal derefter formindskes med 0,5 pct. for hver måned, som værdipapiret har været i den skattepligtiges eje. Denne fradragsret gælder dog ikke for længere besiddelsestid end 10 år, hvilket indebærer, at mindst 40 pct. af fortjenesten beskattes, efter at det skematiske inflationsfradrag er foretaget.

I de tilfælde, hvor afståede værdipapirer har været i den skattepligtiges besiddelse i mindst 10 år. har komiteen foreslået, at den skattepligtige fortjeneste skal kunne fastsættes til 15 pct. af afståelsessummen. Denne regel er foreslået som en alternativ regel til hovedreglen, således at den skal kunne anvendes i de tilfælde, hvor den enten fører til et lempeligere beskatningsresultat for den skattepligtige, eller hvor denne ikke kan fremskaffe sikre oplysninger om anskaffelsessummen.

Efter det oplyste er der ikke endnu i Finland taget stilling til, om det anførte forslag bliver gennemført som lov.

4. Amerikas forenede stater.

De amerikanske regler om kapitalvindingsbeskatningen er meget detaljerede og gør i princippet ikke forskel på fast ejendom, værdipapirer og løsøre. I det følgende er det hensigten at give en oversigt over de mere væsentlige dele af beskatningssystemet og de principper, hvorpå kapitalvindingsbeskatningen er baseret.

a. Korttids- og langtidsfortjeneste og tab.

I de amerikanske regler om den føderale kapitalvindingsbeskatning skelnes der mellem to slags fortjenester henholdsvis tab, nemlig *korttidsfortjenester* og tilsvarende tab (short-term capital gains or losses) samt *langtidsfortjenester* og tilsvarende tab (long-term capital gains or losses).

For at korttidsfortjeneste eller -tab skal foreligge, blev det til og med 1975 forudsat, at det aktiv, som blev afstået, ikke havde været i skatteyderens besiddelse i længere tid end 6 måneder. Langtidsfortjeneste eller -tab fremkom således, når det pågældende aktiv blev afstået efter længere tids besiddelse end 6 måneder.

I 1975 blev der imidlertid gennemført ændring i reglerne om den besiddelsestid, der skal være afgørende for, om en fortjeneste eller et tab beskattes som korttids- eller langtidsfortjeneste eller -tab. I 1976 blev perioden således udvidet fra 6 måneder til 8 måneder, i 1977 til 10 måneder, og i de følgende år forlænges besiddelsestiden til 1 år.

Sondringen mellem korttids- og langtidsfortjenester tager sigte på på objektiv måde at adskille egentlige spekulationsfortjenester fra andre kapitalgevinster.

Med hensyn til besiddelsestiden må det dog bemærkes, at der i visse tilfælde, hvor en ombytning af ejendom ikke udløser nogen avancebeskatning, men hvor der sker en udskydelse af denne, regnes med den sammenlagte besiddelsestid for de ombyttede ejendomme. Det samme er tilfældet for så vidt angår erhvervelser ved gave, hvor gavemodtageren, udover at han beskattes på grundlag af gavegiverens anskaffelsessum, kan medregne giverens besiddelsestid ved afgørelsen af, om der foreligger en korttids- eller langtidsfortjeneste.

Spørgsmålet om besiddelsestiden er i flere henseender af praktisk betydning for den skattepligtige, således for eksempel med hensyn til beskatningens højde, jfr. nedenfor.

Den fortjeneste, som skal beskattes som enten korttidsfortjeneste eller langtidsfortjeneste, er et nettobeløb. Fra summen af korttidsfortjenester i et givet beskatningsår fratrækkes korttidstab og evt. langtidstab. Fremkommer der herefter en positiv fortjeneste til beskatning, betegnes denne som »net short-term capital gain«. Den del af de samlede langtidsfortjenester, som overstiger langtidstab og eventuelle korttidstab, er »net long-term capital gain«.

Med hensyn til tabene er det beløb, der kan fratrækkes, også et nettobeløb, nemlig det beløb, hvormed summen af tabene overstiger de samlede korttids- og langtidsfortjenester.

Korttidsfortjenester beskattes som anden indkomst. Fortjenesten sammenlægges med den skattepligtiges almindelige indkomster og beskattes herefter med en skattesats, som er anvendelig på den samlede indkomst.

For så vidt angår langtidsfortjenester findes der mulighed for beskatning efter to forskellige alternativer, som den skattepligtige kan vælge at anvende, alt efter hvilket af alternativerne, der er mest fordelagtigt.

For *fysiske personer* gælder det således, at man kan vælge langtidsfortjenesten beskattet sammen med den øvrige almindelige indkomst. I så fald indrømmes der er fradrag i langtidsfortjenesten på 50 pct. af realisationsfortjenestens beløb, hvilket indebærer, at kun halvdelen af langtidsfortjenesten beskattes. Denne valgmulighed kan være fordelagtig for personer med lave indkomster. Det andet alternativ er, at langtidsfortjenesten beskattes med 35 pct., såfremt fortjenesten overstiger 50.000 dollars, henholdsvis 25.000 dollars for ægtefæller, der indgiver selvstændig selvangivelse. Er fortjenesten højst 50.000 dollars, beskattes den med 25 pct.

Også for så vidt angår *selskaber*, gælder der to alternative beskatningsmetoder. Enten kan langtidsfortjenesten vælges sammenlagt med selskabets øvrige indkomster og beskattes sammen med disse efter de sædvanlige regler, eller selskabet kan vælge at betale skat af langtidsfortjenesten med 30 pct. Selskabets øvrige indkomster beskattes da efter de sædvanlige regler.

Det sidstnævnte alternativ vil være fordelagtigt for selskabet i de tilfælde, hvor det ikke betaler »normal tax« af sin almindelige indkomst.

b. Fradrag for tab.

Med hensyn til fradrag for tab, hvad enten der er tale om korttidstab eller langtidstab, gælder for *selskabers* vedkommende, at ingen del af tabet kan fratrækkes i selskabets almindelige indkomst for det samme år.

Tab, som selskabet ikke kan modregne i korttids- eller langtidsfortjenester for det samme indkomstår, kan efter en carry-back regel fradrages i selskabets indkomst for de foregående 3 år, således at tabet først søges fradraget i det nærmest foregående indkomstårs skattepligtige indkomst og dernæst, såfremt tabet ikke derved udlignes, i det foregående indkomstår osv.

Udlignes tabet ikke fuldt ud på denne måde, kan selskabet føre den resterende del af tabet frem til fradrag i korttids- eller langtidsfortjenester i et af de nærmest følgende 5 indkomstår. Særlige investeringsselskaber (regulated investment companies) kan dog føre de her omhandlede tab frem til fradrag i korttids- eller langtidsfortjenester for de nærmest efterfølgende 8 indkomstår.

Disse regler gælder som nævnt kun for selskaber. For så vidt angår *fysiske personer*, kan de omhandlede tab i et vist omfang fratrækkes i den almindelige indkomst for det år, hvori tabet opstår.

I første række fratrækkes korttidstab og langtidstab i henholdsvis korttidsfortjenester og langtidsfortjenester i det samme indkomstår. Resterer der herefter et korttidstab, kan dette fratrækkes i eventuel langtidsfortjeneste for samme indkomstår. Det samme

gælder for så vidt angår et langtidstab, idet dette dog kun kan fratrækkes i en evt korttidsfortjeneste med halvdelen af beløbet.

Resterer der herefter fortsat et kapitaltab, kan dette fratrækkes i den skattepligtige almindelige indkomst med højst 1.000 dollars.

Denne grænse var gældende til og med 1975. I 1976 er grænsen forhøjet til 2.000 dollars, i 1977 til 3.000 dollars, og i de følgende indkomstår er grænsen fastsat til 4.000 dollars.

Resterer der herefter et tab, som den skattepligtige ikke kan fratrække i det samme indkomstår, kan han vælge at føre tabet tilbage efter en carry-back regel i de nærmest foregående 3 indkomstår, idet tabet dog kun kan modregnes i eventuelle kapitalfortjenester for disse indkomstår. Endvidere kan tabet føres frem til fradrag i indkomsten for et af de nærmest efterfølgende 5 indkomstår.

For at forhindre, at der i et tidligere eller senere indkomstår udnyttes mere end den fradragsberettigede halvdel af langtidstab, findes der særlige regler om beregning af langtidstab, der overføres til fradrag i et andet indkomstår.

Med hensyn til aktier og andre værdipapirer findes der særlige bestemmelser, der tager sigte på at forhindre en skattemæssig udnyttelse af tab i forbindelse med køb og salg af det samme papir inden for en kortere tidsperiode, såkaldte *»wash sales«*. Afstår en person således aktier med tab, og køber han tilsvarende aktier inden for 30 dage før eller efter afståelsen, er tabet ikke fradragsberettiget ved indkomstopgørelsen. Uden en sådan regel ville det være muligt for en skatteyder med bibeholdelse af sin samlede aktiebesiddelse at skaffe sig et skattemæssigt tab.

Denne regel anvendes dog ikke, når et aktiesalg sker inden for rammerne af den skattepligtiges næringsvirksomhed.

Tab, som opstår ved køb eller bytte, godkendes heller ikke i skattemæssig henseende, når overdragelsen finder sted imellem nærtstående personer.

Også herudover kan et tab nægtes fradraget i skattemæssig henseende i tilfælde, hvor det skattemæssige tab ikke dækker noget virkeligt tab.

c. Opgørelse af fortjeneste og tab.

I tilfælde, hvor det afståede aktiv er erhvervet ved køb, bytte o.lign., beregnes avancen i princippet som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen for det afståede aktiv. Ved anskaffelsessummen forstås her den modydelse, som skatteyderen har erlagt i penge eller andet ved erhvervelsen. For så vidt angår aktiver, der indgår i en erhvervsvirksomheds inventar (property included in inventory), gælder som anskaffelsessum den seneste formueværdi, hvortil inventaret er ansat.

For så vidt angår ejendom, der er anskaffet før den 1. marts 1913 gælder det, at anskaffelsessummen ikke kan ansættes lavere end til aktivets almindelige handelsværdi på den nævnte dato.*)

I visse tilfælde skal der dog ved opgørelsen af fortjenesten anvendes en anden anskaffelsessum end de faktiske anskaffelsesomkostninger. Dette gælder for eksempel, hvor det pågældende aktiv er erhvervet ved arv eller gave.

Er det pågældende aktiv erhvervet ved arv, skal en realisationsfortjeneste i almindelighed beregnes med udgangspunkt i den værdi, som det pågældende aktiv havde i tiden forud for dødsfaldet. I stedet herfor kan boet dog vælge at beregne arveafgift på grundlag af den værdi, som dødsboets aktiver havde på 1-årsdagen efter arveladerens død. Værdien på dette senere tidspunkt skal da også lægges til grund ved opgørelsen af en fortjeneste til brug ved kapitalvindingsbeskatningen.

Har overdrageren af et aktiv erhvervet dette ved gave, skal avancen beregnes med udgangspunkt i den værdi, der skulle have været anvendt som anskaffelsessum, såfremt det var giveren selv, der havde foretaget overdragelsen. Skatteyderen beskattes med andre ord også af den værdistigning, der er sket i giverens besiddelsestid.

Fører overdragelsen i disse tilfælde til et tab, gælder dog den regel, at der som anskaffelsessum skal anvendes aktivets værdi ved gaveoverdragelsen, såfremt denne værdi er lavere end gavegiverens anskaffelsessum.

*) Når værdien pr. 1. marts 1913 tages som udgangspunkt for opgørelse af kapitalfortjenester, står det i forbindelse med, at der da vedtoges den 16. ændring i den amerikanske forfatning, som bl.a. indebar en bemyndigelse til at udskrive en føderal indkomstskat og indførelse af den første amerikanske indkomstskattelovgivning i moderne forstand.

Denne bestemmelse tager sigte på at forhindre, at der sker gaveoverdragelser, der er et resultat af skattetænkning. Endvidere gælder det, at gavens anskaffelsessum skal forøges med den gaveafgift, som er erlagt som følge af overdragelsen. Anskaffelsessummen kan dog ikke herved forøges ud over aktivets virkelige værdi.

Den anskaffelsessum, som skal anvendes ved opgørelsen af fortjeneste eller tab, skal i visse tilfælde reguleres opad eller nedad under hensyn til forskellige faktorer, der indvirker på anskaffelsessummens størrelse. Forhøjelse af anskaffelsessummen kan således ske i tilfælde, hvor der er afholdt udgifter til forbedringer af det pågældende aktiv under forudsætning af, at disse omkostninger ikke er fratrukket som løbende driftsomkostninger.

På den anden side skal anskaffelsessummen reguleres ned under hensyn til f.eks. sædvanlig værdiforringelse eller substansforringelse. Anskaffelsessummen kan dog ikke fastsættes lavere end til 0.

I tilfælde, hvor en person sælger aktier eller andre værdipapirer, som hidrører fra samme aktieudstedelse, men som er erhvervet i forskellige poster og til forskellige tidspunkter, kan anskaffelsessummen være forskellig afhængig af, til hvilken post aktier, de afståede værdipapirer kan henføres. Den almindelige regel er her, at den skattepligtige kan angive fra hvilken post aktier, de afståede værdipapirer hidrører, såfremt disse kan identificeres. Er identificering ikke mulig, gælder reglen om »first in - first out«.

I særlige tilfælde kan en gennemsnitsværdi dog anvendes som anskaffelsessum. Dette gælder således f.eks., når aktier af forskellig værdi er erhvervet ved en ombytning af aktier i forbindelse med en reorganisering o.lign. af et selskab.

I visse tilfælde fører *ombytning af aktiver* ikke til nogen umiddelbar indvirkning på beskatningen. Den almindelige regel er den, at en »skattefri« ombygning foreligger, når et aktiv, som har været anvendt i erhvervsvirksomhed eller som driftsmiddel, ombyttes med et andet aktiv af samme art. På denne måde kan f.eks. inventar og driftsmidler ombyttes med tilsvarende aktiver uden udløsning af beskatning. Det samme er tilfældet med f.eks. en udlejningsejendom, der kan ombyttes med en anden udlejningsejendom uden beskatning. Dette gælder selv i tilfælde, hvor den sidstnævnte ejendom har en højere værdi end den førstnævnte. Ved senere salg af ejendommen skal imidlertid fortjeneste og tab opgøres på grundlag af den tidligere ejendoms anskaffelsessum.

Reglerne om »skattefri« ombytning gælder imidlertid i princippet kun ombytning af et aktiv med et tilsvarende aktiv. Modtager den, der ombytter et aktiv med et andet aktiv, i tilgift penge eller andet vederlag, beskattes fortjenesten i det omfang, hvori den ikke modsvares af det tilbyttede aktiv.

Skattefrihed ved ombytning af aktiver foreligger endvidere i visse særlige tilfælde. Dette gælder således i tilfælde, hvor en person mister aktiver ved brand eller anden uforudseelig årsag, som ligger uden for hans rådighed. Erstatningssummen i sådanne tilfælde beskattes ikke, såfremt skatteyderen inden for 1 år anskaffer en tilsvarende ejendom eller erhverver aktier, som indebærer kontrol over et selskab, som besidder tilsvarende aktiver. Overstiger den modtagne erstatning omkostningerne ved erhvervelsen af det nye aktiv, beskattes dog det overskydende beløb.

Endvidere foreligger der skattefrihed ved forskellige tvangsmæssige afståelser, som beror på lovgivningen.

5. *Storbritannien.*

a. Almindelig regler om kapitalvindingsbeskatning siden 1965.

De regler, der i Storbritannien gælder om kapitalvindingsbeskatning, blev i princippet gennemført ved den Finance Act, der blev vedtaget for 1965. Herved gennemførtes der kapitalvindingsbeskatning efter amerikansk mønster med en særlig skat på fortjeneste, når afståelse af det pågældende aktiv først fandt sted, når den skattepligtige havde haft aktivet i sin besiddelse i mere end 12 måneder. Fra og med 1971/72 udstraktes denne særlige beskatning til at gælde for samtlige overdragelser, uanset om det pågældende aktiv ved afståelsen havde været i den skattepligtiges besiddelse i kortere tid end 12 måneder.

Under reglerne om kapitalvindingsbeskatning falder i princippet afståelser, som har fundet sted efter den 6. april 1965, uanset om erhvervelsen af det pågældende aktiv

har fundet sted før eller efter denne dato.

Kapitalvindingsbeskatning rammer i princippet fortjeneste på al overdragelse af ejendomsret helt eller delvis til et aktiv fra en person til en anden. Dette gælder således afståelse ved salg, bytte eller gave. Derimod falder overdragelse ved arv uden for beskatningen.

For *fysiske personer* udgør skatten i almindelighed 30 pct. af fortjenesten. Inden for et beskatningsår opgøres fortjenesten under ét, og herfra kan fratrækkes tilsvarende tab opstået i det samme beskatningsår, ligesom uudnyttede tab fra tidligere beskatningsår kan fratrækkes.

Fysiske personer kan imidlertid vælge fortjenesten beskattet sammen med den øvrige almindelige indkomst. Vælges beskatning på denne måde, er det kun halvdelen af den faktiske fortjeneste op til 5,000 £, der skal beskattes.

Overstiger fortjenesten 5,000 £, skal hele det overskydende beløb lægges til den almindelige indkomst.

Dette alternativ er ikke til fordel for skattepligtige, hvis almindelige indkomst marginalbeskattes med 60 pct. eller mere.

Overstiger de sammenlagte fortjenester i beskatningsåret ikke 500 £, beskattes de dog ikke.

For at forhindre misbrug af den omtalte regel, hvorefter den skattepligtige kan vælge at få fortjenesten beskattet på samme måde som hans øvrige indkomst, gælder det, at denne regel ikke kan anvendes på fortjenester, der opnås ved overdragelse af ejendom, som inden for de seneste to år er erhvervet fra en nærstående person. Under de samme betingelser kan heller ikke et tab fratrækkes i fortjenester, der er opstået på denne måde.

Selskaber betaler almindelig selskabsskat af realisationsfortjenester, ligesom af anden indkomst.

Kapitalvindingsbeskatningen omfatter i princippet al slags ejendom, som kan være genstand for overdragelse. Herfra gælder der dog vigtige undtagelser som f.eks. fast ejendom eller del deraf, som i hovedsagen tjener til den skattepligtiges bolig. Endvidere hører til undtagelserne løsøre op til en værdi af 1,000 £ og endvidere f.eks. normale livsforsikringer, spareobligationer samt visse statslige værdipapirer, medmindre de afhændes inden 12 måneder efter anskaffelsen.

b. Opgørelse af fortjeneste og tab.

Fortjenesten eller tabet beregnes i princippet som forskellen imellem salgssummen på den ene side og anskaffelsessummen på den anden side, henholdsvis formindsket og forhøjet med omkostningerne ved anskaffelsen og afståelsen.

Med hensyn til opgørelsen af fortjeneste eller tab vedrørende *børsnoterede aktier* og tilsvarende værdipapirer gælder der i visse henseender særlige regler. Disse regler anvendes også på andele eller aktier i aktiefonde o.lign. For de sidstnævnte findes der herudover særlige regler, som tager sigte på at forhindre, at andels- eller aktieejeren kapital vindingsbeskattes af fortjenester, som allerede er beskattet i fonden.

Hovedreglen om opgørelse af fortjeneste og tab ved salg af aktier er, at alle aktier af samme slags, som indehaves af den skattepligtige, betragtes som ikke-udskillelige dele af én og samme erhvervelse, dvs. de betragtes under ét og indgår i, hvad der betegnes som en pulje (»pool«).

Aktier og lignende værdipapirer, som er erhvervet *efter* den 6. april 1965, indgår i puljen med den faktiske anskaffelsessum forhøjet med omkostningerne ved erhvervelsen.

Aktier, som er erhvervet efter den 6. april 1965 ved gave eller arv, indgår i puljen til aktiernes handelsværdi den dag, modtageren fik dem overdraget, dvs. på gavens tidspunkt eller på dagen for arveladerens død.

Aktier af samme slags, som den skattepligtige har erhvervet *før* den 6. april 1965, indgår kun i pulje i det omfang, hvori den skattepligtige ønsker det. Vælger den skattepligtige at lade aktierne indgå i puljen, indgår de heri med deres handelsværdi den 6. april 1965.

Fondsaktier (»Bonus issures«) og aktier m.v. erhvervet på grundlag af en tildelt tegningsret (»Rights issues«) indgår ligeledes i den pulje, der indeholder de aktier, der har dannet grundlag for den nye aktieerhvervelse, med en anskaffelsessum, der sættes til henholdsvis 0 og det beløb, den skattepligtige har måttet betale for udnyttelse af tegningsretten.

Ved afståelse af samtlige aktier, der indgår i en pulje, opgøres fortjenesten eller tabet som forskellen mellem den samlede anskaffelsessum for de aktier m.v., der indgår i puljen, og afståelsessummen.

Afstår den skattepligtige kun en del af de aktier, der indgår i puljen, henføres en så stor del af den samlede anskaffelsessum til de afstående aktier, som svarer til forholdet mellem de afståede aktiers pålydende værdi og den samlede pålydende værdi af de aktier, der indgår i puljen før afståelsen. På grundlag af den således beregnede anskaffelsessum for de afståede aktier opgøres herefter den samlede fortjeneste eller tab som følge af afståelsen.

Opgørelse af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier m.v., som den skattepligtige har erhvervet *før* den 6. april 1965, og som denne ikke vælger inddraget i en pulje, finder sted på grundlag af den faktiske fortjeneste eller tab. Fortjenesten opgøres således som forskellen mellem afståelsessummen og den faktiske anskaffelsessum, eller handelsværdien pr. 6. april 1965.

Ved afgørelsen af hvilke aktier, der i sådanne tilfælde skal anses for solgt, finder en »first in -first out«-regel anvendelse.

For så vidt angår *ikke-bør snoter ede aktier,* som var i den skattepligtiges besiddelse den 6. april 1965, gælder ikke den almindelige regel om, at alle aktier af samme slags i samme selskab behandles som en enhed. For sådanne aktier gælder i stedet, at de behandles individuelt efter princippet om »first in - first out«, idet den skattepligtige dog har mulighed for at vælge, at aktiernes handelsværdi den 6. april 1965 lægges til grund for opgørelsen af fortjeneste eller tab.

Kapitalvindingsbeskatning rammer i princippet enhver fortjeneste, der fremkommer som følge af ejerens dispositioner over sin ejendom. Herfra gælder der dog visse undtagelser, således inden for aktieavancebeskatningens område. Kapitalvindingsbeskatning finder således ikke sted, hvor der i forbindelse med for eksempel selskabsrekonstruktioner finder en ombytning af aktier sted. I stedet anses den nye aktiebesiddelse efter rekonstruktionen eller ombytningen som anskaffet på samme tidspunkt og til samme pris som de oprindelige aktier. Det samme er tilfældet, når et selskab fusioneres med et andet selskab eller erhverves af aktionæren ved ombytning af aktier.

6. Canada.

a. Nye regler om beskatning af kapitalvinding fra 1972.

De canadiske regler om kapitalvindingsbeskatning er indført med virkning fra og med 1972 og finder i princippet anvendelse på alle avancer ved salg af fast ejendom og værdipapirer samt anden ejendom.*)

I hovedtræk indebærer de nye regler, at 50 pct. af realisationsfortjenesten lægges oven i den skattepligtiges øvrige almindelige indkomster og indkomstbeskattes efter de skattesatser, som normalt anvendes for fysiske personer og for selskaber. Med de gældende skattesatser indebærer dette en effektiv maksimalbeskatning på 30,55 pct. for fysiske personer og 23 pct. for selskaber.

Fra den skattepligtige realisationsfortjeneste, dvs. halvdelen af den faktiske fortjeneste, kan der med visse undtagelser foretages fradrag for halvdelen af et samtidigt opstået realisationstab. Personer kan endvidere fratrække sådanne tab i andre indkomster, dog maksimalt med 1,000 dollars. Kan den skattepligtige ikke på denne måde fuldt ud få modregnet sit tab, kan tabet fratrækkes i enten realisationsfortjeneste eller anden indkomst i året forud for beskatningsåret. Henstår der herefter fortsat realisationstab, som ikke kan udnyttes med fradrag, kan tabet føres frem til fradrag på tilsvarende måde i de efterfølgende beskatningsår, indtil hele tabet er udlignet.

Den nævnte regel om, at realisationstab i et vist omfang kan fratrækkes i anden indkomst, gælder imidlertid ikke for selskaber. For sådanne skattepligtige gælder det, at realisationstab alene kan modregnes i realisationsfortjeneste i det nævnte omfang, dvs. at halvdelen af tabet kan modregnes i halvdelen af fortjenesterne. Fradrag for tabet kan udnyttes ved beskatningen for det beskatningsår, hvori tabet opstår, det nærmest foregående år samt et ubegrænset antal efterfølgende år, indtil tabet er udlignet.

Kapitalvindingsbeskatning udløses efter de canadiske regler, når en ejendom afstås ved salg eller gave eller ved arvefald eller anden tilsvarende overdragelse, samt når skatteplig-

*) De her omtalte regler om kapitalvindingsbeskatning i Canada blev gennemført i 1971 som the Canadian Tax Reform Bill C-259. Reformen udgjorde en del af den almindelige skattereform, som var forberedt af den i 1962 nedsatte Carter-Kommission.

ten til Canada ophører som følge af, at den skattepligtige forlader landet.

Reglerne er i princippet udformet således, at værdistigninger og tab, der vedrører tiden før 1972, ikke beskattes.

b. Opgørelse af fortjeneste og tab.

Realisationsfortjeneste eller -tab beregnes i princippet som forskellen imellem, hvad der er modtaget som vederlag i penge eller penges værdi ved afståelsen og omkostningerne ved anskaffelsen.

Da kapitalgevinster ikke har været skattepligtige i Canada før gennemførelsen af reformen fra 1972, har det været af særlig betydning at løse spørgsmålet om den skattemæssige anskaffelsessum for så vidt angår ejendom, som var i den skattepligtiges besiddelse ved reformens ikrafttræden.

Som følge heraf er det bestemt, at der som anskaffelsessum skal anvendes handelsværdien pr. 31. december 1971 (Valuation Day) og for børsnoterede værdipapirer værdien pr. 22. december 1971.

Værdien på Valuation Day er dog ikke absolut bindende for den skattepligtige. Er denne således en fysisk person, er der mulighed for alternativt at anvende de faktiske anskaf f elsesomkostninger, når dette er mest fordelagtigt for skatteyderen.

Har den skattepligtige ved forskellige lejligheder anskaffet flere aktiver af samme slags til forskellig anskaffelsessum, f.eks. aktier i det samme selskab, må den skattepligtige beregne den gennemsnitlige anskaffelsesværdi for så vidt angår de værdipapirer, som han ejede den 31. december 1971. Disse værdipapirer behandles herefter som en enhed, og på tilsvarende måde må den skattepligtige beregne den gennemsnitlige anskaffelsessum for de aktier og lignende værdipapirer, som er erhvervet efter den 31. december 1971.

Den gennemsnitlige anskaffelsessum for hver af disse grupper af aktier anvendes herefter, når den skattepligtige helt eller delvis afstår aktier, der hører til de respektive grupper.

Indgår der samme slags aktier o.lign. i de to grupper, anses aktierne i den førstnævnte gruppe for afstået før aktierne i den sidstnævnte gruppe efter reglen om »first in - first out«.

Efter de nye regler kan en skattepligtig få henstand med beskatningen af en del af den realiserede fortjeneste i de tilfælde, hvor vederlaget for det afståede kapitalgode ikke erlægges under ét. Henstand med beskatningen gives da på den måde, at kun så stor en del af fortjenesten som svarer til forholdet imellem den modtagne del af vederlaget og hele vederlaget skal beskattes i det år, hvori afståelsen har fundet sted. Den del af fortjenesten, der på denne måde udskydes til beskatning i senere år, beskattes herefter forholdsmæssigt i det omfang, hvori vederlaget tilgår den skattepligtige.

Herudover finder der for fysiske personer en skatteudjævning sted, der tager sigte på at mildne den umiddelbare virkning af kapitalvindingsskatten.

En almindelige regel om udjævning af beskatningen gælder således i de tilfælde, hvor den skattepligtiges indkomst, herunder skattepligtig realisationsfortj eneste, i et givet beskatningsår overstiger 110 pct. af det nærmest foregående års indkomst og 120 pct. af den gennemsnitlige indkomst i de nærmest foregående 4 beskatningsår. I sådanne tilfælde beskattes den overskydende indkomst efter lavere skattesatser end ellers, hvorved progressionen i beskatningen afbødes. Der er her tale om en skatteberegningsregel, der automatisk finder anvendelse ved beregning af skatten for hvert enkelt beskatningsår.

Herudover findes der yderligere en metode, der tager sigte på udjævning af beskatningen i tilfælde, hvor en skattepligtig realiserer kapitalgevinster, der kan henføres til indkomst af erhvervsvirksomhed, såsom genvundne afskrivninger, ersatning for goodwill osv.

I disse tilfælde, hvor den skattepligtige f.eks. på grund af afhændelse af erhvervsvirksomhed får en unormal stor engangsindkomst af den nævnte slags, bortfalder beskatningen, såfremt denne engangsindkomst anvendes til køb af en forsikringskontrakt, der sikrer den skattepligtige årlige udbetalinger enten for hans livstid eller i en nærmere bestemt periode. Beskatningen ophæves på den måde, at erhvervelsessummen for en sådan forsikringsaftale er fradragsberettiget ved indkomstbeskatningen.

Som nævnt ovenfor er kapitaltab i almindelighed fradragsberettigede inden for de omtalte begrænsninger. Dog findes der for-

skellige særlige bestemmelser, der tager sigte på at begrænse retten til at fratrække tab. Sådanne særlige begrænsninger tager bl.a. sigte på aktier. Som eksempel herpå kan nævnes, at et selskab ikke har fradragsret for tab, der opstår ved overdragelse af aktiver til et datterselskab eller moderselskab eller til et andet selskab, som beherskes af sælgerens moderselskab.

Endvidere er et tab ikke fradragsberettiget i skattemæssig henseende, såfremt en skattepligtig inden for 30 dage før eller efter et tabgivende salg erhverver samme slags ejendom, f.eks. samme slags aktier, og han fortsat ejer de erhvervede aktiver 30 dage efter den oprindelige afståelse. Et tab, som opstår på denne måde, betegnes som et »superficial loss«.

7. *Frankrig.*

I Frankrig har man siden 1963 haft regler om beskatning af kapitalgevinster på byggegrunde og anden fast ejendom. Denne beskatning har især taget sigte på at ramme fortjenester på spekulation i værdistigninger på jord til udstykning.

Derimod har andre aktiver kun i begrænset omfang været inddraget under kapitalvindingsbeskatning. Dette gælder således for eksempel aktier og lignende værdipapirer.

a. De hidtil gældende regler om beskatning af fortjeneste ved salg af aktier m.v.

Fortjeneste, der indvindes ved salg af aktier som et led i den almindelige næringsvirksomhed, beskattes efter de sædvanlige regler om indkomst.

Har de afståede aktier udgjort en del af erhvervsvirksomhedens anlæg, finder der ligeledes almindelig indkomstbeskatning sted, såfremt afståelsen har fundet sted mindre end 2 år efter anskaffelsestidspunktet. Er afståelsen sket på et senere tidspunkt, beskattes den ved afståelsen indvundne fortjeneste med 10 pct.

I andre tilfælde beskattes den fortjeneste, der indvindes ved salg af aktier, kun såfremt der er tale om afståelse af en væsentlig kapitalandel.

En sådan væsentlig kapitalandel foreligger, såfremt aktieejeren eller hans familie i det år, hvori afståelsen finder sted, eller i de nærmest foregående 5 år har været medlem af selskabets bestyrelse, og aktieejeren på grundlag af aktiebesiddelsen har været berettiget til mindst 25 pct. af selskabets overskud. I disse tilfælde udgør skatten 8 pct.

Ved salg af aktier i et selskab, der driver udstykningsvirksomhed, beskattes fortjenesten ved salget af aktierne efter samme regler, som gælder om beskatningen af fortjeneste ved salg af grunde.

Finder afståelsen sted mindre end 5 år efter anskaffelsestidspunktet, beskattes fortjenesten som en spekulationsgevinst. Fortjenesten beskattes derfor som almindelig indkomst uden fradrag af nogen art, idet dog anskaffelsessummen tillades forhøjet med 5 pct. pr. år.

Er afståelsen sket efter mere end 5 års besiddelsestid, forhøjes anskaffelsessummen med 25 pct. til dækning af omkostningerne, og den således beregnede anskaffelsessum forhøjes derefter med 3 pct. for hvert år. Den derved opregulerede anskaffelsessum forhøjes herefter med endnu et beløb pr. år, svarende til de satser, der anvendes ved beregning af genanskaffelsesværdien for varelagre.

Fortjenester, der herefter ikke overstiger 50.000 ffr., beskattes ikke. Overstiger fortjenesten 50.000 ffr., men ikke 100.000 ffr. nedsættes den skattepligtige fortjeneste med forskellen imellem gevinsten og 100.000 ffr.

Skattefrihed for fortjenester på indtil 50.000 ffr. og nedsættelse af gevinster imellem 50.000 og 100.000 ffr. finder dog kun anvendelse én gang inden for en 5 års periode.

b. Loven af 19. juli 1976 om kapitalvindingsskat.

Ved lov af 19. juli 1976 er der gennemført regler om en almindelig kapitalvindingsbeskatning i Frankrig.

Ud over de aktiver, der også tidligere var inddraget under beskatning, er kapitalvindingsbeskatningen udvidet til at omfatte også andre aktiver, herunder særlig værdipapirer og værdigenstande.

Under værdipapirer er det særlig aktier og lignende andelsrettigheder, der inddrages under kapitalvindingsbeskatning. Med aktier sidestilles konvertible obligationer.

De almindelige regler om kapitalvindingsbeskatning har efter loven virkning fra og med 1. januar 1977. Dette gælder dog ikke reglerne om beskatning af kapitalvinding ved salg af aktier og lignende værdipapirer, der efter loven først finder anvendelse fra 1. januar 1978.

Efter hvad der foreligger oplyst, er denne ikrafttræden af den franske regering yderligere udskudt til den 1. januar 1979.

Det er et grundlæggende træk i loven, at kapitalgevinster i alle tilfælde beskattes som almindelig indkomst, men således at *besiddelsestiden* er afgørende for, i hvilken grad denne beskatning gennemføres.

Fortjenesten ved afståelse af formuegoder opgøres som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen eller formuegodsets værdi på tidspunktet for anskaffelsen. Anskaffelsessummen forhøjes dog med et fast beløb, der skal dække de omkostninger, der var forbundet med erhvervelsen. Dette faste beløb udgør 10 pct. af anskaffelsessummen, for så vidt angår fast ejendom, og 2 pct. for aktier og lignende værdipapirer.

Herudover er besiddelsestiden afgørende for opgørelsen af den skattepligtige kapitalgevinst.

1°. Kapitalgevinster, indtjent på mindre end 1 henholdsvis 2 år.

Kapitalgevinst, der er fremkommet ved afståelse af formuegoder, der ikke har været i skatteyderens besiddelse i mere end 1 år, beskattes med almindelig indkomstskat uden fradrag i fortjenesten.

Er der tale om fast ejendom, lægges der dog vægt om besiddelsestiden overstiger 2 år. 2 år.

2°. Kapitalgevinster, indtjent på mere end 1 henholdsvis 2 år, men på mindre end 10 år.

I disse tilfælde finder en regulering af fortjenesten sted, idet anskaffelsessummen forhøjes med en årlig inflationsrate, der bestemmes på grundlag af stigningerne i et forbrugerprisindeks.*)

3°. Kapitalgevinster, indtjent på mere end 10 år.

Har det solgte formuegode været i skatteyderens eje i mere end 10 år, skal fortjenesten opgjort under hensyntagen til den ovenfor under 2° nævnte inflationsrate nedsættes med 5 pct. pr. år fra det 11. år (for byggegrunde dog kun med 3,33 pct.).

Fritagelse for beskatning af kapitalgevinster opnås således i hvert fald, når formuegodet har været i samme persons eje i mindst 30 år (10 år + 20 år med 5 pct. nedslag pr. år). Dog er fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer fritaget for beskatning, når de afstås mere end 10 år efter erhvervelsen.

Som nævnt opgøres den fortjeneste, der reguleres efter de ovenfor omtalte regler, som forskellen imellem anskaffelsessummen og afståelsessummen.

Er der tale om for eksempel aktier, og kan skatteyderen ikke dokumentere anskaffelsessummen, anvendes ultimokursen for det 7. år forud for afståelsen eller i mangel heraf den kurs, som var kendt nærmest ved dette tidspunkt. Anskaffelsessummen kan dog også fastslås ved vurdering.

Anskaffelsessummen for aktier m.v., der er modtaget i anledning af en kapitalforhøjelse, svarer til summen af den tegnede kapitalandel og de i den forbindelse erhvervede rettigheder.

Ved salg af tegningsrettigheder svarer fortjenesten til salgsprisen.

Finder der kun en delvis afståelse sted af aktier m.v. af samme art, antages salget at vedrøre de aktier, som er erhvervet først efter reglen om »first in - first out«.

Kapitalgevinster, der hidrører fra salg af formuegoder til en samlet værdi af ikke over 20.000 ffr. inden for et år, er helt fritaget for beskatning, uanset fortjenestens størrelse. Det samme gælder for så vidt angår fast ejendom, når den samlede værdi ikke overstiger 30.000 ffr.

Er der herefter realiseret en skattepligtig fortjeneste opgjort efter de foran omtalte regler, er indtil 6.000 ffr. af fortjenesten pr. år skattefri.

*) Ved denne regulering af fortjenesten anvendes den procent for forbrugerprisstigninger, der registreres af INSEE (Institut National de Statistiques et Etudes Economiques), der nogenlunde svarer til Danmarks Statistik. Dette indeks fastsættes på grundlag af 295 udvalgte varegrupper.

Er der derefter fortjeneste, der kommer til beskatning, gennemføres denne på den måde, at en femtedel af kapitalgevinsten lægges oven i den almindelige indkomst, og skatten svarer derefter til fem gange den som følge heraf fremkomne yderligere påligning af almindelig indkomstskat.

Den særlige beregningsmåde gennemføres for at mindske progressiviteten i indkomstskatteskalaen.

Fører en afståelse af aktier og andele til et tab, kan et sådant tab kun fratrækkes i fortjenester, der konstateres på værdipapirer af samme art, og som indtjenes i et af de nærmest efterfølgende fem år.

Med forbehold af denne undtagelse kan tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer ikke fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Fysiske personer kan imidlertid undgå beskatning af aktiesalgsfortjenester ved at oprette en særlig konto eller depot i en bank, hvori hans aktier m.v. anbringes. Salg af de på kontoen anbragte værdipapirer udløser da ikke kapitalvindingsbeskatning, såfremt provenuet anvendes til køb af nye værdipapirer, der ligeledes inden for en frist af 6 måneder anbringes på kontoen.

Når skatteyderen realiserer den på kontoen anbragte værdipapirbeholdning uden at foretage tilsvarende genanskaffelser, udløses der herefter beskatning.

c. *Særlige regler for valutaudlændinge.*

I loven af 19. juli 1976 findes der endvidere særlige regler om beskatning af kapitalgevinster, der indvindes af valutaudlændinge.

Personer, der har hjemsted uden for Frankrig, og som derfor ikke er skattepligtige til den franske stat, beskattes således med en tredjedel af fortjenester på fast ejendom i Frankrig eller på rettigheder over sådanne. Det samme er tilfældet ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer i selskaber, hvis kapital fortrinsvis består af fast ejendom eller rettigheder over sådanne, når de pågældende aktier o.lign. ikke noteres på børsen.

Denne skat forfalder til betaling ved retshandelens registrering eller i mangel heraf inden en måned efter transaktionen.

Udenlandske stater, centralbanker og pengeinstitutter skal dog i et vist omfang være fritaget for denne beskatning.

8. Vesttyskland.

I Vesttyskland beskattes realisationsfortjenester i det omfang, hvori de fremkommer som følge af en *spekulation,* hvorved forstås afståelser, der finder sted inden for en vis kortere tid efter anskaffelsestidspunktet.

For så vidt angår fast ejendom, beskattes realisationsfortjeneste således, hvis ejendommen ikke har været i den skattepligtiges besiddelse i længere tid end 2 år, og med hensyn til andre kapitalgoder, herunder værdipapirer, gælder det tilsvarende, medmindre det pågældende værdipapir har været i den skattepligtiges besiddelse i en periode på mindst 6 måneder. Som spekulation betragtes endvidere fortjeneste, der opstår ved afståelse, der finder sted forud for anskaffelsen.

Fritaget for beskatning i et kalenderår er dog fortjenester, der ikke overstiger 1.000 DM.

Tab, som opstår ved de nævnte afståelser, kan kun fratrækkes i tilsvarende fortjenester inden for det samme kalenderår.

En skattepligtig spekulationsfortjeneste foreligger ikke i tilfælde, hvor den skattepligtige har erhvervet det pågældende kapitalgode ved arv og gave, og heller ikke afståelse ved f.eks. gave udløser beskatning af realisationsfortjeneste.

Med hensyn til afståelse af aktier og andele i et selskab gælder det, at fortjenesten ved sådanne afståelser i visse tilfælde skal beskattes som almindelig indkomst af næringsvirksomhed, selv om der ikke er tale om en spekulation i den foran omtalte forstand eller om erhvervsmæssigt salg med sådanne værdipapirer.

Realisationsfortjeneste ved afståelse af aktier og andele skal beskattes i de tilfælde, hvor sælgeren har en »væsentlig« andel i selskabets kapital, og såfremt den afståede andel overstiger en vis procentdel af selskabets »grund- eller stamkapital«. I disse tilfælde behandles den skattepligtige, som om hele virksomheden var afstået. En »væsentlig« andel i selskabets kapital anses at foreligge, når sælgeren direkte eller indirekte i de sidste 5 år har ejet mere end 25 pct. af selskabets kapital.

Skattepligtig fortjeneste i disse tilfælde foreligger dog kun, såfrem realisationsfortjenesten overstiger 20.000 DM. Fortjenesten beskattes i princippet som almindelig indkomst, men efter ansøgning fra den skattepligtige kan der dog anvendes en skattesats, der som regel svarer til halvdelen af den skattesats, der ville være kommet i anvendelse ved almindelig indkomstbeskatning. Dog beskattes mindst 10 pct. og højst 30 pct. af realisationsfortjenesten. Endvidere gælder det, at indkomstskatten kan nedsættes eller evt. helt bortfalde, såfremt den skattepligtige har erhvervet andelen ved arv inden for 3 år før afståelsen.

Tab, der opstår ved sådanne afståelser, kan ikke fratrækkes ved indkomstbeskatningen.

Aktiers finansielle betydning.

Som et led i kommissionens undersøgelser af spørgsmålet om, hvorvidt der er behov for ændrede regler om aktionærbeskatning, herunder særligt for ændrede regler om beskatning af aktieavancer, har kommissionen foretaget en nærmere undersøgelse af aktiers finansielle betydning.

Ved overvejelserne om, hvorvidt der er behov for ændrede regler på dette område, spiller forskellige økonomiske forhold en afgørende rolle. Dette gælder således for det første de oplysninger, der foreligger om provenuet af den særlige indkomstskat, som vedrører fortjeneste eller tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer. Dette spørgsmål er der nærmere redegjort for nedenfor i afsnit I.

Som baggrund for overvejelserne er det endvidere af betydning at fastslå aktiers finansielle betydning i almindelighed, det vil f.eks. sige aktiernes betydning for erhvervslivets muligheder for at fremskaffe risikovillig kapital, den placering som aktier indtager i det samlede investeringsbillede for så vidt angår finansielle aktiver, den del af aktiemassen, der er inddraget under den almindelige omsætning på fondsbørsen og lignende.

Endelig spiller den almindelige udvikling i den del af erhvervslivet, der er organiseret som aktie- eller anpartsselskaber og hermed den almindelige kursudvikling en vigtig rolle som baggrund for kommissionens overvejelser om ændrede regler om avancebeskatning på aktier.

På denne baggrund har kommissionen ladet foretage den nedenfor i *afsnit II.* gengivne statistiske undersøgelse af aktiernes finansielle betydning.

I. Aktieavancebeskatningens provenumæssige betydning.

Det samlede provenu af den særlige indkomstskat for personer for indkomståret 1976 kan anslås til ca. 660 mill. kr.

Hos selskaber beskattes særlig indkomst sammen med almindelig indkomst. Det er derfor ikke muligt at sige noget præcist om, hvor stor en del af det samlede selskabsskatteprovenu som vedrører beskatning af særlig indkomst. På grundlag af en ældre undersøgelse af størrelsen af selskabsindkomst og særlig indkomst i aktieselskaber beliggende i Københavns kommune har skattedepartementets økonomisk/statistiske afdeling med et meget usikkert skøn anslået, at den del af selskabsskatten, der er beregnet af selskabernes særlige indkomst, vil udgøre 200-250 mill. kr. for 1976.

De foreliggende statistiske oplysninger gør det ikke muligt at oplyse, hvor stor en del af det samlede provenu af den særlige indkomstskat, som vedrører fortjeneste eller tab ved salg af aktier, andelsbeviser eller lignende værdipapirer, jfr. lov om særlig indkomstskat § 2, nr. 6. Det må dog antages, at en forholdsvis beskeden andel af det samlede provenu vedrører salg af aktier og lignende.

Disse oplysninger bekræftes af de besvarelser, der er modtaget i forbindelse med kommissionens undersøgelse af, hvorledes de gældende regler virker i det praktiske ligningsarbejde.*)

Århus skattevæsen har således oplyst, at provenuet af den særlige indkomstskat i 1976 i kommunen udgjorde ca. 24 mill. kr.,

*) Denne undersøgelse er nærmere refereret nedenfor i *kapitel 8.* Et udvalg af de indkomne besvarelser fra ligningsmyndighederne er optaget som *bilag 4.*

som skal ses i forhold til det samlede skatteprovenu på ca. 932 mill. kr. Da der i disse tal indgår alle typer af særlig indkomstskat, herunder handler med fast ejendom, jubilæumsgratialer m.v., kan det konstateres, at provenuet ved aktiebeskatningen må være forsvindende lille, hvilket bl.a. skyldes 6.000 kr.'s grænsen.

Det fremgår samstemmende af besvarelserne, at man hos ligningsmyndighederne deler denne opfattelse, der dog ikke nærmere kan dokumenteres, idet der ikke foreligger et egentligt statistisk materiale.

Det fremgår således f.eks. af besvarelsen fra Direktoratet for Københavns skattevæsen, at direktoratet ikke er i besiddelse af statistisk materiale til belysning af forholdene, men at det er direktoratets indtryk, at provenuet i forbindelse med salg af aktier m.v. er meget beskedent (om det overhovedet er positivt), idet tabsfradragene i den almindelige indkomst ved overførsel af negativ særlig indkomst har et betydeligt omfang.

Da der som nævnt ikke findes statistisk materiale, der kan oplyse, hvor stort provenuet er ved aktieavancebeskatningen, og hvilken rolle tabsfradragene spiller, lige så lidt som det kan oplyses, hvilken rolle 6.000 kr.'s fradraget i lov om særlig indkomstskat spiller for skatteprovenuet i forbindelse med salg af aktier og lignende værdipapirer, *må kommissionen henholde sig til mere almindelige betragtninger om den provenumæssige betydning af denne beskatning.*

Det kan således formentlig antages, at op til ²/₃ af det samlede provenu af særlig indkomstskat falder på fast ejendom, jfr. § 2, nr. 13, og at en ikke uvæsentlig del falder på afskrivningsberettigede bygninger og installationer, jfr. § 2, nr. 2. Endvidere falder en del af provenuet ved beskatningen på goodwill, jfr. § 2, nr. 3. Det må herefter antages, at kun en meget beskeden andel af det samlede provenu af særlig indkomstskat vedrører salg af aktier og lignende værdipapirer. Som det ses fremgår dette også samstemmende af de foreliggende oplysninger.

Dette skyldes for det første, at aktieomsætningen i forhold til den samlede aktiekapital er forholdsvis beskeden. Det fremgår af undersøgelsen nedenfor, at den samlede aktiekapital pr. 1. januar 1976 udgjorde ca. 32 milliarder kr., medens der i kalenderåret 1976 totalt omsattes aktier for 3.630 mill. kr. Heraf omsattes kun ca. 900 mill. kr. aktier på Københavns Fondsbørs.

Hertil kommer, at en stor del af aktierne ikke er beregnet på omsætning, hvilket typisk gælder for aktier i ikke-noterede selskaber, der har en hovedaktionær. Sådanne aktier er så nært knyttet til den virksomhed, som aktieselskabet driver, at de kun kan afhændes under ét, hvorfor de kun sælges i forbindelse med overdragelse af hele virksomheden f.eks. i forbindelse med generationsskifte.

Endvidere giver 6.000 kr.'s fradraget i lov om særlig indkomstskat mulighed for, at skatteydere, der ønsker at afhænde en større portefølje af forholdsvis let omsættelige aktier, kan fordele afhændelsen i passende størrelser over flere år, og derved afpasse de årlige fortjenester efter bundfradraget med det resultat, at beskatningen ikke indtræder. Mulighederne for på denne måde at indrette aktieafståelser efter beskatningsreglerne er forøget, efter at beskatningen af aktieavancer fra og med indkomståret 1976 er yderligere lempet ved reglen i § 7, stk. 6, hvorefter der i nettofortjenesten ved aktiesalg indrømmes et fradrag på 5 pct. dog højst 4.000 kr. årligt.

Dette betyder, at der kan konstateres årlige fortjenester ved aktiesalg på ca. 6.400 kr. der ikke beskattes, og at der i fortjenester på f.eks. 80.000 kr. opnås et fradrag inden beregningen af særlig indkomstskat på 10.000 kr.

Endelig er tabsreglerne af afgørende betydning for den endelige vurdering af det skattemæssige provenu af disse regler. Tab, der konstateres ved salg af aktier og lignende værdipapirer eller ved likvidation, kan fratrækkes i fortjenester, der i samme indkomstår skal medregnes til særlig indkomst, og såfremt der ikke er sådanne fortjenester, eller tabene overstiger fortjenesterne, kan nettotabet ved aktiesalg overføres til fradrag i den almindelige indkomst.

Bundfradragene, der indrømmes ved beskatningen, og tabsfradragsreglerne set i sammenhæng med aktieposternes opdeling i stykstørrelser og sædvanligvis lette omsættelighed medfører, at der på dette område er vide muligheder for skattetænkning.

Som nævnt har Direktoratet for Københavns skattevæsen oplyst at overførsel af negativ særlig indkomst til fradrag i den almindelige indkomst har et betydeligt omfang, og

det kan antages, at tabsreglerne er stærkt medvirkende til, at det må anses for tvivlsomt, om aktieavancebeskatningen overhovedet har nogen provenumæssig betydning for staten og kommunerne.

På den anden side må man ved vurderingen af den provenumæssige betydning af aktieavancebeskatningen være opmærksom på, at der hviler betydelige latente skattebyrder på aktiebeholdningerne her i landet. Der findes således utvivlsomt betydelige aktieposter, der er erhvervet før beskatningens indførelse pr. 1. januar 1962, og som først på et senere tidspunkt kommer frem til beskatning.

I mangel af et egentligt statistisk materiale på dette område må de provenumæssige erfaringer, der er indvundet siden lovreglernes indførelse, derfor uddrages med nogen forsigtighed.

II. En statistisk belysning af aktiers finansielle betydning.

En væsentlig del af den økonomiske aktivitet i den private sektor her i landet er organiseret gennem aktie- og anpartsselskaber. Af momsstatistikken vedrørende året 1976 kan man se, at medens antallet af aktie- og anpartsselskaber udgjorde ca. 8 pct. af det samlede antal momsregistrerede virksomheder her i landet i 1976, stod aktie- og anpartsselskaberne for ca. 52 pct. af den samlede afgiftsangivne omsætning i 1976. Tællingsenheden i momsstatistikken er registreringsenheden i afgiftsadministrationens virksomhedsregister. Den svarer i langt de fleste tilfælde til den juridiske enhed (firmabegrebet), men der kan dog inden for den enkelte branche være betydelige undtagelser herfra.

Ser man på industristatistikken, viser det sig, at inden for industrien var ca. 69 pct. af det samlede antal virksomheder organiseret som aktie- eller anpartsselskaber i 1976, medens selskaberne i dette år beskæftigede ca. 84 pct. af det samlede personel og afholdt ca. 85 pct. af de samlede lønudgifter inden for industrien.

I de følgende afsnit er der indsamlet en række statistiske oplysninger, der på forskellig måde kan belyse udviklingen vedrørende aktieselskaberne og aktiers finansielle betydning.

1. Antallet af aktieselskaber og deres aktiekapital.

På grundlag af de årlige opgørelser af det samlede antal aktieselskaber og den tegnede aktiekapital fra Danmarks Statistik samt oplysninger fra statsskattedirektoratet vedrørende året 1978 er der i nedenstående *tabel 1* vist udviklingen i aktieselskabernes antal og deres aktiekapital i perioden 1950-1978.

Tabel 1.
Antal aktieselskaber (anpartssselskaber) og deres aktiekapital (indskudskapital) 1950-1978.

	Antal	Aktiekapital (Indskudskapital) mia. kr.
1. januar 1950	9.407	3,3
1. januar 1955	10.537	4,2
1. januar 1960	12.434	5,9
1. januar 1965	15.434	9,3
1. januar 1970	17.857	13,5
1. januar 1975	33.796	26,1
1. januar 1978	44.429	32,3

Kilde: Beregninger i handelsministeriet på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik, samt oplysninger fra statsskattedirektoratet.

I opgørelserne pr. 1. januar 1975 og 1. januar 1978 i tabel 1 indgår antallet af anpartsselskaber og deres samlede indskudskapital. Ved ændringer i aktieselskabsloven, der trådte i kraft pr. 1. januar 1974, blev kravet til aktiekapitalens størrelse hævet fra 10.000 kr. til 100.000 kr. samtidig med, at der blev åbnet adgang til oprettelse af anpartsselskaber, hvor kravet til indskudskapitalens størrelse er 30.000 kr.

Antallet af selskaber er i løbet af perioden 1. januar 1950 til 1. januar 1978 steget fra ca. 9.400 til ca. 44.400 selskaber eller med 372 pct. Samtidig er den samlede aktiekapital (indskudskapital) steget fra ca. 3,3 mia. kr. til ca. 32,3 mia. kr. eller med 879 pct. Dette indebærer, at den gennemsnitlige tegnede kapital i selskaberne er steget fra ca.

350.800 kr. pr. 1. januar 1950 til ca. 727.000 kr. pr. 1. januar 1978 eller med 107 pet.

Stigningen i antallet af selskaber har ikke været jævnt fordelt over hele perioden. Medens antallet af selskaber steg med ca. 3.000 eller med 32 pct.. i løbet af 1950'erne, steg det med ca. 5.400 eller 44 pct. i løbet af 1960'erne og i den forløbne del af 1970'erne er antallet steget med ca. 26.600 eller med 149 pct. Antallet af selskaber er således steget ganske kraftigt i den forløbne del af 1970'erne sammenlignet med de to foregående ti-år.

Den samlede aktiekapital (indskudskapital) er i løbet af 1950'erne steget med ca. 2,6 mia. kr. eller 79 pct., i løbet af 1960'erne med ca. 7,6 mia. kr. eller 129 pct. og i den forløbne del af 1970'erne med 18,8 mia. kr. eller 139 pct.

Den gennemsnitlige aktiekapital er således vokset gennem 1950'erne og 1960'erne, medens den gennemsnitlige tegnede kapital i selskaberne viser en svagt nedadgående tendens i løbet af 1970'erne, en tendens der dog først gør sig gældende efter 1. januar 1975.

I *bilagstabel 1* er der vist en fordeling af det samlede antal aktieselskaber og deres aktiekapital på hovedbrancher pr. 1. januar 1960, 1. januar 1970 og 1. januar 1975. I *bilagstabel 2* er der på grundlag af bilagstabel 1 beregnet indekstal for udviklingen i henholdsvis antal selskaber og deres aktiekapital inden for hver hovedbranche.

Af de nævnte bilagstabeller fremgår det, at med hensyn til antallet er det industriselskaberne, bygge- og anlægsvirksomhederne, varehandelsselskaberne, investerings- og finansieringsselskaberne, samt »andre selskaber«, der absolut set har haft en stor vækst i den pågældende periode fra 1960 til 1975, medens det er bygge- og anlægsvirksomhederne og investerings- og finansieringsselskaberne, der har haft en stor *relativ* vækst. I andre brancher er der ligefrem tale om antalsmæssig tilbagegang. Mest bemærkelsesværdigt er dette tilfældet i banksektoren, hvor antallet er halveret i perioden. Denne udvikling hænger sammen med de mange fusioner, der har fundet sted i denne sektor.

For udviklingen i den samlede aktiekapitals størrelse i de enkelte hovedbrancher gælder, at det først og fremmest er blandt industriselskaberne, varehandelsselskaberne, bankerne, investerings- og finansieringsselskaberne og »andre selskaber«, at der har været en kraftig absolut vækst, medens den kraftigste relative vækst er sket i bygge- og anlægsvirksomhederne, investerings- og finansieringsselskaberne, og i »andre selskaber«.

Stigningen i bankernes aktiekapital er først og fremmest en konsekvens af bank- og sparekasselovens soliditetskrav, hvorefter egenkapitalen skal udgøre mindst 8 pct. af de samlede gælds- og garantiforpligtelser. Under stigende aktivitet og dermed stigende forpligtelser må bankernes egenkapital derfor forøges, hvilket dels sker ved henlæggelser til reserverne af det løbende overskud dels ved nytegning af aktier.

Forsikringsselskaberne skal ligeledes opfylde visse egenkapitalkrav. Ved et EF-direktiv i 1975 blev dette krav forstærket, hvilket allerede ved Danmarks indtræden i EF den 1. januar 1973 var forudseeligt. Bl.a. som konsekvens heraf skete der en egentlig udvidelse af aktiekapitalen i forsikringssektoren og endvidere fandt der i stort omfang fondsaktieudstedelser sted. I alt forøgedes forsikringsselskabernes aktiekapital med knap 150 mill. kr. i 1973.

Som tidligere nævnt er antallet af aktieselskaber steget kraftigt i løbet af 1970'erne. En nærmere opgørelse af den årlige tilgang af nye selskaber viser, at der alene i årene 1972 og 1973 var en bruttotilgang på tilsammen ca. 12.200 aktieselskaber og en nettotilgang på ca. 11.000 aktieselskaber.

I *bilagstabel 3* er bruttotilgangen i årene 1972 og 1973 delt op på hovedbrancher, og desuden er den gennemsnitlige størrelse af de nye selskabers aktiekapital for hver enkelt hovedbranche beregnet.

Det fremgår af bilagstabel 3, at for årene 1972 og 1973 som helhed findes den største andel af de nye aktieselskaber hos investerings- og finansieringsselskaberne med en andel på ca. 28 pct. Samtidig har denne branche den mindste gennemsnitlige aktiekapital med en gennemsnitlig aktiekapital på 22.800 kr. pr. selskab. Den næststørste andel af tilgangen findes indenfor varehandel med en andel på 25 pct. Her er branchens gennemsnitsstørrelse lidt mindre end det totale gennemsnit. Efter varehandel kommer brancherne industriselskaber og bygge- og anlægsvirksomheder hver med en andel på 15 pct.

Efter denne gennemgang af udviklingen i tilgangen af aktieselsbaer og aktiekapital, skal der nu gives en belysning af udviklingen i afgangen af aktieselskaber. Dette er sket i *bilagstabel 4* for perioden 1964 til 1974.

For antallet af ophævede aktieselskaber gælder det, at det absolutte antal ophævede selskaber generelt er noget stigende, fra 331 selskaber i 1964 til 685 selskaber i 1974 (excl. aktieselskaber, der er omdannet til anpartsselskaber), medens forholdet mellem antallet af ophævede selskaber og det samlede antal selskaber er nogenlunde konstant.

Afgang af aktiekapital kan ske enten ved ophævelse af selskaber eller ved kapitalnedskrivning. Langt den største del af afgangen i perioden 1964 til 1974 er sket ved ophævelse af selskaber. Absolut set har der været tale om en stigende afgang af aktiekapital i perioden fra ca. 61 mill. kr. i 1964 til ca. 289 mill. kr. i 1974 (excl. aktiekapital i selskaber, der er omdannet til anpartsselskaber), og relativt set har der været en svag stigning i afgangen. Af forholdet mellem den relative afgang af aktieselskaber og den relative afgang af aktiekapital ses det, at det hovedsagelig er mindre selskaber, der opløses.

Udviklingen i antallet af aktieselskaber og deres aktiekapital, der er taget under konkursbehandling eller likvidation i årene 1964 til 1974 er belyst nærmere i *bilagstabel 5.*

Generelt har der været tale om et stigende antal selskaber, der er blevet taget under konkursbehandling eller trådt i likvidation, fra 248 selskaber i 1964 til 556 selskaber i 1974. Forholdet mellem antallet af konkursbehandlede m.v. selskaber og det samlede antal selskaber primo det pågældende år har været svagt stigende frem til 1970, hvorefter der er sket et mindre fald. Nogen umiddelbar forklaring på denne udvikling er det ikke muligt at give, men der er sandsynligvis en vis forbindelse mellem konjunkturerne og antallet af selskaber, der går konkurs eller træder i likvidation. Det er blot ikke muligt at præcisere sammenhængen nærmere, da der kan være betydelige tidsmæssige forskydninger.

Sammenholder man antal selskaber taget under konkursbehandling eller likvidation i pct. af samtlige selskaber primo det pågældende år med de samme selskabers aktiekapital i pct. af den samlede aktiekapital, ses det, at det hovedsagelig er mindre selskaber, der tages under konkursbehandling eller likvidation.

På det foreliggende statistiske grundlag er det ikke muligt at sondre mellem selskaber, der er solvente, og selskaber, der ikke er solvente ved likvidationen.

2. Aktieselskabernes kapitaltilførsel.

I dette afsnit skal der gives en nærmere redegørelse for kapitaltilførslen til aktieselskaberne. Først belyses tilgangen af aktiekapital, hvorunder der vil blive redegjort for udviklingen omkring fondsaktier og medarbejderaktier. Dernæst vil udviklingen i de øvrige kapitaltilførselskilder, herunder omfanget af konvertible obligationer, blive belyst.

Nytilgangen af aktiekapital kan spaltes op efter, hvorvidt den hidrører fra nye selskaber eller fra eksisterende selskaber. For nye selskaber gælder det, at den samlede tilgang dels består i selvstændige erhvervsdrivendes overførsel af realaktiver, og dels i kontant indbetaling. For eksisterende selskaber gælder det, at tilgangen i aktiekapital består dels af egentlige aktieudvidelser med kontant indbetaling (herunder konvertering af gæld) og dels udvidelser med fondsaktier.

Den samlede tilgang og afgang af aktiekapital i perioden 1964 til 1974 er bregnet i nedenstående *tabel 2.*

Kapitaltilgangen gennem nye selskaber beløb sig i perioden til ialt ca. 3,3 mia. kr. heraf ca. 1,3 mia. kr som kontant indbetaling eller 38 pct. af den samlede tilgang.

Af de eksisterende selskabers samlede kapitaludvidelse på 16,1 mia. kr. i perioden var de ca. 9,2 mia. kr. eller 57 pct. kontante indbetalinger. Udviklingen i de kontante indbetalinger har generelt set været stigende. I 1970 og 1971 lå de kontante indbetalinger på et ret højt niveau. Dette skal nok ses som resultatet af et samspil mellem en række faktorer, herunder omfanget af de direkte udenlandske investeringer i Danmark. Nedgangen i 1974 skal nok ses i forbindelse med den generelle økonomiske afmatning.

De samlede kontante indbetalinger er opgjort i kolonne 7 i *tabel 2.* Størrelsen af de kontante indbetalinger er i *tabel 3* sammenholdt med størrelsen af nettotilgangen af obligationer til kursværdi.

Tabel 2.
Tilgangen og afgangen af aktiekapital for samtlige aktieselskaber 1964-1974.

	Nye aktieselskaber		*Eksist. aktieselskaber*				
	Samlet tilgang	Heraf kontant indbetalt	Kapital-udvidelser med kontant indbetaling	Fonds-aktier	Kapital-afgang fra opløste selskaber og fra ned-gang i aktie-kap.	Netto-tilgang (1+3+4 ÷ 5)	Heraf kontant (2+3)
	1	2	3	4	5	6	7
				mill. kr.			
1964	202	120	428	0	60	570	548
1965	146	73	571	268	95	890	644
1966	211	97	440	309	73	887	537
1967	141	75	551	167	104	755	626
1968	135	63	533	222	136	754	596
1969	236	85	686	143	115	950	771
1970	342	127	1080	647	242	1827	1207
1971	591	137	1249	580	327	2093	1386
1972	528	146	776	474	224	1554	922
1973	477	196	1677	3375	255	5274	1873
1974	153	78	1187	750	346	1744	1265
1974[1])	290	150	1187	750	346	1881	1337

[1]) Incl. anpartsselskaber
Kilde: Beregninger i handelsministeriet på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

Tabel 3.
Tilgang af aktiekapital og tilgang af kapital på obligationsmarkedet 1964-1974.

År	Aktiekapitalforøgelse ved kontante indbetalinger mill. kr.	Nettotilgangen af obligationer til kursværdi mill. kr.	Aktiekapitalforøgelsens andel af samlet tilgang pet.
1964	548	2.879	16
1965	644	3.314	16
1966	537	3.199	14
1967	626	2.869	18
1968	596	4.501	12
1969	771	6.417	11
1970	1.207	6.259	16
1971	1.386	8.955	13
1972	922	12.653	7
1973	1.873	16.026	10
1974[1])	1.337	13.494	9

[1]) Incl. anpartsselskaber.
Kilder: Nationalbankens beretning, og beregninger i handelsministeriet på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

Af tabel 3 fremgår det, at både aktiekapitalforøgelsen og nettotilgangen af obligationer absolut set har været stigende, men dog således at aktiekapitalforøgelsens andel af den samlede tilgang er faldet noget. Denne udvikling afspejler sandsynligvis ikke et skift i finansieringsmønstret, men afspejler i højere grad den store bygge- og anlægsvirksomhed, der fandt sted i slutningen af 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne.

En beskeden del af aktiekapitaludvidelsen er sket i form af *medarbejderaktier*. Ved lov nr. 286 af 9. juni 1971 blev der åbnet mulighed for at tegne medarbejderaktier til favørkurs uden skattemæssige konsekvenser for medarbejderne, mod at disse lader aktierne båndlægge i 5 år.

Skattedepartementet har indtil 1. juni 1978 godkendt 129 medarbejderaktieordninger i 94 (moder)selskaber. Det samlede antal medarbejdere, der har haft mulighed for at tegne medarbejderaktier er ca. 85.900 og det samlede aktiebeløb, der er tilladt medarbejderaktier for ca. 242 mill. kr.

Endvidere kan det oplyses, at interessen for udstedelse af medarbejderaktier er stærkt stigende. Således er noget over halvdelen af tilladelserne givet efter 1/1-1976.*)

I kolonne 4 i tabel 2 er der givet oplysninger om udviklingen i udstedelsen af fondsaktier. I nedenstående tabel 4 er fondsaktieudstedelsen sammenholdt med den samlede aktiekapital primo det pågældende år.

Af tabellen fremgår det, at udstedelsen af fondsaktier varierer en del fra år til år, både absolut set og i set i relation til aktiekapitalen. Der er flere forklaringer på denne variation. For det første gælder det, at der har været lovmæssige indgreb mod udstedelsen af fondsaktier. Dette gælder således for årene 1964, 1971, 1972 og 1974. I årene umiddelbart efter en sådan begrænsning har der været en relativ stor udstedelse af fondsaktier. Dette forhold er yderligere blevet forstærket af, at der i årene 1964, 1971 og 1974 tillige var udbyttebegrænsning.

Ud over disse forhold er der en speciel faktor, som gør sig gældende i 1973. I forbindelse med Danmarks medlemsskab af de europæiske fællesskaber opvurderede virksomhederne mere eller mindre presset af aktionærerne deres egenkapital, hvilket gav sig udslag i den store udstedelse af fondsaktier.

Efter denne redegørelse vedrørende udviklingen i aktiekapitalen skal den samlede kapitaltilførsel nu belyses. Dette er gjort i nedenstående tabel 5 for perioden 1965 til 1975.

Som et supplement til tabel 5 er den procentvise sammensætning beregnet i nedenstående tabel 6.

*) Der henvises endvidere til *bilag 3*, hvor der findes en fortegnelse over medarbejderaktieordninger, der er godkendt i medfør af ligningslovens § 7 A.

Tabel 4.
Udstedelse af fondsaktier 1964-1974 i samtlige selskaber.

År	Udstedte fondsaktier mill. kr.	Samlet aktiekapital primo året mill. kr.	Fondsaktier i pct. af aktiekapital primo året pct.
1964	0	8.622	0,00
1965	268	9.258	2,89
1966	309	10.148	3,04
1967	167	11.034	1,51
1968	222	11.789	1,88
1969	143	12.543	1,14
1970	647	13.493	4,80
1971	580	15.320	3,79
1972	474	17.413	2,72
1973	3.375	18.967	17,79
1974	750	24.241	3,09

Kilde: Handelsministeriets beregninger på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

Tabel 5.
Kapitaltilførslen til samtlige aktieselskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr. excl. banker og forsikringsselskaber fordelt på kapitaltilførslens art. 1965-1975.

År	Henlagt overskud	Bogførte afskrivninger	Samlet bruttoopsparing	Stigning i aktiekapital kontant indbetalt	Stigning i bankgæld	Stigning i langfristet gæld	Stigning i gæld i øvrigt	Samlet kapitaltilførsel
				mia. kr.				
1965	0,8	1,6	2,4	0,5	0,5	0,6	2,6	6,6
1966	0,9	1,8	2,7	0,3	0,7	1,1	2,6	7,4
1967	0,9	1,9	2,8	0,4	0,3	1,0	2,8	7,3
1968	0,9	2,1	3,0	0,4	0,4	1,2	2,6	7,6
1969	1,1	2,3	3,4	0,5	0,5	0,3	4,4	9,1
1970	1,2	2,6	3,8	1,0	0,8	1,7	4,0	11,3
1971	1,1	2,9	4,0	1,2	0,4	1,2	4,6	11,4
1972	2,1	3,0	5,1	0,8	÷0,1	0,5	3,2	9,5
1973	2,9	4,0	6,9	1,2	1,6	0,7	9,0	19,4
1974	2,3	4,3	6,6	1,0	1,1	1,2	11,2	21,1
1975	2,9	4,5	7,4	0,8	0,0	2,6	3,7	14,5
1965–75 i alt	17,1	31,0	48,1	8,1	6,2	12,1	50,7	125,2
Pct.:	13	25	38	6	5	10	41	100

Kilde: Beregninger i handelsministeriet på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

Tabel 6.
Kapitaltilførslen til samtlige aktieselskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr. excl. banker og forsikringsselskaber, procentvis fordelt på kapitaltilførslens art. 1965-1975.

År	Henlagt overskud	Bogførte afskrivninger	Samlet bruttoopsparing	Stigning i aktiekapital, kontant indbetalt	Stigning i bankgæld	Stigning i langfristet gæld	Stigning i gæld i øvrigt	Samlet kapitaltilførsel
				pct.				
1965	12	24	36	8	8	9	39	100
1966	12	24	36	4	9	15	35	100
1967	12	26	38	5	4	14	38	100
1968	12	28	39	5	5	16	34	100
1969	12	25	37	6	6	3	48	100
1970	11	23	34	9	7	15	35	100
1971	10	25	35	11	4	11	40	100
1972	22	32	54	8	÷1	5	34	100
1973	15	21	36	6	8	4	46	100
1974	11	20	31	5	5	6	53	100
1975	20	31	51	6	0	18	25	100
1965–75	13	25	38	6	5	10	41	100

Kilde: Beregninger på grundlag af tabel 5.

Af tabel 5 fremgår det, at den samlede kapitaltilførsel til aktieselskaberne er steget fra 6,6 mia. kr. i 1965 til 14,5 mia. kr. i 1975 eller med 120 pct. Bortset fra årene 1972 og 1975 har der været tale om en stigende kapitaltilførsel fra år til år i løbet af perioden, men der har dog været tale om ret varierende stigningstakter. For at sætte størrelsen af den samlede kapitaltilførsel i relief, kan det oplyses, at den i gennemsnit pr. år har udgjort små 80 pct. af aktiekapitalens størrelse ved årets begyndelse.

Af tabel 5 og 6 fremgår, at kapitaltilførslen gennem kontant indbetaling af aktieka-

pital gennem hele perioden har udgjort en ret lille del af aktieselskabernes samlede kapitaltilførsel.

For bruttoopsparingen i virksomhederne gælder det, at dens andel har ligget relativt konstant omkring gennemsnittet på de 38 pct., bortset fra 1972 og 1975, hvor selskaberne havde en stor stigning i deres overskud.

Finansiering via forøgelse af bankgælden har kun kunnet anvendes i beskedent omfang. For perioden som helhed har stigning i bankgælden kun udgjort 5 pct. af den samlede kapitaltilgang, men der har været ret stor variation mellem de enkelte år.

Dette gælder i endnu højere grad for stigningen i den langfristede gæld, hovedsagelig lån i kreditforeninger m.v. Disse variationer hænger i nogen grad sammen med de mange indgreb overfor denne kreditsektor. Forøgelse af den langfristede gæld har for perioden som helhed tilført aktieselskaberne 10 pct. af deres samlede kapitaltilførsel.

Den sidste finansieringskilde er stigning i den øvrige gæld. Denne har for perioden som helhed udgjort 41 pct. af aktieselskabernes samlede kapitaltilførsel, men tallet har varieret noget fra år til år.

For denne posts vedkommende er der i vidt omfang tale om dobbeltregninger i form af selskabernes indbyrdes kreditgivning bl.a. i forbindelse med varekøb.

Udviklingen i den øvrige gæld er i nogen grad et resultat af statens finanspolitik, da posten udover selskabernes indbyrdes kreditgivning f.eks. også omfatter ikke-afregnede kildeskattebeløb, punktskatter og omsætningsafgifter, og såvel momsens indførelse i 1967 og forhøjelserne i 1968 og i 1970, og kildeskattens indførelse den 1. januar 1970 har haft betydning for udviklingen i den øvrige gæld. Den meget stærke stigning i 1973 og 1974 er dog primært et resultat af dels de gunstige konjunkturer for erhvervene med høj produktion og store vareindkøb m.v. dels den kraftige prisudvikling.

Til sidst skal kapitaltilførslen gennem konvertible obligationer belyses nærmere. Siden 1974 er der optaget 6 konvertible lån med en samlet nominel værdi på ca. 253 mill. kr. og en kursværdi pr. 1/1-1978 på 351 mill. kr. Et lån har løbetiden 4 år, medens de øvrige er lige fordelt på 5 og 6 år. Den nominelle rente har gennemsnitlig været 12,5 pct. Iøvrigt gælder det, at den nominelle rente har været faldende, og desuden synes banksektoren at være renteførende.

Fordeles lånene på sektorer, gælder det at 63 pct. er optaget af banksektoren, medens industri og handel hver tegner sig for 18 pct. og 1 pct. af sektoren »andet«.

Set i relation til tilgangen af aktiekapital i eksisterende selskaber ved kontant indbetaling jfr. tabel 2, udgør kapitaltilførslen gennem konvertible lån en beskeden størrelse. For 1974 udgjorde kapitaltilførslen gennem konvertible obligationer et beløb svarende til ca. 6 pct. af tilgangen gennem kontante indbetalinger af aktiekapital.

3. Forholdet mellem aktieselskabernes egenkapital og fremmedkapital.

I dette afsnit skal der gives en kort redegørelse for udviklingen i forholdet mellem aktieselskabernes egenkapital og fremmedkapital.

I nedenstående *tabel* 7 er der givet oplysninger om den samlede egenkapitals andel og om aktiekapitalens andel af de samlede passiver primo året for årene 1965-76. Op-

Tabel 7.
Egenkapitalen og aktiekapitalen i pct. af samlede passiver for alle selskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr., excl. banker og forsikringsselskaber primo året 1965—1976.

År	Egenkapitalens andel af samlede passiver	Heraf aktiekapitalens andel af samlede passiver
	pct.	
1965	39,9	17,6
1966	38,2	17,3
1967	36,4	16,7
1968	35,1	16,0
1969	34,2	15,4
1970	33,5	14,6
1971	32,8	14,8
1972	33,0	15,2
1973	35,3	16,0
1974	35,4	16,3
1975	34,1	15,2
1976	35,0	14,6

Kilde: Beregninger i handelsministeriet på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

gøreisen omfatter alle selskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr. excl. banker og forsikringsselskaber, hvor der som tidligere nævnt gælder visse lovkrav.

Der har været en tydelig generel tendens til forholdsvis nedgang i egenkapitalens andel og en deraf følgende stigning i fremmedkapitalens andel af de samlede passiver, således at egenkapitalens andel er faldet fra ca. 40 pct. primo 1965 til ca. 35 pct. primo 1976.

For aktiekapitalens vedkommende har udviklingen stort set fulgt udviklingen for egenkapitalen.

Den stigning i egenkapitalens andel, der er sket i 1972 og 1975, kan hænge sammen med, dels at disse år var regnskabsmæssigt gode for selskaberne med deraf følgende muligheder for øget selvfinansiering, jfr. afsnit 2, tabel 5 og 6, dels at der i forbindelse med Danmarks indtræden i EF skete en opvurdering af selskabernes egenkapital i 1972.

Foretager man en opdeling på brancher, viser der sig ret store forskelle på de forskellige branchers egenfinansiering. Som det vil fremgå af bilagstabel 6, der viser egenkapital og aktiekapital i pct. af samlede passiver for overskudsselskaber (excl. banker og forsikringsselskaber) med en aktiekapital større end 250.000 kr. fordelt på hovedbrancher primo årene 1965, 1970 og 1976, er der relativ stor fremmedkapital i bygge- og anlægsvirksomheder, varehandel og ejendomsadministration og relativ stor egenkapital i rederierne.

Bortset fra gruppen »anden transport m.v.« er egenfinansieringen faldet i alle brancher fra 1965 til 1976.

4. Aktieselskabernes udbyttepolitik.

I dette afsnit skal forholdene omkring aktieselskabernes overskud og udbytter belyses nærmere.

På grundlag af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik er der i nedenstående tabel 8 foretaget en beregning af overskuddet før og efter skat i pct. af egenkapitalen medio året i perioden 1964 til 1975. Beregningen omfatter alle overskudsselskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr. excl. banker og forsikringsselskaber. Endvidere er der i tabellen anført overskuddets anvendelse til henholdsvis skat, udbytte og henlæggelser.

Af tabellen fremgår det, at overskuddet i procent af egenkapitalen før og efter skat var ret konstant i sidste halvdel af 1960'erne, medens der i første halvdel af 1970'erne har været større variationer samtidig med, at overskuddet generelt er vokset, således at det i 1975 var 19,9 pct. før skat.

Selskabsskattens andel af overskuddet har konstant ligget på knap 30 pct. Det er ikke

Tabel 8.
Overskud før og efter skat i pct. af egenkapitalen medio året, samt anvendelsen af overskuddet for overskudsselskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr. 1964-1975.

År	Overskud før beregnet skat i pct. af egenkapital medio året	Overskud efter beregnet skat i pct. af egenkapital medio året	Andel af overskud, der er anvendt til: Skat	Udbytte m.v.	Henlæggelse	Ialt
			pct.			
1964	13,5	9,4	29	25	46	100
1965	13,4	9,2	28	28	44	100
1966	13,2	9,0	28	27	45	100
1967	13,0	8,7	29	26	45	100
1968	13,6	8,9	30	28	42	100
1969	13,7	9,2	28	28	44	100
1970	13,9	9,3	28	25	47	100
1971	12,5	8,0	29	24	47	100
1972	17,3	11,4	31	23	46	100
1973	17,9	12,4	29	23	48	100
1974	14,5	9,5	29	22	49	100
1975	19,9	14,1	29	20	51	100

Kilde: Beregninger i handelsministeriet på grundlag af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

umiddelbart muligt at sammenholde denne andel med selskabsskatteprocenten på 37, idet det her anvendte overskudsbegreb ikke svarer til det skattemæssige indkomstbegreb.

Andelen af overskuddet, der er anvendt til udbytte, tantieme m.v. har i perioden som helhed været på 25 pct. I den sidste del af perioden har der været en faldende tendens. Tilsvarende har den andel, der er anvendt til henlæggelser, for perioden som helhed været 46 pct. med en stigende tendens i periodens sidste del.

For de samme selskaber, som indgår i tabel 8, er der i *tabel 9* foretaget en beregning af udbyttet m.v. i pct. af aktiekapitalen primo det pågældende år. Endvidere er udstedelsen af fondsaktier beregnet som pct. af aktiekapitalen primo det pågældende år.

Tabel 9.
Udbytte m.v. i pct. af aktiekapitalen primo året og fondsaktier i pct. af aktiekapitalen primo året for overskudsselskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr. excl. banker og forsikringsselskaber for årene 1964–1975.

År	Udbytte m.v. i pct. af aktiekapital primo året	Fondsaktier i pct. af aktiekapital primo året
	pct.	pct.
1964	8,5	0
1965	9,6	3,9
1966	9,1	4,1
1967	8,9	2,0
1968	9,9	2,5
1969	10,3	1,5
1970	10,2	6,5
1971	8,9	5,1
1972	10,8	3,6
1973	10,9	9,0
1974	8,8	4,1
1975	10,1	–[1])

Kilde: Beregninger i handelsministeriet på grundlag af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.
[1]) Foreligger endnu ikke.

Af tabellen fremgår det, at udbyttet m.v. ret konstant har ligget omkring 9-10 pct. af aktiekapitalen primo året. Derimod har der været ret stor variation i udstedelsen af fondsaktier. Baggrunden herfor er tidligere berørt i afsnit 2.

I bilagstabel 7 er udbyttet m.v. i pct. af aktiekapitalen ultimo året og overskud i pct. af egenkapitalen ultimo året anført for hovedbrancherne for årene 1964, 1969 og 1974. Også her omfatter beregningerne kun overskudsselskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr. excl. banker og forsikringsselskaber.

Af tabellen fremgår det, at udbyttet i pct. af aktiekapitalen varierer ret kraftigt mellem de forskellige brancher indenfor samme år og også gennem tiden indenfor den samme branche. Spredningen i udbyttetallene mellem brancherne ændrer sig stort set ikke gennem tiden.

For overskuddet før skat ser det derimod ud som om spredningen mellem brancherne bliver mindre gennem tiden. Endvidere sker der også ændringer i rangfølgen med hensyn til overskudsprocentens størrelse.

5. *udviklingen i aktiekurser m.v.*

I dette afsnit skal der gives en redegørelse for udviklingen i aktiekurserne i perioden 1960-1977. Denne udvikling er sammenholdt med udviklingen i forbrugerprisindekset, i reguleringspristallet, og i timelønsindekset for industriens arbejdere.

Udviklingen i aktiekurserne er i nedenstående tabel 10 beskrevet ved hjælp af Danmarks Statistiks aktiekursindeks for børsnoterede aktier.

Ved beregningen af indekset for aktiekurser er der i videst muligt omfang korrigeret for kursbevægelser i forbindelse med kapitaludvidelser i selskaberne. Eventuelle kursstigninger som følge af en forestående kapitaludvidelse påvirker indekset i fuldt omfang, medens der korrigeres for kursnedgang, der skyldes, at aktierne fra et vist tidspunkt handles excl. tegningsret.

Aktiekurserne udviste frem til og med 1971 en relativ stor stabilitet, som dog i nogen grad blev brudt i enkelte år 1967, 1970 og 1971, hvor dansk økonomi prægedes af en generel afsvækket økonomisk aktivitet.

Den store stigning i aktiekursniveauet, der sker i 1972, er dels et resultat af en vis undervurdering af aktiekurserne frem til 1971 på et marked præget af lille aktieomsætning, dels et resultat af Danmarks indtræden i EF og de forventninger, som knyttede sig hertil.

Tabel 10.
Udviklingen i aktiekurser, priser og lønninger 1960-1977.

År	Danmarks Statistiks aktiekursindeks ultimo året. 1960 gens. = 100	Forbrugerprisindekset. Årsgennemsnit. 1960 = 100	Reguleringstallet. Årsgennemsnit[1]). 1960 = 100	Timelønsindeks for industriens arbejdere. Årsgennemsnit. 1960 = 100
1960	98	100	100	100
1961	97	104	102	112
1962	100	112	108	124
1963	110	117	114	134
1964	116	122	118	145
1965	124	129	125	162
1966	120	139	133	182
1967	108	149	137	199
1968	120	161	145	223
1969	121	166	150	248
1970	109	177	159	276
1971	106	188	166	317
1972	201	200	177	354
1973	201	218	191	409
1974	158	253	218	489
1975	212	276	247	583
1976	212	301	269	650
1977	210	335	291	718
Gennems. årlig stigning rentes-rente basis	4,6 pct.	7,4 pct.	6,5 pct.	12,3 pct.

Kilder: Danmarks Statistiks officielle publikationer.
[1])For årene 1960-1962 er anvendt det lønregulerende pristal.

De danske restriktioner for valutaudlændinges køb af børsnoterede danske aktier blev ophævet i forbindelse med indtræden i EF den 1. januar 1973. Kursstigningen må endvidere ses som et resultat af forsigtighedsbetragtninger fra virksomhedernes og aktionærernes side, idet der forelå en risiko for, at udenlandske interesser på baggrund af de lave kurser ville kunne overtage danske virksomheder for et relativt lille beløb. Disse faktorer kan forklare aktiekursernes niveauskift, som skete samtidig med en opskrivning af industriens egenkapital i 1972 og 1973 på henholdsvis 1½ mia. kr. og 2 mia kr. - eller ca. 10 pct. årligt. Aret 1973 var endvidere karakteriseret ved en i forhold til de øvrige år meget stor fondsaktieudstedelse. Normalt har opskrivningerne kun andraget 1 å 2 pct. årligt.

Kursudviklingen i 1974-77 afspejler til en vis grad udviklingen i den økonomiske aktivitet. Konjunkturafmatningen slog igennem i Danmark i løbet af 1974, hvorefter den økonomiske aktivitet lå på et lavt niveau i det meste af 1975. Mod slutningen af året kunne imidlertid spores fremgangstegn. 1976 prægedes af en betydelig stigning i efterspørgsel og produktion, medens 1977 har været præget af en mere afdæmpet produktionsstigning.

Udviklingen i aktiekursindekset har ikke fulgt parallelt med udviklingen i priser og lønninger. For det første har pris- og lønudviklingen været jævnt stigende, mens udviklingen i aktiekurserne har været præget både af frem- og tilbagegange. Endvidere gælder det, at stigningen i aktiekurserne ikke har været så stor som stigningen i priserne, idet priserne i perioden har haft en gennemsnitlig stigningstakt, der er ca. 50 pct. større end den gennemsnitlige stigningstakt i aktiekurserne.

For de viste indekstal gælder det generelt, at der ved en bedømmelse af udviklingen må

tages hensyn til, hvilket år, der er anvendt som basisår. Dette fremgår bl.a. af *bilagsfig. 1,* hvoraf det ses, at der over en lidt længere årrække kan være overensstemmelse mellem udviklingen i forbrugerprisindekset og aktiekursindekset, mens der omvendt på kort sigt kan være betydelig forskel på udviklingen i de to indeks. Dette betyder, at valget af basisår er ret afgørende for forholdet mellem udviklingen i de enkelte indeks.

6. Aktieomsætningen.

Den samlede aktieomsætning kan opdeles i tre komponenter.

a) Handel på Børsen med noterede aktier
b) Handel udenfor Børsen med noterede aktier
c) Handel udenfor Børsen med ikke-noterede aktier.

Den samlede aktieomsætning kan beregnes på grundlag af provenuet af det såkaldte børsstempel, som er en særlig stempelafgift, der skal erlægges ved overdragelse gennem køb og bytte af aktier m.v. Afgiftens størrelse er 5 promille af de overdragne aktiers samlede værdi på overdragelsestidspunktet.

Der er nogen usikkerhed forbundet med at beregne aktieomsætningen på grundlag af provenuet fra børsstemplet. Dette hænger sammen med de praktiske vanskeligheder ved at gennemføre en effektiv kontrol, med at stempling finder sted ved alle overdragelser. Det kan derfor ikke udelukkes, at der sker en vis unddragelse af stempelafgift, måske især hvor overdragelsen finder sted mellem private personer uden medvirken af professionel mellemhandler.

Udover overdragelse gennem køb og bytte sker der også overdragelser gennem arv og gave, men disse overdragelser bliver ikke registreret gennem børsstemplet. Ved en samlet vurdering af omsætningsmønstret for aktier må også dette forhold tages i betragtning.

I nedenstående *tabel 11 er* kursværdien af den samlede aktieomsætning beregnet på grundlag af provenutallene for børsstemplet for kalenderårene 1970-77.

Af tabellen fremgår det, at aktieomsætningen generelt har været stigende i 1970'erne. En særlig markant stigning fandt sted i 1973, hvor aktieomsætningen tredobledes i forhold til det foregående år. Dette udsving må utvivlsomt ses i forbindelse med Danmarks tilslutning til de europæiske fællesskaber.

Udviklingen i aktieomsætningen er sammensat af to komponenter, dels udviklingen i aktieomsætningen opgjort til pålydende værdi og dels udviklingen i kursniveauet. Der eksisterer intet materiale, der kan belyse udviklingen i begge komponenter for markedet som helhed, men derimod findes der oplysninger om udviklingen i de to komponenter for et af de ovennævnte delmarkeder, nemlig omsætningen på Børsen med noterede aktier.

Kursudviklingen for handel på Børsen med noterede aktier er belyst i afsnit 5, medens der nedenstående er anført omsætningen til pålydende værdi på henholdsvis hoved- og efterbørs.

For de øvrige to delmarkeder findes der ingen oplysninger om omsætningen til pålydende værdi. Med hensyn til kursudviklingen ved handel med noterede aktier udenfor Børsen følger denne kursudvikling på Børsen. Kursudviklingen ved handler med ikkenoterede aktier kendes ikke.

I *tabel 12* er der givet oplysninger om aktieomsætningen på Børsen. For hovedbørsens vedkommende angår oplysningerne årene 1967-1977, medens de for efterbørsens vedkommende kun findes opgjort for årene 1973-1977. Oplysningerne omfatter størrelsen af omsætningen til pålydende værdi og den samlede pålydende værdi af de på henholdsvis hoved- og efterbørs noterede aktier. På hovedbørsen kan optages selskaber, der opfylder visse krav til offentlighed omkring deres økonomiske forhold, og som har en aktiekapital på mindst 5 mill kr. Endvidere er det et krav, at der til stadighed finder omsætning sted af selskabets aktier. For efterbørsen gælder de samme krav om offentlighed, medens kravet til aktiekapitalen her kun er 1 mill. kr. Her findes der ikke noget krav om handel til stadighed med selskabets aktier. Optagelse til notering finder sted efter begæring af det pågældende selskab, når ovennævnte betingelser er opfyldt.

I tabel 12 er der endvidere beregnet en kursværdi af aktieomsætningen. For hovedbørsens vedkommende omfatter denne beregning årene 1972-1977 og for efterbørsens vedkommende årene 1973-1977. Denne be-

regning er dog behæftet med nogen usikkerhed, idet den faktor, der er anvendt ved opregningen fra den pålydende værdi af aktieomsætningen til kursværdien er gennemsnittet af forholdet mellem markedsværdien og den pålydende værdi af de noterede aktier henholdsvis primo og ultimo det pågældende år. Dette betyder, at beregningen ikke tager hensyn til kursudsving, der udjævnes inden for året. Endvidere forudsættes det, at det enkelte selskabs andel af den samlede omsætning målt nominelt svarer til dets andel af den samlede aktiemasse, ligeledes målt nominelt.

Denne forudsætning er imidlertid ikke opfyldt i praksis.

Endelig er der i tabel 12 beregnet Fondsbørsens andel af den samlede aktieomsætning.

Tabel 11.

	Kursværdien af Aktieomsætningen 1970–1977.							
År	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
Aktiomsætning (mill. kr.)	1006	916	1372	4381	2649	2813	3630	2552
Indeks 1970 = 100	100	91	136	435	263	280	361	254

Kilde: Beregninger på grundlag af oplysninger vedrørende provenuet af børsstemplet.

Tabel 12.
Aktieomsætningen på hoved- og efterbørsen.

	Hovedbørsen.				Efterbørsen.			
Ar	Aktie-omsætning til pålyd. værdi	Noteret aktiemasse. Pålydende værdi	Beregnet kursværdi af aktie-omsætningen	Andel af samlet omsætning	Aktie-omsætning til pålyd. værdi	Noteret aktiemasse. Pålydende værdi	Beregnet kursværdi af aktie-omsætningen	Andel af samlet omsætning
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	pct.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	pct.
1967	73532	2938598	–	–	–	–	–	–
1968	64317	3214976	–	–	–	–	–	–
1969	84011	3668869	–	–	–	–	–	–
1970	80696	4120305	–	–	–	–	–	–
1971	81093	4477264	–	–	–	–	–	–
1972	204115	4969998	464362	34	–	–	–	–
1973	361870	6745976	977049	22	16282	1389656	98180	2
1974	196370	7195198	424159	16	13470	1439874	72872	3
1975	317542	7927154	671601	24	15312	1379027	65842	2
1976	353420	8926452	816400	22	21292	1742998	93685	3
1977	258772	9490674	566711	22	24006	1844723	100105	4

Kilde: Beregninger på grundlag af oplysninger meddelt af Københavns Fondsbørs.

Af tabel 12 fremgår det, at medens omsætningen til pålydende værdi på hovedbørsen var relativt konstant eller kun ganske svagt stigende frem til 1972, skete der i 1972 og 1973 en kraftig vækst i omsætningen. Det kan igen formodes, at stigningen har en sammenhæng med Danmarks optagelse i de europæiske fællesskaber.

I 1974 skete der et relativt stort fald i omsætningen, der dog lå på et niveau, der var dobbelt så højt som i 1970-1971. Dette fald i omsætningen og udviklingen i årene derefter er nok i vid udstrækning betinget af de faktorer, der blev peget på i forbindelse med beskrivelsen af kursudviklingen i afsnit 5.

For udviklingen i efterbørsens omsætning gælder det, at den nogenlunde har fulgt parallelt med udviklingen på hovedbørsen.

Samtidig med at aktieomsætningen er vokset, er der sket en tredobling af aktiemassen i de hovedbørsnoterede selskaber i perioden 1967-1977. Stigningen skyldes dels udvidelser af aktiekapitalen i de noterede selskaber, og dels at antallet af noterede selskaber er vokset.

Gennemsnittet af Fondsbørsens andel af den samlede aktieomsætning i de seneste 5 år har ligget mellem 20 pct. og 30 pct.

7. *Afkastet af aktier.*

I dette afsnit skal der gives en redegørelse for udviklingen i afkastet af aktier.

Afkastet fra en investering i aktier omfatter her dels det udbetalte udbytte, dels ændringer i aktiernes værdi på grund af kursændringer udtrykt ved ændringer i et aktiekursindeks.

Aktionæren kan modtage fondsaktier og tegningsrettigheder til underkurs, hvilket indebærer en økonomisk fordel for aktionæren. Efter en teoretisk betragtning skulle børskurserne afspejle selskabernes indre værdier, hvorfor en omlægning af reservefonds til aktiekapital gennem udstedelse af fondsaktier skulle modsvares af et tilsvarende fald i aktiekursen. I praksis falder kursen sædvanligvis ikke i det omfang, som de teoretiske betragtninger skulle tilsige. Dette skyldes til dels, at udbytteprocenten ofte fastholdes uændret trods udvidelsen af aktiekapitalen, således at det udbetalte udbytte stiger.

Udstedelse af fondsaktier vil derfor normalt medføre en stigning i aktiekursindekset.

De samme betragtninger gælder for den fordel, som aktionærerne opnår ved tegning af aktier til favørkurs ved aktieudvidelser.

Ved at indregne ændringer i aktiekursindekset ved opgørelsen af afkastet af aktier er der således taget højde for den værdi, udstedelse af fondsaktier og tegningsrettigheder til favørkurs repræsenterer for aktionærerne. Det bør understreges, at dette afkastbegreb afviger fra det gængse skatteretlige afkastbegreb.

Det har ikke været muligt at fremdrage en lang tidsserie for afkastet af kapital investeret i aktier fra eksisterende materiale. Derfor har det været nødvendigt at sammenstykke materiale fra forskellige kilder. For årene 1960-1967 er der anvendt materiale beregnet i handelsministeriet og offentliggjort i betænkning nr. 505 »Kollektiv investering i aktier« Kbh. 1968. For årene 1968-1976 er der foretaget beregninger på basis af Fondsbørsens aktiekursindeks.

Der er på et par punkter forskelle mellem de to serier, således at en sammenligning må foretages med en vis forsigtighed. For det første er grundlagene for opgørelserne forskellige. I handelsministeriets beregninger indgår næsten alle selskaber optaget på hovedbørsen, samt nogle efterbørsnoterede selskaber, ialt 137 selskaber. Fondsbørsens indeks omfatter selskaber i hvis aktier, der næsten dagligt sker handel, ialt 42 selskaber. En anden forskel er vægtningen af selskaberne ved beregningen af kursudviklingen. I handelsministeriets beregninger bruges den nominelle aktiekaptital primo det pågældende år, medens der i Fondsbørsens indeks anvendes kursværdier.

Hvilken effekt disse forskelle har på størrelsen af afkastet er svært at opgøre præcist. I anførte betænkning er det angivet, at anvendelsen af den nominelle aktiekapital som vægte medfører, at den beregnede afkastværdi ligger *Vi* pct. point lavere, end hvis vægtene havde været kursværdien.

I nedenstående *tabel 13* er der givet oplysning om det årlige afkast af aktier i perioden 1960-1977. Til sammenligning er anført det årlige afkast af en udvalgt obligation.

Tabel 13.
Det årlige afkast af aktier 1960-1977 og det årlige afkast af en udvalgt obligation 1962-1977.

År	Aktier: Udbyttet i pct. af kursværdi primo året	Aktier: Kursændringer m.v. i pct. af kursværdi primo året	Aktier: Samlet afkast i pct. af kursværdi primo året	Obligation[1]) Samlet afkast i pct. af kursværdi primo året
		pct.		
1960	4,3	2,4	6,7	–
1961	4,3	0,5	3,8	–
1962	4,6	3,1	7,7	6,44
1963	4,6	6,0	10,6	15,34
1964	4,3	4,1	8,4	÷ 8,73
1965	4,2	4,4	8,6	1,57
1966	4,4	÷ 1,2	3,2	10,54
1967	4,5	÷10,8	÷ 6,3	4,04
1968	5,7	10,9	16,6	23,13
1969	5,0	0,0	5,0	÷ 2,83
1970	5,2	÷ 8,1	÷ 2,9	1,77
1971	6,1	÷ 4,1	2,0	12,40
1972	6,6	102,5	109,1	14,51
1973	3,4	5,8	9,2	÷ 5,89
1974	3,9	÷27,1	÷ 23,2	÷ 0,44
1975	5,5	32,8	38,3	27,14
1976	4,3	0,2	4,5	÷ 0,89
1977	4,3	÷ 4,1	0,8	10,75

[1]) Obligationen er en 7 pct.'s obligation med en løbetid på 40 år.
Kilder: Betænkning nr. 505 »Kollektiv investering i aktier« Kbh 1968, tabel 4, p. 20, samt beregninger på basis af afkastet af Fondbørsens aktieindeks, Statistisk Årbog og Nationalbankens årlige beretninger.

I tabel 13 er vist det relative afkast en investor vil opnå, såfremt han primo det pågældende år investerer i en aktieportefølje med en given sammensætning og realiserer den ultimo det pågældende år. Af tabellen fremgår det, at det samlede årlige afkast har varieret meget kraftigt. Variationerne skyldes i overvejende grad de store kursudsving. Af tabellen fremgår det, at det største årlige afkast blev opnået i 1972 med et afkast på ca. 109 pct. medens det mindste afkast var et negativt afkast på 23 pct. i 1974. Det gennemsnitlige afkast var for hele perioden på 11,23 pct. p.a.

Under samme forudsætninger er det samlede relative afkast fra en investering i en 7 pct.'s obligation med en løbetid på 40 år opgjort i tabellen. Også her er der store variationer år til år. Det gennemsnitlige afkast var for perioden 1962-1977 6,80 pct. p.a. Det må dog bemærkes, at der sker en vis undervurdering af afkastet af obligationen, idet det forudsættes, at obligationen ikke udtrækkes det pågældende år.

Efter denne gennemgang af udviklingen år til år, skal det nu undersøges, hvordan en investor er stillet ultimo 1977, såfremt han ultimo 1960 investerede 100 kr. i en aktieportefølje af en given sammensætning. Det forudsættes, at investor i den pågældende periode år for år reinvesterer hele det udbetalte udbytte i aktier på en sådan måde, at sammensætningen af porteføljen ikke ændres. Det vil sige at der ikke ved beregningen er taget hensyn til, at der skal betales skat af det udbetalte udbytte. Ultimo 1977 vil denne investors formue være vokset til 458 kr. Var investeringen i stedet blevet anbragt i 5 % statsobligationer år 2007, og afkastet reinvesteret i samme papir, ville værdien af investeringen ultimo 1977 være 198 kr., såfremt ingen af obligationerne var blevet udtrukket

i perioden. Denne sidste forudsætning gør, at ovennævnte værdi af investeringen må opfattes som en undergrænse.

8. Aktieinvesteringernes andel af de samlede husstandsinvesteringer.

Det eksisterende statistiske materiale til belysning af husstandenes investeringer i aktier er af ret mangelfuld karakter.

På grundlag af slutligningsstatistikken kan det opgøres, hvor mange skattepligtige hovedpersoner, der modtager aktieudbytte. De skattepligtige hovedpersoner omfatter alle ugifte samt gifte mænd. I *tabel 14* er angivet antallet af hovedpersoner, der har modtaget aktieudbytte i 1975 fordelt på socioøkonomiske grupper. Endvidere er antal personer med aktieudbytte i pct. af samlet antal personer i gruppen beregnet for hver socioøkonomisk gruppe.

Af et samlet antal skattepligtige hovedpersoner på ialt 2.835.789 personer i 1975 modtog 164.975 personer aktieudbytte svarende til ca. 6 pct. af alle hovedpersoner. Det ses af tabellen, at næsten 20 pct. af de selvstændige har modtaget aktieudbytte i 1975 mod 5 pct. af lønmodtagerne.

I *tabel 15 er* der på grundlag af Danmarks Statistiks selvangivelsesundersøgelse vedrørende indkomståret 1975 foretaget en fordeling på intervaller efter udbyttets størrelse af de hovedpersoner, der har modtaget udbytte i 1975. Endvidere er det gennemsnitlige udbytte i hvert interval beregnet.

77 pct. af de 164.925 hovedpersoner, der har modtaget udbytte i 1975, modtog udbytte af en beskeden størrelse på under 1.000 kr., medens udbyttet for 1 pct. af de pågældende hovedpersoner lå på 20.000 kr. og derover.

Det gennemsnitlige udbytte var i 1975 på ca. 2.600 kr. For de personer, hvis udbytte lå over 20.000 kr., var det gennemsnitlige udbytte på ca. 122.000 kr.

I tabel 16 er der ligeledes på grundlag af Danmarks Statistiks selvangivelsesundersøgelse for 1975 foretaget en fordeling af antal skattepligtige hovedpersoner med danske aktier og andelsbeviser efter størrelsen af beholdningen af de pågældende værdipapirer (til kursværdi).

Tallene må tages med et vist forbehold, da selvangivelsesundersøgelsen erfaringsmæssigt har vist sig ikke at være helt repræsentativ hvad angår formuesiden.

I selvangivelsesundersøgelsen for 1975 indgik der 964 hovedpersoner med danske aktier og andelsbeviser. Opregnet til landstal giver dette ca. 194.000 skattepligtige hovedpersoner med danske aktier m.v. ultimo 1975. Det er ca. 30.000 flere end de hovedpersoner, der ifølge slutligningsstatistikken har modtaget aktieudbytte i 1975, jfr. ovenfor.

Det fremgår af tabel 16, at 62 pct. af de hovedpersoner, der besad aktier ved udgangen af 1975 havde en aktiebeholdning under 10.000 kr., medens 10 pct. af de pågældende hovedpersoner havde en aktiebeholdning på over 100.000 kr.

Nedenfor i tabel 17 er det undersøgt, hvilken rolle aktier har i sammensætningen af de skatepligtige personers finansielle aktiver. Som kildemateriale er igen anvendt Danmarks Statistiks selvangivelsesundersøgelse for 1975.

Af tabel 17 fremgår det, at aktier og andelsbeviser udgør 12 pct. af samtlige hovedpersoners finansielle aktiver, men at tallet svinger meget mellem de enkelte socioøkonomiske grupper. For funktionærgruppens vedkommende gælder det, at den indbefatter personer, der er direktører i selskaber, hvori de selv er hovedaktionærer. Dette forhold er en medvirkende årsag til den ret høje aktieandel hos funktionærgruppen.

Af tabellen fremgår det endvidere, at beholdningen af obligationer og pantebreve udgør 48 pct. af samtlige hovedpersoners finansielle portefølje. Her er de relative udsving mellem de enkelte socioøkonomiske gruppers andel betydeligt mindre end for aktiers vedkommende. Dette kan tolkes således, at der i befolkningen som helhed er et betydeligt mere ensartet mønster, hvad angår placering af midler i obligationer end for aktiers vedkommende.

Variationen i aktiernes andel af de finansielle aktiver mellem de forskellige socioøkonomiske grupper kan udover at være forklaret i en forskellig holdning til det at erhverve aktier grupperne imellem også være forklaret dels af indtægtsforskelle mellem grupperne dels af forskelle i formuens størrelse.

Tabel 14.
Antal hovedpersoner, der modtager aktieudbytte, fordelt på socioøkonomiske hovedgrupper 1975.

	Selvstændige i landbrug	Selvstændige uden for landbrug	Lønmodtagere	Pensionister	Andre personer ude af erhverv	Alle grupper
Antal personer	15.359	30.527	71.548	40.587	6.904	164.925
Antal personer med aktieudbytte i pct. af samlet antal personer i gruppen.	19	18	5	7	1	6

Kilde: Statistisk tabelværk 1977 VI.

Tabel 15.
Antal hovedpersoner, der modtager aktieudbytte, fordelt på intervaller efter udbyttets størrelse (procentfordeling) samt det gennemsnitlige udbytte i hvert interval. 1975.

	1-999 kr.	1.000–1.999 kr.	2.000–4.999 kr.	5.000–9.999 kr.	10.000-19.999 kr.	20.000 kr. og derover	Alle
				pct.			
Antal hovedpersoner	77	8	3	3	3		1 1 0 0 = 164.925 hovedpersoner
				kr.			
Gennemsnitlig udbytte	229	1.379	3.212	6.754	14.697	121.821	2.558

Kilde: Danmarks Statistiks selvangivelsesundersøgelser 1975.

Tabel 16.
Antal hovedpersoner med danske aktier og andelsbeviser fordelt på intervaller efter størrelsen af beholdningen af aktier m.v. ultimo 1975. (Procentfordeling).

Aktiebeholdning kr.:	1–9.999	10.000–49.999	50.000–99.999	100.000–199.999	200.000–299.999	300.000–499.000	500.000 og derover	Alle
				pct.				
Antal hovedpersoner	62	22	6	4	1	2	3	100

Kilde: Danmarks Statistiks selvangivelsesundersøgelse 1975.

Tabel 17.
Sammensætningen af finansielle aktiver hos hovedpersoner fordelt på socioøkonomiske hovedgrupper ult. 1975.

	Selvstændige	Funktionærer	Arbejdere	Alle lønmodtagere	Pensionister	Andre[1])	Alle grupper
				kr. pr. hovedperson			
Indestående i bank m.v.	29.404	13.464	8.629	10.109	22.475	4.609	14.031
Obligationer og pantebreve	31.300	15.793	5.600	9.572	34.392	4.010	16.634
Aktier og andelsbeviser	6.818	8.729	978	4.127	5.017	1.670	4.282
Samlet porteføjle	67.522	37.986	15.207	23.808	61.884	10.298	34.947
				pct.			
Aktier m.v. i pct. af samlet porteføjle	10	23	6	17	8	16	12
Obligationer og pantebreve i pct. af samlet porteføjle	46	42	37	40	56	39	48

[1]) Denne gruppe omfatter lærlinge, elever og personer ude af erhverv.
Kilde: Danmarks Statistiks selvangivelsesundersøgelse 1975.

De gældende regler om beskatning ved salg af aktier sammenholdt med kapitalvindingsbeskatningen i øvrigt.

Ifølge bestemmelsen i statsskattelovens § 5 a), der hidrører fra den første statsskattelov af 1903, er indtægter, der hidrører fra salg af den skattepligtiges ejendele, undtaget fra indkomstbeskatning, for så vidt salget ikke hører til den pågældendes næringsvej eller er foretaget i spekulationsøjemed. I så fald henregnes den indvundne fortjeneste til indkomsten, ligesom eventuelle tab kan fratrækkes.

Som det fremgår af gennemgangen af udviklingen i beskatningsreglerne ovenfor i kapitel 2, blev der med nedsættelse af skattelovskommissionen i 1937 og med de midlertidige ligningslove fra 1939 sat en udvikling i gang, der har ført til, at fortjeneste og tab ved afståelse af en række aktiver er inddraget under beskatning, selv om afståelsen ikke falder ind under statsskattelovens regler om salg i næring eller spekulationsøjemed.

Disse regler om beskatning ved ikke-erhvervsmæssig afståelse er nu samlet i lov om særlig indkomstskat m.v.*)

Denne lov omfatter en række forskelligartede erhvervelser, som den skattepligtige har indvundet eller oparbejdet i løbet af en kortere eller længere periode, men hvis størrelse først konstateres i beskatningsåret. Beskatningen som særlig indkomst gælder først og fremmest for fortjenester ved afhændelse af visse nærmere bestemte aktiver, som f.eks. fast ejendom og aktier, ligesom tab ved afhændelsen af disse aktiver i visse tilfælde kan bringes til fradrag ved opgørelsen af den skattepligtige særlige eller almindelige indkomst.

En betingelse for, at fortjeneste eller tab ved afhændelse af disse aktiver kan henregnes til den skattepligtige særlige indkomst, er det dog, at det pågældende aktiv ikke er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed. I så fald medregnes fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Med hensyn til fortjeneste eller tab ved afhændelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer er reglen om erhvervelse i spekulationsøjemed dog afløst af en regel, hvorefter fortjeneste eller tab på værdipapirer henregnes til den særlige indkomst, såfremt erhvervelsestidspunktet ligger mere end 2 år forud for afhændelsen. I modsat fald henregnes fortjenesten eller tabet til den skattepligtige almindelige indkomst.

Dernæst er der til den skattepligtige særlige indkomst henregnet fortjeneste eller tab ved afhændelse af visse afskrivningsberettigede aktiver og af goodwill.

Endelig skal der til den særlige indkomst henregnes en række beløb, som den skattepligtige modtager i særlig anledning, såsom jubilæum, fratræden af stilling, påtagelse af konkurrenceklausul etc.

De indkomster af de her omhandlede arter, som den skattepligtige erhverver i ét og samme indkomstår, slås sammen i en sum og beskattes som særlig indkomst.

For fuldt skattepligtige personer beregnes skatten - efter et bundfradrag på 6.000 kr. - med 50 pct.

For så vidt angår selskaber, foreninger, korporationer og selvejende institutioner, der er fuldt eller begrænset skattepligtige til staten, betaler disse ikke særlig indkomstskat, men den særlige indkomst sammenlægges med den skattepligtige almindelige indkomst.

*) Lov om særlig indkomstskat er senest bekendtgjort som lovbekendtgørelse nr. 454 af 19. juli 1977.

Det samme gælder for skattepligtige dødsboer.

De indkomsterhvervelser, der er samlet i lov om særlig indkomstskat m.v., er indbyrdes af stærkt varierende art. De er samlet i loven på det grundlag, at de må anses for erhvervet over en årrække, hvorfor det ikke er fundet rimeligt at henføre erhvervelserne til beskatning som almindelig indkomst i det indkomstår, hvori de forekommer.

Når de samme beskatningsregler skal gælde for et stort antal indbyrdes forskellige indkomsterhvervelser, er der en mulighed for, at den beskatning, der gennemføres, er mere hensigtsmæssig for nogle af indkomsterhvervelserne end for andre.

Med henblik på at kunne foretage en mere principiel vurdering af de gældende regler om beskatning af aktier og lignende værdipapirer, tegningsrettigheder og likvidationsprovenu, er der i det følgende foretaget en kort gennemgang af de regler, der gælder for beskatning efter statsskattelovens regler og efter reglerne i loven om særlig indkomstskat m.v. På grundlag heraf er der derefter foretaget en undersøgelse af de fællestræk og de uligheder, der kan udledes af beskatningsreglerne.

I. Beskatning efter statsskattelovens regler.

Som nævnt følger det af bestemmelsen i statsskattelovens § 5 a), at indtægter, der hidrører fra salg af den skattepligtiges ejendele, skal medregnes til den skattepligtige indkomst, for så vidt salget henhører til den skattepligtiges næringsvej eller er foretaget i spekulationsøjemed.

Et salg hører til vedkommende skattepligtiges *næringsvej,* dersom han har det som sit erhverv at handle med aktiver af den pågældende art. Dette gælder også, hvor den skattepligtige driver sådan handel som sit bierhverv. Afgrænsningen over for spekulation bliver således flydende.

Hvis det godtgøres, at den skattepligtige har det som sit erhverv at handle med aktiver af den pågældende art, er der en formodning for, at også det pågældende aktiv er erhvervet som led i hans næring. Der er således formodning for videresalgshensigt. Dette står i modsætning til, hvad der gælder med hensyn til spekulation, hvor erhvervelsen af hver enkelt aktiv bedømmes for sig.

Ved *spekulation* forstås, at det pågældende aktiv er erhvervet med det formål at opnå en fortjeneste ved videresalg.

Efter statsskattelovens § 5 a) gælder der den formodningsregel, at spekulationshensigt anses at have foreligget, når salget sker inden for to år efter erhvervelsen, medmindre det modsatte kan godtgøres.

Hvorvidt der kan antages at foreligge en spekulationshandel, beror på en bedømmelse af omstændighederne ved selve erhvervelsen af det pågældende aktiv og af den skattepligtiges formål med erhvervelsen.

Videresalgshensigt er et subjektivt begreb, og i princippet er det vedkommende ejers formål med erhvervelsen, der er afgørende for beskatningen. I domspraksis, der i alt væsentlig vedrører fast ejendom, har der imidlertid fundet en objektiviseringsproces sted, således at man kun tillægger skatteyderens forklaring betydning, hvis den støttes af objektive momenter. Endvidere er der opstillet visse formodningsregler, der er baseret på objektive omstændigheder.

Hvor et aktiv er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed, vil det pågældende aktiv senere kunne anses for *overgået til den skattepligtiges anlægsformue,* således at det vil kunne sælges uden beskatning som almindelig indkomst. For så vidt angår næringstilfældene, vil noget sådant kun kunne tænkes under ganske særlige omstændigheder.

Bortgives et formuegode, der er erhvervet i spekulationsøjemed, vil beskatning som almindelig indkomst som regel ikke finde sted, idet videresalgshensigten anses for opgivet. Dette gælder imidlertid kun med hensyn til formuegoder, der er erhvervet i spekulationsøjemed, og ikke i næringstilfældene.

Med hensyn til formuegoder, der overføres til anden ejer ved arv, er det hovedreglen, at erhververen, det være sig afdødes ægtefælle, en arving eller en legatar, med hensyn til af- og nedskrivninger, opgørelse af avancer osv. indtræder i afdødes skattemæssige stilling til det pågældende aktiv. Erhververen indtræder således også i afdødes stilling som erhverver af det pågældende formuegode i spekulationsøjemed eller som led i sin næringsvej.

Denne succession indtræder dog kun med hensyn til aktiver, for hvilke der ved udlægget konstateres en fortjeneste (herunder 0-

fortjeneste), og denne fortjeneste ikke kommer til beskatning i boet.

Der er således ikke adgang til succession ved udlæg fra skattefrie boer, eller hvor en avance beskattes i boet. Det samme er tilfældet, når der ved arveudlægget konstateres et tab.

Reglerne om succession finder heller ikke anvendelse med hensyn til aktiver, der udlægges efter udløbet af den i kildeskattelovens § 20, stk. 4, omhandlede frist på 15 måneder. Endelig er der ikke successionsadgang i tilfælde, hvor en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skifter med enkelte arvinger og derefter på ny får boet udleveret til hensidden i uskiftet bo.

For så vidt angår reglen i statsskattelovens § 5 a), hvorefter spekulationshensigt skal anses at have foreligget, når salget sker inden for to år efter erhvervelsen, medmindre det modsatte godtgøres at være tilfældet, er denne regel for så vidt angår aktier og lignende værdipapirer skærpet med bestemmelsen i ligningslovens § 16 C, stk. 1. Efter denne bestemmelse skal fortjeneste og tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer samt tegningsretter medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelig indkomst, såfremt de pågældende værdipapirer er erhvervet på *et tidspunkt, der ligger mindre end to år forud for afståelsen.*

På den anden side skal fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer altid medregnes til den skattepligtige særlige indkomst, når de - bortset fra næringstilfælde - er afstået på et tidspunkt, der ligger mere end to år efter erhvervelsen.

På aktieområdet træder denne to-års regel således i stedet for statsskattelovens regler om beskatning i spekulationstilfælde. Der er derved opnået en klar forenkling af beskatningsreglerne set i forhold til, hvad der f.eks. er gældende for fast ejendom.

II. Beskatning efter lov om særlig indkomstskat m.v. bortset fra aktier og lignende værdipapirer.

I det følgende skal omtales de enkelte grupper af aktiver, for hvilke der gælder regler om kapitalvindingsbeskatning. Der er dog bortset fra aktier og lignende værdipapirer, der er udførligt omtalt ovenfor i *kapitel 4.*

1. Fast ejendom.

Ved afståelse af fast ejendom, der ikke er erhvervet i spekulations- eller næringsøjemed, medregnes alene fortjenester i beskatningsgrundlaget. Tab i forbindelse med afståelse af en sådan ejendom kan således ikke bringes til fradrag.

Fortjeneste i forbindelse med afståelse af en ejendom, der ikke anses erhvervet i spekulations- eller næringsøjemed, skal som udgangspunkt ske efter reglerne i § 2, nr. 13, i lov om særlig indkomstskat m.v.

Undtaget fra beskatningen med særlig indkomstskat er dog almindeligvis fortjeneste ved afståelse af én- og tofamiliehuse, ejerlejligheder samt sommerhusejendomme. Endvidere vil almindeligvis fortjenester ved afståelse af en anpart af en fast ejendom med mere end to beboelseslejligheder være fritaget for beskatning med særlig indkomstskat, såfremt anparten er forbundet med brugsret til en beboelseslejlighed i ejendommen. Disse fritagelsesregler vil blive omtalt nærmere i det følgende.

Reglerne om beskatning af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom efter lov om særlig indkomstskat finder heller ikke anvendelse, hvor der ved en ejendomsafståelse skal svares afståelsesafgift i henhold til bestemmelserne i lov om frigørelsesafgift m.v. af fast ejendom. Reglerne om frigørelses- og afståelsesafgift er endvidere kort omtalt i det følgende.

a. Opgørelse af fortjenesten ved afståelse af fast ejendom.

Efter § 2, nr. 13, i lov om særlig indkomstskat skal fortjeneste ved afståelse af fast ejendom medregnes ved opgørelsen af særlig indkomst, idet fortjenesten skal opgøres efter reglerne i lovens § 7 A.

Efter disse regler opgøres fortjenesten som forskellen mellem på den ene side *afståelsesvederlaget* efter fradrag af sælgers andel af handelsomkostningerne og kursnedslag på eventuelle sælgerpantebreve og på den anden side den *regulerede anskaffelsessum* og med fradrag efter reglerne i § 7 A, stk. 6 og 7.

Den regulerede anskaffelsessum opgøres ved, at den nominelle anskaffelsessum med tillæg af købers andel af handelsomkostningerne forhøjes dels med et fast tillæg på 30 pct., dels med et varierende tillæg, der ind-

rømmes for anskaffelsesåret og hvert af de efterfølgende kalenderår, hvori den skattepligtige har ejet ejendommen.

Det varierende tillæg udgør:

a) For anskaffelsesåret og de to efterfølgende år 8 pct. årlig,
b) for de tre herefter følgende kalenderår 9 pct. årlig,
c) for følgende år 10 pct. årlig.

Det varierende tillæg gives ikke for det kalenderår, hvori ejendommen afstås, medmindre afståelsen sker i samme kalenderår som erhvervelsen. Forbedringer, som den skattepligtige har foretaget på ejendommen i sin ejertid, indgår ligeledes i opgørelsen af den regulerede anskaffelsessum, såfremt udgifterne til de inden for et kalenderår fuldførte forbedringer har oversteget 1.000 kr. Sådanne forbedringsudgifter forhøjes ligeledes med et fast tillæg på 30 pct. og varierende tillæg som beskrevet ovenfor. Det varierende tillæg beregnes fra og med det kalenderår, hvori forbedringen er fuldført.

For så vidt den afståede ejendom er erhvervet før den 1. januar 1966, kan den skattepligtige dog vælge at opgøre den regulerede anskaffelsessum ud fra den ejendomsværdi, hvortil den afståede ejendom er ansat ved 13. alm. vurdering. I så fald beregnes det varierende tillæg fra og med 1966.

I indkomstårets samlede fortjeneste ved afståelse af fast ejendom ydes der efter § 7 A, stk. 7, et fradrag på 40.000 kr. Såfremt der i den samlede fortjeneste indgår fortjeneste, der er opgjort på grundlag af ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering, kan der yderligere foretages et fradrag på 60.000 kr. Disse fradrag kan dog ikke overstige indkomstårets samlede fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, og samtidig gælder med hensyn til det særlige fradrag på 60.000 kr., at dette fradrag ikke kan overstige de fortjenester, der er opgjort med udgangspunkt i 13. alm. vurdering.

Fradragene er yderligere begrænset på den måde, at 40.000 kr., eller 100.000 kr. hvor 13. alm. vurdering er anvendt, samtidig er maksimum for, hvad der inden for en periode af 4 på hinanden følgende indkomstår kan opnås af fradrag på grundlag af disse regler.

Ved afståelse af en del af en ejendom skal den regulerede anskaffelsessum opgøres på grundlag af den del af anskaffelsessummen, eventuelt ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering, der kan henføres til det afståede. Fremgangsmåden ved en sådan fordeling er den samme, som anvendes i tilfælde, hvor avance ved salg af en del af en ejendom er indkomstskattepligtig, fordi salget sker i spekulationsøjemed eller som et led i sælgerens næringsvej.

I tilfælde, hvor en afhændelse omfatter såvel fast ejendom, hvor den regulerede anskaffelsessum er opgjort på grundlag af den faktiske anskaffelsesudgift, som fast ejendom, hvor den regulerede anskaffelsessum opgøres udfra ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering, skal der efter samme retningslinier foretages en fordeling af afhændelsesvederlaget med henblik på at udfinde, hvor stor en del af det ovennævnte 60.000 kr.s fradrag, der vil kunne indrømmes.

For ejendomme, der er eksproprieret, kan der yderligere fradrages indtil 30.000 kr. i den fortjeneste, der er opgjort efter de ovennævnte regler. Dette gælder også for ejendomme, der sælges til erhververe, der efter formålet med erhvervelsen opfylder betingelserne for at ekspropriere ejendommen.

Den fortjeneste, der er beregnet efter de foranstående regler, skal forinden skatteberegningen foretages forhøjes med 50 pct for skattepligtige personer, og det således forhøjede beløb medregnes ved beregningen af den skattepligtiges særlige indkomst. Den reelle beskatning af fortjenester på fast ejendom er således for personers vedkommende på 75 pct.

For selskaber, foreninger, korporationer og selvejende institutioner, der er undergivet fuld eller begrænset indkomstskattepligt til staten, forhøjes den opgjorte fortjeneste med 100 pct.

For skattepligtige dødsboers vedkommende udgør fornøjelsen 90 pct.

Efter § 7 A, stk. 11, kan den regulerede anskaffelsessum for ejendomme, der har fået afløst jordrentepligt, opgøres med udgangspunkt i afløsningssummen for jordrente med et tillæg for bygningsværdien. Kræver den skattepligtige denne regel anvendt, opgøres fortjenesten efter de almindelige regler, blot med den forskel, at afløsningssummen med tillæg for bygningsværdien anses som anskaffelsesudgift, og tidspunktet for afløsningen anses som anskaffelsestidspunkt.

Endvidere gælder der særlige regler om suspension af beskatningen efter § 7A, stk 9,

i tilfælde af jordombytning som led i en jordfordelingssag efter lov om jordfordeling mellem landejendomme eller ved jordombytning som led i en ekspropriation.

Desuden gælder der efter § 7 A, stk. 10, særlige regler om fritagelse for beskatning af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, der indvindes i forbindelse med mageskifte af ubebyggede arealer.

b. Særlige regler om familieoverdragelser af landbrugsejendomme.

Ved lov nr. 285 af 8. juni 1977 om ændring af loven om særlig indkomstskat er der fastsat særlige regler for opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst i forbindelse med visse gaveoverdragelser af landbrugsejendomme m.v.

Hvor en fast ejendom er afhændet ved gave- eller arveforskud, betragtes en sådan overdragelse i skattemæssig henseende som et salg, og den værdi, der lægges til grund ved beregningen af gaveafgift eller indkomstskat i forbindelse med overdragelsen skal betragtes som afhændelsessum, jfr. lov om særlig indkomstskat § 4, stk. 2, og § 5, stk. 2.

Ved den nævnte lov er der imidlertid fastsat særlige regler for opgørelsen af afhændelsessummen, hvor landbrugsejendomme m.v. overdrages som gave- eller arveforskud til den hidtidige ejers afkom, stedbørn og disses afkom eller afdødt barns eller stedbarn ægtefælle, dog ikke den fraseparerede eller fraskilte ægtefælle. Adoptivforhold sidestilles herved med ægte slægtsforhold.

Disse særlige regler gælder, når ejendommen på afhændelsestidspunktet ligger i landzone og benyttes til landbrug, gartneri, planteskole eller frugtplantage. Endvidere finder disse regler anvendelse med hensyn til ejendomme, der ved afhændelsen ligger i landzone, og som drives som skove eller plantager, og som ved seneste vurdering før afhændelsen er vurderet som sådanne i medfør af vurderingslovens § 15.

Ved sådanne ejendomsoverdragelser skal den værdi, der er lagt til grund ved beregningen af gaveafgift nok anses som afhændelsessum ved beregning af overdragelsens særlige indkomstskat, men de beløb, der i forbindelse med overdragelsen er ydet som gave eller arveforskud, kan fradrages. Afhændelsessummen kan dog ikke opgøres til et lavere beløb end den seneste **regulerede** ejendomsværdi.

Den regulerede ejendomsværdi opgøres med udgangspunkt i den ejendomsværdi, der er ansat pr. seneste 1. april forud for afhændelsen eller ved en mellem denne 1. april og afhændelsen foretaget vurdering **efter** vurderingslovens § 4. Dersom ejendommens prioritering ved afhændelsen afviger fra **den** normalprioritering, der er forudsat ved ejendomsvurderingen, skal den nævnte ejendomsværdi reguleres efter særlige regler herom.

Er der før afhændelsen afholdt udgifter **til** forbedring af grund eller bygninger eller nybygninger, som ikke er taget i betragtning ved den omhandlede ejendomsvurdering, kan disse forbedringsudgifter lægges til **den** ovenfor nævnte regulerede ejendomsværdi, dersom forbedringsudgifterne har andraget 25.000 kr. eller derover.

Disse særlige regler for gaveoverdragelser af landbrugsejendomme m.v. har virkning for afhændelser i kalenderåret 1977 eller senere. For overdragelser i kalenderåret 1977 skal den regulerede ejendomsværdi dog beregnes ud fra den seneste vurdering forud for 16. alm. vurdering, idet denne ejendomsværdi korrigeres under hensyn til eventuel afvigende prioritering efter de ovennævnte regler og derefter forhøjes med 30 pct. og tillægges eventuelle forbedringsudgifter på 25.000 kr. eller mere, som der ikke er taget i betragtning ved den omhandlede ejendomsvurdering.

c. Ejendomsoverdragelser fritaget for beskatning som særlig indkomst.

Som nævnt indledningsvis skal der ved opgørelse af særlig indkomst ikke medregnes fortjeneste ved afståelse af én- og tofamiliehuse, ejerlejligheder og sommerhusejendomme, dersom ejeren eller hans husstand har beboet huset eller lejligheden i mindst 2 år af det tidsrum, hvori han har ejet ejendommen. Det samme gælder fortjeneste ved afståelse af en anpart af en fast ejendom med mere end to beboelseslejligheder, såfremt anparten er forbundet med brugsret til en beboelseslejlighed i ejendommen.

For sommerhusejendommes vedkommende kræves dog blot, at ejeren eller hans husstand har benyttet huset til privat formål **i** mindst 2 år af ejertiden.

Der kræves imidlertid en række særlige betingelser opfyldt for opnåelsen af skattefrihed efter lovens § 2 A.

For det første gælder fritagelse kun, hvis grundværdien ved den sidste ejendomsvurdering før afståelsen er mindre end halvdelen af den samlede ejendomsværdi ved denne vurdering.

Det er yderligere en betingelse for fritagelse, at mindst én af følgende betingelser er opfyldt:

1) At ejendommens samlede grundareal er mindre end 1400 m^2.
2) At der ifølge offentlig myndigheds bestemmelse ikke fra ejendommen kan udstykkes grund til selvstændig bebyggelse.
3) At udstykningen ifølge erklæring fra statsskattedirektoratet vil medføre væsentlig værdiforringelse af restarealet eller den bestående bebyggelse.

Efter reglen i § 2 A, stk. 2, kan ministeren for skatter og afgifter eller den, han bemyndiger hertil, indrømme hel eller delvis fritagelse for beskatning i de tilfælde, hvor ejerens eller hans husstands beboelse af huset eller lejligheden — for sommerhusejendommes vedkommende benyttelse til privat formål - ikke har udstrakt sig til 2 år af ejertiden.*)

De øvrige betingelser for fritagelse efter § 2 A er der ingen mulighed for at dispensere fra.

d. Afståelsesafgift og frigørelsesafgift.

Som omtalt ovenfor finder reglerne om beskatning af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom i lov om særlig indkomstskat § 2, nr. 13, ikke anvendelse, hvor der ved en ejendomsafståelse skal svares *afståelsesafgift* i henhold til bestemmelserne i lov om frigørelsesafgift m.v. af fast ejendom.**)

Ved den første afståelse af en ejendom, efter at der er indtrådt pligt til at svare frigørelsesafgift, skal der således svares afståelsesafgift af forskellen mellem afståelsesvederlaget for ejendommen og det slutbeløb, der er ansat for ejendommen i forbindelse med beregningen af frigørelsesafgift. Til slutbeløbet lægges dog de forbedringsudgifter, der er afholdt efter den første vurdering efter zoneovergangen.

Afståelsesafgiften svares med 60 pct. af dette forskelsbeløb efter afrunding nedad til det nærmeste med 100 delelige kronebeløb.

Afståelsesafgiften træder i stedet for den særlige indkomstskat, som ellers skulle svares ved afståelsen af ejendommen.

2. Bygninger og installationer m.v., hvorpå der har været foretaget skattemæssige afskrivninger.

Efter reglen i § 2, nr. 2, i lov om særlig indkomstskat m.v. skal fortjeneste *ved afståelse af bygninger og installationer samt drænings-anlæg,* på hvilke der har været foretaget skattemæssige afskrivninger i henhold til lov om skattemæssige afskrivninger m.v., medregnes ved opgørelsen af den særlige indkomst. Fortjenesten skal opgøres efter bestemmelsen i den nævnte lovs § 29.

Ifølge afskrivningslovens § 29 finder bestemmelsen anvendelse ved salg af bygninger og særlige installationer i bygninger, hvorpå der kan afskrives efter afskrivningslovens § 18. Bestemmelsen finder ifølge § 29 S ligeledes anvendelse ved afståelse af drænings-anlæg på jordbrugsbedrifter.

Den fortjeneste, der skal beskattes som særlig indkomst ved salg af en afskrivningsberettiget bygning eller særlig installation, opgøres som forskellen mellem på den ene side salgssummen og på den anden side anskaffelsessummen med tillæg af forbedrings-

*) Beføjelsen til at meddele fritagelse efter § 2 A er ved bekendtgørelse nr. 561 af 26. november 1971 delegeret til statsskattedirektoratet, hvis afgørelser kan påklages til ministeriet for skatter og afgifter.

Efter praksis vil der normalt kun blive meddelt fritagelse, såfremt stillingsskifte har nødvendiggjort erhvervelse af anden bolig.

**) Efter loven om frigørelsesafgift m.v. af fast ejendom, jfr. lov nr. 32 af 18. juni 1969 som ændret ved lov nr. 225 af 4. juni 1970 skal der svares *frigørelsesafgift* når landbrug, gartnerier, planteskoler eller frugtplantager eller dele af disse inddrages under byzone eller i sommerhusområde, og afgiften beregnes af ejendommens *frigørelsesværdi,* som er udtryk for forskellen mellem jordens værdi i handel og vandel, når den alene vurderes med den landbrugsmæssige værdi (»bondegårdsreglen«), og værdien når ejendommens ændrede zonestatus tages i betragtning.

Frigørelsesafgiften betales af frigørelsesværdien, således at der betales 40 pct. af beløb på 200.000 kr. og derunder. Af beløb over 200.000 kr. svares 60 pct., og afgiften forfalder til betaling i forbindelse med selve zoneinddragelsen.

udgifter m.v., og med fradrag af samtlige foretagne afskrivninger, herunder forlods afskrivning og forskudsafskrivning. Fortjenesten kan dog højst udgøre summen af samtlige foretagne afskrivninger, herunder forlods afskrivning og forskudsafskrivning. Dersom opgørelsen udviser et tab, kan dette tab ikke bringes til fradrag i den særlige indkomst.

Beskatningen af den genvundne afskrivning på en bygning eller en installation som særlig indkomst finder dog kun anvendelse, hvor fortjenesten på bygningen skal beskattes efter disse regler. Er ejendommen eller installationen erhvervet som led i den skattepligtiges næring eller i spekulationsøjemed, skal også de genvundne afskrivninger beskattes som almindelig indkomst efter reglen i statsskattelovens § 5 a.

3. Maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, samt skibe.

Ifølge § 2, nr. 1, i lov om særlig indkomstskat skal der ved opgørelsen af særlig indkomst medregnes fortjeneste eller tab ved afhændelse, afståelse eller opgivelse af *maskiner, inventar og lignende driftsmidler,* der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, eller *skibe,* når afhændelsen m.v. sker i forbindelse med afhændelse af den pågældende virksomhed, og fortjenesten eller tabet omfattes af bestemmelserne i §§6 og 13 i lov om skattemæssige afskrivninger.

Bestemmelsen omhandler således beskatningen i forbindelse med afhændelse m.v. af aktiver, der er omhandlet i afskrivningslovens afsnit I (maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt) og de aktiver, der er omhandlet i samme lovs afsnit III (skibe til erhvervsmæssig brug).

Bestemmelsen finder ikke anvendelse med hensyn til maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der både benyttes erhvervsmæssigt og til private formål, ligesom denne bestemmelse heller ikke finder anvendelse med hensyn til bygninger.

a. Maskiner, inventar og lignende driftsmidler.

Hvor en virksomhed afhændes, afstås eller opgives, skal fortjeneste eller tab i forbindelse med afhændelse af driftsmidler i ophørsåret medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst.

Fortjenesten eller tabet opgøres på grundlag af de afhændede driftsmidlers *saldoværdi* ved ophørsårets begyndelse, jfr. afskrivningslovens § 6.

Hvor de her nævnte driftsmidler afhændes i den løbende virksomhed, beskattes fortjeneste og tab, idet salgssummerne for driftsmidlerne fratrækkes i saldoafskrivningsmetoden. Dette medfører, at en eventuel fortjeneste beskattes på den måde, at afskrivningsgrundlaget nedsættes, hvilket fører til lavere afskrivning i de følgende år og dermed højere skattebetaling. Er der tale om et tab, fører metoden derimod til et højere afskrivningsgrundlag, hvilket over afskrivningsperioden fører til større afskrivninger og derved mindre skattebetaling.

Kun hvor metoden fører til, at afskrivningssaldoen bliver negativ, skal saldoen udlignes ved at blive medregnet i den skattepligtige indkomst senest for det følgende indkomstår, medmindre saldoen udlignes ved anskaffelse af nye driftsmidler.

Når afståelsen af driftsmidler sker i forbindelse med afhændelse af hele den pågældende virksomhed, skal fortjenesten imidlertid medregnes til den særlige indkomst.

Beskatning som særlig indkomst af fortjeneste eller tab ved afhændelse af afskrivningsberettigede maskiner, inventar og lignende driftsmidler forudsætter som nævnt, at virksomheden ophører, og fortjenesten eller tabet opgøres med udgangspunkt i de afhændede driftsmidlers saldoværdi.

Overstiger salgssummerne for de driftsmidler, der er afhændet i ophørsåret, saldoværdien ved ophørsårets begyndelse med tillæg af de beløb, der er anvendt til nyanskaffelser i ophørsåret, skal denne difference medregnes ved opgørelsen af den særlige indkomst.

Er saldoen ved ophørsårets begyndelse negativ, udgør den særlige indkomst det beløb, hvormed salgssummerne med tillæg af et positivt beløb svarende til den negative saldo overstiger udgifterne til nyanskaffelser i ophørsåret.

Til salgssummer skal også henregnes beløb, der indvindes ved salg af driftsmidler, for hvilke anskaffelsessummen fuldt ud er

fradraget i medfør af bestemmelserne i afskrivningslovens § 3, stk. 1 og 2, dvs. anskaffelsessummen for driftsmidler med en levealder, der må antages ikke at overstige 3 år, og driftsmidler med en anskaffelsespris på 1.200 kr. eller derunder.

Hvor salgssummerne er mindre end saldoværdien ved ophørsårets begyndelse med tillæg af de beløb, der i ophørsåret er anvendt til nyanskaffelser, kan differencen fradrages som tab ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst. Tilsvarende gælder, hvor salgssummerne med tillæg af et til en eventuel negativ saldo ved ophørsårets begyndelse svarende positivt beløb er mindre end udgifterne til nyanskaffelser i ophørsåret.

Hvor kun en del af driftsmidlerne sælges i ophørsåret, medens resten sælges på et senere tidspunkt, gælder der særlige regler om beskatningen af fortjeneste eller tab.

Dersom salgssummerne for de driftsmidler, der afhændes i ophørsåret, overstiger saldoværdien ved ophørsårets begyndelse, skal den i forbindelse hermed konstaterede fortjeneste beskattes som særlig indkomst i ophørsåret, medens salgssummerne for de driftsmidler, der afstås i senere år, skal beskattes som almindelig indkomst.

Er saldoværdien ved ophørsårets begyndelse større end salgssummerne for de driftsmidler, der afhændes i ophørsåret, udgår disse salgssummer af saldoen, som herefter videreføres. Efterfølgende års salgssummer fratrækkes ligeledes i saldoværdien, og en herved opstået negativ saldo beskattes som almindelig indkomst.

b. Skibe til erhvervsmæssig brug.

I henhold til afskrivningslovens § 13 finder de regler, der gælder efter lovens afsnit I om afskrivning på maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, tilsvarende anvendelse med hensyn til afskrivninger på skibe. Herfra gælder der dog en række undtagelser, der særlig vedrører reglerne om forskudsafskrivninger og beskatning af fortjeneste eller tab ved afhændelse.

De særlige regler om skibe omfatter også afskrivninger på maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt om bord på sådanne skibe.

Med hensyn til beskatning af fortjeneste eller tab ved afståelse af skibe gælder der efter afskrivningslovens § 43 A en særlig regel, hvorefter ministeren for skatter og afgifter, når ganske særlige omstændigheder taler derfor, helt eller delvis kan fritage for beskatning af særlig indkomst i forbindelse med afståelse af en fiskekutter eller et andet skib under 150 brt. Reglen gælder dog kun for skibe, der er erhvervet før den 15. september 1957, og er i praksis administreret således, at der ved beskatningen ses bort fra de afskrivninger, der er foretaget forud for den 1. januar 1957, og som den skattepligtige ikke dengang kunne påregne ville blive beskattet.

Endvidere er der i § 15 A den særregel, at fortjeneste eller tab ved afhændelse af skibe eller skibsanparter, der efter reglen i § 6, jfr. § 13, skulle være henregnet til den skattepligtige særlige indkomst, i stedet skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, dersom den skattepligtige har anskaffet skibet eller skibsanparten på et tidspunkt, der ligger mindre end 5 år forud for afhændelsen.

4. Goodwill.

Ifølge lov om særlig indkomstskat m.v. § 2, nr. 3, skal fortjeneste eller tab ved afhændelse, afståelse eller opgivelse af den til en erhvervsvirksomhed knyttede *goodwill* medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst. Dette gælder dog ikke, såfremt den pågældende goodwill er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed.

Det er alene nettofortjenesten eller nettotabet, der medregnes ved opgørelsen af den særlige indkomst.

Den skattepligtige skal således reducere sin *anskaffelsesudgift* med beløb, som han gennem årene har afskrevet over sin skattepligtige almindelige indkomst.

I de tilfælde, hvor den afståede goodwill er erhvervet ved en retshandel, kan de omkostninger ved erhvervelsen, der forholdsmæssigt kan henføres til den afståede goodwill, tillægges anskaffelsessummen.

Forinden beregningen af fortjenesten eller tabet skal anskaffelsesudgiften endvidere reduceres med eventuelle afskrivninger af den pågældende goodwill.

Fra *afståelsesvederlaget* kan fratrækkes de omkostninger i forbindelse med afståelsen, som kan henføres til den afståede goodwill.

Endelig kan der fratrækkes kurstab i tilfælde, hvor vederlaget for den afståede goodwill er erlagt helt eller delvis ved udstedelse af pantebrev eller gældsbrev.

Fortjenesten eller tabet ved afståelse af goodwill opgøres således i princippet som forskellen mellem afståelsesvederlaget og den skattepligtiges anskaffedsesudgift. Den skattepligtige avance fremkommer dog oftest som en skønsmæssigt opgjort fortjeneste, f.eks. i forbindelse med en virksomheds omdannelse til aktie- eller anpartsselskab.

Som nævnt ovenfor er der adgang til at afskrive på goodwill. Efter § 15, stk. 1, i lov om særlig indkomstskat m.v. er den skattepligtige ved erhvervelse af kundekreds, forretningsforbindelser eller lignende (goodwill) berettiget til at afskrive det ydede vederlag i sin skattepligtige indkomst med 15 pct. årlig.

Hvor erhvervelsen sker i løbet af et regnskabsår, er der dog kun adgang til en forholdsmæssig afskrivning for dette års vedkommende, og tilsvarende kan der kun afskrives forholdsmæssigt i salgs- eller ophørsåret.

Udgangspunktet for afskrivningen er det vederlag, der er aftalt i overdragelsesdokumentet, med tillæg af handelsomkostninger, som køberen har måttet afholde. Der skal dog ikke her ske kursnedslag, dersom købesummen helt eller delvis er erlagt ved udstedelse af pantebreve eller gældsbreve.

I fortjeneste på goodwill opgjort efter ovenstående regler, der konstateres i indkomståret 1976 og senere indkomstår, indrømmes der i medfør af lov om særlig indkomstskat § 6 A et fradrag. Dette fradrag indrømmes dog kun for så vidt angår fortjenester, der konstateres af personer, der er undergivet fuld indkomstskattepligt til staten og skattepligtige dødsboer *)

Fradragets størrelse afhænger af, hvor lang en periode den skattepligtige har ejet den pågældende virksomhed. Perioden regnes fra udgangen af det indkomstår, hvori ejeren første gang har skullet medregne indkomst af virksomheden ved opgørelse af sin skattepligtige indkomst og indtil det år, hvori afståelsen finder sted. Fradraget beregnes særskilt for hver fortjeneste, den skattepligtige har opnået på goodwill i det pågældende indkomstår, og fradraget kan ikke overstige den skattepligtiges samlede fortjeneste ved afståelse af goodwill.

Fradraget, der højst kan udgøre 75.000 kr. i et indkomstår, beregnes efter følgende skala:

Ejertid:	Fradrag:
Under 5 år	0 pct.
5 år, men under 6 år	10 pct.
6 år, men under 7 år	15 pct.
7 år, men under 8 år	20 pct.
8 år, men under 9 år	25 pct.
9 år, men under 10 år	30 pct.
10 år og derover	35 pct.

Denne bestemmelse finder som nævnt tilsvarende anvendelse for skattepligtige dødsboer. Ved beregningen af ejerperioden kan boet medregne den periode, hvori afdøde har ejet virksomheden.

Afstås virksomheden af den afdødes ægtefælle under hensidden i uskiftet bo, medregnes afdødes ejertid til den periode, der er udgangspunkt for beregningen af fradraget.

Fradraget finder dog ikke anvendelse på fortjeneste, der fremkommer ved overdragelse af goodwill ved firmaomdannelse til aktie- eller anpartsselskab.

5. Immaterielle rettigheder og retten ifølge en udbytte-, forpagtnings- eller lejekontrakt.

Efter § 2, nr. 4, i lov om særlig indkomstskat skal der ved opgørelse af særlig indkomst medregnes fortjeneste eller tab ved afhændelse, afståelse eller opgivelse af *tidsbegrænsede rettigheder, såsom patentret, forfatter- og kunstnerret og ret til mønster eller varemærke.*

Den opregning af rettigheder, der gives i bestemmelsen, er ikke udtømmende. Således anses også retten til »know how« for omfattet af denne bestemmelse, der også må finde anvendelse for andre rettigheder, der hidrører fra en vis åndelig indsats af skabende eller af opfindende karakter.

*) Dette særlige fradrag i fortjenesten ved afståelse af goodwill blev indført i forbindelse med de ændringer i lov om særlig indkomstskat m.v., der blev gennemført ved lov nr. 326 af 10. juni 1976.

Også med hensyn til disse rettigheder er det alene nettoprovenuet, der er genstand for beskatning. Det vederlag, afhænderen har betalt for rettigheden og hans omkostninger i forbindelse hermed, kan således fragå ved opgørelsen af fortjenesten eller tabet. Det samme gælder udgifter som er afholdt i forbindelse med disse rettigheder, og som ikke løbende er fratrukket ved indkomstopgørelsen.

Fortjeneste eller tab i forbindelse med afståelse af formuegoder af den her omhandlede art skal dog medregnes ved opgørelse af skattepligtig almindelig indkomst, dersom det pågældende gode er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed.

Hvor den skattepligtige selv er ophavsmand til den afhændede rettighed, skal han ligeledes medregne vederlaget ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst. Vederlaget skal medregnes ved indkomstopgørelsen i det år, hvori aftale om overdragelse af rettigheden er indgået.

Efter ligningslovens § 27 A kan skattepligtige personer, som skal svare almindelig indkomstskat af vederlag for afhændelse af patentret, ophavsret til litterære og kunstneriske værker, ret til mønster eller varemærke eller lignende tidsbegrænsede rettigheder eller af vederlag for afhændelse af en særlig fremstillingsmetode eller lignende (know how), vælge alene at indtægtsføre de vederlagsbeløb, som efter aftalen kan kræves betalt i det pågældende indkomstår, dersom det er aftalt, at vederlaget ikke skal betales fuldt ud i afhændelsesåret. Vederlagsbeløbene skal dog senest indtægtsføres i det år, hvori de betales.

Denne regel gælder efter stk. 2 også for selskaber og foreninger, der er skattepligtige efter selskabsskatteloven.

Efter lov om særlig indkomstskat § 2, nr. 5, skal ved opgørelsen af særlig indkomst endvidere medregnes fortjeneste eller tab ved afhændelse, afståelse eller opgivelse af *retten ifølge en udbytte-, forpagtnings- eller lejekontrakt.*

Efter § 3, stk. 1, nr. 2, gælder dette dog ikke, hvor det pågældende formuegode er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed.

Ved en udbyttekontrakt forstås en kontrakt, der hjemler ret til løbende indkomst, f.eks. udbytte af værdipapirer etc. eller retten til en overskudsandel.

Med hensyn til opgørelsen af fortjeneste eller tab ved afhændelse af de her nævnte formuegoder gælder det samme som ovenfor anført med hensyn til de i § 2. nr. 4, omhandlede aktiver.

Erhververen af en rettighed, der er omfattet af disse bestemmelser, er efter lov om særlig indkomstskat § 15, stk. 2, berettiget til at afskrive det ydede vederlag i sin skattepligtige indkomst. Afskrivningen skal ske med lige store årlige beløb over det åremål, der svarer til rettighedens varighed. Er rettigheden ikke tidsbegrænset, kan der afskrives over en periode på 10 år.

Hvor sådanne afskrivninger genvindes i forbindelse med en senere afståelse af rettigheden, skal de genvundne afskrivninger beskattes efter reglerne i § 2, nr. 4 eller 5. Fortjenesten vil da udgøre differencen mellem salgssummen og det uafskrevne beløb.

6. Godtgørelser, gaver, gratialer og lignende samt visse vederlag.

Efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v. skal endelig til den særlige indkomst medregnes en række forskellige former for indkomst, som har det særkende, at de kan betragtes som éngangserhvervelser, der i almindelighed kan betragtes som optjent over en længere periode.

Efter lovens § 2, nr. 9, skal der ved opgørelsen af særlig indkomst således medregnes *godtgørelse i anledning af fratræden af stilling eller af opgivelse af agentur eller lignende.*

Hvis modtageren af en sådan godtgørelse ikke oppebærer indtægt af stillingen for hele tiden efter fratrædelsen og indtil det tidspunkt, til hvilket han kunne være opsagt i henhold til sin kontrakt eller lovgivningens almindelige regler, skal dog en så stor del af godtgørelsen, som svarer til. hvad han ved en sådan opsigelse ville have oppebåret som indtægt for tiden efter fratrædelsen - dog højst for en periode af et år - medregnes i den skattepligtige almindelige indkomst, jfr. § 3, stk. 1, nr. 6.

Efter § 2, nr. 10, skal lønmodtagere ved opgørelsen af særlig indkomst endvidere medregne *gaver, gratialer og lignende,* der af den pågældendes arbejdsgiver ydes med et

beløb én gang for alle i en særlig anledning, der er begrundet i lønmodtagerens forhold, såsom jubilæum eller arbejdsophør på grund af alder eller sygdom.

Efter samme bestemmelse skal der ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst medregnes gratialer, som udbetales af den skattepligtiges arbejdsgiver i anledning af, at den virksomhed, hvori den skattepligtige er ansat eller har været ansat, har bestået i 25 år eller i et åremål, der er deleligt med 25.

Efter § 2, nr. 14, skal vederlag for *påtagelse af indskrænkninger i adgangen til fri erhvervsudøvelse (konkurrenceklausuler),* medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst, når vederlaget ydes én gang for alle.

Efter § 2, nr. 16, skal til den skattepligtige særlige indkomst endvidere medregnes *gave- og legatbeløb,* der er ydet én gang for alle af offentlige midler, legater, kulturelle fonds og lignende her i landet eller i udlandet, når gaven eller legatet udelukkende har karakter af en anerkendelse af modtagerens fortjenester. Dette gælder dog ikke for Nobelprisen og Nordisk Råds litteratur- og musikpris. Disse hædersgaver er skattefri efter bestemmelsen i ligningslovens § 7, litra v.

Endelig er der i tilknytning til lovgivningen om beskatningen af pensionsordninger henført visse beløb til beskatning som særlig indkomst.

Det drejer sig om beløb, der ved en *pensionsordnings opløsning* eller bortfald tilfalder arbejdsgiveren, når denne i sin skattepligtige indkomst har fradraget de af ham præsterede tilskud til ordningen, jfr. § 2, nr. 11. Denne regel gælder dog ikke, hvor beløbet skal beskattes efter bestemmelsen i § 24 i lov om beskatning af pensionsordninger m.v. Bestemmelsen har et meget begrænset anvendelsesområde.

Efter § 2, nr. 15, skal endelig til den særlige indkomst medregnes *vederlag for afløsning af pensionstilsagn,* der ikke har været omfattet af lov om tilsyn med pensionskasser.

III. Beskatning af aktiver, der ikke er omfattet af reglerne i lov om særlig indkomstskat.

For aktiver, der ikke er medtaget under reglerne i lov om særlig indkomstskat, er spørgsmålet om beskatning i forbindelse med afhændelse endelig afgjort ved reglerne i statsskattelovens §§ 4 og 5.

Efter disse bestemmelser falder fortjeneste og tab, der hidrører fra salg af den skattepligtiges ejendele, uden for beskatningsgrundlaget, for så vidt salget ikke henhører til vedkommendes næringsvej eller er foretaget i spekulationsøjemed.

I det følgende skal omtales de i praksis vigtigste grupper af aktiver, der ikke er inddraget under beskatningen som særlig indkomst, og hvor beskatning af fortjeneste og tab derfor kun finder sted, når afståelsen er sket som led i den skattepligtiges næringsvej eller er foretaget i spekulationsøjemed.

1. Obligationer, pantebreve, gældsbreve og lignende fordringer.

a. De almindelige regler.

Ved afståelse og indfrielse af obligationer, pantebreve eller gældsbreve og lignende finansielle aktiver *beskattes fortjeneste og tab udelukkende, når afståelsen har fundet sted som led i den skattepligtiges næringsvej eller er foretaget i spekulationsøjemed.*

Om afståelsen af et værdipapir er sket i spekulationsøjemed eller er omfattet af den pågældendes næringsvej må, ligesom ved salg af faste ejendomme, afhænge af en nærmere undersøgelse af omstændighederne omkring erhvervelsen.

Med hensyn til offentlige obligationer og almindeligvis også private pantebreve vil mulighederne for videresalg med fortjeneste som regel være små. For sådanne papirers vedkommende vil der derfor være formodning for, at videresalgshensigt ikke har foreligget, og beskatning ud fra spekulationssynspunktet vil således kun sjældent finde sted.

Beskatning ud fra næringssynspunktet sker, dels hvor den pågældende skattepligtige driver handel med værdipapirer, og dels hvor værdipapirer er modtaget som betaling for en ydelse af erhvervsmæssig karakter.

Hvor en fast ejendom er afhændet som led i næringsvirksomhed, vil vedkommende skattepligtige også blive beskattet efter næringssynspunktet af eventuel fortjeneste i forbindelse med afhændelse eller indfrielse af et eventuelt sælgerpantebrev. Er den faste ejendom derimod anset som erhvervet i spekulationsøjemed, vil spekulationsbeskatningen ikke uden videre også blive udstrakt til

fortjeneste på eventuelle sælgerpantebreve.

Den praktiske hovedregel vedrørende de her omhandlede aktiver er derfor, at fortjeneste ved afståelse ikke beskattes. Det samme gælder for så vidt angår indfrielsesgevinster.*)

b. Ligningslovens § 4.

For så vidt angår forsikringsselskaber, banker og andre virksomheder, der som et normalt led i deres almindelige virksomhed anbringer midler i disse aktiver, er der i ligningslovens § 4 en særregel om beskatning af gevinst ved afhændelse eller indfrielse af obligationer, private pantebreve og fordringer. Efter denne bestemmelse beskattes sådanne virksomheder af fortjeneste ved salg eller indfrielse herunder udtrækning af de pågældende værdipapirer uden hensyn til, om erhvervelsen er sket med videresalg for øje eller ej. Fortjenesten opgøres som forskellen mellem på den ene side salgssummen eller provenuet ved indfrielse og på den anden side erhvervelsessummen for det pågældende værdipapir. Hvor indfrielsen sker afdragsvis, skal fortjenesten beskattes, efterhånden som den indvindes gennem afdragene. Beskatningen sker i så fald på den måde, at der af hvert afdrag medregnes en så stor procentdel til den skattepligtige indkomst, som svarer til det antal procenter, hvormed parikursen overstiger erhvervelseskursen. Hvor de pågældende skattepligtige måtte lide tab ved afhændelse eller indfrielse af værdipapirer af den omhandlede art, kan sådanne tab fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Det er normalt en betingelse for beskatning, at fortjeneste eller tab er realiseret. Det kan ske dels ved salg eller anden afhændelse af værdipapiret, dels gennem en hel eller delvis indfrielse af fordringen. Hvor indfrielsen sker afdragsvis, finder der beskatning sted af så stor en del af fortjenesten, som kan anses for realiseret, jfr. ovenfor.

Efter ligningslovens § 4 kan ligningsrådet dog tillade, at en anden opgørelsesmåde end den nævnte anvendes. I så fald skal fortjeneste og tab opgøres som forskellen mellem det pågældende værdipapirs kursværdi ved begyndelsen af indkomståret, d.v.s. sidste regnskabsårs ultimokurs - henholdvis anskaffelsessummen - og værdipapirets ultimokurs - henholdsvis afståelseskursen.

Efter dette såkaldte lagerprincip beskattes den skattepligtige løbende på grundlag af kursudviklingen for værdipapirbeholdningen.

Hvor der er givet tilladelse til opgørelse af fortjeneste og tab på dette grundlag, kan ændring af opgørelsesmåden kun ske efter ny tilladelse fra ligningsrådet og kun, hvor ganske særlige omstændigheder taler derfor.

2. Værdigenstande, løsøre og private ejendele i øvrigt.

Spørgsmålet om skattepligt i forbindelse med salg af sådanne aktiver må ligeledes bedømmes ud fra bestemmelserne i statsskattelovens §§ 4 og 5.

Beskatning af fortjeneste og tab vil således kun kunne forekomme, når afståelsen har fundet sted som led i den skattepligtiges næringsvej eller er foretaget i spekulationsøjemed.

Tilfælde af denne art vil navnlig kunne forekomme ved salg af f.eks. frimærkesamlinger, smykker eller kunstgenstande f.eks. malerier. Endvidere vil beskatning kunne forekomme ved afhændelse af aktiver, som ligger tæt op ad de varer, som den skattepligtige handler med i sin næringsvej, f.eks. en antikvitetshandlers salg af antikviteter, der er opbevaret i hans private bolig.

Beskatning af løsøreaktiver m.v. vil dog kun finde sted, hvor køb og salg af de pågældende aktiver har antaget et forretningsmæssigt præg, og beskatning vil i reglen ikke finde sted i tilfælde, hvor det f.eks. alene drejer sig om salg af en samling, der af interesse er erhvervet gennem en årrække.

Grundlaget for beskatning i disse tilfælde, d.v.s. antagelsen af, at der foreligger speku-

*) I lov nr. 148 af 31. marts 1976 om bemyndigelse til optagelse af statslån blev det i s 3 bestemt, at bortset fra de af ligningslovens § 4 omfattede tilfælde skulle kursgevinst ved indfrielse af de af loven omfattede statsgældsbeviser ikke medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

De nævnte statsgældsbeviser agtedes efter bemyndigelsen udstedt med meget kort løbetid hvorfor en eventuel lånegevinst ved indfrielse ville blive af meget begrænset omfang. På denne baggrund fandt man det hensigtsmæssigt også for at skabe fuld klarhed med hensyn til disse gældsbevisers skattemæssige stilling i loven udtrykkeligt at fastslå at eventuelle kursgevinster ved indfrielse ikke skulle indkomstbeskattes.

lation, grænser her tæt op til beskatning på grundlag af et næringssynspunkt, og er i visse tilfælde vanskeligt at skelne herfra.

IV. Sammenfatning af reglerne om beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af forskellige aktivgrupper.

Som det fremgår af gennemgangen ovenfor, omfatter reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v. en lang række forskelligartede aktiver og erhvervelser. For det første drejer det sig om særlige typer af aktiver, der er inddraget under beskatning på den måde, at afståelse af de pågældende aktiver udløser beskatning af den konstaterede fortjeneste og eventuelt tab. Dernæst drejer det sig om en række erhvervelser og vederlag som f.eks. godtgørelse i anledning af fratræden af stilling, gaver og gratialer i anledning af jubilæum eller arbejdsophør, gave- og legatbeløb, der har karakter af en anerkendelse af modtagerens fortjenester, og forskellige særlige vederlag.

Fælles for de erhvervelser, der er samlet i lov om særlig indkomstskat m.v. er det, at det drejer sig om erhvervelser, som den skattepligtige har indvundet eller oparbejdet i løbet af en længere periode, men hvis størrelse først konstateres i beskatningsåret, og hvor det derfor ikke er anset for rimeligt, at de pågældende erhvervelser beskattes sammen med den skattepligtiges almindelige indkomst i det pågældende indkomstår.

Har den skattepligtige inden for det samme indkomstår haft flere fortjenester eller erhvervelser, der skal beskattes som særlig indkomst, indgår de skattepligtige fortjenester med fradrag af eventuelle fradragsberettigede tab i en samlet opgørelse af indkomstårets særlige indkomst. For personer beskattes den således opgjorte samlede indkomst med 50 pct. efter et bundfradrag på 6.000 kr. For aktieselskaber og foreninger, der beskattes efter reglerne i selskabsskatteloven, og for dødsboer indgår den opgjorte særlige indkomst i selskabets eller dødsboets almindelige indkomst og beskattes sammen med selskabets eller dødsboets øvrige indkomster. Bundfradraget på de 6.000 kr. gælder ikke for selskaber m.v. og dødsboer.

Taget under ét har de af loven omfattede erhvervelser ikke fællestræk ud over de her nævnte. Erhvervelserne kan dog opdeles i 2 grupper med indbyrdes fællestræk. Den største og mest iøjnefaldende af de erhvervelser, der omhandles af lov om særlig indkomstskat m.v., er den gruppe aktiver, der er samlet i loven, og hvor beskatningen udløses ved afståelse. Det er de såkaldte *kapitalgevinster,* der konstateres ved afståelse af *fast ejendom, ajskrivningsberettigede bygninger og installationer, ajskrivningsberettigede maskiner og inventar, aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, likvidationsprovenu* og *goodwill.* Endvidere hører fortjenesten ved afståelse af *immaterielle rettigheder* nærmest ind under denne gruppe, idet disse rettigheder efter omstændighederne kan have karakter af kapitalgoder.

Den anden gruppe af erhvervelser, der falder ind under reglerne i lov om særlig indkomstskat, er de *éngangserhverveiser,* der som *godtgørelse i anledning aj fratræden af stilling m.v., gaver, gratialer og lignende erhvervelser,* står i forbindelse med et arbejdstagerforhold, og som derfor nærmest har karakter af en slags særlige vederlag.

Det samme gælder hædersgaver, der ydes én gang for alle som en anerkendelse af modtagerens fortjenester, og det gælder de særlige vederlag, der grundes i pensionsordninger og pensionstilsagn, og hvoraf beskatningen er henført til lov om særlig indkomstskat.

For vurderingen af hensigtsmæssigheden af de gældende regler om beskatning **af** avancen ved salg af aktier og lignende værdipapirer er de sidstnævnte erhvervelser imidlertid uden interesse. Overvejelserne koncentreres derfor i det følgende om den førstnævnte gruppe af erhvervelser, der omfattes af loven om særlig indkomstskat m.v., de omtalte kapitalgevinster.

1. Aktivgrupper inddraget under lov om særlig indkomstskat.

Den gruppe af kapitalgevinster, der er af interesse i forbindelse med en undersøgelse af reglerne om beskatning af fortjeneste af afståelse af aktier og lignende værdipapirer, kan imidlertid indskrænkes yderligere.

Dette gælder således for beskatningen af »genvundne afskrivninger« efter lov om særlig indkomstskat m.v. § 2, nr. 2. Efter denne bestemmelse skal fortjeneste ved afståelse af *bygninger og installationer samt drænings-anlæg,* hvorpå der har været foretaget skatte-

mæssige afskrivninger, medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst. Fortjenesten skal opgøres efter reglerne i afskrivningslovens § 29, hvorefter fortjenesten højst kan udgøre summen af samtlige foretagne afskrivninger, herunder forlods afskrivning og forskudsafskrivning.

Disse regler, der kun finder anvendelse ved *afståelse* af en afskrivningsberettiget bygning eller installation, tager alene sigte på at beskatte de afskrivninger, der i ejertiden er foretaget på den pågældende bygning eller installation, men som genvindes ved afståelse.

Synspunktet bag beskatningen er derfor det, at de foretagne afskrivninger har været uberettigede, idet den indvundne fortjeneste er udtryk for, at afskrivningerne netop ikke har svaret til nogen forringelse af ejendommens eller installationens værdi.

Der er derfor her ikke tale om beskatning af nogen kapitalgevinst, men alene om en redressering af de afskrivninger, der er foretaget i ejertiden.

Fuldstændig er denne redressering dog ikke, idet de i årenes løb foretagne afskrivninger er fratrukket i den skattepligtige almindelige indkomst, medens afskrivningerne, når de »genvindes«, medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst.

At der her ikke er tale om beskatning af nogen kapitalgevinst viser sig endvidere derved, at såfremt fortjenesten ved afståelsen overstiger anskaffelsessummen med tillæg af forbedringsudgifter, beskattes denne fortjeneste efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v. § 2, nr. 13, og opgøres efter reglerne i § 7 A.

Reglerne i loven om beskatning af »genvundne afskrivninger« ved afståelse af afskrivningsberettigede bygninger og installationer må således ses som en konsekvens af reglerne om skattemæssige afskrivninger.

Det samme gælder for så vidt angår reglerne i § 2, nr. 1, i lov om særlig indkomstskat m.v. om fortjeneste eller tab ved afståelse af *maskiner, inventar og lignende driftsmidler,* der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt.

Kun hvor afståelsen af driftsmidler sker i forbindelse med afhændelse af hele den pågældende virksomhed, skal fortjenesten her medregnes til den særlige indkomst, idet fortjenesten eller tabet opgøres efter reglerne i afskrivningslovens § 6 og § 13 som forskellen imellem afståelsessummen og saldoværdien. Den skattepligtige fortjeneste i disse tilfælde omfatter både de ved afståelsen »genvundne afskrivninger« og den egentlige fortjeneste ved afhændelsen opgjort som forskellen imellem afståelsessummen og anskaffelsessummen.

I praksis virker reglen hovedsagelig som en regel om beskatning af »genvundne afskrivninger«. Det vil således kun sjældent være tilfældet, at der vil kunne konstateres egentlige kapitalgevinster ved afståelse af maskiner, inventar og lignende driftsmidler, idet der på dette område finder en hurtig teknisk og økonomisk forældelse sted.

Undtagelsesfrit er dette dog ikke. Særlig for så vidt angår afståelse af skibe har der i visse perioder kunnet konstateres betydelige fortjenester, der langt har oversteget de foretagne afskrivninger. Hvor sådanne fortjenester konstateres på et tidspunkt, der ligger mindre end 5 år efter erhvervelsen, beskattes fortjenesten dog efter reglen i afskrivningslovens § 15 A som almindelig indkomst *)

Ved overvejelserne om det hensigtsmæssige i de gældende regler om beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer holdes disse beskatningsregler imidlertid uden for overvejelserne.

2. Beskatning af de egentlige kapitalgevinster.

Som *egentlige kapitalgevinster,* der er inddraget under beskatning ved lov om særlig indkomstskat m.v., betragtes herefter - sammen med *aktier og lignende værdipapirer - fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, goodwill og immaterielle rettigheder.*

Det er et fællestræk for beskatningen af de egentlige kapitalgevinster, at den skattepligtige fortjeneste eller tab opgøres med udgangspunkt i den virkelige fortjeneste.

*) Reglen blev indsat i afskrivningsloven ved lov nr. 285 af 9. juni 1971. Sammen med visse begrænsninger i adgangen til at foretage skattemæssige afskrivninger på skibe, tog reglen sigte på at dæmpe den tilskyndelse, de dagældende afskrivningsregler gav til at investere i skibe med henblik på at opnå en øjeblikkelig skattemæssig fordel.

For alle aktivgrupper opgøres fortjeneste eller tab således i princippet som *forskellen imellem afståelsessummen og den skattepligtiges anskaffelsessum*, dog begge reguleret med de omkostninger, der har været forbundet med henholdsvis afståelsen og anskaffelsen.

Herfra gælder der dog ret udbredte undtagelser, der er karakteristiske for de enkelte aktivgrupper.

For *fast ejendom* gælder det således for det første, at fortjenesten ved afståelse af én- og tofamilieshuse, ejerlejligheder og sommerhuse ikke skal medregnes ved opgørelsen af den særlige indkomst, såfremt ejeren eller hans husstand har beboet eller benyttet ejerboligen i mindst 2 år af det tidsrum, hvori han har ejet ejendommen. Det samme gælder for så vidt angår fortjenester ved afståelse af en anpart af en fast ejendom med mere end 2 beboelseslejligheder, såfremt anparten er forbundet med brugsret til en beboelseslejlighed i ejendommen.

Ved hjælp af denne »parcelhusregel« holdes de oftest forekommende kapitalgevinster uden for beskatning.

Endvidere gælder det for fast ejendom, at anskaffelsessummen og den opgjorte fortjeneste skal reguleres efter særlige regler om tillæg og fradrag, der sigter på, at kun ekstraordinært store ejendomsfortjenester beskattes som særlig indkomst.

Hertil kommer, at den opgjorte fortjeneste reelt beskattes med 75 pct.

Med hensyn til beskatning af *goodwill* gælder det også her som udgangspunkt, at fortjenesten opgøres som forskellen imellem afståelsessummen og den skattepligtiges anskaffelsesudgift.

Fra og med indkomståret 1976 sker der dog inden for visse begrænsninger en aftrapning af den skattepligtige fortjeneste på grundlag af det antal år, hvori den skattepligtige har ejet den pågældende virksomhed.

Er ejertiden under 5 år, beskattes den opgjorte fortjeneste af goodwill fuldt ud uden fradrag bortset fra det almindelige bundfradrag ved beskatningen som særlig indkomst.

Har den skattepligtiges ejertid varet 5 år eller derover, indrømmes der et stigende fradrag, der efter en ejertid på 10 år eller derover udgør 35 pct. af den opgjorte fortjeneste. Fradraget kan dog i et indkomstår højst udgøre 75.000 kr.

Dette fradrag finder dog kun anvendelse for så vidt angår personer og dødsboer.

For så vidt angår *immaterielle rettigheder* bemærkes, at beskatningen her gennemføres som en beskatning af den virkelige fortjeneste opgjort som forskellen imellem afståelsessummen og den skattepligtiges anskaffelsessum uden andre fradrag i fortjenesten end det almindelige bundfradrag på 6.000 kr.

Også for så vidt angår *aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer* er det principielle udgangspunkt for beskatningen, at fortjenesten eller tabet skal opgøres som forskellen imellem afståelsessummen og den skattepligtiges anskaffelsessum, således som det er tilfældet, hvor den skattepligtige afstår hele sin aktiebeholdning i et selskab.

Hvor der kun er tale om delvis afståelse af aktier eller anpartsbeviser i et selskab, opgøres fortjenesten efter den såkaldte gennemsnitsmetode, der fører til, at kun en forholdsmæssig andel af fortjenesten på hele aktiebeholdningen i vedkommende selskab beskattes ved hver enkelt delafståelse.

Også på aktieområdet gælder der som tidligere omtalt særlige regler om fradrag. I nettofortjenesten ved salg af aktier og lignende værdipapirer, der skal beskattes som særlig indkomst, indrømmes et fradrag på 5 pct., dog højst 4.000 kr.

Det er endvidere et fælles træk ved beskatningen af kapitalgevinster efter lov om særlig indkomstskat, *at beskatningen er ubegrænset i tid.*

I de tilfælde, hvor beskatningen gennemføres, gennemføres den uden hensyn til besiddelsestidens længde, d.v.s uden hensyntagen til, om der er tale om et kapitalgode, der realiseres af den skattepligtige inden for en vis kortere årrække efter erhvervelsen, eller om det kapitalgode, der realiseres, har været i den skattepligtiges besiddelse i en betydelig årrække.

Det er endvidere karakteristisk for beskatningen af kapitalgevinster, at beskatningen gennemføres på grundlag af *den nominelle fortjeneste*, uden at der som hovedregel ved beskatningen tages hensyn til inflationen.

Som undtagelse herfra gælder dog reglerne om *fast ejendom*. Anskaffelsessummen for fast ejendom reguleres som nævnt med forskellige beløb, herunder med et varierende tillæg for hvert år, hvori den skattepligtige har ejet ejendommen.

Der er dog ikke i disse tilfælde tale om en egentlig inflationsregulering af fortjenester ved salg af fast ejendom, idet hensigten med disse særlige regler er, at man på dette område kun vil beskatte de ekstraordinært store fortjenester. Dette resultat tilvejebringes bl.a. ved hjælp af reglerne om det varierende tillæg. Det varierende tillæg medfører dog, at anskaffedsessummen opreguleres år for år i den skattepligtiges besiddelsestid, og virkningen heraf er, at den skattepligtige fritages for beskatning af så stor en del af fortjenesten, som svarer til en skematisk prisudvikling i samfundet.*)

Den opgjorte fortjeneste beskattes inden for rammerne af lov om særlig indkomstskat som en samlet sum med 50 pct for personer efter et bundfradrag på 6.000 kr.

Aktieselskaber og andre skattepligtige efter selskabsskatteloven samt dødsboer svarer imidlertid ikke særlig indkomstskat. Fortjenesten sammenlægges derfor med disse skattepligtiges øvrige indkomster og beskattes under ét som almindelig indkomst.

Endvidere bemærkes, at de omtalte opgørelsesregler kun finder anvendelse, hvor fortjenesten skal beskattes som særlig indkomst. Skal fortjenesten beskattes med almindelig indkomstskat, fordi fortjenesten er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller i spekulationsøjemed, opgøres fortjenesten som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen, dog reguleret med den skattepligtiges omkostninger og eventuelle afskrivninger.

For så vidt angår *fast ejendom* kommer de komplicerede fradragsregler således ikke til anvendelse, og det særlige fradrag i fortjenesten ved afståelse af *goodwill* finder heller ikke anvendelse ved beskatning som almindelig indkomst.

En undtagelse herfra gælder imidlertid for så vidt angår *aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer.* For disse aktiver opgøres fortjenesten efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7, uanset om fortjenesten skal medregnes til den skattepligtiges særlige eller almindelige indkomst.

For alle de nævnte kapitalgoder med undtagelse af fast ejendom gælder det endelig, at *et tab* kan fradrages ved opgørelsen af den særlige indkomst.

Når fast ejendom som det eneste kapitalgode er undtaget herfra, skyldes det de reguleringer af anskaffelsessummen, som finder sted ved opgørelsen af fortjenesten. Opreguleringerne vil i visse tilfælde kunne føre til, at den opregulerede anskaffelsessum overstiger afståelsessummen, således at opgørelsen resulterer i et negativt beløb, uanset at ejendommen i virkeligheden er solgt med fortjeneste.

I sådanne tilfælde ville det virke temmelig urimeligt, såfremt det opgjorte - og konstruerede - tab skulle kunne fratrækkes ved indkomstopgørelsen.

Et tab, der konstateres ved afståelse af et af de øvrige kapitalgoder, der er inddraget under beskatning i lov om særlig indkomstskat m.v., kan fratrækkes i de fortjenester, som i det pågældende indkomstår skal beskattes som særlig indkomst.

Overstiger det opgjorte tab fortjenester, der i indkomståret skal beskattes som særlig indkomst, kan tabet efter reglen i § 9, stk. 3, i lov om særlig indkomstskat m.v. fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Selv om kapitalgevinster er inddraget under beskatning som særlig indkomst, fordi man ikke har fundet det rimeligt at beskatte disse fortjenester, der er indtjent over en årrække, som almindelige indkomst, vil et kapitaltab således ikke desto mindre kunne påvirke den skattepligtiges almindelige indkomstbeskatning.

3. Sammenligning af beskatningen med særlig indkomstskat ved afståelse af forskellige aktiver.

I *bilag 6* er foretaget en sammenligning af beskatningen af de forskellige former for kapitalgevinster med udgangspunkt i en given fortjeneste opnået over forskellige tidsrum.

Resultaterne af en sammenligning af beskatningen af de enkelte typer kapitalgevinster vil imidlertid ganske afhænge af fortjenestens størrelse og ejertidens længde.

Beskatningen af fortjenester på aktier vil

*) De principielle synspunkter, der kan anføres til fordel for en almindelig inflationsregulering af fortjenesterne ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, og de praktiske problemer, der er forbundet hermed, er nærmere gennemgået nedenfor i *kapitel JO.*

dog i alle tilfælde være lavere end beskatningen af fortjenester ved afståelse af *immaterielle rettigheder*. Dette hænger sammen med, at der i aktiefortjenester, som skal beskattes efter reglerne om særlig indkomst, uden hensyn til længden af besiddelsestiden gives et nedslag på 5 pct., dog højst 4.000 kr., medens der ikke skal foretages nogen reduktion af fortjenester på immaterielle rettigheder.

Sammenlignet med beskatningen af *goodwill* vil aktiebeskatningen i alle tilfælde være lempeligere, hvor ejertiden er under 5 år, da der i så fald ikke beregnes noget fradrag i fortjenester på goodwill. Med en længere ejertid vil beskatningen af en fortjeneste på goodwill i alle tilfælde være lempeligere, idet procentnedslaget i en fortjeneste på goodwill da er større end procentnedslaget i en aktiefortjeneste, og maksimum for nedslaget i fortjenesten på goodwill er større end maksimum for nedslaget i aktiefortjenesten, nemlig 75.000 kr. mod 4.000 kr.

Det er derimod ikke muligt at sige noget generelt om størrelsen af beskatningen af fortjenester på *fast ejendom* i forhold **til** beskatningen af fortjenester af andre kapitalgevinster, da der som noget særligt for fast ejendom beregnes procenttillæg til anskaffelsessummen.

Hvor fortjenesten på en fast ejendom er større, end hvad der svarer til de forskellige procenttillæg, der beregnes til anskaffelsessummen ved opgørelsen, vil beskatningen kunne være højere end for andre aktiver, idet den faktiske beskatningsprocent er 75 for fast ejendom og 50 for fortjenester på andre aktiver. Beskatningen af fortjenester på fast ejendom, der overstiger, hvad der svarer **til** de nævnte procenttillæg, vil dog også på den anden side kunne være lavere end beskatningen af fortjenester på andre aktiver uanset den højere faktiske beskatningsprocent, idet der i den opgjorte fortjeneste på fast ejendom foretages et fradrag på 40.000 kr. eventuelt 100.000 kr.

Kommissionens vurdering af de gældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer og deres anvendelse i praksis.

Ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer skal opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelsen foretages efter reglerne i § 7 i lov om særlig indkomstskat m.v.

Disse regler er nærmere beskrevet ovenfor i *kapitel 4*, og i det følgende er der i *afsnit I* foretaget en gennemgang af reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab med henblik på at afklare reglernes nærmere indhold.

De gældende regler om aktieavancer giver endvidere erfaringsmæssigt anledning til betydelige vanskeligheder for både skatteydere og skattemyndighederne. For nærmere at afdække på hvilke punkter de gældende regler om opgørelse af fortjeneste eller tab giver anledning til problemer i praksis, har kommissionen med skattedepartementets tilslutning bedt statsskattedirektoratet om at undersøge, hvorledes reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer virker i praksis.

Resultatet af denne undersøgelse bringes nedenfor i *afsnit **II.***

I. Opgørelsesreglernes nærmere indhold.

Hovedreglen om opgørelse af fortjeneste og tab i § 7 i lov om særlig indkomstskat m.v. går ud på, at fortjenesten eller tabet skal opgøres som forskellen mellem salgssummen eller likvidationsprovenuet og anskaffelsessummen for de pågældende aktier. Denne regel finder dog kun anvendelse, hvor den skattepligtige under ét sælger sin beholdning af aktier i et selskab.

Ved delvis afståelse af aktier i et selskab herunder ved salg af tegningsretter skal der foretages en fordeling af anskaffelsessummen for hele aktiebeholdningen mellem de afhændede aktier og de aktier, som den skattepligtige beholder. Denne fordeling af anskaffelsessummen foretages på grundlag af aktiernes kursværdi på afståelsestidspunktet.

I bemærkningerne til lovforslaget til lov om særlig indkomstskat m.v. hedder det, at en regel, hvorefter den faktiske anskaffelsessum for den solgte aktie altid lægges til grund ved opgørelse af fortjeneste eller tab, vil kunne misbruges under det foreslåede beskatningssystem. F.eks. vil et selskab, hvis aktier noteres til høje kurser, kunne udvide sin aktiekapital ved *udstedelse af fondsaktier eller nytegning blandt aktionærerne af aktier til parikurs.* Kapitaludvidelsen vil som regel medføre, at værdien af de oprindelige aktier går ned, og aktionærerne vil derfor have mulighed for at sælge af de oprindelige aktier, medens de beholder de nyudstedte. Hvis den faktiske anskaffelsessum for de enkelte aktier skal lægges til grund, vil aktionærerne ved salget af de gamle aktier konstatere et fradragsberettiget tab, der i virkeligheden skyldes, at en del af de gamle aktiers kursværdi ved kapitaludvidelsen er overført til de nye aktier, som den skattepligtige beholder.

De skattemæssige regler om avanceopgørelse er således tilpasset de værdiforskydninger eller kursændringer, der sker på et selskabs aktier, når et aktieselskab foretager en udvidelse af aktiekapitalen, enten ved hjælp af en fondsaktieudstedelse, hvorved en del af selskabets opsparede reservekapital overføres til aktiekapital, eller ved udstedelse af tegningsretter, hvorved selskabet aktionærer indbydes til at tegne nye aktier i selskabet.

I det følgende skal der ses nærmere på, hvorledes disse kursændringer indtræffer, og hvorledes de afspejles i de skattemæssige opgørelsesregler.

1. Tegningsrettigheder.

I bemærkningerne til lovforslaget til lov om særligt indkomstskat m.v.*) hedder det, at allerede ved tildeling af tegningsrettigheder til et selskabs aktier kan det forekomme, at en del af den oprindelige kursværdi overføres til de aktier, der åbnes adgang til at nytegne.

Tegningsrettens kursværdi dannes således af de oprindelige aktiers kursværdi på tegningstidspunktet. Når man kender denne kursværdi og tegningsforholdet, d.v.s. hvor mange oprindelige aktier, der giver ret til at tegne en ny aktie, kan man beregne tegningsrettens kursværdi som følgende eksempel viser. De oprindelige aktiers kursværdi er før udvidelsen 250 og tegningsforholdet er 4:1. Hver 4.000 kr. gamle aktie giver således aktionærerne ret til at tegne 1.000 kr. nye aktier:

4.000 kr. gamle aktier til kurs 250	10.000 kr.
1.000 kr. nye aktier til kurs 100	1.000 kr.
5.000 kr. aktier til ialt	11.000 kr.

Kursen på hver aktie efter udvidelsen bliver herefter $\frac{11.000}{5.000} = 220$.

Da kursen på hver af de gamle aktier før udvidelsen var 250, medens den efter udvidelsen er faldet til 220, har hver af de gamle aktier bidraget med 30 (250 ÷ 220) kurspoint til den nytegnede akties kursværdi 220. Denne kursværdi er således dannet af 4 X 30 = 120 hidrørende fra de gamle aktier og 100 svarende til det beløb, der er indbetalt ved nytegningen.

Tegningsrettens kursværdi eller dens teoretiske værdi er således i eksemplet: 30.

Medens aktiebeholdningens samlede værdi ved nytegningen kun er forøget med det beløb, der af aktionæren er indbetalt ved nytegningen, er der sket et fald i kursen på de gamle aktier. Ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste eller tab ved afståelse af en del af aktiebeholdningen, må der derfor tages hensyn til den skete nytegning af aktier.

Endvidere må skatteyderen stilles ens, hvadenten han vælger at udnytte tegningsretten og derefter sælger den nytegnede - eller en af de gamle - aktier, sælger tegningsretten, eller han vælger at sælge de gamle aktier med vedhængende tegningsret.

At dette netop bliver tilfældet efter de gældende skatteregler fremgår af det følgende.

a. Udnyttelse af tegningsretten og salg af den nytegnede aktie.

I det ovenfor nævnte eksempel antages det f.eks., at de 4.000 kr. gamle aktier er anskaffet af aktionæren til kurs 150, og at skatteyderen efter nytegningen af aktiekapital sælger én af sine aktier i selskabet til kursværdi 220.

Aktieudvidelsen har påvirket de gamle aktiers *anskaffelsessum* på samme måde, som disse aktiers kursværdi umiddelbart før tegningstidspunktet er påvirket af aktieudvidelsen. Før dette tidspunkt havde aktionæren 4 aktier anskaffet til kursværdi 150, medens han efter udvidelsen har 5 aktier, hvoraf den ene - den nytegnede aktie - er anskaffet til parikurs.

Før fortjeneste kan opgøres, må man derfor beregne aktiernes anskaffelseskurs efter nytegningen:

4.000 kr. gamle aktier til kurs 150	6.000 kr.
1.000 kr. nye aktier til kurs 100...	1.000 kr.
5.000 kr. aktier til ialt	7.000 kr.

Anskaffelseskursen på hver aktie efter udvidelsen er herefter $\frac{7.000}{5.000} = 140$. Til den nytegnede akties anskaffelseskurs på 140 har hver af de gamle aktier således bidraget med 10 (4 X 10 = 40 + 100).

Sælger skatteyderen nu efter nytegningen en af sine aktier i selskabet til kursværdien 220, fremkommer der en fortjeneste på 220 ÷ 140 = 80 kurspoint svarende til 800 kr.

Når afståelsen skal lægges til grund for beskatning af skatteyderen skal fortjenesten imidlertid opgøres efter de skattemæssige regler i lov om særlig indkomstskat.

*) Forslaget til lov om særlig indkomstskat m.v., der blev fremsat den 26. november 1959. Forslaget er trykt i Folketingstidende 1959/60, Tillæg A, spalte 1070, og er nærmere omtalt ovenfor i *kapitel 3.*

Opgørelsen af fortjenesten foretages herefter således:

Den skattepligtige har købt aktier i selskabet til pålydende 4.000 kr. til kurs 150 for	6.000 kr.
Ved kapitaludvidelsen får han tegningsret til yderligere 1.000 kr. aktier, der skal tegnes til pari. Som anskaffelsessum skal betragtes det beløb, der skal erlægges ved nytegningen	1.000 kr.
Samlet anskaffelsessum	7.000 kr.
Efter nytegningen sælger skatteyderen en af sine 5 aktier til pålydende 1.000 kr. til kursværdien efter nytegningen 220, afståelsessum	2.200 kr.

Den skattepligtige fortjeneste skal herefter opgøres som forskellen mellem afståelsessummen og den del af den samlede anskaffelsessum, der falder på den afståede aktie.

Denne del af anskaffelsessummen opgøres på følgende måde:

$$\frac{7.000 \text{ (samlet anskaffelsessum)} \times 2.200 \text{ (kursværdi for afhændede aktier)}}{2.200 \text{ (kursværdi for afhændede aktier)} + 8.800 \text{ (kursværdi for aktier i behold)}} = 400 \text{ kr}$$

Fortjenesten opgøres herefter således:

Afståelsessum	2.200 kr.
Anskaffelsessum for den afståede aktie	1.400 kr.
Fortjeneste	800 kr.

Ved senere salg af de i behold værende aktier til pålydende 4.000 kr. betragtes disse som anskaffet til 7.000 kr. ÷ 1.400 kr. eller 5.600 kr. Dette svarer til, at anskaffelseskursen for hver af de gamle aktier efter nytegningen er faldet til 140.

b. Salg af den tildelte tegningsret.

I stedet for at udnytte tegningsretten til tegning af nye aktier i selskabet kunne skatteyderen have valgt at sælge tegningsretten. For at kunne opgøre fortjenesten ved en sådan afståelse må først tegningsrettens kursværdi beregnes.

Tager vi eksemplet fra før kunne tegningskursen for hver tegningsret opgøres til 30. Der skulle 4 tegningsretter til for at tegne en ny aktie, og værdien af retten til at tegne én ny aktie kan derfor beregnes til 4 X 30 = 120. Det forudsættes herefter, at tegningsretten indbringer denne kursværdi ved salg, hvilket dog ikke altid behøver at være tilfældet.

Fortjeneste ved afståelsen må beregnes i forhold til de gamle aktiers anskaffelseskurs, der var 150 for hver aktie. Ved aktieudvidelsen måtte hver af de gamle aktier bidrage med 10 kurspoint til tegningsretten, og dennes anskaffelseskurs er derfor 4 X 10 = 40. De gamle aktiers anskaffelseskurs er til gengæld blevet tilsvarende lavere.

Da tegningseretten ved salg indbringer 120, medens anskaffelseskursen kan beregnes til 40, er fortjenesten på 80 kurspoint svarende til 800 kr.

Såfremt man anvender de skattemæssige regler ved opgørelse af fortjenesten får man følgende resultat, idet det bemærkes, at tegningsretten skal betragtes som en aktie, der er erhvervet med forpligtelse til at indbetale det beløb, der skal erlægges i forbindelse med aktietegningen. Det beløb, der skal indbetales ved nytegningen, skal derfor medregnes ved opgørelsen af såvel tegningsrettens anskaffelsessum som afståelsessummen.

Opgørelsen af fortjenesten foretages herefter således:

Skatteyderen har erhvervet 4.000 kr. aktier til kurs 150	6.000 kr.
Den ret han får ved kapitaludvidelsen til at tegne 1.000 kr. nye aktier i selskabet til pari skal medregnes med det beløb, der skal indbetales ved nytegningen ..	1.000 kr.
Samlet anskaffelsessum	7.000 kr.
Kursværdien af den tildelte tegningsret, jfr. ovenfor	1.200 kr.
Hertil skal lægges det beløb, som skal indbetales ved nytegningen ..	1.000 kr.
Afståelsessum ialt	2.200 kr.

Den skattepligtige fortjeneste opgøres herefter som forskellen mellem afståelsessummen og den del af den samlede anskaffelsessum, der falder på den afståede tegningsret:

7.000 (samlet anskaffelsessum)	X	2.200 (kursværdi for den afhændede tegningsret)	
2.200 (kursværdien for den afhændede tegningsret)	+	8.800 (kursværdien for aktier i behold)	~

Afståelsessummen var ..... 2.200 kr.
Anskaffelsesum ..... 1.400 kr.

Fortjeneste herefter ..... 800 kr.

eller det samme som før, da skatteyderen udnyttede tegningsretten og først derefter solgte den nytegnede aktie.

Ved senere salg af de i behold værende gamle aktier til pålydende værdi 4.000 kr. skal disse betragtes som anskaffet til 7.000 kr. — 1.400 kr. = 5.600 kr. Ved aktieudvidelsen har hver aktie således også her afgivet 10 kurspoint af den oprindelige anskaffelseskurs på 150 til dannelse af tegningsrettens kursværdi. Ved opgørelse af fortjenesten ved senere afståelser skal de gamle aktier derfor anses for anskaffet til kurs 140.

c. Salg af de gamle aktier med vedhængende tegningsret.

Som nævnt ovenfor kunne skatteyderen endelig have valgt at sælge sine aktier med vedhængende tegningsret.

Ved aktieudvidelsen var de gamle aktiers værdi steget til 250, medens anskaffelsessummen var 150. Af kursværdien 250 vedrører de 30 imidlertid tegningsretten, jfr. ovenfor, medens 10 kurspoint af den oprindelige anskaffelsessum er overført til tegningsretten. Fortjenesten ved denne afståelse kan derfor opgøres til 220 — 140 = 80 for den gamle aktie og 30 ÷ 10 = 20 for tegningsretten.

Også i dette tilfælde bliver fortjenesten på salget af én aktie således 80 kurspoint svarende til 800 kr. Når den faktiske fortjeneste i dette tilfælde bliver højere nemlig 1.000 kr. skyldes det, at skatteyderen her sælger mere end én aktie, nemlig en gammel aktie + tegningsretten til $^1/_4$ aktie.*)

Opgørelse af fortjenesten efter de skattemæssige regler giver samme resultat:

Afståelsessum:
4.000 kr. aktie å **250** ..... **10.000 kr.**
Anskaffelsessum:
4.000 kr. aktie å **150** ..... **6.000** kr.

Fortjeneste ialt ..... **4.000** kr.
eller pr. aktie 1.000 kr.

Det vil således ses, at *skatteyderen i beskatningsmæssig henseende er stillet ens, uanset om han vælger at udnytte den tildelte tegningsret og derefter sælge den nytegnede aktie, eller skatteyderen vælger at sælge den tildelte tegningsret eller at sælge de gamle aktier med vedhængende tegningsret.*

Dette vil endvidere være tilfældet, hvor skatteyderen vælger at kombinere de nævnte muligheder, idet han f.eks. sælger en del af de tildelte tegningsretter, medens han udnytter andre, eller skatteyderen opkøber tegningsretter og herefter udnytter disse.

Da aktietegning ved aktieudvidelser altid foregår i et bestemt forhold til den gamle aktiekapital - i de ovenfor anførte eksempler var tegningsforholdet således 4:1, svarende **til,** at der kunne nytegnes én aktie for hver 4 gamle aktier - forekommer det ofte i praksis, at en aktionær får tildelt tegningsrettigheder, der ikke i sig selv giver grundlag for at tegne en ny aktie i selskabet. Skatteyderen må derfor enten sælge sin tegningsret eller købe yderligere tegningsretter, som kan give grundlag for tegning af en aktie i selskabet.

2. Fondsaktier.

Når et selskab udvider sin aktiekapital ved udstedelse af fondsaktier, idet en del af selskabets opsparede reservekapital overføres til aktiekapital, medfører det på samme måde som det er tilfældet med tegningsrettigheder, at værdien af de gamle aktier falder, idet fondsaktiernes kursværdi dannes på den måde, at en del af de oprindelige aktiers kursværdi overføres til fondsaktierne.

Aktiernes kursværdi efter fondsudstedelsen kan på samme måde som ved tildeling af tegningsretter beregnes, når man kender de gamle aktiers kursværdi på tidspunktet for fondsudstedelsen og forholdet imellem

*) Havde skatteyderen solgt alle 4 gamle aktier med vedhængende tegningsret, var fortjenesten blevet 4 gange 250 — 150 = 400 svarende til 4.000 kr. Samme fortjeneste ville skatteyderen have opnået, såfremt han i det ovenfor nævnte eksempel, hvor tegningsretten udnyttes, havde solgt samtlige aktier efter nytegningen. Fortjenesten var da blevet 5 gange 220 — 140 = 400 svarende til 4.000 kr.

den oprindelige aktiekapital og aktiekapitalen efter udvidelsen.

Tænker man sig, at selskabet giver én fondsaktie for hver 4 gamle aktier i selskabet, d.v.s. at selskabet udvider aktiekapitalen med ¼ af den gamle aktiekapital f.eks. fra 20 mill. kr. til 25 mill. kr., og de gamle aktiers kursværdi på tidspunktet for fondsudstedelsen er 250, kan aktiernes kursværdi efter fondsudstedelsen beregnes således:

4.000 kr. gamle aktier til kurs 250	10.000 kr.
1.000 kr. nye aktier til kurs 0 ...	0 kr.
5.000 kr. aktier til ialt	10.000 kr.

Kursen på hver aktie efter fondsudstedelsen bliver herefter 10.000 : 5.000 = 200.

Det må her erindres, at fondsaktierne tildeles aktionærerne uden at disse skal indbetale noget til selskabet, og fondsaktiernes anskaffelsesværdi er derfor 0.

På tilsvarende måde, som det var tilfældet ved tildeling af tegningsretter, er fondsaktiens kursværdi 200 dannet af kursen på de gamle aktier. I eksemplet har hver af de gamle aktier afgivet 50 kurspoint (250 - 200) til fondsaktiens kursværdi på 200. Denne kursværdi er således dannet af 4 X 50 = 200 hidrørende fra de gamle aktier, hvis kurs til gengæld er faldet tilsvarende.

Der er således ikke ved fondsudstedelsen sket nogen stigning i aktiebeholdningens samlede værdi, men aktionæren har nu 5.000 kr. aktier i selskabet, som har samme værdi som de 4.000 kr. aktier, han havde før fondsudstedelsen.

a. Salg af den tildelte fondsaktie.

Såfremt aktionæren ønsker at sælge den tildelte fondsaktie, må man for at opgøre fortjenesten beregne fondsaktiens anskaffelseskurs, der dannes af de gamle aktiers anskaffelseskurs. Før fondsaktietildelingen havde aktionæren 4 aktier, der var anskaffet til kursværdi 150, medens han efter fondsaktieudstedelsen har 5 aktier, hvoraf den ene - fondsaktien - er anskaffet til 0.

Fondsaktiens *anskaffelseskurs* kan herefter opgøres således:

4.000 kr. gamle aktier til kurs 150	6.000 kr.
1.000 kr. fondsaktier til kurs 0 ...	0 kr.
5.000 kr. aktier til	6.000 kr.

Anskaffelseskursen for hver aktie efter fondsudstedelsen er herefter 6.000:5.000 = 120. Hver af de gamle aktier har således bidraget til fondsaktiens anskaffelseskurs på 120 med hver 30 (4 X 30 = 120).

Vælger skatteyderen herefter at sælge den tildelte fondsaktie til kursværdien efter fondsudstedelsen 200, fremkommer der en fortjeneste på 200 - 120 = 80 kurspoint svarende til 800 kr.

Når afståelsen skal lægges til grund for beskatning, skal fortjenesten imidlertid opgøres efter de skattemæssige regler om opgørelse af fortjeneste og tab.

Opgørelsen af fortjenesten foretages således:

Den skattepligtige har købt aktier i selskabet til pålydende 4.000 kr. til kurs 150 for	6.000 kr.
Ved kapitaludvidelsen får han en fondsaktie til yderligere 1.000 kr. Fondsaktien skal anses for anskaffet til 0 kr. Anskaffelsessum .	0 kr.
Samlet anskaffelsessum	6.000 kr.
Efter aktieudvidelsen sælger skatteyderen den tildelte fondsaktie til pålydende 1.000 kr. til kursværdien 200. Afståelsessum	2.000 kr.

Den skattepligtige fortjeneste skal herefter opgøres som forskellen mellem afståelsessummen og den del af den samlede anskaffelsessum, der falder på den afståede aktie.

Denne del af anskaffelsessummen opgøres på følgende måde:

$$\frac{6.000 \text{ (samlet anskaffelsessum)} \times 2.000 \text{ (kursværdi for afhændede aktier)}}{2.000 \text{ (kursværdi for afhændede aktier)} + 8.000 \text{ (kursværdi for aktier i behold)}} = 1.900 \text{ kr.}$$

Fortjenesten opgøres herefter således:

Afståelsessum	2.000 kr.
Anskaffelsessum for den afståede aktie	1.200 kr.
Fortjeneste	800 kr.

Ved senere salg af de i behold værende aktier til pålydende 4.000 kr. skal disse betragtes som anskaffet til 6.000 - 1.200 kr.

eller 4.800 kr. Dette svarer til, at anskaffelseskursen for aktierne efter fondsudstedelsen er faldet til 120.

Det ses heraf, at kursudviklingen ved fondsaktieudstedelser følger ganske det samme mønster, som ovenfor er beskrevet om tildeling af tegningsretter.

b. Salg af aktier et sbev is er m.v.

Også ved fondsudstedelser forekommer det, at aktionæren har et sådant antal aktier, at han ikke fuldt ud kan få andel i fondsudstedelsen. I så fald får aktionæren i stedet for nye aktier udleveret *aktieretsbeviser,* som han enten kan sælge eller beholde og ved tilkøb af andre aktieretsbeviser netop erhverve så mange, at han får ret til en yderligere fondsaktie.

Hvadenten han vælger at sælge tildelte aktieretsbeviser, eller han køber sådanne beviser og ombytter disse med fondsaktier, vil kursudviklingen forløbe på samme måde som beskrevet ovenfor, og hans stilling i skattemæssig henseende vil være ganske den samme, hvilken fremgangsmåde han end vælger.

Det samme gælder, såfremt aktionæren umiddelbart før fondsaktieudstedelsen vælger at sælge sin aktiebeholdning med »vedhængende fondsaktieret«.

Det fremgår af gennemgangen ovenfor af det nærmere indhold af de gældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab Ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, at *de gældende opgørelsesregler nøje afspejler den kursudvikling der finder sted, når et aktieselskab udvider sin aktiekapital* ved enten at indbyde aktionærerne til tegning af nye aktier eller ved at uddele fondsaktier.

Aktionæren vil derfor være stillet på ganske samme måde, uanset om han vælger at sælge de tildelte tegningsretter, eller *aktionæren vælger først at udnytte tegningsretten og derefter sælge den nytegnede aktie,* eller han vælger *at sælge de gamle aktier med vedhængende tegningsret.*

Det samme er tilfældet, hvor der er tale om at udvide aktiekapitalen med fondsaktier.

Endvidere fremgår det af gennemgangen, at enhver udvidelse af aktiekapitalen ved tildeling af tegningsretter til favørkurs altid påvirker de gamle aktiers anskaffelseskurs, uanset om den pågældende aktionær udnytter de tildelte tegningsretter eller ej. Det samme er tilfældet ved tildeling af fondsaktier. Da anskaffelseskursen påvirkes i nedadgående retning vil en kapitaludvidelse derfor alt efter omstændighederne kunne udnyttes af aktionærerne til at fremkalde et skattemæssigt tab, såfremt de skattemæssige regler om opgørelse af fortjeneste og tab ikke tager hensyn til den nævnte påvirkning af anskaffelsessummerne for de gamle aktier.

Spørgsmålet om retten til at fratrække tab ved salg af aktier eller ved likvidation af et aktieselskab indtager derfor en central placering i overvejelserne om, hvilke regler, der skal anvendes ved opgørelsen af aktieavancer.

II. De gældende reglers anvendelse i praksis.

For nærmere at afdække på hvilke punkter de gældende regler om opgørelse af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer giver anledning til problemer i praksis, har kommissionen som nævnt ovenfor bedt statsskattedirektoratet om at undersøge, hvorledes reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer virker i praksis.

Statsskattedirektoratet har på dette grundlag rettet henvendelse til en række ligningsmyndigheder og organisationer og anmodet om en udtalelse om, hvorledes reglerne virker i det praktiske ligningsarbejde. Herunder har man særlig bedt følgende forhold belyst:

a) I hvilket omfang tilsidesættes den skattepligtiges egen opgørelse af fortjeneste og tab (skema S 37),

b) Hvilke forhold i forbindelse med opgørelsen af fortjeneste og tab volder særlige vanskeligheder, som for eksempel:

   1) fremskaffelse af oplysning om anskaffelsessummen ved første afståelse efter den 1. januar 1962,

   2) opgørelse af anskaffelsessummen, hvor den skattepligtige har foretaget afståelse efter den 1. januar 1962,

   3) fordeling af anskaffelsessummen ved delvis afståelse af aktier m.v. med forskellige rettigheder,

   4) opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af tegningsretter og/eller aktieretter.

Ligningsmyndighedernes og organisationernes besvarelser af undersøgelsen er optaget som *bilag 4* hvortil der henvises, medens der i det følgende skal gives en opsummering af de indkomne besvarelser.

Af besvarelserne fremgår det, at der ikke findes nogen egentlig statistik, der belyser de rejste spørgsmål. Der findes således ikke i almindelighed opgørelser over, i hvilket omfang der sker tilsidesættelse af selvangivne opgørelser over fortjeneste eller tab ved aktiesalg, eller i hvilket omfang sådanne tilsidesættelser fører til ændringer i de selvangivne indkomster.

Det fremgår imidlertid af undersøgelsen, at de gældende regler virker meget tungt i forhold til det ligningsmæssige resultat. Hos mange ligningsmyndigheder undlader man derfor normalt at foretage en nøjere kontrol med, at de af skatteyderne afgivne oplysninger er korrekte. Fraværet af en øjeblikkelig provenumæssig betydning af salg af tegningsretter eller andre småafståelser bevirker, at ligningsmyndighederne i mange tilfælde undlader at søge en egentlig avanceopgørelse tilvejebragt, idet man i denne forbindelse ofte forlader sig på et skøn over, om den konkrete afståelse under hensyn til bundfradraget på 6.000 kr. i lov om særlig indkomstskat m.v. kan antages at føre til en skattepligtig fortjeneste eller ej. Hvor en egentlig avanceopgørelse ved sådanne afståelser vil føre til en væsentlig ændring af E-værdien, d.v.s. den anskaffelsessum, der ved anvanceopgørelsen henføres til de i behold værende aktier, og som skal lægges til grund for opgørelsen af fortjeneste eller tab ved senere afståelser, søger man dog avanceopgørelsen foretaget, men ved de fleste afståelser af tegningsretter og andre småafståelser undlader man at regulere E-værdien*). Dette sker som led i den almindelige prioritering af ligningsopgaverne, der foretages af ligningsmyndighederne af hensyn til ligningens effektivitet.

Dette fører imidlertid til, at avanceopgørelserne ved senere afståelser, der udløser beskatning, bliver vanskeligere at foretage, idet de foreliggende anskaffelsessummer eller E-værdien, da ikke umiddelbart kan lægges til grund for avanceopgørelsen. Det fremgår generelt af besvarelserne, at disse problemer er særligt tyngende i forbindelse med behandlingen af dødsboer.

For så vidt angår de enkelte punkter, der er bedt oplyst, bemærkes følgende:

ad a):

I de tilfælde, hvor den pågældende skatteyder selv har foretaget opgørelsen af fortjeneste eller tab, eventuelt under anvendelse af skema S 37, må ligningsmyndighederne som hovedregel foretage en korrektion af opgørelsen. Dette besværliggøres af, at ligningsmyndighederne ofte må indkalde den pågældende skatteyder for at få de oplysninger, der er nødvendige for at kunne foretage opgørelsen korrekt. Selv hvor der foreligger kvalificeret hjælp til udarbejdelse af selvangivelsen, må ligningsmyndighederne ofte foretage ændring af opgørelserne.

Det må dog herved erindres, at i de tilfælde, hvor ligningsmyndigheden skønner, at en korrekt opgørelse ikke vil føre til konstatering af en skattepligtig fortjeneste, undlades det ofte at foretage opgørelsen, jfr. ovenfor.

ad b 1):

Fremskaffelse af oplysning om anskaffelsessummen ved første afståelse efter den 1. januar 1962 volder ikke store vanskeligheder, såfremt hele aktiebeholdningen er anskaffet ved køb før denne dato. Dette skyldes imidlertid, at man i de tilfælde, hvor skatteyderen er ude af stand til at fremskaffe de nødvendige oplysninger om anskaffelsessummen, uden videre benytter kursværdien pr. 1. januar 1962 som grundlag for opgørelsen, selvom denne er lavere end den egentlige anskaffelsessum, og derfor til ugunst for skatteyderen.

Det er imidlertid i sådanne tilfælde ofte et større problem at opgøre anskaffelsessummen under hensyntagen til de forøgelser af aktiebeholdningen, der har fundet sted i åre-

*) Udtrykket E-værdien hidrører fra skemaet til opgørelse af aktieavancer, skema S 37, der er optaget som *bilag 2.* Den del af den samlede anskaffelsessum, der henføres til den resterende beholdning, anføres på skemaet i afsnit E.

De opgjorte E-værdier og anskaffelsessummerne for nyanskaffede aktier kan af ligningsmyndighederne opnoteres til brug ved senere aktieafståelser. Et skema til brug herfor - S 92 - er udarbejdet af ligningsmyndighederne og bringes som *bilag 5.*

nes løb enten som følge af fondsaktieudstedelser eller som følge af udnyttelse af tildelte tegningsrettigheder.

Vanskelighederne ved opgørelse af anskaffelsessummen i disse tilfælde skyldes, at skatteyderne ofte ikke benytter den korrekte anskaffelsessum for modtagne fondsaktier og/eller nytegnede aktier, medens vanskelighederne for ligningsmyndighederne består i at konstatere de faktiske anskaffelsessummer, idet købsnotaer ofte ikke opbevares over en længere årrække. Er der tale om børsnoterede aktier, vil man dog normalt ved hjælp af børstabeller og oversigter over aktieudvidelser kunne finde frem til de korrekte beløb, men i andre tilfælde må man ofte falde tilbage på skønsmæssigt opgjorte beløb.

ad b 2):

Opgørelse af anskaffelsessummen, hvor den skattepligtige har foretaget afståelser efter den 1. januar 1962, giver ikke anledning til problemer, såfremt aktieafståelsesskemaet S 37 er korrekt udfyldt i forbindelse med de tidligere afståelser. Hvor dette ikke er tilfældet, kan det imidlertid være meget vanskeligt at fastslå den anskaffelsessum, der skal lægges til grund ved avanceopgørelsen, og hvor der i mellemtiden foreligger nyanskaffelser i form af køb, fondsaktieudstedelser eller nytegning, foreligger der de samme problemer som nævnt ovenfor under *b 1).*

ad b 3):

Fordeling af anskaffelsessummen ved delafståelse af aktier m.v. med forskellige rettigheder giver især anledning til vanskeligheder, hvor der er tale om unoterede aktier, idet der som regel her ikke foreligger nogen fastslået kurs for den del af aktierne, der ikke berøres af afståelsen. Kun undtagelsesvis kendes f.eks. kursen på B-aktier på det tidspunkt, hvor der foretages overdragelse af f.eks. A-aktier, og skatteyderne og ligningsmyndighederne er derfor som oftest henvist til rene skøn.

Imidlertid fremgår det af undersøgelsen, at der ikke findes mange aktiebesiddere, der er indehavere af aktier med forskellige rettigheder, og fordelingen af anskaffelsessummen ved delvis afståelse af aktier med forskellige rettigheder er derfor et begrænset problem.

ad b 4):

Opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af tegningsretter og/eller aktieretter forekommer meget vanskeligt for mange skatteydere, der ikke forstår hvorfor salg af uudnyttede tegningsrettigheder skal påvirke anskaffelses- og afståelsessummen for hele beholdningen af aktier i samme selskab. Dette er især tilfældet, når der skattemæssigt opstår et tab, medens skatteyderen rent faktisk har modtaget et beløb som vederlag for afståelsen.

I mange tilfælde er der endvidere tale om så små beløb, at avancen ikke medfører påligning af særlig indkomst, men af hensyn til opgørelse af den anskaffelsessum, der skal lægges til grund for senere afståelser (E-værdien) er det principielt nødvendigt at foretage avanceopgørelsen. Dette undlades dog som nævnt ovenfor ofte, hvor det skønnes, at der ikke bliver tale om nogen væsentlig ændring af E-værdien.

Selve avanceopgørelsen volder imidlertid ikke problemer for ligningsmyndigheder, der ofte møder sådanne afståelser, medens opgørelsen er vanskelig at foretage hos ligningsmyndigheder, der kun sjældent er ude for afståelse af tegningsretter.

Det kan herefter udledes af undersøgelsen, at reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab er en stor belastning for ligningsmyndighederne. Dette skyldes, at mange almindelige skatteydere, særlig i de ældre aldersgrupper, har vanskeligt ved at forstå principperne for opgørelse af fortjeneste og tab ved delafståelser og derfor, når der ikke anvendes kvalificeret hjælp ved udfærdigelse af selvangivelsen, anvender reglerne forkert, såfremt disse da overhovedet bringes i anvendelse. Reglerne er derfor en stor belastning for det almindelige ligningsarbejde, og det er ofte ligningsmyndighederne selv, der på grundlag af købs- og salgsnotaer må foretage opgørelse af de konstaterede fortjenester.

Det kan endvidere udledes af undersøgelsen, at ligningsmyndighederne generelt anser reglerne om beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer som værende uden større provenumæssig betydning, og at det overhovedet kan anses for tvivlsomt, om provenuet ved denne beskatning er positiv, idet tabsfradragene i den almindelige indkomst ved overførelse af

negativ særlig indkomst hidrørende fra aktiesalg har et betydeligt omfang.

Der gøres dog i denne forbindelse opmærksom på, at der hviler en meget betydelig latent skattebyrde på urealiserede aktiebeholdninger.

Da der af hensyn til ligningsarbejdets effektivitet må foretages en prioritering af opgaverne fører ligningsmyndighedernes vurdering af den provenumæssige betydning af avanceopgørelserne til, at denne del af ligningsarbejdet prioriteres forholdsvis lavt.

III. Kommissionens vurdering af de gældende regler.

Det fremgår af gennemgangen ovenfor af opgørelsesreglernes nærmere indhold, at de skattemæssige regler om opgørelse af fortjeneste og tab i § 7 i lov om særlig indkomstskat nøje afspejler de kursforskydninger, der sker i aktiemarkedet ved aktieudvidelser enten ved tildeling af fondsaktier eller ved udstedelse af tegningsretter. Opgørelsesreglerne fører derfor til, at den fortjeneste - eller tab - som skatteyderen skal medregne som skattepligtigt svarer til den matematisk beregnede fortjeneste eller tab ved afståelsen.

Reglerne er derfor i deres strengt logiske opbygning en konsekvent gennemførelse af et synspunkt om, at beskatningen af fortjeneste og tab skal svare til de virkeligt af skatteyderen konstaterede fortjenester eller tab.

Reglerne medfører endvidere, at en skatteyder er stillet ganske på samme måde uanset om han vælger at sælge de tildelte tegningsretter, eller aktionæren vælger først at udnytte tegningsretten og derefter sælge den nytegnede aktie, eller han vælger at sælge de gamle aktier med vedhængende tegningsret. Det samme er tilfældet, hvor der er tale om udvidelse af aktiekapitalen med fondsaktier.

Det fremgår imidlertid af den af kommissionen gennemførte undersøgelse af, hvorledes disse regler virker i det praktiske ligningsarbejde, at reglerne virker meget tungt, og at de er en stor belastning for ligningsmyndighederne.

Mange skatteydere har vanskeligt ved at forstå principperne bag reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved delafståelser - herunder tegningsretter - og anvender derfor ofte reglerne forkert. Det er derfor ofte ligningsmyndighederne selv, der på grundlag af købs- og salgsnotaer må foretage opgørelsen af de konstaterede fortjenester.

Som det er påvist ovenfor medfører enhver udvidelse af aktiekapitalen, hvorved der udstedes fondsaktier eller tegningsretter til aktionærerne, at en del af anskaffelsessummen for de oprindelige aktier overføres til de nye aktier eller eventuelt til tegningsretterne. Opgørelsesreglernes rigtige anvendelse forudsætter derfor, at der ved enhver aktieudvidelse, der fører til en afståelse, må foretages en egentlig avanceopgørelse efter reglerne i lov om særlig indkomstskat § 7, herunder en opgørelse af den anskaffelsessum, der ved senere afståelser af aktier af den resterende del af beholdningen, skal lægges til grund ved avanceopgørelsen, den såkaldte E-værdi.

Det fremgår imidlertid af undersøgelsen, at ligningsmyndighederne som et led i den almindelige prioritering af ligningsopgaverne, ofte undlader at foretage en egentlig avanceopgørelse, hvor man i tilfælde af småafståelser som f.eks. afståelse af tegningsretter umiddelbart kan konstatere, at der ikke fremkommer en skattepligtig fortjeneste, der vil overstige bundfradraget på 6.000 kr. i lov om særlig indkomstskat.

Dette medfører imidlertid, at der heller ikke finder nogen korrektion af anskaffelsessummen sted for de i behold værende aktier, og ved senere salg af hele aktiebeholdningen må der derfor foretages en på dette tidspunkt meget vanskelig rekonstruktion for så vidt angår nyanskaffelser og delafståelser. Det fremgår af undersøgelsen, at denne situation ofte indtræder i forbindelse med behandlingen af dødsboer.

Det kan derfor udledes af undersøgelsen, at bundfradraget i lov om særlig indkomstskat på 6.000 kr. er mindre hensigtsmæssigt, når det drejer sig om beskatningen af aktieavancer. Den omstændighed, at bundfradraget på forhånd kendes og kan bringes i anvendelse uden at det er tvingende nødvendigt at foretage den i loven foreskrevne avanceopgørelse, bevirker i sammenhæng med brundfradragets relative højde, *at den afgørende forudsætning for, at reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab virker efter hensigten, nemlig at avanceopgørelsen foretages ved enhver afståelse, svigter.*

Lettelser i beskatningen ved salg af aktier og lignende værdipapirer synes derfor mere hensigtsmæssigt at kunne gennemføres ved regler om fradrag, der først kan beregnes, når fortjenesten er opgjort, og som ikke fører til et fuldstændigt bortfald af den skattepligtige fortjeneste. Sådanne regler er fra og med indkomståret 1976 gennemført i lov om særlig indkomstskat § 7, stk. 6, idet der efter denne bestemmelse indrømmes et fradrag på 5 pct. i nettofortjenesten ved aktiesalg, dog højst 4.000 kr.

En anden omstændighed, der gør de gældende regler om avanceopgørelser vanskelige at praktisere, er, at skatteyderne i almindelighed mangler forståelse for, hvorledes reglerne anvendes. Der kan formentlig her ses bort fra, at dette ofte skyldes en tilsvarende manglende forståelse for de indviklede kursbevægelser, der sker i aktiemarkedet ved aktieudvidelser.

Når den enkelte afståelse betragtes isoleret, må det for mange skatteydere, der ikke forstår baggrunden for reglerne, virke ejendommeligt, at man f.eks. i forbindelse med salg af en tegningsret, der indbringer et kontant beløb til aktionæren svarende til den kursværdi, som tegningsretten kan sælges for, får et ganske andet beløb som skattepligtig fortjeneste og endog i visse tilfælde et tab, der kan fratrækkes i den skattepligtige almindelige indkomst.

Et sådant fradragsberettiget tab fremkommer nemlig, hvor aktiernes kursværdi på tidspunktet for aktieudvidelsen er lavere end den skattepligtiges anskaffelsessum.

Endnu en omstændighed er af betydning ved vurdering af de gældende regler. Sålænge aktiebesiddelse er forbeholdt en snævrere kreds af investorer, der er fortrolige med aktieinvesteringer, eller som har kvalificerede rådgivere, kan det kun betragtes som en fordel, at reglerne nøje afspejler kursudviklingen på aktiemarkedet, og det betyder da mindre, at reglerne er indviklede at anvende i praksis.

Efterhånden som aktieinvesteringer spredes til større dele af befolkningen øges behovet imidlertid for skatteregler, der både er lette at anvende og lette at forstå af den enkelte skatteyder.

I denne forbindelse synes særlig reglerne om medarbejderaktier at være af betydning. Siden der ved lov nr. 286 af 9. juni 1971 blev åbnet mulighed for at tegne medarbejderaktier til favørkurs uden skattemæssige konsekvenser for medarbejderne, er der indtil 1. juni 1978 givet tilladelse til 129 medarbejderaktieordninger i 94 modervelskaber. Det samlede antal medarbejdere, der som led i disse ordninger har haft mulighed for at tegne aktier, er ca. 85.000, og det samlede aktiebeløb, der er tilladt medarbejder aktier for, er ca. 242 mill. kr.

Selv om der ikke findes oplysninger om i hvilket omfang de nævnte tegningstilbud udnyttes af medarbejderne, er det det almindelige indtryk, at disse tegningstilbud udnyttes af et relativt stort antal medarbejdere.

Når disse tal sammenholdes med, at der på baggrund af slutningsstatistikken 1975 er 164.925 hovedpersoner, der modtager aktieudbytte, vil det ses, at medarbejderaktieordningerne har stor betydning for udvidelsen af det antal personer, for hvem aktieavanceopgørelsesreglerne bliver af betydning*).

Såfremt den interesse for aktieinvesteringer, som udnyttelsen af medarbejderaktieordningerne er udtryk for, skal fastholdes på længere sigt, er det kommissionens opfattelse, at det vil være af stor betydning, såfremt reglerne kunne blive lettere at forstå og anvende for såvel skatteyderne som skattemyndighederne. Såfremt reglernes logiske opbygning ikke kan forenes med en forenkling af reglerne, må en forenkling af reglerne endvidere efter kommissionens opfattelse tillægges størst betydning.

*) De nævnte tal, der vedrører forskellige tidspunkter, kan ikke direkte sammenlignes. Af de nævnte tilladelser til medarbejderaktieordninger er over halvdelen givet efter 1. januar 1976.

Ændrede metoder til opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

Ovenfor i *kapitel 8* har kommissionen foretaget en vurdering af de gældende opgørelsesreglers nærmere indhold, og kommissionens undersøgelse af, hvorledes disse regler virker i det praktiske ligningsarbejde er fremlagt.

Det skal herefter i det følgende nærmere undersøges, om det er muligt at finde frem til andre regler om opgørelsen af fortjeneste og tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer.

Først undersøges mulighederne for at opgøre aktiesalgsavancer på grundlag af en »aktie for aktie-metode«, d.v.s. på grundlag af de afståede aktiers faktiske anskaffelsessum. Dernæst undersøges om det er muligt at bibeholde de gældende regler, men således at der gennemføres enkelte ændringer heri med henblik på at opnå en forenkling i reglernes anvendelse.

Endelig undersøges mulighederne for at gennemføre beskatningen på grundlag af en saldometode.

I. Opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af en »aktie for aktie-metode«.

I det foregående kapitel er det nærmere påvist, at udvidelse af aktiekapitalen i et selskab ved tildeling af tegningsretter til favørkurs eller fondsaktier påvirker de gamle aktiers anskaffelseskurs, uanset om den pågældende aktionær udnytter de tildelte tegningsretter eller ej. Det samme er tilfældet ved tildeling af fondsaktier. Ved en kapitaludvidelse påvirkes kursen i nedadgående retning, og aktionærerne vil derfor alt efter omstændighederne kunne udnytte kursfaldet på de gamle aktier til at fremkalde et skattemæssigt tab, såfremt de skattemæssige opgørelsesregler ikke tager hensyn til denne påvirkning af anskaffelsessummen for de gamle aktier.

Det hedder herom i bemærkningerne til lovforslaget til lov om særlig indkomstskat m.v., at en regel, hvorefter den faktiske anskaffelsessum for den solgte aktie altid lægges til grund ved opgørelse af fortjeneste eller tab, vil kunne misbruges under det foreslåede beskatningssystem. F.eks. vil et selskab, hvis aktier noteres til høje kurser, kunne udvide sin aktiekapital ved udstedelse af fondsaktier eller nytegning blandt aktionærerne af aktier til parikurs. Kapitaludvidelsen vil som regel medføre, at værdien af de oprindelige aktier går ned, og aktionærerne vil derfor have mulighed for at sælge de oprindelige aktier, medens de beholder de nyudstedte. Hvis den faktiske anskaffelsessum for de enkelte aktier skal lægges til grund, vil aktionærerne ved salget af de gamle aktier konstatere et fradragsberettiget tab, der i virkeligheden skyldes, at en del af de gamle aktiers kursværdi ved kapitaludvidelsen er overført til de nye aktier, som den skattepligtige beholder.

Spørgsmålet om retten til at fratrække tab ved salg af aktier eller ved likvidation af et aktieselskab indtager derfor en central placering i overvejelserne om, hvilke regler, der skal anvendes ved opgørelse af aktieavancer. Fastholdes de nugældende regler om ret til at fradrage tab ved salg af aktier i fortjenester ved salg af andre kapitalgoder og i den skattepligtige almindelige indkomst, må det erkendes, at en opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af den faktiske anskaffelsessum vil kunne føre til, at skatteydere ved afståelse af en del af deres aktiebeholdning i

et selskab vil kunne konstatere et skattemæssigt tab, der alene fremkommer som følge af kursfald ved en udvidelse af aktiekapitalen i selskabet.

Begrænses retten til at fratrække tab ved salg af aktier imidlertid således, at sådanne tab kun tillades fradraget i tilsvarende fortjenester enten indenfor det samme indkomstår eller de nærmest efterfølgende indkomstår, vil de nævnte muligheder for at benytte regler om opgørelse af aktieavancer på grundlag af de faktiske anskaffelsesomkostninger være udelukket.

Denne begrænsning i retten til at fratrække tab må også gælde for de tilfælde, hvor det opgjorte tab efter de gældende regler skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst, fordi de pågældende aktier er anskaffet som led i næring, eller fordi erhvervelsen har fundet sted på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afståelsestidspunktet.

På grundlag af disse forudsætninger undersøges det i det følgende, om det er muligt at erstatte de nugældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab efter gennemsnitsmetoden med regler om opgørelse af fortjeneste og tab efter en »aktie for aktie-metode«.

1. Skitse til ændrede opgørelsesregler.

Opgørelse af aktieavancer på grundlag af den faktiske anskaffelsessum indebærer, at fortjeneste eller tab ved afståelse altid opgøres som *forskellen imellem afståelsessummen med fradrag af de udgifter, der er påløbet i forbindelse med afståelsen, og anskaffelsessummen med tillæg af omkostninger ved erhvervelsen.*

Herudover vil det imidlertid være nødvendigt at opstille en regel, der afgør hvilke aktier m.v., der skal anses for afstået, såfremt de afståede aktier ikke kan identificeres. Opgørelsesreglerne må derfor suppleres med en bestemmelse om, at hvor en skattepligtig ejer aktier eller andelsbeviser af samme art, men som er erhvervet på forskellige tidspunkter, *skal de først erhvervede aktier eller andelsbeviser anses for de først afståede.* **Det vil** dog formentlig være tilstrækkeligt at opstille en sådan regel om »first in — first out« som en formodningsregel. Skatteyderen skal derfor have mulighed for eventuelt at afkræfte denne formodning, således som det også er tilfældet i forbindelse med den nugældende tilsvarende regel i ligningslovens § 16 C, stk. 7, og i lov om særlig indkomstskat m.v. § 3, stk. 2.

Regler om opgørelse af fortjeneste og tab efter disse retningslinier, der i princippet svarer til hovedreglen i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7, stk. 1, der finder anvendelse ved afståelse af hele aktiebeholdningen i et selskab, vil kunne anvendes, uden at der i forbindelse med avanceopgørelsen skal tages hensyn til den skattepligtiges øvrige aktieposter i vedkommende selskab. Selve avanceopgørelsen vil derfor være enklere at foretage, i hvert fald, hvor der er tale om en delafståelse.

Avanceopgørelse efter disse retningslinier rejser imidlertid som påvist ovenfor i kapitel 8 problemer i forbindelse med afståelse af *tegningsretter* og *fondsaktier.*

a. Tegningsrettigheder.

Allerede ved tildeling af tegningsrettigheder til et selskabs aktier overføres en del af de gamle aktiers kursværdi til de aktier, der åbnes adgang til at nytegne.

Udvidelse af aktiekapitalen i et selskab ved nytegning af aktier til favørkurs fører derfor til et fald i de gamle aktiers kursværdi, og såfremt avanceopgørelse ved afståelse skal finde sted uden hensyntagen til den skete nytegning af aktiekapital, vil aktionæren ved salg af de gamle aktier eventuelt kunne konstatere et tab.

Dette kan vises med et eksempel. Først vises for sammenligningens skyld avanceopgørelsen efter de gældende regler og derefter avancen opgjort efter en »aktie for aktie-metode«.

Eksempel.

En skattepligtig køber i 1976 aktier i et selskab til pålydende 30.000 kr. til kurs 150 for	45.000 kr.
Senere i 1976 får han tegningsret til yderligere 10.000 kr. aktier, der skal tegnes til pari. Som anskaffelsesum betragtes det beløb, der skal erlægges ved tegningen, eller	10.000 kr.
Samlet anskaffelsessum	55.000 kr.

Derefter sælger han tegningsretten forkurs 30 eller ..... 3.000 kr.
Køberen overtager forpligtelsen til at indbetale det beløb, der skal erlægges ved aktietegningen, eller ..... 10.000 kr.
Samlet afståelsessum (og kursværdi) herefter ..... 13.000 kr.

På tegningstidspunktet falder kursen på de »gamle« aktier uden tegningsret til 140, idet en del af kursværdien overføres til de nye aktier. Disse vil ikke få ret til udbytte for det løbende regnskabsår.

Kursværdien på salgstidspunktet for de aktier, der beholdes, bliver 30.000 kr. å 140 ..... 42.000 kr.

Af anskaffelsessummen på 55.000 kr. henføres til de afhændede tegningsrettigheder:

$$\text{55.000 (samlet anskaffelsessum)} \times \frac{\text{13.000 (kursværdi for afhændede aktier)}}{\text{13.000 (kursværdi for afhændede aktier)} + \text{42.000 (kursværdi for aktier i behold)}}$$

Fortjenesten opgøres således:
Afståelsessum ..... 13.000 kr.
Anskaffelsessum for de afståede tegningsrettigheder ..... 13.000 kr.

Fortjeneste ..... 0 kr.

Ved senere salg af de gamle aktier til pålydende 30.000 kr. betragtes disse som anskaffet til 55.000 kr. ÷ 13.000 kr. eller 42.000 kr.

Sælges herefter de gamle aktier til kursværdi efter nytegningen 140, kan fortjenesten opgøres således:

Kursværdien på salgstidspunktet for de gamle aktier til pålydende 30.000 kr. å 140 ..... 42.000 kr.
Anskaffelsessum, henført til disse aktier, jfr. ovenfor ..... 42.000 kr.

Fortjeneste ..... 0 kr.

Det ses af eksemplet, hvorledes kursfaldet på de gamle aktier ved aktieudvidelsen afspejles i opgørelsen af aktieavancerne. Der konstateres således hverken fortjeneste eller tab i eksemplet, hvor der ikke er sket kursstigning eller kursfald imellem erhvervelsen af de oprindelige aktier og afståelsen.

Ved opgørelsen af aktieavancer på grundlag af *»aktie for aktie-metoden« vil anskaffelsessummen for en tildelt tegningsret kunne ansættes til det beløb, der skal indbetales ved nytegningen.* Der vil derfor ikke ved avanceopgørelsen skulle tages hensyn til de oprindelige aktiers anskaffelsessum.

Fortjenesten ved afståelse af en tegningsret vil derfor kunne opgøres som forskellen imellem det beløb, der skal indbetales ved nytegningen og det beløb, som den skattepligtige kan opnå ved afståelsen med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegningen. Fortjenesten vil med andre ord være lig med den kursværdi, hvortil tegningsretten kan sælges.

I det ovenstående eksempel kunne tegningsretten sælges til kurs 30. Den skattepligtige avance opgjort på grundlag af den faktiske anskaffelsessum vil derfor udgøre 3.000 kr.

Da en del af de gamle aktiers kursværdi på tegningstidspunktet imidlertid er overført til tegningsretten, vil den skattepligtige kunne konstatere et tab ved afståelse af de gamle aktier efter aktieudvidelsen.

I det ovenfor anførte eksempel vil fortjenesten ved salg af de oprindelige aktier efter »aktie for aktie-metoden« kunne opgøres således:

30.000 kr. aktier købt til kurs 150 for ..... 45.000 kr.
Aktieposten afstået til kurs 140 for ..... 42.000 kr.

Fortjeneste (tab) ..... ÷ 3.000 kr.

Den samlede fortjeneste ved afståelse af tegningsrettigheder og de gamle aktier bliver således her som i det ovenfor anførte eksempel ialt 0 kr.

Det fremgår heraf, at salg af hele aktieporteføljen i begge tilfælde fører til den samme samlede fortjeneste, uanset om fortjenesten opgøres efter den ene eller den anden metode. Opgørelse af fortjenesten efter »aktie for aktie-metoden« kan derimod eventuelt føre til et tab ved salg af de gamle aktier, fordi ingen del af disse aktiers anskaffelsessum overføres til tegningsretterne — eller de nytegnede aktier - ved avanceopgørelsen.

b. Fondsaktier og fondsandele.

På samme måde som det er tilfældet ved tildeling af tegningsretter vil udstedelse af fondsaktier eller fondsandele føre til, at en del af kursværdien for de oprindelige aktier overføres til de nye aktier.

Ved opgørelsen af anskaffelsessummen betragtes fondsaktier som anskaffet til 0 kr., idet det forudsættes, at fondsaktierne er modtaget senere end den 1. januar 1962.

Såfremt den skattepligtige i det ovenfor anførte eksempel havde modtaget fondsaktier i stedet for tegningsretter ville avanceopgørelsen efter de gældende regler have set ud som følger:

Den skattepligtige har købt aktier i et selskab til pålydende 30.000 kr. til kurs 150 for ..... 45.000 kr.
Senere, hvor aktierne er steget til kurs 160, får han tildelt fondsaktier til pålydende 10.000 kr. Fondsaktiernes anskaffelsessum er ..... 0 kr.

Samlet anskaffelsessum ..... 45.000 kr.

Udstedelsen af fondsaktier fører til, at kursen på de oprindelige aktier falder, idet en del af kursværdien overføres til de nye aktier. Det antages, at kursen for både de gamle og de nye aktier efter fondsudstedelsen er 120.

Herefter sælger skatteyderen fondsaktierne for kurs 120 eller 12.000 kr.

Af den samlede anskaffelsessum på 45.000 kr. henføres til de afståede fondsaktier:

$$\frac{45.000 \text{ (samlet anskaffelsessum)}}{1} \times \frac{12.000 \text{ (kursværdi for afhændede aktier)}}{36.000 \text{ (kursværdi for afhændede aktier)} + 36.000 \text{ (kursværdi for aktier i behold)}} = 11.250 \text{ kr.}$$

Fortjenesten opgøres herefter således:

Afståelsessum ..... 12.000 kr.
Anskaffelsessum for de afståede fondsaktier ..... 11.250 kr.
Fortjeneste ..... 750 kr.

Ved senere salg af de oprindelige aktier til pålydende 30.000 kr. betragtes disse som anskaffet til 45.000 kr. ÷ 11.250 kr. eller 33.750 kr.

Sælger den skattepligtige herefter de oprindelige aktier til kurs 120 kan fortjenesten opgøres således:

Kursværdi på salgstidspunktet for de oprindelige aktier: 30.000 kr. å 120 ..... 36.000 kr.
Anskaffelsessum henført til de oprindelige aktier ..... 33.750 kr.

Fortjeneste ..... 2.250 kr.

Den samlede fortjeneste ved salg af de oprindelige aktier og de tildelte fondsaktier er herefter 750 kr. + 2.250 kr., eller ialt 3.000 kr., svarende til forskellen imellem den samlede kursværdi af de afståede aktier på afståelsestidspunktet, 48.000 kr., og anskaffelsessummen for de oprindelige aktier, 45.000 kr.

Ved opgørelse af avancen efter »aktie for aktie-metoden« må anskaffelsessummen for de tildelte fondsaktier ansættes til 0 kr.

Afstår den skattepligtige de tildelte fondsaktier og antages det som ovenfor, at aktiernes kursværdi efter fondsudstedelsen er 120, vil fortjenesten ved salg af fondsaktierne kunne opgøres således:

10.000 kr. fondsaktier å 120 ... 12.000 kr.
Anskaffelsessum ..... 0 kr.

Fortjeneste ..... 12.000 kr.

Sælger den skattepligtige herefter de oprindelige aktier vil fortjenesten kunne opgøres således:

30.000 aktier å 120 ..... 36.000 kr.
Anskaffelsessum ..... 45.000 kr.

Fortjeneste (tab) ..... —9.000 kr.

Den samlede fortjeneste ved afståelse af de oprindelige aktier og de tildelte fondsaktier bliver som før 12.000 kr. ÷ 9.000 kr. = 3.000 kr.

Dette resultat fremkommer dog først ved afståelse af hele aktieporteføljen. Ved salg af fondsaktierne alene må skatteyderen konstatere et betydelig skattepligtig fortjeneste, der hidrører fra, at der ved avanceopgørelsen ikke er taget hensyn til, at en del af de oprindelige aktiers anskaffelsessum er overført til fondsaktierne.

Sælger skatteyderen på den anden side de gamle aktier, medens han beholder **de tildelte** fondsaktier, kan der konstateres et skattemæssigt tab, der ligeledes hidrører fra, at en **del** af **de** oprindelige aktiers anskaffelsessum er overført til fondsaktierne.

Skatteyderens beskatningsresultat bliver derfor meget forskelligt, alt efter om han vælger at sælge de oprindelige aktier, eller om han vælger at sælge de tildelte fondsaktier.

Nedenfor i *bilag* 7 er der vist et udkast til skema til opgørelse af aktieavancer, når fortjenesten opgøres efter »aktie for aktie-metoden«.

c. Fordeling af anskaffelsessummen ved tildeling af tegningsrettigheder og fondsaktier.

Ved opgørelse af aktieavancer efter »aktie for aktie-metoden« vil der som vist ovenfor ved tildeling af fondsaktier kunne være en betydelig forskel i de fortjenester eller tab, der konstateres, alt efter om skatteyderen sælger **de** tildelte fondsaktier eller de oprindelige aktier. Det samme gælder i de tilfælde, hvor der tildeles tegningsrettigheder til favørkurs, og skatteyderen har udnyttet disse rettigheder til at nytegne aktier.

Det spørgsmål opstår derfor, om der i forbindelse med en opgørelsesmetode som her nævnt kan gennemføres regler om, at der i nævnte tilfælde skal ske en fordeling af de oprindelige aktiers anskaffelsessum imellem de oprindelige aktier og de tildelte fondsaktier eller **de** nytegnede aktier. Herved ville man opnå, at der ved opgørelse af aktieavancer efter denne opgørelsesmetode ville blive taget hensyn til, at en del af de gamle aktiers anskaffelsessum ved fondsemissionen eller nytegningen overføres til de nye aktier.

En sådan fordeling af anskaffelsessummen må i givet fald ske hver gang, der foreligger tildeling af fondsaktier eller ved nytegning til favørkurs, idet også de således erhvervede aktier vil kunne afgive grundlag for tildeling af nye aktier ved senere aktieudvidelser.

Ved tildeling af *fondsaktier* vil fordelingen af den oprindelige anskaffelsessum kunne foretages efter forholdet imellem **de** oprindelige aktiers og fondsaktiernes pålydende værdi. Det beløb, der herved henføres til de oprindelige aktier, må dog herefter fordeles imellem disse aktier indbyrdes i forhold til anskaffelsessummen for de enkelte aktier.

I tilfælde, hvor de tildelte fondsaktier ikke har samme rettigheder som **de** oprindelige aktier, må fordelingen af anskaffelsessummen i princippet ske på grundlag af de respektive aktieposters kursværdi, idet sådanne aktier er undergivet en forskellig kursudvikling. En vis administrativ forenkling af denne fordeling vil dog kunne opnås, såfremt den pålydende værdi i alle tilfælde kan lægges til grund ved fordelingen.

Ved tildeling af *tegningsrettigheder* må der på tilsvarende måde ske en fordeling af anskaffelsessummen imellem de oprindelige aktier og de aktier, som skatteyderen tegner på grundlag af de tildelte tegningsrettigheder.

Det beløb, der herved henføres til de oprindelige aktier må herefter fordeles imellem de enkelte aktier i forhold til aktiernes anskaffelsessum.

Nedenfor i *bilag 8* er det nærmere vist, hvorledes den her omtalte fordeling af anskaffelsessummen vil kunne foretages.

2. Fordele og ulemper ved »aktie for aktie-metoden«.

Hensigten med at søge opstillet andre regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v. end gennemsnitsmetoden er ønsket om at opnå en forenkling af disse regler.

Det første spørgsmål, der må tages stilling til ved en vurdering af opgørelse af aktieavancer efter »aktie for aktie-metoden« er derfor, om sådanne regler i tilstrækkeligt omfang imødekommer behovet for en forenkling.

Såfremt metoden skal udbygges med regler om fordeling af anskaffelsessummen ved aktieudvidelser, således som det er omtalt ovenfor, betyder det, at princippet i gennemsnitsmetoden bibeholdes. Der vil derfor ikke her blive tale om en forenkling af reglerne, og forudsætningen for at »aktie for aktie-metoden« frembyder et alternativ til de gældende regler er derfor, at metoden gennemføres *uden* regler om fordeling af anskaffelsessummen ved tildeling af fondsaktier og ved nytegning på grundlag af tildelte tegningsrettigheder. Metodens fordele og ulem-

per vurderes derfor i det følgende under denne forudsætning.

Ved afståelse af hele aktiebeholdningen i et selskab sker der ikke efter »aktie for aktie-metoden« ændringer i den metode, hvorefter fortjeneste eller tab skal opgøres. Også efter gennemsnitsmetoden skal fortjenesten ved afståelse af hele aktiebeholdningen i et selskab opgøres, som forskellen imellem afståelsessummen og anskaffelsessummen.

Ved delafståelser herunder ved afståelse af tegningsretter vil opgørelse af fortjenesten efter disse regler isoleret set frembyde en forenkling i forhold til gennemsnitsmetoden. Fortjenesten - eller tabet - vil altid skulle opgøres som forskellen imellem afståelsessummen og den faktiske anskaffelsessum for det pågældende værdipapir, og avanceopgørelsen vil kunne foretages uden hensyntagen til den skattepligtiges øvrige aktiebesiddelser.

Særligt for så vidt angår tegningsretter vil der være tale om en klar forenkling i forhold til de gældende regler, idet fortjenesten på en tegningsret altid vil kunne ansættes til det beløb, som den skattepligtige opnår for tegningsretten. Da dette beløb også er det, som den skattepligtige naturligt opfatter som sin fortjeneste, synes der derfor her at være tale om en forbedring i forhold til de gældende regler.

At fortjenesten i forbindelse med afståelse af en tegningsret sættes til det beløb, der opnås for tegningsretten, kan dog medføre, at der foretages beskatning, uanset at den skattepligtige har lidt et tab, fordi hans samlede anskaffelsessum for aktiebeholdningen ligger højere end aktiebeholdningens værdi efter tildeling af tegningsretten.

En anden ulempe er det, at en sådan regel indebærer en forskelsbehandling mellem den aktionær, der har midler til at udnytte en tildelt tegningsret og den aktionær, der må afstå tegningsretten. Den aktionær, der udnytter sin tegningsret vil efter nytegningen kunne afstå en anden aktie med en mindre fortjeneste eller eventuelt tab, medens aktionæren, der afhænder sin tegningsret, bliver beskattet af den fulde afhændelsessum.

På baggrund af kommissionens undersøgelse af, hvorledes de gældende regler virker i ligningsmæssig praksis, må det endvidere antages at være en forbedring i forhold til de gældende regler, at avanceopgørelse på grundlag af den faktiske anskaffelsessum ikke forudsætter, at der opgøres en samlet anskaffelsessum for hele aktiebeholdningen, som påvirkes ved hvert enkelt delsalg. Ligningsmyndighederne vil derfor kunne vurdere hver enkelt afståelse for sig, og det **vil** med nogen større sikkerhed, end det i dag er tilfældet umiddelbart kunne konstateres, om der ved afståelsen kan antages at foreligge en fortjeneste, der under hensyntagen **til** bundfradraget på 6.000 kr. er skattepligtig. Dette vil f.eks. være tilfældet for så vidt angår tegningsretter, hvor fortjenesten netop svarer til afståelsessummen, og da afståelsen ikke påvirker anskaffelsessummen for den skattepligtiges øvrige aktier, synes opgørelsesregler efter dette mønster at måtte føre til en forenkling af det løbende ligningsarbejde.

Derimod fjerner sådanne opgørelsesregler ikke de praktiske vanskeligheder, der er forbundet med fremskaffelse af oplysninger om anskaffelsessummerne i forbindelse med afståelse af aktier m.v., der har været **i** skatteyderens besiddelse igennem længere tid. Tværtimod kan opgørelsesregler efter dette mønster tænkes at forøge disse vanskeligheder, idet en delafståelse efter de nugældende regler - i hvert fald i princippet - fører til en opgørelse og ajourføring af anskaffelsessummen, den såkaldte E-værdi, der derefter skal lægges til grund ved senere afståelser.

Vanskelighederne ved at fremskaffe oplysning om anskaffelsessummen på en afstået aktie må dog afvejes overfor den forenkling af reglerne, der iøvrigt vil kunne opnås. Det synes i øvrigt med en vis rimelighed at kunne pålægges skatteyderne at optegne og opbevare oplysning om erhvervelsestidspunkter og anskaffelsessummer for så vidt angår kapitalgoder, der udløser beskatning ved afståelse.

Som nævnt forudsætter opgørelsesregler efter »aktie for aktie-metoden«, at retten til at fratrække tab ved salg af aktier begrænses således, at tab kun tillades fradraget i tilsvarende fortjenester indenfor det samme indkomstår eller de nærmest efterfølgende indkomstår. Denne begrænsning af retten til at fratrække tab må også gælde for de tilfælde, hvor det opgjorte tab efter de gældende regler kan fradrages i den skattepligtige almindelige indkomst.

Da skattereglerne bør føre til, at skatte-

yderen på længere sigt hverken beskattes af mere eller mindre end han faktisk har tjent, måtte tab ved aktiesalgsfortjenester eventuelt kunne fradrages i fortjenester, der konstateres på et langt senere tidspunkt, ligesom sådanne tab også i princippet måtte kunne føres tilbage til fradrag i tidligere konstaterede fortjenester.

Det er dog et spørgsmål, om ikke de gældende regler i ligningslovens § 15, hvorefter et konstatere tab kan fradrages i indkomsten for de nærmest efterfølgende 5 indkomstår, er tilstrækkeligt vide til på aktieområdet at give rimelige resultater.

For det første vil skatteydere, der agter at afstå aktier, normalt kunne indrette sig på reglerne, således at tabsgivende aktier afhændes først eller sammen med aktier, der kan afstås med fortjeneste.

Dernæst er det langt fra altid, at aktieudvidelser fører til et tab på de gamle aktier. Hvor der er tale om ældre aktiebesiddelser, vil den almindelige kursudvikling have ført til en stigning i aktiekurserne, og det er langt fra givet, at aktieudvidelser i selskabet vil føre til, at kursen på de oprindelige aktier falder under disse aktiers anskaffelsessum. I så fald fører reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab efter »aktie for aktie-metoden« ikke nødvendigvis til tab, men til en ujævn beskatning af den samlede fortjeneste.

På den anden side må det dog erkendes, at det langt fra er i alle tilfælde, at skatteyderne selv har herredømmet over, hvorledes og i hvilken rækkefølge en aktieportefølje skal afhændes. Dette er særlig klart i likvidationstilfælde, hvor hele aktiebeholdningen anses for afstået i samme indkomstår. Hvor der er tale om en hovedaktionær, som må likvidere sit selskab med tab, vil det derfor betyde en alvorlig forringelse af den nuværende skattemæssige stilling såfremt det konstaterede tab ikke længere skal kunne fradrages i skattepligtig almindelig indkomst. I sådanne tilfælde vil der kun i begrænset omfang kunne forventes at fremkomme tilsvarende fortjenester indenfor en kortere årrække, hvori det lidte tab vil kunne fratrækkes.

Det samme vil være tilfældet for så vidt angår skatteydere, der på grund af andre ydre omstændigheder som f.eks. erhvervsophør nødsages til at afstå en større aktiebeholdning under ét.

II. Opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af en ændret gennemsnitsmetode.

Når der tildeles aktionærer fondsaktier eller tegningsrettigheder, og disse benyttes af aktionæren til at tegne nye aktier i selskabet, er de nyerhvervede aktier afledt af aktionærens oprindelige aktieportefølje, uden hvilken aktionæren ikke ville være kommet i besiddelse af nye aktier i selskabet. Det samme er tilfældet, hvor aktionæren afhænder en ham tildelt tegningsret.

Den skattemæssige fortjeneste eller tab, der konstateres ved afståelse, er derfor påvirket af den oprindelige aktiebesiddelse.

Denne sammenhæng imellem de oprindelige aktier og tildelte tegningsretter og fondsaktier har i lovgivningen givet sig udtryk på forskellig måde. Efter lov om særlig indkomstskat m.v. § 3, stk. 2, skal fondsaktier, fondsandele og tegningsrettigheder til aktier og lignende værdipapirer anses for erhvervet samtidig med den aktie, hvortil de nævnte rettigheder er knyttet. Den tid, hvor de oprindelige aktier har været i skatteyderens besiddelse, overføres således til de nyerhvervede aktier med den virkning, at f.eks. fondsaktier, der afstås straks efter erhvervelsen, beskattes efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v., når de oprindelige aktier har været i skatteyderens besiddelse i mere end 2 år.

Endvidere har denne sammenhæng givet sig udtryk i reglerne i lov om særlig indkomstskat § 7 om opgørelse af den gennemsnitlige anskaffelsessum ved delvis afståelse af aktier. Ved denne opgørelse overføres netop en del af de oprindelige aktiers anskaffelsessum til de nytegnede eller nyudstedte aktier, og det samme er tilfældet ved en afståelse af en tildelt tegningsret.

Der vil derfor kunne næres betænkelighed ved, at opgive reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v. på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsessum.

Det er i den forbindelse interessant at bemærke, at den i Sverige nedsatte Realisationsvinstkommittén i sin betænkning fra 1975, som et resultat af sine overvejelser om ændrede regler om beskatning af aktieavancer, ikke har fundet nogen bedre metode til at opgøre anskaffelsessummen vedrørende fonds- og nyemissioner end det system med

gennemsnitsberegning af anskaffelsesomkostninger for de ældre aktiebesiddelser, der er gældende **i** Danmark.*)

Under hensyn **til,** at netop dette princip om gennemsnitlig beregning af anskaffelsesomkostningerne for de ældre aktier ligger **til** grund for de gældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved delafståelse, medens disse regler på den anden side giver anledning til praktiske vanskeligheder, synes det rimeligt at overveje, *om de principielle regler kan bevares, men således at reglerne ændres eller modificeres med henblik på at opnå en forenkling af reglerne.*

1. Skitse til en forenkling af de gældende regler om opgørelse af aktieavancer.

Kommissionens undersøgelse af, hvorledes reglerne virker i praksis synes at vise, at en en forenkling af reglerne må tage sigte på dels at bringe dem **i** større overensstemmelse med, hvad skatteydere i almindelighed betragter som fortjeneste, og dels at nedsætte det antal tilfælde, hvor der ved delafståelser foretages en opgørelse af den samlede anskaffelsessum. Ændrede regler om afståelse af tegningsrettigheder synes at opfylde denne målsætning.

Endvidere synes en vis forenkling at kunne opnås i forbindelse med delafståelse af aktier i samme selskab, men som har forskellige rettigheder.

a. Afståelse af tegningsretter.

Allerede ved tildeling af tegningsrettigheder i et selskab overføres en del af de ældre aktiers kursværdi til tegningsrettighederne, og efter de gældende regler skal der foretages en særlig opgørelse af den anskaffelsessum, der skal lægges til grund ved afståelse af tegningsrettighederne.

For at lette de praktiske vanskeligheder ved opgørelse af fortjenesten ved afståelse af tegningsrettigheder kan man tænke sig, *at fortjenesten ved afståelse af en tegningsret altid fastsættes til det beløb, som tegningsretten indbringer,* d.v.s. den kursværdi, hvortil tegningsretten kan sælges, således som det er omtalt i det foranstående afsnit om opgørelse af aktieavancer på grundlag af »aktie for aktie-metoden«.**)

Det er der anført, at beskatning af fortjeneste ved salg af tegningsrettigheder på dette grundlag fører til en noget højere skattepligtig fortjeneste, hvilket skyldes, at ingen del af anskaffelsessummen for de oprindelige aktier overføres til tegningsrettighederne. Denne højere beskatning modsvares dog af en tilsvarende lavere beskatning ved afståelse af de oprindelige aktier.

Denne beskatning af afståelsessummen ved salg af tegningsretter er dog næppe en beskatning, der vil opfattes som særlig urimelig af skatteyderne, idet fortjenesten ved et isoleret salg af tildelte tegningsrettigheder i almindelighed formentlig netop opfattes som det beløb, tegningsretten indbringer.

Udnyttes tegningsrettigheden derimod af skatteyderen til at tegne nye aktier i selskabet, må fortjenesten ved senere salg af de nytegnede aktier opgøres på grundlag af en gennemsnitlig fordeling af anskaffelsessummen imellem de ældre aktier og de nytegnede aktier. Ved opgørelsen af anskaffelsessummen må de nytegnede aktier anses for erhvervet til det beløb, der er indbetalt i forbindelse med nytegningen.

b. Delvis afståelse af aktier i samme selskab.

Efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7, stk. 2, opgøres anskaffelsessummen for en skatteyders aktier i *samme selskab* under ét, uanset om aktierne i selskabet har samme rettigheder eller ej.

Da aktierne derfor kan være undergivet en forskellig kursudvikling, skal der ved opgørelsen af anskaffelsessummen for afståede aktier foretages en fordeling af den samlede

*) Realisationsvinstkommitténs betænkning om beskatning af realisationsvinster (SOU 1975:53) er nærmere omtalt ovenfor i *kapitel 5.*

**) Efter de nye svenske regler om beskatning af aktieavancer skal anskaffelsessummen for tegningsrettigheder, der henføres til ældre aktier, ansættes til halvdelen af det beløb, der erhverves ved afståelsen med fradrag af omkostninger, medmindre den skattepligtige godtgør, at en forholdsmæssig fordeling af anskaffelsessummen mellem de ældre aktier og de tildelte tegningsretter fører til en højere anskaffelsessum. Er det dog på den anden side åbenbart, at en forholdsmæssig fordeling af anskaffelsessummen medfører en lavere anskaffelsessum - og dermed en højere fortjeneste - skal denne lave anskaffelsessum lægges til grund.

anskaffelsessum på grundlag af de afståede og de beholdne aktiers kursværdi på afståelsestidspunktet.

Som det er omtalt ovenfor i *kapitel 8* volder det ofte vanskeligheder at opgøre anskaffelsesssummen ved delafståelse, og dette gælder især, hvor der er tale om aktier i unoterede selskaber. Ved delvis afståelse af aktier må skatteyderen skaffe oplysning om kursværdien på samtlige de aktier i selskabet, der er i hans besiddelse, og på dette grundlag må fordelingen af anskaffelsessummen foretages.

1°. Hver aktieklasse én aktiepulje.

Under hensyn til reglernes principielle indhold synes der imidlertid ikke at være tvingende grunde til, at aktier i samme selskab altid behandles under ét.

Hvor et *børsnoteret selskab* har udstedt aktier, der tilhører hver sin aktieklasse, fordi de er forsynet med forskellige rettigheder som f.eks. stemmeret, udbytte eller fortrinsret til dækning i selskabets formue, noteres de enkelte aktieklasser hver for sig på Københavns Fondsbørs.*)

Undertiden noteres aktierne i et selskabs forskellige aktieklasser til samme kursværdi uanset, at aktierne er forsynet med forskellige rettigheder, men undertiden er der betydelige kursspring imellem de forskellige aktieklasser.

Det kunne derfor vise sig hensigtsmæssigt, at foretage en ændring af reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab således, *at det er aktier i samme aktieklasse, der behandles under ét ved opgørelse af anskaffelsessummen og ikke aktier i samme selskab.*

Når aktierne opdeles efter disse regler opnår man, at aktierne i den samme gruppe eller pulje altid vil være undergivet den samme kursudvikling. Ved delvis afståelse af aktier vil fordelingen af anskaffelsessummen imellem de afståede og de i behold værende aktier derfor altid kunne foretages på grundlag af enten antallet af aktier eller på grundlag af deres pålydende værdi.

Ved *nytegning af aktiekapital* i et selskab eller ved *udstedelse af fondsaktier* er det ikke ualmindeligt, at de nytegnede eller nyudstedte aktier er forsynet med andre rettigheder end de oprindelige aktier i selskabet. De nytegnede eller nyudstedte aktier kommer derved til at udgøre en aktieklasse for sig set i forhold til selskabets oprindelige aktiekapital.

Ved nytegningen eller nyudstedelsen må en del af de oprindelige aktiers anskaffelsessum derfor overføres til de nye aktier på den måde, at anskaffelsessummen for de oprindelige aktier fordeles på hele aktiebeholdningen. Da de gamle og de nye aktier i almindelighed vil have forskellig kursværdi på tidspunktet for nytegningen eller fondsemissionen, må denne fordeling af anskaffelsessummen foretages på grundlag af kursværdierne.

Også i selskaber, der ikke er optaget til notering på Københavns Fondsbørs, forekommer det, at der udstedes aktier, der tilhører hver sin aktieklasse.

Aktier i *unoterede selskaber* kursansættes af skattemyndighederne hvert år pr. 1. januar, og i de tilfælde, hvor et selskab har udstedt aktier i forskellige aktieklasser, kursansættes de forskellige aktieklasser hver for sig.

Også for så vidt angår aktier i unoterede selskaber vil der derfor kunne opnås en forenkling af reglerne, såfremt anskaffelsessummen opgøres for hver aktieklasse for sig.

2°. Aktier i samme selskab i én aktiepulje.

En anden mulig forenkling af de gældende regler om gennemsnitlig opgørelse af anskaffelsessummen kunne opnås ved altid at fordele anskaffelsessummen for aktier i samme selskab på grundlag af aktiernes pålydende værdi - eller på grundlag af antallet af aktier i skatteyderens besiddelse - uanset om de pågældende aktier har samme rettigheder eller ej.

Herved vil der opstå visse forskydninger i de skattemæssige fortjenester og tab som følge af de kursdifferencer, der kan være imellem aktier i samme selskab med forskellige rettigheder. I de fleste tilfælde vil der dog være tale om små forskydninger.**)

*) Et selskabs enkelte aktieklasser betegnes hver for sig som f.eks. A-aktier, B-aktier, præferenceaktier, stamaktier eller ordinære aktier.

**) I Sverige fandt Realisationsvinstkommittén, at man kunne se bort fra mindre kursdifferencer, og foreslog, at man ved beregning af aktiernes anskaffelsessum skulle fordele den samlede anskaffelsessum for hele aktiebeholdningen i samme selskab efter antallet af aktier på salgstidspunktet. Herved ser man bort fra de differencer, der kan opstå ved en forskellig kursudvikling på selskabets aktier.

Efter omstændighederne vil der imidlertid kunne være tale om større kursspring mellem forskellige aktieklasser. Det vil f.eks. kunne være tilfældet mellem stamaktier og præferenceaktier. Der bør derfor formentlig gives skatteyderne adgang til efter begæring at beregne anskaffelsessummen ved delsalg på grundlag af kursværdierne. På tilsvarende måde må skattemyndighederne kunne forlange kursværdierne lagt til grund, hvor en fordeling på grundlag af den pålydende værdi fører til mindre rimelige resultater.

Nedenfor i *bilag 9* er der som eksempel på en forenkling af skemaet til opgørelse af aktieavancer vist et udkast til skema til opgørelse af fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v. Udkastet til ændret skema er udarbejdet under den forudsætning, at tegningsretten skal anses for afstået til det beløb, der indvindes ved afståelsen, og at aktier i samme selskab, men med forskellige rettigheder, udgør hver sin aktiepulje.

2. Fordele og ulemper ved avanceopgørelse efter en ændret gennemsnitsmetode.

Forslaget om at beskatte fortjenesten ved salg af tegningsretter på den måde, at fortjenesten opgøres til det beløb, som den skattepligtige erhverver for tegningsretten, imødekommer de krav, der må stilles til en forenkling af de gældende regler.

For det første nedsættes antallet af tilfælde, hvori der skal foretages en opgørelse af den samlede anskaffelsessum, og dermed det antal tilfælde, hvori en afståelse påvirker anskaffelsessummen for den skattepligtiges øvrige aktier.

For det andet bringes beskatningen ved afståelse af tegningsretter formentlig hermed i bedre overensstemmelse med, hvad skatteydere i almindelighed opfatter som fortjenesten. Hertil kommer, at beskatningen knyttes til en afståelse, der indbringer skatteyderen et kontant beløb, og beskatningen gennemføres derfor på et tidspunkt, hvor det må føles naturligt for skatteyderen.

Når beskatningen gennemføres efter disse principper, finder der ikke nogen regulering af anskaffelsessummen sted for så vidt angår de gamle aktier, og skatteyderen vil derfor eventuelt kunne konstatere et tab ved senere salg af disse aktier.

Imidlertid er det langt fra givet, at det fald i de gamle aktiers kursværdi, som udstedelsen af tegningsretter medfører, vil bringe kursværdien under skatteyderens anskaffelsessum og derved fremkalde et tab. Dette afhænger dog helt af ydre omstændigheder som den kursværdi, hvortil aktierne faktisk er erhvervet, det tidsrum, der er hengået mellem erhvervelsen og aktieudvidelsen, samt kursudviklingen i det pågældende selskab.

I almindelighed vil det dog nok kunne antages, at der skal foreligge særlige omstændigheder før en aktieudvidelse ved tildeling af tegningsretter fører til et skattemæssigt tab, og det synes derfor forsvarligt at gennemføre ændringer i reglerne, der på dette begrænsede område i almindelighed vil føre til, at beskatningen af aktiefortjenesterne tidsmæssigt bliver lidt anderledes fordelt, end det ellers ville være tilfældet.

Afgørende synes det imidlertid at være, at det ikke vil være muligt for skatteyderen selv at fremkalde et skattemæssigt tab i forbindelse med udstedelse af tegningsretter.

Reglerne indebærer, at såfremt tegningsretten udnyttes til tegning af nye aktier i selskabet, skal de almindelige regler om fordeling af anskaffelsessummen finde anvendelse. Udnytter den skattepligtige således tegningsretten til tegning af nye aktier, skal det beløb, der er indbetalt i forbindelse med nytegningen, betragtes som de nytegnede aktiers anskaffelsessum, og ved salg af de nytegnede aktier skal anskaffelsessummen opgøres efter de almindelige regler ved en gennemsnitlig fordeling af den samlede anskaffelsessum.

Tabet på de gamle aktier vil derfor kun kunne konstateres på det tidspunkt, hvor tegningsretten er tildelt, men endnu ikke udnyttet, og i denne situation er det ikke muligt for skatteyderen at afhænde sin aktie uden vedhængende tegningsret. Skatteyderen vil derfor ikke selv kunne fremkalde det skattemæssige tab.

En ulempe ved disse regler er det dog, at de indebærer en forskelsbehandling mellem den aktionær, der har midler til at udnytte en tildelt tegningsret og den aktionær, der må afstå tegningsretten. Den aktionær, der udnytter sin tegningsret, vil efter nytegningen kunne afstå en anden aktie med en mindre fortjeneste eller eventuelt tab, medens

aktionæren, der af hænder sin tegningsret, bliver beskattet af den fulde afhændelsessum.

For så vidt angår spørgsmålet om at opdele en skattepligtigs aktiebeholdning i puljer, der følger aktier med samme rettigheder i stedet for aktier i samme selskab, bemærkes at der herved opnås den forenkling, at den gennemsnitlige anskaffelsessum ved delafståelser altid kan opgøres på grundlag af aktiernes pålydende værdi. Når der i én og samme aktiepulje kun indgår aktier med samme kursværdi, vil de aktier, der indgår i puljen, altid være undergivet den samme kursudvikling, og fordeling af anskaffelsessummen på grundlag af den pålydende værdi - eller for så vidt på grundlag af antallet af aktier - vil derfor give samme resultat, som opnås efter de gældende regler.

Disse regler indebærer dog, at der ved nytegning af aktier med andre rettigheder end de oprindelige aktier i selskabet, eller ved tilsvarende fondsudstedelser, skal foretages en fordeling af anskaffelsessummen imellem de gamle og de nye aktier. Da aktierne på dette tidspunkt ikke vil have samme kursværdi, må fordelingen på dette tidspunkt foretages på grundlag af de forskellige aktiers kursværdi. Denne fordeling skal kun foretages én gang for alle, idet anskaffelsessummen ved delafståelser herefter kan beregnes på grundlag af antallet af aktier i den enkelte aktiepulje.

En anden mulig ændring af gennemsnitsreglerne er derfor, at anskaffelsessummen i alle tilfælde fordeles efter aktiernes pålydende værdi eller efter antallet af aktier. De kursdifferencer, der herved bortses fra, vil i de fleste tilfælde være mindre og uden afgørende betydning for de fortjenester og tab, der derefter vil kunne beregnes.

Under hensyn til, at kursdifferencerne mellem forskellige aktieklasser i samme selskab efter omstændighederne vil kunne være betydelige, bør man dog formentlig give skatteyderne adgang til efter begæring at beregne anskaffelsessummerne ved delsalg på grundlag af kursværdierne. På tilsvarende måde må skattemyndighederne kunne forlange kursværdierne lagt til grund, hvor der er betydelige kursspring mellem aktierne i de forskellige aktieklasser.

Samtidig med, at de gældende reglers logiske fordele stort set bevares, vil der med de nævnte ændringer kunne opnås de forenklinger, det er muligt at tilvejebringe, uden at de gældende principper for opgørelse af fortjeneste og tab skal forlades.

Såfremt det ikke er muligt helt at forlade principperne om opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af en gennemsnitsmetode, synes de her foreslåede ændringer egnede til at gøre reglerne noget mere anvendelige for skatteyderne og de skattelignende myndigheder, uden at de principper, hvorpå reglerne hviler, afgørende ændres.

III. Beskatning efter en saldometode.

I de foregående afsnit er der redegjort for mulighederne for at gennemføre andre regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v. end de gældende regler i lov om særlig indkomstskat § 7. Som en forudsætning for disse overvejelser er det lagt til grund, *at beskatningen som hidtil skal finde sted på grundlag af en egentlig avanceopgørelse, d.v.s. en opgørelse af den konstaterede fortjeneste eller det konstaterede tab ved afståelsen.*

I lyset af den foretagne undersøgelse af, hvorledes de gældende regler virker i praksis, må det erkendes, at de foran beskrevne ændrede regler til opgørelse af fortjeneste og tab ikke fører til nogen større forenkling af avancebeskatningen.

På denne baggrund skal det derfor overvejes, om det vil være muligt at nå frem til andre regler om beskatning af fortjeneste og tab ved salg af aktier, som på den ene side fører til en væsentlig forenkling af reglerne om opgørelse af beskatningsgrundlaget, og som på den anden side fastholder, at en beskatning skal finde sted, uanset hvor lang tid, skatteyderen har besiddet de pågældende aktier.

I det følgende overvejes det derfor, om det vil være muligt at fastholde reglerne om, at avancer ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer skal beskattes, *uden at beskatningen forudsætter en egentlig opgørelse af den konstaterede fortjeneste eller tab ved hver enkelt afståelse.*

1. Skitse til regler om beskatning efter en saldometode.

Beskatning af fortjeneste og tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer kunne tæn-

kes udformet på tilsvarende måde som den saldometode, der anvendes ved beskatning af driftsmidler, jfr. afskrivningslovens § 2, stk. 2 og 3, og som nærmere er omtalt ovenfor i kapitel 7, afsnit II, 3, a.

På aktieavancebeskatningens område kan saldometoden gennemføres på den måde, at skatteyderen opfører samtlige sine aktier på en samlet aktiekonto, uanset om der er tale om aktier i samme selskab.

Det beløb, der skal opføres på aktiekontoen, er anskaffelsessummen for de pågældende aktier med tillæg af omkostninger ved erhvervelsen. Ved afståelse af aktier skal afståelsessummen - reduceret med omkostningerne i forbindelse med afhændelsen - bringes til fradrag i aktiekontoens saldo. Når aktiekontoens saldo bliver negativ i forbindelse med en afståelse, skal der finde beskatning sted af den negative saldo, idet denne svarer til det beløb, hvormed de samlede afståelsessummer overstiger de samlede anskaffelsessummer. En negativ saldo på aktiekontoen vil således være udtryk for den fortjeneste, der er opnået ved de hidtidige aktieafhændelser. Efter beskatning bliver saldoen på aktiekontoen 0 kr.

Hvor skatteyderen erhverver *fondsaktier* er disse aktiers anskaffelsessum 0 kr. En tildeling af fondsaktier vil derfor ikke påvirke saldoen på aktiekontoen. Afstås de pågældende fondsaktier, må afståelsessummen fratrækkes i aktiekontoens saldo, og en eventuel fortjeneste ved afståelsen vil vise sig ved, at saldoen bliver negativ.

Får skatteyderen tildelt *tegningsrettigheder*, og udnytter han disse ved indbetaling af tegningskursen, er anskaffelsessummen for de nytegnede aktier det beløb, som er indbetalt ved nytegningen.

Sælger skatteyderen en tildelt tegningsret, skal han efter de gældende regler stilles som om han havde foretaget nytegning og derefter solgt den nytegnede aktie. Efter en saldometode vil det ikke være nødvendigt at tilføre aktiekontoen en særlig anskaffelsessum for de tildelte tegningsrettigheder. Ved afståelse af en tegningsret må *afståelsessummen*, d.v.s. det beløb, som den skattepligtige opnår ved salg af tegningsrettigheden, fratrækkes i saldoen på aktiekontoen, og såfremt kontoen derved bliver negativ, er det udtryk for en fortjeneste, som må beskattes.

Tab ved afståelse af aktier fremkommer som følge af, at aktiernes afståelsessum er lavere end anskaffelsessummen. Efter saldometoden vil et tab ikke kunne opgøres så længe skatteyderen endnu har aktier i sin besiddelse, men et eventuelt tab vil først kunne konstateres, når samtlige aktier er solgt. Tabet vil i så fald vise sig på den måde, at der efter salget af den sidste aktie på aktiekontoen fortsat henstår en positiv saldo. Denne saldo vil være udtryk for det samlede tab, der er konstateret ved samtlige afståelser af aktier. Tabet vil derfor være blevet reduceret med eventuelle fortjenester, der er opnået ved tidligere afståelser.

Avanceopgørelse efter saldometoden vil, når skatteyderen har afstået samtlige sine aktier, ialt give samme resultat som de gældende regler, idet fortjeneste eller tab set under ét i begge tilfælde udgør forskellen mellem de samlede afhændelsessummer og de samlede anskaffelsessummer. Der vil derimod efter saldometoden kunne indtræde en tidsmæssig udskydelse af den skattemæssige konstatering af fortjeneste eller tab i forhold til de gældende regler.

Saldometoden vil derfor i forhold til gennemsnitsmetoden ikke føre til nogen forskel for skatteydere, der afhænder deres aktiebeholdning under ét uden tidligere at have foretaget delafståelse. En saldometode vil heller ikke give noget andet resultat end de gældende regler for skatteydere, der alene køber og sælger en enkelt aktie.

For skatteydere, der foretager afhændelser fra en aktiebeholdning over en længere periode og eventuelt med mellemrum supplerer beholdningen ved køb, vil saldometoden indebære, at beskatning af en fortjeneste eller konstatering af tab udskydes i forhold til de gældende regler. Efter saldometoden vil der som nævnt kun komme et beløb til beskatning i forbindelse med aktieafståelser, hvorved saldoen bliver negativ, hvilket typisk først vil være tilfældet ved de senere afståelser fra en aktiebeholdning. Tab ved aktieafståelser vil efter saldometoden som ligeledes nævnt først kunne konstateres ved afhændelse af den sidste aktie på kontoen og viser sig da ved, at aktiekontoen er positiv efter denne afhændelse.

Efter de gældende regler skal fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, som den skattepligtige har ejet i mindre end 2 år, medregnes ved opgørelsen af den skattepligt-

tige almindelige indkomst, medens fortjeneste og tab ved afståelse af aktier, som den skattepligtige har ejet i et længere tidsrum, henføres til den skattepligtige særlige indkomst.

Under en saldometode vil det være nærliggende at overveje at opgive den særlige beskatning af fortjeneste på 2-års-aktier som almindelig indkomst, eller at beskatte alle aktiesalgsfortjenester som særlig indkomst. I så fald vil anskaffelsessummen for en aktie allerede ved erhvervelsen kunne indgå på aktiekontoen, og afståelse af aktier vil, uanset på hvilket tidspunkt erhvervelsen har fundet sted, blot medføre, at aktiekontoens saldo bliver reduceret med afståelsessummen for de pågældende aktier, hvorefter en eventuel negativ saldo angiver den skattepligtige fortjeneste.

Dersom man ønsker at opretholde reglen om, at fortjeneste og tab ved afståelse af aktier, som den skattepligtige afstår mindre end 2 år efter erhvervelsen, skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, må fortjeneste og tab på sådanne aktier opgøres uden for aktiekontoen. Fastholdes gennemsnitsmetoden for så vidt angår sådanne avanceopgørelser, må anskaffelsessummen for de solgte aktier beregnes på grundlag af anskaffelsessummen for samtlige aktier i samme selskab, der på afståelsestidspunktet er 2-års aktier. Tegningsrettigheder og fondsaktier fordeles forholdsmæssigt på grundlag af besiddelsen af gamle aktier, og en til 2-års aktierne svarende andel af tildelte tegningsrettigheder, nytegnede aktier eller fondsaktier vil derfor skulle medregnes til 2-års aktierne, jfr. reglen i lov om særlig indkomstskat § 3, stk. 2. Af samme grund kan man ved fordeling af anskaffelsessummen tillade sig at se bort fra skatteyderens aktier i samme selskab, der endeligt er indgået på aktiekontoen.

Anskaffelsessummen for samtlige aktier, herunder 2-års aktier, må imidlertid straks ved erhvervelsen tilføres aktiekontoens saldo. I modsat fald ville man udelukke den mulighed for reinvestering, som må anses for en af saldometodens fordele. Dette indebærer, at anskaffelsessummen for en aktie, der sælges indenfor 2-års fristen, atter må fratrækkes i saldoen på tidspunktet for afståelsen. Opgøres fortjenesten efter gennemsnitsmetoden, og har der været tale om et delsalg, er det den del af den samlede anskaffelsessum for 2-års aktier, der ved avanceopgørelsen er henført til den solgte aktie, der skal fratrækkes i saldoen. Bliver saldoen negativ herved udløser det beskatning som særlig indkomst ved siden af den beskatning som almindelig indkomst, som selve afståelsen indenfor 2-års fristen har medført. Den beskatning som særlig indkomst, der udløses i disse tilfælde, er for så vidt udtryk for en reducering af den beskatning, der skulle have fundet sted, såfremt reinvestering i de nu solgte 2-års aktier ikke havde fundet sted.

Når fortjenesten ved afståelse af 2-års aktier, opgøres efter gennemsnitsmetoden, foreligger der efter omstændighederne opgjort en samlet anskaffelsessum for disse aktier.

Ved 2-års fristens udløb indgår aktierne endeligt i saldoen, og anskaffelsessummen for den pågældende aktie skal ikke længere medregnes ved opgørelsen af fortjeneste og tab ved salg af 2-års aktier. Anskaffelsessummen for den pågældende aktie må derfor efter omstændighederne beregnes på grundlag af den samlede anskaffelsessum for 2-års aktier som så stor en del heraf, som svarer til forholdet imellem den pågældende aktie og de øvrige 2-årsaktier. Denne anskaffelsessum, vil normalt kunne beregnes på grundlag af aktiernes pålydende værdi, men har aktierne forskellige rettigheder, må anskaffelsessummen eventuelt beregnes på grundlag af 2-års aktiernes kursværdi på det tidspunkt, hvor den pågældende 2-års aktie endeligt indgår i aktiekontoens saldo.

Dersom 2-års aktier undergives særskilt beskatning, må der ved delafståelser tages stilling til, hvilke aktier der skal anses for først afstået, når den skattepligtige efter afståelsen fortsat har aktier af samme art. Her synes en regel om, *at de først anskaffede aktier skal anses for de først afståede* (»first in - first out«) i lighed med den gældende regel i ligningslovens § 16 C, stk. 7, at kunne anvendes. Dette vil medføre, at aktier, der f.eks. indgår endeligt på aktiekontoen, skal anses for at være solgt før 2-års aktier i samme selskab. Reglen vil eventuelt kunne opstilles som en formodningsregel.

Skatteyderen kan være interesseret i at føre en sådan dokumentation i alle tilfælde, hvor den pågældende aktie er solgt med tab.

I forbindelse med en saldometode vil man eventuelt kunne overveje en regel om, at *de*

sidst erhvervede aktier altid skal anses for de først afståede, således at der ikke er adgang til at føre modstående dokumentation. En sådan regel vil føre til, at der skal opgøres fortjeneste eller tab ved afståelse af 2-års aktier i et større antal tilfælde end efter den førstnævnte regel.

En sådan regel vil føre til, at saldometoden i højere grad kommer til at virke som en beskatningsregel, der har til forudsætning, at der er tale om formueplaceringer, der har karakter af anlæg i aktier, medens skatteydere, der hyppigt foretager køb og salg af aktieposter vil blive inddraget under regler om beskatning af fortjeneste og tab som almindelig indkomst.

På den anden side vil reglen i et vist omfang begrænse betydningen af den administrative forenkling, der vil være følgen af gennemførelsen af en saldometode. Dertil kommer, at en aktionær, der gennem flere år har ejet eksempelvis en større aktiepost, og som senere anskaffer aktier i samme selskab, ikke ville kunne afhænde nogen af disse aktier, forinden der er forløbet 2 år efter anskaffelsen af den sidste aktiepost. Dette fremmer selvsagt ikke bevægeligheden på aktiemarkedet.

Bortset fra tab ved afhændelse af 2-års aktier indebærer saldometoden som tidligere nævnt, at et tab først kan opgøres, når den sidste aktie på aktiekontoen er solgt.

Denne konsekvens af saldometoden vil kunne føre til, at skatteydere, der har afhændet aktier med tab, men som i kraft af deres øvrige aktiebeholdning ikke vil kunne konstatere tabet som en positiv saldo på aktiekontoen, vil kunne føle sig tilskyndet til at sælge deres resterende aktiebeholdning for hermed at opnå et skattemæssigt tab, hvorefter de aktier, de måtte ønske fortsat at besidde, kan generhverves.

Dette kunne eventuelt føre til, at der i forbindelse med en saldometode gennemføres en regel svarende til den såkaldte »kompletterende regel« i afskrivningslovens § 4. Reglen må i givet fald gå ud på, at såfremt en skatteyder kan dokumentere, at afståelse af aktier i et indkomstår har medført et tab, idet afståelsessummen er lavere end anskaffelsessummen for den eller de pågældende aktier, kan et sådant tab fratrækkes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Ved anvendelsen af en sådan regel må aktiekontoens saldo formindskes med anskaffelsessummen for den eller de pågældende aktier.

En sådan særskilt opgørelse af tab i forbindelse med afhændelse af enkelte af de aktier, der er indgået i saldoen, vil imidlertid som tidligere omtalt åbne mulighed for at udnytte det kursfald, der er indtrådt i forbindelse med en aktieudvidelse ved tildeling af fondsaktier eller tegningsrettigheder.

På denne baggrund forekommer det rimeligt at begrænse en regel som den omhandlede, således at reglen alene skal kunne påberåbes med hensyn til tab i forbindelse med afståelse af samtlige aktier, den pågældende skatteyder har i samme selskab.

Som nævnt foran udløses beskatningen efter saldometoden først, når aktiekontoens saldo bliver negativ. Så længe aktiekontoens saldo forbliver positiv efter en afståelse, udløses der ingen beskatning af fortjenesten, og skatteyderen vil kunne reinvestere den indvundne afståelsessum i nye aktier, hvorved aktiekontoens saldo atter forøges.

I forbindelse med en saldometode må der imidlertid åbnes mulighed for, at en negativ saldo ikke beskattes, såfremt saldoen udlignes indenfor en vis frist ved nytilkøb af aktier. Reglen kan f.eks. være den, at saldoen ved indkomstårets udløb er afgørende for spørgsmålet om beskatning. En negativ saldo på aktiekontoen skal i så fald være udlignet inden indkomstårets udløb. I modsat fald udløses der beskatning af den negative saldo.

Det kunne endvidere overvejes at gennemføre en egentlig *genanbringelsesregel* i forbindelse med saldometoden. En sådan regel kunne f.eks. gå ud på, at beskatningen af realiserede fortjenester kun finder sted, såfremt den negative saldo på aktiekontoen ikke er udlignet indenfor det samme og det næstfølgende indkomstår.

Sadometoden som her beskrevet er nærmere illustreret i *bilag 17.*

2. Fordele og ulemper ved saldometoden.

Beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer efter den beskrevne saldometode vil være forbundet med klare forenklingsmæssige fordele.

For det første indebærer metoden, at der ikke ved hver enkelt aktieafståelse skal foretages opgørelse af fortjeneste eller tab. Af-

ståelsessummen skal fratrækkes i en saldo, og først når saldoen bliver negativ, udløses der beskatning, og fortjenesten er i alle tilfælde lig med det beløb, hvormed kontoen bliver negativ. Der er derfor betydelige forenklingsmæssige fordele forbundet med at gå over til en saldometode.

For det andet er metoden fordelagtig ud fra et investeringsmæssigt synspunkt. Da beskatningen indtræder, når aktiekontoen bliver negativ, medfører metoden et sikkert incitament til, at aktieinvesteringer fastholdes. Såfremt metoden kombineres med en regel om reinvestering, således at en negativ saldo kun fører til beskatning, såfremt den ikke er udlignet inden indkomstårets udløb, vil metoden indebære et stærkt incitament til reinvestering i aktier. Metoden vil derfor være et velegnet middel til at fastholde risikovillig kapital i erhvervslivet.

På den anden side vil reinvesteringsreglen kunne opfordre til, at der foretages aktiekøb umiddelbart før indkomstårets udløb med henblik på at gøre saldoen positiv, hvorefter aktierne påny sælges få dage ind i det nye indkomstår. På denne måde vil beskatningen af en negativ saldo kunne tænkes udskudt i det uendelige. Der må derfor eventuelt opstilles en særlig regel, der forhindrer et sådant misbrug af saldometoden, uden at mulighederne for reinvestering med skattemæssig virkning opgives.

Da samtlige aktier i skatteyderens besiddelse indgår i aktiekontoen, vil metoden ikke opfordre til at fastholde investeringer i et bestemt selskab, men i aktier som helhed, og kombineret med den nævnte regel om reinvestering vil metoden derfor kunne fremme bevægeligheden i aktieinvesteringer.

Da beskatning efter saldometoden ikke finder sted så længe aktiekontoens saldo er positiv, betyder det, at der ved aktieafståelser vil kunne opstå latente skattebyrder, som først kommer til beskatning, når aktiekontoen bliver negativ. Skatteyderen vil derfor kunne føle sig tilskyndet til at foretage reinvestering i aktier for at undgå, at beskatningskravei udløses. Foretages der ikke sådanne reinvesteringer betyder det i realiteten, at en skattepligtig, der efterhånden afstår sin aktiebeholdning, vil kunne foretage de første aktieafståelser uden, at der udløses beskatning, medens beskatningen indtræder ved afståelse af den sidste del af aktiebeholdningen, og den fortjeneste, der kommer til beskatning, vil da kunne blive lig med afståelsessummen for de afståede aktier. Det kan derfor efter omstændighederne være en ganske betydelig skattebyrde, som udløses ved afståelse af de sidste aktieposter.

Den udskydelse af beskatningen, der vil finde sted efter saldometoden i forhold til, hvad der vil blive resultat efter de gældende regler, vil kunne indebære en betydelig rentefordel for skatteyderne. Det må dog herved fremhæves, at beskatningen ikke udskydes længere end til det tidspunkt, hvor den pågældende skatteyders samlede aktieafhændelser har indbragt ham et beløb, der overstiger summen af hans samlede aktieerhvervelser.

Dersom saldometoden suppleres med en *genanbringelsesregel* som omtalt i det foregående afsnit, kunne man derfor overveje at udforme reglen således, at påligning og beskatning skal finde sted i alle tilfælde, hvor aktiesaldoen er blevet negativ som følge af en aktieafhændelse, men således at den erlagte skat refunderes, hvis og i det omfang genanbringelse i aktier finder sted indenfor genanbringelsesperioden.

Man kan naturligvis ikke se bort fra, at skatteydere, der afhænder deres aktiebeholdning, benytter sig af muligheden for reinvestering udelukkende med henblik på at undgå beskatning, ganske som skatteydere, der har afhændet driftsmidler omfattet af saldoafskrivningssystemet, vil følge sig tilskyndet til at erhverve andre driftsmidler. Dette ønske om reinvestering, vil eventuelt kunne opfyldes ved anskaffelse af aktiver i et hvilende selskab, hvor hele aktiekapitalen indestår på en bankkonto eller ved nystiftelse af et selskab.

Indeksregulering.

I. Indeksregulering af fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer.

1. Indledende bemærkninger

Som nævnt ovenfor i kapitel 4 udgør den særlige indkomstskat for personer 50 pct. af nettofortjenesten ved salg af aktier og lignende værdipapirer sammenlagt med andre beløb, der i det pågældende indkomstår skal beskattes som særlig indkomst. Ved beskatningen indrømmes der et bundfradrag på 6.000 kr. i det samlede beløb, der kommer til beskatning som særlig indkomst, jfr. § 9, stk. 1, i lov om særlig indkomstskat.

Fradraget, der i den oprindelige lov var fastsat til 1.000 kr., er et egentligt bundfradrag, der tager sigte på at fritage en række mindre fortjenester for beskatning.*)

Udover dette bundfradrag, der indrømmes i de samlede fortjenester, der beskattes som særlig indkomst i et indkomstår, er der med virkning fra indkomståret 1976 gennemført særlige regler, der tager sigte på en vis lempelse i beskatningen af fortjeneste ved aktiesalg.

Efter disse regler, der blev gennemført ved lov nr. 326 af 10. juni 1976, kan der foretages et fradrag på 5 pct. af fortjenesten ved aktiesalg, før den særlige indkomstskat beregnes. Fradraget indrømmes *kun* i aktiesalgsfortjenester og skal foretages i de opgjorte nettofortjenester. Fradraget kan dog højst udgøre 4.000 kr., og fradraget finder ikke anvendelse, hvis fortjenesten skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst.

Fradraget i fortjeneste ved aktiesalg foretages, før fortjenesten lægges sammen med den skattepligtiges anden særlige indkomst, og i det samlede skattepligtige beløb indrømmes herefter det almindelige bundfradrag på 6.000 kr., forinden den særlige indkomstskat beregnes med 50 pct.

Har den skattepligtige i et indkomstår således kun særlig indkomst, der hidrører fra fortjeneste ved aktiesalg, kan den skattepligtige opnå et fradrag i fortjenesten på maksimalt 10.000 kr., der forudsætter en nettofortjeneste på ca. 80.000 kr.

Som nævnt ovenfor er 6.000 kr.'s fradraget i den samlede særlige indkomst et bundfradrag, der tager sigte på at fritage en række mindre fortjenester herunder f.eks. mange jubilæumsgratialer og erstatninger for tab af stilling fra beskatning, medens det sidstnævnte fradrag ved opgørelsen af fortjenester ved aktiesalg tager sigte på at gennemføre en vis lempelse af beskatningen af disse fortjenester.

Ingen af de nævnte fradrag ved beskatningen tager således sigte på direkte at fritage aktiesalgsfortjenester, der modsvares af inflationen, fra beskatning.

Det konservative folkeparti har imidlertid i folketinget flere gange fremsat forslag om en egentlig inflationsregulering af fortjenester ved aktiesalg.

Forslaget, der senest er fremsat den 20. oktober 1977, går ud på, at der ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste ved aktiesalg skal foretages en forhøjelse af anskaffelsessummen med et varierende tillæg

*) Bundfradraget på 1.000 kr. blev med virkning fra og med indkomståret 1971 forhøjet til 3.000 kr., jfr. lov nr. 284 af 9. juni 1971. Denne beløbsbegrænsning var imidlertid kun gældende i få år, idet bundfradraget allerede med virkning fra og med indkomståret 1973 blev forhøjet til 6.000 kr., samtidig med at den særlige indkomstskat blev forhøjet til de nugældende 50 pct., jfr. lov nr. 276 af 7. juni 1972.

på 9 pet. for hvert år, hvori den skattepligtige har ejet de pågældende aktier, dog ikke for året 1961 og tidligere år. Det nævnte tillæg skal endvidere medregnes i anskaffelsesåret, men skal dog ikke gives for det kalenderår, hvori aktierne afstås, medmindre afståelsen sker i samme kalenderår som erhvervelsen.

Endvidere fremgår det af forslaget, at de oprindelige anskaffelsesudgifter skal forhøjes med et fast tillæg på 30 pct.*)

Som begrundelse for lovforslaget er der henvist til, at der ved salg af fast ejendom ikke skal svares skat af den almindelige pengeforringelse. Nøjagtigt det samme hensyn bør tages på aktieområdet, og forslaget går derfor ud på at indføre procentreguleringsregler vedrørende anskaffelsessummen.

Det hedder endvidere i lovforslagene, at dette også er ønskværdigt for at ligestille de erhvervsdrivende, der driver deres virksomhed i aktieselskabsform, med dem, der driver virksomheden i form af et personligt firma.

De fremsatte lovforslag er hidtil blevet afvist af et flertal af folketingets partier.

I det forslag til beskatning af gevinster ved aktiesalg, der er indeholdt i LOs oplæg »Debat om skat« fra foråret 1975, er det endvidere foreslået, at aktieavancer skal opgøres på grundlag af en pristalsreguleret anskaffelsessum.

Det hedder i forslaget, at bundfradraget på 6.000 kr. ved beskatning af aktieavancer som særlig indkomst forekommer ubegrundet og giver anledning til utilsigtet udnyttelse. På den anden side vil det indebære en rimelig ligestilling mellem aktier og indeksobligationer, hvis der gives skattefrihed for den del af gevinsten, der alene dækker pengeforringelsen i besiddelsestiden.

Det foreslås derfor i debatoplægget, at beskatningen af konstaterede aktieavancer opgøres som afståelsessummen med tillæg af modtaget udbytte i besiddelsestiden med fradrag af den pristalsregulerede anskaffelsessum.

Den således opgjorte fortjeneste foreslås beskattet uden bundfradrag med 50 pct. Udviser opgørelsen et tab, foreslås det, at der til personer udstedes et skattekreditkort, som giver ret til modregning ved fremtidig aktieavanceskat, men ikke til lettelse af skat på lønindkomst. Virksomheder skal derimod kunne fradrage det opgjorte tab i den almindelige indkomstopgørelse.**)

Baggrunden for de nævnte forslag om at gennemføre en pristalsregulering af aktiesalgsfortjenester er inflationen, der netop har været særlig udpræget i de år, hvori de gældende regler om beskatning af aktiesalgsfortjenester har været i kraft.

Ovenfor i kapitel 6 er aktiekurserne i perioden 1960-1977 således sammenholdt med udviklingen i forbrugerprisindekset, i reguleringspristallet og i timelønsindekset for industriens arbejdere.

I de nævnte indeks er 1960 = 100, og det fremgår, at forbrugerprisindekset over perioden er steget til 335, medens reguleringspristallet er steget til 291. Timelønsindekset for industriens arbejdere er i den samme periode steget til 718.

Det fremgår endvidere, at stigningen i de 2 prisindeks har været højere i årene fra 1970 end i det første tiår af den målte periode. Fra 1960 til 1970 var stigningen i forbrugerprisindekset således 77 pct. og i reguleringspristallet 59 pct., medens stigningen i årene fra 1970 har været henholdsvis 89 pct. og 83 pct. I timelønsindekset for indutsriens arbejdere er der imidlertid sket en afdæmpning af stigningstakten i forhold her-

*) Forslaget blev første gang fremsat som et ændringsforslag til det forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m.v., der blev behandlet af folketinget i foråret 1975 (lovforslag nr. 98, folketingsåret 1974-75) (2. samling). Forslaget blev herefter genfremsat med fremskridtspartiet som medforslagsstiller den 6. oktober 1976 (lovforslag nr. L. 8, folketingsåret 1976-77), og på ny den 11. marts 1977 som lovforslag nr. L. 82, folketingsåret 1976-77 (2. samling). Lovforslaget er endelig blevet genfremsat den 20. oktober 1977 som lovforslag nr. L. 66, folketingsåret 1977-78.

**) Forslaget om, at man ved opgørelse af fortjenesten ved salg af aktier skal forhøje afståelsessummen med det udbytte, der er modtaget i besiddelsestiden, medens anskaffelsessummen på den anden side skal pristalsreguleres, er formentlig udtryk for den betragtning, at det løbende udbytteafkast giver dækning for pengeforringelsen, og at kun den del af fortjenesten, der herudover modsvares af den almindelige prisudvikling i samfundet, skal fritages for beskatning.

Denne del af forslaget forudsætter imidlertid, at det løbende udbytte fritages for indkomstbeskatning, idet der i modsat fald bliver tale om, at udbyttet beskattes såvel som løbende indkomst og som tillæg til salgssummen ved afhændelse.

til. I det første tiår af den målte periode var den procentvise stigning i timelønsindekset således 176 pct., medens stigningen siden 1970 og frem til 1977 har været på 160 pct.

Den kraftige inflation, som stigningerne i de nævnte indeks er udtryk for, gør det naturligt at overveje ændringer i reglerne om beskatning af kapitalgevinster, således at der ved beskatningen tages hensyn til denne inflation.

2. Spørgsmål om indeksregulering i almindelighed.

a. Større skattemæssig neutralitet ved investering i forskellige formuegoder.

Når der som for eksempel i det ovennævnte forslag fra det konservative folkeparti peges på, at værdistigninger, som ligger på linie med den almindelige prisudvikling i samfundet, bør undtages fra beskatning, henvises der ofte til, at der ved salg af fast ejendom ikke skal svares skat af pengeforringelsen.

Da reglerne om særlig indkomstskat af fast ejendom blev indført i 1965, var det hensigten, at man på dette særlige område kun ville beskatte de ekstraordinært store fortjenester. Denne hensigt er fastholdt ved de senere ændringer af reglerne om beskatning af fortjeneste ved salg af fast ejendom i lov om særlig indkomstskat m.v.

Ved de seneste ændringer i disse regler, der er gennemført ved lov nr. 189 af 22. maj 1975, blev det hidtil gældende varierende tillæg på 6 pct. af anskaffelsessummen for anskaffelses- eller fuldførelsesåret og for hvert af de efterfølgende kalenderår, hvori den skattepligtige har ejet ejendommen, erstattet af et nyt tillæg. Herefter udgør det varierende tillæg for anskaffelses- eller fuldførelsesåret og de to efterfølgende år 8 pct. årlig, for de tre derefter følgende kalenderår 9 pct. årlig og for de følgende år 10 pct. årlig.

Begrundelsen for at ændre det hidtil gældende tillæg på 6 pct. af anskaffelsessummen for hvert år var, at prisudviklingen gennem de senere år havde været så kraftig, at 6 pct. årlig ikke dækker den almindelige prisstigning.

Den oprindelige hensigt bag reglerne om opgørelse af fortjeneste ved salg af fast ejendom om, kun at inddrage de ekstraordinært store fortjenester under beskatning, tilvejebringes således bl.a. på den måde, at man gennem reglerne om opregulering af anskaffelsessummen søger at undtage de fortjenester, der skyldes den almindelige prisudvikling i samfundet.

Ved opgørelsen af fortjenesten ved salg af aktier og lignende værdipapirer finder der ikke nogen opregulering af anskaffelsessummen sted under hensyntagen til prisudviklingen.

Når en skattepligtig efter længere tids besiddelsestid afhænder sine aktier og derfor efter de gældende regler konstaterer en fortjeneste, der er skattepligtig som særlig indkomst, kan det antages, at en del af fortjenesten er udtryk for den almindelige pengeforringelse.

Kurserne for aktier og andre værdipapirer, der giver medejendomsret til realaktiver (fast ejendom, maskiner, varelagre etc.), kan som helhed antages at stige nogenlunde i takt med det almindelige prisniveau, idet realaktivers priser som regel vil bevæge sig i takt med pengeforringelsen. Den skatteyder, der investerer i aktier, kan således i almindelighed forvente, at det beløb, der investeres, selv under en inflationsproces vil have bevaret sin købekraft på det senere tidspunkt, hvor aktierne afhændes.

Denne forventning om værdifasthed går dog ingenlunde altid i opfyldelse, idet mange andre faktorer end prisudviklingen i samfundet er medvirkende til kursfastsættelsen af de enkelte selskabers aktier. Således vil forventningerne til selskabets indtjeningsevne i den nærmeste fremtid være en af de faktorer, der bestemmer kursudviklingen.

Sammenligningen i kapitel 6 af forbrugerpristallet med aktieprisindekset viser da også klart, at der i kortere perioder kan forekomme væsentlige afvigelser, selv om der over længere tidsrum er nogenlunde samme stigningstakt.

Imidlertid svækkes forventningen om, at det investerede beløb skal have bevaret sin købekraft på afhændelsestidspunktet, af den beskatning, der gennemføres, når den skattepligtige afhænder sine aktier. Svarer kursstigningen i det tidsrum, hvor den skattepligtige har ejet aktierne, netop til den almindelige prisudvikling, vil den konstaterede fortjeneste blive beskattet efter reglerne i lov om særlig indkomstskat. Og dette sker til trods for, at der reelt set ikke er tale om

nogen konjunkturgevinst, idet kursstigningen under disse forhold blot kompenserer for den forringelse af pengenes købekraft, der er sket i tiden mellem køb og salg. Aktieejeren beskattes altså i dette tilfælde af en gevinst, der ikke er reel, og beskatningen virker således i realiteten som en inddragning af en del af aktieejerens kapital.

Hvis der ved afgørelsen af, om et givet beløb skal investeres i aktier eller i andre værdifaste formuegoder, alene lægges vægt på de beskatningsregler, der gælder, når det pågældende formuegode atter afhændes, kan det næppe antages, at aktier og lignende værdipapirer vil blive foretrukket som investeringsobjekt. Når kun beskatningsreglerne ved afståelse tages i betragtning, må det tillægges betydelig vægt, at fast ejendom er en investering, der giver nogenlunde sikkerhed for, at det investerede beløb efter beskatning bevarer sin købekraft set over det tidsrum, hvori investeringen fastholdes.

b. Forøget anvendelse af indeksregulerede lån.

En anden problemstilling, der gør det nødvendigt at overveje spørgsmålet om at fritage den del af realiserede fortjenester ved salg af aktier o.lign. værdipapirer, der svarer til den almindelige prisudvikling i samfundet, er de ovevej eiser, der er gjort vedrørende en mere udbredt anvendelse af prisindekserede lån.

I en redegørelse fra arbejdsgruppen vedrørende indeksering af pengefordringer fra december 1974*) er der foretaget en nærmere vurdering af følgerne af en sikring af pengefordringer med det formål at belyse virkningen af, at realkreditinstitutternes og pengeinstitutternes nuværende virksomhed suppleres med kreditformidling på indeksvilkår.

I tilslutning hertil blev der nedsat en anden arbejdsgruppe med den opgave nærmere at vurdere, hvilke ændringer i skattelovgivningen anvendelse af indeksregulerede obligationslån på det danske lånemarked måtte nødvendiggøre.

I arbejdsgruppens redegørelse vedrørende den skattemæssige behandling af indeksering af fordringer**) hedder det, at i konsekvens af en eventuel skattefritagelse for indekstillæg kan det overvejes at ophæve kapitalvindingsskatten for realiseret værdistigning på aktier. Selv om dette sker, må det, såfremt der i større omfang bliver mulighed for alternativ placering i indekserede fordringer, antages, at kursniveauet for aktier vil falde med tilsvarende forringelse af muligheden for at opnå risikovillig egenkapital.

Det hedder endvidere i redegørelsen, at kursstigningerne på aktiemarkedet til en vis grad vil være sammenlignelige med de værdistigninger, der må forventes at ville indtræde ved en udbredt anvendelse af prisindekserede lån. I den udstrækning, den formodede relative værdifasthed på aktier har forøget efterspørgslen efter aktier i større åbne børsnoterede selskaber, må det antages, at det forhold, at værditilvæksten for aktier beskattes, medens indekstillæg normalt er fritaget for beskatning, vil lede til en omplacering fra aktier til indeksregulerede obligationer, hvad der vil medføre faldende aktiekurser. Dette vil navnlig gælde, hvis der indføres indeksregulerede offentlige obligationer, herunder stats- eller kommuneobligationer. Dette vil ifølge redegørelsen forøge erhvervslivets vanskeligheder ved at skaffe tilstrækkelig risikovillig kapital på aktiemarkedet.

Anses det for ønskeligt at hindre det som følge heraf fremkaldte kursfald på aktiemarkedet, kan dette formentlig modvirkes ved, at aktieavancebeskatningen indrettes således, at kun den del af fortjenesten ved afståelse af aktier, der overstiger anskaffelsessummen med et indekstillæg, undergives beskatning. Der henvises nærmere til side 43 f i redegørelsen fra arbejdsgruppen vedrørende den skattemæssige behandling af indeksering af fordringer.

Selskabsskattekommissionen kan tilslutte sig arbejdsgruppens synspunkter. Såfremt overvejelserne om en mere udbredt anvendelse af indeksregulerede obligationslån på det danske lånemarked fører til, at sådanne obligationslån vinder indpas, og såfremt de skattemæssige spørgsmål, der står i forbindelse hermed, løses på den af arbejdsgruppen forudsatte måde, vil indførelse af regler om fritagelse for beskatning af den del af

*) Betænkning nr. 732/1975.

**) Betænkning nr. 779/1976. Skattedepartementet august 1976.

aktieavancer, der skyldes den almindelige værdistigning i samfundet, blive påtrængende nødvendig.

Det af arbejdsgruppen forudsete kursfald på aktiemarkedet ved en udbredt anvendelse af indeksregulerede obligationslån vil være udtryk for, at aktiers relative værdifasthed ikke af investorer tillægges den samme betydning som hidtil, og at den ulige skattemæssige behandling af indekstillæg og realiserede kursstigninger på aktier ikke taler til fordel for aktieinvesteringer.

c. Hensynet til erhverslivets muligheder for at fremskaffe risikovillig kapital.

Uanset om indeksregulerede obligationslån vinder indpas på lånemarkedet eller ej, er det kommissionens opfattelse, at det bør overvejes at indføre regler om opregulering af anskaffelsessummen for aktier o.lign. værdipapirer i takt med den almindelige prisudvikling. Reglerne om beskatning som særlig indkomst har til formål at inddrage en del af den værdistigning, der konstateres ved overdragelse af en række formuegoder, herunder navnlig fast ejendom og aktier. De nævnte værdistigninger kan være indtruffet af mange forskellige årsager, som kan gøre sig forskelligt gældende for de forskellige formuegoder.

For så vidt angår fast ejendom vil samfundsskabte værdistigninger være særligt udprægede, men værdistigninger kan dog også tænkes at være hidført igennem forbedring af ejendommen o.lign. For aktiers vedkommende kan værdistigninger på tilsvarende måde skyldes samfundsskabte årsager, men oftere vil værdistigningerne være udtryk for selskabets overskud, udbyttepolitik og den dækning, som selskabets formue vil give ved en eventuel opløsning af selskabet. Endvidere vil forventningen til udviklingen i erhvervslivet eller den pågældende branche samt især til vedkommende selskabs fremtidige indtjeningsevne være forhold, der i de åbne selskaber er stærkt indvirkende på kursfastsættelsen.

En del af den kursstigning, der sker på aktiemarkedet, hidrører imidlertid fra den almindelige prisudvikling i samfundet. Værdien af erhverslivets investeringer i faste anlæg stiger år for år i takt med den almindelige økonomiske udvikling, og regler om investeringsfondshenlæggelser og afskrivningsregler medfører, at det økonomiske grundlag for erhvervsvirksomhedens eksistens sikres til trods for den forringelse, som erhvervsbygninger og driftsmidler er undergivet.

Når den værdistigning, der hidrører fra den almindelige prisudvikling i samfundet, beskattes, således som det efter de gældende regler er tilfældet på aktieområdet, kan det forventes at medføre to ting.

For det første må det antages, at almindelige sparere og investorer er mere tilbageholdende med at investere opsparede midler i aktier end i andre formuegoder, hvor der ikke sker en beskatning af den almindelige prisstigning. Dette gælder for eksempel for fast ejendom, hvor den værdistigning, der svarer til den almindelige prisudvikling i samfundet, fritages for beskatning. Det gælder endvidere for obligationer og pantebreve, hvor den kursgevinst, der hidrører fra, at sådanne fordringer købes til underkurs, i almindelighed er fritaget for beskatning.

For det andet må det antages, at beskatningen af den almindelige værdistigning på aktieområdet fører til, at skatteydere, der har placeret midler i aktier, vil være mere tilbageholdende med at afhænde disse aktier for på den måde at undgå at få den almindelige prisstigning beskattet.*) De gældende regler må derfor antages at føre til, at der gør sig en vis træghed gældende for så vidt angår de investeringer, der af den almindelige sparer foretages i aktiemarkedet.

Da det ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt må anses for ønskeligt, at ledig kapital søger derhen, hvor kapitalen gør mest nytte, er det uhensigtsmæssigt, at skattereglerne begunstiger særlige investeringer frem for andre, og at mindre hensigtsmæssige investeringer fastholdes under indtryk af den beskatning, som afhændelse af vedkommende aktier vil udløse.

Gennemførelse af regler om indeksregulering af aktiesalgsfortjenester vil være et led i opfyldelsen af en sådan målsætning.

*) Se f.eks. den ovenfor i *kapitel 5* refererede amerikanske diskussion om kapitalvindingsbeskatning med omtale af beskatningsreglernes »indefrysnings-effekt«.

d. Retten til at fradrage tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

Reglerne om beskatning af fortjeneste ved salg af aktier m.v. som særlig indkomst modsvares af retten til at fratrække tab ved salg af sådanne værdipapirer, i fornødent omfang i den skattepligtige almindelige indkomst.

En tilsvarende adgang til at fradrage tab ved opgørelsen af den særlige indkomst findes ikke ved salg af fast ejendom eller afskrivningsberettigede bygninger og installationer, og det er et spørgsmål, om en sådan tabsfradragsret er forenelig med regler om opregulering af anskaffelsessummen på grundlag af den almindelige prisudvikling.

Indføres der regler om inflationsregulering af anskaffelsessummen ved salg af aktier, uden at retten til at fradrage tab ophæves, vil de skattepligtige få fradragsret for tab, der i virkeligheden dækker over en nominel fortjeneste, idet afståelsessummen er højere end skatteyderens anskaffelsessum uden opregulering.

Har en skatteyder under et system med inflationsregulering af anskaffelsessummerne således erhvervet aktier til kurs 200, og disse sælges til kurs 220 på et tidspunkt, hvor inflationsreguleringen har bragt anskaffelsessummen op på 250, vil skatteyderen konstatere et tab på 30 målt i forhold til pengeforringelsen. Sat i forhold til den faktiske anskaffelsessum konstateres der imidlertid en nominel fortjeneste på 20.

Det konstaterede tab er målt i forhold til den almindelige prisudvikling. Tabet er derfor reelt i den forstand, at det beløb, som den skattepligtige har opnået ved afståelsen, ikke har samme købekraft som det beløb, der blev anvendt til anskaffelse af aktierne. Retten til at fradrage sådanne tab er derfor en logisk og konsekvent gennemførelse af princippet om, at der ved beskatningen af kapitalgevinster bør tages hensyn til den almindelige prisudvikling i samfundet.

Det forekommer dog ikke rimeligt, at tab, der udelukkende er et udtryk for pengeforringelsen i samfundet, skal kunne fratrækkes ved den almindelige indkomstopgørelse. Den almindelige indkomst opgøres som hovedregel efter statsskattelovens § 5 som rent nominel, og det synes ikke hensigtsmæssigt, at formuetab, der opstår som følge af inflationsregulering, skal kunne nedsætte den nominelt opgjorte almindelige indkomst. Der ville også her kunne fremkomme urimeligheder over for andre grupper af skatteydere, som ikke får dækket sådanne formuetab ind ved fradrag i den almindelige indkomst.

De her anførte betænkeligheder rammer imidlertid ikke muligheden for at bringe sådanne tab til fradrag i tilsvarende aktiesalgsfortjenester enten inden for samme eller senere indkomstår. Aktiesalgsfortjenester vil på tilsvarende måde som tabene være opgjort på grundlag af indeksregulerede anskaffelsessummer, og det synes derfor ubetænkeligt at tillade tabene fradraget i sådanne fortjenester eller eventuelt i andre fortjenseter, der er opgjort med hensyntagen til inflationen f.eks. på fast ejendom.

Det rejser imidlertid særlige problemer, såfremt gennemførelse af regler om inflationsregulering af aktiesalgsfortjenester medfører, at de gældende muligheder for at fradrage tab ved aktiesalg - om fornødent i den skattepligtige almindelige indkomst - ophæves. Særlig i forbindelse med afhændelse af den samlede aktieportefølje i et selskab, f.eks. en hovedaktionærs afståelse af virksomheden, der sker ved afståelse af hele aktieporteføljen, og ved selskabslikvidationer, kan der fremkomme tab, der er oparbejdet over en længere årrække, og det vil ikke være særlig rimeligt, såfremt den skattepligtige selv skal bære sådanne tab uden mulighed for at få det fradraget i den almindelige indkomst. Den løbende indtjening er jo blevet beskattet i selskabet, ligesom de løbende udlodninger fra selskabet er blevet beskattet hos aktionæren.

Det er dog kun det nominelle tab, der i sådanne tilfælde bør kunne fratrækkes, og det må derfor overvejes at bevare de gældende tabsfradragsregler, men således at tab, der skal kunne overføres til fradrag i anden skattepligtig særlig eller almindelig indkomst, skal være opgjort uden inflationsregulering.

Sådanne regler vil dog kunne være vanskelige at arbejde med i praksis, idet de forudsætter, at der anvendes to forskellige sæt regler ved opgørelse af fortjeneste og tab ved aktiesalg.

Behovet for tabsfradrag i den almindelige indkomst opstår som nævnt særlig i de situationer, hvor der afhændes en større aktiebeholdning i samme selskab, og her særlig i

tilfælde, hvor aktieafståelsen dækker over, at det i virkeligheden er den pågældende virksomhed, der afstås, således som det vil være tilfældet ved mange hovedaktionærers afståelse af hele deres aktieportefølje. Endvidere opstår behovet ved selskabslikvidationer. Reglerne kan derfor i de flest forekommende tilfælde gøres lettere at anvende, såfremt den almindelige adgang til at fradrage tab ved aktiesalgsfortjenester i den almindelige indkomst ophæves som et led i gennemførelse af regler om inflationsregulering af anskaffelsessummen. Derimod må et i indkomståret konstateret tab tillades fradraget i tilsvarende fortjenester inden for samme indkomstår, ligesom nettotabet eventuelt må kunne fradrages i tilsvarende fortjenester i senere indkomstår.

Forudsætningen herfor er imidlertid, at der opstilles en særlig regel, der giver mulighed for fradrag af tab, der opstår i forbindelse med afståelse af en majoritetspost i et aktieselskab.

3. Indeksregulering af aktiesalgsfortjenester.

Fritagelse for beskatning af den del af fortjenesten ved salg af aktier og lignende værdipapirer, der modsvares af den almindelige prisudvikling i samfundet, vil kunne tilvejebringes på den måde, at anskaffelsessummen opreguleres under hensyntagen til det tidsrum, hvori de pågældende aktier har været i den skattepligtiges besiddelse.

Dette kan tænkes at ske på den måde, at anskaffelsessummen forhøjes med en fast procent pr. år, således som det er foreslået af det konservative folkeparti, eller tillægget kan udgøres af flere procentsatser på samme måde, som det nu er tilfældet for så vidt angår reglerne om opregulering af anskaffelsessummen ved opgørelse af fortjenesten ved salg af fast ejendom.

Efter det konservative forslag skal anskaffelsesudgiften forhøjes med et varierende tillæg på 9 pct. for hvert år, hvori den skattepligtige har ejet de pågældende aktier, medens anskaffelsessummen efter de nugældende regler om fast ejendom forhøjes med 8 pct. for anskaffelses- eller fuldførelsesåret og de to efterfølgende år, med 9 pct. årlig for de derefter følgende 3 kalenderår og for de følgende år med 10 pct. årlig.

Det kan endvidere overvejes, om den opregulering af anskaffelsessummen, der under henvisning til prisudviklingen i samfundet skal finde sted ved opgørelsen af skattepligtige fortjenester, bør have en nøjere sammenhæng med den prisudvikling, der faktisk har fundet sted i ejerens besiddelsestid, end en opregulering med faste procentdele giver udtryk for.

Under folketingets behandling af skatte- og afgiftsministerens forslag om ændring af loven om særlig indkomstskat m.v. i foråret 1975*) stillede det radikale venstre for så vidt angår fast ejendom forslag om en egentlig pristalsregulering af anskaffelsessummen, der bedre skulle kunne tage hensyn til kroneforringelsen end de tre forskellige procentsatser, der forelå forslag om, som tillæg til købsprisen.

Det radikale venstre foreslog derfor, at udgifterne til anskaffelser og forbedringer skulle forhøjes med et tillæg svarende til udviklingen i reguleringspristallet, hvor januar 1965 er lig med 100. Stigningen i reguleringspristallet skulle efter forslaget beregnes fra januar kvartal i det kalenderår, hvori ejendommen er erhvervet, og til det reguleringspristal, der er beregnet for januar kvartal i salgsåret.

Som begrundelse for dette forslag hed det, at i tilfælde, hvor der er et relativt kort tidsinterval mellem indkøb og salg, således som det typisk er tilfældet i detailhandelen, vil inflation (kroneforringelsen) normalt spille en ret underordnet rolle. Er der derimod tale om en længere årrække, som det ofte er tilfældet ved opgørelse af kapitalgevinster, vil kroneforringelsen have en væsentlig betydning. Det hedder videre i det radikale venstres forslag, at tidligere, da inflations-

*) Det nævnte forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m.v. samt afskrivningsloven (procenttillæg, ekspropriation, jordfordeling og afløste jordrentebrug m.v.) blev fremsat af ministeren for skatter og afgifter den 28. februar 1975 (lovforslag nr. 98, folketingsåret 1974-75) (2. samling).

Lovforslaget findes trykt i Folketingstidende 1974-75 (2. samling) tillæg A, spalte 1517. Udvalgsbetænkningen, der indeholder det i teksten omtalte radikale forslag om at indføre egentlig pristalsregulering af anskaffelsessummen, findes trykt i tillæg B, spalte 365.

udviklingen ikke var undergivet så store udsving, var det forsvarligt at bruge et fast procenttillæg, medens de seneste års erfaringer har vist, at dette ikke mere kan lade sig gøre.

Det radikale venstres forslag blev imidlertid afvist af de øvrige partier.

Det er kommissionens opfattelse, at når man først har erkendt, at der ved beskatning af kapitalgevinster, der realiseres efter længere tids besiddelsestid, bør finde en opregulering sted af anskaffelsessummen, der modsvarer den almindelige prisudvikling i samfundet, er det en naturlig konsekvens, at denne opregulering sker i så nøje sammenhæng med prisudviklingen som muligt. Man må derfor principielt være af den opfattelse, at opreguleringen af anskaffelsessummen ved salg af aktier og lignende værdipapirer bør ske på grundlag af den almindelige prisudvikling, således at det er prisudviklingen i det enkelte år, der er afgørende for, hvorledes opreguleringen af anskaffelsessummen i det samme år skal finde sted.

En sådan varierende opregulering må ske på grundlag af udviklingen i et pristal.

Nedenfor i *bilag 10 er* der vist en *indekseringstabel 1962-1977,* der for hvert år siden 1962 viser, hvilken multiplikationsfaktor, der kan anvendes ved indeksregulering af anskaffelser, der er foretaget i perioden fra 1. januar 1962 til og med 1977. Disse indekstal er beregnet på grundlag af stigningen i *reguleringspristallet* med 1. januar 1962 = 100. Indekstallet for 1963 er dog beregnet på grundlag af stigningen i forbrugerpristallet fra 1. januar 1962 til 1. januar 1963. Som *bilag 11* er der vist en tilsvarende indekseringstabel beregnet på grundlag af *forbrugerpristallet.*

De indekstal, der skal anvendes ved indeksreguleringen, forudsættes hvert år fastsat ved bekendtgørelse af ministeriet for skatter og afgifter. I de i bilagene viste *eksempler* på indeksregulering er anvendt det lønregulerende pristal, *bilag 10.*

II. Opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste ved aktiesalg.

Fritagelse for beskatning af den del af fortjenesten ved salg af aktier og lignende værdipapirer, der modsvares af den almindelige prisudvikling i samfundet, kan tilvejebringes på den måde, at anskaffelsessummen ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste forhøjes.

Såfremt denne forhøjelse skal have sammenhæng med den almindelige økonomiske udvikling, må opreguleringen ske under hensyn til, at den skattepligtige har erhvervet de afståede aktier på forskellige tidspunkter og til forskellige anskaffelsessummer, således som det også er tilfældet for så vidt angår fast ejendom.

Fortjenesten ved aktiesalg må derfor beregnes som forskellen imellem afståelsessummen og den skattepligtiges anskaffelsessum med et tillæg, der er beregnet under hensyn til den almindelige prisudvikling samt under hensyn til den tid, hvori den skattepligtige har ejet aktierne.

En opregulering af anskaffelsessummen for den skattepligtiges aktier til brug for opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste efter tilsvarende principper, som anvendes ved opgørelse af fortjenesten ved salg af fast ejendom, rejser imidlertid på aktieområdet en række problemer.

Dette skyldes for det første, at fortjenesten ved afståelse af aktier opgøres efter de samme regler i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7, uanset om fortjenesten skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtiges almindelige indkomst eller til den skattepligtiges særlige indkomst.

Dernæst skyldes vanskelighederne, at fortjenesten ved salg af aktier efter de gældende regler opgøres på grundlag af en gennemsnitlig fordeling af anskaffelsessummen, der giver anledning til visse vanskeligheder i praksis, da reglerne er indviklede at anvende både for skatteydere og skattemyndighederne. En »overbygning« af disse regler med bestemmelser om opregulering af anskaffelsessummerne vil gøre reglerne endnu mere indviklede og vanskelige at arbejde med i praksis.

1. Afståelse af aktier som led i den skattepligtiges næringsvej eller inden for 2-årsfristen.

Afstår den skattepligtige aktier eller lignende værdipapirer, der er erhvervet som led i næringsvejen eller på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år efter erhvervelsen, skal for-

tjenesten medregnes ved opgørelsen af den skattepligtiges almindelige indkomst, jfr. reglen i ligningslovens § 16 C, stk. 1.

Efter bestemmelsen i § 16 C, stk. 4, opgøres fortjenesten eller tabet efter reglerne i § 7 i lov om særlig indkomstskat m.v., der også finder anvendelse, når fortjenesten eller tabet skal medregnes ved opgørelse af den skattepligtiges særlige indkomst.

Når fortjenesten ved salg af aktier skal medregnes ved opgørelsen af den almindelige indkomst, er der ikke samme grund til at tage hensyn til pengeforringelsen som ved afståelse af aktier, som den skattepligtige har haft i sin besiddelse igennem en længere årrække.

Når afståelsen finder sted inden for en kortere tid efter erhvervelsen, eller når omsætningen af aktier er led i den skattepligtiges næringsvej, findes der ikke tilstrækkeligt grundlag for ved opgørelsen af den konstaterede fortjeneste at tage hensyn til den almindelige pengeforringelse.

For den, der erhverver aktier som led i næringsvejen eller i spekulativt øjemed, hvilket er den betragtning, der ligger bag 2-årsreglen, er prisudviklingen et af de risikomomenter, der må tages i betragtning. Når et kapitalgode er anskaffet med henblik på hurtig omsætning, adskiller de vilkår, hvorunder der handles, sig ikke fra de vilkår, der gælder f.eks. for den almindelige detailomsætning i samfundet. Det forekommer derfor ikke rimeligt at gennemføre regler om indeksregulering af sådanne fortjenester.

På den anden side synes retten til at fratrække tab i nærings- og spekulationstilfældene at måtte bevares på aktieområdet. Når fortjenesten ved aktiesalg uden fradrag af nogen art skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst, fordi fortjenesten er konstateret som et led i den skattepligtiges næringsvej, eller fortjenesten er resultatet af en spekulation, er det en rimelig og naturlig konsekvens, at også et konstateret tab kan tages i betragtning ved den almindelige indkomstopgørelse.

Reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab må derfor blive forskellige alt efter, om den pågældende aktieafståelse udløser beskatning som almindelig eller særlig indkomst, ligesom den opgjorte fortjeneste eller tab vil blive behandlet efter forskellige regler.

2. Spørgsmålet om, hvorvidt regler om indeksregulering af aktiesalgsfortjenester skal tage hensyn til inflationsudviklingen før reglernes ikrafttræden.

I forbindelse med overvejelserne om at gennemføre regler om indeksregulerede fortjenester og tab ved salg af aktier m.v., må der tages stilling til, hvorvidt der ved opgørelse af fortjeneste og tab skal tages hensyn til den inflationsudvikling, der har været før reglernes ikrafttræden. Spørgsmålet er med andre ord, om der ved opgørelse af aktiesalgsfortjenester kun skal tages hensyn til den inflationsregulering, der indtræder efter lovens ikrafttrædelsestidspunkt, eller om fortjenester og tab også skal reguleres under hensyn til den inflationsudvikling, der har fundet sted i tiden fra 1. januar 1962 og frem til de ændrede reglers ikrafttræden.

Når der lægges vægt på datoen 1. januar 1962, skyldes det, dels at de gældende regler om beskatning af aktieavancer trådte i kraft på dette tidspunkt, dels at formueværdien pr. denne dato kan lægges til grund ved avanceopgørelsen for så vidt angår aktier anskaffet før 1. januar 1962.

Hertil er for det første at bemærke, at der har fundet en betydelig inflation sted siden gennemførelsen af regler om beskatning af aktieavancer fra 1. januar 1962. Efter de nugældende regler tages der ikke hensyn til denne inflationsudvikling, og da udviklingen i aktiekurserne over længere sigt følger udviklingen i forbrugerpriserne, vil fortjenesten ved salg af aktier for en vis dels vedkommende være udtryk for den almindelige prisudvikling.

Skal ændrede regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved salg af aktier, der tager hensyn til inflationen, derfor have nogen øjeblikkelig effekt, må der nødvendigvis tages et vist hensyn til den stedfundne inflationsudvikling før reglernes ikrafttræden.

Herved sker der også en bedre tilpasning af reglerne om beskatning af aktiesalgsfortjenester til reglerne om beskatning af fortjeneste ved salg af fast ejendom. For de sidstnævnte formuegoders vedkommende tages der ved de procenttillæg til anskaffelsessummen, der indrømmes ved opgørelse af fortjenester, hensyn til prisudviklingen tilbage til 1. januar 1965.

Såfremt der ved aktieafståelser efter lo-

vens ikrafttræden tages hensyn til den inflationsudvikling, der har været siden 1. januar 1962, får skatteydere, der først af står deres aktier efter lovens ændring, en betydelig forbedring af deres skattemæssige stilling i forhold til skatteydere, der har afhændet deres aktieposter før lovens ændring.

Ved de seneste ændringer i reglerne om opgørelse af fortjeneste ved salg af fast ejendom, hvorved de varierende procenttillæg til anskaffelsessummen blev forhøjet fra 6 pct. til henholdsvis 8, 9 og 10 pct. årlig, fik disse regler imidlertid på tilsvarende måde virkning for tiden før lovændringens ikrafttræden.*)

På aktieområdet vil regler om inflationsregulering tilbage til 1. januar 1962 imidlertid medføre store lettelser i beskatningen og støde på betydelige praktiske vanskeligheder.

Ved overgangen til regler om indeksregulering af aktiesalgsavancer bør det imidlertid efter kommissionens opfattelse overvejes at tage et vist hensyn til inflationen før de nye reglers ikrafttræden. Dette kan f.eks. gøres på den måde, at formueværdien på et tidspunkt, der ligger fra 5-7 år før ikrafttrædelsestidspunktet, lægges til grund som anskaffelsessum for så vidt angår ældre aktieerhvervelser, eller f.eks. at anskaffelsessummen for en skatteyders aktiebesiddelse forhøjes med et procenttillæg.

3. Opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste ved afståelse af aktier m.v., *når fortjenesten opgøres på grundlag af gennemsnitsmetoden.*

Det skal herefter beskrives, hvorledes indeksregulering af fortjenesten ved salg af aktier m.v. kan gennemføres, når fortjenesten opgøres efter de gældende regler i lov om særlig indkomstskat § 7.

De metoder, der beskrives, tager sigte på at gennemføre indeksregulering af aktiesalgsfortjenester, der opgøres efter de gældende regler i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7, d.v.s. indeksregulering af de fortjenester, der konstateres på grundlag af opgørelse af den gennemsnitlige anskaffelsessum.

Efter den første af de metoder, der omtales *Metode A*, indeksreguleres aktiesalgsfortjenester på den måde, at aktiernes faktiske anskaffelsessum indeksreguleres under hensyntagen til den tid, der er hengået imellem anskaffelsesåret og afståelsesåret. Når de indeksregulerede anskaffelsessummer lægges til grund for avanceopgørelsen ved afståelse af aktier, vil fortjeneste og tab kunne lægges direkte til grund for beskatning som *særlig indkomst.*

Hvor en afstået aktiepost skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige *almindelige indkomst*, vil fortjenesten være beregnet på grundlag af en anskaffelsessum, der er indeksreguleret, og den opgjorte fortjeneste vil i disse tilfælde være for lille, medens et opgjort tab vil være for stort. Ved beskatningen med almindelig indkomst må der derfor tages hensyn hertil på den måde, at den opgjorte fortjeneste henholdsvis tab reguleres. Dette kan ske på den måde, at der af den anskaffelsessum, der er henført til de solgte aktier, uddrages det indekstillæg, der er indregnet i anskaffelsessummen ved opgørelsen af fortjenesten eller tabet. Dette kan gøres ved, at den anskaffelsessum, der er henført til de afståede aktier, divideres med den indeksmultiplikator, der er gældende for opregulering af anskaffelsessummen for disse aktier fra anskaffelsesåret og frem til afståelsesåret. Når dette beløb fratrækkes i den anskaffelsessum, der er lagt til grund for opgørelsen af fortjenesten eller tabet, fremkommer det indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de pågældende aktier. Når dette tillæg herefter lægges sammen med den opgjorte fortjeneste eller tab, fremkommer den fortjeneste eller tab, der skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst.

Nedenfor i *bilag 12 er* den her omtalte Metode A nærmere beskrevet. I *bilag 13* bringes der endvidere en række eksempler på indeksregulering efter den her omtalte metode.

En anden metode til indeksregulering af fortjeneste og tab, der opgøres efter de gældende regler i lov om særlig indkomstskat § 7, kan gå ud på, at der sideløbende hermed skal foretages en beregning af et særligt indekstillæg til de anskaffelsessummer, der

*) Reglerne blev gennemført ved lov nr. 189 af 22. maj 1975 og fik virkning for afståelser, der fandt sted den 28. februar 1975 eller senere. De ændrede regler kunne dog endvidere finde anvendelse på afståelser, der i indkomstårene 1974 og 1975 havde fundet sted forud for denne dato.

indgår i opgørelsen. Dette indekstillæg skal beregnes ud fra aktiernes faktiske anskaffelsessum og under hensyntagen til den tid, der er hengået imellem anskaffelsesåret og afståelsesåret. Denne metode benævnes i det følgende *Metode B.*

Efter denne metode beregnes der indekstillæg til de enkelte anskaffelsessummer på grundlag af de beholdne aktiers faktiske anskaffelsestidspunkt og frem til det tidspunkt, hvor den første afståelse finder sted efter de nye reglers ikrafttræden.

I de tilfælde, hvor en afstået aktiepost skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige *særlige indkomst,* skal den opgjorte fortjeneste eller tab, der er opgjort uden hensyn til indeksregulering, korrigeres med den del af det beregnede indekstillæg, der forholdsmæssigt kan henføres til de afståede aktier. Denne korrektion foretages ved, at indekstillægget eller en forholdsmæssig del heraf skal fratrækkes i den opgjorte fortjeneste eller tillægges det opgjorte tab, hvorved den fortjeneste eller det tab, der skal medregnes til den særlige indkomst, fremkommer.

Hvor en aktiepost skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige *almindelige indkomst,* skal reglerne om indeksregulering af fortjenesterne ikke finde anvendelse. I disse tilfælde kan den opgjorte fortjeneste eller det opgjorte tab umiddelbart indgå i opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst. Der skal dog foretages en beregning af, hvor stor en del af det samlede indekstillæg, der vedrører de afståede aktier, som er overført til beskatning som almindelig indkomst, idet denne del af indekstillægget skal udgå af indekseringen ved eventuelle fremtidige afståelser.

Metode B er nærmere gennemgået nedenfor i *bilag 15,* og i *bilag 16* vises der en række eksempler på metodens anvendelse. I dette bilag er der endvidere foretaget en sammenligning af beskatningen efter de 2 omtalte metoder, som henholdsvis særlig indkomst og almindelig indkomst.

4. Opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer, når fortjenesten opgøres på grundlag af »aktie for aktie-metoden«.

I kapitel 9 er nærmere beskrevet en metode til opgørelse af aktieavancer, således at fortjeneste eller tab opgøres for hver enkelt aktie for sig, som forskellen mellem afståelsessummen og anskaffelsessummen for den pågældende aktie.

Efter »aktie for aktie-metoden« skal fortjenesten altid opgøres på grundlag af den pågældende akties faktiske anskaffelsessum. For så vidt angår aktier, der er nytegnet på grundlag af en tildelt tegningsret, er anskaffelsessummen det beløb, der er indbetalt ved nytegningen, og anskaffelsessummen for fondsaktier er 0 kr.

Ved salg af tegningsrettigheder skal fortjenesten opgøres til det beløb, tegningsretten indbringer.

Ved opgørelse af fortjeneste og tab efter disse retningslinier vil det være muligt relativt enkelt at foretage en indeksregulering af anskaffelsessummerne under hensyntagen til prisudviklingen i tiden mellem anskaffelse og afståelse.

En sådan indeksregulering vil kunne foretages ved for hver af de afståede aktier at forhøje anskaffelsessummen under hensyntagen til den inflationsudvikling, der har fundet sted i den tid, hvori skatteyderen har besiddet den pågældende aktie. Forhøjelsen af anskaffelsessummen kan ske på den måde, at den ganges med den multiplikator, der for hvert kalenderår forudsættes fastsat ved bekendtgørelse af ministeriet for skatter og afgifter, jfr. ovenfor.

For aktier, der er erhvervet ved udnyttelse af en tildelt tegningsret, er det det beløb, der er indbetalt i forbindelse med nytegningen, der skal omregnes med en indeksmultiplikator, og aktien skal anses for erhvervet i det kalenderår, hvori tegningsbeløbet er indbetalt. Anskaffelsessummen for fondsaktier, der er anskaffet til 0 kr., skal ikke opreguleres.

Indeksering af anskaffelsessummerne i forbindelse med opgørelse af fortjeneste og tab efter »aktie for aktie-metoden« vil dog forstærke de ulemper, der er knyttet til sådanne opgørelsesregler. Ved afståelse af en fondsaktie vil der således blive opgjort en fortjeneste svarende til afståelsessummen, medens der ved afståelse af aktier, der er erhvervet ved køb, vil kunne konstateres tab som følge af, at der foretages indeksregulering af anskaffelsessummen, og ingen del af anskaffelsessummen er overført til fondsaktierne.

Endvidere rejser indeksregulering af sådanne regler de samme overgangsproblemer, som ovenfor er omtalt i forbindelse med gennemsnitsmetoden.

5. *Indeksregulering af fortjeneste ved salg af aktier* m.v., *når fortjenesten opgøres på grundlag af en saldometode.*

I kapitel 9 er bekrevet en metode, hvorefter fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer foretages efter en saldometode, således at beskatning finder sted, når de samlede salgssummer overstiger de samlede anskaffelsessummer.

Beskatningen gennemføres nærmere på den måde, at skatteyderen ved erhvervelse af aktier opfører aktiernes anskaffelsessum med tillæg af omkostninger på en særlig aktiekonto. Ved afståelse af aktier skal afståelsessummen - reduceret med omkostningerne i forbindelse med afhændelsen - fradrages på aktiekontoen. Når saldoen på aktiekontoen bliver negativ som følge af en afståelse, skal der finde beskatning sted af et beløb svarende til den negative saldo, idet denne svarer til det beløb, hvormed de samlede afståelsessummer overstiger de samlede anskaffelsessummer.

Efter beskatning bliver saldoen på aktiekontoen 0.

Indeksregulering af anskaffelsessummerne i forbindelse med opgørelse af aktieavancer efter saldometoden vil kunne foretages på den måde, at de enkelte anskaffelsessummer for de aktier, der indgår i aktiekontoen, ganges med den indeksmultiplikator, der for hvert kalenderår forudsættes fastsat ved bekendtgørelse af ministeriet for skatter og afgifter, jfr. ovenfor.

Når saldoen først er opgjort, må indeksreguleringen dog herefter foretages på grundlag af saldoen, der på tilsvarende måde ganges med den indeksmultiplikator, der kommer på tale.

Ved afståelse af aktier, der indgår i aktiekontoen, skal afståelsessummen fratrækkes i saldoen indeksreguleret frem til det kalenderår, hvori afståelsen finder sted, og kun såfremt saldoen efter afståelsen bliver negativ, kommer der et beløb til beskatning.

Er saldoen efter afståelsen fortsat positiv, må denne saldo indeksreguleres frem til næste gang, der finder en aktieafståelse sted.

Som omtalt ovenfor i kapitel 9 under gennemgangen af saldometoden må anskaffelsessummen for nyerhvervede aktier allerede ved anskaffelsen tillægges aktiekontoens saldo. Anskaffelsessummen for nyerhvervede aktier vil derfor blive indeksreguleret allerede fra tidspunktet for erhvervelsen, uanset om de pågældende aktieposter senere sælges som 2-årsaktier. Sker dette, må anskaffelsessummen for de pågældende aktier på ny fratrækkes i saldoen, men da anskaffelsessummen er indeksreguleret, må endvidere det beregnede indekstillæg fratrækkes kontoen.

Indeksregulering i forbindelse med saldometoden er nærmere illustreret i *bilag 17.*

Ophævelse af reglerne om beskatning af aktieavancer eller begrænsning af deres rækkevidde.

Som det fremgår af ovenstående gennemgang, er det forbundet med store vanskeligheder at gennemføre en virkelig forenkling af selve reglerne om opgørelse af aktiefortjenester. Som en videre følge heraf må det siges, at tanken om at overgå til en beskatning af den reelle gevinst i modsætning til den nominelle gennem en indeksering af anskaffelsessummerne betyder en komplikation af systemet. Under disse omstændigheder finder kommissionen, at det er nærliggende at forsøge at overveje alternativer til den bestående ordning med det formål at tilvejebringe større neutralitet i beskatningen af kapitalgevinster, uden at de herpå sigtende regler i urimelig grad belaster skatteadministrationen og skatteyderne.

Kommissionen har med dette udgangspunkt og til dels inspireret af udenlandske ordninger overvejet forskellige muligheder, som tager sigte på at ændre beskatningens vægt eller eventuelt indskrænke dens rækkevidde til de tilfælde, hvor beskatningen af aktiegevinster synes at have sin stærke begrundelse. De muligheder, der er blevet drøftet, og som omtales i det følgende, repræsenterer naturligvis ikke et udtømmende katalog, men blot et udvalg af principielle løsninger, som kommissionen har fundet det rimeligt at optage til drøftelse.

I det følgende skal det herefter undersøges, om det er muligt at gennemføre en fuldstændig ophævelse af aktionærbeskatningen uden for den almindelige indkomstbeskatnings område, eller om der vil kunne foretages en begrænsning af aktionærbeskatningens rækkevidde under hensyn til besiddelsestiden (aftrapning af fortjeneste og tab).

Endelig skal andre muligheder for en forenkling af beskatningen af aktiesalgsavancer undersøges (lempelse af beskatningen gennem regler om fradrag, skabelonbeskatning, samt særordninger for småaktionærer).

1. Fuldstændig ophævelse af aktieavancebeskatningen uden for den almindelige indkomstbeskatnings område.

Som det fremgår af de foregående kapitler, er gennemførelsen af en beskatning af aktiefortjenester uden for det klassiske indkomstbegrebs rammer en fiskal opgave, hvis gennemførelse på en hensigtsmæssig måde volder de største vanskeligheder. Disse vanskeligheder bliver efter sagens natur særligt følelige, når skatteprocenten er relativ høj. Når det yderligere tages i betragtning, at der selv med en høj skatteprocent er tale om en provenumæssigt ret uinteressant beskatningsform, hvis gennemførelse er forbundet med anvendelsen af og kontrol med yderst komplicerede regelsæt, kunne man føres til den tanke, at en fuldstændig ophævelse af disse skatteregler efter de i årene efter 1962 indvundne erfaringer burde overvejes.

Beskatning af fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer kunne i så fald gennemføres på den måde, at kun fortjeneste, der fremkommer som led i næringssalg, eller ved salg af aktier m.v., der er erhvervet i spekulationsøjemed, inddrages under beskatning, medens de aktiesalgsfortjenester, der efter de gældende regler falder ind under lov om særlig indkomstskat, fritages for beskatning.

Som det fremgår af gennemgangen ovenfor i kapitel 2 var udgangspunktet for gennemførelsen af regler om kapitalvindingsbeskatning skattelovskommissionens overvej el-

ser over indkomstbegrebet, d.v.s. hvilke arter af erhvervelser, der bør omfattes af en indkomstbeskatning. Det forekom urimeligt, at ofte meget betydelige erhvervelser i form af kapitalgevinster kunne indvindes skattefrit, medens den løbende indtægt, herunder arbejdsindkomster, blev undergivet indkomstbeskatning. Under hensyn til, at sådanne kapitalgevinster i almindelighed er udtryk for en værdistigning eller opsummering af indkomster gennem et længere tidsrum, fandt man dog, at en beskatning af disse kapitalgevinster som almindelig indkomst efter en progressiv skatteskala var mindre rimelig, og der blev derfor gennemført regler om særlig indkomstskat af erhvervelser af denne art.

Når det skal overvejes at fritage den del af kapitalgevinster, der modsvares af inflationen, fra beskatning, er det som udgangspunkt for overvejelserne naturligt at foretage en vurdering af de fortjenester, der udover inflationen kan konstateret på de pågældende aktiver.

Af kommissionens undersøgelser ovenfor i kapitel 6 om udviklingen i aktiekurser m.v. fremgår det, at udviklingen i aktiekurserne ikke siden 1950 til enhver tid har fulgt parallelt med udviklingen i prisniveauet, idet prisudviklingen har været uafbrudt stigende, medens udviklingen i aktiekurserne er præget både af frem- og tilbagegange i takt med de almindelige konjunktursvingninger.

Ved passende valg af basisår kan det dog påvises, at der over en lidt længere årrække har været overensstemmelse mellem udviklingen i forbrugerprisindekset og i aktiekursindekset, medens der som nævnt på kort sigt kan være betydelige forskelle i udviklingen i de 2 indeks.*)

På baggrund heraf må det antages, at en beskatning af aktiesalgsavancer, der fuldt ud tager hensyn til inflationen beregnet på grundlag af prisindekset, i de fleste tilfælde vil føre til, at der ikke fremkommer skattepligtige fortjenester ved aktiesalg, når aktiverne har været i skatteyderens besiddelse igennem en længere periode. Derimod må det fortsat kunne forventes, at der ved aktiesalg inden for kortere perioder vil kunne fremkomme betydelige kapitalgevinster ved realisation.

Under hensyn til, at indeksregulering af aktiesalgsavancer ved længere tids besiddelse sjældent vil føre til opgørelse af skattepligtige fortjenester, og når vanskelighederne ved at gennemføre en sådan beskatning tages i betragtning, synes det nærliggende at tage skridtet fuldt ud og ophæve beskatningen af aktiesalgsavancer for så vidt angår aktier, der har været i skatteyderens besiddelse igennem længere tid.

Der må således tages stilling til, i hvor lang en periode beskatningen af aktieavancer skal fastholdes, og her er den gældende 2-årsregel næppe tilstrækkelig. Eksempelvis har man i Norge en ordning, hvorefter beskatningen af fortjeneste ved ikke-erhvervsmæssige aktieafståelser ophører efter 5 års besiddelsestid. En periode på f.eks. 5 år vil eventuelt kunne være egnet til at inddrage de spekulative fortjenester under beskatning, uden at de administrative forenklinger ved den ændrede beskatningsform fortabes.

Opgivelse af kapitalvindingsbeskatningen af fortjeneste ved salg af aktier efter retningslinier som her nævnt vil medføre en række skattemæssige konsekvenser i forbindelse med likvidation af aktieselskaber og i forbindelse med hovedaktionærselskaber. Disse skattemæssige konsekvenser skal kort omtales i det følgende.

a. Likvidation.

De gældende regler om beskatning ved afståelse af aktier m.v. finder tilsvarende anvendelse ved likvidation af et aktieselskab. En aktionær, der i forbindelse med et aktieselskabs likvidation deltager i udlodning af likvidationsprovenu, beskattes heraf efter samme regler, som gælder ved salg af aktier.

Såfremt reglerne om beskatning ved afståelse af aktier efter en vis besiddelsestid ophæves, vil aktionærer, der har en bestemmende indflydelse over et selskab, kunne undlade at udlodde selskabets løbende indtjening som udbytte og i stedet henlægge hele selskabets indtjening i selskabet. Når det afgørende tidsrum er udløbet, vil aktionærerne herefter kunne likvidere deres selskab og tage de heri opsparede fortjenester, der kun er beskattet med 37 pct. selskabsskat, ud af selskabet uden yderligere beskatning.

*) Der henvises nærmere til gennemgangen ovenfor i *kapitel 6, afsnit II, 5,* hvor udviklingen i aktiekurser er gennemgået.

Ophævelse af reglerne om kapitalvindingsbeskatning af aktieavancer forudsætter derfor, at der gennemføres regler om en særlig beskatning ved likvidation, der ophæver den fordel, der er forbundet med, at selskabets indtjening kan henlægges i selskabet udelukkende beskattet med 37 pct. selskabsskat.*)

b. Hovedaktionærselskaber.

Ophævelse af reglerne om kapitalvindingsskat ved salg af aktier m.v. rejser endvidere det spørgsmål, om bortfaldet af beskatning skal kunne ske i tilfælde af enhver overdragelse af aktier.

Afstår en hovedaktionær, eller en kreds af personer, der tilsammen har en bestemmende indflydelse i et aktieselskab, samtidig sine aktier, er aktieafståelsen i virkeligheden udtryk for, at det er virksomheden som sådan, der afhændes.

Er selskabet f.eks. stiftet i forbindelse med omdannelse af en privat virksomhed under anvendelse af reglerne i firmaomdannelsescirkulæret fra 1962, betyder det, at en betydelig del af de avancer, der er opstået i selskabet, og som hidrører fra tiden både før og efter selskabsstiftelsen, vil kunne realiseres uden beskatning.

Det er derfor et spørgsmål, om ikke opgivelse af kapitalvindingsbeskatningen ved salg af aktier må føre til overvejelse om, at der skal gennemføres en særlig beskatning ved afståelse af sådanne aktieposter, som i virkeligheden er udtryk for, at det er virksomhedens aktiver og passiver, der afhændes.

Beskatningen kunne i sådanne tilfælde tænkes gennemført på den måde, at fortjenesten opgøres på grundlag af de aktiver, der indgår i overdragelsen, således at der i beskatningsmæssig henseende bortses fra aktiebesiddelsen. Sådanne regler findes f.eks. i Norge, jfr. de særlige regler om »selgende gruppe«.

Opgivelse af kapitalvindingsskatten på aktier må endvidere føre til overvejelser om, hvorvidt de gældende regler om den skattemæssige behandling i forbindelse med firmaomdannelse kan bibeholdes. Ved omdannelse af en privat virksomhed til et aktieselskab finder der som hovedregel en skattemæssig succession sted, således at selve virksomhedsomdannelsen i vidt omfang ikke udløser beskatning. Det måtte i givet fald overvejes, om sådanne regler ville være forenelige med en opgivelse af kapitalvindingsbeskatningen ved salg af aktier.

I forbindelse med en ophævelse af aktieavancebeskatningen med de ovenfor nævnte begrænsninger må der også tages stilling til, hvilken indflydelse en sådan ophævelse af beskatningen må få for beskatningen af de øvrige former for aktiver, der er inddraget under kapitalvindingsbeskatningen. En sådan stillingtagen må baseres på mere generelle overvejelser om det hensigtsmæssige i at opretholde de gældende regler om kapitalvindingsbeskatning i et samfund med inflation.

II. Begrænsning af aktieavancebeskatningens rækkevidde under hensyn til besiddelsestiden (aftrapningsordninger).

1. Indledning.

Ved aftrapningsordninger forstås her og i det følgende beskatningsordninger, der - under hensyntagen til skatteyderens besiddelsestid - inddrager en nærmere angiven brøkdel af skatteyderens avance eller tab i beskatningsgrundlaget. Sådanne ordninger kan efter sagens natur tænkes varieret på mangfoldige måder, og som det fremgår af fremstillingen ovenfor i kapitel 5, findes der på dette område i udenlandske skattesystemer mange varianter. I den mest forenklede form - f.eks. den svenske - inddrages efter en vis besiddelsestid en fast uforanderlig procent (i Sverige 40 pct.) af avancen under beskatning. Det er imidlertid klart, at aftrapningsordninger meget vel og uden større vanskeligheder kan tænkes udformet således, at der bliver tale om faldende procenter under hensyn til givne besiddelsestidsintervaller.

*) En tilsvarende problemstilling forelå i forbindelse med finansminister Thorkild Kristensens reformforslag fra 1953 (marts-forslaget), hvorefter likvidationsudlodninger og friaktier blev foreslået fritaget for den almindelige indkomstbeskatning uden at man på den anden side foreslog indført en kapitalvindingsskat ved salg af aktier. Der blev derfor i marts-forslaget foreslået indført en *kapitaludlodningsskat.*

Der henvises til omtalen af marts-forslagets regler om kapitaludlodningsskatten ovenfor i *kapitel 2, afsnit III, 1. c.*

Sådanne ordninger har visse iøjnefaldende svagheder og omvendt også klare fordele. Det må for det første siges, at selve reglerne om opgørelsen af fortjenesten må bestå ganske uændret af aftrapningsordningen. Denne svaghed har disse ordninger tilfælles med regler om bundfradrag, der som en selvfølgelig forudsætning må kræve en forudgående opgørelse af den fulde fortjeneste. Skønner man imidlertid, at der er behov for aftrapningsordninger, kan man nævne den fordel ved disse, at de uden større besvær kan gennemføres med principiel bibeholdelse af tabsfradragsretten, idet tabsfradraget beskæres med samme procenter som fortjenesten. Man undgår i denne forbindelse de vanskeligheder, som er forbundet med tabsfradraget i en indekseringsordning. Skatteyderen vil aldrig kunne fradrage mere end den historiske nominelle anskaffelsessum, og under aftrapningsordningen kun den brøkdel af denne, som er fastsat under hensyn til besiddelsestiden.

Den idemæssige baggrund for aftrapningsordninger ved beskatningen af formuegevinster har utvivlsomt i første række været præget af et ønske om på denne måde at gennemføre en administrerbar grænsedragning mellem indkomstbevægelser og formuebevægelser. En vis længere besiddelsestid indicerer i sig selv, at skatteyderen har betragtet formuegodet som en anlægsdisposition, og i de klassiske indkomstskattesystemer - jfr. f.eks. statsskattelovens § 5 - har det været en grundtanke, at holde rene formuegevinster uden for beskatningsgrundlaget. En sådan tanke kan realiseres gennem aftrapningsordninger, men den taber naturligvis sin vægt, hvis man skattepolitisk går over til et system, hvorefter gevinst på anlægsformue principielt skal underkastes beskatning. Selv under denne forudsætning kan aftrapningsordninger imidlertid tænkes at være velbegrundede især med udgangspunkt i det fundamentale ønske om at tilvejebringe neutralitet i beskatningen. En af hovedindvendingerne mod det bestående danske beskatningssystem går som tidligere omtalt netop ud på, at der består væsentlige skævheder i beskatningen alt efter det investeringsvalg, skatteyderen har truffet. Disse skævheder er blevet særligt mærkbare efter de meget kraftige forhøjelser, der har fundet sted med hensyn til beskatningen af særlig indkomst.

Der melder sig nu det spørgsmål, om man gennem en hensigtsmæssig opbygning af en aftrapningsordning kan tilgodese hensynet til den ønskede neutralitet i beskatningen, når man som udgangspunkt bl.a. har en beskatningsordning med hensyn til fast ejendom, som indeholder betydelige og gennem besiddelsestiden stigende tillæg til anskaffelsessummerne.

I den foreliggende forbindelse har de betragtninger, som er fremkommet fra svensk side, og som er refereret ovenfor i kapitel 5, en særlig interesse. Den tidligere svenske beskatningsordning med hensyn til aktier og lignende værdipapirer var indrettet som en aftrapningsordning med indregning af nærmere angivne procentdele af gevinsten i den almindelige skattepligtige indkomst. Ved besiddelsestid under 2 år medtoges 100 pct., over 2 år, men mindre end 3 år: 75 pct., over 3 år, men mindre end 4 år: 50 pct. og over 4 år, men mindre end 5 år: 25 pct. Ved besiddelsestid over 5 år var ordningen suppleret med en mulighed for skabelonbeskatning (jfr. nærmere nedenfor). I 1976 blev ordningen på baggrund af Realisationsvinstkommitteens betænkning om beskatning af realisationsgevinst ændret på den måde, at gevinst inden for en 2-årsperiode bliver inddraget 100 pct., medens gevinst efter længere besiddelsestid kun inddrages med 40 pct. Det siges udtrykkeligt i betænkningen, at man bl.a. med henvisning til ordninger i andre lande ikke kan tage hensyn til ændringer af pengenes købekraft på anden måde end gennem beskatning af en mindre andel af den virkelige gevinst, når det gælder værdipapirer, som har været i skatteyderens besiddelse i længere tid. Spørgsmålet er imidlertid, om man gennem en aftrapningsordning kan nå til en rimelig hensyntagen til ønsket om begrænsning af beskatningen til den reelle gevinst, eller om man vil til en indeksering af beskatningen på dette område uden formelt at forlade nominalitetsprincippet.

Det vil dog ikke være muligt gennem udskillelse af en andel af en på forhånd ukendt avance at vide, om man dermed har givet fuld kompensation for købekraftsforringelserne. Dette lader sig let illustrere ved et eksempel bygget på baggrund af en vilkårligt udformet aftrapningsordning. Det spiller for eksemplets skyld ingen rolle, hvorledes en

sådan aftrapningsordning er indrettet. Her er valgt en ordning, der forudsætter 100 pct. beskatning ved besiddelsestid under 2 år, 80 pct. ved besiddelsestid mellem 2 og 5 år, 60 pct. ved besiddelsestid mellem 5 og 10 år og 40 pct. ved besiddelsestid på 10 år og derover.

En skatteyder køber under dette beskatningssystem i 1978 aktier for 100.000 kr. og sælger dem igen i 1985, hvor inflationsstigmngen forudsættes at være 30 pct. i forhold ni prisniveauet i 1978. Opnår han ved salget i 1985 en afhændelsessum på 130.000 kr., vil der ifølge en ordning med beregning af inflationstillæg til anskaffelsessummen ikke være nogen fortjeneste til beskatning. Ved en aftrapningsordning som den skitserede vil der derimod skulle foretages en reduktion til 60 pct. af den faktiske fortjeneste, der i eksemplet er på 30.000 kr. Der vil således skulle finde beskatning sted af et beløb på 18.000 kr.

Havde skatteyderen ved salget af aktierne i 1985 opnået et afståelsesvederlag på 200.000 kr., ville han under en ordning, hvorefter der foretages inflationsregulering af anskaffelsessummen, blive beskattet af 70.000 kr., og efter den skitserede aftrapningsordning alene af 60.000 kr.

Det beskatningsmæssige resultat af en aftrapningsordning sammenlignet med en egentlig inflationsregulering af fortjenesterne afhænger således ganske af de valgte forudsætninger.

2. Aftrapning af fortjeneste og tab ved aktiesalg m.v.

I det følgende skal herefter undersøges mulighederne for gennem en aftrapningsordning at gøre størrelsen af beskatningen af en aktieavance afhængig af den tid, hvori den skattepligtige har ejet de afståede værdipapirer.

Afstås aktier m.v. inden for 2 år efter erhvervelsen, skal fortjenesten fortsat beskattes som almindelig indkomst.

Hvor den skattepligtige har ejet værdipapirerne i et længere tidsrum, skal beskatning ske efter reglerne om særlig indkomst, dog således at fortjenesten reduceres efter en aftrapningsordning.

En sådan aftrapningsordning vil kunne indrettes på mange forskellige måder, og her er valgt en ordning som nævnt ovenfor, hvorefter der ved en ejertid på 2 år, men under 5 år, alene beskattes 80 pct. af fortjenesten, ved en ejertid på 5 år, men under 10 år, beskattes 60 pct. af fortjenesten, og hvor ejertiden er 10 år eller mere, beskattes kun 40 pct. af fortjenesten.

Eventuelt kunne en aftrapningsordning endvidere indrettes således, at beskatningen bortfalder efter en vis ejertid, eksempelvis 15 år, ligesom tab ved afhændelse af en aktie, som skatteyderen har ejet i dette tidsrum, ikke skal kunne fradrages.

Ved en aftrapningsordning vil man på samme måde som ved ordninger, hvorefter der beregnes indekstillæg til anskaffelsessummen under hensyntagen til inflationen, opnå en lempelse af beskatningen af en fortjeneste ved afståelse, således at lempelsen bliver større jo længere skatteyderen har ejet den pågældende aktie.

Det vil dog ikke ved en aftrapningsordning være muligt generelt at opnå samme beskatningsresultater som ved en ordning, hvorved der beregnes inflationstillæg til anskaffelsessummerne, jfr. ovenfor.

En aftrapningsordning vil ikke i sig selv føre til nogen forenkling af beskatningsreg-1erne, idet der fortsat vil skulle foretages en avanceopgørelse.

Selve avanceopgørelsen vil i princippet kunne foretages efter de gældende gennemsnitsopgørelsesregler eller efter de i kapitel 9 beskrevne metoder, hvorefter fortjeneste og tab opgøres på grundlag af ændrede regler, for eksempel efter »aktie for aktie-metoden«, hvilket vil sige på grundlag af den faktiske anskaffelsessum.

Hvor en fortjeneste er opgjort efter et af disse regelsæt, må det med henblik på det nedslag, der ifølge aftrapningsordningen skal ske forinden beskatningen finder sted, fastslås, i hvor langt tidsrum skatteyderen har ejet de afståede værdipapirer.

Ved afgørelsen heraf må der først og fremmest lægges vægt på den skattepligtiges egne oplysninger og nærmere dokumentation for henholdsvis anskaffelses- og afståelsestidspunkt. Det vil således være nødvendigt for skatteyderne at opbevare dokumentation for anskaffelsen af hver enkelt aktie. Hvor den skattepligtige ikke kan fremlægge en dokumentation for anskaffelsestidspunktet for en aktie, forekommer det dog nærliggende at anse den pågældende aktie for erhvervet ved

udgangen af det indkomstår, hvor aktien første gang er anført i skatteyderens formueopgørelse.

Fondsaktier, der er tildelt den pågældende skatteyder, må svarende til de gældende regler i § 3, stk. 2, i lov om særlig indkomstskat anses for erhvervet samtidig med den eller de aktier, hvortil de er knyttet.

Det samme gælder for så vidt angår *tegningsrettigheder* og aktier, der er erhvervet på grundlag af tildelte tegningsretter.

Hvor fortjenesten ved delsalg skal opgøres på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsessum for hele aktiebeholdningen, opstår der et særligt problem, når delafståelsen omfatter mere end en enkelt aktie. I så fald må nemlig de afståede aktiers anskaffelsestidspunkter udfindes, og fortjenesten må fordeles på de enkelte aktier. Den del af fortjenesten, der falder på de enkelte aktier, kan herefter aftrappes under hensyntagen til den tid, hvori den pågældende aktie har været i skatteyderens besiddelse.

Denne fordeling af fortjenesten kan dog foretages således, at de afståede aktier fordeles i grupper, der f.eks. kan omfatte 2 års aktier, aktier som skatteyderen har haft i sin besiddelse i mellem 2 og 5 år o.s.v. Denne fordeling vil lettest kunne foretages på grundlag af de afståede aktiers pålydende værdier.

I *bilag 18 er* der vist en række eksempler på, hvorledes fortjenester, der er opgjort efter de gældende regler i lov om særlig indkomstskat § 7, kan aftrappes efter den her nævnte aftrapningsordning. Selve opgørelsen af fortjenesterne følger de gældende regler, men det fremgår af eksemplerne, hvorledes beregningen af de skattepligtige fortjenester kompliceres som følge af, at de opgjorte fortjenester skal fordeles på grundlag af anskaffelsestidspunkterne for de aktier, der er indgået i afståelsen.

I princippet vil man som efter den gældende lovgivning kunne have en regel, hvorefter den skatteyder, der har flere aktier af samme art, men som er erhvervet på forskellige tidspunkter, anses at have afstået de først erhvervede aktier først, medmindre andet godtgøres at være tilfældet.

En sådan adgang til at føre modstående dokumentation vil skatteyderne under en aftrapningsordning med flere trin kunne benytte med fordel i større omfang end efter de gældende regler. En skatteyder vil kunne have interesse i at dokumenterer, at han har solgt en aktie, der netop er rykket ind i et nyt af trapningstrin, f rem for at blive anset for at have afstået en aktie, han har haft i en længere periode, men som netop står overfor at skulle rykke et aftrapningstrin op, således at der vil blive beregnet et større nedslag i fortjenesten.

Under en aftrapningsordning må ligningsmyndighederne derfor formentlig i flere tilfælde end nu blive stillet over for dokumentation for, at en bestemt aktie er afstået.

På denne baggrund kan det eventuelt overvejes at gøre reglen om, at de først erhvervede aktier skal anses for de først afståede, undtagelsesfri, således at denne regel skal finde anvendelse, uanset om den skattepligtige godtgør noget andet.

Aftrapningsordninger, hvorved beskatningen fastholdes uden hensyn til besiddelsestidens længde, vil som nævnt kunne udformes således, at der ved opgørelsen af den fortjeneste, der skal svares skat af, tages et vist hensyn til pengeforringelsen, selv om reglerne ikke er holdt sammen med den egentlige prisudvikling.

Derimod vil det kunne indvendes, at aftrapningsordninger ikke fører til nogen forenkling af beskatningsreglerne, idet der fortsat vil skulle foretages en egentlig avanceopgørelse, uanset hvor lang tid de pågældende aktier har været i skatteyderens besiddelse. Tværtimod vil reglerne blive yderligere kompliceret ved den fordeling af de opgjorte fortjenester, som bibeholdes af de gældende regler om gennemsnitlig opgørelse af anskaffelsessummerne forudsætter. Beskatning efter disse regler fører derfor ikke til den ønskede forenkling af reglerne eller til nogen lettelse i administrationen heraf.

En vis forenkling vil kunne opnås, dersom fortjeneste og tab ved afståelse af aktier, der har været i skatteyderens besiddelse i et bestemt åremål, ikke skal indgå i indkomstopgørelsen. Herved vil såvel skatteyderne som skattemyndighederne kunne fritages for at foretage avanceopgørelser for så vidt angår skatteydernes ældre aktiebesiddelser.

Under gennemsnitsopgørelsesregler som i den gældende lovgivning vil anskaffelsessummerne for sådanne ældre aktier imidlertid sammen med anskaffelsessummen for nyere aktier kunne indgå i en E-værdi, der er opgjort i forbindelse med en tidligere delaf stå-

else. I så fald må der ved afståelsen af de omhandlede ældre aktier foretages en forholdsmæssig reduktion af den opgjorte E-værdi.

Beskatning af aktieavancer under et system, hvorefter beskatning helt ophører efter en vis besiddelsestid, vil endvidere rejse de samme problemer i forbindelse med *selskabslikvidationer* og *hovedaktionær selskaber*, som er omtalt ovenfor i afsnit I om en total ophævelse af kapitalvindingsbeskatningen af aktier m.v.

III. Lempelse gennem regler om fradrag.

Efter § 7, stk. 6, i lov om særlig indkomstskat foretages der i indkomstårets samlede fortjeneste ved afståelse af aktier m.v. et fradrag på 5 pct., dog højst 4.000 kr. Ved beregningen af dette fradrag skal der dog ses bort fra fortjenester, der skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst.

Endvidere foretages der i fortjenester, der skal beskattes som særlig indkomst, et fradrag for fuldt skattepligtige personer på 6.000 kr., idet den særlige indkomstskat beregnes af det beløb, hvormed indkomsten - afrundet nedad til det nærmeste med 100 delelige kronebeløb - overstiger 6.000 kr.

Som følge af disse fradrag vil fuldt skattepligtige personer kunne afstå aktier m.v. med en fortjeneste på ca. 6.400 kr. uden beskatning, dersom de afståede værdipapirer har været i skatteyderens besiddelse i 2 år eller mere, og han ikke har anden positiv særlig indkomst i det pågældende indkomstår. I fortjenester på ca. 80.000 kr. opnås der endvidere et fradrag på i alt 10.000 kr.

En særskilt lempelse af beskatningen af fortjeneste ved afståelse af aktier m.v. vil kunne opnås gennem bevarelse af det gældende bundfradrag på 6.000 kr. og en forhøjelse af det særlige procentfradrag i lov om særlig indkomstskat § 7, stk. 6, eventuelt således at procentfradraget suppleres med et særligt bundfradrag på et fast kronebeløb.

Sådanne fradrag vil dog ikke indebære nogen forenkling af gennemsnitsopgørelsesreg-lerne, og opgørelse af fortjeneste eller tab skal fortsat finde sted ved hver enkelt afståelse. Opgørelsen må således foretages, selv om en fortjeneste ikke vil blive genstand for beskatning som følge af fradragene, idet der som et led i opgørelsen sker en beregning af det beløb, der skal anses som anskaffelsessum for den resterende aktiebeholdning ved efterfølgende afståelser.

En lempelse af beskatningen kan endvidere tilvejebringes gennem en forhøjelse af det gældende bundfradrag på 6.000 kr. i al særlig indkomst.

Et bundfradrag af denne art passer imidlertid mindre godt til de gældende regler om opgørelse af avancen på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsessum. Disse regler forudsætter som nævnt, at der foretages en formel beregning af fortjenesten, idet den herved fremkomne resterende anskaffelsessum skal lægges til grund ved senere afståelser. Reglen om bundfradrag af denne art betyder derfor ikke nogen administrativ forenkling af reglernes anvendelse.

Hertil kommer, at der ved overvejelser om gennem bundfradrag at lempe beskatningen af fortjeneste ved aktieafståelser endvidere må lægges vægt på, at et bundfradrag giver skatteydere mulighed for at hjemtage visse fortjenester uden beskatning.

Med et bundfradrag vil en skatteyder, der har erhvervet en post aktier til lavere kurser end aktierne nu vil kunne sælges til, have mulighed for at afhænde en så stor del af sin aktiebeholdning, at der netop konstateres en fortjeneste af en sådan størrelse, at beskatning ikke udløses på grund af bundfradraget. Generhverver skatteyderen kort tid efter en post aktier svarende til de afståede til de nu højere kurser, vil han have opnået, at den samlede anskaffelsesesum for aktierne i det pågældende selskab er bragt i vejret. Foretages sådanne transaktioner i flere indkomstår, vil anskaffelsessummen for aktierbeholdningen efterhånden nærme sig det aktuelle kursniveau så meget, at hele skatteyderens beholdning af aktier i vedkommende selskab eller dog væsentlige dele heraf vil kunne afhændes uden beskatning.

IV. Beskatning af aktieavancer efter en skabelonmetode.

Som en metode til opgørelse af aktieavancer, der på den ene side medfører en forenkling i forhold til de gældende regler, og som på den anden side fører til, at der ved beskatningen tages hensyn til den tid, hvori den skattepligtige har ejet de pågældende aktier, kan der endvidere peges på en metode, der

ikke - efter en vis besiddelsestid - forudsætter en egentlig opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer. Dette var tilfældet med den tidligere i Sverige anvendte *skabelonmetode.*

Efter de tidligere svenske regler gennemførtes beskatningen af fortjeneste ved salg af aktier og lignende værdipapirer på grundlag af den nominelle fortjeneste, såfremt afståelsen fandt sted på et tidspunkt, der lå mindre end 5 år efter erhvervelsen. Den opgjorte fortjeneste blev beskattet som almindelig indkomst, men havde skatteyderen ejet aktierne i mindst 2 år, men mindre end 3 år, var kun 75 pct. af fortjenesten skattepligtig. Efter mindst 3 år, men mindre end 4 år, var 50 pct. af fortjenesten skattepligtig, og hvis den skattepligtige havde besiddet aktierne i mindst 4 år, men i ikke over 5 år, var kun 25 pct. af fortjenesten skattepligtig som almindelig indkomst.

Fremkom der tab ved afståelse af aktier inden for de første 5 år, var en tilsvarende del af fortjenesten fradragsberettiget.

Når afståelse først fandt sted, efter at aktierne havde været i den skattepligtiges besiddelse i 5 år eller mere, blev fortjenesten opgjort på grundlag af den såkaldte skabelon-metode. Til den skattepligtige indkomst skulle da medregnes 10 pct. af afståelsessummen for aktierne efter fradrag af omkostninger.

Hvor denne metode førte til en for høj beskatning, skulle den skattepligtige dog kunne godtgøre, at afståelsen var sket enten uden fortjeneste, eller at fortjenesten ikke oversteg 5 pct. af afståelsessummen.

Når beskatningen blev gennemført efter disse regler, kunne den skattepligtige endvidere fratrække 500 kr. i de samlede skattepligtige fortjenester, der blev beskattet efter skabelonreglen. Herefter kunne således aktier, der havde været i skatteyderens besiddelse i mindst 5 år, sælges skattefrit, når den samlede afståelsessum ikke oversteg 5.000 kr. pr. år.*)

Beskatning af aktieavancer efter sådanne regler frembyder den klare fordel, at der kun ved afståelse inden for en vis kortere tid efter erhvervelsen skal foretages en egentlig opgørelse af den konstaterede fortjeneste eller tab. Da perioden i Sverige var så kort som 5 år, skulle det ikke volde uoverstigelige vanskeligheder at fremskaffe oplysninger om anskaffelsessummerne til brug for de egentlige avanceopgørelser, medens disse efter mere end 5 års besiddelsestid kan foretages alene på grundlag af afståelsessummen, altså på grundlag af oplysninger, der foreligger på afståelsestidspunktet. Ved afståelse af tegningsretter og fondsaktier, hvor moderaktien havde været i den skattepligtiges besiddelse i mere end 5 år, skulle fortjenesten ligeledes opgøres som 10 pct. af afståelsessummen.

Endvidere kan det her nævnes, at beskatningen efter en skabelonmetode har den fordel, at der ved beskatning tages hensyn til den tid, hvori den skattepligtige har ejet de pågældende aktier. Når fortjenesten efter 5 års besiddelsestid beregnes som 10 pct. af afståelsessummen, indeholder en sådan beskatning i sig selv en kompensation for inflationen i den tid, hvori skatteyderen har ejet de pågældende aktier. Det er derfor i forbindelse med et sådant beskatningssystem overflødigt at overveje særlige regler om en egentlig inflationsregulering af de skattepligtige fortjenester.

Imidlertid synes der at kunne rejses alvorlige indvendinger imod beskatning på grundlag af en skabelonmetode.

Da beskatningen efter denne metode gennemføres på grundlag af 10 pct. af afståelsessummen uden hensyntagen til den skattepligtiges anskaffelsessum, og altså uden hensyntagen til, hvad fortjenesten i virkeligheden er, eller om der eventuelt foreligger et tab, har beskatningen karakter af en omsætningsskat. Regler af denne karakter er derfor vanskelige at indpasse i de regler, der i øvrigt gælder om beskatning af kapitalgevinster.

Dernæst kan det anføres, at det er en svaghed ved disse beskatningsregler, at beskatningen ikke i alle tilfælde kan gennemføres på grundlag af skabelonmetoden.

Såfremt beskatningen uden undtagelse gennemføres på grundlag af 10 pct. af afståelsessummen, vil skatteyderen kunne risikere, at denne beskatning i virkeligheden er for høj, idet den nominelle fortjeneste ved afståelsen er lavere end 10 pct. af afståelsessummen eller endog har medført et tab.

*) Disse regler, der var gældende i Sverige indtil 1. april 1976, er nærmere gennemgået ovenfor i *kapitel 5* i afsnit III. 1. om reglerne i Sverige.

Beskatning efter skabelonmetoden må derfor suppleres med regler om, at den skattepligtige skal kunne godtgøre, at fortjenesten er lavere end 10 pct. af afståelsessummen, og i så fald få denne fortjeneste lagt til grund for beskatningen.

Praktiske grunde tilsiger dog, at man i sådanne tilfælde kun skal kunne fravige fortjenesten opgjort på grundlag af skabelonmetoden, såfremt afvigelsen fra den virkelige fortjeneste er af en vis størrelse, således som det også var tilfældet med de svenske regler.

Set fra skatteydernes side fører skabelonmetoden derfor ikke til nogen forenkling af opgørelsesreglerne, idet de kun ved at foretage en opgørelse af den virkelige fortjeneste vil kunne konstatere, hvilket resultat beskatning efter skabelonmetoden fører til.*)

Beskatning efter skabelonmetoden rejser endvidere de samme principielle problemer i forbindelse med *selskabslikvidationer* og *hovedaktionærselskaber*, som er nævnt ovenfor i *afsnit I* under omtalen af muligheden for en ophævelse af reglerne om kapitalvindingsbeskatning af aktiesalgsavancer.

V. Forenkling af aktieavancebeskatningen gennem udskillelse af visse aktionærkategorier fra beskatningsordningen.

Som ovenfor skildret vil en fuldstændig afskaffelse af aktionærbeskatningen i forbindelse med afhændelse af aktier støde an mod så væsentlige hensyn, at man må opgive en sådan tanke uden samlede overvejelser vedrørende behandlingen af kapitalgevinster. På den anden side viser gennemgangen i kapitel 9 og 10 og kommissionens overvejelser (jfr. ovenfor) vedrørende forskellige aftrapnings- og lempelsesordninger, at en generel beskatning ved afhændelse af aktier under ingen omstændigheder kan blive ukompliceret. Dette hænger sammen med selve formueobjektets karakter, og selve de vanskeligheder, der er forbundet med at gennemføre en korrekt, men samtidig overkommelig opgørelse af fortjenesten ved de enkelte afhændelser.

Betænkelighederne ved beskatningsformen må tillægges særlig vægt, når de vidtgående krav til skatteyderne og ligningskontrollen sættes i forhold til et formodentlig forholdsvis ringe skatteprovenu. Det er omstændigheder, som i sig selv indebærer en kraftig opfordring til at undersøge muligheden for at begrænse rækkevidden af denne del af skattesystemet, således at de regler, som nødvendigvis må praktiseres, bliver forbeholdt de tilfælde, hvor en afhændelse af aktier m.v. gennemsnitligt kan siges at omfatte kapitalgevinster af en vis væsentlig karakter.

Synspunkter af denne art har formentlig fået en ganske særlig vægt netop i de seneste år, efter at der gennem reglerne om medarbejderaktier er fremkommet helt nye grupper af aktiebesiddende skatteydere. Der regnes i øjeblikket med medarbejder aktionærer i et antal, der nærmer sig 100.000. Endvidere må man regne med det betydelige antal skatteydere, som er underkastet aktionærbeskatningen via andelsret i investeringsforeninger. Som omtalt ovenfor i forbindelse med reglerne om bundfradrag, er der her tale om skatteydergrupper, som er underkastet reglerne om opgørelse og beskatning af fortjeneste, men som i betydeligt omfang vil kunne tilrettelægge deres afhændelser således, at der intet beløb fremkommer til beskatning.

Tanker om begrænsning af aktionærbeskatningens rækkevidde er imidlertid også fremkommet ud fra andre grundsynspunkter end de lige nævnte. Det har i kommissionen været anført, at en beskatning af værdistigning forbundet med aktiebesiddelse har sin stærkeste begrundelse i tilfælde, hvor der er tale om konstatering af værdistigning på væsentlige virksomhedsinteresser. Det er navnlig i mange tilfælde, hvor der i fåmands- og familieaktie- og anpartsselskaber er tale om at afhænde formueinteresser, som minder om virksomhedssalg. I denne forbindelse er udviklingen i Norge, som er skildret ovenfor i kapitel 5, af betydelig interesse. Ved en i princippet midlertidig lovgivning af 1971 blev der indført en generel beskatning af fortjenester ved aktiesalg med samme skatte-

*) Som nævnt er reglerne om beskatning efter skabelonmetoden nu forladt i Sverige fra og med den 1. april 1976. De bevæggrunde, der har ført til, at man i Sverige har forkastet denne beskatningsmetode, er der nærmere redegjort for i Realisationsvinstkommitténs betænkning fra 1975, der er nærmere omtalt ovenfor i *kapitel 5, afsnit II. 2.*

procent som den danske. I modsætning til den danske er der imidlertid ikke tale om en »evig« beskatning. Beskatning ophører efter 5 års besiddelsestid. Dette må imidlertid ses på den særegne norske baggrund, idet der allerede i 1921 blev indført regler om de såkaldte »gruppe-salg«. Når alle aktier i et selskab eller en del deraf sælges under sådanne omstændigheder, at det er sandsynligt, at der i virkeligheden tilsigtes salg af selskabets ejendele eller den af selskabet drevne næring eller virksomhed - helt eller for en væsentlig del - »skal ligningen sket efter det sandsynlige virkelige forhold og den ved afhændelsen vundne fortjeneste for så vidt den efter lovens bestemmelser for øvrigt skulle være skattebar«.

Som man ser, tilsigter denne regel at gå helt bag om selskabsformen og udskille de tilfælde, hvor der er tale om virksomhedssalg og behandle dem efter de derom gældende regler. I praksis har bestemmelsen fået betydelig anvendelse, og reglerne er blevet fortolket ret strengt. Man synes at lægge til grund, at salg af mindst 30 pct. af aktierne i et selskab altid er et gruppesalg i lovens forstand. Hvis erhververen allerede ejer så mange aktier, at han dominerer selskabet på forhånd, kan også salg af en mindre aktiepost tages i betragtning. Erfaringerne fra Norge viser klart, at bestemmelser af denne art fører til mange vanskelige konkrete fortolkningsspørgsmål, og dermed til et betydeligt antal retssager. Det er muligt, at man kunne acceptere dette som prisen for en tidsbegrænset aktionærbeskatning i øvrigt, men man kunne også tage grundtanken i den norske ordning som inspiration til en ordning, der søger at begrænse aktionærbeskatningen til større aktieposter - f.eks. 25 pct. af selskabets aktiekapital og derover.

Imidlertid må man se i øjnene, at regler om begrænsning af aktionærbeskatningen til at angå betydelige andele i et selskab ville kunne virke meget tilfældigt, og at sådanne regler ville give plads for mange omgåelsesmuligheder i form af delsalg og lignende. Kommissionen har derfor ikke fundet tilstrækkelig anledning til at gå nærmere ind på regler af denne type. Det bør også i denne forbindelse tages i betragtning, at man sikkert måtte forudsætte en generel aktionærbeskatning, når aktieafhændelsen sker inden for en vis besiddelsestid, og at man derfor kun i begrænset omfang ville opnå den forenkling og lettelse af systemet, som kommissionen har for øje.

Det er under disse omstændigheder naturligt at vende tilbage til spørgsmålet om muligheden for at udskille egentlige småaktionærer. Reglerne herom måtte i så fald udformes således, at der i forbindelse med selvangivelsen blev givet skatteyderne mulighed for, såfremt der i årets løb var sket aktiesalg, at afgive erklæring om, at aktiebesiddelsen og aktiesalget har været af en sådan størrelsesorden, at der efter de nærmere i loven fastsatte grænser ikke kræves opgørelse og beskatning af fortjeneste.

Ved udarbejdelse af regler af denne art må der udover besiddelsestiden lægges vægt dels på skatteyderens samlede beholdning af aktier, dels på hans beholdning af aktier i det pågældende selskab.

Ordningen kunne eksempelvis udformes på denne måde, at aktionærer, hvis samlede beholdning af aktier og anparter ikke overstiger en formueskattepligtig værdi af 100.000 kr., fritages for beskatning af fortjeneste ved afhændelse m.v., såfremt de solgte aktier m.v. har været i aktionærens besiddelse i mindst 5 år, dersom den pågældende aktionær i forbindelse med selvangivelsen afgiver erklæring om, at hans besiddelser af aktier i det pågældende selskab på intet tidspunkt inden for de sidste 5 år har oversteget en formueskattepligtig værdi af 25.000 kr. Dette sidste kriterium kunne eventuelt suppleres med et krav om, at aktionærens beholdning af aktier i det pågældende selskab ikke inden for de sidste 5 år må have oversteget 5 pct. af selskabets aktiekapital.

Beløbsgrænserne vil naturligvis altid kunne underkastes diskussion, men de beløbsgrænser, man måtte vælge, bør reguleres i takt med prisudviklingen.

Det er klart, at en ordning som den ovennævnte medfører risiko for afgivelse af urigtige erklæringer, men det er en risiko, som man i mange andre forbindelser må regne med i skattesystemet.

Efter kommissionens opfattelse vil regler som de ovennævnte aflaste skattesystemet for et meget stort antal tilfælde, som både fiskalt og i relation til lighedsprincipper i beskatningen er ret uinteressante. Reglerne vil således medføre, at næsten samtlige medarbejderaktionærer glider helt ud af lov om

særlig indkomst.

Regler af den her skitserede art vil også have den i kommissionens øjne positive konsekvens, at man kan undvære regler om bundfradrag, for så vidt angår de tilfælde der ikke dækkes af særordningen. Det må derfor antages, at en ordning som den overvejede snarere medfører provenugevinst end provenutab, udover at den reducerer det administrative besvær med selve gennemførelsen af opgørelse af aktiefortjenester.

Endvidere indebærer en sådan regel den fordel, at man med sikkerhed vil kunne opnå beskatning i alle tilfælde, hvor der via aktie- og anpartsbesiddelser er tale om egentlige virksomhedsinteresser. For at nå dette formål er det dog nødvendigt ikke blot at tage skatteyderens egen aktiebesiddelse i betragtning, men også tage hensyn til »familie-aktier« og aktier anbragt i et af skatteyderen behersket selskab. En nærmere definition af dette begreb er næppe påkrævet i denne forbindelse, idet man sikkert i ligningspraksis vil finde frem til en passende grænsedragning.

En større og mere principiel **vanskelighed** ved en ordning som den her skitserede **er, at** der tillægges aktiers formueskattepligtige værdi en helt afgørende betydning, **idet denne** værdi vil kunne være bestemmende **for,** om en skatteyder skal beskattes **af** en fortjeneste ved en afståelse eller ikke.

Endelig vil det ved enhver ordning, **der er** baseret på en udskillelse af småaktionærer, kunne forekomme i ikke ringe omfang, **at** en skatteyder bevæger sig ind og **ud af beskatningsområdet** eventuel som følge **af** rent **vurderingsmæssige** ændringer af skattekursen på aktier, som den pågældende skatteyder **er** i besiddelse af.

Ligningsmyndighedernes kontrol af, hvorvidt en skatteyder opfylder betingelserne for at anses som småaktionær, vil derfor kunne være forbundet med betydelige vanskeligheder og vil kunne nødvendiggøre en **ret** omfattende administration.

Beskatning af konvertible obligationer.

Ved lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber og ved lov nr. 371 af samme dato om anpartsselskaber blev der fastsat selskabsretlige regler om konvertible og udbyttegivende gældsbreve, som der ikke fandtes regler om i den tidligere aktieselskabslovgivning fra 1930.

Baggrunden for den nye lovgivning var erhvervslivets forøgede investeringsbehov, der for aktieselskabernes vedkommende har forøget interessen for andre former for kapitaltilførsel end de klassiske ved aktietegning og optagelse af lån og kreditter.

Visse af disse investeringsformer frembyder selskabsretlige problemer, idet der er tale om tilførsel af kapitalbeløb, der betegner en mellemform mellem lån (fremmedkapital) og aktier (egenkapital). Samtidig med at lovgivningen har søgt at løse disse problemer for de såkaldte konverteringslån eller ombytningslån, der i andre lande spiller en betydelig rolle i praksis, har man anset det for ønskeligt ved en formel anerkendelse af denne låneform i loven at give også danske virksomheder adgang til under en liberalisering af kapitalmarkederne at tilbyde de typer af værdipapirer, for hvilke der er interesse hos det investerende publikum.

Fælles for konvertible gældsbreve eller lån er det, *at långiveren ved lånets ydelse har stilling som kreditor i selskabet* og som sådan skal dækkes forud for aktionærerne ved selskabets ophør. Herudover har *långiveren, når betingelserne herfor er opfyldt, ret men ikke pligt til at blive aktionær i selskabet.* Långiveren opnår derved at kunne sikre sig imod forringelse af pengeværdien af sin fordring enten igennem den stigning af selskabets aktiekurser, som måtte finde sted, eller gennem et eventuelt likvidationsoverskud.

Ligeledes frembyder kapitaltilførsel ved udstedelse af konvertible obligationer en række fordele for det udstedende selskab. Selskabet vil således have mulighed for at lade de *konvertible gældsbreve bære en lavere rente end tilsvarende almindelige obligationer, og renter af en konvertibel obligation vil i modsætning til aktieudbytte kunne fratrækkes ved opgørelsen af selskabets skattepligtige indkomst.*

I det følgende er der foretaget en kort gennemgang af de selskabsretlige regler om konvertible obligationer, og dernæst skal de særlige beskatningsproblemer, som benyttelsen af konvertible obligationer rejser, nærmere omtales.

I. Selskabsretlige regler om konvertible obligationer.

De nye selskabsretlige regler om konvertible gældsbreve, der blev gennemført i 1973 ved den nye lovgivning om aktieselskaber og anpartsselskaber, findes i de nævnte love i henholdsvis kapitel 6 (§§ 41-43) og § 25.

Medens der i aktieselskabsloven er fastsat udførlige bestemmelser om optagelse af konvertible obligationslån indskrænker anpartsselskabsloven sig til at fastslå, at optagelse af sådanne lån kræver generalforsamlingsbeslutning. Baggrunden for, at der overhovedet i anpartsselskabsloven er medtaget regler om konvertible udbyttegivende gældsbreve er i følge bemærkningerne til lovforslaget, at der ikke helt kan ses bort fra, at også anpartsselskaber kan have behov for at optage lån på sådanne vilkår. Optagelsen af en kort bestemmelse om disse lån i anpartsselskabsloven er derfor nødvendig for at undgå, at manglende omtale i loven ville blive opfattet

som et forbud mod, at anspartsselskaber efter omstændighederne fremskaffer kapital på sådanne vilkår. I det følgende omtales derfor kun reglerne i aktieselskabslovens kapitel 6 om konvertible gældsbreve.

Loven giver ikke materielle regler om de vilkår, hvorpå konvertible obligationer kan udstedes, og det er derfor helt overladt til parterne selv at aftale de nærmere betingelser.

Lovens eneste materielle begrænsning i adgangen til udstedelse af konvertible obligationer er reglen i § 41, stk. 2, 2. pkt., hvorefter lån mod konvertible obligationer ikke kan optages med et større beløb end halvdelen af aktiekapitalen på det tidspunkt, beslutningen træffes.

Bortset herfra indeholder aktieselskabsloven kun bestemmelser om selve proceduren ved optagelse af lån mod udstedelse af konvertible obligationer.

1. Generalforsamlingens beslutning om udstedelse af konvertible obligationer.

Kompetencen til at træffe beslutning om optagelse af lån mod obligationer eller andre gældsbreve, der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til aktier i selskabet, er ved § 41, stk. 1, henlagt til generalforsamlingen.

Vedtagelse af en beslutning om optagelse af lån mod udstedelse af konvertible obligationer kræver samme majoritet, som er nødvendig for vedtagelse af vedtægtsændringer, d.v.s. mindst $^2/_3$ af såvel de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede kapital. Dette skyldes, at der samtidig med vedtagelsen skal gives bestyrelsen bemyndigelse til at forhøje aktiekaptalen med det beløb, der kan kræves konverteret til aktiekapital, jfr. § 41, stk. 3.

Ved generalforsamlingens beslutning om optagelse af lån mod konvertible obligationer skal der ifølge § 41, stk. 2, fastsættes de nærmere lånevilkår og regler for ombytningen til aktier. Heri ligger dog kun at generalforsamlingen skal fastsætte hovedretningslinierne for låneoptagelsen, medens noget konkret lånetilbud ikke behøver at forelægges for generalforsamlingen.

Endvidere skal generalforsamlingens beslutning indeholde bestemmelse om långiverens retsstilling i tilfælde af kapitalforhøjelse, kapitalnedsættelse, udstedelse af nye konvertible gældsbreve eller opløsning, herunder fusion, forinden konvertering finder sted.

En *nedsættelse af aktiekapitalen* vil kunne ske efter aktieselskabslovens § 16 på grund af manglende indbetaling af de tegnede aktier eller efter lovens § 47 som følge af, at aktier indløses efter særlige regler herom i selskabets vedtægter. Nedsættelse af aktiekapitalen kan endvidere ske efter § 48 i tilfælde, hvor selskabets beholdning af egne aktier overstiger 10 pct. af den tegnede aktiekapital, og endelig kan aktiekapitalen nedsættes ved generalforsamlingens beslutning herom efter bestemmelserne i § 44.

Hvilke følger, en sådan nedsættelse af aktiekapitalen i selskabet skal have for de konvertible obligationer, kan frit aftales. Navnlig for så vidt angår nedsættelse af kapitalen efter § 16 som følge af manglende indbetaling, må det dog efter omstændighederne kunne antages, at nedsættelsen kan være en sådan bristende forudsætning for långiverne, at lånet vil kunne anses for forfaldent til indfrielse.

Hvad der iøvrigt ligger i, at generalforsamlingen ved sin beslutning skal tage stilling til de nærmere vilkår og regler for ombytningen, fremgår ikke klart af lovbestemmelsen. Hvad generalforsamlingen som minimum må tage stilling til er derimod en følge af de henvisninger, der i § 41 gøres til nærmere angivne bestemmelser i aktieselskabslovens kapitel 5 om forhøjelse af aktiekapitalen.

Kapitalforhøjelsen, som vil kunne ske ved de konvertible obligationers konvertering til aktier i selskabet, skal i generalforsamlingsbeslutningen angives med det største beløb, som ombytningen forudsætter jfr. § 41, stk. 3. Når der skal angives et største beløb for en kapitaludvidelse i selskabet, hænger dette sammen med, at der ikke nødvendigvis er en sammenhæng mellem størrelsen af det lån, der optages, og størrelsen af en eventuel kapitaludvidelse ved konvertering, idet konvertering er en ret og ikke en pligt for långiveren.

Der må på generalforsamlingen tages stilling til den *fortegningsret til obligationslånet, der skal tilkomme aktionærer eller andre,* idet bestemmelsen i aktieselskabslovens § 32, stk. 1, nr. 3, finder tilsvarende anvendelse ved optagelse af lån mod obligationer, der

giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til aktier i selskabet.

Endvidere må generalforsamlingsbeslutningen angive den frist, - der skal være på mindst 14 dage -, indenfor hvilken aktionærerne skal gøre brug af deres eventuelle fortegningsret, jfr. § 32, stk. I, nr. 4.

Udover en stillingtagen til spørgsmålet om de hidtidige aktionærers fortegningsret, skal generalforsamlingens beslutning angive den aktieklasse, hvortil de nye aktier skal høre jfr. § 32, stk. I, nr. 2.

Generalforsamlingen skal tillige som et led i sin beslutning tage stilling til, hvorvidt de nye aktier, som de konvertible obligationer kan fordres konverteret til, skal være omsættelige, eller om de skal lyde på navn på ihændehaveren, jfr. § 32, stk. 1, nr. 7 og 8.

Ifølge aktieselskabslovens § 41, stk. 2, finder endvidere lovens § 33 tilsvarende anvendelse ved optagelse af lån mod konvertible obligationer. Ifølge denne bestemmelse skal der i en beslutning om forhøjelse af aktiekapitalen være en særlig tilkendegivelse derom, såfremt de nye aktier skal kunne indbetales i andre værdier end kontanter eller ved konvertering af gæld. Ifølge § 33 finder endvidere reglerne i § 6 tilsvarende anvendelse, således at der overfor generalforsamlingen skal afgives en redegørelse for de omstændigheder, der er af betydning for vurderingen af de formueværdier, der skal overtages af selskabet, ligesom selskabets revisor skal afgive en udtalelse om denne redegørelse.

Obligationens konvertering til aktier er undergivet den materielle begrænsning, der ligger i § 41, stk. 4, hvorefter ombytningen, hvis det beløb, der er indbetalt for et gældsbrev er mindre end det pålydende beløb af de aktier, hvormed gældsbrevet ifølge lånevilkårene skal kunne ombyttes, kun kan gennemføres, hvis forskellen dækkes ind ved indbetaling eller af selskabets frie egenkapital.

Det afgørende er således ikke obligationernes pålydende, men hvilket beløb der er indbetalt for gældsbrevet.

Der er intet til hinder for, at der bestemmes særlige indskrænkninger i obligationsejerens adgang til at konvertere deres fordring til aktier. Eksempelvis vil der kunne kræves obligationsbeløb af en vis mindsteværdi for at konvertering kan fordres, ligesom generalforsamlingen vil kunne træffe bestemmelse om, at der kræves en vis majoritet blandt obligationsejerne for, at konvertering skal kunne forlanges. Endvidere vil det være muligt for generalforsamlingen at bestemme, at der skal være en undergrænse for det obligationsbeløb, der kan kræves konverteret til aktier i selskabet, således at det kun er muligt at konvertere en del af obligationerne.

Endelig vil generalforsamlingen kunne træffe bestemmelse om størrelsen af de aktier, der kan tegnes ved konvertering. Det vil dog kunne overlades helt til bestyrelsen at træffe bestemmelse herom.

2. Långivernes retsstilling indtil konvertering finder sted.

Indtil ombytningen af konvertible obligationer med aktier i selskabet finder sted er obligationsindehaverens retsstilling overfor selskabet som en simpel kreditors. I tilfælde af selskabets opløsning dækkes långiveren således sammen med selskabets simple kreditorer forud for selskabets aktionærer, idet obligationsindehaverne ikke har ret til nogen andel i selskabets formue.

Långiverne har imidlertid ret til, når konverteringstidspunktet indtræder, at ombytte den konvertible obligation med en aktie på de vilkår, der er fastsat allerede ved obligationslånets optagelse.

Ved en kapitaludvidelse inden konverteringstidspunktet vil grundlaget for den ombytningskurs, der er fastsat for indehaverne af de konvertible obligationer imidlertid kunne forrykkes afgørende. Med hensyn til långivernes retsstilling i tiden indtil konvertering er det derfor i § 41, stk. 2, 2. pkt., i aktieselskabsloven fastsat, at generalforsamlingens beslutning skal indeholde bestemmelse om långivernes retsstilling i tilfælde af kapitalforhøjelse, kapitalnedsættelse, udstedelse af nye konvertible gældsbreve eller opløsning, herunder fusion.

For så vidt angår spørgsmålet om kapitalforhøjelse må generalforsamlingens beslutning her være en stillingtagen til, hvilken indflydelse det skal have på ombytningskursen, at der er foretaget kapitaludvidelse i selskabet i tiden indtil konverteringen, medmindre det direkte bestemmes, at kapitaludvidelse ikke skal kunne finde sted før konvertering eller indfrielse af de konvertible obligationer har fundet sted.

Indehaverne af konvertible obligationer vil endvidere kunne garderes mod, at der ved en kapitaludvidelse sker en forrykning af ombytningskursen, ved at der sikres långiverne en forholdsmæssig tegningsret i tilfælde af en fremtidig kapitaludvidelse eller optagelse af nye obligationslån med konverteringsret.

II. Den skattemæssige behandling af konvertible obligationer.

1. Den hidtidige retstilstand.

Som nævnt i gennemgangen ovenfor har udstedelsen af konvertible obligationslån kun været sjældent forekommende forud for gennemførelsen af de nye selskabsretlige love i 1973.

I et enkelt tilfælde har skattemyndighederne dog haft lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om den skattemæssige behandling af et obligationslån optaget af et aktieselskab, og hvortil der er knyttet en ret til i forbindelse med lånets indfrielse at forlange obligationerne konverteret til aktier.

Den forelagte sag drejede sig om et konvertibelt obligationslån udstedt af A/S Rustfri Stålmontage. I 1963 havde selskabet hos dets aktionærer optaget et obligationslån til 7 pct. p.a. med en løbetid på 5 år. Lånet var optaget til kurs 110 til hvilken kurs indfrielsen i 1968 skulle ske. I forbindelse med lånets indfrielse skulle långiveren dog kunne forlange at få obligationerne konverteret til aktier.

Selve konverteringsretten var knyttet til et særligt konverteringsretsbevis, der var adskilt fra obligationen, og denne konverteringsret kunne - i modsætning til de i aktieselskabsloven af 1973 omhandlede konvertible obligationer - overdrages uden samtidig overdragelse af obligationen.

Da spørgsmålet om hvorledes en eventuel overdragelse af obligationer og/eller konverteringsrettigheder skulle behandles i skattemæssig henseende udtalte skattedepartementet i en skrivelse af 26. juni 1964 følgende:

»I skrivelse af 28. januar 1964 har De oplyst, at A/S Rustfri Staalmontage, Gentofte, i 1963 hos selskabets aktionærer har optaget et obligationslån til rente 7 pct. p.a. og til kurs 110. Lånets løbetid er 5 år, og indfrielsen i 1968 skal ske til kurs 110.

I forbindelse med lånets indfrielse vil långiveren kunne forlange at få obligationerne konverteret til aktier, og denne konverteringsret kan overdrages uden samtidig overdragelse af obligationen. Obligationen er sikkerhedsmæssigt placeret foran aktiekapitalen, medens konverteringsretsbeviset alene adskiller sig fra de gamle aktier derved, at det intet udbytte oppebærer indtil tegning finder sted i 1968 samt derved, at det i tilfælde af selskabets konkurs naturligt kun deltager med den værdi, som det ved anskaffelsen repræsenterer.

De har i denne forbindelse forespurgt, hvorledes en eventuel overdragelse af de nævnte obligationer og/eller konverteringsrettigheder vil være at behandle i skattemæssig henseende.

Statens Ligningsdirektorat har, i en til sagen afgiven erklæring som sin formening udtalt, at den kurs på omkring 40 af de gamle aktiers pålydende, som i forbindelse med obligationslånets optagelse på børsen noteredes for tegningsretten til obligationerne med vedhængende konverteringsretsbevis, i sin helhed vedrører værdien af konverteringsretten, der må betragtes som en ret til aktietegning i året 1968, hvorfor de gældende regler om beskatning ved afhændelse af tegningsrettigheder må finde anvendelse ved rettighedens overdragelse fra de gamle aktionærer. Beskatningen ved afhændelsen af obligationer som sådan må ske efter de for obligationer gældende regler.

Skattedepartementet kan tiltræde det af Ligningsdirektoratet udtalte.«

a. Ligningsdirektoratets instruktionsforedrag, januar 1975.

Efter at adgangen til at udstede konvertible obligationer udtrykkeligt blev lovfæstet ved de nye regler i aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven fandt ligningsdirektoratet anledning til at tage spørgsmålet om beskatning af konvertible obligationer op til behandling i *direktoratets instruktions foredrag for januar 1975.*

Heri fastslås det for det første, at det, der der skaber de skattemæssige problemer, er, at obligationen fra at være en egentlig obligation, hvor der kun i særlige tilfælde sker beskatning af avance ved salg, kan forvandles til en aktie, for hvilken avancen er skattepligtig. Spørgsmålet er derfor, om det er beskatningsreglerne for obligationer eller for aktier, der skal finde anvendelse.

Med støtte i den ovennævnte udtalelse fra 1964 slog det daværende ligningsdirektorat fast, at aktionærbeskatningsreglerne må gælde på lignende måde som for almindelige tegningsrettigheder til aktier. Herefter cite-

res skrivelsens udtalelse om, »at den kurs på 40 af de gamle aktiers pålydende, som i forbindelse med obligationslånets optagelse på børsen noteredes for tegningsretten til obligationerne med vedhængende konverteringsretsbevis, i sin helhed vedrører værdien af konverteringsretten, der må betragtes som en ret til aktietegning i året 1968, hvorfor de gældende regler om beskatning ved afhændelse af tegningsretter må finde anvendelse ved rettighedens overdragelse fra de gamle aktionærer. Beskatning ved afhændelse af obligationer som sådan må ske efter de for obligationer gældende regler.«

Det fastslås herefter, at ikke blot avance ved salg af tegningsret til de konvertible obligationer, men også avance ved salg af obligationer med vedhængende konverteringsretsbevis eller ved salg af konverteringsrettigheder alene må anses for omfattet af aktionærbeskatningsreglerne, alt fordi avancen må antages at fremkomme i forventning om en merværdi for de aktier, som til sin tid vil kunne tegnes.

Ved anvendelse af 2-årsreglen må konverteringsretten eller den aktie, der senere er erhvervet ved konvertering, anses for anskaffet på det tidspunkt, hvor den moderaktie er erhvervet, som retten til tegning af obligationen knytter sig til, jfr. § 3, stk. 1, nr. 3, i lov om særlig indkomstskat m.v.

I de tilfælde, hvor obligationen uden forbindelse med nogen moderaktie er erhvervet i tidsrummet mellem tegningen og konverteringstidspunktet, må obligationen og senere aktien anses for erhvervet på det tidspunkt, hvor obligationen er erhvervet, jfr. § 3, stk. 2, i lov om særlig indkomstskat m.v.

Det hedder videre i instruktionsforedraget, at med hensyn til selve avanceopgørelsen må denne foretages således, at den samlede anskaffelsespris opgøres til den faktiske pris, der er betalt for aktier, obligationer og konverteringsrettigheder tilsammen, og endvidere at den brøk, der anvendes til at udregne den forholdsmæssige anskaffelsespris for de solgte aktier m.v., både i tæller og nævner skal indeholde de nominelle aktiebeløb, som konverteringsrettighederne giver mulighed for at tegne.

Det samme skulle være gældende ved salg af ret til at tegne konvertible obligationer, idet man her - ligesom ved salg af almindelige tegningsrettigheder til aktier - ved opgørelsen af den del af den samlede anskaffelsessum, som forholdsmæssigt falder på de solgte konverteringsrettigheder, både i brøkens tæller og nævner må medregne de aktier, som konverteringsretten giver ret til at tegne.

b. Referat af statsskattedirektoratets møder med skatterådene, januar 1976.

I »referat af statsskattedirektoratets møder med skatterådene, januar 1976« fandt statsskattedirektoratet anledning til at præcisere direktoratets opfattelse af, hvorledes konvertible obligationslån skulle behandles i beskatningsmæssig henseende.

Indledningsvis blev det præciseret, at spørgsmålet er, om denne form for værdipapirer, der kan omsættes ligesom aktier eller obligationer, i tiden mellem udstedelsen og konverteringen skattemæssig skal behandles som obligationer eller som aktier eller på anden måde. Herefter blev det fastslået, at det fortsat med støtte i den ovenfor nævnte udtalelse fra 1964 var direktoratets opfattelse, at aktionærbeskatningsreglerne må komme i betragtning, eftersom der er tale om, at køberen af den konvertible obligation erhverver ikke blot en obligation, men tillige en tegningsret (= konverteringsretten) til aktier.

Imidlertid blev det nu fastslået, at det alene er værdien af tegningsretten, der skal benyttes skattemæssigt og altså må udfindes i såvel købs- som salgssituationen, medens den del af fortjenesten/tabet, som ved salg falder på obligationen som sådan, for de fleste skatteydere ikke påvirker den skattepligtige indkomst.

Det blev herefter påpeget, at i princippet må det være rigtigst at opdele købsprisen eller salgsprisen efter en egentlig vurdering, selv om denne måtte være skønsmæssig.

Hvor selve obligationen og konverteringsretten købes/sælges hver for sig, således som det er muligt for nogle af de konvertible obligationer, der har været udstedt, vil der ikke være noget problem, bortset fra at de almindelige regler om den skattemæssige opgørelse af fortjeneste/tab på tegningsret i sig selv kan være omstændelig.

Hvor obligationen og tegningsretten kun kan handles under ét eller faktisk bliver handlet på samme tidspunkt, må man imidlertid bedømme, hvor stor en del af købs-

salgssummen der bør henføres til henholdsvis obligationen som sådan og tegningsretten.

Herefter anføres der i referatet nogle eksempler, der vedrører dels salg af tegningsret til konvertible obligationer, dels salg af konvertible obligationer. I disse eksempler har man dog ikke opdelt den samlede sum ved skønsmæssigt at fastsætte kursværdien af obligationen som sådan, men man er ved opgørelserne gået den modsatte vej ved opdelingen af den samlede købs-/salgssum, idet man direkte har bedømt tegningsrettens værdi på grundlag af kursværdien af de gamle aktier.

c. Beskatningshjemmelen efter nugældende lovregler.

Som nævnt ovenfor er det lovfæstelsen af regler om konvertible obligationer i de i 1973 gennemførte nye love om aktieselskaber og anpartsselskaber, der har foranlediget det daværende ligningsdirektorat - nu statsskattedirektoratet - til at præcisere de skattemæssige regler om behandlingen af konvertible obligationer.

Forventningen om, at fastsættelsen af formelle regler om konvertible obligationer i de selskabsretlige love ville føre til en øget anvendelse af denne form for finansiering har holdt stik, idet der siden de nye selskabsloves ikrafttræden den 1. januar 1974 er optaget konvertible obligationslån af 6 danske aktieselskaber, hvoraf det ene har optaget 2 konvertible obligationslån.*)

Den forøgede anvendelse af disse obligationslån har endvidere medført, at de beskatningsmæssige problemer i forbindelse med konvertible obligationer er blevet gjort til genstand for en indgående debat i den skatteretlige faglitteratur.

Som det er fremhævet i det daværende ligningsdirektorats instruktionsforedrag, januar 1975, er det der skaber de skattemæssige problemer i forbindelse med de her omhandlede værdipapirer, at *der er tale om en obligation, der fra at være en egentlig obligation, hvor der kun i særlige tilfælde sker beskatning af avancen ved salg, kan forvandles til en aktie, for hvilken avancen er skattepligtig.* Spørgsmålet er derfor, om det er beskatningsreglerne for obligationer, der skal finde anvendelse, eller om beskatningsreglerne for aktier kan anvendes på disse værdipapirer. Endvidere består der den mulighed, at begge sæt beskatningsregler finder anvendelse, såfremt der er grundlag for, at dispositioner over den konvertible obligation kan opdeles i en del vedrørende obligationen som sådan, d.v.s. den del af værdipapiret, der alene indeholder en fordring imod selskabet på obligationens pålydende, og en del, der vedrører aktiedelen, d.v.s. den del af obligationen, der indebærer en ret for kreditor til at forlange obligationen ombyttet med en aktie i selskabet.

Hvor først angår spørgsmålet om, hvorvidt reglerne om beskatning af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier kan finde anvendelse på konvertible obligationer i deres helhed bemærkes det, at spørgsmålet om, hvorledes konvertible obligationer skal indpasses i de gældende beskatningsregler netop opstår, fordi der kan rejses tvivl om, hvorvidt konvertible obligationer omfattes af de gældende regler i lov om særlig indkomstskat m.v. om beskatning af aktier m.v.

Efter § 2, nr. 6, i lov om særlig indkomstskat, henregnes der til den særlige indkomst fortjeneste og tab ved afståelse af *aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer.*

Det er imidlertid fast antaget, at udtrykket »lignende værdipapirer« kun omfatter værdipapirer, der giver indehaveren en egentlig andelsret i selskabet, hvilket netop ikke er tilfældet for så vidt angår konvertible obligationer.

Ihændehaveren af en konvertibel obligation er ikke lodtager til en del af selskabets formue, men er kreditor i selskabet, og dækkes i tilfælde af selskabets opløsning sammen med selskabets simple kreditorer forud

*) De optagne konvertible obligationslån er følgende:
A/S De Danske Sukkerfabrikker, optaget den 14. november 1975.
A/S Th. Wessel & Vett, Magasin du Nord, optaget den 1. juli 1976.
Det Danske Trælastkompagni A/S, Århus, optaget den 4. april 1974.
Ejendomsaktieselskabet D.F.V., optaget den 1. juni 1976.
Privatbanken A/S, optaget henholdsvis den 1. november 1974 og den 14. april 1976.
Den danske Bank af 1871 A/S, optaget den 17. oktober 1975.

for selskabets aktionærer eller andelshavere.*)

At der er tale om et låneforhold til selskabet og ikke om en andelsret i selskabet fremgår endvidere af, at den konvertible obligation bærer alle en almindelig obligations sædvanlige kendetegn. Obligationerne bærer således fast rente og indfries af debitor med den pålydende værdi til et forud fastsat tidspunkt. Derimod mangler den konvertible obligation de for aktier særlige kendetegn. Obligationsindehaveren har således ikke stemmeret på selskabets generalforsamling, obligationen deltager ikke i fordelingen af selskabets overskud og indehaveren af obligationen har som før nævnt ikke ret til nogen andel i selskabets formue.

Det må således anses for givet, at de gældende beskatningsregler for aktier ikke kan finde anvendelse på konvertible obligationer i deres helhed, og dette er da også hidtil antaget i praksis, jfr. den ovenfor citerede udtalelse fra skattedepartementet i 1964, hvor det netop slås fast, at beskatning ved afhændelse af obligationen som sådan må ske efter de for obligationer gældende regler.

Såfremt de problemer, der er forbundet med den skattemæssige behandling af konvertible obligationer bedst løses på den måde, at reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v. om aktier fuldt ud finder anvendelse på den konvertible obligation, og altså ikke blot på den konverteringsret, der er knyttet til obligationen, forudsætter dette derfor, at der skabes positiv hjemmel hertil i loven.

Efter § 2, nr. 7, i lov om særlig indkomstskat m.v. henregnes til den særlige indkomst endvidere fortjeneste eller tab ved salg af *tegningsrettigheder*. Det spørgsmål kan derfor rejses, om der i denne bestemmelse findes hjemmel til at beskatte fortjenesten eller tabet ved afståelse af den konverteringsret, der er knyttet til konvertible obligationer.

Som det er omtalt ovenfor er det i den citerede udtalelse fra 1964 vedrørende det dengang foreliggende tilfælde klart antaget af skattedepartementet, at der i det foreliggende tilfælde var hjemmel til at beskatte fortjenesten ved afståelse af den konverteringsret, der var knyttet til de udstedte obligationer. Konverteringsretten var imidlertid i det forelagte tilfælde knyttet til et særligt konverteringsretsbevis, der kunne adskilles fra selve obligationen, og som faktisk blev handlet særskilt. Konverteringen kunne derfor ske uafhængigt af, om den obligation, hvortil konverteringsretten oprindeligt var knyttet, blev forlangt indløst eller ej.

I de optagelser af konvertible obligationslån, der har fundet sted siden ikrafttrædelsen af de ændrede selskabsretlige regler, har konverteringsrettigheden imidlertid været knyttet til den udstedte obligation som sådan, hvorfor konverteringsretten ikke kan adskilles fra obligationen. En konverteringsret kan derfor hverken afstås eller erhverves særskilt, ligesom skattereglerne derfor ikke uden videre kan bringes i anvendelse på denne del af fordringsrettens indhold.

De tegningsrettigheder til aktier, som der er udtrykkelig hjemmel i loven til at beskatte, består i en ret til umiddelbart at erhverve en aktie i det pågældende selskab imod indbetaling af et kontant beløb, der normalt er udtryk for, at aktien erhverves til favørkurs. Ved udstedelse af tegningsrettigheder, der finder sted i forbindelse med en aktiekapitaludvidelse, fastsættes de nærmere betingelser for tegningsrettens udnyttelse, herunder fastsættes tegningsperioden, d.v.s. det tidsrum, hvori nytegning kan finde sted.

Den konverteringsret, der er knyttet til konvertible obligationer, indebærer for sin indehaver på samme måde en ret til under de af selskabet fastsatte betingelser, at erhverve en aktie i selskabet. Denne rettighed er dog suspensivt betinget, idet retten først indtræder efter en længere periode, f.eks. 5 år, ved udløbet af obligationslånets løbetid.

Det beløb, der skal indbetales til selskabet i forbindelse med nytegningen er i disse tilfælde obligationslånets pålydende, der i tilfælde af at konverteringsretten udnyttes, ikke udbetales til långiveren, men konverteres til aktiekapital.

Endvidere må det fremhæves, at konverteringsretten altid er frivillig, idet den pågæl-

*) De konvertible obligationslån, der er optaget af banker, er dog optaget som ansvarlig indskudskapital i bank- og sparekasselovens forstand, jfr. § 22, stk. 3, i lov om banker og sparekasser.
I tilfælde af disse selskabers opløsning dækkes indehavere af konvertible obligationer derfor efter selskabets øvrige kreditorer, men obligationsejere dækkes før selskabernes aktionærer.

dende lånekreditor selv kan vælge, om han ved udløbet af obligationslånets løbetid ønsker obligationslånet indfriet, eller om han ønsker obligationen konverteret til en aktie i selskabet. Også en almindelig tegningsret til aktier er dog frivillig, idet den, der har fået tildelt tegningsrettigheder, kan vælge at afstå disse tegningsrettigheder i stedet for at udnytte dem.

Den konverteringsret, der er knyttet til konvertible obligationer, synes således ikke væsentlig at adskille sig fra en egentlig tegningsret til aktier. Tegningstidspunktet indtræder først en gang i fremtiden, og den sum penge - eller formueandel - der skal indbetales til selskabet ved nytegningen er allerede indbetalt med obligationslånets stiftelse. Endelig er konverteringsretten frivillig, idet indehaveren i stedet for at udnytte sin konverteringsret, kan forlange at få det til selskabet indbetalte beløb tilbage.

Uanset at der således ikke synes at være væsentlig forskel i realiteten imellem en tegningsret til aktier og den konverteringsret, der er knyttet til en konvertibel obligation, er det imidlertid et spørgsmål, om der i § 2, nr. 7, i lov om særlig indkomstskat er hjemmel til at beskatte konverteringsrettigheder. Lovbestemmelsen er præcist formuleret med henblik på tegningsrettigheder, og det må stå klart, at problemerne omkring konvertible obligationer er opstået efter gennemførelsen af den pågældende bestemmelse, hvorfor det umiddelbart er klart, at konverteringsrettigheder i forbindelse med konvertible obligationslån ikke har været omfattet af lovgiverens hensigter med beskatningsreglerne. Bestemmelsen mangler endvidere en udvidende sproglig tilføjelse som f.eks. »og lignende«, sådan som det er tilfældet i § 2, nr. 6.

Under hensyn til bl.a. disse synspunkter, er det blevet hævdet, at de gældende bestemmelser i lov om særlig indkomstskat ikke indeholder tilstrækkelig hjemmel til at beskatte konverteringsrettigheder til aktier på samme måde som egentlige tegningsrettigheder.

På det tidspunkt da nærværende del af betænkningen er skrevet, foreligger der endnu ikke landsskatterets-kendelser eller domstolsafgørelser om beskatningen.

Kommissionen har ikke set det som sin opgave at tage stilling til om de gældende lovregler indeholder hjemmel til beskatning eller ikke men har alene overvejet om en beskatning er ønskelig og i bekræftende fald, hvorledes den da bør udformes.

2. *Kommissionens overvejelser.*

Ved legeslative overvejelser om, hvorledes konvertible obligationer i beskatningsmæssig henseende indpasses i de gældende regler om beskatning af aktier og tegningsrettigheder m.v., synes det mest rimeligt at tage udgangspunkt i sammenhængen mellem konvertible obligationer og de oprindelige aktier i det pågældende selskab, frem for at anlægge teoretiske overvejelser over de rettigheder, som indehaveren af en konvertibel obligation kommer i besiddelse af fordelt på fordringsret og konverteringsret og lignende.

Når *tegningsrettigheder til aktier* og lignende værdipapirer er inddraget under beskatning på lige fod med aktier, skyldes det, at allerede ved tildeling af tegningsrettigheder til et selskabs aktier overføres en del af kursværdien på de oprindelige aktier til de aktier, som der ved tildelingen af tegningsrettigheder åbnes adgang til at nytegne. Tegningsrettens kursværdi dannes af de oprindelige aktiers kursværdi på tegningstidspunktet, og de nytegnede aktiers kursværdi dannes igen af tegningsrettens kursværdi sammenlagt med det beløb, der er indbetalt i forbindelse med nytegningen.

Disse kursforskydninger, der indtræder ved enhver aktiekapitaludvidelse til favørkurs, herunder ved tildeling af fondsaktier til et selskabs aktionærer, er nærmere gennemgået ovenfor i *kapitel 8.* Her er det endvidere vist, hvorledes den »teoretiske værdi« af en tegningsret kan beregnes på grundlag af kursværdien af de gamle aktier og tegningsforholdet.

Ved indbydelse til tegning af *konvertible obligationslån* indtræder der ganske de samme kursforskydninger imellem de oprindelige aktier, tegningsrettighederne og de konvertible obligationer, som indtræder ved en egentlig aktieudvidelse. Bestemt af tegningsforholdet og af det beløb, der skal indbetales ved nytegning, overføres en del af de oprindelige aktiers kursværdi før tegningstidspunktet til tegningsrettighederne til de konvertible obligationer og herfra - når tegningen finder sted - til de konvertible obligationer.

En aktionær, der deltager i en tegning af konvertible obligationer i det selskab, hvori

han har aktier, vil derfor kunne konstatere et tab ved salg af de gamle aktier efter tegningen af konvertible obligationer, medmindre der ved beskatningsreglerne tages hensyn til den stedfundne udstedelse af konvertible obligationer.

På dette grundlag synes det rimeligt, at *konvertible obligationer inddrages blandt de værdipapirer, der beskattes efter reglerne om aktier,* og beskatningsreglerne vedrørende konvertible obligationer bør tilrettelægges således, at *indehaveren af den konvertible obligation stilles ens uanset om han sælger tegningsrettigheder til konvertible obligationer, selve den konvertible obligation, eller de gamle aktier.*

Den skattemæssige begrundelse for at inddrage konvertible obligationer under beskatning efter reglerne om aktier og lignende værdipapirer rammer kun den *konverteringsret,* der er knyttet til det pågældende obligationslån. Da konverteringsretten imidlertid ikke kan adskilles fra obligationen, kan konverteringsrettighederne ikke overdrages særskilt, og ved overdragelse af konvertible obligationer vil den samlede overdragelsessum derfor fordele sig på selve obligationen og på den dertil knyttede konverteringsret. Det er derfor en forudsætning for beskatning af konverteringsrettighederne alene, at disses værdi kan fastslås med sikkerhed af både skatteyderne og skattemyndighederne.

Før beskatning af fortjeneste eller tab ved afståelse af konverteringsrettigheder kan gennemføres, må det derfor kunne fastslås, hvor stor en del af afståelsessummen vedrørende konvertible obligationer, der falder på selve konverteringsretten, og hvor stor en del der falder på obligationen, og som derfor er fritaget for beskatning.

I princippet kan anskaffelsessummen og afståelsessummen for den konvertible obligation som helhed fordeles imellem fordringsdelen og tegningsdelen på to forskellige måder. For det første kan der tages udgangspunkt i fordringsdelen, idet kursværdien for fordringen som sådan søges bestemt, hvorefter resten af kursværdien falder på tegningsdelen. Værdien af en konvertibel obligation fastsættes af fondsbørsen - eller af parterne i en overdragelse - under ét, og den del af den samlede kursværdi, der vedrører fordringsdelen kan derfor kun ansættes skønsmæssigt. Med udgangspunkt i obligationslånets forrentning, løbetid og sikkerhed kan man skønsmæssigt ansætte den del af den konvertible obligations samlede værdi, der vedrører fordringsdelen. Den resterende del af værdien må derefter vedrøre tegningsdelen.

Som grundlag for opgørelse af aktieavancer er sådanne skønsmæssige værdiansættelser imidlertid et alt for usikkert og vilkårligt grundlag. Det må være en forudsætning for beskatning efter reglerne om aktieavancer, at både anskaffelsessummen og afståelsessummen kan fastslås med sikkerhed af både skatteyderne og skattemyndighederne.

Den anden metode, der kan bringes i anvendelse ved udfindelse af, hvor stor en del af den konvertible obligations samlede kursværdi, der vedrører tegningsdelen, er at tage udgangspunkt i tegningsdelen og fastslå dennes værdi, hvorefter resten af den konvertible obligations samlede kursværdi falder på fordringsdelen.

Tegningsdelens »teoretiske værdi« kan på overdragelsens tidspunkt beregnes på grundlag af de gamle aktiers kursværdi på overdragelsestidspunktet og tegningsforholdet. Da det beløb, der skal indbetales ved nytegningen, d.v.s. den konvertible obligations pålydende beløb ganget med konverteringskursen, indgår i denne beregning, vil den »teoretiske værdi« af konverteringsretten altid være forskellen imellem obligationens pålydende værdi og det beløb, der er indvundet ved afståelsen.*)

*) Et *eksempel* kan vise dette. En skatteyder har tegnet 2.000 kr. konvertible obligationer og sælger 1.000 kr. heraf på et tidspunkt, hvor selskabets aktier står i 196 og de konvertible obligationer i 184. Konverteringskursen er 100, og tegningsforholdet var 7:1.

Konverteringsrettens »teoretiske værdi« kan beregnes således:

7 gamle aktier	å	196	= 1.372
1 ny aktie	å	100	= 100
8	å		**1.472**

eller en ny kursværdi på 1.472:8 = 184. Hver gammel aktie bidrager til konverteringsretten med 196 — 184 = 12, og da der skal 7 gamle aktier til at erhverve en konverteringsret, bliver dennes teoretiske værdi $7 \times 12 = 84$. Dette svarer til kursværdien af den konvertible obligation med fradrag af obligationens pålydende værdi.

Da skatteyderen som nævnt ved beskatningen skal stilles ens, uanset om han sælger den gamle aktie, tegningsretten til de konvertible obligationer eller selve de konvertible obligationer, må konverteringsretten på samme måde, som det er tilfældet med tegningsrettigheder, *behandles som en aktie, der er erhvervet med forpligtelse til at indbetale det beløb, der skal erlægges i forbindelse med aktietegningen.* Dette beløb er obligationens pålydende værdi, og uanset om man vælger at inddrage hele den konvertible obligation eller kun den dertil knyttede konverteringsret under beskatning, vil opgørelsen af avancen skulle foretages på samme måde.

Afgørende for om konvertible obligationer i deres helhed bør inddrages under reglerne om beskatning af aktier, eller om alene de til obligationerne knyttede konverteringsrettigheder bør beskattes, synes det således at være, om der kan findes en praktisk måde at konstatere *afståelsessummen* på for konverteringsrettigheder.

En regel, hvorefter konverteringsrettigheder skal anses for at være afstået til et beløb svarende til den faktiske afståelsessum for den konvertible obligation med fradrag af omkostninger og med fradrag af det beløb, der skal indbetales ved nytegningen, d.v.s. den konvertible obligations pålydende beløb, synes at føre til et praktisk resultat. Den således beregnede afståelsessum vil nødvendigvis være teoretisk, idet den kun gennemsnitligt vil være udtryk for konverteringsrettens reelle værdi, men en sådan regel synes ikke at være ugunstig for skatteyderne. Den reelle værdi af konverteringsrettighederne vil ofte være noget højere, idet fordringsdelens værdi normalt vil være lavere end pariværdien. Ved altid at ansætte obligationsdelen til parikurs undgår man således dels den vanskelige skønsmæssige ansættelse af fordringsdelens værdi, og dels stiller man skatteyderne gunstigere, end de ville være blevet med en skønsmæssig ansættelse.

Afståelsessummen for konverteringsrettighederne skal dog ikke kunne blive mindre end 0 kr., hvilket vil være praktisk i de tilfælde, hvor den konvertible obligations kursværdi falder til under pari.

a. Gennemsnitsmetoden.

Ved avanceopgørelse efter gennemsnitsmetoden skal en konvertibel obligation herefter betragtes som en aktie, der er erhvervet med forpligtelse til at indbetale det pålydende beløb.

Som pålydende værdi for den konvertible obligation skal der således regnes med pålydende værdi af den aktie, som obligationen kan konverteres til. Som anskaffelsessum skal der regnes med det beløb, der skal indbetales ved konverteringen + den faktiske købspris ÷ obligationens pålydende værdi, jfr. ovenfor, hvilket vil være det samme som den faktiske købspris for obligationen. I anskaffelsessummen kan der foretages fradrag for omkostninger ved erhvervelsen.

Som afståelsessum skal der på tilsvarende måde regnes med det beløb, der skal indbetales ved konverteringen + den faktiske salgssum — obligationens pålydende værdi. Dette beløb vil svare til den faktiske afståelsessum med fradrag af omkostninger. Indløsning af en konvertibel obligation må sidestilles med salg, idet afståelsessummen kan opgøres til 0 kr.

Med hensyn til tegningsrettigheder til konvertible obligationer skal der som pålydende værdi for disse regnes med den pålydende værdi af den aktie, som obligationen til sin tid kan konverteres til. Som anskaffelsessum skal der regnes med det beløb, som skal indbetales ved tegning af den konvertible obligation, medens der som afståelsessum skal regnes med obligationens tegningskurs + det beløb, som tegningsretten er solgt for.

Tildelte tegningsrettigheder til konvertible obligationer, konvertible obligationer eller aktier, som skatteyderen har erhvervet ved konvertering af obligationer til aktier skal anses for anskaffet samtidig med den aktie, som danner grundlag for tildeling af tegningsrettigheden til den konvertible obligation.

Et særligt problem i forbindelse med beskatning af konvertible obligationer opstår, fordi de konvertible obligationers konverteringskurs, d.v.s. den kurs, hvortil ombytningen til aktier skal finde sted, kan ændres imellem tidspunktet for tegningen af den konvertible obligation og konverteringen til aktier. Dette vil sædvanligvis ske, såfremt selskabet i obligationernes løbetid foretager andre kapitaludvidelser, der ikke kommer ejerne af de konvertible obligationer til gode.

De løbende konvertible obligationslån indeholder særlige regler om justering af kon-

verteringskursen i tilfælde af kapitaludvidelser, medmindre det er fastsat, at der forinden en kapitalforhøjelse kan gennemføres, skal ske konvertering eller indfrielse af de konvertible obligationer.*) Justering af konverteringskursen ved kapitaludvidelse fører til, at det samme antal konvertible obligationer kan ombyttes til aktier i selskabet med større pålydende end før kapitaludvidelsen.

Den skattemæssige tilpasning til sådanne justeringer af konverteringskursen må derfor gennemføres på den måde, at der skal finde en tilsvarende tilpasning af den pålydende værdi af de aktier, som den konvertible obligation giver ret til at tegne.

b. Saldometoden.

Ved avanceopgørelse efter saldometoden er den pålydende værdi af den aktie, som en konvertibel obligation kan konstateres til, uden betydning for opgørelsen.

Som anskaffelsessum for en konvertibel obligation skal der regnes med købskursen — obligationens pålydende værdi, og dette beløb tillægges aktiekontoens saldo. På samme måde er afståelsessummen salgskursen ÷ obligationens pålydende værdi, og dette beløb fratrækkes i saldoen.

Med hensyn til tegningsrettigheder til konvertible obligationer skal der som anskaffelsessum regnes med 0 kr., såfremt tegningsretten er tildelt på grundlag af aktiebesiddelse, medens anskaffelsessummen er købsprisen, såfremt tegningsretten er tilkøbt. Som afståelsessum skal der regnes med salgskursen. Anskaffelsessummen og afståelsessummen skal henholdsvis lægges til og trækkes fra i aktiekontoens saldo.

Da den pålydende værdi af den aktie, som den konvertible obligation kan konstateres til, er uden betydning for avanceopgørelsen, efter saldometoden, får ændringer i konverteringskursen ikke konsekvenser for opgørelsesmåden.

Ved konvertering af en konvertibel obligation til en aktie i selskabet skal der som yderligere anskaffelsessum for den erhvervede aktie regnes med det beløb, der nu er konverteret til aktiekapital, d.v.s. obligationens pålydende beløb. Dette beløb skal derfor ved ombytningen tillægges saldoen.

Indløsning af en konvertibel obligation skal på den anden side behandles som en afståelse til 0 kr. Saldoen skal derfor ikke reguleres ved indløsning.

*) Dette var tilfældet med de af Det Danske Trælastkompagni A/S i 1974 udstedte konvertible obligationer.

Håndværkeraktier.

I tilfælde, hvor aktier i forbindelse med stiftelse af et aktieselskab eller ved udvidelse af et selskabs aktiekapital modtages som vederlag for udført arbejde, leverancer m.v., må aktierne principielt medregnes i modtagerens skattepligtige indkomst til mindst den pålydende værdi.

"Håndværkeraktier" kan dog i indkomstopgørelsen medregnes til lavere værdi, når nedenstående iagttages.

Reglerne kommer til anvendelse for skatteydere, der fra et byggeejendomsaktieselskab, som har erhvervet grund til bebyggelse den 1. februar 1953 eller senere, modtager aktier i vedkommende selskab som vederlag for håndværker-, arkitekt-, ingeniør- eller advokatarbejde, eller for materialeleverancer til selskabet, som ikke kan dækkes, efter at selskabets ejendom er normalt prioriteret.

Det er en forudsætning for anvendelsen af reglerne, at entreprisesummer og honorarer er fastsat efter normale forretningsmæssige principper.

Nedskrivning kan alene finde sted på aktiebeløb indtil følgende procenter af den samlede aktiekapital:

For murerentreprisens vedkommende	45 pct.
" snedkerentreprisen	25 pct.
" gas-, vand-, sanitet- og blikkenslagerentreprisen	25 pct.
" tømrerentreprisen	15 pct.
" alle øvrige entrepriser (incl. advokat, ingeniør og arkitekt) hver	10 pct.

Med virkning for den skattepligtige indkomst og formue for det regnskabsår, hvori der er foretaget indbetalinger til selskabets drift (skatter og renter m.v.), optages indbetalingerne til mindst kurs 20. Den benyttede kurs bibeholdes i hele byggeperioden, og senere indbetalinger til drift af selskabet optages til samme kurs.

I det regnskabsår, hvor fortjenesten på entreprisen vil være at indtægtsføre, optages samtlige tilgodehavender, der vil blive vederlagt med aktier, samt modtagne aktier alt indenfor nævnte procenter af aktiekapitalen til mindst kurs 20. Med virkning for aktionærens følgende 1', 2', 3' og 4' regnskabsår optages aktierne mindst til henholdsvis kurs 20, 35, 35 og 50, dog for intet regnskabsårs vedkommende til kurser, der er lavere end de af statens ligningsdirektorat for selskabet beregnede. For de derefter følgende regnskabsår vil aktierne, indtil de er indtægtsført med deres fulde pålydende, ved opgørelsen af indkomst og formue være at medregne til mindst den af statens ligningsdirektorat for det pågældende skatteår fastsatte kurs, dog således at der ikke kan anvendes en lavere kurs end den, der er anvendt det foregående år.

Når aktierne er indtægtsført med deres fulde pålydende, optages de ved senere formueopgørelser uden virkning for indtægtsopgørelsen til den for det pågældende skatteår af ligningsdirektoratet fastsatte kurs.

Ved afståelse af håndværkeraktier samt ved udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori det pågældende selskab endeligt opløses, medregnes forskellen mellem den opnåede salgssum eller likvidationsprovenu og det for aktierne tidligere indtægtsførte beløb til den almindelige indkomst. Såfremt salgssummen eller likvidationsprovenuet overstiger aktiernes pålydende værdi, og aktierne ikke kan anses erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej, beskattes forskellen mellem aktiernes pålydende værdi og det tidligere til indtægten medregnede beløb som almindelig indkomst. Det overskydende beløb henføres under reglerne for aktionærbeskatning for aktier, der ikke er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej, idet de pågældende aktier herved anses som erhvervet til pålydende værdi.

Det er en forudsætning for beskatning efter foranstående regler, at en eventuel afståelse af aktierne sker som en normal forretningsmæssig disposition. Sker afståelsen ikke ved en normal forretningsmæssig disposition, men f.eks. ved hel eller delvis afståelse til skatteyderens børn eller til et aktieselskab, i hvilket skatteyderen er direkte eller indirekte interesseret, eller ved ombytning af aktierne med andre "håndværkeraktier", kan skattemyndighederne optage skatteyderens indkomst- og formueansættelser for de skatteår, hvor aktierne er medtaget til indkomstbeskatning, til revision og ændring.

I tilfælde af skatteyderens udrejse af landet, før opskrivning til pålydende værdi har fundet sted, optages ansættelserne til indkomst- og formueskat for skatteydere, der har afskrevet på aktier i medfør af ovenstående, ligeledes til fornyet prøvelse.

I. Undertegnede .....

der i mit regnskabsår 19..... til driften af ejendomsaktieselskabet .....

har indbetalt kr..... af de samlede indskud kr..... erklærer herved, at indskuddet i min indtægts- og formueopgørelse er medregnet til en kurs af.....

Jeg erklærer mig samtidig indforstået med, at indtægtsføring af det til nedskrivningen svarende beløb skal ske efter omstående regler.

II. Undertegnede .....

der i mit regnskabsår 19..... har fuldført .....

entreprisen på en af ejendomsaktieselskabet .....

opført ejendom og som delvis betaling for entreprisesummen ialt har modtaget aktier i

i selskabet til et pålydende af kr..... (selskabets aktiekapital udgør kr.....), erklærer herved, at de omhandlede aktier er medregnet i min indtægts- og formueopgørelse for nævnte regnskabsår til en kurs af.....

Jeg erklærer mig samtidig indforstået med, at indtægtsføring af det til nedskrivningen svarende beløb skal ske efter omstående regler.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret 1977 eller for selskaber m. v. skattearet 1978/79
Personnummer eller for selskaber m. v., CIR. nr.

Værdipapirer i	

A

		Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Udfyldes ikke, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.			
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19 / 19		
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger.	/ 19 / 19 / 19		
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).			
	Samlet pålydende henholdsvis anskaffelsessum kr.		①	②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).		③	
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr./kr. ③/① =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).		④	
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr./kr. ④/① =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger)	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr./kr. ⑤/⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).			
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr./kr. ⑦/⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.
2. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
3. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mere og nogle mindre end 2 år efter erhvervelsen, fordeles fortjeneste eller tab mellem 1 og 2 som angivet i omstående vejledning.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)		
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)		
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.		

(underskrift)

Vejledning til skemaet.

Fortjenesten eller tabet opgøres på omstående skema.

Der udfyldes eet skema for hver afståelse, og hvert skema må kun omhandle een afståelse.

I **afsnit A** opgøres den samlede anskaffelsessum for de aktier, der afstås, og de aktier, der eventuelt beholdes.

Såfremt aktierne er erhvervet før den 1. januar 1962, og en højere anskaffelsessum end den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 ønskes anvendt, vil det være formålstjenligt at oplyse erhvervelsesmåden og eventuelt medsende dokumentation for anskaffelsessummen.

Er en del af aktiebeholdningen erhvervet før den 1. januar 1962 ved udnyttelse af tegningsret, skal de oprindelige aktier og de tegnede aktier betragtes som en samlet post, idet det ved tegningen indbetalte beløb sammenlægges med de oprindelige aktiers anskaffelsessum.

Kun såfremt den således fremkomne sum for de pr. 1. januar 1962 i behold værende aktier incl. omkostninger overstiger den formueskattepligtige værdi pr. samme dato, kan nævnte sum anvendes i stedet for den formueskattepligtige værdi.

Tilsvarende gælder, hvor en del af aktiebeholdningen er erhvervet som friaktier før den 1. januar 1962.

I tilfælde, hvor de tildelte tegningsrettigheder eller friaktier helt eller delvis er afstået før den 1. januar 1962, udgør anskaffelsessummen for de pr. 1. januar 1962 i behold værende aktier en i forhold til deres pålydende værdi svarende andel af den samlede anskaffelsessum opgjort efter nævnte fremgangsmåde.

1 afsnit B eller C opgøres fortjeneste eller tab.

Afsnit B benyttes, hvor det drejer sig om aktier med samme rettigheder.

Afsnit C benyttes, når aktierne har forskellige rettigheder. Det bemærkes, at afsnit C skal benyttes også i de tilfælde, hvor der er afstået tegningsrettigheder, og de aktier, der kunne tegnes, i det første år ikke skal have ret til udbytte eller kun ret til begrænset udbytte.

Afsnit D angiver under pkt. 1 og pkt. 2, hvorledes fortjeneste og tab henføres til henholdsvis skattepligtig almindelig indkomst og skattepligtig særlig indkomst i tilfælde, hvor alle de afståede værdipapirer er afstået mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen forholdes således:

a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

Beløbet for „Resterende beholdning" overføres til afsnit A på skema for kommende afståelser.

Af hensyn til denne overførsel vil det være hensigtsmæssigt at tage en genpart af de skemaer, som indsendes sammen med selvangivelsen. Ligningsmyndigheden udleverer skemaer, der kan bruges som genpart.

Redegørelse for reglerne om beskatning ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lign. værdipapirer.

Fortjeneste eller tab ved salg af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer og af tegningsret til sådanne værdipapirer skal tages i betragtning ved opgørelsen af den almindelige eller den særlige indkomst. Med salg sidestilles overdragelse ved gave eller som arveforskud. For nemheds skyld bruges i det følgende kun betegnelsen „salg", men det må altså erindres, at der gælder samme regler, når aktierne gives bort.

Fortjeneste eller tab på aktier, der er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej (vekselerere og lign.), skal tages i betragtning ved opgørelsen af den **almindelige indkomst.** Det samme gælder fortjeneste eller tab på aktier, som sælges inden to år efter erhvervelsen og på indeståender i investeringsforeninger, der hæves inden 2 år efter indskuddets foretagelse. I andre tilfælde - d.v.s. når aktierne sælges to år eller senere efter erhvervelsen og ikke er erhvervet som led i næringsvej - tages fortjeneste eller tab altid i betragtning ved opgørelsen af den skattepligtige **særlige indkomst.** Sælger ejeren af en aktie en tegningsret, som tillægges aktien, anses tegningsretten ved bestemmelsen af 2-års fristen for at være erhvervet på det tidspunkt, da aktien blev erhvervet. Det samme gælder ved salg af **friaktier** eller aktier, der er erhvervet ved udnyttelse af en tegningsret. Hvor skatteyderen sælger en del af sine aktier i et selskab, anses de først købte som solgt først, medmindre andet dokumenteres. Ved salg af **tegningsret** til aktier medregnes fortjeneste eller tab ved opgørelsen af almindelig eller særlig indkomst efter tilsvarende regler som ved afståelse af aktier.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse eller afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer, der er forbundet med brugsret til en bestemt beboelseslejlighed i en ejendom med mere end 2 beboelseslejligheder, medregnes dog ikke ved opgørelsen af særlig indkomst, hvis ejeren af værdipapiret eller hans husstand har boet i lejligheden i mindst 2 år af det tidsrum, hvori han har ejet værdipapiret. Statsskattedirektoratet kan under ganske særlige omstændigheder indrømme hel eller delvis fritagelse i tilfælde, hvor denne betingelse ikke foreligger opfyldt.

Hører et bestemt grundareal til lejligheden er det yderligere en betingelse for fritagelsen for særlig indkomst, enten

1) at dette grundareal er mindre end 1.400 m^2, eller

2) at der ifølge offentlig myndigheds bestemmelse ikke fra dette areal kan udstykkes grund til selvstændig bebyggelse eller

3) at udstykning ifølge erklæring fra statsskattedirektoratet vil medføre væsentlig værdiforringelse af **rest**arealet eller den pågældende lejlighed.

Fritagelsen gælder endvidere kun fortjeneste eller tab vedrørende den del af værdipapiret, som svarer til den af sælgeren eller hans husstand beboede lejlighed.

Udlodning af **likvidationsprovenu m. m.** betragtes som salg, når udlodningen sker i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses. Den oven for nævnte regel om fritagelse for særlig indkomst omfatter ikke likvidationsudlodning. Udlodninger forud for dette år beskattes fuldt ud som almindelig **indkomst** det kan dog under særlige omstændigheder tillades, at udlodningen eller en del af denne fritages for almindelig indkomstskat og i stedet for medregnes til den særlige indkomst.

Udlodninger, der sker i forbindelse med nedskrivning af aktiekapitalen, skal fuldt ud medregnes ved opgørelsen af den almindelige indkomst. Det kan dog tillades, at en sådan udlodning i stedet behandles efter reglerne om salg af aktier.

Hvis en aktionær sælger sine aktier til det selskab, som har udstedt dem, skal den fulde salgssum medregnes ved opgørelsen af den almindelige indkomst. Herfra kan dispenseres på samme måde som ved udlodning af aktiekapital i forbindelse med en nedskrivning.

Ansøgning om sådanne dispensationer indsendes til Statsskattedirektoratet, Meldahlsgade 5, 1613 København V.

Til særlig indkomst medregnes tillige **udtræk af indestående** i **investeringsforeninger,** omfattet af lov nr. 166 af 16. maj 1962, jf. lovbekendtgørelse nr. 130 af 6. april **1967,** når der er forløbet 2 år eller mere efter indskuddets foretagelse.

Opgørelse af fortjenesten eller tabet

Fortjenesten eller tabet beregnes ved at trække anskaffelsessummen fra salgssummen. Disse beløb opgøres efter følgende regler:

Anskaffelsessummen opgøres som købesummen med tillæg af omkostninger. For nytegnede aktier lægges tegningskursen til grund samt eventuelle udgifter til køb af tegningsret. **Friaktier,** der er modtaget den 1. januar 1962 eller senere, betragtes som anskaffet til 0 kr. Tidligere modtagne friaktier anses principielt for anskaffet til pålydende værdi.

Erhvervelse af aktier ved gave eller arveforskud sidestilles med køb. Anskaffelsessummen er den værdi, der er lagt til grund ved beregning af gaveafgiften eller indkomstskatten af erhvervelsen.

Er der hverken beregnet gaveafgift eller indkomstskat ved erhvervelsen, er anskaffelsessummen værdien i handel og vandel på erhvervelsestidspunktet. Betalt gaveafgift eller indkomstskat kan ikke tillægges anskaffelsessummen.

Også erhvervelse ved arv sidestilles med køb. For arvede aktier er anskaffelsessummen for arvingen den samme som for afdøde, medmindre udlæg er sket fra et skattefrit bo, fra et skattepligtigt bo med tab på aktierne, eller fra et bo, hvor fortjenesten på aktierne er beskattet. I sidstnævnte tilfælde er arvingens anskaffelsessum den samme som udlægsværdien.

Er de solgte aktier erhvervet før den 1. januar 1962, anvendes den formueskattepligtige værdi af aktierne pr. 1. januar 1962 som anskaffelsessum, hvis den faktiske anskaffelsessum er lavere. Denne regel gælder dog ikke, hvis aktierne er erhvervet som led i næringsvej. Hvor de solgte aktier er steget i værdi fra erhvervelsen indtil d. 1. januar 1962, er det således ikke nødvendigt at oplyse og dokumentere den faktiske anskaffelsessum, idet det som nævnt er den **formueskatte**pligtige værdi pr. 1. januar 1962, der skal anvendes. Er aktierne derimod faldet i værdi fra erhvervelsen indtil den 1. januar 1962, bør skatteyderen i egen interesse undersøge, hvad der er betalt for aktierne.

Opgørelsen af den faktiske anskaffelsessum sker særskilt for hver indkøbt aktiepost. Har en skatteyder før 1. januar 1962 købt nogle aktier i et selskab for en højere pris end den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 og andre aktier i selskabet for en lavere pris, skal der for de sidstnævnte aktier regnes med den

formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962. Dette gælder dog ikke. hvis nogle af de før 1. januar 1962 erhvervede aktier i selskabet er modtaget som friaktier eller ved udnyttelse af tegningsret. I så fald skal den **samlede** anskaffelsessum for aktierne sammenlignes med kursværdien pr. 1. januar 1962, og det højeste beløb anvendes som anskaffelsessum. Om tilfælde, hvor aktier i samme selskab er erhvervet ad flere gange før 1. januar 1962, henvises i øvrigt til skattedepartementets cirkulære nr. 113 af 6. juni 1963.

Salgssummen opgøres til det beløb, aktierne er solgt for med fradrag af omkostninger ved salget. Sker afståelsen ved gavedisposition, betragtes det beløb, der lægges til grund ved beregning af gaveafgift eller indkomstskat for modtageren, som afståelsessum. Betalt gaveafgift eller indkomstskat kan ikke fradrages ved opgørelsen af afståelsessummen. Beregnes der hverken gaveafgift eller indkomstskat, er afståelsessummen aktiernes værdi i handel og vandel på det tidspunkt, hvor aktierne bortgives.

Sælger skatteyderen hele sin beholdning af aktier i det pågældende selskab, udgør fortjeneste eller tab forskellen mellem salgssummen og den samlede anskaffelsessum.

Sælger skatteyderen kun **en del** af sine aktier i det pågældende aktieselskab, skal der foretages en opgørelse af den del af den samlede anskaffelsessum, der kan henføres til de afståede værdipapirer. Er der tale om aktier med samme rettigheder, fordeles anskaffelsessummen på solgte og bevarede aktier efter deres pålydende værdi. I andre tilfælde må kursværdien på salgstidspunktet benyttes som fordelingsgrundlag. Salg af **tegningsret** skal altid behandles efter de regler, der gælder, når skatteyderen kun sælger en del af sine aktier. Som salgssum regnes med det beløb, der modtages for tegningsretten, med tillæg af det beløb, som køberen skal indbetale for at udnytte tegningsretten. Der foretages en opgørelse over den samlede anskaffelsessum for alle skatteyderens aktier i selskabet, og hertil lægges det beløb, der skal indbetales ved udnyttelse af tegningsretten. Det fremkomne beløb er anskaffelsessummen for aktier og tegningsret under et. Den del heraf, der skal fratrækkes salgssummen - beregnet som angivet foran - opgøres ved at dividere beløbet med et beløb svarende til pålydende for de beholdne aktier og de aktier, der kan tegnes ved udnyttelse af den solgte tegningsret, og multiplicere med et beløb svarende til pålydende af de aktier, der kan tegnes. Denne beregningsmåde kan anvendes i alle tilfælde, hvor de nye aktier har samme rettigheder som de gamle, uanset om der på salgstidspunktet måtte være mindre forskelle på kursværdien for de gamle aktier og de aktier, der nytegnes.

Til nærmere belysning af fremgangsmåden anføres følgende eksempel, hvori det forudsættes, at de nye aktier har samme rettigheder som de gamle.

Eksempel.	Pålydende kr	Anskaffelsessum kr
En skattepligtig køber i 1975 aktier i et selskab til pålydende 9.900,00	9.900	
for kurs 247½ eller . . 24.502,50		
Omkostningerne udgør 122 50		24.625
Senere i 1975 får han ret til at tegne 2.475 kr. nye aktier i selskabet.		
Han køber yderligere tegningsret til 325 kr. aktier og betaler herfor 427 kr.		427
Nytegning af aktier til pålydende 2.800 kr. sker til kurs 105	2.800	2.940
I 1976 tildeles der ham tegningsret til 5.080 kr. nye aktier i selskabet.		
Nytegning skal ske til kurs 105	5.080	5.334
	17.780	33.326

Han tegner selv aktier til pålydende 4.400 kr. og sælger tegningsretten til de resterende 680 kr. aktier for 756 kr.

Fortjeneste ved salget opgøres således	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Aktier, som de afståede tegningsretter giver ret til at tegne	680	714
+Indvundet ved salg af tegningsret		756
		1.470
Af den samlede anskaffelsessum kr. 33.326 henføres til de solgte aktier		
33.326 kr. × 680 / 17.780 =		1.275
Fortjeneste		195

Dette beløb beskattes som **almindelig indkomst,** da afståelsen er sket inden 2 år efter erhvervelsen.

Anskaffelsessummen for den resterende beholdning opgøres således

Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
17.780 Beholdning før afståelsen .	33.326
680 Afståede aktier	1.275
17.100 Resterende beholdning	32.051

Princippet er, at aktionæren ved salg af tegningsret skal stilles, som om han havde udnyttet tegningsretten fuldt ud og derefter straks solgt aktier til pålydende 680 kr.

Disse regler gælder som nævnt kun ved afståelse af aktier, andelsbeviser o. lign. værdipapirer, og de hidtidige regler om beskatningen ved afståelse af **andre værdipapirer** (obligationer og pantebreve m. v.) er derfor stadig gældende. Salg af obligationer m. v. vil således i almindelighed ikke give anledning til beskatning af fortjeneste eller fradrag for tab. Kun hvor obligationerne er erhvervet som led i næringsvej eller i spekulationsøjemed, skal eventuel fortjeneste ved salg beskattes, og eventuelt tab kan fradrages. Fortjenesten eller tabet skal fuldt ud tages i betragtning og altid ved opgørelsen af den skattepligtige **almindelige** indkomst. Den særlige regel om beskatning ved salg inden to år efter erhvervelsen gælder altså ikke for obligationer. Der kan kun blive tale om beskatning af fortjeneste eller fradrag for tab **ved salg** af obligationer, ikke som for aktiers vedkommende tillige ved gaveoverdragelse.

Yderligere vejledning kan om nødvendigt hentes i skattedepartementets cirkulærer nr. 154 af 21. juni 1961 og nr. 113 af 6. juni 1963 om beskatning af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier m. v.

Det er af stor betydning for opgørelsen af fortjeneste eller tab, at der kan gives oplysning om, hvornår de solgte aktier er erhvervet, og hvad de har kostet. Skatteyderne opfordres derfor til i egen interesse at sikre sig og opnotere disse oplysninger samt opbevare dokumentationen for disse.

Skema til opgørelse af særlig indkomst **S 35** **Indkomståret 1977 eller for selskaber m. v. skatteåret 1978/79**

Personnummer eller for selskaber m. v., CIR nr.

	I det anførte indkomstår/skatteår har der været følgende fortjenester eller tab: (Redegørelse og opgørelse til de enkelte punkter vedlægges. Tab vedrørende punkterne 2 og 11 kan ikke fratrækkes).		Tab kroner	Fortjeneste kroner
1.	Ved afståelse m.v. af driftsmidler og skibe i forbindelse med afståelse af virksomhed			
2.	Ved afståelse m.v. af bygninger og installationer, hvorpå der har været foretaget skattemæssig afskrivning			
3.	Ved afståelse m.v. af en til en erhvervsvirksomhed knyttet goodwill	Fortjeneste: + Tab: ÷ kr.		
	Fradrag i eventuel fortjeneste, se vejledningen	kr.		
	I alt	kr.		
4.	Ved afståelse m.v. af tidsbegrænsede rettigheder, såsom patentret, forfatter- og kunstnerret, ret til mønster eller varemærke, forudsat at rettighedsindehaveren ikke selv har skabt opfindelsen eller værket			
5.	Ved afståelse m.v. af retten iflg. en udbytte-, forpagtnings- eller lejekontrakt			
6.	(A) Ved afståelse m.v. af aktier, andelsbeviser o. lign. værdipapirer, jf. lovbekendtgørelsens § 2, nr. 6. (B) Ved afståelse m.v. af tegningsret til sådanne værdipapirer, jf. § 2, nr. 7. (C) Ved udlodning af likvidationsprovenu fra aktieselskaber og andelsselskaber, jf. § 2, nr. 8. (Skema S 37 vedr. aktieafståelse m.v. kan fås hos skattevæsenet). (D) Ved udtræk af indestående i investeringsforeninger, omfattet af lov nr. 166 af 16. maj 1962, jf. lovbekendtgørelse nr. 130 af 6. april 1967 om beskatning af medlemmer af investeringsforeninger.	Fortjeneste: + Tab: ÷		
	Overført fra skema S 37 eller særligt bilag	..... kr.		
	Overført fra skema S 37 eller særligt bilag	..... kr.		
	Overført fra skema S 37 eller særligt bilag	..... kr.		
	I alt	kr.		
	Fradrag, se vejledningen	÷ kr.		
		kr.		
7.	Ved modtagelse af godtgørelse i anledning af fratræden af stilling, opgivelse af agentur eller lignende.			
8.	Ved modtagelse af visse gratialer, jf. lovbekendtgørelsens § 2, nr. 10, ved arbejdsgivers ..... års jubilæum, ved eget ..... års jubilæum. Er anledningen en anden, vedlægges nærmere redegørelse			
9.	Ved opløsning af pensionsordning hvor beløbet tilfalder arbejdsgiver, der tidligere har fradraget sine tilskud, medmindre beløbet efter § 24 i lov om beskatningen af pensionsordninger m. v. skal beskattes som almindelig indkomst			
10.	Uafskrevne ekstraordinære tilskud til pensionsordninger, hjælpe- og understøttelsesfonds i tilfælde af en virksomheds afståelse eller ophør			
	Overføres til side 2 øverst, i alt kr.			

Side 2 -1977 **S 35**

			Tab kroner	Fortjeneste kroner
	Overført fra side 1			
11.	Ved afståelse m.v. af fast ejendom (skema S 36 til opgørelse kan fås hos skatteæsenet)	Kroner		
	Ejendom:			
	Ejendom:			
	Ejendom:			
	I alt			
	Fradrag, se vejledningen (højst den positive sum)	÷		
	Reduceret fortjeneste			
	Tillæg til reduceret fortjeneste (se vejledningen)	+		
	Den forhøjede fortjeneste			
12.	Vederlag for påtagelse af indskrænkninger i adgangen til fri erhvervsudøvelse (konkurrenceklausuler), når vederlaget ydes én gang for alle			
13.	Vederlag for afløsning af pensionstilsagn, der ikke har været omfattet af lov om tilsyn med pensionskasser			
14.	Gave- og legatbeløb, der er ydet én gang for alle af offentlige midler, legater, kulturelle fonds o. lign. her i landet eller i udlandet, når gaven eller legatet udelukkende har karakter af en anerkendelse af modtagerens fortjenester			
15.	**Særlig indkomst:** **Aktieselskaber m. fl. og brugsforeninger** overfører beløbet til selvangivelsen S 212.	Fortjeneste i alt		
		Tab i alt		÷
	Personer: Er beløbet negativt overføres det til pkt. 7 i selvangivelsen S 13 eller til pkt. 19 i den udvidede selvangivelse S 10. Er beløbet positivt, se pkt. 16 og 17.			
16.	**Er beløbet positivt, kan heri fratrækkes negativ skattepligtig almindelig indkomst for indkomstårene 1975–77, se punkt 25 i vejledning til selvangivelsen S 80.**			÷
17.	Til rest (pkt 15 ÷ pkt. 16). Et positivt beløb overføres til pkt. 19 i selvangivelse S 13 eller pkt. 25 i den udvidede selvangivelse S 10. Et negativt beløb overføres i størst muligt omfang til fradrag i eventuel ægtefælles skattepligtige almindelige indkomst. Et eventuelt restbeløb, der ikke kan rummes i ægtefællens almindelige indkomst, overføres til fradrag i følgende års skattepligtige almindelige indkomst			

..... den 1978

Underskrift

Den særlige indkomstskat for personer udgør 50% af det skattepligtige beløb efter fradrag af 6.000 kr og opkræves i 3 lige store rater, der forfalder til betaling henholdsvis den 1. september, den 1. oktober og den 1. november 1978 med sidste rettidige betalingsdag den 20. i nævnte måneder.
Aktieselskaber m. fl. og brugsforeninger svarer ikke særlig indkomstskat. Har sådanne skattepligtige afhændet aktiver af ovennævnte art, skal fortjenesten eller tabet opgøres efter reglerne i lov om særlig indkomstskat, og resultatet skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Vejledning

Vedr. pkt. 1 og 2. Herom henvises til vejledning vedrørende afskrivninger S 81.

Vedr. pkt. 3, 4, 5 og 11. Forsåvidt angår de her nævnte indtægter bemærkes, at fortjenesten medregnes i den almindelige indkomstopgørelse, hvis afhændelsen er sket som led i den pågældendes næringsvej, eller anskaffelsen er foretaget i spekulationshensigt.

Specielt vedrørende pkt. 3. Personer, der er undergivet fuld indkomstskattepligt til staten, kan i indkomstårets samlede fortjeneste på goodwill foretage et særligt fradrag, der beregnes efter følgende skala:

Ejertid:	Fradrag:
Under 5 år	0 pct.
5 år, men under 6 år	10 pct.
6 år, men under 7 år	15 pct.
7 år, men under 8 år	20 pct.
8 år, men under 9 år	25 pct.
9 år, men under 10 år	30 pct.
10 år og derover	35 pct.

Ejertiden regnes fra udgangen af det indkomstår, hvori ejeren første gang har skullet medregne indkomst af virksomheden ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst.
Dersom den skattepligtige i samme indkomstår har opnået fortjeneste på goodwill ved afståelse af flere virksomheder, skal der beregnes fradrag for hver enkelt af disse fortjenester. Fradraget kan dog ikke overstige indkomstårets samlede fortjeneste på goodwill, og det samlede fradrag kan højst udgøre 75.000 kr.
Denne fradragsregel gælder kun for fuldt skattepligtige personer og for dødsboer, **medens den Ikke gælder for selskaber m.v. eller for begrænset skattepligtige.** Reglen gælder også, såfremt en del af en virksomhed overdrages f.eks. ved optagelse af en kompagnon. Hvis sælgeren er et dødsbo eller en enke eller enkemand, der hensidder i uskiftet bo, medregnes afdødes ejertid ved beregningen af fradraget.
Fradrag kan ikke beregnes for fortjenester, der hidrører fra overdragelse til skattepligtige selskaber og foreninger m.v., såfremt den ene af parterne i overdragelsen på grund af aktiebesiddelse, vedtægtsbestemmelse, aftale eller fælles ledelse har en bestemmende indflydelse på den anden parts handlemåde.

Vedr. pkt. 6. Dersom den samlede opgørelse under dette punkt udviser en fortjeneste, indrømmes der heri et nedslag på 5 pct., dog højst 4.000 kr.
I øvrigt henvises til den særlige vejledning om fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser m.v., se skema S 37.

De under (D) nævnte investeringsforeninger er alene sådanne, som ikke har udstedt omsættelige indskudsbeviser (certifikater).

Vedr. pkt. 7. Hvis modtageren af godtgørelsen ved fratræden af stilling ikke oppebærer indtægt af stillingen for tiden efter fratrædelsen og indtil det tidspunkt, til hvilket han kunne være opsagt i henhold til sin kontrakt eller lovgivningens almindelige regler, vil et så stort beløb af godtgørelsen, som svarer til, hvad han ved sådan opsigelse ville have oppebåret som indtægt efter fratrædelsen, dog højst for en periode af et år, være at medregne i hans skattepligtige indkomst, og særlig indkomstskat svares da alene af den øvrige del af godtgørelsen.

Vedr. pkt. 8. Her opføres gaver, gratialer o. lign. fra den skattepligtiges arbejdsgiver, når udbetalingen sker én gang for alle, enten i en i den skattepligtiges forhold begrundet særlig anledning, såsom jubilæum eller hans fratræden, hvad enten denne skyldes alder eller sygdom; af udbetalinger, der er begrundet i arbejdsgiverens forhold, kommer kun sådanne jubilæumsgratialer i betragtning, som udbetales i anledning af, at den virksomhed, hvori den skattepligtige er eller har været ansat, har bestået i 25 år eller i et antal år, der er deleligt med 25.

Vedr. pkt. 11
Det fradrag, der kan foretages i de indenfor et indkomstår konstaterede fortjenester, udgør 40.000 kr.

Såfremt der i den samlede fortjeneste indgår en fortjeneste, der er opgjort med udgangspunkt i ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering, fradrages yderligere først 60.000 kr.

Fradragene kan dog ikke overstige årets samlede fortjenester på fast ejendom, og fradraget på indtil 60.000 kr. kan ikke overstige årets samlede fortjenester opgjort med udgangspunkt i ejendomsværdien ved 13. alm. vurdering.

Det samlede fradrag kan i løbet af 4 på hinanden følgende indkomstår højst udgøre 40.000 kr., respektive 100.000 kr.

For personer forhøjes den efter fradraget fremkomne reducerede fortjeneste med 50 %.

Afhændes ejendommen(e) af selskaber, foreninger, korporationer og selvejende institutioner, der er undergivet fuld eller begrænset skattepligt til staten, jf. lovens afsnit Mi, forhøjes den reducerede fortjeneste med 100%. Er den skattepligtige et dødsbo, anvendes et procenttillæg på 90.

Vedr. pkt. 16 og 17. Gælder kun personer. Såfremt den opgjorte skattepligtige almindelige indkomst for indkomståret 1977 udviser underskud, kan underskuddet fradrages i skattepligtig særlig indkomst for dette indkomstår. Dette gælder også for underskud, der opstår ved overførsel i medfør af ligningslovens § 15 af underskud hidrørende fra indkomstårene 1975 eller 1976. Overstiger underskuddet den særlige indkomst, anvendes reglerne i ligningslovens § 15, jf. kildeskattelovens § 26, 2. stk., på det overskydende beløb.
Hvis skatteyderen vælger at fradrage underskuddet i den særlige indkomst, skal hele underskuddet fradrages, hvis det er mindre end eller lig med den særlige indkomst. Er underskuddet større end den særlige indkomst, skal der fradrages så meget, at den særlige indkomst udlignes helt. Kun det derefter overskydende beløb overføres til fradrag i eventuel ægtefælles skattepligtige indkomst. En eventuel uudnyttet rest overføres til det eller de følgende år efter reglerne i ligningslovens § 15, jf. kildeskattelovens § 26, 2. stk.

STATSSKATTEDIREKTORATET

Fortegnelse over medarbejderaktieordninger, der indtil 1. juni 1978 er godkendt i medfør af ligningslovens § 7 A.

Det samlede antal godkendte medarbejderaktieordninger udgør 129 fordelt på ialt 94 selskaber. Det samlede antal tegningsberettigede medarbejdere udgør 84.919, og de samlede tegningstilbud beløber sig til nominelt 242.492.700 kr.

Selskabets navn (antal ordninger)		Antal tegn. beret. medarbj.	Tegnings-tilbud kr.	
Ø.K.	(3)	1.900	18.000.000	
Sadolin & Holmblad	(4)	800	2.000.000	
Kjøbenhavns Handelsbank	(2)	5.600	15.600.000	
Kgl. Porcelainsfabrik	(2)	960	3.875.000	
Vendelbobanken	(2)	180	670.000	
Walter Jessen & Co.		75	200.000	
Danske Spritfabrikker		500	500.000	
Gyldendal		375	600.000	
Korn- og Foderstofkompagniet		2.000	4.000.000	
Black & Decker Ltd.		20	100.000	
Jyske Bank		300	550.000	(køb)
Dieselgården		37	150.000	
Rødding Tømmerhandel	(2)	13	25.000	
Hellerup & Omegns Bank		211	3.000.000	
Landmandsbanken	(2)	5.800	16.450.000	
Intern. Skibs Radio		24	50.000	(køb)
Kemisk Værk Køge	(2)	285	3.350.000	
Sydbank		265	1.000.000	(køb)
Danske Sukkerfabrikker		1.500	1.500.000	(køb)
Nordisk Gjenforsikring		126	1.000.000	
Ålborg Portland Cement	(2)	2.760	2.700.000	
F. L. Smidth	(2)	5.420	5.420.000	
Midtbanken		400	1.000.000	

Selskabets navn (antal ordninger)		Antal tegn. beret. medarbj.	Tegnings-tilbud kr.	
Faxe Bryggeri		315	500.000	
Novo		1.842	2.000.000	
Roskilde Bank		127	250.000	
De forenede Bryggerier		6.800	5.620.000	
Københavnske Forstæders Bank		260	500.000	
Rasmussen & Schiøtz	(2)	560	1.000.000	
Privatbanken		3.800	8.000.000	(køb)
Bing & Grøndahl og Norden		1.177	1.500.000	
A/S Hotaco		342	500.000	
Frederiksborg Bank		250	600.000	(køb)
Nørresundby Bank		150	250.000	
Faxe Kalkbrud		215	170.000	
Esbjerg Bank		60	250.000	
Sophus Berendsen	(2)	415	1.000.000	
Vestfyns Bank		39	100.000	
Baltica-Skandinavia		2.200	4.000.000	
A/S Atlas	(2)	774	4.000.000	
Himmerlandsbanken A/S		100	250.000	
Amagerbanken		297	3.000.000	
Codan Forsikring		527	2.500.000	
Kgl. Brand		460	2.000.000	
Djurslands Bank A/S		133	150.000	
Ballin & Hertz		37	60.000	(køb)
C. Olesen		127	230.000	(køb)
Nordisk Kabel- og Trådfabrik		3.700	3.700.000	
Købmands- & Håndværkerbank, Århus		59	300.000	
Næstved Diskontobank		142	500.000	
Hafnia, Hånd i Hånd		1.600	2.000.000	
A/S De Smithske		314	400.000	
L. Levison junr.		70	100.000	(køb)
A/S Accumulatorfabriken		143	250.000	
Varde Bank A/S		315	400.000	
A/S Danisco		1.490	2.000.000	
Christianshavns Oplagspladser		29	145.000	(køb)
Superfos A/S		3.500	4.000.000	
Oscar Siesbye Bankaktieselskab		28	218.200	
Peder P. Hedegaard		260	400.000	
S. C. Sørensen A/S		1.240	3.000.000	
A/S Holger Petersen		114	200.000	(køb)
Nordisk Fjerfabrik A/S		404	2.000.000	
Wessel & Vett		3.800	5.250.000	
Bryggeriet Slotsmøllen A/S		51	42.000	
Interdan A/S	(2)	393	890.000	
A/S Det Kbhvns. Re.-Co.		129	500.000	
A/S Phønix Tagpap		791	1.500.000	
A/S Nordvestbank, Lemvig		79	200.000	
Ceres Korn- og Foderstofforr. A/S		35	50.000	
Vingården A/S, Odense		141	210.000	
Lollands Handels- & Landbrugsbank		52	150.000	
Unimerco		60	300.000	

Selskabets navn (antal ordninger)			Antal tegn. beret. medarbj.	Tegnings-tilbud kr.	
F. E. Bording			1.075	1.000.000	
Albani			368	500.000	
Lund & Rasmussen			227	250.000	
Codan Gummi			357	500.000	
Faxe Kalkbrud	(2)		—	400.000	
Dyrup & Co.			342	600.000	
Sadolin & Holmblad	(4)		—	1.580.000	
Jyske Bryggerier			900	1.185.000	
Nordisk Kabel- og Trådfabrik	(2)	yderligere	300	8.000.000	
Dansk Søassurance			170	1.000.000	
Den Danske Provinsbank	(2)		2.050	4.675.000	
F. L. Smidth & Co.	(3)	yderligere	300	11.400.000	
Dampskibsselskabet Torm			155	1.875.000	
Sjællandske Bank			560	1.000.000	
Louis Poulsen & Co.			428	1.000.000	
C. A. Herstad			23	115.000	
Aalborg Portland Cement	(2)	yderligere	2.269	6.600.000	
Bang & Olufsen			2.000	3.000.000	
Rederiet Vesterhavet			448	1.800.000	
Faxe Bryggeri	(2)	yderligere	66	1.250.000	
Novo Industri	(2)	yderligere	152	10.000.000	
Egnsbank Nord			220	260.000	(køb)
Discontobanken, Århus			60	200.000	(køb)
Det Fynske Trælastkompagni			270	250.000	
Rederiet Vesterhavet		yderligere	9		
Vendelbobanken				40.000	(køb)
Privatbanken	(2)			8.000.000	(køb)
Dansk Kautionsforsikr. Aktieselskab			44	400.000	
Christianshavns Oplagspladser	(2)			75.000	(køb)
Jyske Bank	(2)	yderligere	200	1.500.000	(køb)
Gunnar T. Strøm			5	20.000	
Faxe Bryggeri	(3)	yderligere	146	500.000	
Brdr. A. & O. Johansen			237	500.000	
Ø.K.	(4)			15.000.000	
Aktivbanken, Vejle			585	2.000.000	
Bing & Grøndahl og Norden	(2)			1.500.000	
Det Danske Trælastkompagni			700	2.000.000	(køb)
Codan Gummi	(2)			377.500	
Kjøbenhavns Sommer-Tivoli			uoplyst	500.000	
Sjællandske Bank (supplement for at tømme fond)			—	—	
Nordisk Solar Compagni			747	2.000.000	
Sadolin & Holmblad	(5)		—	765.000	

Hvor der er anført »yderligere« ud for kolonnen med antal tegningsberettigede medarbejdere betyder det, at tallet angiver det yderligere antal medarbejdere, der er tegningsberettigede i forhold til den eller de tidligere godkendte ordninger.

Kommissionens undersøgelse af, hvorledes de gældende regler virker i praksis.

For at søge oplyst på hvilke punkter de gældende regler om opgørelse af fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7 giver anledning til problemer i praksis, har kommissionen med skattedepartementets tilslutning bedt statsskattedirektoratet om at undersøge, hvorledes reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer virker i praksis.

Statsskattedirektoratet har herefter rettet henvendelse til en række ligningsmyndigheder og organisationer og anmodet om en udtalelse om, hvorledes reglerne virker i det praktiske ligningsarbejde. Herunder har man særlig bedt følgende forhold belyst:

a) I hvilket omfang tilsidesættes den skattepligtiges egen opgørelse af fortjeneste og tab (skema S 37).

b) Hvilke forhold i forbindelse med opgørelsen af fortjeneste og tab volder særlige vanskeligheder, som for eksempel:

   1) fremskaffelse af oplysning om anskaffelsessummen ved første afståelse efter den 1. januar 1962,

   2) opgørelse af anskaffelsessummen, hvor den skattepligtige har foretaget afståelse efter den 1. januar 1962,

   3) fordeling af anskaffelsessummen ved delvis afståelse af aktier m.v. med forskellige rettigheder,

   4) opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af tegningsretter og/eller aktieretter.

Anmodningen om at medvirke til undersøgelsen har været rettet til direktoratet for Københavns skattevæsen, til skattedirektoraterne på Frederiksberg og i Gentofte, samt til skattevæsenet i Ålborg, Århus og Odense. Endvidere har anmodningen været rettet til Kommunernes Landsforening, Foreningen af danske Ligningskommissioner, Foreningen af Amtsskatteinspektører samt Skatteinspektørforeningen.

Resultatet af undersøgelsen er nærmere sammenfattet ovenfor i *kapitel 8, afsnit II.* I det følgende bringes de indkomne besvarelser.

KOMMUNERNES LANDSFORENING - FORENINGEN AF DANSKE LIGNINGSKOMMISSIONER

Statsskattedirektoratet
Indkomst- og formueansættelser
Moldahlsgade 5
1613 København V

Den -3. OKT. 1977
J.nr. 25.00P05/679-77
BV/EN lokalnr. 441

Vedrørende opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

Ved skrivelse af 4. juli 1977 anmodede statsskattedirektoratet Kommunernes Landsforening, Foreningen af danske Ligningskommissioner m.fl. om en udtalelse over, hvorledes reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer virker i praksis.

Reglerne virker meget tungt i forhold til det ligningsmæssige resultat. I mange kommuner undlader man derfor normalt at foretage en nøjere kontrol med, at de af skatteyderne afgivne oplysninger er korrekte. I tilfælde, hvor afståelsen af aktier m.v. har et sådant omfang, at der vil kunne udløses beskatning i større omfang, har skatteyderen næsten altid støtte fra kvalificerede revisorer og lignende, således at opgørelserne er korrekte.

ad spørgsmål a.

Dette medfører, at den skattepligtiges egen opgørelse af fortjeneste og tab ved salg af aktier kun tilsidesættes i mindre omfang.

ad spørgsmål b.

1) Hvor første anskaffelse af aktierne m.v. er sket før den 1. januar 1962, er det ofte særdeles vanskeligt at fremskaffe oplysninger om anskaffelsessummen, således at man

må anvende kursen pr. 1. januar 1962, uanset dette ikke er til skatteyderens fordel.

2) Er der mellem 1. januar 1962 og seneste salg foretaget delafståelser, er der yderligere vanskeligheder med at rekonstruere anskaffelsessummen for den resterende del af aktierne og værdipapirerne, såfremt der ikke foreligger opgørelser for de enkelte delafståelser.

3) Ved delvis afsbåelse af aktier m.v. med forskellige rettigheder, er det for ikke-børsnoterede aktier ofte et problem, at der skal anvendes salgsdagens kursværdi for aktier i behold. Det skal dog anføres, at der kun er få indehavere af aktier med forskellige rettigheder, og at disse normalt har kvalificeret hjælp, således at problemet i praksis oftest er meget lille for kommunerne.

4) Selve opgørelsen heraf giver ikke anledning til de store problemer for kommunerne. Det kan dog ofte være vanskeligt at forklare en skatteyder, hvorfor salg af uudnyttede tegningsrettigheder skal påvirke anskaffelses- og afståelsessummen for hele aktiegruppen. Dette gælder især, når der skattemæssigt opstår et tab, medens skatteyderen rent faktisk har indkasseret et beløb for afståelsen. Er de aktier, tegningsrettighederne vedrører, **med** afvigende rettigheder, er der yderligere mulighed **for,** at der opstår de samme problemer som nævnt under punkt 3.

Generelt om reglerne i § 7 i lov om særlig indkomstskat m.v. har man den opfattelse, at reglerne er uden større skattemæssig betydning for flertallet af aktionærer med mindre aktieposter. For denne personkreds vil fortjenester ved delafståelser og salg af tegningsretter oftest være skattefri, fordi de er mindre end 6.000 kr. Ganske vist reduceres restanskaffelsessummen (E-værdien), men man har indtryk af, at en del aktionærer ikke kender eller forstår disse regler, og derfor ikke oplyser noget i selvangivelserne om for eksempel salg af tegningsretter.

En væsentlig del af vanskelighederne, som reglerne i § 7 volder, er som berørt foran en følge af, at udgangspunkter for opgørelserne ofte er forhold, der ligger en del år tilbage i tiden. Har man fået registreret de relevante oplysninger om udgangssituationen pr. 1. januar 1962 og får registreret efterfølgende ændringer år for år, er der næppe større principielle problemer, men ordningen er administrationskrævende, og dette vil naturligvis i højere grad være tilfældet, hvis ligningsmyndighederne ud over registrering af oplysningerne i selvangivelserne også søger at sikre, at for eksempel salg af uudnyttede tegningsretter bliver registreret, selv om det ikke måtte fremgå af selvangivelserne og ikke har nogen øjeblikkelig skattemæssig betydning, Det skal understreges, at for aktieejende større selskaber og erhvervsdrivende personer, hvis regnskaber udarbejdes af eller under medvirken af kvalificerede revisorer, er der normalt ingen problemer.

Vedrørende skema S 37: På baggrund af de gældende regler er det opfattelsen, at skema S 37 er ganske udmærket for personer, der er vant til at sætte sig ind i en trykt vejledning og til at udfylde skemaer, og det volder i almindelighed ingen større vanskeligheder at kontrollere, om skemaet er korrekt udfyldt, når de relevante oplysninger om anskaffelser og afståelser foreligger. For personer, der ikke er vant til at læse sådanne vejledninger og til skemaudfyldelse, kan skema S 37 nok virke uoverkommeligt, og dette kan være årsag til de forkerte eller manglende opgørelser, som er omtalt foran.

For Kommunernes Landsforening

Jens Mathiasen

O. Ingvartsen

For Foreningen af danske Ligningskommissioner

C. Larsen-Ledet

Kaj Andersen

Foreningen af
Amtsskatteinspektorer
Formanden

Vejle , den 30/8 19 77.

PP/TM

Statsskattedirektoratet
Meldahlsgade 5,
1613 København V.

Ved skrivelse af 4. juli d.a, - j. nr. 0. 47.223 - til Poreningen af amtsskatteinspektører har Statsskattedirektoratet forespurgt, hvorledes reglerne for opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer virker i det praktiske ligningsarbejde.

Som eksempel på forhold, som direktoratet kunne ønske nærmere belyst, anføres følgende:

a) I hvilket omfang tilsidesættes den skattepligtiges *egen* opgørelse af fortjeneste og tab (skema S 37).

b) Hvilke forhold i forbindelse med opgørelsen af fortjeneste og tab volder særlige vanskeligheder, som for eksempel:

1) fremskaffelse af oplysning om anskaffelsessummen ved første afståelse efter den 1. januar 1962,

2) opgørelse af anskaffelsessummen, hvor den skattepligtige har foretaget afståelse efter den 1. januar 1962,

3) fordeling af anskaffelsessummen ved delvis afståelse af aktier m.v. med forskellige rettigheder,

4) opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af tegningsretter og/eller aktieretter.

Efter at foranstående har været forelagt foreningens medlemmer til udtalelse, mener man, at de rejste spørgsmål må besvares således:

Ad a: I de tilfælde, hvor en skatteyder har haft kvalificeret bistand til at udfylde skema S 37, er der sjældent problemer, selv om man i mange tilfælde må anmode de pågældende revisorer eller advokater om at udfylde nævnte skema, idet man ofte, hvor det drejer sig om mindre beløb, har skønnet, at der som følge af bundfradraget, jfr. lov om særlig indkomst, § 9, ikke vil fremkomme nogen skattepligtig fortjeneste.

Den almindelige skatteyder, som ikke har den fornødne tekniske assistance til rådighed, vil derimod som hovedregel

ikko være i stand til at opgere fortjeneste eller tab korrekt, hvorfor han simpelt hen undlader at udfylde S 37, således at ligningsmyndigheden må indkalde pågældende for at få de nødvendige oplysninger, hvilket forøvrigt også vil være tilfældet, når skatteydere selv har prøvet på at udfylde S 37, idet skemaerne oftest vil være udfyldt forkert.

Mange skatteydere henvender sig iøvrigt på de lokale skattekontorer for at få skemaet udfyldt.

I hvilket omfang de indsendte opgørelser tilsidesættes, kan der ikke siges noget præcist om, da der ikke foreligger nogen statistik herover, men at det er et betydeligt antal, er der næppe nogen tvivl om, ligesom der ikke er tvivl om, at de manglende eller forkert udfyldte skemaer samt den assistance, som de lokale skattekontorer ofte må yde i forbindelse med udfyldelsen af S 37, er ensbetydende med et betydeligt ressourceforbrug for de lokale ligningsmyndigheder, - et forbrug, der må antages at være urimelig stort i forhold til den fiskale værdi.

Ad b l) Det er ofte vanskeligt at fremskaffe oplysninger om anskaffelsessummer, især hvor aktierne er erhvervet for en del år siden, dels, fordi købsbilag ikke er opbevaret, dels, fordi bilag S 10 A til selvangivelsen ofte er mangelfuldt udfyldt.

2) Såfremt skemaet S 37 er udfyldt i forbindelse med tidligere salg, er der ingen problemer. Er dette skema ikke udfyldt, vil det i reglen være meget vanskeligt at få nærmare oplysninger om "E-værdien" til brug ved opgørelsen af fortjeneste eller tab ved efterfølgende afståelse«,

Problemet opstår ikke mindst i det tilfælde, hvor skatteyderen ikke kan konsulteres, eksempelvis dødsboer, hvilket bl.a. i mange tilfælde har til følge, at der ses bort fra tidligere afståelse.

3) Der savnes her ofte oplysninger om, at der er tale om aktier med forskellige rettigheder, hvorfor sådanne aktier ved senere salg uden yderligere undersøgelse betragtes som aktier med samme rettigheder.

4) Der er formentlig ingen tvivl om, at dette punkt giver anledning til de største problemer, bl.a. fordi opgørelsen af fortjeneste ved afståelse af tegningsrettigheder på mange skattekontorer er en ret sjælden foreteelse, hvorfor sådanne opgørelser selv i de tilfælde, hvor de relevante oplysninger er til stede, volder skatteporsonalet betydelige vanskeligheder.

Endelig kan man formentlig ikke se bort fra, at afstå-

else af tegningsrettigheder of to overses, da ligningsmyndig-hederne på dot t i a s punkt, hvor perscnligningen foretages, ikke er i besiddelse af oplysninger om kapitaludvidelse m.v.

Sammenfattende kan, som Foreningen af amtsskatteinspektører's opfattelse, anføres, at reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v. i forhold til skatteprovenuet er særdeles belastende for skattemyndighederne.

P. f. v.

P. Pedersen

Skatteinspektør foreningen
Formanden
Rådhuset
2620 Albertslund
Telefon (02) 64 96 10, lokal 147

Statsskattedirektoratet
Indkomst- og formueansættelser
Meldahlsgade 5
1613 København V.

Albertslund, den 25 AUG. 1977

I skrivelse af 4/7 1977 j.nr. D 47.223 har statsskattedirektoratet anmodet om en udtalelse om, hvorledes reglerne omkring opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af værdipapirer m.v. virker i praksis.

Skatteinspektørforeningen skal i den anledning udtale, at vi intet konkret materiale har om, i hvilket omfang den skattepligtiges egen opgørelse er korrekt, men det er vor opfattelse, at det drejer sig om hovedparten af tilfældene

Et større problem ligger i at konstatere den korrekte E-værdi. Oftest skyldes det de skattelignende myndigheder, som ikke har ofret tilstrækkeligt med tid på at få oplysningerne ajourført samt de tilfælde, hvor den skattepligtige ikke har oplyst om køb/salg af tegningsrettigheder.

Med venlig hilsen

Anders Olesen

DIREKTORATET FOR KØBENHAVNS SKATTEVÆSEN
Hans Nansens Gird. Tlf. (Ü1) 14 08 70
Gyldenløvesgade 15
1639 København V
Eksp.tid: kl. 9 • 14, torsdag tillige kl. 16 • 18. Lørdag lukket.

Statsskattedirektoratet,
indkomst- og formueansættelser,
Meldahlsgade 5,
1613 København V.

Initialer	Journalnummer	Bilag	Dato	Deres reference
PK/eb	sktv. SR 7-5		31.8.1977	0.47.223

Statsskattedirektoratet har ved skrivelse af 4. juli 1977 anmodet om en udtalelse vedrørende virkningen i det praktiske ligningsarbejde af de gældende bestemmelser om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

Man skal indledningsvis bemærke, at der ikke i direktoratet findes statistisk materiale, der kan danne grundlag for den udbedte vurdering.

Omend der nok i de senere år har kunnet spores en vis forbedring i kvaliteten af de af skatteyderne udarbejdede S 37-skemaer, så må der stadig ske tilsidesættelser i betydeligt omfang. Mange, især ældre mennesker, har - trods mundtlig vejledning fra skatteväsenets side - vanskeligt ved at forstå principperne for avance-/tabsopgørelsen ved delafståelser, herunder salg af tegningsret.

Hvor selvangivelsen udarbejdes af revisor eller advokat forekommer der selvsagt fsrre fejl i udfyldelsen af skemaerne, end hvor skatteyderen selv udfylder selvangivelsen, men også i de af revisorer og advokater udarbejdede skemaer kan der være betydelige fejl, der især skyldes manglende eller forkert hensyntagen til i tidligere år tildelte fondsaktier og/eller udnyttede tegningsretter.

Fastsættelse af en anskaffelsessum ved første afståelse efter den 1/1-1962 volder ikke vanskeligheder, hvis hele beholdningen er anskaffet ved køb før den 1/1-1962, men da det efterhånden er de færreste selskaber med aktiekapitalen spredt over en større aktionærkreds, der ikke har udvidet aktiekapitalen siden 1/1-1962, vil der i praksis ofte være vanskeligheder forbundet med at opgøre anskaffelsessummen, jfr. nedenfor.

Ved en aktiebeholdning erhvervet før 1. januar 1962, der er forøget ved udnyttelse af tegningsretter eller ved modtagelse af fondsaktier, er den i 1963-cirkulæret foreskrevne sammenligning af "gennemsnitsanskaffelseskursen" og 1. januar 1962-kursen derimod vanskelig at gennemføre.

Specielt med hensyn til andelsbeviser gælder det, at de vanskeligheder, der er forbundet med at opgøre andelsboligbevisers værdi pr. 1/1-1962, nu kun har stærkt reduceret betydning som følge af bestemmelsen i lov om særlig indkomst § 2A. Det giver derimod fortsat nogle problemer, at der for aktierne i en række helejede dattersel-skaber ikke foreligger nogen beregnet 1. januar 1962 kurs.

Hvor der er sket **anskaffelser** efter den l/l-1962 ved køb, nytegning eller ved modtagelse af fondsaktier, giver opgørelsen af **anskaffelsessummen erfaringsmæssigt** anledning til mange **misforståelser** og fejl i skatteydernes opgørelser. Fejlene består som tidligere nævnt ofte i, at skatteyderen ikke benytter den korrekte anskaffelsessum for modtagne fondsaktier og/eller nytegnede aktier. For ligningsmyndighederne består vanskeligheden **i** at konstatere de faktiske anskaffelsessummer, idet købsnotaer **ofte** ikke opbevares over en længere årrække. Er der tale om børsnoterede aktier, vil man normalt ved hjælp af børsto.beller og oversigter over aktieudvidolser kunne finde frem til de korrekte beløb, men i andre tilfælde må man ofte falde tilbage på skønsmæssigt opgjorte beløb.

Det bemærkes herved, at skatteyderne ikke i nogen særlig udstrækning anvender de **felter på** selvangivelsen, hvori anskaffelsessum og -tidspunkt for de i årets løb nyerhvervede aktier kan oplyses, og ligningsmyndighederne har kun **i** undtagelsestilfælde søgt sådanne oplysninger indhentet, og kun **i** meget sjældne tilfælde søgt givne oplysninger verificerede i forbindelse med ligningen for købsåret.

Der forekommer erfaringsmæssigt ofte fejl i avance-/tabsopgørelsen, derved at skatteyderen (hans revisor eller advokat) overser en tidligere opgjort E-værdi, og i stedet tager udgangspunkt i den oprindelige anskaffelsessum. Aktiebeholdningsskomaet, der **blev** indført på landsplan i 1970, har dog givet ligningsmyndighederne bedre mulighe-, der for at holde styr på aktiebevægelserne fra år til år og opgjorte E-værdier.

Fordelingen af anskaffelsessummen ved delvis afståelse af aktier m.v. med forskellige rettigheder opleves utvivlsomt af skatteyderne og af sagsbehandlerne i **skatteadministrationen** som meget vanskelig. Reelle vanskeligheder foreligger især, hvor der er tale om unoterede aktier, idet der som regel her ikke foreligger nogen fastslået kurs for den del af aktierne, der ikke berøres af afståelsen. Kun undtagelsesvis kendes f.eks. kursen på B-aktier på det tidspunkt, hvor der foretages overdragelse af f.eks. A-aktier, og skatteyderne og ligningsmyndighederne er henvist til rene skøn.

Hvor der kun er tale om mindre kursforskelle mellem aktier med forskellige rettigheder (f.eks. ved forskel i udbytte på gamle og nye aktier ved nytegning) godkendes det i praksis, at skatteyderen foretager fordelingen af anskaffelsessummen på grundlag af de nominelle beløb.

Opgørelsen af avance/tab ved afståelse af tegningsretter og/eller aktieretter forekommer utvivlsomt meget vanskeligt for mange skatteydere, der simpelt hen opgiver **at udfylde** S 37-skemaet. **I** mange tilfælde er der tale om så små beløb, at avancen ikke medfører påligning af særlig indkomst, men af hensyn til anskaffelsessummen ved senere

afståelse (E-værdien) er det nødvendigt at få avancen/tabet opgjort. Selve opgørelsen, der så foretages af ligningsmyndighederne på grundlag af skatteyderens salgsnotaer (vedlagt selvangivelsen eller indkaldt under ligningen), volder ikke i sig selv særlige vanskeligheder. De tidligere anførte bemærkninger om fremskaffelsen af oplysninger om anskaffelsessummen for beholdningen af gamle aktier gør sig naturligvis også gældende i disse tilfælde.

Hertil kommer, at fraværet af øjeblikkelig provenumæssig betydning af salg af tegningsretter har bevirket, at mon - særligt i de første år efter 1962 - i mange tilfælde har undladt at søge avance-/tabsopgørelser tilvejebragt, hvilket medfører, at anskaffelsessummen (E-vaordien) for aktiebeholdningen ofte er forkert opgjort (til et for stort beløb). Senere berigtigelse af sådanne forkert opgjorte E-værdier er et stort og tidkrævende arbejde, der ikke mindst belaster direktoratets dødsboafdeling meget.

Endvidere er der efter direktoratets opfattelse grund til at pege på vanskelighederne i forbindelse med opgørelsen af avance/tab ved afståelse af konvertible obligationer og/eller tegningsret hertil. I dag godkendes næsten en hvilken som helst opgørelsesform, idet det i praksis er umuligt at foretage en relevant opgørelse.

Som nævnt indledningsvis er direktoratet ikke i besiddelse af statistisk materiale til belysning af forholdene, men det er direktoratets indtryk, at provenuet i forbindelse med salg af aktier m.v. er meget beskedent (om det overhovedet er positivt), idet tabsfradragene i den almindelige indkomst ved overførsel af negativ særlig indkomst har et betydeligt omfang. Der er ikke tvivl om, at disse regler anvendes af en del skatteydere som led i en "skattetænkning". Det bør dog i denne forbindelse erindres, at der, bl.a. i kraft af fondsaktieudstedelser og nytegning til lav kurs i årenes løb, hviler en meget betydelig latent skattebyrde på aktiebeholdningerne i landet.

B.L. Nielsen / Knud Sørensen

B. L. Nielsen

Knud Sørensen

FREDERIKSBERG KOMMUNE
SKATTEDIREKTORATET

FREDERIKSBERG RAADHUS
2000 KØBENHAVN F.
DEN 26-8-77.
KØBENHAVN-LOKAL 3501
Skrivelser m. m. denne sag vedrørende bedes betegnet med
F. S.
Nyt telf.-nr. 19 21 21

Statsskattedirektoratet har ved skrivelse af 4. juli 1977 - j.nr. 0.-47223 - anmodet om en udtalelse vedrørende virkningen i det praktiske ligningsarbejde af de gældende bestemmelser om opførelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

Således foranlediget skal man oplyse, at man ikke er i besiddelse af et egentligt statistisk materiale til belysning af de i skrivelsen rejste spørgsmål, men at man på grundlag af oplysninger fra de specielle medarbejdere, der gennemgår selvangivelser med aktiebeholdninger kan oplyse følgende:

ad skrivelsens pkt. a.

I det omfang skema S 37 udfyldes af skatteyderen selv eller ved hjælp af mindre kvalificerede skatterådgivere, må næsten alle skemaer ændres, og selv om der foreligger kvalificeret hjælp foretages ofte ændring af opgørelserne - jfr. herved efterfølgende redegøreiso vedrørende anskaffelsessum m.v.

ad skrivelsens pkt. b.

1. Beholdningobevægelserne er ofte meget vanskelige at følge
   - anskaffelsespris i det enkelte år oplyses sjældent, ligesom de lignende myndigheder - blandt andet af tidsmæssige og fiskale grunde - ofte undlader kontrol, hvor der iøvrigt ikke foreligger salg eller andre ligningsrnæssige problemer.
   - oplysning om udvidelser og udnyttelse/salg af tegningsrettigheder foreligger ikke i fornødent omfang og er af ovenfor nævnte grunde ikke fulgt op af ligningsmyndighederne.
   - det er ofte vanskeligt at fremskaffe afregningsbilag - købs- og salgsnotaer - for tidsrum der ligger mere end 5 år tilbage.

2. Opgørelserne, hvor der er tale om aktier med forskellige rettigheder, volder - især for ikke børsnoterede aktier - store problemer.

3. Ændringerne i reglerne om dødsbobeskatning har medført et stort og tidskrævende arbejde med opgørelse af passivposter ved større aktiebesiddelser, et arbejde der næsten 100% må udføres af ligningsmyndighederne.

k. Opmærksomheden henledes iøvrigt på, at der stadig foreligger uløste problemer i forbindelse med opgørelse, hvor der indgår konvertible obligationer.

Det er direktoratets opfattelse at den fiskale betydning af de gældende regler om aktiesalg - er mindre væsentlig - og at en stærk forenkling af reglerne vil være særdeles arbejdsbesparende.

Schmidt

Statsskattedirektoratet,
Meldahlsgade 51
I6l3 København V.

STATSSKATTEDIREKTORATET
INDKØBSKONTOR OG TRYKSAGSLAGER
MELDAHLSGADE 5, 1613 KØBENHAVN V
TELF (01) 12 08 00

INDGÅET

- 6 JULI 1977

SKATTEDIREKTORATET

Direktoratet for Gentofte
kommunes skattevæsen,
Rådhuset,
2920 Charlottenlund.

- 4 JULI 1977

Deres reference	Afdeling/initialer	Journalnummer	Dato
	S.kt. PS/EM	O. 47.223	

Selskabs- og aktionærbeskatningskommissionen, der har professor, dr.jur. Thøger Nielsen som formand, undersøger for tiden behovet for ændringer i de gældende regler om aktionærbeskatning, herunder særlig om der er behov for en mere gennemgribende ændring af reglerne i § 7 i lov om særlig indkomstskat m.v. om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

Kommissionen, der er anmodet om at søge overvejelserne om de omtalte beskatningsregler afsluttet inden udgangen af 1977, har med tilfredshed af skattedepartementet bedt statsskattedirektoratet om at undersøge, hvorledes reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer virker i praksis.

I den anledning skal direktoratet udbede sig en udtalelse om, hvorledes reglerne virker i det praktiske ligningsarbejde. Herunder finder man, at det vil være af betydning at få for eksempel følgende forholdj belyst:

a) I hvilket omfang tilsidesættes den skattepligtiges egen opgørelse af fortjeneste og tab (skema 537).

b) Hvilke forhold i forbindelse med opgørelsen af fortjeneste og tab volder særlige vanskeligheder, som for eksempel:

   1) fremskaffelse af oplysning om anskaffelsessummen ved først 13 afståelse efter den 1. januar 1962,

   2) opgørelse af anskaffelsessummen, hvor den skattepligtige har foretaget afståelse efter den 1. januar 1962,

   3) fordeling af anskaffelsessummen ved delvis afståelse af aktier m.v. med forskellige rettigheder,

   4) opgorelse af fortjeneste og tab ved afståelse af tegningsretter og/eller aktieretter.

Anmodning om at medvirke til undersøgelsen er af statsskattedirektoratet rettet til direktoratet for Københavns skattevæsen, til skattedirektoraterne på Frederiksberg og i Gentofte, samt til skattevæsenet i Aalborg, Århus og Odense. Endvidere er anmodningen rettet til Kommunernes Landsforening, Foreningen af danske ligningskommissioner, Foreningen af Amtsskatteinspektører samt Skatteinspektorforeningen.

Af hensyn til kommissionens videre arbejde skal man anmode om, et besvarelsen fremskyndes.

Eventuelle spørgsmål vedrorende de ønskede oplysninger bedes rettet til en af kommissionens sekretærer, Fuldmægtig Søren Graven, skatte-departementet, telefon (ol) 12532o, lokal 4461, eller fuldmægtig Marianne Mandahl, statsskattedirektoratet, telefon (ol) 1298oo, lokal 72

E.b.

Tilbagesendes, idet direktoratet indledningsvis skal oplyse, at der i det praktiske ligningsarbejde er en forskel på opgørelse af avance og tab ved salg af aktier fra "fortrolige selskaber" og aktier fra børsnoterede selskaber.

Ved afståelse af aktier fra "fortrolige selskaber", hvor det ofte er hele aktiekapitalen eller betydelige poster af denne, der afhændes på een gang, er det sjældent selve opgørelsesmetoden, der giver anledning til problemer. I sådanne sager opstår der ofte diskussioner om overdragelses - respektive erhvervelseskurserne, kursnedskrivning på gældsbreve eller lignende, der udstedes som et led i betalingen for overdragelsen, samt om de af hovedaktionærernes transaktioner affødte hermed sammenhængende skattetekniske problemer. Det er skattedirektoratets erfaring, at man efter indførelsen af lov om særlig indkomstskat m.v. i et stadigt stigende omfang må ofre betydeligt kvalificeret arbejdskraft på behandlingen og forelæggelsen af sådanne sager for ligningskommission og skatteråd. Direktoratet er dog ikke i stand til at udtale sig om, i hvilket konkret omfang dette arbejde belaster administrationen.

Opgørelse af fortjeneste og tab ved salg af aktier (skema S 37) forekommer naturligvis i betydelig større udstrækning, hvor der er tale om afhændelse af aktier fra børsnoterede selskaber. Vedrørende disse sager er direktoratet heller ikke i stand til at oplyse, i hvilket omfang skatteydernes egne opgørelser tilsidesættes, således som der forespørges under pkt. a.

Direktoratet kan dog til belysning af dette anføre, at antallet af skatteydere, som medregner aktieudbytte på selvangivelserne, andrager godt 11 % af det samlede skatteyderantal i kommunen, medens landsgennemsnittet or på 4,5 %. I Gentofte kommune er der skatteansat ca. 62.000 personer, hvoraf ca. 7.ooo medregner aktieudbytte. Antallet af skattepligtige i hele landet andrager ca. 3,6 mill., hvoraf ca. 1,75 % er ansat i Gentofte. Antallet af skattepligtige i hele landet, der medregner aktieudbytte andrager ca. 165.ooo, hvoraf ca. 4,25 % er bosat i Gentofte.

Aktiesalßskemaer forekommer - eller burde forekomme - i et meget betydeligt antal selvangivelser her i kommunen, og medfører tilskrivning i overordentlig mange tilfælde.

Direktoratet må imidlertid prioritere ligningsarbejdet således, at der i selvangivelser, hvor aktiesalgsskema mangler, må ske et skøn over, hvorvidt afståelsen vil medføre en avance, som giver skatteprovenu jfr. i denne forbindelse de særlige fradrag i lov om særlig indkomstskat. Direktoratet må derfor afstå fra en nøjere kritik af sådanne selvangivelser i det ikke ubetydelige antal tilfælde, hvor avancen vil være så lille, at den ikke medfører beskatning. Undladelsen heraf et enkelt eller flere år har dog til følge, at man i indkomstår, hvor der sker større afståelse, eller i tilfælde af dødsfald, må foretage en fuldstændig opgørelse af de reducerede anskaffelsesværdier for at kunne foretage en nøjagtig opgorelse i et senere afhændelsesår eller i forbindelse med dødsfaldet. Sager, hvor mindre aktiesalg f.eks. i forbindelse med aktieudvidelser har været uden særlig betydning, er nu i et stadigt stigende omfang blevet en belastning for administrationen, herunder navnlig i forbindelse med dødsbobeskatningen.

Til det under pkt. b anførte kan direktoratet oplyse:

ad 1) Arbejdet er meget tidskrævende og især belastende for skattedirektoratets arkiv. I denne forbindelse bemærkes, at skattedirektoratet meget snart må tage stilling til, hvorledes der skal forholdes med arkiveringen af ældre selvangivelser, hvor skatteyderens aktiebeholdninger kan få betydning for senere salg. Uanset at koirnunalbestyrelsen ved byggeri af en ny rådhusfløj har stillet mere hensigtsmæssige arkiveringslokaler til rådighed for skattedirektoratet, kan det vise sig nødvendigt meget snart at kassere selvangivelser, hvori forekommer materiale, der er nødvendigt for en nøjagtig opgørelse af avancer og tab ved salg af aktier. Det kan oplyses, at det er skattedirektoratets erfaring, at det kun i meget få tilfælde er muligt fra den skattepligtige selv eller dennes revisor at få oplysning om nøjagtige anskaffelsespriser, når anskaffelsen blot ligger nogle få år tilbage.

ad 2) Spørgsmålene hænger sammen med det under ad 1) anførte og det ovenfor berørte om manglende ajourføring af regulerede anskaffelsessummer i forbindelse med mindre og ubetydelige salg.

ad 3) Det nævnte spørgsmål giver forsåvidt ikke anledning til særlige vanskeligheder.

ad 4) Spørgsmålet er til dels berørt under det foran anførte om mindre betydende salg, idet sådanne "småsalg" meget ofte finder sted i forbindelse med aktieudvidelser.

Det er direktoratets erfaring, at avanceopgørelserne ved salg af aktier og tegningsrettigheder volder skatteyderne store problemer. Direktoratet har således stadig, selvom denne form for beskatning har eksisteret i flere år, et betydeligt arbejde med vejledning af de ca. 7.ooo skatteydere, som ejer aktier. Det forekommer således meget ofte, at skatteyderne helt undlader at udfylde skema S 37, men alene fremsender aktiesalgsnotaer med anmodning om, at

skattemyndigheden oelv opgør avancen. Sådanne sager er naturligvis meget belastende for ligningsarbejdet.

Direktoratet for Gentofte kommunes skattevæsen

den 19 AUG. 1377

H. H. BJØRNSEN

SVEND EIERSØ

Statsskattedirektoratet
Indkomst- og formueansættelser

Gent. Skattev. J.Nr. 00-37 1977

ÅRHUS SKATTEVÆSEN . RÅDHUSET . 8100 ÅRHUS C . TELEFON (06) 13 20 00

Statsskattedirektoratet
Indkomst- og formueansættelser
Meldahlsgade 5
1613 København V

Personnummer
(Bedes opgivet ved alle henvendelser)

Lokal nr.	Vst. nr.	Journ. nr.	Ref.	Dato
2079	159	B.9.3.4.132.	ps/lbs	12. august 1977

Statsskattedirektoratet har ved skrivelse af 6. juli 1977 anmodet Århus skattevæsen om en udtalelse vedrørende de praktiske problemer i forbindelse med administration af reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer.

Man skal i denne anledning udtale følgende:

1. Generelt

Det er en udbredt opfattelse blandt ligningssekretærerne, at reglerne virker meget tungt i forhold til det skattemæssige resultat, den enkelte ligningssekretær kan observere. Reglernes opbygning er i sig selv logisk nok, men det kan til trods herfor være vanskeligt for skatteyderne at forstå at benytte dem rigtigt, idet der trods alt er tale om et kompliceret regelsæt . For den erfarne ligningssekretær giver reglerne kun sjældent forståelsesmæssige vanskeligheder. Vanskelighederne ligger på det praktiske administrative plan.

Det er indtrykket, at de fleste aktiebesiddere selv er godt inde i reglerne eller har støtte fra kvalificeret medhjælp. Hovedparten af det indsendte materiale er som følge heraf af god kvalitet. Til trods herfor er den ligningsmæssige behandling vanskelig, idet der i kontrolarbejdet med de indsendte opgørelser indgår faktorer, som giver anledning til betydeligt administrativt besvær. Der tænkes her f.eks. på kontrol med kursværdien for unoterede selskaber ved afståelse af aktier med forskellige rettigheder og på kontrol med afståelse af tegningsrettigheder (selvangives disse?) samt på kontrol med

ajourføring af E-værdier.

De nugældende regler kan med stort administrativt besvær kontrolleres effektivt, hvis man ønsker at benytte tilstrækkeligt med kræfter herpå. Det er imidlertid ikke indtrykket, at en personalekrævende effektivisering vil være lønsom under de nugældende regler. Ved Århus skattevæsen gennemføres kontrolarbejdet, herunder arbejdet med ajourføring af E-værdierne, under den løbende ligning i ligningskommissionens regie. Dette bevirker, at der kun er meget sparsomt med tid til en udtømmende registrering af alle forhold. Den erfarne ligningssekretær kan meget hurtigt vurdere, om der er behov for en dybere kontrol, og om en mindre ændring vil være lønsom set i forhold til 6.ooo-kronersgrænsen. Påvirkes E-værdien i væsentlig grad, ændres den naturligvis også, selv om der ikke udløses aktuel beskatning, men mindre reguleringer af E-værdierne undlades ofte.

Der findes intet statistisk materiale, som kan belyse de faktiske forhold på området, og slet intet materiale, som kan antyde det provenutab, der formentlig i det lange løb opstår, som følge af den lave prioritering dette kontrolarbejde har i forhold til andre ligningsmæssige opgaver.

Derimod kan man oplyse, at der ved Århus skattevæsen er ca. ½% af skatteyderne, som betaler særlig indkomstskat, hvilket i faktiske tal vil sige ca. l.ooo. Provenuet af særlig indkomstskat udgjorde i 1976 ca. 24 mill. kr., som skal ses i forhold til et samlet provenu på ca. 932 mill. kr. Når dertil kommer, at der i disse tal indgår alle typer af særlig indkomstskat, herunder handler med fast ejendom, jubilæumsgratialer m.v., kan det konstateres, at provenuet ved aktiebeskatningen må være forsvindende lille, hvilket bl.a. må skyldes 6.ooo-kronersgrænsen. Antallet af aktiebesiddere er naturligvis noget større, end de ovennævnte tal antyder, idet der er mange, som beholder aktierne gennem længere tid, således at der ikke sker forskydninger. Det nærmeste tal, man er i stand til at fremlægge, er, at ca. 8.000 svarende til ca. 4% af skatteyderne modtager og selvangiver aktieudbytte.

Det kan måske undre, at man på et tilsyneladende løst grundlag tør undlade at foretage en loo% effektiv kontrol. Som svar her-

på kan det anføres, at man ikke kan gennemføre en sådan kontrol uden at gribe dybt ind i prioriteringssystemet, og den gennem mange år indarbejdede arbejdsgang. En 100% effektiv kontrol vil bevirke, at prioriteringssystemet skal omlægges, idet man under det nuværende system ofte kommer ud for, at mindre afståelser af f.eks. tegningsrettigheder passerer igennem systemet, uden at E-værdierne reguleres, idet sagen slet ikke kommer ud til ligning, men kun omfattes af den maskinelle kontrol.

I sidste ende er det en skønsmæssig afgørelse, hvordan de knappe personalemæssige ressourcer skal anvendes under ligningen. Ved Århus skattevæsen har man skønnet, at denne opgave skal prioriteres relativt lavt, bl.a. under hensyn til det ringe antal skatteydere med aktiebeholdninger i kommunen, og fordi man har erfaring for, at skatteyderne og deres rådgivere forstår at udnytte 6.000-kronersgrænsen fuldt ud.

Lægges det til grund, at det nuværende system skal fortsætte, er der enighed om, at formular S 37 bør bibeholdes. Det er indtrykket, at blanketten efterhånden er godt indarbejdet, og at den stort set opfylder kravene om god information og instruktion. En sproglig afpudsning kan måske være på sin plads, men herudover kan der næppe rejses væsentlige indvendinger mod blanketten. Man kan umuligt løbe fra, at reglerne er indviklede, hvilket uundgåeligt må give sig udtryk i den benyttede formular.

Det nuværende administrationssystem kunne måske lettes, hvis de forskellige data blev lagt ind i et af de eksisterende edb-systemer, således at alle aktiebeholdninger blev registreret og ajourført dels på baggrund af selvangivelsesmaterialet og dels på grundlag af oplysninger om kurser, friaktier m.v. fra andre oplysningskilder. Et sådant mere konsekvent og dermed mere effektivt system vil uden tvivl kunne etableres, men det er spørgsmålet, om det ville være lønsomt.

2. Besvarelse af de stillede spørgsmål

a. Det er ligningssekretærernes opfattelse, at S 37 opgørelsen sjældent ændres, idet skatteyderne enten selv er fortrolige med blanketten eller har kvalificeret medhjælp. Er der tale om mindre ændringer, som kun påvirker E-værdierne,

idet fortjenesten er under 6.000 kr., vil ligningssekretæren ofte vige tilbage fra overhovedet at foretage ændringen. En del S 37 skemaer kommer ikke til ligningsmæssig gennemgang på grund af prioriteringssystemet, hvilket gør det umuligt at lave en 100% registrering og kontrol hvert år. Århus skattevæsen har ingen statistik, som belyser spørgsmålet.

1. Det opfattes ikke i praksis som et problem, at skatteyderen er ude af stand til at fremskaffe de nødvendige oplysninger om anskaffelsessummen for aktier erhvervet før 1. januar 1962. Dette skyldes, at man i disse tilfælde uden videre benytter kursværdien pr. 1. januar 1962, selv om det kan være skatteyderen til skade. I øvrigt er det indtrykket, at aktiebesiddere hører til den gruppe af skatteydere, der har orden i papirerne, og ofte er skatteyderen i stand til at fremlægge den relevante dokumentation.

2. Opgørelsen af anskaffelsessummen skulle være et lille problem, men har i praksis vist sig at være forbundet med en del arbejde. Som det er antydet tidligere, er der ofte tale om en ukonsekvent registreringspraksis vedrørende E-værdier, afståelse af tegningsrettigheder m.v., som gør det umuligt for ligningssekretæren umiddelbart at bygge på de i mappen liggende oplysninger. Er der tale om sager af en vis skattemæssig betydning, må ligningssekretæren ofte dybt ned i gamle selvangivelser for at fremskaffe et sikkert grundlag for at kunne kontrollere den selvangivne anskaffelsessum. Mangler der opgørelser for mellemliggende afståelser (afståelser der ikke giver fortjeneste ud over 6.000 kr. selvangives ikke altid), kan arbejdet blive yderligere besværliggjort. En mere konsekvent registreringspraksis vil nok i det lange løb kunne bringe yderligere beløb til beskatning, men det vil næppe være lønsomt.

3. Det kan i øvrigt oplyses, at der ikke findes ret mange aktiebesiddere, der er indehavere af aktier med forskellige rettigheder. Når dertil kommer, at der næsten i alle tilfælde er tale om skatteydere med kvalificeret hjælp, må det kunne konkluderes, at problemet i praksis er meget lille.

Vedrørende selve opgørelsen, er det vanskeligste problem at fremskaffe en pålidelig dagskurs for selskaber, der er unoterede.

Man er af den opfattelse, at selve opgørelsen ikke giver anledning til de store problemer. Det kan imidlertid ofte være vanskeligt at forklare en skatteyder, hvorfor salg af uudnyttede tegningsrettigheder skal påvirke anskaffelses- og afståelsessummen for hele aktiegruppen. Dette gælder især, når der skattemæssigt opstår et tab, mens skatteyderen rent faktisk har indkasseret et beløb for afståelsen.

Erik Pedersen

Per C. Byrialsen

AALBORG KOMMUNE
ØKONOMISK FORVALTNING
SKATTEVÆSENET

Badehusvej 1 C Postboks 361 9100 Aalborg Telefon (08) 13 60 22 Ekspeditionstid: Mandag—fredag 9—15, torsdag tillige 15—18

Dato 11. juli 1977.

Deres journal nr.

Personnr.

Lokal telefon nr.

Værelse nr.

Statsskattedirektoratet
indkomst- og formueansættelser
Meldahlsgade 5
1613 København V.

I skrivelse af 4. d.m., journal nr. ó. 47.223, har statsskattedirektoratet anmodet om en udtalelse om, hvordan reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer virker i det praktiske ligningsarbejde.

I denne anledning skal man med henvisning til de i nævnte skrivelse opregnede forhold meddele:

a) Man har ikke nogen statistik eller andet talmateriale til belysning af, i hvilket omfang den skattepligtiges egen opgørelse af fortjeneste og tab tilsidesættes. Men det er ligningsmedarbejdernes opfattelse, at hvor skatteyderen selv har foretaget opgørelsen, er denne ofte forkert. Det samme kan siges om opgørelser foretaget af mindre kvalificerede selvangivelsesrådgivere. Derimod er der normalt ingen fejl i opgørelser foretaget af kvalificerede revisorer o. lign.

b) Der er ofte praktiske problemer med at fremskaffe de relevante talmæssige oplysninger, f. eks.:

   1) Hvor første anskaffelse er sket før 1/1 1962, og der før denne dato er sket til- og afgang og eventuelt udnyttet tegningsret, er det ofte vanskeligt at fremskaffe de rette oplysninger til brug for sammenligning med kursen pr. 1/1 1962, således at man må anvende denne kurs, selv om det måske ikke er til skatteyderens fordel.

   2) Er der mellem 1/1 1962 og seneste salg foretaget delafståelser, kan der være særlige vanskeligheder med at rekonstruere resterende anskaffelsessum, hvis der ikke foreligger opgørelser for de enkelte afståelser.

   3) Ved delvis afståelse af aktier m.v. med forskellige rettigheder er det for ikke-børsnoterede aktier ofte et problem, at der skal anvendes

salgsdagens kursværdi for aktier i behold.

4) Ved salg af tegningsrettigheder er der undertiden forståelsesvanskeligheder for så vidt angår princippet med, at der skal indregnes anskaffelses- og afståelsessum, selv om der ikke er sket tegning. Er aktierne, som kan tegnes, med afvigende rettigheder, er der samme mulighed for problemer, som er nævnt i punkt 3.

Generelt om reglerne i § 7 i lov om særlig indkomstskat m.v. har man den opfattelse, at reglerne er uden større skattemæssig betydning for flertallet af aktionærer med mindre aktieposter. For denne personkreds vil fortjenester ved delafståelser og salg af tegningsretter oftest være skattefri, fordi de er mindre end 6.000 kr. Ganske vist reduceres rest-anskaffelsessummen (E-værdien), men man har indtryk af, at en del aktionærer ikke kender eller forstår disse regler, og derfor ikke oplyser noget i selvangivelserne om f. eks. salg af tegningsretter.

En væsentlig del af vanskelighederne, som reglerne i § 7 volder, er som berørt foran en følge af, at udgangspunktet for opgørelserne ofte er forhold, der ligger en del år tilbage i tiden. Har man fået registreret de relevante oplysninger om udgangssituationen pr. 1/1 1962 og får registreret efterfølgende ændringer år for år, er der næppe større principielle problemer, men ordningen or **administrationskrævende**, og dette vil naturligvis i højere grad være tilfældet, hvis ligningsmyndighederne udover registrering af oplysningerne i selvangivelserne også søger at sikre, at f. eks. salg af uudnyttede tegningsretter bliver registreret, selv om det ikke måtte fremgå af selvangivelserne og ikke har nogen øjeblikkelig skattemæssig betydning. Det skal understreges, at for aktieejende større selskaber og erhvervsdrivende personer, hvis regnskaber udarbejdes af eller under medvirken af kvalificerede revisorer, er der normalt ingen problemer.

Vedrørende skema S 37: På baggrund af de gældende regler er det opfattelsen, at skema S 37 er ganske udmærket for personer, der er vant til at sætte sig ind i en trykt vejledning og til at udfylde skemaer, og det volder i almindelighed ingen større vanskeligheder at kontrollere, om skemaet er korrekt udfyldt, når de relevante oplysninger om anskaffelser og afståelser foreligger, For personer, der ikke er vant til at læse sådanne vejledninger og til **skema-**udfyldelse, kan skema S 37 nok virke uoverkommeligt, og dette kan være årsag til de forkerte eller manglende opgørelser, som er omtalt foran.

Med venlig hilsen

K. V. Højfeldt

ODENSE SKATTEVÆSEN
RÅDHUSET

AE/GM

Odense, den 5 SEP. 1977

Telefon (09) 13 13 72, lokal 474
Værelse 415

j. nr. 307/77

Statsskattedirektoratet
Meldahlsgade 5
1613 København V.

Vedr. Deres nr. 0. 47.223.

I skrivelse af 4. juli d. å. har direktoratet udbedt sig en udtalelse om, hvorledes reglerne om opgørelse af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier og lignende værdipapirer virker i det praktiske ligningsarbejde.

Som svar herpå kan oplyses, at man gennemgår alle selvangivelser for erhvervsdrivende, handelsrejsende, hovedaktionærer og dødsboer, medens man kun ser på aktiesalg for de lønmodtagere etc., der udsøges vedr. dette punkt gennem et prioriteringssystem.

Kun for lønmodtagere har Odense en selvstændig statistik ever gennemgangen af aktiesalg. For indkomståret 1975 er der gennemgået 173 lønmodtagersager. Heraf blev 48 tilsagt, og af disse blev 30 ændret.

Indkomsten	blev forhøjet med	134.161	kr.	og nedsat med	60.232	kr.
Formuen	-	1.548.680	-	-	-	53.346	-
Særlig indkomst	-	105.384	-	-	-	811	-

Ved afståelse af aktier og lignende vil opgørelse af fortjeneste/tab være vanskelig uden de udarbejdede skemaer; men ved de første afståelser kan kun få skatteydere udfylde skemaerne selv.

Der forekommer en del fejl i "Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse".

Det kræver et betydeligt arbejde at hjælpe skatteydere med at udfylde skema og med at fremskaffe oplysning om anskaffelsestidspunkt og -sum. Det samme er tilfældet ved kontrol af opgørelsen.

I mange tilfælde konstateres, at salg af tegningsret ikke er selvangivet, hvilket især får betydning ved, at anskaffelsessum på restbeholdningen ikke reduceres. Det konstateres også i enkelte tilfælde - især ved behandlingen af dødsboer - at salg af aktier ikke er selvangivet.

Skatteyder kan normalt ikke forstå beregningen ved salg af tegningsret og skal have hjælp første gang.

Ved opgørelser om aktier med forskellige rettigheder er der næsten altid fejl på et eller andet punkt.

Venlig hilsen

Arne Eskelund

Side

AKTIEBEHOLDNINGSSKEMA

5.92

AKTIEBEHOLDNING			AKTIEBEHOLDNING			AKTIEBEHOLDNING		
Skat-teår	Nominel værdi	E-værdi (skema vedlagt)	Skat-teår	Nominel værdi	E-værdi (skema vedlagt)	Skat-teår	Nominel værdi	E-værdi (skema vedlagt)
(Selskab)			(Selskab)			(Selskab)		
(Selskab)			(Selskab)			(Selskab)		
(Selskab)			(Selskab)			(Selskab)		
(Selskab)			(Selskab)			(Selskab)		

Særlige bemærkninger:

Eksempler til belysning af beskatningen med særlig indkomsskat ved afståelse af forskellige aktiver.

Ovenfor i *kapitel* 7 er der foretaget en gennemgang af beskatningen ved salg af aktier sammenlignet med kapitalvindingsbeskatning ved afståelse af andre aktiver.

I de følgende eksempler er illustreret, hvorledes en given fortjeneste bliver beskattet, alt efter om fortjenesten er opnået ved afståelse af *fast ejendom, goodwill, aktier* eller *immaterielle rettigheder*.

I eksempel I—III er regnet med en anskaffelsessum på 50.000 kr., inkl. omkostninger ved erhvervelsen, og et afståelsesvederlag på 200.000 kr. efter fradrag af omkostninger ved afståelsen og kurstab på sælgerpantebrev eller gældsbrev. Ejertiden er i eksemplerne forudsat at være henholdsvis 5, 10 og 15 år.

I eksempel IV–VI er regnet med samme forholdsmæssige fortjeneste, idet anskaffelsessummen er 250.000 kr. inkl. handelsomkostninger, og afståelsesvederlaget er 1 mill. kr. efter fradrag af omkostninger og kurstab. Ejertiden er også i disse eksempler forudsat at være henholdsvis 5, 10 og 15 år.

Eksempel I.

Anskaffet 1. april 1973 for 50.000 kr. inkl. omkostninger.

Afstået 1. april 1978 for 200.000 kr. med fradrag af omkostninger og kurstab.

A. Fast ejendom:

Anskaffelsessum	50.000 kr.
Fast tillæg 30 pct.	15.000 kr.
Var. tillæg 42 pct.	21.000 kr.
Reguleret anskaffelsessum	86.000 kr.
Afståelsesvederlag	200.000 kr.
÷ reguleret anskaffelsessum .	86.000 kr.
	114.000 kr.
÷ fradrag	40.000 kr.
Reduceret fortjeneste	74.000 kr.
Tillæg 50 pct.	37.000 kr.
Forhøjet fortjeneste	111.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	105.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *52.500 kr.*

B. Goodwill:

Afståelsesvederlag	200.000 kr.
Anskaffelsessum	50.000 kr.
Fortjeneste	150.000 kr.
÷ procentfradrag	0 kr.
Reduceret fortjeneste	150.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	144.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *72.000 kr.*

C. *Aktier:*

Afståelsesvederlag	200.000 kr.
Anskaffelsessum	50.000 kr.
Fortjeneste	150.000 kr.
÷ procentfradrag	4.000 kr.
	146.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	140.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *70.000 kr.*

D. Immaterielle rettigheder:

Afståelsesvederlag	200.000 kr.
÷ anskaffelsessum	50.000 kr.
Fortjeneste	150.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	144.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *72.000 kr.*

Eksempel II.

Anskaffet 1. april 1968 for 50.000 kr. inkl. omkostninger.

Afstået 1. april 1978 for 200.000 kr. med fradrag af omkostninger og kurstab.

A. Fast ejendom:

Anskaffelsessum	50.000 kr.
Fast tillæg 30 pct	15.000 kr.
Var. tillæg 91 pct	45.500 kr.
Reguleret anskaffelsessum	110.500 kr.
Afståelsesvederlag	200.000 kr.
÷ reguleret anskaffelsessum .	110.500 kr.
	89.500 kr.
÷ fradrag	40.000 kr.
Reduceret fortjeneste	49.500 kr.
Tillæg 50 pct	24.750 kr.
Forhøjet fortjeneste	74.250 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	68.250 kr.
÷ afrunding	50 kr.
	68.200 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *34.100 kr.*

B. Goodwill:

Afståelsesvederlag	200.000 kr.
Anskaffelsessum	50.000 kr.
Fortjeneste	150.000 kr.
÷ procentfradrag, 30 pct	45.000 kr.
Reduceret fortjeneste	105.000 kr.
— bundfradrag	6.000 kr.
	99.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *49.500 kr.*

C. Aktier:

Som i eksempel I er den særlige indkomstskat på *70.000 kr.*

D. Immaterielle rettigheder:

Som i eksempel I er den særlige indkomstskat på *72.000 kr.*

Eksempel III.

Anskaffet 1. april 1963 for 50.000 kr. inkl. omkostninger.

Afstået 1. april 1978 for 200.000 kr. med fradrag af omkostninger og kurstab.

A. Fast ejendom:

Anskaffelsessum (13. alm. vurdering	50.000 kr.
Fast tillæg 30 pct	15.000 kr.
Var .tillæg 111 pct	55.500 kr.
Reguleret anskaffelsessum	120.500 kr.
Afståelsesvederlag	200.000 kr.
— reguleret anskaffelsessum .	120.500 kr.
	79.500 kr.
÷ fradrag	79.500 kr.
	0 kr.

Særlig indkomstskat = *0 kr.*

B. Goodwill:

Afståelsesvederlag	200.000 kr.
÷ anskaffelsessum	50.000 kr.
Fortjeneste	150.000 kr.
÷ procentfradrag, 35 pct	52.500 kr.
Reduceret fortjeneste	97.500 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	91.500 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *45.750 kr.*

C. Aktier:
Som i de foregående eksempler er den særlige indkomstskat på *70.000 kr.*

D. Immaterielle rettigheder:
Som i de foregående eksempler er den særlige indkomstskat på *72.000 kr.*

Eksempel IV.

Anskaffet 1. april 1973 for 250.000 kr. inkl. omkostninger.
Afstået 1. april 1978 for 1 mill. kr. med fradrag af omkostninger og kurstab.

A. Fast ejendom:

Anskaffelsessum	250.000 kr.
Fast tillæg 30 pct	75.000 kr.
Var. tillæg 42 pct	105.000 kr.
Reguleret anskaffelsessum	430.000kr.
Afståelsesvederlag	1.000.000 kr.
÷ reguleret anskaffelsessum .	430.000 kr.
	570.000 kr.
÷ fradrag	40.000 kr.
Reduceret fortjeneste	530.000 kr.
Tillæg50pct	265.000 kr.
Forhøjet fortjeneste	795.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	789.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *394.500 kr.*

B. Goodwill:

Afståelsesvederlag	1.000.000 kr.
÷ anskaffelsessum	250.000 kr.
Fortjeneste	750.000 kr.
÷ procentfradrag	0 kr.
Reduceret fortjeneste	750.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	744.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *372.000 kr.*

C. Aktier:

Afståelsesvederlag	1.000.000 kr.
Anskaffelsessum	250.000 kr.
Fortjeneste	750.000 kr.
÷ procentfradrag	4.000 kr.
	746.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	740.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct = *370.000 kr.*

D. Immaterielle rettigheder:

Afståelsesvederlag	1.000.000 kr.
÷ anskaffelsessum	250.000 kr.
Fortjeneste	750.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	744.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *372.000 kr.*

Eksempel V.

Anskaffet 1. april 1968 for 250.000 kr. inkl. omkostninger.
Afstået 1. april 1978 for 1 mill. kr. med fradrag af omkostninger og kurstab.

A. Fast ejendom:

Anskaffelsessum	250.000 kr.
Fast tillæg 30 pct	75.000 kr.
Var. tillæg 91 pct	227.500 kr.
Reguleret anskaffelsessum	552.500kr.
Afståelsesvederlag	1.000.000 kr.
÷ reguleret anskaffelsessum .	552.500 kr.
	447.500 kr.
÷ fradrag	40.000 kr.
Reduceret fortjeneste	407.500 kr.
Tillæg 50 pct	203.750 kr.
Forhøjet fortjeneste	611.250 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	605.250 kr.
÷ afrunding	50 kr.
	605.200 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *302.600 kr.*

B. Goodwill:

Afståelsesvederlag	1.000.000 kr.
Anskaffelsessum	250.000 kr.
Fortjeneste	750.000 kr.
÷ procentfradrag, 30 pct., maks. 75.000 kr	75.000 kr.
Reduceret fortjeneste	675.000 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	669.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *334.500 kr.*

C. Aktier:
Som i de foregående eksempler er den særlige indkomstskat på *370.000 kr.*

D. Immaterielle rettigheder:
Som i de foregående eksempler er den særlige indkomstskat på *372.000 kr.*

Eksempel VI.

Anskaffet 1. april 1963 for 250.000 kr. inkl. omkostninger.

Afstået 1. april 1978 for 1 mill. kr. med fradrag af omkostninger og kurstab.

A. Fast ejendom:

Anskaffelsessum (13. alm. vurdering)	250.000 kr.
Fast tillæg 30 pct.	75.000 kr.
Var. tillæg 111 pct.	227.500 kr.
Reguleret anskaffelsessum	602.500kr.
Afståelsesvederlag	1.000.000 kr.
— reguleret anskaffelsessum .	602.500 kr.
	397.500 kr.
— fradrag	100.000 kr.
Reduceret fortjeneste	297.500 kr.
Tillæg 50 pct.	148.750 kr.
Forhøjet fortjeneste	446.250 kr.
÷ bundfradrag	6.000 kr.
	440.250 kr.
÷ afrunding	50 kr.
	440.200 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct. = *220.100 kr.*

B. Goodwill:

Afståelsesvederlag	1.000.000 kr.
Anskaffelsessum	250.000 kr.
Fortjeneste	750.000 kr.
— procentfradrag, 30 pct., maks. 75.000 kr.	75.000 kr.
Reduceret fortjeneste	675.000 kr.
— bundfradrag	6.000 kr.
	669.000 kr.

Særlig indk.skat heraf, 50 pct, = *334.500 kr.*

C. Aktier:
Som i de foregående eksempler er den særlige indkomstskat på *370.000 kr.*

D. Immaterielle rettigheder:
Som i de foregående eksempler er den særlige indkomstskat på *372.000 kr.*

Skematisk oversigt over beskatningsresultaterne:

Eksempel I-III, hvor anskaffelsessummen var 50.000 kr. og afståelsessummen 250.000 kr.

	Besiddelsestid		
	5 år	10 år	15 år
Fast ejendom	52.500 kr.	34.100 kr.	0 kr.
Goodwill	72.000kr.	49.500 kr.	45.750 kr.
Aktier	70.000 kr.	70.000 kr.	70.000 kr.
Immaterielle rettigheder	72.000 kr.	72.000 kr.	72.000 kr.

Eksempel IV-VI, hvor anskaffelsessummen var 250.000 kr. og afståelsessummen 1 mill. kr.

	Besiddelsestid		
	5 år	10 år	15 år
Fast ejendom	394.500kr.	302.600kr.	220.100kr.
Goodwill	372.000kr.	334.500kr.	334.500kr.
Aktier	370.000 kr.	370.000 kr.	370.000 kr.
Immaterielle rettigheder	372.000 kr.	372.000 kr.	372.000 kr.

Som det ses, er der bortset fra eksempel IV en lavere beskatning af fortjenesten på fast ejendom end for de øvrige aktiver på trods af, at den faktiske beskatning er 75 pct. for fast ejendom mod 50 pct. for andre aktiver. I disse eksempler har de tillæg, der ved opgørelsen beregnes til anskaffelsessummen for fast ejendom, sammen med fradraget på 40.000 kr. (i eksempel III og VI 100.000 kr.), således mere end opvejet den højere faktiske beskatningsprocent.

I eksempel IV er beskatningen af den faste ejendom derimod større end beskatningen af de andre aktiver, idet den relativt korte besiddelsestid på 5 år har bevirket, at tillægget til anskaffelsessummen er forholdsmæssigt mindre.

Beskatningen af fortjeneste på goodwill bliver som det ses lempeligere jo længere besiddelsestiden er. Den maksimale lempelse nås ved en ejerperiode på 10 år regnet fra udgangen af det indkomstår, hvori ejeren første gang har skullet medregne indkomst af virksomheden ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst. Når beskatningen alligevel er den samme i eksempel V og eksempel VI, skyldes dette, at procentfradraget i fortjenesten på goodwill maksimalt kan udgøre 75.000 kr.

I alle de valgte eksempler er skatten af aktiefortjenesterne 2.000 kr. mindre end skatten ved afståelse af immaterielle rettigheder, hvilket svarer til den skattemæssige værdi af maksimumsbeløbet, 4.000 kr., for det særlige fradrag i aktiefortjenester. Dette fradrag udgør 5 pct. af fortjenesten, men kan højst udgøre 4.000 kr., og maksimumsbeløbet nås således ved en mindre fortjeneste end forudsat i eksemplerne, nemlig ved en fortjeneste på 80.000 kr.

Udkast til skema til opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af en »aktie for aktie-metode«.

I kapitel 9, afsnit I er beskrevet, hvorledes fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier vil kunne opgøres som forskellen mellem henholdsvis anskaffelsessummen og afståelsessummen for den solgte aktie (aktie for aktie-metoden).

I det følgende er vist et udkast til et skema, der vil kunne anvendes ved opgørelse af fortjeneste og tab efter denne metode.

Ved opgørelsen af fortjeneste eller tab på grundlag af aktie for aktie-metoden skal aktier, der er erhvervet ved tildeling af *fondsaktier*, betragtes som anskaffet til 0 kr.

For så vidt angår en tildelt *tegningsret* vil anskaffelsessummen kunne ansættes til det beløb, der skal indbetales ved nytegningen, således at dette beløb skal anvendes som anskaffelsessum ved afståelse af en aktie, der er erhvervet ved udnyttelse af en tegningsret. Hvor den skattepligtige afstår en tildelt tegningsret, skal som afståelsessum anvendes det beløb den skattepligtige opnår ved afståelsen med tillæg af det beløb, der skal indbetales i forbindelse med udnyttelse af tegningsretten. Fortjenesten ved afståelse af en tegningsret vil således være lig med den kursværdi, hvortil tegningsretten er solgt (med fradrag af eventuelle omkostninger ved afhændelsen).

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer.

S 37 **Indkomståret eller for selskaber m.v. skatteåret**

Personnummer eller for selskaber m v CIR. nr.

Værdipapirer i					
Pålydende kr.	Aktieklasse	Anskaffelses-tidspunkt	Afståelses-tidspunkt	Fortjeneste kr.	Tab kr.
Afståelsessum før fradrag af omkostninger kr. ÷ omkostninger ved afståelsen kr. kr. ÷ kr. (anskaffelsessum inkl. omkostninger) + ÷ kr. Fortjeneste/tab (beløbet føres ud i den respektive kolonne til højre)					
Afståelsessum før fradrag af omkostninger kr. ÷ omkostninger ved afståelsen kr. kr. ÷ kr. (anskaffelsessum inkl. omkostninger) + ÷ kr. Fortjeneste/tab (beløbet føres ud i den respektive kolonne til højre)					
Afståelsessum før fradrag af omkostninger kr. ÷ omkostninger ved afståelsen kr. kr. ÷ kr. (anskaffelsessum inkl. omkostninger) + ÷ kr. Fortjeneste/tab (beløbet føres ud i den respektive kolonne til højre)					
Samlet fortjeneste					
Samlet tab					

.....

(underskrift)

Vejledning.

Fortjeneste eller tab opgøres for hvert enkelt afstået værdipapir for sig.

Hvert skema må kun omhandle afståelser i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Endvidere må hvert skema kun omhandle afståelser af værdipapirer, der enten alle er erhvervet på et tidspunkt, der ligger 2 år eller mere forud for afhændelsen, eller alle er erhvervet på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afhændelsen.

Fortjeneste eller tab opgøres som forskellen mellem på den ene side afståelsessummen for det pågældende værdipapir med fradrag af omkostninger ved afhændelsen og på den anden side anskaffelsessummen med tillæg af omkostninger.

Ved opgørelsen skal aktier, der er erhvervet ved tildeling af fondsaktier, betragtes som anskaffet for 0 kr.

Aktier, der er erhvervet ved udnyttelse af tildelte tegningsrettigheder, skal ved opgørelsen anses for anskaffet for det beløb, der er indbetalt i forbindelse med nytegningen.

Ved afståelse af en tildelt tegningsret skal som anskaffelsessum anvendes det beløb, der skal indbetales ved udnyttelse af tegningsretten, og som afståelsessum skal anvendes det beløb, der opnås ved afståelsen med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved udnyttelse af tegningsretten. Fortjenesten ved afståelse af en tegningsret vil således være det beløb, hvortil tegningsretten er solgt med fradrag af eventuelle omkostninger ved afhændelsen.

Fordeling af anskaffelsessummen ved udstedelsen af fondsaktier m.v. og ved udnyttelse af tildelte tegningsrettigheder efter »aktie for aktie-metoden«.

I kapitel 9, afsnit I er beskrevet, hvorledes fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier kan opgøres som forskellen mellem henholdsvis anskaffelsessum og afståelsessummen for den solgte aktie (aktie for aktie-metoden). I denne beskrivelse forudsættes, at fondsaktier anses anskaffet for 0 kr., og at nytegnede aktier anses anskaffet for det beløb, der er indbetalt ved tegningen.

Som følge heraf vil skatteyderens beskatningsresultat blive meget forskelligt, alt efter om han vælger at sælge de oprindelige eller de nye aktier.

På denne baggrund er der i kapitel 9, afsnit I, c, peget på muligheden for at gennemføre regler, hvorefter der ved aktieudvidelser skal ske en fordeling af de oprindelige aktiers anskaffelsessum imellem de oprindelige aktier og de tildelte fondsaktier eller de nytegnede aktier.

I det følgende skal nærmere gennemgås, hvorledes en sådan fordeling vil kunne foretages.

Ved tildeling af *fondsaktier* vil fordelingen af de oprindelige aktiers anskaffelsessum imellem disse og de tildelte fondsaktier kunne foretages forholdsmæssigt efter forholdet mellem henholdsvis moderaktiernes og fondsaktiernes pålydende beløb.

Det vil imidlertid kunne forekomme, at de tildelte fondsaktier ikke er forsynet med samme rettigheder som moderaktierne - eksempelvis ikke giver ret til udbytte det første år og derfor alene vil kunne omsættes til lavere kurser end de oprindelige aktier. I sådanne tilfælde vil det kursfald, der indtræder ved fondsudstedelsen, være relativt mindre, og i princippet burde fordelingen af moderaktiernes anskaffelsessum derfor foretages på grundlag af henholdsvis moderaktiernes og fondsaktiernes kursværdier efter fondsudstedelsen.

Anvendelsen af en sådan fordelingsnorm vil imidlertid støde på praktiske vanskeligheder, hvor der er tale om aktier. der ikke er genstand for omsætning umiddelbart efter fondsudstedelsen, idet kurserne i så fald ikke kendes.

At der i de tilfælde, hvor fondsaktierne og moderaktierne ikke er forsynet med samme rettigheder, skal foretages en fordeling på grundlag af kursværdierne for henholdsvis fondsaktierne og de gamle aktier, må imidlertid også bortset fra den nævnte praktiske vanskelighed forekomme at være en betydelig komplikation.

På denne baggrund forekommer det rimeligt at foretage fordelingen af de oprindelige aktiers anskaffelsessum imellem moderaktierne og de tildelte fondsaktier på grundlag af de pågældende aktiers pålydende beløb, selvom fondsaktierne måtte være forsynet med andre rettigheder end moderaktierne.

Ved tildeling af *tegningsrettigheder* kan fordelingen af anskaffelsessummen mellem henholdsvis moderaktierne og de nytegnede aktier foretages på principielt samme måde, blot er det beløb, der skal fordeles, moderaktiernes samlede anskaffelsessum med tillæg af det beløb, der er indbetalt ved tegningen af de nye aktier.

Det beløb, der ved disse beregninger er

henført til de nye aktier, må herefter fordeles mellem de nye aktier indbyrdes på grundlag af disse aktiers pålydende beløb.

Tilsvarende må den del af anskaffelsessummen, der er henført til moderaktierne, fordeles mellem disse aktier indbyrdes.

En sådan fordeling vil imidlertid ikke kunne foretages med udgangspunkt i de enkelte aktiers pålydende beløb eller kursværdi, da anskaffelsessummen for hver aktie ved aktie for aktie-metoden i princippet skal være anskaffelsessummen for den enkelte aktie uden hensyntagen til, at de øvrige aktier skatteyderen har i det pågældende selskab måtte være erhvervet til andre kurser.

Under hensyn hertil vil det være enklere at foretage fordelingen af de oprindelige aktiers anskaffelsessum imellem henholdsvis gamle og nye aktier ved for hver enkelt af de gamle aktier at nedsætte anskaffelsessummen svarende til det relative kursfald, der indtræder i forbindelse med aktieudvidelsen.

Differencen mellem summen af således reducerede anskaffelsessummer for de gamle aktier og disse aktiers oprindelige anskaffelsessum udgør det beløb, der ved aktieudvidelsen er overført til de nye aktier. Dette beløb udgør sammen med det beløb, der måtte være indbetalt ved udnyttelse af eventuelle tegningsrettigheder tildelt i forbindelse med aktieudvidelsen, anskaffelsessummen for de nye aktier og skal herefter fordeles mellem disse aktier indbyrdes.

Den nævnte nedsættelse af de gamle aktiers anskaffelsessum kan foretages ved, at hver moderakties anskaffelsessum ganges med en fordelingsmultiplikator lig med følgende brøk:

gennemsnitlig anskaffelsesskurs for samtlige aktier efter aktieudvidelsen

gennemsnitlig anskaffelseskurs for moderaktierne

Hvor der skal foretages fordeling af moderaktiernes anskaffelsessum imellem moderaktier og nytegnede aktier skal der alene indgå de tegningsrettigheder, den skattepligtige har udnyttet. Sælger skatteyderen en del af de tegningsrettigheder, han er tildelt, skal det fulde vederlag han har opnået ved afståelsen medregnes som fortjeneste.

Den omhandlede fordeling af moderaktiernes anskaffelsessum i forbindelse med en aktieudvidelse kan illustreres ved følgende *eksempler:*

En skatteyder køber den 1. februar 1970 aktier i et selskab til pålydende 10.000 kr. til kurs 300 for 30.000 kr.
Den 1. maj 1974 køber han yderligere pålydende 10.000 kr. aktier i det pågældende selskab til kurs 400 for 40.000 kr.

Samlet anskaffelsessum 70.000 kr.

Den 1. juni 1979 tildeles fondsaktier i forholdet 1:5, og skatteyderen erhverver således fondsaktier til et pålydende beløb af 4.000 kr.

Skatteyderens beholdning af aktier i det pågældende selskab var således før fondsudstedelsen fordelt på nom. 20.000 kr. aktier og er efter fondsudstedelsen på nom. 24.000 kr. aktier.

Den gennemsnitlige anskaffelseskurs for moderaktierne og fondsaktierne under ét er således $\frac{\cdot}{\cdot} \times 100 = 292$, medens den gennemsnitlige anskaffelseskurs for moderaktierne alene er $\frac{\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot}{20.000} \times 100 = 350$.

Fordelingsmultiplikatoren er således $\frac{292}{350} = 0{,}83$

For moderaktierne kan det beløb, der efter fondsudstedelsen skal anvendes som anskaffelsessum ved eventuel afståelse eller som udgangspunkt for en tilsvarende fordeling ved en eventuel ny fondsudstedelse beregnes på følgende måde:
Den i 1970 erhvervede aktie gi. anskaffelsessum 30.000 kr. X 0,83 = 24.900 kr., ny anskaffelsessum.
Den 1974 erhvervede aktie gi. anskaffelsessum 40.000 kr. X 0,83 = 33.200 kr., ny anskaffelsessum.

Moderaktiernes anskaffelsessum på ialt 70.000 kr. er således ved fondsudstedelsen nedbragt til ialt 58.100 kr. i forbindelse med, at den resterende del af anskaffelsessummen, 11.900 kr., er overført til fondsaktier.

Såfremt skatteyderen i stedet for fondsaktier havde fået tildelt og udnyttet en ret til at tegne aktier til kurs pari i forholdet 1:5, ville fordelingen af moderaktiernes anskaffelsessum skulle være foretaget som følger:

Skatteyderen købte den 1. februar 1970 aktier til pålydende 10.000 kr. til kurs 300 for 30.000 kr.
Den 1. maj 1974 købte han yderligere pålydende 10.000 kr. aktier til kurs 400 for 40.000 kr.
Samlet anskaffelsessum 70.000 kr.

Den 1. juni 1979 udnytter han den tildelte ret til at tegne aktier til kurs pari i forholdet 1:5 og har herefter en aktiebeholdning på nom. 24.000 kr. til en samlet anskaffelsesudgift af 74.000 kr.

Den gennemsnitlige anskaffelseskurs for moderaktierne og de nytegnede aktier under ét er således $\frac{\cdot}{\cdot} = 308$, medens den gennemsnitlige anskaffelseskurs for moderaktierne alene er $\frac{70.000}{20.000} = 350$.

Fordelingsmultiplikatoren er således $\frac{308}{350} = 0{,}88$.

For moderaktierne kan det beløb, der efter nytegningen skal anvendes som anskaffelsessum beregnes på følgende måde:

Den i 1970 erhvervede aktie gi. anskaffelsessum 30.000 kr. X 0,88 = 26.400 kr., ny anskaffelsessum.

Den i 1974 erhvervede aktie gi. anskaffelsessum 40.000 kr. X 0,88 = 35.200 kr., ny anskaffelsessum.

Moderaktiernes anskaffelsessum på ialt 70.000 kr. er således ved nytegningen nedbragt til ialt 61.600 kr. i forbindelse med, at den resterende del af anskaffelsessummen, 8.400 kr., er overført til de nye aktier.

Beløbet 8.400 kr. er sammenlagt med det beløb, der er udbetalt ved udnyttelsen af tegningsretten, 4.000 kr., ialt 12.400 kr. anskaffelsessummen for de nye aktier og fordeles mellem disse aktier indbyrdes i forhold til deres pålydende.

Fordelingen af moderaktiernes anskaffelsessum ved udstedelse af fondsaktier og ved udnyttelse af tildelte tegningsretter vil kunne foretages på en blanket som den følgende. Til illustration er blanketten anvendt på de foregående eksempler.

Eksempel 1.

Skema til fordeling af anskaffelsessummen ved udstedelse af fondsaktier og ved udnyttelse af tildelte tegningsrettigheder. Der udfyldes et skema for hver tildeling af fondsaktier og/eller tildeling af tegningsrettigheder, jfr. vejledningen.

Værdipapirer i Fondsbanken A/S

Fondsudstedelse og/eller tildeling af tegningsrettigheder Dato 1/6 1979

A. Samtlige aktier, på grundlag af hvilke der er erhvervet fondsaktier og/eller erhvervet tegningsrettigheder, som er udnyttet til nytegning.
Der angives for hver enkelt aktie anskaffelsestidspunktet, pålydende beløb og anskaffelsessummen inkl. omkostninger.
For aktier, der er erhvervet ved tidligere fondsudstedelse og/eller tildeling af tegningsrettigheder efter den 1. januar 1979, angives den anskaffelsessum, der ved denne tidligere aktieudvidelse er henført til den pågældende aktie.

Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum før fondsudstedelsen
1/2 1970 1/5 1974 / 19 / 19 / 19 / 19	10.000 10.000	30.000 40.000
Samlet pålydende og anskaffelsessum	① 20.000 kr.	© 70.000 kr.

B. Pålydende beløb for de fondsaktier og/eller nytegnede aktier, der er erhvervet på grundlag af de i afsnit A anførte aktier.
For nytegnede aktier anføres tillige de beløb, der er indbetalt i forbindelse med nytegningen (tegningsbeløbet). Er der ikke tildelt tegningsrettigheder, eller er tildelte tegningsrettigheder ikke udnyttet, anføres tegningsbeløbet med 0 kr.

	Pålydende kr.	Tegningsbeløb kr.
	4.000	
Samlet tildeling af fondsaktier og/eller nytegnede aktier	® 4.000 kr.	© kr.

C. Beregning af fordelingsmultiplikator.
Den fordelingsmultiplikator, der skal anvendes, beregnes ved at dividere den gennemsnitlige anskaffelseskurs for samtlige aktier efter aktieudvidelsen med den gennemsnitlige anskaffelseskurs for moderaktierne alene (de i afsnit A anførte aktier).

$\frac{② \ 70.000}{① \ 20.000} \times 100 = 350$ gennemsnitlig anskaffelseskurs for moderaktier alene. ⑤

$\frac{② \ 70.000 + ④}{① \ 20.000 + ③ \ 4.000} \times 100 = 292$ gennemsnitlig anskaffelseskurs for samtlige aktier efter aktieudvidelsen. ⑥

$\frac{⑥ \ 292}{⑤ \ 350} = 0{,}83$, fordelingsmultiplikator.

D. Anskaffelsessummen for hver af de i afsnit A anførte aktier **efter** aktieudvidelse beregnes ved at gange de i afsnit A anførte anskaffelsessummer med den fordelingsmultiplikator, der er beregnet ovenfor i afsnit C.

Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum **før** aktieudvidelsen		Fordelings-multiplikator		Anskaffelsessum **efter** aktieudvidelsen
1/2 1970	10.000	30.000	×	0,83	=	24.900
1/5 1974	10.000	40.000	×	0,83	=	33.200
/ 19			×		=	
/ 19			×		=	
/ 19			×		=	
/ 19			×		=	
Moderaktiernes anskaffelsessum efter aktieudvidelsen						⑦ 58.100 kr.

De anskaffelsessummer, der herved er beregnet for moderaktierne, skal anvendes som anskaffelsessum for disse aktier ved senere aktieudvidelse og ved eventuel afståelse.

E. Anskaffelsessummen for de nye aktier udgør
② 70.000 kr. + ④ kr. ÷ ⑦ 58.100 kr. = 11.900 kr.,
hvilket beløb fordeles mellem de nye aktier i forhold til den enkelte nye akties pålydende beløb.

Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
1.000	2.975
1.000	2.975
1.000	2.975
1.000	2.975

De anskaffelsessummer, der herved er beregnet for de nye aktier, skal anvendes som anskaffelsessum for disse aktier ved senere aktieudvidelse og ved evt. afståelse.

Vejledning.

Skemaet skal anvendes i forbindelse med opgørelse af fortjeneste eller tab ved en aktie-afståelse, dersom beholdningen af aktier i det pågældende selskab er forøget med fonds-aktier og/eller nytegnede aktier, der er erhvervet ved udnyttelse af tildelte tegningsrettig-heder.

Der tages herved alene hensyn til aktieudvidelser efter den 1. januar 1979.

Har der været flere aktieudvidelser siden sidste afståelse efter den 1. januar 1979, skal der udfylds et skema for hver aktieudvidelse, således at der først foretages fordeling af anskaf-felsessummen ved den tidligste af disse aktieudvidelser, dernæst fordeling af anskaffelses-summen ved den næste aktieudvidelse o.s.v.

Eksempel 2.

Skema til fordeling af anskaffelsessummen ved udstedelse af fondsaktier og ved udnyttelse af tildelte tegningsrettigheder. Der udfyldes et skema for hver tildeling af fondsaktier og/eller tildeling af tegningsrettigheder, jfr. vejledningen.

Værdipapirer i Fondsbanken A/S

Fondsudstedelse og/eller tildeling af tegningsrettigheder Dato 1/6 1979

A. Samtlige aktier, på grundlag af hvilke der er erhvervet fondsaktier og/eller erhvervet tegningsrettigheder, som er udnyttet til nytegning.
Der angives for hver enkelt aktie anskaffelsestidspunktet, pålydende beløb og anskaffelsessummen inkl. omkostninger.
For aktier, der er erhvervet ved tidligere fondsudstedelse og/eller tildeling af tegningsrettigheder efter den 1. januar 1962, angives den anskaffelsessum, der ved denne tidligere aktieudvidelse er henført til den pågældende aktie.

Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum **før** fondsudstedelsen
1/2 1970 1/5 1974 / 19 / 19 / 19 / 19 / 19 / 19	10.000 10.000	30.000 40.000
Samlet pålydende og anskaffelsessum	① 20.000 kr.	② 70.000 kr.

B. Pålydende beløb for de fondsaktier og/eller nytegnede aktier, der er erhvervet på grundlag af de i afsnit A anførte aktier.
For nytegnede aktier anføres tillige de beløb, der er indbetalt i forbindelse med nytegningen (tegningsbeløbet). Er der ikke tildelt tegningsrettigheder, eller er tildelte tegningsrettigheder ikke udnyttet, anføres tegningsbeløbet med 0 kr.

	Pålydende kr.	Tegningsbeløb kr.
	4.000	4.000
Samlet tildeling af fondsaktier og/eller nytegnede aktier	③ 4.000 kr.	④ 4.000 kr.

C. Beregning af fordelingsmultiplikator.
Den fordelingsmultiplikator, der skal anvendes, beregnes ved at dividere den gennemsnitlige anskaffelseskurs for samtlige aktier efter aktieudvidelsen med

den gennemsnitlige anskaffelseskurs for moderaktierne alene (de i afsnit A anførte aktier).

$$\frac{② \ 70.000}{① \ 20.000} \times 100 = 350$$ gennemsnitlig anskaffelseskurs for moderaktier alene. ⑤

$$\frac{① \ 20.000 + ③ \ 4.000}{② \ 70.000 + ④ \ 4.000} \times 100 = 308$$ gennemsnitlig anskaffelseskurs for samtlige aktier efter aktieudvidelsen. ⑥

$$\frac{⑥ \ 308}{⑤ \ 350} = 0{,}88,$$ fordelingsmultiplikator.

D. Anskaffelsessummen for hver af de i afsnit A anførte aktier **efter** aktieudvidelse beregnes ved at gange de i afsnit A anførte anskaffelsessummer med den fordelingsmultiplikator, der er beregnet ovenfor i afsnit C.

Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum **før** aktieudvidelsen		Fordelings-multiplikator		Anskaffelsessum **efter** aktieudvidelsen
1/2 1970	10.000	30.000	×	0,88	=	26.400
1/5 1974	10.000	40.000	×	0,88	=	35.200
/ 19			×		=	
/ 19			×		=	
/ 19			×		=	
/ 19			×		=	
Moderaktiernes anskaffelsessum efter aktieudvidelsen						⑦ 61.600 kr.

De anskaffelsessummer, der herved er beregnet for moderaktierne, skal anvendes som anskaffelsessum for disse aktier ved senere aktieudvidelse og ved eventuel afståelse.

E. Anskaffelsessummen for de nye aktier udgør
© 70.000 kr. + © 4.000 kr. − ® 61.600 kr. = 12.400 kr.,
hvilket beløb fordeles mellem de nye aktier i forhold til den enkelte nye akties pålydende beløb.

Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
1.000	3.100
1.000	3.100
1.000	3.100
1.000	3.100

De anskaffelsessummer, der herved er beregnet for de nye aktier, skal anvendes som anskaffelsessum for disse aktier ved senere aktieudvidelse og ved evt. afståelse.

Udkast til skema til opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsessum efter ændrede regler.

I kapitel 9, afsnit II, er peget på muligheder for opgørelse af fortjeneste og tab på grundlag af en ændret gennemsnitsmetode.

Der omtales her bl.a. den mulighed, at hvor en skatteyders aktier i et selskab består af aktier, der ikke alle er forsynet med samme rettigheder med hensyn til stemmeret, udbytte o.s.v., skal der foretages en opdeling af aktiebeholdningen, således at aktierne i de enkelte aktieklasser udgør hver sin pulje, og det er aktierne i hver pulje - og ikke aktierne i hvert selskab - der behandles under ét ved opgørelse af anskaffelsessummen.

Herved vil fordelingen af anskaffelsessummen imellem de afståede og de i behold værende aktier ved afståelse af en del af en aktiebeholdning i alle tilfælde kunne foretages på grundlag af pålydende værdier.

Det vil dog ved udstedelse af fondsaktier eller ved nytegning af aktier i et selskab undertiden forekomme, at fondsaktierne eller de nytegnede aktier er forsynet med andre rettigheder end de oprindelige og således tilhører en anden aktiepulje. Ved en sådan aktieudvidelse må derfor de oprindelige aktiers anskaffelsessum fordeles mellem henholdsvis de oprindelige og de nye aktier, og denne fordeling må foretages forholdsmæssigt på grundlag af henholdsvis de gamle og de nye aktiers kursværdier efter aktieudvidelsen.

Som efter de gældende regler skal anskaffelsessummen for *fondsaktier,* som den skattepligtige har modtaget, sættes til 0 kr. ved opgørelsen af fortjeneste og tab, og aktier, den skattepligtige har erhvervet ved udnyttelse af tegningsrettigheder, der er tildelt ham, skal anses for anskaffet for det beløb, der er indbetalt i forbindelse med aktietegningen.

Som en yderligere forenkling af de gældende gennemsnitsopgørelsesregler har kommissionen peget på muligheden af at beskatte fortjeneste ved *salg af tegningsrettigheder* på den måde, at fortjenesten i alle tilfælde sættes lig det beløb, som den skattepligtige har erhvervet ved salg af tegningsretten.

I det følgende er som eksempel på den forenkling af skemaet til opgørelse af aktieavancer, der vil kunne opnås under regler som de overfor skitserede, vist et udkast til skema til opgørelse af fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v.

Det må dog fremhæves, at den overfor omtalte fordeling af anskaffelsessummen, der skal finde sted, hvor fondsaktier eller nytegnede aktier er forsynet med andre rettigheder end de oprindelige aktier, må foretages uden for skemaet.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema, kan kun omfatte *afståelse af værdipapirer af samme art i et enkelt selskab eller en enkelt forening.*

Indkomståret m. v. skattearet	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m. v., CIR. nr.	

Værdipapirer i				
A		Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Udfyldes ikke, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.			
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum *incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962.*	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19 / 19		
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger.	/ 19 / 19 / 19		
	Samlet pålydende henholdsvis anskaffelsessum kr.		①	②

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**				
		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).		③	
	÷ *Samlet anskaffelsessum* kr. ② ×	kr. kr.	③ / ① =	
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.
Tegningsret.		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
	Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		

D
1. Er alle de afstaede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer overføres fortjeneste til selvangivelsens pkt. 7 og tab til pkt. 19.
2. Er alle de afstaede værdipapirer afstaet 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfor blanket S 35, pkt. 6 eller for selskaber m.v. blanket S 212, pkt. 26.
3. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mere og nogle mindre end 2 år efter erhvervelsen, fordeles fortjeneste eller tab mellem 1 og 2 som angivet i omstående vejledning.

		Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
E	**Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)**		
	Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)		
	Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.		

.....
(underskrift)

Vejledning til skemaet.

Fortjenesten eller tabet opgøres på omstående skema.

Der udfyldes ét skema for hver afståelse. Hvert skema må kun omhandle én afståelse og kun afståelse af aktier tilhørende samme aktieklasse. Ved samme aktieklasse forstås aktier forsynet med samme rettigheder med hensyn til stemmeret, udbytte, fortrinsret med hensyn til dækning i selskabets formue etc.

I **afsnit A** opgøres den samlede anskaffelsessum for de aktier, der afstås, og de aktier, der eventuelt beholdes.

Som anskaffelsessum skal medregnes anskaffelsessummen for samtlige aktier af den pågældende aktieklasse. Såfremt disse aktier ved den foregående afståelse havde forskellige rettigheder og således tilhørte forskellige aktieklasser, skal summen af de anskaffelsessummer, der ved den foregående afståelse er henført til de beholdne aktier, medtages under opgørelsen.

Såfremt aktierne er erhvervet før den 1. januar 1962, og en højere anskaffelsessum end den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 ønskes anvendt, vil det være formålstjenligt at oplyse erhvervelsesmåden og eventuelt medsende dokumentation for anskaffelsessummen.
Er en del af aktiebeholdningen erhvervet før den 1. januar 1962 ved udnyttelse af tegningsret, skal de oprindelige aktier og de tegnede aktier betragtes som en samlet post, idet det ved tegningen indbetalte beløb sammenlægges med de oprindelige aktiers anskaffelsessum.
Kun såfremt den således fremkomne sum for de pr. i. januar 1962 i behold værende aktier inkl. omkostninger overstiger den formueskattepligtige værdi pr. samme dato, kan nævnte sum anvendes i stedet for den formueskattepligtige værdi.

Tilsvarende gælder, hvor en del af aktiebeholdningen er erhvervet som friaktier før den 1. januar 1962.

I tilfælde, hvor de tildelte tegningsrettigheder eller friaktier helt eller delvis er afstået før den 1. januar 1962, udgør anskaffelsessummen for de pr. 1. januar 1962 i behold værende aktier en i forhold til deres pålydende værdi svarende andel af den samlede anskaffelsessum opgjort efter nævnte fremgangsmåde.

I afsnit B opgøres fortjeneste eller tab.

Afsnit D angiver under pkt. 1 og pkt. 2, hvorledes fortjeneste og tab henføres til henholdsvis skattepligtig almindelig indkomst og skattepligtig særlig indkomst i tilfælde, hvor alle de afståede værdipapirer er afstået mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes således:

a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab inden for samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.
b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab, fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

Beløbet for »Resterende beholdning« overføres til afsnit A på skema S 37 for kommende afståelser. Dersom der ved den følgende afståelse på grundlag af de beholdne aktier er foretaget nytegning af aktier med andre rettigheder eller er modtaget fondsaktier med andre rettigheder, skal beløbet dog deles forholdsmæssigt mellem hver aktieklasse på grundlag af kursværdierne af hhv. de oprindelige og de nye aktier efter aktieudvidelsen.

Af hensyn hertil vil det være hensigtsmæssigt at tage en genpart af de skemaer, som indsendes sammen med selvangivelsen. Ligningsmyndigheden udleverer skemaer, der kan bruges som genpart.

Indekseringstabel 1962-1977 på grundlag af reguleringspristallet.

Tabellens tal angiver for hvert interval, som afgrænses af årstallene i henholdsvis forspalten og hovedet, den multiplikator, som skal anvendes ved omregning af beløb fra intervallets første år til slutåret, når hensyn tages til den samtidige stigning i *reguleringspristallet.* For så vidt angår perioden 1962-1963 er dog regnet med stigningen i forbrugerpristallet.

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
1962	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1963	1,09	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1964	1,12	1,03	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1965	1,17	1,07	1,05	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1966	1,26	1,16	1,13	1,08	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1967	1,30	1,19	1,16	1,11	1,03	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1968	1,38	1,27	1,23	1,18	1,10	1,06	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1969	1,43	1,31	1,28	1,22	1,14	1,10	1,04	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–
1970	1,50	1,38	1,34	1,28	1,19	1,15	1,09	1,05	1,00	–	–	–	–	–	–	–
1971	1,57	1,44	1,40	1,34	1,25	1,21	1,14	1,10	1,05	1,00	–	–	–	–	–	–
1972	1,67	1,53	1,49	1,43	1,33	1,29	1,21	1,17	1,11	1,06	1,00	–	–	–	–	–
1973	1,79	1,64	1,60	1,53	1,42	1,38	1,30	1,25	1,19	1,14	1,07	1,00	–	–	–	–
1974	2,02	1,85	1,80	1,73	1,60	1,55	1,46	1,41	1,35	1,29	1,21	1,13	1,00	–	–	–
1975	2,31	2,12	2,06	1,97	1,83	1,78	1,67	1,62	1,54	1,47	1,38	1,29	1,14	1,00	–	–
1976	2,53	2,32	2,26	2,16	2,01	1,95	1,83	1,77	1,69	1,61	1,52	1,41	1,25	1,10	1,00	–
1977	2,73	2.51	2,44	2,33	2,17	2,10	1,98	1,91	1,82	1,74	1,64	1,53	1,35	1,18	1,08	1,00

Eksempel på tabellens anvendelse:

Et parti aktier er solgt i 1977 f or i alt ..... 72.500 kr. netto
Anskaffelsessum for de solgte aktier er: 1963 købt for ..... 12.000 kr. netto
1967 købt for ..... 7.000 kr. netto
1974 købt for ..... 5.000 kr. netto

Den indeksregulerede fortjeneste bliver herefter:

Afståelsessum ..... 72.500 kr. netto

÷ indeksreguleret anskaffelsessum:

12.000X2,51 = 30.120
7.000X2,10 = 14.700
5.000x1,35 = 6.750 ..... 51.570 kr. netto

Indeksreguleret fortjeneste . 20.930 kr. netto

Indekseringstabel 1962-1977 på grundlag af forbrugerpristallet.

Tabellens tal angiver for hvert interval, som afgrænses af årstallene i henholdsvis forspalten og hovedet, den multiplikator, som skal anvendes ved omregning af beløb fra intervallets første år til slutåret, når hensyn tages til den samtidige stigning i *forbrugerpristallet* med *årsgennemsnittet* for 1962 som basis.

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
1962	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1963	1,04	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1964	1,09	1,05	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1965	1,15	1,11	1,06	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1966	1,24	1,19	1,14	1,08	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1967	1,33	1,28	1,22	1,16	1,07	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1968	1,43	1,38	1,31	1,24	1,15	1,08	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1969	1,48	1,42	1,36	1,29	1,19	1,11	1,04	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–
1970	1,58	1,52	1,45	1,37	1,27	1,19	1,11	1,07	1,00	–	–	–	–	–	–	–
1971	1,67	1,61	1,53	1,45	1,35	1,26	1,17	1,13	1,06	1,00	–	–	–	–	–	–
1972	1,78	1,71	1,63	1,55	1,44	1,34	1,25	1,20	1,13	1,07	1,00	–	–	–	–	–
1973	1,95	1,88	1,79	1,70	1,57	1,47	1,36	1,32	1,23	1,17	1,10	1,00	–	–	–	–
1974	2,25	2,16	2,06	1,96	1,82	1,69	1,57	1,52	1,42	1,35	1,26	1,15	1,00	–	–	–
1975	2,36	2,37	2,26	2,14	1,98	1,85	1,72	1,66	1,56	1,47	1,38	1,26	1,09	1,00	–	–
1976	2,68	2,58	2,46	2,33	2,16	2,02	1,87	1,81	1,70	1,61	1,51	1,37	1,19	1,09	1,00	–
1977	2,98	2,87	2,73	2,59	2,40	2,24	2,08	2,01	1,89	1,78	1,67	1,53	1,32	1,21	1,12	1,00

Eksempel på tabellens anvendelse:

Et parti aktier er solgt i 1977 for i alt ..... 72.500 kr. netto
Anskaffelsessum for de solgte aktier er: 1963 købt for ..... 12.000 kr. netto
1967 købt for ..... 7.000 kr. netto
1974 købt for ..... 5.000 kr. netto

Den indeksregulerede fortjeneste bliver herefter:

Afståelsessum ..... 72.500 kr. netto

-4- indeksreguleret anskaffelsessum:

12.000X2,87 = 34.440
7.000X2,24 = 15.680
5.000X1,32= 6.600 ..... 56.720 kr. netto

Indeksreguleret fortjeneste . 15.780 kr. netto

Indeksregulering af fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v. på grundlag af opregulering af anskaffelsessummerne. (Metode A).

I det følgende skal det beskrives, hvorledes det er muligt at gennemføre indeksregulering af fortjenesten ved salg af aktier på den måde, at de gældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7 suppleres med bestemmelser om opregulering af anskaffelsessummen på grundlag af den tid, hvori de afståede aktier har været i den skattepligtiges besiddelse.

Den metode, der skal beskrives, tager sigte på at gennemføre indeksregulering af aktiesalgsfortjenester, *der opgøres efter de gældende regler i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7, d.v.s. indeksregulering af de fortjenester, der konstateres på grundlag af den gennemsnitlige anskaffelsessum.* Der er således ikke her taget hensyn til de forenklinger, der ovenfor er peget på i disse regler.

Som nævnt ovenfor samler interessen sig om at indeksregulere anskaffelsessummerne, således at den reducerede fortjeneste beregnes direkte ved hjælp af opgørelses reglerne. Dette forudsætter dog, at når fortjenesten skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst, må fortjenesten forhøjes - eller et tab formindskes - med det indekstillæg, der indgår i beregningen af fortjenesten. I det følgende beskrives denne metode, der for nemheds skyld betegnes som *Metode A.*

Den her omtalte indeksreguleringsmetode går ud på, *at den skattepligtiges anskaffelsessummer forhøjes under hensyntagen til den inflationsudvikling, der har fundet sted i den tid, hvori skatteyderen har besiddet de pågældende aktier.* Forhøjelsen af anskaffelsessummerne sker på den måde, at de ganges med de multiplikatorer, der for hvert kalenderår forudsættes fastsat ved bekendtgørelse af ministeriet for skatter og afgifter.

I *bilag 10* er der vist et eksempel på en indekseringstabel for perioden 1962-1977, der viser hvilke multiplikatorer, der skal anvendes ved opregulering af anskaffelsessummerne i et givet indkomstår. Indekseringstabellen er udregnet på grundlag af *reguleringspristallet.* Som *bilag 11* er der vist en tilsvarende indekseringstabel beregnet på grundlag af *forbrugerpristallet.*

Opreguleringen skal i det konkrete tilfælde finde sted på den måde, at de faktiske anskaffelsessummer ganges med den indeksmultiplikator, der for det pågældende kalenderår er fastsat anvendt for så vidt angår anskaffelser, der har fundet sted i det kalenderår, hvori den pågældende aktie er anskaffet.

Afstår den skattepligtige aktier i et selskab, hvor der ikke tidligere er foretaget aktieafståelser, skal fortjenesten opgøres på grundlag af de faktiske anskaffelsessummer for de aktier, som den skattepligtige besidder. Inden fortjenesten kan beregnes, må den samlede indeksregulerede anskaffelsessum derfor opgøres på den måde, at hver enkelt af den skattepligtiges anskaffelsessummer ganges med den multiplikator, der ved afståelser i det pågældende kalenderår skal fin-

de anvendelse for så vidt angår anskaffelser i de kalenderår, hvori den skattepligtiges aktier faktisk er anskaffet.

Denne opregulering af anskaffelsessummen kan foretages, uanset om de pågældende aktier er erhvervet før eller efter lovens ikrafttræden.

Hvor der tidligere er foretaget en delafståelse, skal fortjenesten beregnes på grundlag af den del af den samlede anskaffelsessum, der ved den tidligere afståelse blev henført til de beholdne aktier, den såkaldte E-værdi.

Er E-værdien opgjort *ef ter* reglernes ikrafttræden, er de anskaffelsessummer, der indgår heri, indeksregulerede frem til det tidspunkt, hvor E-værdien er opgjort, og denne samlede anskaffelsessum kan herefter under ét indeksreguleres yderligere frem til tidspunktet for den nye afståelse.

Har skatteyderen efter den foregående delafståelse anskaffet yderligere aktier i selskabet, må disse aktiers anskaffelsessummer, forinden de indgår i den samlede anskaffelsessum, indeksreguleres med den fastsatte indeksmultiplikator fra tidspunktet for antidspunktet for den nye afståelse.

For så vidt angår *tegningsrettigheder,* opgøres anskaffelsessummen efter de gældende regler på den måde, at det beløb, der skal indbetales ved udnyttelse af tegningsretten, lægges til de oprindelige aktiers anskaffelsessum. Derefter fordeles denne anskaffelsessum imellem de oprindelige aktier og tegningsretten efter kursværdien på salgstidspunktet, og herefter kan fortjenesten ved afståelsen af tegningsretten beregnes som forskellen imellem det beløb, som den skattepligtige erhverver ved afståelsen med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegningen, og den anskaffelsessum, der er henført til tegningsretten.

Også efter at der er gennemført regler om indeksregulering, vil fortjenesten ved afståelse af tegningsretter kunne opgøres på denne måde. Den samlede anskaffelsessum må indeksreguleres frem til det tidspunkt, hvor tegningsretten tildeles den skattepligtige, og herefter kan fortjenesten ved salg af tegningsretten beregnes.

Efter reglen i lov om særlig indkomstskat § 3, stk. 2, skal tegningsretter til aktier, og nye aktier, som aktionæren har erhvervet ved udnyttelse af tegningsrettigheder, betragtes som erhvervet på samme tidspunkt som de aktier, hvortil tegningsretten var knyttet. Denne regel gælder ved afgørelsen af, om de nyerhvervede aktier er afstået mere eller mindre end to år efter erhvervelsen.

Anskaffelsessummen for aktier, der er erhvervet ved udnyttelse af en tegningsret, skal ved avanceopgørelsen sættes til det beløb, der er indbetalt ved nytegningen. Når anskaffelsessummen for sådanne aktier skal indeksreguleres, opstår der det spørgsmål, om indeksreguleringen skal finde sted, som om de nytegnede aktier var erhvervet på samme tidspunkt som moderaktien, eller om der skal lægges vægt på det faktiske tegningstidspunkt.

I forbindelse med indeksregulering af anskaffelsessummen for en nytegnet aktie vil det dog ikke være rimeligt at lægge vægt på mere end den faktiske besiddelsestid, idet den prisudvikling, der er foregået før aktiens erhvervelse, ikke synes at skulle påvirke anskaffelsessummen for den nytegnede aktie.

Ved nytegning af aktier i et selskab kan disse aktiers anskaffelsessum, d.v.s. det beløb, der er indbetalt ved nytegningen, derfor enten lægges sammen med de øvrige aktiers anskaffelsessum indeksreguleret frem til tegningstidspunktet, eller anskaffelsessummen må indeksreguleres for sig fra tegningstidspunktet og frem til det tidspunkt, hvor der på ny finder en afståelse sted.

Hvor den skattepligtige modtager *fondsaktier,* er fondsaktiernes anskaffelsessum 0 kr. Tildelingen af fondsaktier påvirker derfor ikke størrelsen af den samlede anskaffelsessum, der derfor blot skal indeksreguleres frem til det første tidspunkt, hvor der afstås aktier. Er det fondsaktien, der afstås, skal en forholdsmæssig del af de gamle aktiers indeksregulerede anskaffelsessum henføres til den afståede fondsaktie, men det svarer ganske til de principper, der anvendes efter de gældende opgørelsesregler.

Da anskaffelsessummen for fondsaktier er 0 kr., rejser dette ikke principielle spørgsmål om anvendelsen af reglen i § 3, stk. 2, i lov om særlig indkomstskat.

Når den samlede indeksregulerede anskaffelsessum herefter foreligger opgjort, kan fortjenesten eller tabet ved afståelsen af aktier beregnes på samme måde som efter de gældende regler. Det skal således beregnes, hvor stor en del af den samlede indeksregu-

lerede anskaffelsessum, der falder på de solgte aktier, og herefter kan den indeksregulerede fortjeneste eller tab opgøres.

I de tilfælde, *hvor fortjenesten eller tabet skal medregnes til beskatning som særlig indkomst, kan den således opgjorte fortjeneste eller tab lægges direkte til grund for beskatningen.* Da fortjenesten eller tabet i disse tilfælde er beregnet på grundlag af anskaffelsessummer, der er opreguleret under hensyntagen til prisudviklingen i samfundet, er fortjenesten eller tabet også reguleret under hensyntagen hertil.

Hvor fortjenesten eller tabet skal medregnes til beskatning som almindelig indkomst, enten fordi der er tale om salg af næringsaktier, eller fordi der er tale om aktier, der afhændes mindre end to år efter erhvervelsen, *skal der imidlertid ikke tages hensyn til inflationen ved beregning af fortjenesten.* Den beregnede fortjeneste eller tab er derfor i disse tilfælde for lav - eller tabet er for stort — og der må derfor finde en regulering sted af den opgjorte avance.

Denne regulering må foretages på den måde, at fortjenesten forhøjes - eller tabet formindskes - med en så stor del af den til de pågældende aktier henførte indeksregulerede anskaffelsessum, som svarer til det indekstillæg, der er medregnet ved opgørelse af anskaffelsessummen. Dette kan gennemføres på den måde, at den del af den indeksregulerede anskaffelsessum, der er henført til de afståede aktier divideres med den indeksmultiplikator, der for så vidt angår de pågældende aktier er anvendt ved indeksregulering af anskaffelsessummen. På denne måde kan det beregnes, hvor stort et indekstillæg, der indgår i den anskaffelsessum, der er henført til de pågældende aktier, og dette indekstillæg skal herefter lægges til en opgjort fortjeneste - eller formindske et opgjort tab.

Den på denne måde regulerede fortjeneste eller tab kan herefter henføres til beskatning som almindelig indkomst.

I det følgende er der vist et udkast til skema til opgørelse af indeksregulerede aktieavancer efter den her omtalte metode.

Skemaet er udarbejdet på grundlag af det gældende aktiesalgsskema (S 37), og det er derfor som nævnt de gældende regler i lov om særlig indkomstskat § 7 om opgørelse af fortjeneste og tab ved aktiesalg m.v., der er lagt til grund ved udarbejdelsen af udkastet til skema.

Ændringerne i forhold til det gældende skema er foretaget i *afsnit A,* hvor anskaffelsessummerne skal opgøres og indekseres, og i *afsnit D,* hvor en opgjort fortjeneste fordeles imellem særlig og almindelig indkomst, og hvor de fortjenester, der henføres til beskatning som almindelig indkomst, skal forhøjes med de indregnede indekstillæg.

Afsnit B, afsnit C og *afsnit E* svarer ganske til de tilsvarende afsnit i det gældende aktiesalgsskema.

Endvidere er der til skemaet udarbejdet et udkast til vejledning til skemaet.

Udkast til skema til opgørelse af Indeksregulerede aktieavancer efter Metode A.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer.

S 37 **Indkomståret m.v. skatteåret** **eller for selskaber**

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Personnummer eller for selskaber m v CIR. nr.

Værdipapirer i	

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekseret anskaffelsessum
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	19				
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. indekseret anskaffelsessum kr.		①			②

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).		③	
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. / kr.	③ / ① =	÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
			④	
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	: Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. / kr.	④ / ① =	÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med :).			

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			÷ ⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

2. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen forholdes således:
   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.
   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

3. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.

Fortjeneste el. tab som opgjort foran (B eller C):	+/÷	
Tillæg til fortjeneste el. tab for så vidt de afståede aktier er erhvervet forud for det kalenderår, hvor afståelsen har fundet sted. Er de afståede aktier erhvervet i forskellige kalenderår, beregnes tillægget for anskaffelserne i hvert enkelt kalenderår for sig: Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator =		+
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator =		+
Fortjeneste/tab til beskatning som almindelig indkomst		

		Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
E	Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)		
	Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)		
	Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.		

(underskrid)

Vejledning til skemaet.

Fortjenesten eller tabet opgøres på omstående skema.

Der udfyldes ét skema for hver afståelse, og hvert skema må kun omhandle én afståelse.
I afsnit A opgøres den samlede anskaffelsessum for de aktier, der afstås, og de aktier, der eventuelt beholdes.

Såfremt aktierne er erhvervet før den 1. januar 1962, og en højere anskaffelsessum end den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 ønskes anvendt, vil det være formålstjenligt at oplyse erhvervelsesmåden og eventuelt medsende dokumentation for anskaffelsessummen.

Er en del af aktiebeholdningen erhvervet før den 1. januar 1962 ved udnyttelse af tegningsret, skal de oprindelige aktier og de tegnede aktier betragtes som en samlet post, idet det ved tegningen indbetalte beløb sammenlægges med de oprindelige aktiers anskaffelsessum.

Kun såfremt den således fremkomne sum for de pr. 1. januar 1962 i behold værende aktier inkl. omkostninger overstiger den formueskattepligtige værdi pr. samme dato, kan nævnte sum anvendes i stedet for den formueskattepligtige værdi.

Tilsvarende gælder, hvor en del af aktiebeholdningen er erhvervet som friaktier før den 1. januar 1962.

I tilfælde, hvor de tildelte tegningsrettigheder eller friaktier helt eller delvis er afstået før den 1. januar 1962, udgør anskaffelsessummen for de pr. 1. januar 1962 i behold værende aktier en i forhold til deres pålydende værdi svarende andel af den samlede anskaffelsessum opgjort efter nævnte fremgangsmåde.

Aktiernes anskaffelsessum indeksreguleres ved at gange anskaffelsessummen med den indeksmultiplikator, der er fastsat for anskaffelser i det pågældende kalenderår. De gældende indeksmultiplikatorer fastsættes for hvert indkomstår ved bekendtgørelse af ministeriet for skatter og afgifter.

Når der tidligere er foretaget afståelse efter 1. januar 1962, men før 1. januar 1979, skal den tidligere opgjorte samlede anskaffelsessum for de beholdne aktier fordeles på de enkelte aktier før anskaffelsessummerne ganges med de gældende indeksmultiplikatorer. Denne fordeling af den samlede anskaffelsessum sker efter de pågældende aktiers pålydende værdi.

I afsnit B eller C opgøres fortjeneste eller tab.

Afsnit B benyttes, hvor det drejer sig om aktier med samme rettigheder.

Afsnit C benyttes, når aktierne har forskellige rettigheder. Det bemærkes, at afsnit C skal benyttes også i de tilfælde, hvor der er afstået tegningsrettigheder, og de aktier, der kunne tegnes, i det første år ikke skal have ret til udbytte eller kun ret til begrænset udbytte.

Afsnit D angiver under pkt. 1 og pkt. 3, hvorledes fortjeneste og tab henføres til henholdsvis skattepligtig almindelig indkomst og skattepligtig særlig indkomst i tilfælde, hvor alle de afståede værdipapirer er afstået mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes som angivet i pkt. 2.

Skal fortjenesten eller tabet helt eller delvis medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, skal der beregnes et tillæg til fortjenesten eller tabet, for så vidt de afståede værdipapirer er erhvervet forud for det kalenderår, hvor afståelsen har fundet sted.

Tillægget beregnes som angivet i pkt. 3. Er de afståede værdipapirer erhvervet i forskellige kalenderår, beregnes tillægget for anskaffelserne i hvert kalenderår for sig. Ved beregning af disse tillæg anvendes den indeksmultiplikator, der er fastsat for anskaffelser i det pågældende kalenderår.

Beløbet for »Resterende beholdning« overføres til afsnit A på skema for kommende afståelser.

Af hensyn til denne overførsel vil det være hensigtsmæssigt at tage en genpart af de skemaer, som indsendes sammen med selvangivelsen. Ligningsmyndigheden udleverer skemaer, der kan bruges som genpart.

Eksempler på opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste eller tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer på grundlag af en metode, hvorefter anskaffelsessummerne indeksreguleres. (Metode A).

I det følgende er der med et par eksempler vist, hvilke beskatningsresultater reglerne om opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste eller tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer fører til.

Ved indeksreguleringen anvendes den foran i *bilag 10* anførte indekseringstabel beregnet på grundlag af stigningen i reguleringspristallet fra 1. januar 1962. Ved beregningerne er endvidere anvendt det ovenfor i *bilag 12* viste udkast til ændrede aktiesalgsskemaer.

Det forudsættes endelig i eksemplerne, at ændrede regler om beskatning af aktionærer er trådt i kraft den *1. januar 1975* for derved at kunne vise reglernes anvendelse ved køb og salg efter reglernes ikrafttræden.

I eksemplerne er følgende forudsætninger lagt til grund:

Anskaffelses-tidspunkt	Køb/salg	De anskaffede/afståede værdipapirer	Pålydende værdi	Anskaffelsessum/ afståelsessum
1/2 1958	Arv	12.000 kr. aktier i A/S Indeks Kurs ved arveudlægget 150	12.000 kr.	18.000 kr.
1/8 1963	Arv	6.000 kr. aktier i A/S Indeks Kurs ved arveudlægget 180	6.000 kr.	10.800 kr.
1/4 1964	Køb	2.000 kr. aktier i A/S Indeks Anskaffelseskurs 210	2.000 kr.	4.200 kr.
1/6 1972	Fonds-udstedelse	5.000 kr. fondsaktier i A/S Indeks	5.000 kr.	0 kr.
1/9 1975	Køb	2.000 kr. aktier i A/S Indeks Anskaffelseskurs 350	2.000 kr.	7.000 kr.
1/5 1976	Salg	15.000 kr. aktier i A/S Indeks Afståelseskurs 385	15.000 kr.	57.750 kr.
1/4 1977	Køb	2.000 kr. aktier i A/S Indeks Anskaffelseskurs 400	2.000 kr.	8.000 kr.
1/7 1977	Salg	12.000 kr. aktier i A/S Indeks Afståelseskurs 420	12.000 kr.	50.400 kr.
1/2 1979	Salg	2.000 kr. aktier i A/S Indeks Afståelseskurs 550	2.000 kr.	11.000 kr.

Det fremgår heraf, at skatteyderen har foretaget anskaffelser af aktier i A/S Indeks fra 1958 og frem til 1977, og aktierne er erhvervet dels ved arv, og dels ved køb til stigende kurser. Endvidere har skatteyderen fået fondsaktier i forbindelse med en fondsudstedelse i 1972.

Den første delafståelse af aktier indtræffer

den 1. maj 1976, efter at reglerne om indeksregulering er forudsat trådt i kraft den 1. januar 1975. Fortjenesten ved denne afståelse skal derfor opgøres efter de almindelige regler i lov om særlig indkomstskat m.v. § 7, og **i** forbindelse hermed må der foretages en opgørelse af den gennemsnitlige anskaffelsessum for de afståede aktier, og denne afståelsessum må indeksreguleres.

Fortjenesten ved afståelsen opgøres som på det følgende skema til opgørelse af indeksregulerede aktieavancer *(Eksempel 1).* Da der ikke tidligere er foretaget afståelse, må anskaffelsessummen beregnes på grundlag af de faktiske anskaffelsessummer og de virkelige anskaffelsestidspunkter, og det fremgår af skemaet, at ved afståelsen i 1976 udgør den samlede indeksregulerede anskaffelsessum 87.788 kr.

Fortjenesten beregnes herefter efter de almindelige regler og opgøres til 8.979 kr., der kan overføres til beskatning som særlig indkomst, idet alle de afståede aktier har været i skatteyderens besiddelse i mere end 2 år.

Endelig opgøres den resterende beholdning i *rubrik E* til pålydende 12.000 kr. **til** en samlet anskaffelsessum på 39.017 kr.

Den 1. juli 1977 foretager skatteyderen på ny en afståelse af 12.000 kr. pålydende aktier i selskabet. Forinden denne afståelse finder sted, er der yderligere anskaffet 2.000 kr. pålydende aktier i selskabet.

Opgørelsen af fortjenesten fremgår af det følgende skema til opgørelse af indeksregulerede aktieavancer *(Eksempel 2).*

På skemaet opgøres først den samlede anskaffelsessum for værdierne før afståelsen. Denne anskaffelsessum består af E-værdien overført fra det tidligere skema og anskaffelsessummen for den aktiepost, der er anskaffet i 1977. Denne sidste anskaffelsessum indeksreguleres ikke, da den er anskaffet i samme år som afståelsen, men den tidligere opgjorte E-værdi indeksreguleres frem fra 1976, hvor den tidligere afståelse fandt sted, og frem til 1977.

Den samlede fortjeneste ved afståelsen kan herefter beregnes til 7.425 kr.

Blandt de afståede aktier er 2.000 kr. pålydende imidlertid erhvervet den 1. september 1975. Fortjenesten på disse aktier skal derfor medregnes til beskatning som almindelig indkomst. Denne andel af fortjenesten beregnes i forhold til aktiernes pålydende værdi således:

$$7.425 \text{ X } \frac{2.000}{12.000} = 1.237 \text{ kr.}$$

Resten af fortjenesten, 7.425 kr. ÷ **1.237** kr. = 6.188 kr., overføres direkte til beskatning som særlig indkomst.

De 1.237 kr., der skal beskattes som almindelig indkomst, overføres til skemaets *rubrik D. 3.* Da anskaffelsessummen for de afståede aktier er indeksreguleret som et led i indeksreguleringen af hele aktiebeholdningen, skal fortjenesten forhøjes med den del af indekstillægget, der forholdsmæssigt falder på disse aktier.

Først beregnes den del af den samlede anskaffelsessum, der kan henføres til de afståede aktier. Den samlede anskaffelsessum var 42.975 kr., og den del af dette beløb, der kan henføres til de aktier, der skal medregnes til den almindelige indkomstbeskatning, kan beregnes således:

$$42.975 \text{ kr.} \times \frac{2.000}{12.000} = 7.162 \text{ kr.}$$

Dette beløb indføres **i** skemaet og divideres med den indeksmultiplikator, der **ved** afståelser i 1977 skal anvendes for så vidt angår anskaffelser i 1975. Det indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede aktier, kan herefter beregnes til 1.093 kr., og den samlede fortjeneste **til** beskatning som almindelig indkomst bliver herefter 2.330 kr.

Efter afståelsen resterer der en aktiebeholdning på 2.000 kr. med en samlet anskaffelsessum på 7.163 kr. Denne aktie afstås den 1. februar 1979, og fortjenesten opgøres som vist på det følgende aktiesalgsskema *(eksempel 3).*

Hele fortjenesten ved denne afståelse skal medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst, hvorfor fortjenesten skal forhøjes med det til anskaffelsessummen medregnede indekstillæg. Fortjenesten ved afståelsen kan herefter opgøres til 3.838 kr.

Såfremt der havde været foretaget en aktieafståelse før de nye reglers ikrafttræden, havde der ved afståelsen i 1976 foreligget en opgjort E-værdi. Opgørelsen af fortjeneste eller tab ved en delafståelse efter 1. januar 1975 ville derfor have set noget anderledes ud.

Det forudsættes derfor i det følgende, at skatteyderen udover de foran omtalte anskaffelser og afståelser har foretaget følgende anskaffelse og afståelse:

Anskaffelsestidspunkt	Køb/salg	De anskaffede/afståede værdipapirer	Pålydende værdi	Anskaffelsessum/ afståelsessum
1/6 1966	Nytegning	4.000 kr. aktier i A/S Indeks Tegningskurs 105	4.000 kr.	4.200 kr.
1/5 1968	Salg	4.000 kr. aktier i A/S Indeks Afståelseskurs 260	4.000 kr.	10.400 kr.

Ved afståelsen i 1968 af 4.000 kr. pålydende aktier i selskabet A/S Indeks er der foretaget en opgørelse af fortjenesten, og i forbindelse hermed en opgørelse af den samlede anskaffelsessum for den resterende beholdning.

Efter det hidtil gældende aktiesalgsskema (S 37), som bringes i det følgende som *Eksempel 4*, har skatteyderen efter afståelsen aktier til pålydende værdi 20.000 kr. til en samlet anskaffelsessum af 31.000 kr.

Ved afståelsen af pålydende 15.000 kr. aktier den 1. maj 1976 må der ved opgørelsen af fortjenesten tages udgangspunkt i den gennemsnitlige anskaffelsessum eller E-værdi. Da de anskaffelsessummer, som indgår i E-værdien, skal indeksreguleres på grundlag af de pågældende aktiers faktiske anskaffelsestidspunkt, må den samlede anskaffelsessum 31.000 kr. fordeles imellem de beholdne aktier. Da disse har samme rettigheder, sker fordelingen efter aktiernes pålydende værdi. Efter at denne fordeling af anskaffelsessummen er sket, kan indeksreguleringen af anskaffelsessummerne ske på sædvanlig måde.

Herudover har skatteyderen imidlertid senere i 1972 og i 1975 erhvervet yderligere aktier, hvis anskaffelsessum og indeksering fremgår af det følgende skema *(Eksempel 5)*.

Det samlede pålydende af aktier er ved afståelsen i 1976 27.000 kr. til en samlet anskaffelsessum på 80.116 kr.

Fortjenesten ved afståelsen kan herefter beregnes til 13.242 kr., der henføres til beskatning som særlig indkomst.

Den resterende aktiebeholdning udgør herefter 12.000 kr. pålydende til en samlet indeksreguleret anskaffelsessum på 35.608 kr.

Ved den følgende afståelse den 1. april 1977 kan fortjenesten herefter opgøres på samme måde som i det ovenfor nævnte eksempel 2. Fortjenesten kan ifølge aktiesalgsskemaet i *Eksempel 6* beregnes til i alt 10.581 kr., hvoraf 1.763 kr. skal beskattes som almindelig indkomst, medens 8.818 kr. kan overføres til beskatning som særlig indkomst.

Det tillæg, der skal beregnes til den del af fortjenesten, der skal beskattes som almindelig indkomst, kan beregnes til 1.013 kr., og den samlede fortjeneste, der skal henføres til beskatning som almindelig indkomst, bliver herefter 2.776 kr.

Efter denne afståelse i 1977 har skatteyderen en restbeholdning på 2.000 kr. aktier til en samlet anskaffelsessum på 6.637 kr.

På det følgende aktiesalgsskema i *Eksempel* 7 vises det hvilken fortjeneste, der konstateres ved senere afståelse af denne aktie den 1. februar 1979.

Eksempel 1.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer.

S 37 **Indkomståret m.v. skatteåret** **eller for selskaber**

Personnummer eller for selskaber m.v. CIR. nr.

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 15.000 kr. aktier i 1976

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekseret anskaffelsessum
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	19				
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – og den indeksregulerede anskaffelsessum.	1/2 1958 1/8 1968 1/4 1964 1/6 1972 1/9 1975	12.000 6.000 2.000 5.000 2.000	18.000 10.800 4.200 0 7.000	2,53 2,32 2,26 - 1,10	45.540 25.056 9.492 0 7.700
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. indekseret anskaffelsessum kr.		27.000 ①			87.788 ②

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/5 1976	15.000 ③	57.750
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 87.788 ② × kr. 15.000 ③ / kr. 27.000 ① =			÷ 48.771 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			8.979 *
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).		④	
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ④ / kr. ① =			÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Hele fortjenesten overføres til beskatning som særlig indkomst, jfr. punkt D. 1.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	*Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).*	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).			
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			÷ ⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

2. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen forholdes således:
   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.
   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

3. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.

Fortjeneste el. tab som opgjort foran (B eller C):	+/÷	
Tillæg til fortjeneste el. tab for så vidt de afståede aktier er erhvervet forud for det kalenderår, hvor afståelsen har fundet sted. Er de afståede aktier erhvervet i forskellige kalenderår, beregnes tillægget for anskaffelserne i hvert enkelt kalenderår for sig:		
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ..... ⑨		
÷ ..... ⑨: indeksmultiplikator ..... = ...		+
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ..... ⑨		
÷ ..... ⑨: indeksmultiplikator ..... = ...		+
Fortjeneste/tab til beskatning som almindelig indkomst		

		Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
E	Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	27.000	87.788
	Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	15.000	48.771
	Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	12.000	39.017

(underskrift)

Eksempel 2.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. **S 37**

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 12.000 kr. aktier i 1977

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekseret anskaffelsessum
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	1976	12.000	39.017	1.08	42.138
Udfyldes, når der er tale om forste afståelse efter 1.1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger og den indeksregulerede anskaffelsessum.	1/4 1977 / 19 / 19 / 19 / 19	2.000	8.000		8.000
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. indekseret anskaffelsessum kr.		14.000①			50.138②

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/7 1977	12.000 ③	50.400
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 50.138 ② ×	kr. 12.000 ③ / kr. 14.000 ① =		÷ 42.975 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			7.425 *
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).		④	
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ / kr. ① =		÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Blandt de afståede aktier er 2.000 kr. erhvervet 1/9 1975. $\frac{2.000}{12.000}$ af fortjenesten skal derfor medregnes til almindelig indkomst, jfr. punkt D. 2. b. $7.425 \times \frac{2.000}{12.000} = 1.237$ kr. overføres til punkt D. 3. Resten af fortjenesten, 7.425 ÷ 1.237 = 6.188 kr., overføres til særlig indkomst.

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			÷ ⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

2. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen forholdes således:
   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.
   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de *værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige* indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

3. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.

Fortjeneste el. tab som opgjort foran (B eller C):	+/÷	1.237 kr.
Tillæg til fortjeneste el. tab for så vidt de afståede aktier er erhvervet forud for det kalenderår, hvor afståelsen har fundet sted. Er de afståede aktier erhvervet i forskellige kalenderår, beregnes tillægget for anskaffelserne i hvert enkelt kalenderår for sig: Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: 7.162* ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator = 6,069	+	1.093 kr.
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator =	+	
Fortjeneste/tab til beskatning som almindelig indkomst		2.330 kr.

E		Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
	Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	14.000	50.138
	Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	12.000	42.975
	Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	2.000	7.163

* Er beregnet som: $42.975 \times \frac{2.000}{12.000} = 7.162$.

(underskrift)

Eksempel 3.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 2.000 kr. aktier i 1979

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekseret anskaffelsessum
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	1977	2.000	7.163	1,20**	8.595
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. indekseret anskaffelsessum kr.		2.000 ①			8.595 ②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/2 1979	2.000 ③	11.000
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ③ / kr. ① =		÷ 8.595 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			2.405 *
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).	Dato	Pålydende kr. ④	Afståelsessum kr.
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ / kr. ① =		÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Hele fortjenesten overføres til beskatning som almindelig indkomst og overføres til punkt D. 3.
** Forudsat stigning i indekstabellen for afståelser i 1979 af anskaffelser i 1977.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			÷ ⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

2. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen forholdes således:
   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.
   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

3. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.

Fortjeneste el. tab som opgjort foran (B eller C):	+/÷	2.405 kr.
Tillæg til fortjeneste el. tab for så vidt de afståede aktier er erhvervet forud for det kalenderår, hvor afståelsen har fundet sted. Er de afståede aktier erhvervet i forskellige kalenderår, beregnes tillægget for anskaffelserne i hvert enkelt kalenderår for sig. Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: 8.585 ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator = 7.162	+	1.433 kr.
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator =	+	
Fortjeneste/tab til beskatning som almindelig indkomst		3.838 kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	2.000	8.595
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	2.000	8.595
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	0	0

(underskrift)

Eksempel 4.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m. v. skattearet	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m. v. CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 4.000 kr. aktier i 1968

A

		Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Udfyldes ikke, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.			
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962.	1/2 1958 1/8 1963 1/4 1964 1/6 1966	12.000 6.000 2.000 4.000	18.000 10.800 4.200 4.200
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger.	/ 19 / 19 / 19		
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).			
	Samlet pålydende henholdsvis anskaffelsessum kr.		24.000 ①	37.200 ②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/5 1968	4.000 ③	10.400
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 37.200 ② × kr. 4.000 / kr. 24.000 ① = ③			6.200
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			4.200
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).		④	
		/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ④ / ① =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger)	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ⑤ / ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).			
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ⑦ / ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.
2. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
3. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mere og nogle mindre end 2 år efter erhvervelsen, fordeles fortjeneste eller tab mellem 1 og 2 som angivet i omstående vejledning.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	24.000	37.200
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	4.000	6.200
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	20.000	31.000

(underskrift)

Eksempel 5.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 15.000 kr. aktier i 1976

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekseret anskaffelsessum
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.		20.000	31.000		
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	1/2 1958 1/8 1963 1/4 1964 1/6 1966	8.000 6.000 2.000 4.000	12.400 9.300 3.100 6.200	2.53 2.32 2.26 2.01	31.372 21.576 7.006 12.462
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	19				
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1 1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger og den indeksregulerede anskaffelsessum.	1/6 1972 / 1975 / 19 / 19 / 19	5.000 2.000	0 7.000	1.10	0 7.700
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. indekseret anskaffelsessum kr.		27.000①			80.116②

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/5 1976	15.000 ③	57.750
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 80.116 ② ×		kr. 15.000 ③ / kr. 27.000 ① =	÷ 44.508 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			13.242*
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).		④	
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×		kr. ④ / kr. ① =	÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Hele fortjenesten overføres til beskatning som særlig indkomst, jfr. punkt D. 1.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			÷ ⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

2. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen forholdes således:
   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de *værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.*
   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

3. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.

Fortjeneste el. tab som opgjort foran (B eller C):	+/÷	
Tillæg til fortjeneste el. tab for så vidt de afståede aktier er erhvervet forud for det kalenderår, hvor afståelsen har fundet sted. Er de afståede aktier erhvervet i forskellige kalenderår, beregnes tillægget for anskaffelserne i hvert enkelt kalenderår for sig: Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator =		+
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator =		+
Fortjeneste/tab til beskatning som almindelig indkomst		

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	27.000	80.116
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	15.000	44.508
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	12.000	35.608

(underskrift)

Eksempel 6.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 12.000 kr. aktier i 1977

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekseret anskaffelsessum
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	1976	12.000	35.608	1.08	38.456
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1 1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger og den indeksregulerede anskaffelsessum.	1/4 1977 / 19 / 19 / 19 / 19	2.000	8.000		8.000
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. indekseret anskaffelsessum kr.		14.000①			46.456②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

			Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).		1/7 1977	12.000 ③	50.400
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 46.456 ② ×	kr. 12.000 ③ / kr. 14.000 ① =			÷ 39.819 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).				10.581*
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).		/ 19	④	+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ / kr. ① =			÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).				

* Blandt de afståede aktier er 2.000 kr. pålydende erhvervet 1/9 1975. $\frac{2.000}{12.000}$ af fortjenesten skal derfor medregnes til almindelig indkomst, jfr. punkt D. 2. b. $10.581 \times \frac{2.000}{12.000} = 1.763$ kr. overføres til punkt D. 3. Resten af fortjenesten, 10.581 ÷ 1.763 = 8.818 kr., overføres til særlig indkomst.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			÷ ⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

2. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen forholdes således:
   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.
   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

3. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.

Fortjeneste el. tab som opgjort foran (B eller C):	+/÷	1.763 kr.
Tillæg til fortjeneste el. tab for så vidt de afståede aktier er erhvervet forud for det kalenderår, hvor afståelsen har fundet sted. Er de afståede aktier erhvervet i forskellige kalenderår, beregnes tillægget for anskaffelserne i hvert enkelt kalenderår for sig:		
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier:	6.636* ⑨	
÷ ⑨: indeksmultiplikator =	5.623	+ 1.013 kr.
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier:	⑨	
÷ ⑨: indeksmultiplikator =		+
Fortjeneste/tab til beskatning som almindelig indkomst		2.776 kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	14.000	46.456
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	12.000	39.819
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	2.000	6.637

* Er beregnet som: $39.819 \times \frac{2.000}{12.000} = 6.636$ kr.

(underskrift)

Eksempel 7.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer.

S 37

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 2.000 kr. aktier i 1979

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekseret anskaffelsessum
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	1977	2.000	6.637	1,20**	7.964
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger og den indeksregulerede anskaffelsessum.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. indekseret anskaffelsessum kr.		2.000 ①			7.964 ②

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/2 1979	2.000 ③	11.000
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ③ / kr. ① =		÷ 7.964 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			3.036 *
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).	Dato	Pålydende kr. ④	Afståelsessum kr.
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ / kr. ① =		÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Hele fortjenesten overføres til beskatning som almindelig indkomst og overføres til punkt D. 3.
** Forudsat stigning i indekstabellen for afståelser i 1979 af anskaffelser i 1977.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			÷ ⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.

2. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen forholdes således:
   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.
   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

3. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.

Fortjeneste el. tab som opgjort foran (B eller C):	+/÷	3.036 kr.
Tillæg til fortjeneste el. tab for så vidt de afståede aktier er erhvervet forud for det kalenderår, hvor afståelsen har fundet sted. Er de afståede aktier erhvervet i forskellige kalenderår, beregnes tillægget for anskaffelserne i hvert enkelt kalenderår for sig: Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: 7.964 ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator = 6.636	+	1.328 kr.
Anskaffelsessum henført til de solgte aktier: ⑨ ÷ ⑨: indeksmultiplikator =	+	
Fortjeneste/tab til beskatning som almindelig indkomst		4.364 kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	2.000	7.964
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	2.000	7.964
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	0	0

(underskrift)

Tabel til beregning af indekstillæg 1962-1977 på grundlag af reguleringspristallet.

Tabellens tal angiver for hvert interval, som afgrænses af årstallene i henholdsvis forspalten og hovedet, den multiplikator, som skal anvendes ved beregning af indekstillæg fra intervallets første år til slutåret, når hensyn tages til den samtidige stigning i *reguleringspristallet*. For så vidt angår perioden 1962–63 er dog regnet med stigningen i forbrugerpristallet.

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
1962	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1963	0,09	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1964	0,12	0,03	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1965	0,17	0,07	0,05	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1966	0,26	0,16	0,13	0,08	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1967	0,30	0,19	0,16	0,11	0,03	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1968	0,38	0,27	0,23	0,18	0,10	0,06	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1969	0,43	0,31	0,28	0,22	0,14	0,10	0,04	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1970	0,50	0,38	0,34	0,28	0,19	0,15	0,09	0,05	–	–	–	–	–	–	–	–
1971	0,57	0,44	0,40	0,34	0,25	0,21	0,14	0,10	0,05	–	–	–	–	–	–	–
1972	0,67	0,53	0,49	0,43	0,33	0,29	0,21	0,17	0,11	0,06	–	–	–	–	–	–
1973	0,79	0,64	0,60	0,53	0,42	0,38	0,30	0,25	0,19	0,14	0,07	–	–	–	–	–
1974	1,02	0,85	0,80	0,73	0,60	0,55	0,46	0,41	0,35	0,29	0,21	0,13	–	–	–	–
1975	1,31	1,12	1,06	0,97	0,83	0,78	0,67	0,62	0,54	0,47	0,38	0,29	0,14	–	–	–
1976	1,53	1,32	1,26	1,16	1,01	0,95	0,83	0,77	0,69	0,61	0,52	0,41	0,25	0,10	–	–
1977	1,73	1,51	1,44	1,33	1,17	1,10	0,98	0,91	0,82	0,74	0,64	0,53	0,35	0,18	0,08	–

Eksempel på tabellens anvendelse:

Et parti aktier er solgt i 1977 for i alt 72.500 kr. netto.

Anskaffelsessum for de solgte aktier er:	1963 købt for	12.000 kr. netto
	1967 købt for	7.000 kr. netto
	1974 købt for	5.000 kr. netto
Samlet anskaffelsessum bliver herefter		24.000 kr. netto
Den indeksregulerede fortjeneste bliver herefter:		
	Afståelsessum	72.500 kr. netto
	Anskaffelsessum	24.000 kr. netto
	Fortjeneste	48.500 kr. netto

÷ indekstillæg til anskaffelsessummen:

12.000 × 1,51 =	18.120
7.000 × 1,10 =	7.700
5.000 × 0,35 =	1.750 ..... 27.570 kr. netto
Indeksreguleret fortjeneste .	20.930 kr. netto

Indeksregulering af fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v. på grundlag af et særligt indekstillæg, der beregnes ved siden af anskaffelsessummerne. (Metode B).

I det følgende skal beskrives en metode til indeksregulering af de gældende regler om opgørelse af fortjeneste og tab ved salg af aktier m.v. i lov om særlig indkomstskat § 7 suppleret med bestemmelser, hvorefter der ved siden af den skattepligtiges anskaffelsessummer skal beregnes et særligt inflationstillæg på grundlag af den tid, hvori skatteyderen har besiddet de pågældende aktier m.v. Inflationstillægget skal beregnes på grundlag af den skattepligtiges anskaffelsessummer ved hjælp af særlige multiplikatorer, der for hvert kalenderår forudsættes fastsat ved bekendtgørelse af ministeriet for skatter og afgifter.

I *bilag 14 er* der vist et eksempel på en tabel til beregning af indekstillæg 1962-1977. Tabellen viser hvilke multiplikatorer, der skal anvendes ved beregning af inflationstillæg til anskaffelsessummerne i et givet indkomstår. Indekseringstabellen er beregnet på grundlag af reguleringspristallet. En tilsvarende tabel vil kunne opstilles på grundlag af forbrugerpristallet, jfr. bilag 11.

Beregning af indekstillægget skal i de enkelte tilfælde ske på den måde, at de faktiske anskaffelsessummer ganges med den multiplikator, der for det pågældende kalenderår er fastsat anvendt for så vidt angår anskaffelser, der har fundet sted i det kalenderår, hvori den pågældende aktie eller lignende er anskaffet.

Efter denne metode vil fortjeneste og tab ved afståelse af aktier i et selskab kunne beregnes på samme måde som efter de gældende regler, idet de faktiske anskaffelsessummer for den skattepligtiges aktieerhvervelser ved hjælp af gennemsnitsmetoden lægges til grund for beregning af fortjeneste og tab ved afståelser. Inden den på denne måde opgjorte fortjeneste eller tab kan lægges til grund for beskatning som særlig indkomst, må fortjenesten imidlertid formindskes - eller et eventuelt tab forhøjes - med så stor en del af det beregnede indekstillæg, der falder på de afståede aktier.

Afstår den skattepligtige aktier i et selskab, hvor der ikke tidligere er foretaget aktieafståelser, skal indekstillæggene beregnes på grundlag af de faktiske anskaffelsessummer for de aktier, som den skattepligtige besidder. Indekstillæggene beregnes på den måde, at hver enkelt af den skattepligtiges anskaffelsessummer ganges med den multiplikator, der ved afståelser i det pågældende kalenderår skal finde anvendelse for så vidt angår anskaffelser i de kalenderår, hvori den skattepligtiges aktier faktisk er anskaffet.

Beregning af indekstillæg på denne måde kan foretages, uanset om de pågældende aktier er erhvervet før eller efter lovens ikrafttræden.

Hvor der tidligere er foretaget en delafståelse, skal indekstillægget beregnes på grundlag af den del af den samlede anskaffelsessum, der ved den tidligere afståelse blev henført til de beholdne aktier, den såkaldte E-værdi.

Er E-værdien opgjort *efter* reglernes ikrafttræden, er der ved den tidligere delaf-

ståelse beregnet et indekstillæg til denne E-værdi. Ved en ny afståelse må der derfor beregnes et nyt indekstillæg til E-værdien på grundlag af den tid, der er hengået siden denne blev opgjort, og der må yderligere beregnes et indekstillæg til det tidligere opgjorte indekstillæg.

Har skatteyderen efter den foregående delafståelse anskaffet flere aktier i selskabet, må der på grundlag af disse aktiers anskaffelsessummer beregnes indekstillæg hertil på grundlag af den fastsatte multiplikator fra tidspunktet for anskaffelsen og frem til afståelsen.

For så vidt angår *tegningsrettigheder* opgøres anskaffelsessummen til det beløb, der skal indbetales ved udnyttelse af tegningsretten. Der skal ikke ved afståelse af tegningsrettigheden beregnes noget særligt indekstillæg til denne anskaffelsessum, men den del af det samlede indekstillæg, der er beregnet til de gamle aktier, som svarer til den del af den samlede anskaffelsessum, der falder på tegningsrettighederne, skal anses for at vedrøre disse tegningsretter.

Vælger den skattepligtige at udnytte tegningsretten til tegning af nye aktier i selskabet bliver disse aktiers anskaffelsessum det beløb, der er indbetalt ved nytegningen. Ved senere afståelse af aktier i selskabet skal der på sædvanlig måde beregnes et indekstillæg til denne anskaffelsessum. Svarende til, hvad der i *bilag 12* er omtalt vedrørende reglen i lov om særlig indkomstskat § 3, stk. 2, må indekstillægget også her beregnes på grundlag af tegningstidspunktet for den nye aktie.

Hvor den skattepligtige modtager *fondsaktier*, er fondsaktiernes anskaffelsessum 0 kr. Tildeling af fondsaktier påvirker derfor ikke størrelsen af det beregnede indekstillæg, og der kan ikke ved senere afståelser af aktier beregnes indekstillæg til fondsaktien. Er det imidlertid fondsaktien, der afstås, vil en forholdsmæssig del af det indekstillæg, der er beregnet til de gamle aktiers anskaffelsessummer, skulle henføres til den afståede fondsaktie. Dette svarer dog ganske til de principper, der anvendes efter de gældende regler, for så vidt angår fordeling af anskaffelsessummerne.

I forbindelse med enhver afståelse af aktier skal det efter denne indeksreguleringsmetode beregnes, hvor stor en del af det samlede indekstillæg, der falder på de afståede aktier. Denne beregning må foretages på grundlag af den samme forholdsmæssige fordeling, som er anvendt ved opgørelse af den del af anskaffelsessummen, der henføres til de solgte aktier, d.v.s. enten på grundlag af aktiernes pålydende værdi eller på grundlag af kursværdien på afståelsestidspunktet.

I de tilfælde, hvor fortjenesten eller tabet skal henføres til beskatning som særlig indkomst, må den opgjorte fortjeneste eller tab reguleres med den del af indekstillægget, der falder på de afståede aktier. En opgjort fortjeneste skal således formindskes med dette indekstillæg, medens et opgjort tab skal forhøjes med det beregnede indekstillæg.

Hvor fortjenesten eller tabet skal medregnes til beskatning som almindelig indkomst, skal der ikke tages hensyn til prisudviklingen ved beregning af fortjenesten. Den beregnede fortjeneste eller tab kan derfor i disse tilfælde overføres direkte til beskatning som almindelig indkomst, og den del af det samlede indekstillæg, der falder på denne afståelse, må fratrækkes i det samlede opgjorte indekstillæg.

I det følgende er der vist et udkast til skema til opgørelse af indeksregulerede aktieavancer efter den her omtalte metode.

Skemaet er udarbejdet på grundlag af det gældende aktiesalgsskema (S 37), og det er derfor som nævnt de gældende regler i lov om særlig indkomstskat § 7 om opgørelse af fortjeneste og tab ved aktiesalg m.v., der er lagt til grund ved udarbejdelsen af udkastet til skema.

Ændringer i forhold til det gældende skema er foretaget i *afsnit A*, hvor der foretages opgørelse af den samlede anskaffelsessum og indekstillæg, og i *afsnit D*, hvor en opgjort fortjeneste eller et opgjort tab fordeles imellem særlig og almindelig indkomst, og hvor fortjenester eller tab skal henholdsvis formindskes eller forhøjes med indekstillæg, dersom fortjenesten eller tabet er henført til beskatning som særlig indkomst.

Afsnit B og *afsnit C* svarer til de tilsvarende afsnit i det gældende skema.

Afsnit E svarer ligeledes til det gældende skema, blot er der tilføjet en rubrik til anførelse af det indekstillæg, der svarer til den resterende aktiebeholdning.

Endvidere er der til skemaet udarbejdet et udkast til vejledning.

Udkast til skema til opgørelse af indeksregulerede aktieavancer efter Metode B.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. **S 37**

Indkomståret m.v. skatteåret	**eller for selskaber**
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Værdipapirer i	

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekstillæg
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	19				
	Indekstillæg beregnes både til den overførte anskaffelsessum og til det overførte indekstillæg.					
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessummen inkl. omkostninger – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. anskaffelsessum og indekstillæg kr.		①	②		

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).		③	
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ③ / kr. ①	=	÷ ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).		④	
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ / kr. ①	=	÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).			
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.

D

1. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes således:

   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, overføres hele fortjenesten eller hele tabet til pkt. 2.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

2. For værdipapirer, afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst. Inden medregningen formindskes fortjenesten eller forhøjes tabet med den del af det under A opgjorte indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer (se vejledningen):

   Fortjeneste (tab anføres med ÷) kr.

   ÷/+ samlet indekstillæg kr. × kr. / kr. = kr.

   kr.

   Samlet fortjeneste eller tab, der medregnes til særlig indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6, eller for selskaber m.v. blanket S 212, pkt. 26.

3. For værdipapirer, afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer overføres fortjeneste til selvangivelsens pkt. 7 og tab til pkt. 19.
   Til regulering af det under A opgjorte indekstillæg beregnes her den del af det samlede indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer. (Se vejledningen):

   Samlet indekstillæg kr. × kr. / kr. = kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.	Indekstillæg kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)			
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)			
Indekstillæg vedr. afståede værdipapirer			
Resterende beholdning. Overføres til afsnit A ved evt. efterfølgende afståelse.			

(underskrift)

Vejledning til skemaet.

Fortjenesten eller tabet opgøres på omstående skema.

Der udfyldes ét skema for hver afståelse, og hvert skema må kun omhandle én afståelse.

I **afsnit A** opgøres den samlede anskaffelsessum for de aktier, der afstås, og de aktier, der eventuelt beholdes.

Såfremt aktierne er erhvervet før den 1. januar 1962, og en højere anskaffelsessum end den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1962 ønskes anvendt, vil det være formålstjenligt at oplyse erhvervelsesmåden og eventuelt medsende dokumentation for anskaffelsessummen.

Er en del af aktiebeholdningen erhvervet før den 1. januar 1962 ved udnyttelse af tegningsret, skal de oprindelige aktier og de tegnede aktier betragtes som en samlet post, idet det ved tegningen indbetalte beløb sammenlægges med de oprindelige aktiers anskaffelsessum.

Kun såfremt den således fremkomne sum for de pr. 1. januar 1962 i behold værende aktier inkl. omkostninger overstiger den formueskattepligtige værdi pr. samme dato, kan nævnte sum anvendes i stedet for den formueskattepligtige værdi.

Tilsvarende gælder, hvor en del af aktiebeholdningen er erhvervet som friaktier før den 1. januar 1962.

I tilfælde, hvor de tildelte tegningsrettigheder eller friaktier helt eller delvis er afstået før den 1. januar 1962, udgør anskaffelsessummen for de pr. 1. januar 1962 i behold værende aktier en i forhold til deres pålydende værdi svarende andel af den samlede anskaffelsessum opgjort efter nævnte fremgangsmåde.

Udover aktiernes anskaffelsessum beregnes et indekstillæg ved at gange anskaffelsessummen med den indeksmultiplikator, der er fastsat for anskaffelser i det pågældende kalenderår. De gældende indeksmultiplikatorer fastsættes for hvert indkomstår ved bekendtgørelse af ministeriet for skatter og afgifter.

Når der tidligere er foretaget afståelse efter 1. januar 1962, men før 1. januar 1979, skal den tidligere opgjorte samlede anskaffelsessum for de beholdne aktier fordeles på de enkelte aktier, før anskaffelsessummerne ganges med de gældende indeksmultiplikatorer. Denne fordeling af den samlede anskaffelsessum sker efter de pågældende aktiers pålydende værdi, eller - såfremt aktierne har forskellige rettigheder - på grundlag af de gældende aktiers kursværdi pr. 1. januar 1979.

I afsnit B eller C opgøres fortjeneste eller tab.

Afsnit B benyttes, hvor det drejer sig om aktier med samme rettigheder.

Afsnit C benyttes, når aktierne har forskellige rettigheder. Det bemærkes, at afsnit C skal benyttes også i de tilfælde, hvor der er afstået tegningsrettigheder, og de aktier, der kunne tegnes, i det første år ikke skal have ret til udbytte eller kun ret til begrænset udbytte.

Afsnit D angiver under pkt. 2 og pkt. 3, hvorledes fortjeneste og tab henføres til henholdsvis skattepligtig almindelig indkomst og skattepligtig særlig indkomst i tilfælde, hvor alle de afståede værdipapirer er afstået mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes som angivet i pkt. 1.

Skal fortjenesten eller tabet helt eller delvis medregnes til den særlige indkomst, skal fortjenesten formindskes eller tabet forhøjes med et indekstillæg. Tillægget beregnes som angivet i pkt. 2.

Skal fortjenesten eller tabet helt eller delvis medregnes til den skattepligtige almindelige indkomst, reguleres fortjenesten eller tabet ikke med indekstillæg. Til regulering af det samlede indekstillæg skal der dog beregnes så stor en del af det under afsnit A opgjorte samlede indekstillæg, som forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer. Denne del af indekstillægget beregnes som angivet i pkt. 3.

Ved beregningen af indekstillæg under pkt. 2 og 3 anvendes den brøk, der i afsnit B eller C er anvendt ved beregning af den del af den samlede anskaffelsessum, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer.

Hvor fortjenesten dels skal medregnes til særlig indkomst, dels til almindelig indkomst, fordeles det indekstillæg, der falder på samtlige afståede værdipapirer i forhold til den pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

Afsnit E benyttes til opgørelse af den resterende beholdning i det samlede indekstillæg.

Den resterende beholdning overføres til afsnit A på skema for kommende afståelser.

Af hensyn til denne overførsel vil det være hensigtsmæssigt at tage en genpart af de skemaer, som indsendes sammen med selvangivelsen. Ligningsmyndigheden udleverer skemaer, der kan bruges som genpart.

Eksempler på opgørelse af den indeksregulerede fortjeneste eller tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer på grundlag af en metode, hvorefter der beregnes et særligt indekstillæg til anskaffelsessummerne. (Metode B).

I det følgende er med en række eksempler vist, hvilke beskatningsresultater der fremkommer, dersom der beregnes et særligt indekstillæg til anskaffelsessummerne.

Ved beregningen af indekstillægget anvendes den foran i *bilag 14* anførte tabel, der er beregnet på grundlag af stigningen i reguleringspristallet med 1. januar 1962 = 100. Indekstallet for 1963 er dog beregnet på grundlag af stigningen i forbrugerpristallet fra 1. januar 1962 til 1. januar 1963. Ved beregningerne er der anvendt det ovenfor i *bilag 15* viste udkast til ændrede aktiesalgsskemaer.

Det er ved eksemplerne forudsat, at ændrede regler om beskatning af aktionærer er trådt i kraft den *1. januar 1975* for derved at kunne vise reglernes anvendelse ved køb og salg efter reglernes ikrafttræden.

Disse eksempler hviler på samme forudsætninger som eksemplerne i *bilag 13*, idet anskaffelser og afståelser er ens.

Den i *bilag 15* beskrevne metode fører, som det vil ses, til samme beskatningsresultater som den metode, der er omtalt i *bilag 12* for så vidt de opgjorte fortjenester skal beskattes som særlig indkomst.

Hvor fortjenesterne skal beskattes som almindelig indkomst, fører de to metoder derimod til forskellige beskatningsresultater.

Oversigt over beskatningsresultaterne efter de to metoder, der er omtalt i henholdsvis bilag 12 og bilag 15 sammenholdt med beskatningsresultaterne efter de gældende regler

Eksempel	*Bilag 12*		*Bilag 15*		*Gældende regler*	
nr.	særlig indkomst kr.	alm. indkomst kr.	særlig indkomst kr.	alm. indkomst kr.	særlig indkomst kr.	alm. indkomst kr.
1	8.879		8.879		35.528	
2	6.188	2.330	6.188	4.717	23.588	4.717
3		3.838		7.317		7.317
4*)	4.200		4.200		4.200	
5	13.424		13.241		36.639	
6	8.818	2.776	8.818	4.844	24.223	4.844
7		4.364		7.444		7.444

*) I eksempel 4 er de gældende regler anvendt såvel i bilag 12 som i bilag 15, idet eksemplet omhandler en afståelse i 1968 og de ændrede regler først er forudsat trådt i kraft den 1. januar 1975.

Som det ses, fører den i *bilag 15* omtalte metode til samme beskatningsresultater som de gældende regler, hvor der skal ske beskatning som almindelig indkomst. Dette følger af, at der efter den omhandlede metode ikke tages hensyn til de særskilt beregnede indekstillæg, hvor beskatningen skal finde sted som almindelig indkomst.

Forskellen mellem de i *bilag 12* og *bilag 15* opgjorte fortjenester, der skal beskattes som almindelig indkomst, er en følge af, at der som et led i gennemsnitsmetoden ved en delafståelse sker en udjævning af anskaffelsessummen for de beholdne aktier.

Efter de gældende regler vil der, i tilfælde hvor 2 års-aktier er anskaffet til en forholdsmæssig højere kurs end »gamle« aktier, ske dette, at en del af 2 års-aktiernes højere anskaffelsessum overføres til den anskaffelsessum, der skal regnes med ved opgørelsen af fortjenesten i forbindelse med en delafståelse af »gamle« aktier. På tilsvarende måde vil ved afståelse af 2-års aktier en del af de gamle aktiers lavere anskaffelsessum overføres til den anskaffelsessum, der skal regnes med ved opgørelsen af fortjenesten.

Er omvendt de »gamle« aktier anskaffet til højere kurser end 2 års-aktierne, vil en del af 2 års-aktiernes forholdsmæssigt lavere anskaffelsessum blive overført til den anskaffelsessum, der skal anvendes ved opgørelse af fortjenesten i forbindelse med en delafståelse af »gamle« aktier. På samme måde vil ved delafståelse af 2 års-aktier en forholdsmæssig del af de gamle aktiers højere anskaffelsessum blive overført til den anskaffelsessum, der skal anvendes ved opgørelsen.

Hvor man som efter den metode, der er omtalt i *bilag 12*, foretager en indeksregulering af anskaffelsessummerne, vil der fremkomme en tilsvarende virkning. Ved delafståelse af 2 års-aktier vil en forholdsmæssig del af indekstillægget for de gamle aktier være overført til den anskaffelsessum, der skal anvendes ved avanceopgørelsen, medens det tillægsbeløb, der skal beregnes til regulering af den opgjorte fortjeneste, alene svarer til det indekstillæg, der måtte være beregnet til 2 års-aktiernes anskaffelsessum.

Eksempel 1.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 15.000 kr. aktier i 1976

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekstillæg
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	19				
	Indekstillæg beregnes både til den overførte anskaffelsessum og til det overførte indekstillæg.					
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	1/2 1958 1/8 1963 1/4 1964 1/6 1972 1/9 1975	12.000 6.000 2.000 5.000 2.000	18.000 10.800 4.200 0 7.000	1,53 1,32 1,26 0,10	27.540 14.256 5.292 700
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessummen inkl. omkostninger – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. anskaffelsessum og indekstillæg kr.		27.000①	40.000②		47.788

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/5 1976	15.000 ③	57.750
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 40.000 ② ×	kr. 15.000 ③ / kr. 27.000 ① =		÷ 22.222 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			35.528
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).		④	
		/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ / kr. ① =		÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

Hele fortjenesten skal beskattes som særlig indkomst, jfr. D. 1., og beløbet overføres derfor til D. 3.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).			
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.

D

1. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes således:

   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, overføres hele fortjenesten eller hele tabet til pkt. 2.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

2. For værdipapirer, afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst. Inden medregningen formindskes fortjenesten eller forhøjes tabet med den del af det under A opgjorte indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer (se vejledningen):

   Fortjeneste (tab anføres med ÷) 35.528 kr.

   ÷/+ samlet indekstillæg kr. 47.788 × kr. 15.000 / kr. 27.000 = 26.549 kr.

   8.979 kr.

   Samlet fortjeneste eller tab, der medregnes til særlig indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6, eller for selskaber m.v. blanket S 212, pkt. 26.

3. For værdipapirer, afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer overføres fortjeneste til selvangivelsens pkt. 7 og tab til pkt. 19.
   Til regulering af det under A opgjorte indekstillæg beregnes her den del af det samlede indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer. (Se vejledningen):

   Samlet indekstillæg kr. × kr. / kr. = kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.	Indekstillæg kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	27.000	40.000	47.788
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	15.000	22.222	
Indekstillæg vedr. afståede værdipapirer			26.549
Resterende beholdning. Overføres til afsnit A ved evt. efterfølgende afståelse.	12.000	17.778	21.239

(underskrift)

Eksempel 2.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. **S 37**

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Værdipapirer i	

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekstillæg
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	1976	12.000	17.778		21.239
	Indekstillæg beregnes både til den overførte anskaffelsessum og til det overførte indekstillæg.				0.08	1.422 1.699
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessummen inkl. omkostninger – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	1/4 1977 / 19 / 19 / 19 / 19	2.000	8.000		
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. anskaffelsessum og indekstillæg kr.		14.000①	25.778②		24.360

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/7 1977	12.000 ③	50.400
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 25.778 ② ×	kr. 12.000 ③ / kr. 14.000 ① =		÷ 22.095 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			28.305*
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).		④	
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	/ 19	+	
		kr. ④ / kr. ① =		÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Af de afståede aktier er pålydende 2.000 kr. erhvervet 1/9 1975; $\frac{2.000}{12.000}$ af fortjenesten ($\frac{2.000}{12.000} \times 28.305 = 4.717$) skal derfor medregnes til almindelig indkomst, jfr. D. 2. b. Resten af fortjenesten, 23.588, skal beskattes som særlig indkomst og overføres derfor til punkt D. 2.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).			
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.

D

1. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes således:

   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, overføres hele fortjenesten eller hele tabet til pkt. 2.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

2. For værdipapirer, afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst. Inden medregningen formindskes fortjenesten eller forhøjes tabet med den del af det under A opgjorte indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer (se vejledningen):

   Fortjeneste (tab anføres med ÷) 23.588 kr.

   ÷/+ samlet indekstillæg kr. 24.360 × kr. 10.000 / kr. 14.000 = 17.400 kr.

   6.188 kr.

   Samlet fortjeneste eller tab, der medregnes til særlig indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6, eller for selskaber m.v. blanket S 212, pkt. 26.

3. For værdipapirer, afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer overføres fortjeneste til selvangivelsens pkt. 7 og tab til pkt. 19.
   Til regulering af det under A opgjorte indekstillæg beregnes her den del af det samlede indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer. (Se vejledningen):

   Samlet indekstillæg kr. 24.360 × kr. 12.000 / kr. 14.000 = 20.880 kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.	Indekstillæg kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	14.000	25.778	24.360
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	12.000	22.095	
Indekstillæg vedr. afståede værdipapirer			20.880
Resterende beholdning. Overføres til afsnit A ved evt. efterfølgende afståelse.	2.000	3.683	3.480

(underskrift)

Eksempel 3.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m.v. skatteåret	*eller for selskaber*
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 2.000 kr. aktier i 1979

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekstillæg
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	1977	2.000	3.683		3.480
	Indekstillæg beregnes både til den overførte anskaffelsessum og til det overførte indekstillæg.				0,20*	737 696
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessummen inkl. omkostninger – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. anskaffelsessum og indekstillæg kr.		2.000 ①	3.683 ②		4.913

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/2 1979	2.000 ③	11.000
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 3.683 ② ×	kr. 2.000 ③ kr. 2.000 ① =		÷ 3.683 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			7.317**
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).		④	
		/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ kr. ① =		÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Forudsat indeksmultiplikator for afståelser i 1979, hvor anskaffelsen har fundet sted i 1977.

** Da de afståede aktier er erhvervet 1/4 1977, skal hele fortjenesten beskattes som almindelig indkomst, jfr. punkt D.

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.

D

1. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes således:

   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, overføres hele fortjenesten eller hele tabet til pkt. 2.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

2. For værdipapirer, afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst. Inden medregningen formindskes fortjenesten eller forhøjes tabet med den del af det under A opgjorte indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer (se vejledningen):

   Fortjeneste (tab anføres med ÷) kr.

   ÷/+ samlet indekstillæg kr. × kr. / kr. = kr.

   kr.

   Samlet fortjeneste eller tab, der medregnes til særlig indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6, eller for selskaber m.v. blanket S 212, pkt. 26.

3. For værdipapirer, afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer overføres fortjeneste til selvangivelsens pkt. 7 og tab til pkt. 19.
   Til regulering af det under A opgjorte indekstillæg beregnes her den del af det samlede indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer. (Se vejledningen):

   Samlet indekstillæg kr. × kr. / kr. = kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.	Indekstillæg kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	2.000	3.683	
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	2.000	3.683	
Indekstillæg vedr. afståede værdipapirer			
Resterende beholdning. Overføres til afsnit A ved evt. efterfølgende afståelse.	0	0	

(underskrift)

Eksempel 4.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret eller for selskaber m. v. skatteåret

Personnummer eller for selskaber m. v., CIR. nr.

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 4.000 kr. aktier i 1968

A

		Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Udfyldes ikke, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.			
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962.	1/2 1958 1/8 1963 1/4 1964 1/6 1966	12.000 6.000 2.000 4.000	18.000 10.800 4.200 4.200
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger.	/ 19 / 19 / 19		
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).			
	Samlet pålydende henholdsvis anskaffelsessum kr.		24.000 ①	37.200 ②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/5 1968	4.000 ③	10.400
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 37.200 ② × kr. 4.000 ③ / kr. 24.000 ① =			6.200
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			4.200
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	Dato / 19	Pålydende kr. ④	Afståelsessum kr. +
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ④ / kr. ① =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger)	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato / 19	Pålydende kr.	Afståelsessum kr. +
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af *den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7* og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.
2. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
3. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mere og nogle mindre end 2 år efter erhvervelsen, fordeles fortjeneste eller tab mellem 1 og 2 som angivet i omstående vejledning.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	24.000	37.200
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	4.000	6.200
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	20.000	31.000

(underskrift)

Eksempel 5.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 15.000 kr. aktier i 1976

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeksmult.	Indekstillæg
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.		20.000	31.000		
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	1958 1963 1964 1966 19 19	8.000 6.000 2.000 4.000	12.400 9.300 3.100 6.200	1,53 1,32 1,26 1,01	18.972 12.276 3.906 6.262
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	19				
	Indekstillæg beregnes både til den overførte anskaffelsessum og til det overførte indekstillæg.					
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessummen inkl. omkostninger – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	1/6 1972 1/9 1975	5.000 2.000	0 7.000	 0,10	0 700
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. anskaffelsessum og indekstillæg kr.		27.000①	38.000②		42.116

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/5 1976	15.000 ③	57.750
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 38.000 ② ×	kr. 15.000 ③ kr. 27.000 ①	=	÷ 21.111 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			36.639 *
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).		④	
		/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ kr. ①	=	÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Da hele fortjenesten skal beskattes som særlig indkomst, overføres beløbet til punkt D. 2.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.

D

1. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes således:

   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, overføres hele fortjenesten eller hele tabet til pkt. 2.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

2. For værdipapirer, afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst. Inden medregningen formindskes fortjenesten eller forhøjes tabet med den del af det under A opgjorte indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer (se vejledningen):

   Fortjeneste (tab anføres med ÷) 36.639 kr.

   ÷/+ samlet indekstillæg kr. 42.116 × kr. 15.000 / kr. 27.000 = 23.398 kr.

   13.241 kr.

   Samlet fortjeneste eller tab, der medregnes til særlig indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6, eller for selskaber m.v. blanket S 212, pkt. 26.

3. For værdipapirer, afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer overføres fortjeneste til selvangivelsens pkt. 7 og tab til pkt. 19.
   Til regulering af det under A opgjorte indekstillæg beregnes her den del af det samlede indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer. (Se vejledningen):

   Samlet indekstillæg kr. × kr. / kr. = kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.	Indekstillæg kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	27.000	38.000	42.116
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	15.000	21.111	
Indekstillæg vedr. afståede værdipapirer			23.398
Resterende beholdning. Overføres til afsnit A ved evt. efterfølgende afståelse.	12.000	16.889	18.718

(underskrift)

Eksempel 6.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 12.000 kr. aktier i 1977

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekstillæg
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	1976	12.000	16.889		18.718
	Indekstillæg beregnes både til den overførte anskaffelsessum og til det overførte indekstillæg.				0.08	1.351 1.497
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessummen inkl. omkostninger – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	1/4 1977 / 19 / 19 / 19 / 19	2.000	8.000	-	
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. anskaffelsessum og indekstillæg kr.		14.000①	24.889②		21.566

B **Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/7 1977	12.000 ③	50.400
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 24.889 ② ×	kr. 12.000 ③ / kr. 14.000 ① =		÷ 21.333 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			29.067*
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).		④	
		/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ / kr. ① =		÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Af de afståede aktier er nom. 2.000 kr. erhvervet 1/9 1975, $\frac{2.000}{12.000}$ af fortjenesten ($\frac{2.000}{12.000} \times 29.067 = 4.844$) skal derfor medregnes til almindelig indkomst, jfr. D. 2. b. Resten af fortjenesten, 24.223 kr., skal beskattes som særlig indkomst og overføres derfor til punkt D. 3.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.

D

1. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes således:

   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, overføres hele fortjenesten eller hele tabet til pkt. 2.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

2. For værdipapirer, afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst. Inden medregningen formindskes fortjenesten eller forhøjes tabet med den del af det under A opgjorte indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer (se vejledningen):

   Fortjeneste (tab anføres med ÷) 24.223 kr.

   ÷/+ samlet indekstillæg kr. 21.566 × kr. 10.000 / kr. 14.000 = 15.404 kr.

   8.819 kr.

   Samlet fortjeneste eller tab, der medregnes til særlig indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6, eller for selskaber m.v. blanket S 212, pkt. 26.

3. For værdipapirer, afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer overføres fortjeneste til selvangivelsens pkt. 7 og tab til pkt. 19.
   Til regulering af det under A opgjorte indekstillæg beregnes her den del af det samlede indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer. (Se vejledningen):

   Samlet indekstillæg kr. 21.566 × kr. 12.000 / kr. 14.000 = 18.485 kr.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.	Indekstillæg kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	14.000	24.889	21.566
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	12.000	21.333	
Indekstillæg vedr. afståede værdipapirer			18.485
Resterende beholdning. Overføres til afsnit A ved evt. efterfølgende afståelse.	2.000	3.556	3.081

(underskrift)

Eksempel 7.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Indkomståret m.v. skatteåret	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m.v., CIR. nr.	

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Værdipapirer i	A/S INDEKS - Afståelse af 2.000 kr. aktier i 1977

A

		Dato	Pålydende	Anskaffelsessum	Indeks mult.	Indekstillæg
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1962 men før 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.					
	Den overførte anskaffelsessum fordeles på aktiebeholdningen i forhold til aktiernes pålydende værdi. Året for de enkelte aktiers anskaffelser anføres.	19 19 19 19 19 19				
Udfyldes, når der tidligere er foretaget afståelse efter 1/1 1979.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.	1977	2.000	3.556		3.081
	Indekstillæg beregnes både til den overførte anskaffelsessum og til det overførte indekstillæg.				0,20*	711 616
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962 – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessummen inkl. omkostninger – samt indekstillæg til anskaffelsessummen.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19				
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).					
	Samlet pålydende henh.v. anskaffelsessum og indekstillæg kr.		2.000 ①	3.556 ②		4.408

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/2 1979	2.000 ③	11.000
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ③ / kr. ① =		÷ 3.556 ⑨
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			7.444**
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).		④	
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	/ 19		+
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② ×	kr. ④ / kr. ① =		÷ ⑨
	(Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

* Forudsat indeksmultiplikator for afståelse i 1979, hvor 1977 er anskaffelsesår.

** Da de afståede aktier er erhvervet 1/4 1977, skal hele fortjenesten beskattes som almindelig indkomst, jfr. punkt D.

C **Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.**

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger).	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).			
		/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			kr.

D

1. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år og nogle 2 år eller mere efter erhvervelsen, forholdes således:

   a. Afstås samtlige værdipapirer i det pågældende selskab indenfor samme indkomstår, opgøres fortjeneste eller tab særskilt for de værdipapirer, der afstås mindre end 2 år henholdsvis 2 år eller mere efter erhvervelsen.

   b. Afstås kun en del af beholdningen af værdipapirer i det pågældende selskab fordeles fortjeneste eller tab mellem almindelig indkomst og særlig indkomst i forhold til pålydende værdi af de respektive dele af den afståede post.

   For de værdipapirer, der er afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, overføres hele fortjenesten eller hele tabet til pkt. 2.
   For de værdipapirer, der er afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen overføres den samlede fortjeneste/det samlede tab til pkt. 3.

2. For værdipapirer, afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst. Inden medregningen formindskes fortjenesten eller forhøjes tabet med den del af det under A opgjorte indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer (se vejledningen):

   Fortjeneste (tab anføres med ÷) kr.

   ÷/+ samlet indekstillæg kr. × kr. / kr. = kr.

   kr.

   Samlet fortjeneste eller tab, der medregnes til særlig indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6, eller for selskaber m.v. blanket S 212, pkt. 26.

3. For værdipapirer, afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer overføres fortjeneste til selvangivelsens pkt. 7 og tab til pkt. 19.
   Til regulering af det under A opgjorte indekstillæg beregnes her den del af det samlede indekstillæg, der forholdsmæssigt falder på de afståede værdipapirer. (Se vejledningen):

   Samlet indekstillæg kr. × kr. / kr. = kr.

E		Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.	Indekstillæg kr.
	Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	2.000	3.556	
	Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	2.000	3.556	
	Indekstillæg vedr. afståede værdipapirer			
	Resterende beholdning. Overføres til afsnit A ved evt. efterfølgende afståelse.	0	0	

(underskrift)

Beskatningen af fortjeneste og tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer på grundlag af en saldometode.

I det følgende foretages en nærmere gennemgang af den ovenfor i *kapitel 9* beskrevne metode, hvorefter beskatning finder sted, når de samlede salgssummer overstiger de samlede anskaffelsessummer.

Beregningen af det beløb, der skal beskattes, foretages på følgende måde.

For hver anskaffelse af aktier og lignende værdipapirer, som en skatteyder foretager, opføres anskaffelsessummen med tillæg af anskaffelsesomkostninger på en særlig aktiekonto. Ved afhændelse af aktier fratrækkes salgssummerne reduceret med eventuelle handelsomkostninger aktiekontoen.

Hvor aktiekontoen har fået en negativ saldo som følge af en aktieafståelse, betragtes saldoen som udlignet, og det beløb, hvormed saldoen var negativ som følge af aktieafståelsen, skal beskattes, idet den negative saldo er et udtryk for, at aktionærens indtægter ved salg af aktier er større end hans udgifter ved køb.

Modtager den skattepligtige *fondsaktier,* er disses anskaffelsessum som efter de gældende regler 0 kr., således at tildelingen af fondsaktier ikke påvirker størrelsen af saldoen på aktiekontoen.

Får skatteyderen tildelt *tegningsrettigheder,* og udnytter han disse ved indbetaling af tegningskursen, er anskaffelsessummen for de nytegnede aktier det beløb, som er indbetalt ved nytegningen, og dette beløb skal således tillægges saldoen.

Sælger skatteyderen en tildelt tegningsret, skal han stilles, som om han havde foretaget nytegning og derefter solgt den nytegnede aktie, og det vil ikke være nødvendigt at tilføre aktiekontoen en særlig anskaffelsessum for de tildelte tegningsrettigheder. Ved afståelse af en tegningsret skal *afståelsessummen,* d.v.s. det beløb, som den skattepligtige opnår ved salg af tegningsrettigheden, fratrækkes i saldoen på aktiekontoen, og såfremt kontoen derved bliver negativ, er det udtryk for en fortjeneste, som må beskattes.

Saldometoden kan udbygges med regler, hvorefter aktiernes faktiske anskaffelsessum indeksreguleres under hensyn til besiddelsestiden. En sådan indeksregulering kan mest praktisk finde sted, hvor saldoen ajourføres i forbindelse med en afståelse.

Indeksreguleringen vil kunne foretages på grundlag af indeksmultiplikatorer, der hvert år forudsættes fastsat ved bekendtgørelse af ministeriet for skatter og afgifter.

Denne opregulering af anskaffelsessummerne skal foretages på den måde, at de faktiske anskaffelsessummer ganges med den indeksmultiplikator, der for det pågældende kalenderår er forudsat anvendt for så vidt angår anskaffelser, der har fundet sted i det kalenderår, hvori saldoen opgøres i forbindelse med en aktieafståelse.

Saldometoden kan illustreres ved følgende eksempel:

Dato og år	Køb/salg Beholdning	Pålydende værdi	Anskaffelsessum/ afståelsessum
1/6 1962	Køb A/S A	10.000 kr.	20.000 kr.
1/6 1963	Køb A/S A	20.000 kr.	45.000 kr.
			65.000 kr.
1/10 1965	Salg A/S A	25.000 kr.	÷62.500 kr.
	Beholdning 5.000 kr. i A/S A	5.000 kr.	2.500 kr.
1/6 1966	Køb A/S B	10.000 kr.	10.000 kr.
			12.500 kr.
1/9 1969	Salg A/S A	5.000 kr.	÷ 4.000 kr.
	Beholdning 10.000 kr. i A/S B		8.500 kr.
1/9 1968	Salg A/S B	9.000 kr.	÷19.000 kr.
			÷10.500 kr.
1/9 1969	Beholdning 1.000 kr. i A/S B	1.000 kr.	0 kr.
1/10 1969	Køb A/S C	5.000 kr.	5.000 kr.
1/6 1970	Nytegning i A/S B i forholdet 2:1	500 kr.	500 kr.
			5.500 kr.
1/10 1971	Salg A/S C	5.000 kr.	÷ 4.000 kr.
			1.500 kr.
1/2 1975	Salg A/S B	1.500 kr.	÷ 1.000 kr.
			+ 500 kr.

Det vil ses, at salget i 1965 ikke udløser beskatning, idet saldoen også efter afståelsen er positiv (2.500 kr.). Tilsvarende gælder afståelsen 1. august 1968, hvor saldoen efter afståelsen er 8.500 kr.

Salget 1. september 1968 udløser derimod en beskatning af 10.500 kr. svarende til den negative saldo.

Afståelserne i 1971 og 1975 udløser ingen beskatning.

I det følgende er opstillet et eksempel til illustration af, hvorledes en indekseringsordning vil kunne knyttes til en opgørelse efter saldometoden. I eksemplet er følgende indekseringstabel anvendt:

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977
1962	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1963	1,09	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1964	1,12	1,03	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1965	1,17	1,07	1,05	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1966	1,26	1,16	1,13	1,08	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1967	1,30	1,19	1,16	1,11	1,03	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1968	1,38	1,27	1,23	1,18	1,10	1,06	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1969	1,43	1,31	1,28	1,22	1,14	1,10	1,04	1,00	–	–	–	–	–	–	–	–
1970	1,50	1,38	1,34	1,28	1,19	1,15	1,09	1,05	1,00	–	–	–	–	–	–	–
1971	1,57	1,44	1,40	1,34	1,25	1,21	1,14	1,10	1,05	1,00	–	–	–	–	–	–
1972	1,67	1,53	1,49	1,43	1,33	1,29	1,21	1,17	1,11	1,06	1,00	–	–	–	–	–
1973	1,79	1,64	1,60	1,53	1,42	1,38	1,30	1,25	1,19	1,14	1,07	1,00	–	–	–	–
1974	2,02	1,85	1,80	1,73	1,60	1,55	1,46	1,41	1,35	1,29	1,21	1,13	1,00	–	–	–
1975	2,31	2,12	2,06	1,97	1,83	1,78	1,67	1,62	1,54	1,47	1,38	1,29	1,14	1,00	–	–
1976	2,53	2,32	2,26	2,16	2,01	1,95	1,83	1,77	1,69	1,61	1,52	1,41	1,25	1,10	1,00	–
1977	2,73	2.51	2,44	2,33	2,17	2,10	1,98	1,91	1,82	1,74	1,64	1,53	1,35	1,18	1,08	1,00

Dato og år	Køb/salg Beholdning	Pålydende værdi	Anskaffelsessum/ afståelsessum	Indeks-multiplikator	Indeksreguleret anskaffelsessum
1/6 1962	Køb A/S A	10.000 kr.	20.000 kr.	1,17	23.400 kr.
1/6 1963	Køb A/S A	20.000 kr.	45.000 kr.	1,07	48.150 kr.
					71.550 kr.
1/10 1965	Salg A/S A	25.000 kr.	62.500 kr.		÷62.500 kr.
					9.050 kr.
1/10 1965	Beholdning 5.000 kr. i A/S A	5.000 kr.	9.050 kr.	1,18	10.679 kr.
1/6 1966	Køb A/S B	10.000 kr.	10.000 kr.	1,10	11.000 kr.
					21.679 kr.
1/8 1968	Salg A/S A	5.000 kr.	5.000 kr.		÷ 4.000 kr.
					17.679 kr.
1/8 1968	Beholdning 10.000 kr. i A/S B	10.000 kr.	17.679 kr.	1,04	18.386 kr.
1/9 1969	Salg A/S B	9.000 kr.			÷19.000 kr.
					÷ 614 kr.
1/9 1969	Beholdning 1.000 kr. i A/S B	1.000 kr.	0 kr.		
1/10 1969	Køb A/S C	5.000 kr.	5.000 kr.	1,10	5.500 kr.
1/6 1970	Nytegning i A/S B i forholdet 2:1	500 kr.	500 kr.	1,05	525 kr.
					6.025 kr.
1/10 1971	Salg A/S C	5.000 kr.			÷ 4.000 kr.
					2.025 kr.
	Beholdning 15.000 kr. i A/S B	1.500 kr.	2.025 kr.	1,47	2.976 kr.
1/2 1975	Salg A/S B	1.500 kr.	1.500 kr.		÷ 1.500 kr.
					+ 1.476 kr.

Som det vil ses, udløses der alene beskatning i anledning af salget i 1969, hvor saldoen efter afståelsen er negativ (614 kr.).

Som omtalt ovenfor i *kapitel 9* må fortjeneste og tab ved afståelse af aktier, som den skattepligtige afstår mindre end 2 år efter erhvervelsen, opgøres uden for aktiekontoen, dersom man ønsker at opretholde en særskilt beskatning i forbindelse med sådanne afståelser.

En sådan særskilt beskatning af 2-års aktier vil som omtalt i kapitel 9 indebære, dels at der skal foretages en avanceopgørelse og beskatning af eventuel fortjeneste på afståede 2-års aktier, og dels at de afståede 2-års aktiers anskaffelsessum må fratrækkes aktiekontoens saldo. Det vil således forekomme, at der ved afståelse af en 2-års aktie skal svares almindelig indkomstskat, nemlig af den opgjorte fortjeneste, samt særlig indkomstskat, nemlig af det beløb, hvormed aktiekontoens saldo er blevet negativ som følge af, at anskaffelsessummen for den afståede 2-års aktie er bragt til fradrag.

Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

Dato og år	Køb/salg Beholdning	Pålydende værdi	Anskaffelsessum/ afståelsessum
1/6 1968	Køb A/S A kurs pari	5.000 kr.	5.000 kr.
1/2 1971	Køb A/S A kurs 250	10.000 kr.	25.000 kr.
1/5 1974	Køb A/S B kurs 150	20.000 kr.	30.000 kr.
			60.000 kr.
1/3 1976	Salg A/S A kurs 400	12.000 kr.	÷48.000 kr.
	Beholdning 3.000 kr. i A/S A og 20.000 kr. i A/S B		12.000 kr.
1/4 1976	Salg A/S B kurs 200	15.000 kr.	÷22.500 kr.*
			÷10.500 kr.
	Beholdning 3.000 kr. i A/S A og 5.000 kr. i A/S B		0 kr.
1/10 1977	Salg A/S B kurs 250	5.000 kr.	÷12.500 kr.
	Beholdning 3.000 kr. i A/S A		0 kr.
1/4 1978	Salg A/S A kurs 250	3.000 kr.	÷ 7.500 kr.
1/10 1977	Salg A/S A kurs 250	3.000 kr.	÷ 7.500 kr.
	Beholdning 5.000 kr. i A/S B		0 kr.
1/4 1978	Salg A/S B kurs 220	5.000 kr.	÷11.000 kr.

* De afståede aktiers andel af anskaffelsessummen på 30.000 kr. beregnet som $\frac{\text{afståede aktier 15.000 kr.}}{\text{pålydende 30.000 kr.}} \times$ anskaffelsessummen = 22.500 kr.

Afståelsen af 15.000 kr. aktier i A/S B den 1/4 1976 udløser således beskatning af en særlig indkomst på 10.500 kr., som er det beløb, hvormed saldoen er blevet negativ efter fradraget af de afståede 2-års aktiers andel af anskaffelsessummen. Endvidere udløser denne afståelse beskatning som almindelig indkomst af 7.500 kr., som er den særskilt opgjorte fortjeneste.

Salget den 1/3 1976 udløser derimod ikke beskatning, hvorimod salgene den 1/10 1977 og den 1/4 1978 udløser beskatning af henholdsvis 12.500 kr. og 7.500 kr. som særlig indkomst.

Dersom der knyttes en indekseringsordning til saldometoden, vil en særskilt beskatning af 2-års aktier som nævnt i *kapitel 10* indebære, at saldoen ved afståelse af 2-års aktier skal reduceres ikke alene med de afståede aktiers andel af anskaffelsessummen for samtlige aktier i det pågældende selskab, der på afståelsestidspunktet er 2-års aktier, men også med det indekstillæg, der er berenegt til de afståede aktier.

Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

Dato og år	Køb/salg Beholdning	Pålydende værdi	Anskaffelsessum/ afståelsessum Saldo	Indeks-multiplikator	Indeksreguleret anskaffelsessum
1/6 1968	Køb A/S A kurs pari	5.000 kr.	5.000 kr.	1,83	9.150 kr.
1/2 1974	Køb A/S A kurs 250	10.000 kr.	25.000 kr.	1,25	31.250 kr.
1/5 1974	Køb A/S B kurs 150	20.000 kr.	30.000 kr.	1,25	37.500 kr.
					77.900 kr.
1/3 1976	Salg A/S A kurs 400	12.000 kr.	48.000 kr.		÷48.000 kr.
					29.900 kr.
	Beholdning 3.000 kr. i A/S A og 20.000 kr. i A/S B		29.900 kr.		
1/4 1976	Salg A/S B kurs 200	15.000 kr.			÷28.125 kr.*
					1.775 kr.
	Beholdning 3.000 kr. i A/S A og 5.000 kr. i A/S B		1.775 kr.	1,08	1.917 kr.
1/10 1977	Salg A/S B kurs 250	5.000 kr.			÷12.500 kr.
					÷10.583 kr.
	Beholdning 3.000 kr. i A/S A		0 kr.		0 kr.
1/4 1978	Salg A/S A kurs 250	3.000 kr.			÷ 7.500 kr.

* Er beregnet som de afståede aktiers andel af anskaffelsessummen $\frac{15.000}{30.000} \times 30.000 = 22.500 +$ det hertil hørende indekstillæg.

Eksempler på aftrapning af den skattepligtige fortjeneste eller tab ved salg af aktier og lignende værdipapirer.

I det følgende er der med et par eksempler vist, hvilke beskatningsresultater regler om aftrapning af fortjeneste og tab ved afståelse af aktier m.v. medfører.

Ovenfor i *kapitel 11 er* der nærmere redegjort for en beskatnings metode, hvorefter aktionærbeskatningens rækkevidde begrænses ved aftrapning af de opgjorte fortjenester og tab. Herunder er der bl.a. redegjort for, hvorledes en opgjort fortjeneste må fordeles imellem de enkelte afståede aktieposter i forhold til, hvornår disse er anskaffet.

Det forudsættes i de følgende eksempler, at de gældende gennemsnitsopgørelsesregler finder anvendelse, men således, at de opgjorte fortjenester inden beskatning skal reduceres, når aktierne har været i skatteyderens besiddelse i mere end 2 år. Sælges aktierne mindre end 2 år efter erhvervelsen, skal den fulde fortjeneste som efter de gældende regler beskattes som almindelig indkomst. Har aktierne været i skatteyderens besiddelse i mere end 2 år, skal fortjenesten af trappes på følgende måde:

Besiddelsestid	*Til beskatning*
2- 5 år	80 pct.
5-10 år	60 pct.
over 10 år	40 pct.

Den herefter fremkomne fortjeneste skal beskattes som særlig indkomst.

Det er i eksemplerne forudsat, at fondsaktier, tegningsrettigheder samt aktier, der er erhvervet på grundlag af tildelte tegningsrettigheder, skal betragtes som anskaffet samtidig med moderaktien. Endelig er det lagt til grund, at de først erhvervede aktier skal anses som de først afståede.

I øvrigt er der ved eksemplerne lagt følgende forudsætninger til grund:

Dato og år	Køb/salg	De anskaffede/afståede værdipapirer	Nominel værdi	Anskaffelsessum/ afståelsessum
1/6 1958	Arv	12.000 kr. aktier i A/S Aftrap Kurs ved arveudlæg 150	12.000 kr.	18.000 kr.
1/6 1963	Arv	6.000 kr. aktier i A/S Aftrap Kurs ved arveudlæg 180	6.000 kr.	10.800 kr.
1/6 1970	Køb	2.000 kr. aktier i A/S Aftrap Anskaffelseskurs 210	2.000 kr.	4.200 kr.
1/10 1972	Fonds-udstedelse	5.000 kr. fondsaktier i A/S Aftrap i forholdet 4:1	5.000 kr.	0 kr.
1/6 1974	Køb	4.000 kr. aktier i A/S Aftrap Anskaffelseskurs 320	4.000 kr.	12.800 kr.
1/6 1975	Køb	2.000 kr. aktier i A/S Aftrap Anskaffelseskurs 350	2.000 kr.	7.000 kr.
1/12 1976	Salg	15.000 kr. aktier i A/S Aftrap Afståelseskurs 385	15.000 kr.	57.750 kr.
1/6 1977	Køb	2.000 kr. aktier i A/S Aftrap Anskaffelseskurs 400	2.000 kr.	8.000 kr.
1/8 1977	Salg	12.000 kr. aktier i A/S Aftrap Afståelseskurs 420	12.000 kr.	50.400 kr.
1/6 1978	Salg	1.500 kr. tegningsrettigheder. Tegningskurs 100. Afståelseskurs 250	1.500 kr.	3.750 kr.
1/4 1979	Salg	6.000 kr. aktier i A/S Aftrap Afståelseskurs 550	6.000 kr.	33.000 kr.

Det fremgår heraf, at skatteyderen har foretaget anskaffelser i A/S Aftrap fra 1958 og frem til 1977, og at aktierne er erhvervet dels ved arv, og dels ved køb til stigende kurser. Endvidere har skatteyderen fået tildelt fondsaktier i 1972 og tegningsrettigheder i 1978.

Skatteyderen afstår herefter sin aktiebesiddelse ved delvise salg i 1976, 1977 og i 1979, og det forudsættes, at aftrapningen af fortjenesten skal finde sted ved alle afståelserne.

De vedlagte *eksempler 1-4* viser, hvorledes de beregnede fortjenester aftrappes under hensyn til besiddelsestiden. I øvrigt er fortjenesterne opgjort efter de gældende regler på det gældende skema vedrørende afståelse af aktier m.v.

Eksempel 1.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m. v. skattearet	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m. v. CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S Aftrap. Salg af nom. 15.000 kr. aktier 1/12 1976

A

		Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Udfyldes ikke, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.			
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962.	1/6 1958 1/6 1963 1/6 1970 1/101972 1/6 1974 1/6 1975	12.000 6.000 2.000 5.000 4.000 2.000	18.000 10.800 4.200 0 12.800 7.000
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger.	/ 19 / 19 / 19		
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).			
	Samlet pålydende henholdsvis anskaffelsessum kr.		31.000 ①	52.800 ②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/12 76	15.000 ③	57.750
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 52.800 ② × kr. 15.000 / kr. 31.000 ③/① =			25.548
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			32.202
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	Dato / 19	Pålydende kr. ④ 	Afståelsessum kr. +
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ④/① =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger)	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ⑤/⑥ =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato / 19	Pålydende kr. 	Afståelsessum kr. +
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ⑦/⑧ =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.
2. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
3. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mere og nogle mindre end 2 år efter erhvervelsen, fordeles fortjeneste eller tab mellem 1 og 2 som angivet i omstående vejledning.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	31.000	52.800
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	15.000	25.548
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	16.000	27.252

(underskrift)

Anskaffelsestidspunkter for aktiebeholdningen forud for salget i 1976 (eksempel 1).

1/6 1958:			
12.000 kr.	+ 3.000 kr. fonds	=	15.000 kr
1/6 1963:			
6.000 kr.	+ 1.500 kr. fonds	=	7.500 kr
1/6 1970:			
2.000 kr.	+ 500 kr. fonds	=	2.500 kr
1/6 1974:			4.000 kr
1/6 1975:			2.000 kr

De aktier, der er anskaffet i 1958, 1963 og 1970 henholdsvis nom. 12.000 kr., 6.000 kr. og 2.000 kr. er tillagt fondsaktier henholdsholdsvis 3.000 kr., 1.500 kr. og 500 kr., idet der i 1972 er udstedt fondsaktier i forholdet 4:1.

De nom. 15.000 kr., der afstås, er ifølge reglen om »first in - first out« de 12.000 kr., der er anskaffet i 1958 + de 3.000 kr. fondsaktier, der er henført til disse aktier.

Alle de afståede aktier er således erhvervet mere end 10 år forud for afståelsen.

Af den opgjorte fortjeneste på 32.202 kr. skal derfor alene 40 pct. = 12.880 kr. beskattes og medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst.

Eksempel 2.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret eller for selskaber m. v. skattearet	
Personnummer eller for selskaber m v., CIR. nr.	

Værdipapirer i A/S Aftrap. Salg af nom. 12.000 kr. aktier 1/8 1977

A

		Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Udfyldes ikke, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.		16.000	27.252
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19 / 19		
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger.	1/6 1977 / 19 / 19	2.000	8.000
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).			
	Samlet pålydende henholdsvis anskaffelsessum kr.		18.000 ①	35.252 ②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/8 77	12.000 ③	50.400
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 35.252 ② × kr. 12.000 / kr. 18.000 ① = ③			23.501
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			26.899
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	Dato / 19	Pålydende kr. ④	Afståelsessum kr. +
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ④ = ①			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger)	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ⑤ = ⑥			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato / 19	Pålydende kr.	Afståelsessum kr. +
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ⑦ = ⑧			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.
2. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
3. *Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mere og nogle mindre end 2 år efter erhvervelsen, fordeles fortjeneste eller tab mellem* 1 og 2 som angivet i omstående vejledning.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	18.000	35.252
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	12.000	23.501
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	6.000	11.751

(underskrift)

Anskaffelsestidspunkter for aktiebeholdningen forud for salget den 1. august 1977 (eksempel 2).

1/6 1963:		
6.000 kr.	+ 1.500 kr. fonds =	7.500 kr
1/6 1970:		
2.000 kr.	+ 500 kr. fonds =	2.500 kr
1/6 1974:		4.000 kr
1/6 1975:		2.000 kr
1/6 1977:		2.000 kr

De nom. 12.000 kr. aktier der afstås er ifølge reglen om »first in - first out« de 6.000 kr., der er anskaffet i 1963 + de 1.500 kr. fondsaktier, der er henført til disse aktier, de 2.000 kr.., der er anskaffet i 1970 + 500 kr. fondsaktier, der er henført til disse aktier, og 2.000 kr. af de 4.000 kr. aktier, der er erhvervet i 1974.

Af de afståede aktier er således:

nom. 7.500 kr. erhvervet mere end 10 år forud for salget,

nom. 2.500 kr. erhvervet mere end 5 år, men mindre end 10 år før salget, og

nom. 2.000 kr. erhvervet mere end 2 år, men mindre end 5 år før salget.

Af den opgjorte fortjeneste på 26.899 kr. skal derfor:

$\frac{10.000}{12.000}$ – 16.812 kr. reduceres til 40 pct., svarende til 6.724 kr.,

$\frac{7.000}{12.000}$ – 5.604 kr. reduceres til 60 pct., svarende til 3.362 kr., og

$\frac{2.000}{12.000}$ = 4.483 kr. reduceres til 80 pct., svarende til 3.586 kr.

Da alle de afståede aktier er anskaffet på et tidspunkt, der ligger mere end 2 år forud for afståelsen, skal de opgjorte beløb medregnes ved opgørelsen af skattepligtig særlig indkomst.

Eksempel 3.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret m. v. skattearet	eller for selskaber
Personnummer eller for selskaber m. v., CIR. nr.	

Værdipapirer i A/S Aftrap. Salg af 1.500 kr. tegningsretter 1/6 1978

A

		Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Udfyldes ikke, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.		6.000	11.751
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19 / 19		
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger.	/ 19 / 19 / 19		
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).		1.500	1.500
	Samlet pålydende henholdsvis anskaffelsessum kr.		7.500 ①	13.251 ②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).		③	
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ③ / kr. ① =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs).		1.500 ④	1.500
	+ Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	1/6 1978		+ 3.750
				5.250
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. 13.251 ② × kr. 1.500 ④ / kr. 7.500 ① =			2.650
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			2.600

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger)	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			÷
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑤ / kr. ⑥ =			÷
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne (afståelsessum = pålydende × tegningskurs).			
	Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	/ 19		+
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦ ÷
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. ⑦ / kr. ⑧ =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.
2. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
3. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mere og nogle mindre end 2 år efter erhvervelsen, fordeles fortjeneste eller tab mellem 1 og 2 som angivet i omstående vejledning.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	7.500	13.251
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	1.500	2.650
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	6.000	10.601

(underskrift)

Anskajfelsestidspunkter for aktiebeholdningen forud for salget af tegningsrettigheder den 1/6 1978 (eksempel 3).

1/6 1974:	2.000 kr.
1/6 1975	2.000 kr.
1/6 1977:	2.000 kr.

Af de afståede tegningsrettigheder vedrører således:

nom. 1.000 kr. tegningsretter moderaktier erhvervet mere end 2 år, men mindre end 5 år før salget, og

nom. 500 kr. tegningsretter moderaktier erhvervet mindre end 2 år før salget.

Af den opgjorte fortjeneste på 2.600 kr. skal således:

$\frac{1.000}{1.500}$ = 1.733 kr. reduceres til 80 pct., svarende til *1.386 kr.*, hvilket beløb skal medregnes ved opgørelsen af særlig indkomst.

Af fortjenesten skal $\frac{500}{1.500}$ = *867 kr.* **med**regnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, da moderaktierne er erhvervet på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for salget af de tilhørende tegningsrettigheder.

Eksempel 4.

Skema vedrørende afståelse af aktier, andelsbeviser, tegningsrettigheder til sådanne værdipapirer samt lignende værdipapirer. S 37

Der udfyldes et skema for hver afståelse. Hvert skema kan kun omfatte afståelse af værdipapirer i et enkelt selskab eller en enkelt forening.

Indkomståret eller for selskaber m. v. skattearet	
Personnummer eller for selskaber m. v. CIR. nr.	

Værdipapirer i	A/S Aftrap. Salg af 6.000 kr. aktier 1/4 1979

A

		Dato	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Udfyldes ikke, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Overført fra afsnit E på skema vedr. tidligere afståelse.		6.000	10.601
Udfyldes, når der er tale om første afståelse efter 1/1 1962.	Samtlige aktier før afståelsen af aktier eller tegningsret fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger – eller formueskattepligtig værdi 1/1 1962, hvis den er højere for værdipapirer anskaffet før 1/1 1962.	/ 19 / 19 / 19 / 19 / 19 / 19		
Udfyldes, når der er tale om efterfølgende afståelse.	Aktier erhvervet efter tidspunktet for foregående afståelse fordelt på anskaffelsestidspunkt og med angivelse af anskaffelsessum incl. omkostninger.	/ 19 / 19 / 19		
	Aktier, som de tildelte tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Anskaffelsessum = pålydende × tegningskurs).			
	Samlet pålydende henholdsvis anskaffelsessum kr.		6.000 ①	10.601 ②

B Aktiebeholdningen består af aktier med samme rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (efter fradrag af omkostninger).	1/4 1979	6.000 ③	33.000
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ③ / ① =			10.601
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			22.399
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne. (Afståelsessum = pålydende × tegningskurs). + Indvundet ved salg af tegningsret (efter fradrag af omkostninger).	Dato / 19	Pålydende kr. ④	Afståelsessum kr. +
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ④ / ① =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

C Aktiebeholdningen består af aktier med forskellige rettigheder.

		Dato	Pålydende kr.	Afståelsessum kr.
Aktier og andelsbeviser.	Aktieposten, der afstås (før fradrag af omkostninger)	/ 19		⑤
	÷ omkostninger ved afståelse.			
⑥ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet.	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ⑤ / ⑥ =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			
Tegningsret.	Aktier, som de afståede tegningsrettigheder giver ret til at tegne (afståelsessum = pålydende × tegningskurs). Indvundet ved salg af tegningsret (før fradrag af omkostninger).	Dato / 19	Pålydende kr.	Afståelsessum kr. +
⑧ = kursværdien af hele aktiebeholdningen på salgstidspunktet herunder værdien af tegningsretten med tillæg af det beløb, der skal indbetales ved nytegning.	÷ omkostninger ved afståelse.			⑦
	÷ Samlet anskaffelsessum kr. ② × kr. / kr. ⑦ / ⑧ =			
	Fortjeneste (tab anføres med ÷).			

D

1. Er alle de afståede værdipapirer afstået mindre end 2 år efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller tabet ved opgørelsen af den almindelige skattepligtige indkomst. For personer, som bruger den udvidede selvangivelse S 10, overføres fortjeneste til pkt. 7 og tab til pkt. 19, medens personer, som anvender selvangivelse S 13, overfører fortjeneste til pkt. 2 og tab til pkt. 7.
2. Er alle de afståede værdipapirer afstået 2 år eller mere efter erhvervelsen, medregnes hele fortjenesten eller hele tabet til den særlige indkomst, jævnfør blanket S 35, pkt. 6.
3. Er nogle af de afståede værdipapirer afstået mere og nogle mindre end 2 år efter erhvervelsen, fordeles fortjeneste eller tab mellem 1 og 2 som angivet i omstående vejledning.

E

	Pålydende kr.	Anskaffelsessum kr.
Beholdningen før afståelsen (overført fra afsnit A)	6.000	10.601
Afståede værdipapirer (anskaffelsessum som ovenfor beregnet)	6.000	10.601
Resterende beholdning. Denne overføres til afsnit A på skema ved eventuel efterfølgende afståelse.	0	0

(underskrift)

Anskaffelsestidspunkter for aktiebeholdningen forud for salget den 1. april 1979 (eksempel 4).

1/6 1974:	2.000 kr.
1/6 1975	2.000 kr.
1/6 1977	2.000 kr.

Af de afståede aktier er således:
nom. 4.000 kr. erhvervet mere end 2 år, men mindre end 5 år før salget, og
nom. 2.000 kr. erhvervet mindre end 2 år før salget.

Af den opgjorte fortjeneste på 21.249 kr. skal således:

$\frac{4.000}{6.000}$ = 14.166 kr. reduceres til 80 pct., svarende til 11.333 kr., hvilket beløb skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst.

Resten af fortjenesten, 7.083 kr., skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst, da aktierne er erhvervet på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afhændelsen.

Bilagstabel 1.

Antal aktieselskaber og deres aktiekapital fordelt på hovedbrancher 1960,1970 og 1975.

	Antal selskaber			Aktiekapital (mill. kr.)		
fr. 1. januar:	1960	1970	1975	1960	1970	1975
Plantageselskaber	165	228	352	46	60	93
Industriselskaber	4.082	5.368	7.301	2.254	5.109	9.811
Bygge- og anlægsvirksomhed	282	983	3.384	92	291	870
El-, gas-og vandværker	13	13	11	57	102	160
Varehandel	4.146	6.235	10.146	1.252	2.752	4.874
Banker	161	114	80	571	1.875	3.010
Investering og finansiering	360	840	4.245	235	935	2.535
Forsikringsselskaber	103	100	82	118	247	454
Ejendomsselskaber	1.969	2.042	2.257	323	463	548
Søtransport	162	213	260	303	645	1.492
Øvr. transport, telefon og telegraf...	306	500	1.055	465	638	792
Andre selskaber	685	1.221	2.832	143	377	1.346
Samtlige selskaber	12.434	17.857	32.005	5.858	13.493	25.985

Kilde: Beregninger i handelsministeriet på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

Bilagstabel 2.

Udviklingen i antal selskaber og deres aktiekapital inden for hovedbrancherne. I960,1970 og 1975. Indekstal.

Branche	Antal selskaber (1960 = 100)			Aktiekapital (1960 = 100)		
	1960	1970	1975	1960	1970	1975
Plantageselskaber	100	138	213	100	130	202
Industriselskaber	100	132	179	100	227	435
Bygge-og anlægsvirksomhed	100	349	1.200	100	316	946
El-, gas- og vandværker	100	100	85	100	179	281
Varehandel	100	150	245	100	220	389
Banker	100	71	50	100	328	527
Investering og finansiering	100	233	1.179	100	398	1.079
Forsikringsselskaber	100	97	80	100	209	385
Ejendomsselskaber	100	104	115	100	143	170
Søtransport	100	131	160	100	213	492
Øvr. transport, telefon og telegraf...	100	163	345	100	137	170
Andre selskaber	100	178	413	100	264	941
Samtlige selskaber	100	144	257	lÖÖ	230	444

Kilde: Beregninger på basis af bilagstabel 1.

Bilagstabel 3.

Nytilgangen af aktieselskaber 1972 og 1973, fordelt med antal, samlet aktiekapital og gennemsnitlig aktiekapital på hovedbrancher.

Branche	Antal nye aktieselskaber	Deres samlede aktiekapital (1.000 kr.)	Gennemsnitlig aktiekapital (1.000 kr.)
Plantageselskaber	115	22.876	198,9
Industriselskaber	1876	334.710	178,4
Bygge- og anlægsvirksomhed	1815	151.086	83,2
Varehandel	3032	223.752	73,8
Banker og forsikring	3	6.050	2016,7
Investering og finansiering	3455	78.922	22,8
Ejendomsselskaber	343	22.985	67,0
Transport og kommunikation	468	29.458	62,9
Andre selskaber	1175	134.967	114,9
Alle selskaber	12282	1.004.806	81,8

Kilde: Statistisk Årbog.

Bilagstabel 4.

Afgang af aktieselskaber og aktiekapital 1964-1974.

Ar	Antal selskaber	Aktiekapital (1.000 kr.)	Nedgang i pct. af antal selskaber primo året	Nedgang i pct. af aktiekapital primo året
1964	331	60.619	2,24	0,70
1965	331	96.431	2,14	1,04
1966	353	73.202	2,25	0,72
1967	350	103.902	2,14	0,94
1968	426	136.298	2,54	1,16
1969	392	115.020	2,28	0,92
1970	454	241.536	2,54	1,79
1971	623	326.907	3,26	2,13
1972	512	223.441	2,41	1,28
1973	490	254.739	1,90	1,34
1974	1133	346.463	3,48	1,43
1974*)	685	289.334	2,11	1,19
Gennemsnit**)			2,34	1,20

Kilde: Statistisk Årbog.

*) Ekskl. 448 aktieselskaber med aktiekapital på 57.129 mill. kr., der blev ændret til anpartsselskaber.

**) For 1974 indgår tallet ekskl. de i note 1 nævnte aktieselskaber.

Bilagstabel 5.

Antal aktieselskaber og deres aktiekapital taget under konkursbehandling eller likvidation.

	Taget under konkursbehandling eller likvidation.			
År	Antal selskaber	Aktiekapital (1.000 kr.)	Antal i pct. af samtlige selskaber primo året	Aktiekapital i pct. af samlet ak.kap. primo året
1964	248	42.635	1,68	0,49
1965	252	32.588	1,63	0,35
1966	304	62.547	1,91	0,62
1967	310	54.762	1,90	0,50
1968	373	106.724	2,22	0,91
1969	385	105.586	2,24	0,62
1970	414	116.735	2,35	0,87
1971	446	128.406	2,34	0,84
1972	395	101.598	1,86	0,58
1973	337	106.399	1,32	0,56
1974	556	188.379	1,71	0,78
Gennemsnit			1,92	0,65

Kilde: Statistisk Årbog.

Bilagstabel 6.

Egenkapital og aktiekapital i pct. af samlede passiver for overskudsselskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr. fordelt på hovedbrancher (ekskl. banker og forsikringsselskaber), primo 1965, 1970 og 1976.

	1/1 – 1965		1/1 – 1970		1/1 – 1976	
Branche	Egenkapitalens andel af samlede passiver (pct.)	Aktiekapitalens andel af samlede passiver (pct.)	Egenkapitalens andel af samlede passiver (pct.)	Aktiekapitalens andel af samlede passiver (pct.)	Egenkapitalens andel af samlede passiver (pct.)	Aktiekapitalens andel af samlede passiver (pct.)
Industri	42,8	16,8	36,8	14,5	36,8	14,7
Bygge-anlæg	31,0	12,2	24,9	9,8	25,6	10,6
Varehandel	36,6	17,6	30,9	13,8	31,5	13,3
Invest., finansiering	47,5	28,5	45,2	20,9	34,0	18,3
Ejendomsadm.	25,0	14,5	22,3	12,0	28,6	13,0
Søtransport	63,0	15,4	46,2	13,3	48,0	16,1
Anden transp., telefon	20,6	13,4	25,0	10,5	32,7	7,2
Andre selskaber	50,0	23,4	38,5	19,3	37,4	18,7
Overskudsselsk. ialt	40,8	17,3	34,9	14,3	37,0	14,2

Kilde: Beregninger i handelsministeriet på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

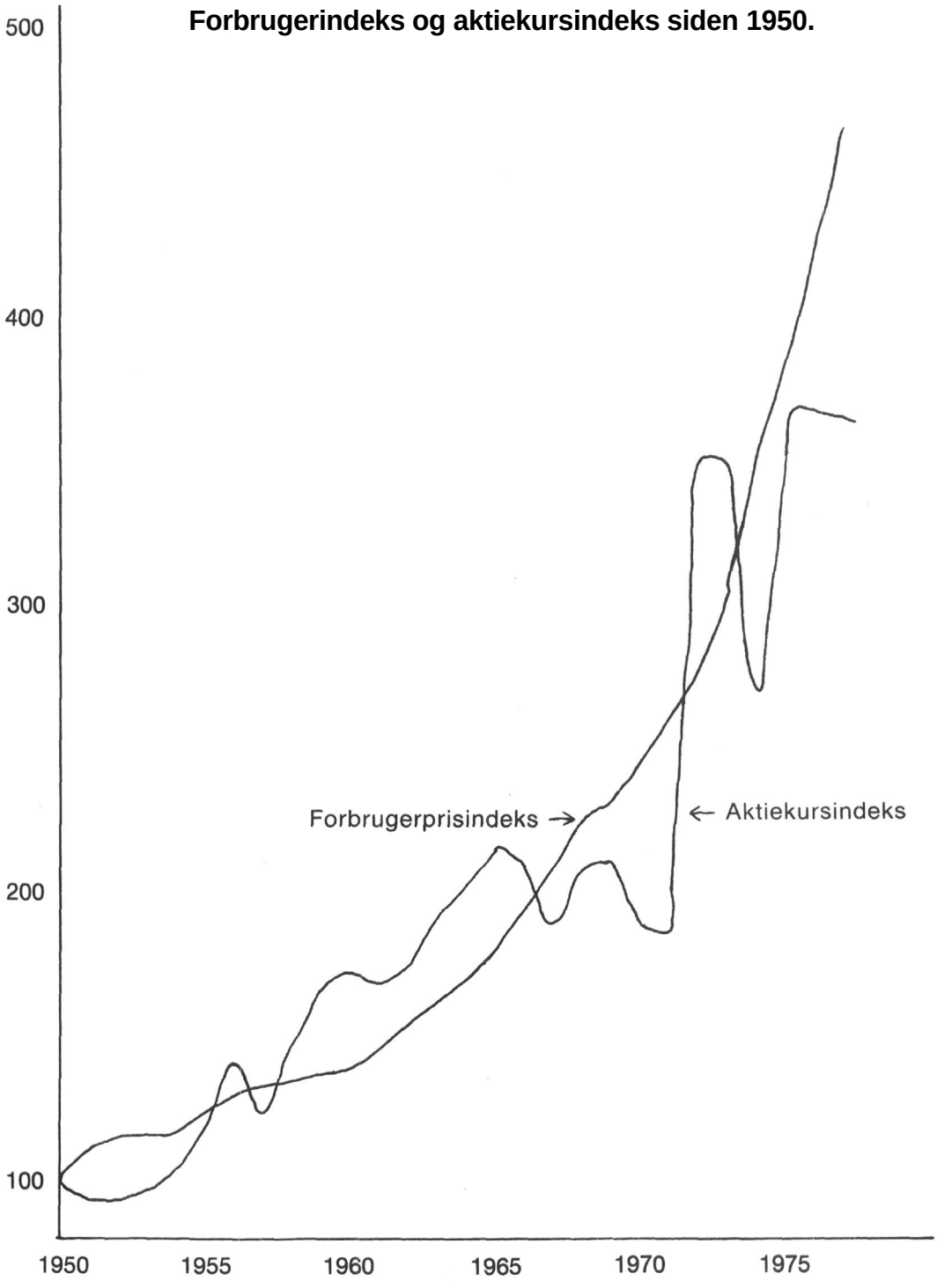
Bilagstabel 7.

Udbytte m.v. i pct. af aktiekapitalen ultimo året og overskud før skat i pct. af egenkapitalen ultimo året for overskudsselskaber med en aktiekapital større end 250.000 kr., ekskl. banker og forsikringsselskaber fordelt på hovedbrancher 1964,1969 og 1974.

Branche	Udbytte m.v. i pct. af aktiekapitalen ultimo (pct.)			Overskud før skat i pct. af egenkapital ultimo (pct.)		
	1964	1969	1974	1964	1969	1974
Plantageselskaber	8,9	4,8	5,7	18,6	15,2	21,5
Industriselskaber	8,8	12,4	8,7	15,6	18,9	17,0
Bygge- og anlægsvirksomhed	14,1	14,2	7,2	32,9	24,3	20,1
Varehandel	8,0	10,9	10,3	15,6	15,5	22,8
Investering og finansiering	5,2	10,2	10,0	10,5	13,9	12,1
Ejendomsselskaber	5,5	7,2	10,8	9,4	11,0	16,3
Søtransport	16,4	14,6	11,6	9,1	11,0	19,2
Øvr. transport, telefon og telegraf	7,4	7,8	8,4	14,8	16,1	19,8
Andre selskaber	11,6	11,7	15,2	16,3	26,3	29,2
Overskudsselskaber i alt	8,8	11,6	9,7	14,8	17,0	18,5

Kilde: Beregninger i handelsministeriet på basis af Danmarks Statistiks aktieselskabsstatistik.

Forbrugerindeks og aktiekursindeks siden 1950.

Kilde: Statistisk Årbog.